فهرست نسخه‌های خطی

کتابخانه عمومی حضرت آیة الله العظمی نجفی مرعشی مدظله العالی

(جلد اول)

زیر نظر
سید محمود مرعشی

نگارش
سید احمد حسینی

چاپخانه مهر استوار - قم
۱۳۹۵ هق - ۱۳۵۴ ش

بسم الله الرحمن الرحیم

اکنون بخواست خداوند متعال نخستین جلد از مجلدات فهرست کتابهای خطی این کتابخانه در اختیار علاقمندان قرار میگیرد.

طرح این مجلد در همان روزهای اول افتتاح کتابخانه ریخته شده بود ومی‌بایست زودتر از این منتشر شود، متأسفانه عدم وسائل کافی سبب درنگ دراین کار شد.

هر مجلد از فهرست بپایان معرفی چهار صد کتاب میانجامد واگر روزگار یاری کند مجلدات دیگر که بالغ بربیست وچند جلد میباشد در پی آن خواهد آمد.

در باره معرفی نسخه‌ها سعی شده از عبارت پردازیهای بیهوده ومیان تهی صرفنظر شود وتنها بذکر اسامی ومشخصات دقیق هر نسخه اکتفا گردد.

تصاویری که درآخر هرجلد ضمیمه گردیده مأخوذ از بعض نسخه‌های مورد نظر در هر جلد میباشد.

در این میان لازم بیادآوری است که مجموع کتابهای خطی این کتابخانه بجز چندجلد، جزءنسخی‌است که پدربزرگوارم **حضرت آیة الله العظمی آقای سید شهاب الدین مرعشی نجفی دام ظله** بتدریج وبازحمت‌ورنج فراوان‌تهیه فرموده

وتحویل کتابخانه داده تا در دسترس دانشمندان قرار گیرد .

تدوین فهرستهای خطی را در حال حاضر دوست دانشمند ومحقق ارجمند **حجت الاسلام آقای سید احمد حسینی اشکوری** با نظرخواهی از اینجانب عهده دار میباشند ، دقت نظر وتحقیق که بر روی هریك از نسخه‌ها اعمال نموده‌اند درخور سپاسگزاری است .

در پایان از دوستان دیگری که بنحوی از کمك وراهنمائیهای آنان برخوردار بوده‌ایم بویژه از دوست محقق ودانشمند فرزانه حجت الاسلام آقای شیخ حسن نوری که همواره دراین مؤسسه باماهمکاری دارند کمال سپاسگزاری حاصل است .

بامید روزی که آخرین مجلد فهرست کتابهای خطی این کتابخانه در دسترس عموم قرار گیرد . سخن را کوتاه نموده وتقاضامند است در این نوشته‌ها چنانچه تنها بقاضی رفته باشیم ویا خدای ناکرده سخنی بگزاف گفته‌ایم ما را یاری نموده واز راهنمائیهای خود آگاهمان فرمایند .

سید محمود آیة الله زاده مرعشی نجفی ـ قم

بنام خدا

در این فهرست کوشش میشود که بروشی مختصر و کامل، کتابهای خطی کتابخانهٔ عمومی مرجع عالیقدر حضرت آیة الله العظمی آقای سید شهاب الدین مرعشی نجفی مد ظله العالی، معرفی شود و تا آنجا که امکان دارد خواننده گرامی را از برگشت به کتابها وفهرستهای دیگر ـ در شناخت کتاب مورد بحث ـ مستغنی سازد. بطور کلی هر کتاب خطی را در دو بخش معرفی میکنیم: بخش اول کتابشناسی با حروف درشت، بخش دوم نسخه شناسی با حروف ریز وسطرهای کوتاهتر، بدین تفصیل:

(بخش اول)

۱ ـ شماره کتاب وسط سطر وبا همین شماره میتوان کتاب را از کتابخانه دریافت نمود.

۲ ـ نام کامل کتاب و لغت وموضوع آن.

۳ ـ نام کامل مؤلف ولقب مشهور وی با تاریخ درگذشت یاعصر وی بارمز حرف « ق ».

۴ ـ خصوصیات کتاب واینکه در چندفصل یاباب میباشد وبه کدام شخصیتی اهداء شده، وجز اینها که در شناخت کتاب اهمیت دارد.

۵ ـ مختصری از آغاز وانجام کتاب.

۶ ـ چنانچه کتابی درفهرست معرفی‌شده باشد ، ازتکرار معرفی خود داری میکنیم وفقط بشماره سابق ارجاع داده میشود .

۷ ـ اگر برگهائی از کتاب افتاده یا دارای مجلدات متعددی باشد ، مقدار افتادگی یا اینکه جلد چندم است با تعیین موضوع آن مشخص میگردد .

۸ ـ تاجائیکه فرصت اجازه دهد ، پس از نام اشخاص متفرقه سال درگذشت آنانرا می آوریم ، واگرتاریخ دقیق‌را نیافتیم یااختلاف بسیاری درتاریخ در گذشت باشد با حرف « ق » اشاره به قرنی که میزیسته‌اند میکنیم .

(بخش دوم)

۱ ـ نوع خط .

۲ ـ نام کاتب .

۳ ـ تاریخ کتابت .

۴ ـ زینتها ونوع عناوین وحواشی وبلاغ واجازه وتملك وخصوصیات وامتیازاتی که در نسخه دیده میشود .

۵ ـ نوع جلد .

۶ ـ شماره برگها به رمز « گ » ، وشمارهٔ سطرها به رمز « س » ، طول وعرض صفحه‌ها به رمز « سم » .

در پایان هر جلد فهرستی بترتیب الفبائی بجهت نام کتابها تنظیم شده‌است . وهمچنین با هر جلد مقداری از خطوط علمای بزرگ واجازه‌ها ونمونه‌ای از نسخه‌های قدیم ونفیس وسرلوحه‌های ارزنده کلیشه میشود .

فهرستهای مفصل : نام کتابها بترتیب الفبائی ، نام کتابها بترتیب علوم ، نام مؤلفین ، وجز اینها در جلدی جداگانه تنظیم میشود .

ماميدانیم که در این فهرست دچار اشتباهاتی خواهیم بود ، ازدانش پژوهان

ومحققین انتظار داریم لطف نمـوده واشتباهاتمان را یاد آور شوند که نشان دادن اغلاط ولغزشها بهترین تحفه‌های دانشمندان است .

درخاتمه از آقایانی که دراین کارسهمی علمی داشته یاراهنمائی‌فنی فرموده‌اند تشکر مینمائیم ومراتب سپاسگزاری را تقدیم میداریم .

قم : سید احمد حسینی اشکوری

(۱)

قرآن کریم

آغاز افتاده : « في مساكنهم ان في ذلك لايـات لاولى النهى » [سـورهٔ طه آیهٔ ۱۲۸] .

نسخ ، فواصل آیات وعلامتهـای احزاب ونام سوره‌ها بزر نوشتـه شـده ، صفحات مجدول بزر ولاجورد ومشکی ، علامتهـای تجوید شنگرف ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۱۸۵ گ ، ۱۲ س ، ۹/۴×۶ سم

(۲)

الخلاصة فی النحو (الفیة ابن مالك) (نحو – عربی)

از : ابن مالك محمد بن عبد الله طائی جیانی (۶۷۲)

مختصري است مشتمل برقواعد نحوی در هزار بیت ، وبنا بگفتهٔ مؤلف از الفیـهٔ ابن معط یحیی بن عبد المعطی نحوی (۶۲۸) تقلید شده ، واز روز تألیف تا این عصر مورد علاقهٔ دانشمندان نحو واقع شـده وشروح وحواشی زیادی بر وی نگاشته اند .

آغاز :

قال محمـد هو ابن مالك — أحمـد ربي الله خير مالك
مصلياً على النبي المصطفى — وآلـه المستكملين الشرفـا

انجام :

فأحمـد الله مصلياً على — محمـد خيـر نبي أرسلا
وآلـه الغر الكـرام البررة — وصحبـه المنتجبين الخيرة

نسخ معرب ، محمد رحیم بن محمد رفیع حسینی ، حسب الفرموده آقا سیدمحمد رضا ، شنبه غرهٔ جمادی الثانی ۱۲۳۷ ، عناوین شنگرف ، الفیه از برگ نهم شروع وبه برگ پنجاه وششم ختم میشود ، بقیهٔ برگها سفید یا مطالب نحوی متفرقی دارد ، وبرگ نهم نونویس است ، وروی برگ نهم ودهم مهری است بنام « عبدالحسین ابن نور الله الحسینی » ، ودر پشت برگ شصت وچهارم این مهر ومهردیگری است بنام « علی بن رضا الحسینی » ، جلدتیماج قهوه‌ای بدون مقوا .

۸۱ گ ، ۱۱ س ، ۷×۱۰/۳ سم

(۳)

کتاب دعا (دعا - عربی)

از : ؟

این کتاب بچند سوره از قرآن شروع میشود ، پس از آن چند دعای متفرقه جمع‌آوری شده وبیشترآنها راجع بماه رمضان میباشد .

آغاز : « بسم الله الرحمن الرحيم ، يس والقرآن الحكيم » .

انجام : « وأعنا على شكرك وذكرك برحمتك يا أرحم الراحمين » .

نسخ معرب زیبا ، محمد شفیع بن احمد اصفهانی ، سال ۱۲۲۹ ، عناوین شنگرف ، صحائف مجدول به زر ومشکی ، روی برگ اول فهرست دعاها به شنگرف ومشکی ، صفحهٔ اول‌دارای سرلوح رنگین ، هشت صفحهٔ اول بین سطرها بزر نقاشی شده ، جلد تیماج مشکی .

۱۱۳ گ ، ۱۵ س ، ۶×۱۰ سم

(۴)

مجموعه :

۱ - قواعد المرام في علم الكلام « ۱ پ - ۷۶ ر » (كلام - عربی)

از : كمال الدين ميثم بن علي بن ميثم بحراني (۶۷۹)

کتابی است مختصر در اصول دین از جنبهٔ کلامی وفلسفی در هشت قاعده ، بجهت ابو المظفر عبد العزیز بن جعفر تألیف ودر بیستم ربیع الاول سال ۶۷۶ در دار السلام (بغداد) پایان یافته است .

آغاز : « الحمد لله الولي الحميد ذي العرش المجيد الفعال لما يريد » .

انجام : « أعني طبقة الاولياء وبالله التوفيق والعصمة وبه الحول والقوة والحمد لله رب العالمين » .

۲ - مبادیء الوصول الی علم الاصول « ۷۷ پ - ۱۰۵ پ » (أصول - عربی)

از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

مختصر متینی است متضمن مباحث مهمه اصول فقه در دوازده فصل وهر فصلی مشتمل برچند مبحث .

آغاز : « الحمد لله المنفرد بالازلية والدوام المتوحد بالجلال والاكرام » .

انجام : « وليكن هذا آخر مانذكره في هذه المقدمة والحمد لله على بلوغ ما قصدناه وحصول ما أردناه . . » .

۳ - نهج المسترشدين في اصول الدين « ۱۰۶ پ - ۱۴۴ ر » (کلام - عربی)

از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر

مؤلف در این کتاب موضوعات کلامی وآنچه راجع بأصول دین است بجهت پسرش فخر الدین محمد در سیزده فصل مختصر کرده است .

آغاز : « الحمد لله المنقذ من الحيرة والضلال المرشد الى سبل الصواب في المعاش والمآل » .

انجام : « ومن اراد التوسط فعليه بكتاب منتهى الوصول والمناهج وغيرهما من كتبنا والحمد لله رب العالمين . . » .

نسخ ، ابو الفتوح احمد بن ابی عبدالله بلکو بن ابی طالب الاوی ، کتاب اول ظهر ۲۰ رجب ۷۱۷ ، وکتاب دوم ظهر ۲۱ رمضان ۷۰۳ ، روی برگ اول تملك محمد بن جعفر ومحمد بن یوسف بحرانی ومحمد باقر بن محمد تقی بن محمد باقر بن محمد تقی اصفهانی بتاریخ صفر ۱۳۲۴ مشهود است ، وروی برگ ۷۷ (اول کتاب مبادیء الوصول) اجازهٔ علامهٔ حلی بخطخودش به ناسخ کتاب ابو الفتوح آوی وتملك محمدبن محمد بن ابی‌طالب طبیب‌ونوشته‌های دیگر که خوانا نیست مشهود است ، وپشت برگ ۱۰۵ (آخر کتاب مبادیء الوصول) اجازه فخر الدین محمد بن الحسن (پسرعلامه) بجهت ناسخ کتاب بتاریخ ۲۱ رجب ۷۰۵ میباشد ، وروی برگ ۱۰۶ (أول کتاب نهج المسترشدین) نیز اجازه فخر الدین بجهت ناسخ کتاب بتاریخ ۷۰۵ میباشد ، وپس از برگ ۱۴۰ چند جا نقص دارد ، ودو برگ آخر نو نویس است ، نشانیها وعناوین شنگرف ، ومجموعه بیاضی ، وجلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .

۱۴۴ گ ، سطور مختلف ، ۱۸/۳ × ۱۱ سم

(۵)

صحیفهٔ سجادیه (دعا — عربی)

از : حضرت سجاد علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب علیهم السلام

پنجاه وچهار دعاست که عمیر بن متوکل از پدرش متوکل بن هارون از یحیی ابن زید بن علی روایت میکند ، واین دعاها را حضرت سجاد در اوقات مختلف تلاوت میفرمود ، ودر بیشتر نسخها چند دعا بعنوان ملحقات درآخر اضافه دارد .

آغاز : « حدثنا السید الأجل نجم الدین بهاء الشرف ابو الحسن محمد بن الحسن بن احمد بن علي بن محمد بن عمر بن یحیی العلوي الحسیني رحمه الله » .

انجام : « ونجني من مضلات الفتن برحمتك یا أرحم الراحمین وصلی الله علی سیدنا محمد رسول الله المصطفی وعلی آله الطاهرین » .

انجام ملحقات : « ولا توحش بي أهل أنسي وتتم احسانك فیما بقي من عمري کما أحسنت فیما مضی منه یا أرحم الراحمین » .

نسخ معرب ، ربیع الثانی ۱۰۶۲ ، صحائف مجدول بزرومشکی ولاجورد ، عناوین شنگرف ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۲۴۷ گ ، ۹ س ، ۱۲×۷ سم

(۶)

النافع یوم المحشرفی شرح الباب الحادی عشر (کلام ــ عربی)

از : فاضل مقداد بن عبد الله سیوري حلي (۸۲۶)

شرحی است مختصر بعنوان « قال ــ أقول » بر باب حادی عشر علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶) .

آغاز : « الحمد لله الذي دلّ على وجوب وجوده افتقار الممكنات وعلى قدرته وعلمه احكام المصنوعات » .

انجام : « وان لم یأذن الله عزوجل برد تلك الروح على صاحبها جذب الهواء الريح فجذب الريح الروح فلم ترد على صاحبها حتى يبعث » .

آغاز نسخه افتاده : « عنهم الرجس وطهرهم من الزلات صلاة تتعاقب عليهم كتعاقب الانات » .

نستعلیق نا زیبا ، محمد حسن بن محمد موسوی خونساری ، شب جمعه ماه رجب ۱۳۰۸ ، صفحات مجدول به مشکی یاشنگرف ، عناوین شنگرف ، جلد تیماج مشکی بدون مقوا .
۷۲ گ ، ۱۱ س ، ۱۳×۹ سم

(۷)

مختصر مصباح المتهجد (دعا ــ عربی)

از : شیخ الطائفه محمد بن الحسن طوسی (۴۶۰)

پس از اینکه شیخ تألیف « مصباح المتهجد » را بپایان رسانید او را در این کتاب مختصر نموده وفقط دعاهائیکه هرروز هفته وماه وسال باید خواند آورده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . أما بعد اعلموا رحمكم الله اني لماعملت عبادات السنة في الكتاب الذي سميته بمصباح المتهجد » .

انجام : « وصلى الله على سيدنا ونبينا محمد وآله الطيبين الطاهرين الاخيار وسلم تسليماً كثيراً كثيراً » .

نسخ معرب ، سال ۱۲۴۰ ، عناوین شنگرف ، در حواشی تصحیح شده ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۴۴۱ گ ، ۱۱ س ، ۱۳ × ۹ سم

(۸)

ترجمه صحیفهٔ سجادیه (دعا ـ فارسی)

از : ؟

ترجمهٔ فارسی تحت اللفظی بسیار مختصری است از صحیفهٔ سجادیه ، وبر فراز صفحهٔ اول چنین آمده : « شرح صحیفهٔ کامله بفرمودهٔ نواب اشرف همایون اعلی محمد حسین خونساری نموده » ، وظاهراً ترجمهٔ آقا حسین بن جمال الدین خونساری نباشد که در ذریعه ۱۱۲/۴ ذکر شده است . این نسخه تاآخر دعای پنجاه ویکم را دارد .

آغاز : « وبود از دعای آنحضرت علیه السلام . . سپاس مر خدای راکه اول همه است بی اینکه اولی باشد » .

انجام افتاده : « پس بدرستی که تو واسعی وبزرگوار وپیوندکنی آنرا وبخیر آخرت ونعمت آن ای مهربان ترین مهربانان » .

نستعلیق ، عناوین شنگرف ، چهار برگ اول حاشیه نیز دارد ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۱۳۶ گ ، ۱۴ س ، ۱۳ × ۷ سم

(۹)

النافع یوم المحشرفی شرح الباب الحادی عشر (کلام — عربی)

از : فاضل مقداد بن عبد الله سیوری حلی (۸۲۶)

به شمارهٔ (۶) رجوع شود .

انجام افتاده : « اذ الامر هو الحمل علی النبي والنهي هو المنع منه » .

نستعلیق ، در پشت برگ ۱۵ وروی برگ ۱۶ مهر « عبده محمد صادق » دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا فرسوده .
۵۶ گ ، ۱۲ س ، ۱۴×۹ سم

(۱۰)

مجموعه :

۱ — حاشیهٔ تجرید ومتعلقاتش (کلام — عربی)

از : ؟

حاشیه در این نسخه چند برگی از اوائلش میباشد که قبل وبعد از مرآة الازمان (ا پ — ۹ ر ، و ۸۲ پ — ۸۶ پ) نوشته شده است ، ودر اول صفحه یکم این عبارت « فقد قال اسوة الافاضل . . جمال الدین محمد الخوانساری . . » (۱) آمده ؛ اما آنچه در ذریعه ۶/۶۵ مذکور است نسبت بآغاز حاشیه آقا جمال الدین خوانساری با نسخهٔ ما مطابق نیاید .

آغاز : « أما بعد التحمید للحمید . . قال المصنف طاب ثراه وجود العالم بعد عدمه الخ ، قال الفاضل المعاصر سلمه الله في الحواشي الفخرية یعنی به البعدیة الزمانیة » .

---

(۱) از آغاز نسخه تا لفظ « قال » از ناسخ میباشد .

انجام افتاده : « والکم المتصل التدریجي الذی لا یجتمع الجزآن منه في الوجود لانه من توابع الحرکة » .

۲ ـ مرآة الازمان « ۹ پ ـ ۸۲ ر » (فلسفه ـ عربی)

از : محمد بن محمد زمان بن حسین کاشانی (ق ۱۲)

مؤلف در این کتاب میر داماد را رد کرده وزمان را موهوم واعتباری میداند وآن را انتزاعی از همیشگی خداوند متعـال میپندارد . در دوم محرم ۱۱۶۲ بپایان رسانیده است .

آغاز : « تبارك الذي کان ولم یکن معـه شيء ثم شاء فأنشأ الاشياء وابتدعها على ما شاء » .

انجام : « واتفق الفراغ عما أمر به وعزم علیه ممن یحتسب فیما صدع به الفوز بما أعد الله تعالى من الرضوان . . » .

کتاب مرآة نسخ ، عناوین شنگرف ، دارای حواشی است بخطهای گوناگون . حاشیهٔ تجرید قبل وبعد از کتاب مرآة بخط نستعلیق نوشته شده است ، روی برگ اول مهر بیضوی « بسم الله الرحمن الرحیم » دیده میشود .

۸۶ گ ، ۱۷ س ، ۱۴ × ۸/۵ سم

(۱۱)

الحصن الحصین من کلام سید المرسلین (دعا ـ عربی)

از : شمس الدین محمد بن محمد بن محمد جزری شافعی (۸۳۳)

دعاهای این کتاب از روایاتی که اهل سنت از پیغمبر صلی الله علیه وآله نقل کرده‌اند گرد آورده شده ، وتألیفش روز یکشنبه ۲۲ ذی‌الحجه ۷۹۱ در دمشق پایان یافته است .

آغاز : « اللهم صلّ على سید الخلق محمد وآله وصحبه وسلم » .

انجام : « اللهم فرج عنا یا کریم یاأرحم الراحمین والحمدلله رب العالمین » .

نسخ ، علامت ونشانیها شنگرف ، دوبرگ اول ازرطوبت‌فرسوده ، روی برگ اول فهرست دعاها نوشته شده ، در حاشیه برگ آخر اجازه روایت‌کتاب است به حاج‌سلیمان وچون رطوبت دیده‌درست خوانده نمیشود ، جلد تیماج مشکی بدون مقوا .
۱۳۱ گ ، ۱۱ س ، ۱۴/۷ × ۱۰ سم

(۱۲)

حاشیة حاشیة الخفری علی شرح التجرید (کلام - عربی)

از : ملا عبد الرزاق بن علی بن الحسین لاهیجی معروف بفیاض (۱۰۵۱)

حاشیه مختصری است بعنوان « قوله - قوله » برحاشیه شمس الدین محمد ابن احمد خفری برشرح جدید تجرید علاء الدین علی بن محمد قوشچی .

آغاز : « الحمد لصانع السماوات العلی وخالق الارضین السفلی » .

انجام : « قد عرفت ان التحقیق هو ثبوت الادراك المسمی بالاحساس بلاآلة » .

نسخ ، میرزا حسین بن غلامحسین نهاوندی ، شب پنجشنبه ۲۴ربیع الثانی ۱۲۳۸ ، عناوین وعلائم شنگرف ، روی برگ اول تملك حاج آقا احمد طهرانی ، ودر صفحه آخرکتاب دو مهر « عبده المسکین میرزا حسین » و « عبده الراجی میرزا حسین » از ناسخ است ، بعد از کتاب چهار صفحه دارای اشعارفارسی متفرقه میباشد ، جلد تیماج مشکی .
۱۱۹ گ ، ۱۴ س ، ۱۴/۸ × ۱۰ سم

(۱۳)

مجموعه :

۱ - اصول الفقه « ۱ پ - ۲۱۸ ر » (اصول - عربی)

از : عبد العظیم لواسانی (ق ۱۳)

کتاب مفصلی است در اصول فقه ، ومؤلف زیاد متعرض آراء استادش

شريف العلماء شده آنها را پاسخ ميگويد ، اين جزء در موضوع عام وخاص ميباشد .
آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . اصـل في العام والخاص والكلام اولا في العام وفيه مقامان » .
انجام : « وفي مقام الفقاهة يرجع الى مقتضى الاصول حسب ما اقتضاه المقام كما لا يخفى على ذوي الاعلام » .

۲ ـ النسخ « ۲۱۸ پ ـ ۲۲۳ پ » (اصول ـ عربی)

از : شريف العلماء محمد شريف بن حسنعلي مازندراني حائری (ق ۱۳)

رسالهٔ مختصری است در اینکه نسخ در شریعت جایز است یا نه .
آغاز : « فائدة لا ريب في جواز النسخ عقلا خلافاً لبعض فرق اليهود » .
انجام : « ألا ترى ان العبد لو اعتقـد بأن المـولى سيأمره بشيء فأتى ببعض مقدماته من جهة التهيؤ الى امتثال الامر اذا امره لمدحه العقلاء » .

کتـاب اول نسخ ونستعلیق مختلف ، بسیاری از صفحات بخط مؤلف است ، در ذی قعده ۱۲۴۱ در کربلا هنگام محاصرهٔ داود پاشا پایان یافته . کتاب دوم پس ازاستنساخ ازروی نسخهٔ مؤلف تصحیح شده است ، روی برگ اول تملك حاج آقا احمد طهرانی میباشد ، جلد تیماج مشکی .
۲۲۳ گ ، ۱۳ س ، ۱۵ × ۱۰ سم

(۱۴)

اصول الفقه (اصول ـ عربی)

از : عبد العظیم لواسانی (ق ۱۳)

این نسخه جزئی ازکتاب سابق است ، ودر موضوع اجتهاد وتقلید میباشد .
آغاز : « اصل فی الاجتهاد والتقليد ويبحث في هذا الاصل عن مسائل ثلاثة » .

انجام: «وعليه فالاصل راجح على الظاهر أصلح الله امورنا في الدنيا والاخرة بحق محمد وعترته الطاهرة».

نسخ، در حاشیه تصحیحات مؤلف موجود ودر سال ۱۲۴۲ بپایان رسیده، روی برگ اول تملك حاج آقا احمد طهرانی میباشد، جلد تیماج مشکی.
۱۷۷ گ، ۱۷ س، ۱۵ × ۱۰ سم

(۱۵)

مناسك حج (فقه - فارسی)

از: ملا محمد تقی بن مقصود علی مجلسی اصفهانی (۱۰۷۰)

مناسك مختصری است متضمن واجبات ومستحبات اعمال حج وزیارتهای مدینهٔ منوره.

آغاز نسخه افتاده: «قرن المنازل که میقات اهل طایف است».

انجام نسخه افتاده: «اللهم اني أعوذ بك من الكفر والفقر ومواقف الخزي في الدنيا والاخرة وچون از این..».

نسخ، عناوین شنگرف، نسخه رطوبت دیده، جلد مقوائی عطف تیماج سرخ.
۶۷ گ، ۱۵ س، ۱۵ × ۹ سم

(۱۶)

مجموعه:

۱ - الخرارة في شرح العجالة «۲ پ - ۱۲۴ پ» (منطق - عربی)

از: ملا عبد الله بن الحسین یزدی (۹۸۱)

حاشیه ایست بعنوان «قوله - قوله» بر حاشیهٔ جلال الدین دوانی بر تهذیب

المنطق سعد الدین تفتازانی ، این حاشیه را ملا عبد الله هنگام تدریس حاشیه دوانی برشتهٔ تحریر درآورده است .

آغاز : « غاية تهذيب الكلام بحمد الله العزيز العلام » .

انجام : « اقول ما افيد من اللزوم ظاهر وأما الفرق بين زيد وسائر الجزئيات المفروضة هنا جداً فافهم » .

انجام نسخه افتاده : « بحسب نفس الامر لا بمجرد الاعتبار ويكثر زيد في ضمن هذه » .

۲ ـ حاشية تحرير القواعد المنطقية في شرح الشمسية « ۱۲۸ پ ـ ۱۵۰ ر » (منطق ـ عربی)

از : جلال الدین محمد بن اسعد دوانی (ق ۱۰)

حاشیه مختصری است بر شرح شمسیه وبعضی حواشی آن ، مؤلف مقیدشده که فقط مطالب مهمه را در این حاشیه بیاورد .

آغاز : « جلّ من ظهرت على حواشي الاكوان اسرار قدرته الشاملة » .

انجام : « فانه شامل للعرض المركب الصادر عن المختار فافهم » .

۳ ـ حاشية تحرير القواعد المنطقية في شرح الشمسية « ۱۵۱ ر ـ ۲۲۵ ر » (منطق ـ عربی)

از : ؟

آغاز افتاده : « الصناعات الخمس وهي أقلية مخصوصة » .

انجام : « لا بغير ما هو الموضوع بالذات بل بين ان الحكم عليه في عمومه تارة وفي خصوصه تارة » .

کتاب اول نستعلیق ق ۱۲ ، عناوین شنگرف ، کتاب دوم وسیم نستعلیق سال ۹۰۲ ، عناوین شنگرف . روی برگ اول تملک طاهر ابن عوض ، ومهر بیضوی «عبده محمد علی» وتاریخ ۱۱۹۰ و ۱۱۹۱

ومهر مربعی که خوانده نمیشود ، وروی برگ دوم تملك بی نام ومهر بیضوی « عبده محمد حسن » ، وروی برگ ۱۲۷ تملك پاك شده وتاریخ ۱۳۰۹ ، وپشت همین برگ برفراز صفحه مهر مربع « محمد علی بن جار الله » ، وپشت برگ ۱۵۰ تملك صائم رازی ومهر بیضوی که خوانده نمیشود وتملك محمد صائم بن محمد مهدی ومهر بیضوی « عبده محمد صائم » ، وپشت برگ ۲۲۵ تملك میرزا محمد علی دیده میشود ، جلد تیماج سرخ .

۲۲۵ گ ، سطور مختلف ، ۱۵ × ۷/۴ سم

(۱۷)

مجموعه :

۱ - الفوائد الصادقیة « ۱ ر - ۹۲ پ » (منطق - عربی)

از : ملا محمد علي بن محمد حسن ارانی کاشانی (ق ۱۳)

مؤلف در این کتاب راجع بقواعد منطق سخن گفته وبعضی تعلیلات کلامی وفلسفی را نیز آورده است ، روز ۱۸ ذی حجه سال ۱۲۱۶ شروع وشب سه شنبه ۱۷ ربیع الثانی ۱۲۱۷ بپایان رسیده است .

آغاز نسخه افتاده : « والاطناب الممل فجاءت بحمدالله تعالی روضة للناظرین » .

انجام : « ولنختم علی هذا القدر ما أردنا ایراده . . واتفق لتاریخ الشروع فیه شرعت فی الفوائد بحذف حرف الجر » .

۲ - العزي فی التصریف « ۹۴ پ - ۱۳۷ پ » (صرف - عربی)

از : عز الدین ابراهیم بن عبد الوهاب بن ابراهیم زنجانی (حدود ۶۵۵)

مختصری است مشهور که ضمن برنامه‌های درسی قدیم تدریس میشود ، وگاهی بنام « التصریف » نیز مینامندش .

آغاز : « اعلم أن التصریف في اللغة التغییر وفي الصناعة تحویل الاصل الواحد الی أمثلة مختلفة » .

انجام نسخه افتاده : « والمرمي والمرعى وقد تدخل على بعضها تاء التأنيث » .

کتاب اول نسخ ، محمد رضا بن ملا عبد الله بن عبد الرحيم ارانی کاشانی ، دوشنبه ۲۱ جمادی الاخره ۱۲۶۲ در مدرسه حاج میر محمد علی ، عناوین شنگرف وگاهی نوشته نیست .کتاب دوم نسخ . پشت برگ ۹۲ آخر کتاب اول مهر بیضوی « عبده الحسین بن ابوالقاسم الحسینی » وتملك پاك شده ، وروی برگ ۹۴ مهر بیضوی که خوانده نمیشود ، جلد تیماج مشکی .

۱۳۷ گ ، سطور مختلف ، ۱۵ × ۱۰ سم

(۱۸)

معین الخواص (فقه ـ عربی)

از : میرزا ابو القاسم بن حسن گیلانی قمی (۱۲۳۱)

رسالهٔ عربی است که مؤلف بجهت عمل مقلدین عرب پس از تألیف رسالهٔ فارسیش « مرشد العوام » برشتهٔ تحریر در آورده وگاهی اشاره بأدلهٔ احکام نیز مینماید .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . أما بعد فاني لما كتبت مرشد العوام لعوام الاعاجم » .

انجام : « وان لم يكن فالافضل أن يكون باستصواب عدول المؤمنين والله العالم بحقائق الاحكام وامناؤه الكرام عليهم السلام » .

نسخ ، محمد باقر بن حاج اسماعیل ، ازعبارت « مصنف هذا الكتاب افضل المحققين وادق المدققين ميرزا ابو القاسم بن الحسن الجيلاني سلمه الله تعالى من جميع البليات » چنین برمی‌آید که نسخه در عصر مؤلف نوشته شده است ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول وقف نامه ایست بتاریخ محرم ۱۲۵۲ ، جلد تیماج مشکی ضربی .

۱۶۲ گ ، ۲۰ س ، ۱۵ × ۹ سم

(۱۹)

صحیفهٔ سجادیه (دعا ـ عربی)

از : حضرت سجاد علي بن الحسين بن علي بن ابیطالب علیهم السلام
به شمارهٔ (۵) رجوع شود .
انجام ازدعای پنجاه ودوم افتاده : « وأنت ثقتي ورجائي في الأمور كلها فاقض » .

نسخ معرب درشت ، عناوین شنگرف ، صفحات بزرومشکی وشنگرف ولاجورد مجدول ، روی برگ اول تواریخ تولد ۱۲۷۷ ـ ۷۸ دیده میشود ، جلد تیماج مشکی ضربی .
۲۶۹ گ ، ۹ س ، ۱۵ × ۱۰ سم

(۲۰)

مجموعـه :

۱ ـ مصارع المصارع « ۲ ر ـ ۱۳۵ ر » (فلسفه ـ عربی)

از : خواجه نصير الدين محمد بن محمد بن الحسن طوسی (۶۷۲)

ابو الفتح محمد بن عبد الكريم شهرستانی (۵۴۸) در هفت موضوع اشکالاتی بابن سینا دارد که آنها را در کتابی بنام « المصارعة » جمع نموده ، وهفت موضوع باین قرار است : حصر اقسام وجود ، اثبات واجب الوجود ، توحید ، علم خدا ، حدوث عالم ، حصر مبادی ، مسئله هائی دشوار . وخواجه طوسی در کتاب حاضر پاسخ به اشکالات شهرستانی میگوید .

آغاز : « الحمد لله حمد الشاكرين والصلاة على محمد وآله الطاهرين ، وبعد فاني لشغفي بالعلوم العقلية والمعارف اليقينية » .

انجام : « انه ملهم العقل وملقن الصواب منه المبدأ واليه المآب » .

۲ ـ انعکاس الشعاعات وانعطافها « ۱۳۵ پ - ۱۳۸ پ » (هندسه ـ عربی)

از : خواجه نصیر الدین محمد بن محمد بن الحسن طوسی

سؤالی است که از خواجـۀ طوسی شده راجع به چگونگی انعکاس شعاع ، ودر این رساله جواب از این سؤال میدهد .

آغاز : «قال المولی . . مباحث انعکاس الشعاعات وانعطافها مبنية علی مقدمات» .

انجام : « یکون ذلك الموضع علی وضع خاص من ذی الشعاع وذلك ماأردناه ».

انجام نسخه افتاده : « الانعطافية متصلة بقطعة ز ه ح » .

نستعلیق ، علامتها وعناوین شنگرف ، روی برگ اول نام سید محمد رضا بن سیدمحمد مهدی طباطبائی وتملك حاج آقا احمد کرمانشاهی طهرانی ، روی برگ دوم وقفنامه کتاب وتملك ملامحمود ومهر بیضوی وی که خوانده نمیشود ، و پشت برگ دوم مهر بیضوی « عبده محمود بن محمد علی » ، پس از برگ سوم کتاب ناقص ویك برگ سفید گذاشته شده ، وروی برگ ۱۳۵ مهر مربعی است که خوانده نمیشود .

۱۳۸ گ ، ۱۲ س ، ۱۴ × ۹/۵ سم

(۲۱)

شرح دعاء الصباح والمساء (دعا ـ عربی)

از : محمد صادق بن زین العابدین (ق ۱۱)

شرح مزجی است ادبی بردعای ششم از دعاهای صحیفۀ سجادیـه حضرت امام زین العابدین علیه السلام ، در ماه صفر سال ۱۰۶۲ پایان یافته است .

آغاز افتاده : « محمد وآله الانجبین وعترته الاطهرین الاطیبین » .

انجام : « واقام مقامه مقام الذلول المغفول والله المعطی للسؤل وهو المرجو والمأمول » .

نستعلیق نا زیبا ، دعای متن بشنگرف وگاهی نوشته نیست ، حاشیه
نویسی بعلامت « منه » زیاد است ، جلد تیماج مشکی .
۸۵ گ ، ۹ س ، ۱۴ × ۱۰ سم

(۲۲)

مجموعه :

۱ ـ النافع یوم المحشر في شرح الباب الحادي عشر « ۱ پ ـ ۴۰ ر »
(کلام ـ عربی)

از : فاضل مقداد بن عبد الله سیوری حلی (۸۲۶)

به شماره (۶) رجوع شود .

۲ ـ المقدمة الجزریة « ۴۱ پ ـ ۴۶ ر » (تجوید ـ عربی)

از : شمس الدین محمد بن محمد بن محمد جزری شافعی (۸۳۳)

منظومه ایست در صد و نه بیت در قواعد تجویدی وخصوص مخارج حروف .

آغاز :

یقول راجي عفو رب سامع — محمد ابن الجزري الشافعي
الحمد لله وصلى الله — على نبيه ومصطفاه

انجام :

والحمد لله لها ختام — ثم الصلاة بعد والسلام
على النبی المصطفی وآله — وصحبه وتابعي منواله

۳ ـ الاثنا عشریة في الصوم « ۴۸ پ ـ ۸۰ ر » (فقه ـ عربی)

از : شیخ بهاء الدین محمد بن الحسین عاملي (۱۰۳۱)

رسالهٔ چهارم از « اثنا عشریات » است ، در هشت فصل وهرفصلی در دوازده

چيز بحث ميكند ، ودر آخر خاتمه اى دارد راجع به دوازده مزيت از مزاياى ماه مبارك رمضان كه در قرآن كريم واحاديث آمده است .

آغاز : « الحمد لله الذي جعل الصوم جنة من النار » .

انجام : « ان ثواب تلاوة آية واحدة فيه كتلاوة ختمة القرآن في غيره » .

۴ ـ صيغ العقود والايقاعات « ۸۱ ر ـ ۱۰۳ پ » (فقه ـ عربى)

از : نور الدين علي بن عبد العالي معروف به محقق كركي (۹۴۰)

رسالة مختصري است در چگونگى خواندن الفاظى كه در عقود وايقاعات ميبايد ادا نمود .

آغاز : « الحمد لله حمداً كثيراً كما هو اهله والصلاة والسلام على رسوله محمد وآله ، وبعد فهذه جملة كافلة ببيان صيغ العقود والايقاعات » .

انجام : « وجميع ذلك مذكور في معادنه من كتب الاصحاب رحمهم الله تعالى فليطلب من هناك ، وليكن هذا آخر الرسالة والحمد لله رب العالمين . . »

آغاز نسخه افتاده : « المعين لذلك شرعاً دون مجرد العقد والتراضي » .

سه كتاب اول نسخ نازيبا ، محمد بن يحيى الحسينى النديدى ، عناوين شنگرف ، حاشيه نويسى شده ، كتاب اثنا عشريه در عصر شيخ بهائى استنساخ شده وحاشيه‌ها بعضى در حيات بهائى وبعضى پس از فوتش نوشته شده است . كتاب چهارم نسخ قرن دهم ، پشت برگ آخر اين كتاب اجازه ايست كه سيد عبد الحق بن على بن عيسى بن حسين بجهت شيخ حسن بن على بن عبد الله بن باقر بتاريخ هيجدهم محرم سال ۹۸۷ نوشته ، در حواشى مجموعه بلاغات زيادى است . جلد تيماج قهوه‌اى بدون مقوا .

۱۰۳ گ ، سطور مختلف ، ۱۵ × ۱۰ سم

(۲۳)

شرح تهذیب الوصول الی علم الاصول

(اصول ـ عربی)

از : محمد تقي بن محمد جعفر (ق ۱۳)

شرحی است بعنوان « قوله ـ قوله » بر تهذیب الوصول علامهٔ حلی ، آراء واقوال گذشتگان را زیادنقل میکند .

آغاز : « قوله رحمه الله بعد الخطبة ورتبت هذا الكتاب . . واعلم ان العلامة رتب كتابه على مقاصد » .

انجام : « ولم يبينه عند وقت الخطاب فيكون تأخير البيان عن وقت الخطاب جائزاً كما هو المطلوب » .

نسخ ، بخط مؤلف ، قرن سیزدهم ، روی برگ اول وقفنامه کتاب است بتاریخ جمادی الثانی ۱۲۹۹ ومهر واقف بیضوی « علی اکبر ابن محمد تقی » ، پشت برگ اول برفراز صفحه مؤلف نام خود را نوشته است ، جلد تیماج مشکی بدون مقوا .
۲۸۰ گ ، ۱۵ س ، ۱۵ × ۹/۵ سم

(۲۴)

مجموعه :

۱ ـ جنة الحصن الحصين من كلام سيد المرسلين « ۳ پ - ۳۲ ر »

(دعا ـ عربی)

از : شمس الدين محمد بن محمد بن محمد جزری شافعی (۸۳۳)

مختصری است از کتاب « الحصن الحصين » خود مؤلف ، این مختصردارای هشت باب وبرای هریك از مصادر رمزی قرار داده شده است .

آغاز : « قال الفقير الى رحمة الله . . الحمد لله الذي جعل ذكره حياة للقلوب ودعاءه سبباً لنيل كل مطلوب » .

انجام : « وهذا آخر ما يسر الله عزوجل من اختصار جنة الحصن الحصين من كلام سيد المرسلين والحمد لله أولا وآخراً وظاهراً وباطناً » .

۲ - کیفیت صلوات بر پیغمبر « ۳۴ پ - ۴۰ پ » (دعا - عربی)

از : قطب الدین محمد بن عبد الله بن محمد بن عبد الله اعجمی

پنجاه قسم از اقسامی که میتوان بر پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم صلوات فرستاد ، ودر مقدمه تصریح شده که این اقسام از جمع قطب الدین اعجمی است .

آغاز : « الحمدلله رب العالمين أشهدأن لااله الاالله وأشهد أن محمداً رسول‌الله »

انجام : « وصلّ على محمد كما تحب وترضى أن تصلي عليه » .

۳ - کیفیت تلاوت أسماء الحسنی « ۴۱ ر - ۵۱ پ » (دعا - فارسی)

از : ؟

این رساله چون آغاز وانجامش افتاده معلوم نشد چیست واز کیست ، اسماء الحسنی خداوند متعال را تقسیم نموده وچگونگی خواندن آنها را بیان میکند ، واقسامی که در نسخه موجود است بدین قرارند :

قسم اول : آغازش از نسخه افتاده وفقط سه سطر از انجام این قسم را دارد .

قسم دوم : اسماء صفات .

قسم سیم : اسماء اخلاق .

قسم چهارم : اسماء افعال .

آغاز افتاده : « ایشان بشنوذ واو را حق تعالی مرتبه ومنزلتی بدهد که کس ندانذ » .

انجام افتاده : « وحکمتی وشرفی که بدان قبول حضرت عزت گردذ وجمیع خلایق وخواص این جمله » .

نسخ ، ادعیه معرب ، عماد . . . ، ۶ ربیع الاخر ۸۶۵ (درآخر کتاب جنة) ، عناوین شنگرف ، درآخر مجموعه این عبارت آمده « حرره

المسکین الفقیر الی الله الغنی المغنی احمد بن اسحاق بن ابراهیم الحسنی الحسینی حامداً مصلیاً مستغفراً » ولی ظاهراً این شخص کاتب نسخه نباشد وخطش فرق دارد با خط نسخه ، پس از کتاب سیم موضوعات متفرقه است ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .

۵۷ گ ؛ ۱۷ س ؛ ۱۵/۵ × ۸ سم

(۲۵)

مجموعه :

۱ — دفع آفات ورفع بلیات « ۱ پ — ۱۵ پ » (دعا — فارسی)

از : ؟

رساله ایست در ده باب مشتمل بر ادعیه وعوذاتی که از ائمه معصومین واکابر دین وحکماء پیشین نقل شده است ، وباب دهم منقول است از کتاب قلع الاثار محمد بن اسحاق کندی .

آغاز : « الحمد لله وسلامه علی الذین اصطفی آلله خیر أما یشرکون بل الله خیر الله خیر » .

انجام : « دفع زنگ از کارد ونحو آن . . تمام شد رسالهٔ دفع آفات ورفع بلیات والحمد لله وصلی الله علی محمد وآله » .

۲ — اجوبة المسائل الرملیة « ۱۶ پ — ۲۲ پ » (رمل — عربی)

از : حاج محمد بن کریم خان کرمانی (۱۳۲۴)

پاسخ چهار پرسش است در پاره‌ای از امور رملی که ازهمدان یکی از بزرگان نموده است . پاسخها در ۱۲ شعبان ۱۲۹۸ بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی ، وبعد یقول العبد الاثیم محمد بن کریم » .

انجام : « ولکنی ما بخلت عن الاشارة بقدر المیسور وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین . . . »

کتـاب اول نسخ ونستعلیق ، پس از برگ هفتم باب پنجم وششم افتاده‌اند ، عناوین شنگرف . کتـاب دوم نسخ ، عناوین ونشانیهـا شنگرف . پس از کتاب دوم طریقهٔ جفر محمود دهدار را مهدی قلی در ماه محرم ۱۳۴۱ نوشته است ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .
۲۵ گ ، سطور مختلف ، ۱۵ × ۱۰ سم

(۲۶)

حاشية معالم الاصول (اصول ـ عربی)

از : ملا میرزا محمد بن حسن شیروانی (۱۰۹۸)

حاشیه ایست بعنوان « قوله ـ قوله » مشهور ومعروف .

آغاز : « قوله الفقه في اللغة الفهم ، انما ابتدأ بتعريف الفقه »

انجام : « والا يكون نسخاً على التقديرين ، كذا قيل ولعله اجمل اعتماداً » .

نسخ ، در چند برگ اول عناوین شنگرف پس از آن نوشته نیست ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .
۱۲۷ گ ، ۲۰ س ، ۱۵ × ۱۰ سم

(۲۷)

المنتخب من الصواعق المحرقة (اعتقادات ـ عربی)

از : محمود بن محمد علي کرمانشاهی (ق ۱۳)

مؤلف در این کتاب آنچه راجع بخلافت علی علیه السلام وفضائل ائمه بود از کتـاب « الصواعق المحرقـة » ابن حجر انتخـاب نموده ، وگاهی اشکالاتی بر ابن حجر نیزمیاورد . در ماه رجب سال ۱۲۶۴ درتجریش طهران این منتخب بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمدلله الذي هدانا لدين الاسلام وجعلنا من المتمسكين بولاية علي والائمة من ولده عليهم السلام » .

انجام : « عصمنا الله وایاکم من الزلل والخطأ ومتابعة الاسلاف والاباء والاجداد والتعصبات الجهالية انه قريب مجيب وصلى الله على محمد وآله » .

نستعليق نازيبا ، بخط مؤلف ، روى برگ اول کتاب تملك نوهٔ مؤلف ومهر بیضوی وی « الواثق بالله الملك المعبود احمد بن هادی بن محمود » ، واين مهر در آخر کتاب نیز موجود است . جلد تیماج مشکی بدون مقوا .

۸۹ گ ، ۱۵ س ، ۱۵/۵ × ۱۰ سم

(۲۸)

مجموعه :

۱ ـ شرح التوحيد للصدوق « ۱ پ ـ ۴۶ پ » (حديث ـ عربی)

از : قاضی محمد سعيد بن محمد مفيد قمی (۱۱۳۰)

شرح عرفانی فلسفی مفصلی است در چهار جزء برتوحيد شيخ صدوق ، واين نسخه قطعه‌های متفرقی است از شرح .

آغاز : « كلام المصنف قال محمد بن علی مؤلف هذا الكتاب . . أقول يظهر من هذا أنه قد بلغ مبلغ القرار من التوحيد » .

انجام : « فان القائل به لايقول بمطابقة ذلك لتدبير الله ومشيئة الله وأمثال ذلك »

۲ ـ الوجيزة « ۴۷ پ ـ ۵۱ ر » (درايه ـ عربی)

از : شيخ بهاء الدين محمد بن الحسين عاملی (۱۰۳۱)

قواعد علم درايه در اين كتاب تلخيص شده ، ومؤلف اين قواعد را بجای مقدمه بجهت كتابش « حبل المتين » نوشته است .

آغاز : « الحمد لله على نعمائه المتواترة وآلائه المستفيضة المتكاثرة » .

انجام : « وانا اسأل الله التوفيق للاتمام بسعادة الاختتام انه سميع مجيب » .

۳ ـ مبادیء الوصول الی علم الاصول « ۵۷ پ ـ ۷۶ پ » (اصول ـ عربی)

از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

بشماره (۴) رجوع شود .

۴ ـ الدرر البهیة « ۷۷ پ ـ ۸۳ پ » (اصول ـ عربی)

از : ملا محسن بن محمد سمیع کرمانشاهی (ق ۱۳)

منظومه ایست در هشتاد وهفت بیت متضمن مهمترین قواعداصولی ، درذریعه ۱۲۱/۸ دوکتاب بنام « الدرر البهیة » ذکر کرده است ، یکی منسوب به سید محسن اعرجی ودیگری،منسوب به ملا محسن کرمانشاهی ، وبعضی ابیات‌مقدمه در دو کتاب با یکدیگر شبیه‌اند ، وظاهراً نسبتش به اعرجی اشتباه باشد .

آغاز :

سبحانه من لا یزال محسنا   حمدي الیه الملك المهیمنا

احمده شکراً علی نواله   مصلیاً علی النبي وآله

انجام :

فأختم القول بحمد الله   مصلیاً علی رسول الله

وآله السادة في الدارین   لا فرق الله بینهم وبیني

۵ ـ منظومة في فروع العبادات « ۸۴ پ ـ ۱۰۷ پ » (فقه ـ عربی)

از : ؟

این منظومه بـه احکام طهارت شروع میشود ، وآخر ناقص به احکام بیع منتهی میشود .

آغاز :

فهي عبادة تسمی وحصر   في خمسة وأربعین ما شهر

منها الطهارات من الاحداث   ومثل ما منها من الاخباث

انجام افتاده :

کذاك بیع الخشب للصنم ولا تبع ما عیب ما لم تعلم
أو تتبرأ والثیاب النجسة عدت معیبة فلا تدنسه

نسخ ونستعلیق ، عناوین شنگرف ، بعضی جاها حاشیه نویسی شده ، پس از وجیزه در چهار برگ اصطلاحات اهل حدیث نقل از شرح من لا یحضر ملا محمد تقی مجلسی شده است ، نام بعضی از این رسالهها بر فراز صفحهها باشتباه آمده ، جلد تیماج مشکی بدون مقوا .
۱۰۷ گ ، سطور مختلف ، ۱۵ × ۱۱ سم

(۲۹)

زاد المعاد (دعا ـ فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

کتابی است در ادعیه واعمالی که در ایام سال بجا آورده میشود ، مجلسی این کتاب را بنام سلطان حسین صفوی نوشته ، ودر آخر پارهای از احکام زکاة وخمس واعتکاف را آورده است .

آغاز : « الحمد لله الذي جعل العبادة وسیلة لنیل السعادة في الاخرة » .

انجام : « این شکسته را بدعای رحمت ومغفرت یاد کنند » .

نسخ زیبا ودعاها معرب ، بجهت محمد رضا استنساخ شده ، صفحهٔ اول دارای سرلوح رنگین ، ودو صفحهٔ اول ودوم حواشی نقاشی رنگین وبین سطرها بزر تزیین شده ، صفحهها مجدول بزر ومشکی ، عناوین شنگرف ، جلد قهوهای برنگهای مختلف نقاشی دارد .
۲۰۹ گ ، ۲۰ س ، ۱۵ × ۹/۵ سم

(۳۰)

نجاة المذنبين (دعا ـ فارسی)

از : حاج علی آقا ایپکچی تبریزی

کتابی است مختصر در تعقیب نمازها ودعاهای دیگر که مؤلف بجهت سهولت آنهارا از کتابهای معتبر در اینجا آورده است .

آغاز : « الحمد لله الذي هدانا لهذا وما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله . . وبعد این مختصر مجموعه ایست از ادعیهٔ معتبرهٔ مشهوره ومنتخب از کتب موثوقه » .

نسخ ونستعلیق ، بخطمؤلف ، درآخردعاهای متفرقه‌ای داردبخط علی ابن هادی الدری بتاریخ ۱۰ رجب ۱۳۳۵ ومحمد رضا وسید علی حسینی بتاریخ ۱۳۳۶ ، حاشیه نویسی ازعباسعلی کوچه باغی دارد ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .
۹۰ گ ، سطور مختلف ، ۱۶/۵ × ۱۰ سم

(۳۱)

مجموعه :

۱ ـ منتخب عدة الداعي « ا پ ـ ۳۵ پ » (دعا ـ عربی)

از : ؟

منتخبی است در حدود ثلث اصل کتاب ، وبه ترتیب اصل مرتب شده است ، واین منتخب « نبذة الداعي » خودابن فهد نیست .

آغاز : « الحمد لله سامع الدعاء ودافع البلاء ومفيض الضياء » .

انجام : « حشر ذلك النور ملائكة يستغفرون لـه حتى يصبح ، قد فرغ من انتخابها من العدة ليلة الجمعة رابع عشر من الصفر » .

۲ ـ اعمال دوازده ماه ایام سال « ۳۵ پ ـ ۹۹ پ » (دعا ـ فارسی)

از : ؟

اعمال ومستحباتی که در روزهای هرماه انجام داده میشود در این کتاب مختصر از کتابهای معتبر گرد آوری شده است ، از ماه محرم شروع وبه ماه ذی الحجه ختم میشود .

آغاز : « شکر وسپاس وستایش مرخداوندی را که بندگان خودرا استجابت دعا وعده نموده » .

انجام : « لعن الله الظالمین لکم من الاولین والاخرین وألحقهم بدرك الجحیم »

۳ ـ ترجمهٔ خلاصة الاذکار « ۱۰۴ پ ـ ۲۰۰ پ » (دعا ـ فارسی)

از : ملا محمد شفیع نجات

« خلاصة الاذکار » از ملا محسن فیض کاشانی در یك مقدمـه ودوازده فصل ویك خاتمه تألیف شده ، واین ترجمه نیز همان تقسیم را محفوظ داشته است ، اما نسخهٔ حاضر فقط تا اواخر فصل نهم را دارد .

آغاز : « شکر بی حد وثنای بی عد مرخدای را تعالی شأنه وجل ذکره براینکه بندگان را با وجود آلایش دل وزبان بأصناف گناهان رخصت ذکر شریف خودداده »

انجام افتاده : « برای خطبهٔ آن الحمـد لله سابغ النعم ومفرج الهم تا آخر خطبه کهدر کتاب من . . »

نسخ ، عناوین شنگرف ، بین کتـاب دوم وسوم چند برگ دعاهای مختلف دارد ، روی برگ اول تملك محمودالحسینی المرعشی النجفی بتاریخ ۱۳۱۸ ومهـر مربع « عبده محمد باقر الحسینی » ومهـر یضوی « عبد الوهاب الحسینی » وتاریخ ۱۲۰۹ دیده میشود ، جلد تیماج قرمز .

۲۰۰ گ ، ۱۵ س ، ۱۶ × ۹ سم

(۳۲)

التنبیهات العلیة علی وظائف الصلاة القلبیة (فقه ــ عربی)

از : شهید دوم زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

شهید اول محمد بن مکی چون کتاب « الالفیة » را درواجبات نماز ، وکتاب « النفلیة » را درمستحبات نماز نوشته بود ، شهید دوم موضوع را بکتاب حاضر که در اسرار نماز نگاشته تکمیل نموده است . روز شنبه ۹ ذی الحجه سال ۹۵۱ تألیفش بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله مطلع من اختاره من عباده الابرار علی خفایا الاسرار » .

انجام : « وهاهنا نقطع الکلام في هذه الرسالة حامدین الله تعالی علی کل حال »

نسخ ، عناوین نوشته نیست ، روی برگ اول تملك باقر بن سلمان ومحمد بن ابراهیم دیده میشود ، بر حاشیهٔ پشت وروی برگ دوم وقفنامه کتاب است بتاریخ محرم ۱۲۵۲ ، جلد یك طرف تیماج قهوه‌ای .

۹۵ گ ، ۱۲ س ، ۱۶ × ۹ سم

(۳۳)

شرح خلاصة الحساب (حساب ــ عربی)

از : میر محمد اشرف بن حبیب الله حسینی شیرازی (ق ۱۱)

شرح مزجی است که مؤلف بنا بخواهش بعضی از شاگردانش نگاشته ؛ اول از باب سوم تا آخر خلاصه را شرح نموده تا دنبالهٔ شرح استادش ملا حسین یزدی اردکانی باشد ، ولی بعداً از اول خلاصه تا آخر باب دوم را نیز شرح کرده تاشرح کاملی باشد . شرح را بنام میر حبیب الله صدر در روز یکشنبه ۹ ذی‌القعده ۱۰۳۸ بپایان رسانده است .

آغاز : « بعد حمد الله الاحد الصمد والصلاة على النبي وآله بلا عدد » .
انجام : « هذاآخر ماأوردنا من شرح خلاصة الحساب بعون الملك الوهاب »

نستعليق ، محمد بن جمـال الدين محمـد بن شجاع الدين محمـد اردستانی ، سه‌شنبه ۲۸ محرم ۱۱۱۶ ، متن باخط مشکی نشانی‌دارد ، دربرگ آخر مهر بیضوی « عبد الباقی بن . . الحی الحسینی » دیده میشود ، جلد تیماج قرمز بدون مقوا .
۱۰۳ گ ، ۱۹ س ، ۱۵×۹ سم

(۳۴)

مجموعه :

۱ ـ حاشية حاشية الدوانی القديمة على شرح التجريد « ا پ ـ ۲۳ ر »
(کلام ـ عربی)

از : ملا عبد الله بن حسین یزدی (۹۸۱)

حاشیهٔ مختصری است بعنوان « قوله ـ قوله » برحاشیهٔ دوانی قدیم برشرح جدید قوشچی برتجرید الاعتقاد خواجه نصیر الدین طوسی .
آغاز : « قوله ای بذلك الحال ، أراد به أن المقوم ان اجري على ظاهره » .
انجام : « كالنسبة بين الأجزاء العددية كماسبق نقله من خامس عاشرة الاصول » .

۲ ـ حاشية شرح التجريد الجديد « ۲۵ پ ـ ۸۶ ر » (کلام ـ عربی)

از : شمس الدین محمد بن احمد خفری (۹۴۲ یا ۹۵۷)

حاشیه ایست بعنوان « قوله ـ قوله » برقسم الهیات شرح جدید تجریدقوشچی .
آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . قوله استدل على وجود الواجب الخ » .
انجام : « وان كان بسبب ما صار كان واجب الوجود بذاته واجب الوجـود بغيـره » .

۳ - اثبات الله « ۸۹ پ - ۱۷۱ پ » (کلام - عربی)

از : میر فخر الدین محمد بن حسین حسینی استرابادی (ق ۱۰)

حاشیه ایست بعنوان « قال - أقول » وگاهی « قوله - قوله » برقسم الهیات شرح جدیدقوشچی بر تجرید .

آغاز : « الحمد لله الغفور الرحیم والصلاة والسلام علی حبیبه المبعوث بالخلق العظیم » .

انجام افتاده : « قوله من الله تعالی ، تحریره ان الله تعالی یقضي ویحکم بالحق وهذا الحکم مما یقضیه » .

۴ - حاشیة حاشیة الخفري علی شرح التجرید « ۱۷۴ پ - ۲۰۲ ر » (کلام - عربی)

از : خلیفه سلطان حسین بن محمد مرعشی آملی (۱۰۶۴)

حاشیهٔ مختصری است بعنوان « قوله - قوله » برحاشیهٔ خفری برشرح جدید تجرید قوشچی .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . وبعد فهذه تعلیقات کتبها العبد الغریق في بحر العصیان » .

انجام : « قوله وحیث مهیة الجنس . . أي حیث یکون مهیة الجنس أو مهیة النوع عین الوجود » .

نستعلیق ، محمد نصیر بن محمد حسین جرفادقانی ، سال ۱۰۷۴ (چنانچه درآخر کتاب دوم وچهارم آمده است) ، عناوین ونشانیها شنگرف ، حاشیه نویسی دارد ، روی برگ اول مهر بیضوی « حسین ابن حسن الموسوی » ، وتملك سید حسین بن حسن اصفهانی بتاریخ ۱۱۵۷ مشهود است ، جلد تیماج قرمز .

۲۰۲ گ ، ۲۱ س ، ۱۵/۵ × ۸/۵ سم

(۳۵)

مجموعه :

۱ ـ عدة الداعي ونجاح الساعي « ۱ پ ـ ۲۰۶ پ » (دعا ـ عربی)

از : شیخ احمد بن محمد بن فهد حلی (۸۴۱)

این کتاب در اهمیت دعا وشروط و آداب و کیفیت آن بحث میکند ، ومشتمل بریك مقدمه وشش باب ویك خاتمه است .

آغاز : « الحمدلله سامع الدعاء ودافع البلاء ومفيض الضياء وكاشف الظلماء » .

انجام : « وبنعمته تتم الصالحات . . وصلى الله على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين » .

۲ ـ نبذة الداعي في مختصر عدة الداعي « ۲۰۷ ر ـ ۲۱۳ پ » (دعا ـ عربی)

از : شیخ احمد بن محمد بن فهد حلی

کتاب بالارا خود مؤلف در این کتاب اختصار نموده ومشتمل برسه باب است .

آغاز : « الحمد لله موضع الرشاد ومرشد العباد والصلاة على سيدنا محمد الهادي الى السداد » .

انجام : « ومن أراد الاستقصاء في هذا الباب فعليه بكتاب عدة الداعى فانه كاسمه وصلى الله على سيدنا محمد وآله الطاهرين والحمد لله رب العالمين » .

نسخ ، محمد مقیم بن محمد شفیع خونساری ، محرم ۱۰۸۳ ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتابست بتاریخ ۱۰۹۵ ، وپشت برگ اول تملك بی نام ومهر مربع « العبد المذنب عبد الله » وهمین شخص واقف کتابست ، جلد تیماج مشکی ضربی .
۲۱۳ گ ، ۱۵ س ، ۱۶ × ۹ سم

(۳۶)

دلیل الطالبین (نحو ــ فارسی)

از : باقر بن محمد علی

پاره‌ای از قواعد نحوی وصرفی را مؤلف در سه فصل جمع نموده تامساعد آموختن زبان عربی باشد .

آغاز : « الحمدلله رب العالمین والعاقبة للمتقین والصلاة والسلام علی أشرف الانبیاء والمرسلین » .

انجام : « اما درصورتی که با او قول محذوف نباشد حذف فاعل قلیل‌است » .

نسخ ، مهدی بن محمد باقر حسینی ، ۲۵ جمادی الاولی ۱۲۵۷ ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول مهر مربع « مهدی الحسینی » وپشت برگ اول وروی برگ آخرمهر بیضوی «عبده مهدی الحسینی» دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .

۱۱۹ گ ، ۱۵ س ، ۱۶×۱۰ سم

(۳۷)

مقباس المصابیح (دعا ــ فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

تعقیبات نمازهای پنجگانه ودعاهای صبح وشام را در ده فصل گردآورده ، ودر آغاز نام سلطان حسین صفوی را آورده است .

آغاز : « الحمد لله الذي جعل الصلاة للمؤمنين معراجاً والتعقيب لصعودها على مدارج القبول منهاجاً » .

انجام : « سبحان رب الملائكة والروح سبحان العلي الاعلى سبحانه وتعالى » .

نسخ زیبا ، کاغذ ترمه ، صفحه ها بزر ومشکی مجدول ، عناوین شنگرف ، صفحهٔ اول دارای سرلوح رنگین ، روی برگ اول صورت وقفنامهٔ کتاب است بتاریخ ۱۲۵۲ ، جلد تیماج مشکی ضربی .
۲۹۰ گ ، ۱۲ س ، ۱۶×۱۰ سم

(۳۸)

مجموعه :

۱ - تشریح الافلاك « ۲ پ - ۱۵ ر » (هیئت - عربی)

از : شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

رسالهٔ مختصری است در یك مقدمه وپنج فصل ویك خاتمه ، وبنام شاه عباس صفوی تألیف شده ، ومورد توجه دانشمندان هیئت قدیم بوده وشروح وحواشی زیاد بروی نگاشته‌اند .

آغاز : « ربنا ماخلقت هذا باطلا سبحانك فقنا عذاب النار » .

انجام : « فظل المقياس حينئذ في حفظ سمت القبلة وهي الى خلاف جهة الظل ».

۲ - المشاعر « ۱۵ پ - ۶۴ پ » (فلسفه - عربی)

از : ملا صدرا محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰)

بحثهای فلسفی است راجع به شناختن واجب الوجود وصفات الهی وامثال اینها ، واین کتاب در چند مشعر است .

آغاز کتاب در نسخه‌ها مختلف است ، در این نسخه : « الحمد لله الذي استعدنا باعطاء الحكمة والصلاة والسلام على محمد وآله الطاهرين » .

انجام : « فيه وقف ترتيب الخير والجود واتصل بأوله آخر دائرة الوجودات انه مفيض الخير والجود » .

نستعلیق نازیبا ، محمد علی ، سـال ۱۲۳۲ ، حاشیه نویسی دارد ، اشکال هندسی درکتـاب اول نوشتـه نشده ، پشت برگ اول دارای فوائد فلسفی ، وروی برگ دوم وقفنامهٔ کتاب بتاریخ ۱۲۳۱ ومهر بیضوی « عبده محمد علی » ، ودعاهای متفرقه میباشد ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقو ا.

۶۵ گ ، ۱۲ س ، ۱۷ × ۱۰ سم

(۳۹)

مجموعـه :

۱ ـ تنویر المطالع وتبصیر المطالع « ۱پ ـ ۳۱ پ » (منطق ـ عربی)

از : جلال الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸)

حاشیـه ایست بعنـوان « قوله ـ قوله » بر حاشیـهٔ میر صدر الدین دشتکی بر شرح مطالع قطب الدین رازی وبر خود شرح مطالع . در ذریعـه ۷۶/۶ گوید : دوانی دو حاشیه قدیم وجدید دارد برشرح مطالع ، دراول رد مینماید مطالب حاشیهٔ قدیم صدر الدین دشتکی را ، وچون دشتکی رد مطالب دوانی‌را نمود باردوم حاشیهٔ جدیدرا بنام « تعویذالمطالع » یا « تنویر المطالع » نگاشت .

آغاز در این نسخه : « الفیاض الوهاب من فاض الماء الخ ، اعلم أن الفیاض هاهنا منقول عن معناه اللغوي » .

انجـام : « أشار بقوله تلك المقاصد الی أن تصور الغایة خارج عنها ، یعني ان تصور الغایة یوصل الی التصدیق » .

۲ ـ حاشیة حاشیة الشریف علی شرح المطالع « ۳۳ پ ـ ۱۸۹ پ » (منطق ـ عربی)

از : جلال الدین محمد بن اسعد دوانی ؟

روی برگ اول این نسخه آمده که از ملا جلال میباشد ؛ وشاید یکی از دو

حاشیه باشد که بالا ذکر شد ، واین حاشیه بعنوان « قوله ـ قوله » است .

آغاز : « قوله قدس سره الشريف الفياض الوهاب ، قد نقل هاهنا حاشية عنه وهي قوله الفياض منقول الى معنى الوهاب والنقل بواسطة أو بغير واسطة » .

انجام : « هذا آخر ماتيسر لنا بتوفيق الله تعالى من تحشية بذكر ما فيها وما عليها وتوجيهها بقدر الامكان مع عدم الخلو من السهو والنسيان فانهما مما حيل عليه الانسـان وصلى الله على خير خلقـه محمد وآله وأصحابه وأزواجه وسـلم تسليماً كثيراً » .

۳ ـ حاشية حاشية الشريف على شرح المطالع « ۱۹۰ پ ـ ۲۴۸ ر »

(منطق ـ عربی)

از : ملا میرزا جان حبیب الله باغنوی شیرازی (۹۹۴)

حاشیه ایست بعنوان « قوله ـ قوله » برحاشیه سید شریف گرگانی بر شرح مطالع قطب الدين رازی .

آغاز : « قولـه أي المجهولات التصديقية ، فسر التصديقيـات بالمجهولات التصديقية » .

انجام : « التي كانت مادة اجتماع الجزئية اللزوميـة والاتفاقية فيكون منافيا للموجبة الكلية المطلقة » .

نستعلیق نازیبا ، سال ۱۰۵۴ ، کتـاب اول در ماه رمضان ، وکتاب سوم درآخـر رجب ، عنـاوین نوشته نشده ، روی برگ اول تملك محمد مهدی بن مجید قره‌باغی ومهر مربع « عبده محمد مهدی » ، وتملك بتاریخ جمـادی الاول ۱۲۴۷ ومهر بیضوی « محمـد علی الموسوی » واین مهر در جاهـای دیگر نیز دیده میشود ، قبل از مجموعه برگی‌است دارای مهربیضوی « عبدالوهاب بن محمدمهدی الموسـوی » ومهـر بیضـوی « هو الموفق عبده السید محمـد علی ابن عبدالله الموسوی » ، ودر آخر کتاب دوم‌این عبارت‌آمده «قوبلت من مبحث تقسيم العلم الى هنا » ، پس از این باخط دیگر نوشته‌شده « غلطش را نساخته‌اند با وجود مقابله » ، جلد تیماج مشکی .

۲۴۸ گ ، ۱۷ س ، ۱۷ × ۹/۵ سم

(۴۰)

رياض العارفين ومنهاج السالكين (عرفان ــ فارسی)

از : میرزا محمد بن سلطان محمد اردبیلی ملقب به محقق

مؤلف پس از اینکه کتابش « تذکرة الذاکرین » را نوشت بعضی از وی درخواست نمودند که کتابی ساده در همان موضوع برشتهٔ تحریر در آورد که عامهٔ مردم بتوانند از آن استفاده نمایند ، بنا بخواهش آنان این کتاب را تألیف نمود . کتاب منقسم بر هشت روضه ودر هر روضه چهار نهر است .

نسخهٔ حاضر روضهٔ هشتم را ندارد ، وهفت روضه دیگر ازاین قرارند : اول در معنی شریعت و آداب عمل کردن بدان ، دوم در بیان ذوق عبادت ، سوم در بیان شوق راه روان طریقت ، چهارم در بیان توبه وانابه ، پنجم در بیان طریقهٔ شیخی وآداب ارادت ، ششم در بیان بعضی از طرق ذکر ، هفتم در بیان اسرار معرفت .

آغاز : « جوامع مجامع طرق محامدجامعه ولوامع سواطع أنوار اثنیهٔ شامله که نسیم شمیم آن بر ریاض قلوب صافیه اهل دل وزد » .

انجام افتاده : « پنج حق است که اورا بآنها مطالبه مینمایند یکی حق آن نفس وحالی که بر او وارد میشود » .

نستعلیق ، شاید بخط مؤلف ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول تملك عبد الغني حسيني بتاريخ ۱۱۷۰ ومهر بیضوی « والله الغنی وأنتم الفقراء » ، وتملك آقامحمد فاضل ، وتملك رضی حسینی بتاریخ ۱۱۹۹ ومهر بیضوی « الواثق بالله الغنی رضی » ، وتملك حسین بن عبد الغني الحسيني ومهرمربع « العبد محمد حسين الحسيني » ، جلد تیماج مشکی .

۲۸۸ گ ، ۱۹ س ، ۱۷ × ۱۰ سم

(۴۱)

مجموعه :

۱ ـ الالفية « ۱ پ ـ ۳۶ پ » (فقه ـ عربی)

از : شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶)

هزار واجب از واجبات نماز را مؤلف در یك مقدمه وسه فصل ویك خاتمه بطور مختصر آورده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . أما بعد فهذه رسالة وجيزة في فرض الصلاة اجابة لالتماس من طاعته حتم واسعافه غنم » .

انجام : « ولو أطلق القضاء على صلاة الطواف والجنازة فمجاز وكذا النذر المطلق » .

۲ ـ الجعفرية « ۳۷ پ ـ ۱۱۸ پ » (فقه ـ عربی)

از : محقق کرکی علی بن عبد العالی عاملی (۹۴۰)

این کتاب در واجبات ومستحبات نمازها گفتگو میکند ودر یك مقدمه وپنج باب تنظیم شـده ، ودر مشهد مقدس روز پنجشنبه دهم جمادی الثانی ۹۱۷ بپایـان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله الولي الحميد المبدىء المعيد الفعال لما يريد الذي شرع لعباده الصلاة وسيلة الى الفوز بجزيل الثواب » .

انجام : « بأن يجعل ما بقي من أيام هذه المهلـة مقصوراً على ما فيـه رضاه مصروفاً فيما يحبه ويرضاه » .

انجام نسخه افتاده : « ويزيد الصفات المعية فيه اذا كانت مشروعة فلو قيد بزمـان » .

نسخ، سال ۱۰۵۱ (در آخر کتاب اول تاریخ دارد)، عناوین شنگرف، حاشیه نویسی دارد، روی برگ اول مهر مربع «محمد هادی الحسینی» دیده میشود، شش برگ آخر نو نویس است.
۱۱۸ گ، ۸ س، ۱۸/۵ × ۹ سم

(۴۲)

مفتاح الفلاح (دعا - عربی)

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

آنچه باید از مستحبات وواجبات در هر شب وروز انجام داده شود مؤلف در شش باب گرد آورده، ودر کنجه اواخر ماه صفر ۱۰۱۵ بپایان رسانیده است.

آغاز: «الحمد لله الذي دلنا على جادة النجاة وهدانا الى ما يوجب علو الدرجات».

انجام: «ونتوسل اليه سبحانه بسيد المرسلين وأشرف الاولين والاخرين محمد وعترته الطيبين الطاهرين».

نسخ زیبا، عناوین شنگرف، دو برگ اول وهفت برگ آخر را میر عبد الوهاب بن سید محمد حسین در ۱۳ محرم ۱۲۶۶ نوشته، روی برگ اول تملك حسام الدین دیده میشود، جلدتیماج قهوه‌ای.
۲۲۰ گ، ۱۱ س، ۱۶ × ۱۰ سم

(۴۳)

مجموعه:

۱ - خلاصة الحساب «۱ پ - ۳۳ ر» (حساب - عربی)

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

مختصری است در مسائل مهمهٔ حساب؛ اول قاعده را وپس از آن چند مثال ذکر میکند، ومشتمل بر یك مقدمه وده باب است.

آغاز : « نحمدك يا من لا يحيط بجميع نعمه عدد ولا ينتهي تضاعف قسمه الى أمد » .

انجام : « فان كثيراً من مطالبها حري بالصيانة والكتمان حقيق بالاستتار عن اكثر أهل هذا الزمان واحفظه وصيتي اليك والله حفيظ عليك » .

۲ – رساله در هیئت « ۳۳ پ – ۸۷ ر » (هیئت – فارسی)

از : علاء الدين على بن محمد قوشچی (۸۷۹)

رسالهٔ مختصری است در یك مقدمه ودو مقاله ویك خاتمه . واحتمال میرود که همان « الفتحیه » قوشچی باشد که در کشف الظنون ۲۳۶/۲ ذکر شده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين حمد الشاكرين والصلاة على خير خلقه محمد وآله الطاهرين » .

انجام : « واصغر ثوابت مرصوده بیست وسه برابر زمین است » .

۳ – سی فصل « ۸۷ پ – ۱۱۸ پ » (تقویم – فارسی)

از : خواجه نصير الدين محمد بن محمد بن الحسن طوسی (۶۷۲)

قواعد استخراج تقویم را خواجه طوسی باکمال اختصار در این سی فصل گرد آورده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . فصل اول در حساب جمل » .

انجام : « وبر این قیاس که اختصار نمودیم زیاد بر این را در مطولات باید رجوع نمود » .

نسخ زیبا ، محمد حسینی ، سال ۱۲۷۶ ، عناوین واشکال هندسی شنگرف ، صفحه‌ها مجدول به شنگرف ، روی برگ اول تملك محمود ابن على الحسينى المرعشى النجفى بتاريخ ۱۳۱۸ دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .
۱۱۸ گ ، ۱۶ س ، ۱۷ × ۱۰ سم

(۴۴)

حبل المتین والعروة الوثقی للمتمسکین (دعا ـ فارسی)

از : اسد الله بن محمد ابراهیم قزوینی (ق ۱۳)

مؤلف در این کتاب پاره‌ای از دعاهای متفرقه را جمع آوری کرده ومطالبش بدین گونه است : تعقیبات نمازها ، سجدهٔ شکر ، دعاهای وقت خواب ، نوافل مستحبه ، دعاهای روزهای هفته ، فضیلت خواندن سوره‌های قرآنی ، مستحبات متفرقه . دراول ماه ربیع الثانی سال ۱۲۶۲ تألیفش بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمدلله الذي جعل العبادة وسیلة لنا الی بلوغ أشرف منازل الکرامة» .

انجام : « ولنقبض عنان القلم في هذه الوثیقة تمت بعون الله وحسن توفیقه وتأییده علی ید مصنفه ومؤلفه . . » .

نسخ ، بخط مؤلف ، سال ۱۲۶۲ ، عناوین شنگرف ، در حواشی اضافات دارد .

۱۲۹ گ ، ۱۵ س ، ۱۷ × ۱۱ سم

(۴۵)

مجموعه :

۱ ـ الدرة « ۱ پ ـ ۱۶ پ » (اعتقادات ـ عربی)

از : حاج محمدکریم خان کرمانی (۱۲۸۸)

اندرزی است که مؤلف بمسلمین میدهد راجع باینکه باید آنچه از شرع یقینی است گرفت ودر یقینی کسی را نکوهش ننمود . هنگام سفر بـه خبیص از دهات کرمان بسال ۱۲۰ ؟ نوشته است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . أما بعد . . ان هذه درة يتيمة وتحفة كريمة أهديتها الى طلاب العلم واليقين بالشرع المبين » .

انجام : « خذها اليك نعمة هنيئة مريئة سائغة واحمد الله تعالى على الملة السهلة السمحة . . » .

۲ - البينة « ۱۷ پ - ۷۳ ر » (اعتقادات - عربی)

از : حاج محمد کریم خان کرمانی

چند فصل است در توحید ونبوت وبعضی از عقائد دیگر وچگونگی اجتهاد واستنباط احکام از آیات وروایات . در شب شنبه ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۷۸ بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله الذي هدانا للاسلام وأكرمنا بالايمان وعرفنا الحق الذي عنه يؤفكون والنبأ العظيم الذي هم فيه مختلفون » .

انجام : « وان أردت التفصيل فعليك بسائر كتبنا الاصولية ففيها غنية وكفاية وبلاغ . . » .

۳ - پاسخ پرسشهای محمد مهدی میرزا « ۷۵ پ - ۹۲ ر » (پاسخ - فارسی)

از : حاج محمد کریم خان کرمانی

چهار پرسش است راجع بأحکام غیبت نمودن بدین قرار : چند حدیث راجع به غیبت ، معنی غیبت ، در غیبت عنوان واجب ومستحب ومکروه ومباح وحرام میآید یا نه ، کفارهٔ غیبت . کرمانی پاسخ این پرسشهارا ضمن هشت فصل نوشته است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . وبعد چون در این اوان سعادت اقتران رقیمه کریمه بجهت افتخار این خاکسار » .

انجام : « وبهمین قدر در این مختصر اکتفا میکنم چرا که از برای طالبان حق کافی است » .

دو کتاب اول نسخ ، عنـاوین نوشته نشده . کتاب سـوم نستعلیق ، عناوین شنگرف . هر سه کتاب بخط یکنفر ودر سال ۱۲۹۰ نوشته شده اند ، جلد مقوائی عطف تیماج قرمز .

۹۲ گ ، ۱۴ س ، ۱۷ × ۱۰ سم

(۴۶)

مجموعه :

۱ — حاشیة الرسالة الوضعیة « ۱ پ — ۵۰ ر » (بلاغت — عربی)

از : خواجه علی بن یحیی سمرقندی (ق ۹)

حاشیه ایست بعنوان « قوله — اقول » بررسالهٔ وضعیه قاضی عضدالدین ایجی .

آغاز : « قوله هذه فائدة تشتمل علی مقدمة وتقسیم وخاتمة ، أقول المشارالیه بهذه العبارات » .

انجام : « ولنختم الکلام علی هذا حامدین ومصلین ومستغفرین انه هو الغفور الرحیم » .

۲ — الرسالة الوضعیة « ۵۲ پ — ۶۱ ر » (بلاغت — عربی)

از : قاضی عضد الدین عبد الرحمن بن احمد ایجی (۷۵۶)

رسالهٔ مختصری است درکیفیت وضع الفاظ بجهت معانی ، رساله مشتمل است بریك مقدمه ویك تقسیم ویك خاتمه .

آغاز : « هذه رسالة أفادها المولی الاعظم . . هذه فائدة مشتملة علی مقدمـة وتقسیم وخاتمة » .

انجام : « الثانی عشر لایریبك تعاوض الالفاظ بعضها مکان البعض اذ المعتبر هو الوضع » .

کتاب اول نستعلیق ، اسماعیل بن . . ، سال ۱۰۶۳ ، عناوین شنگرف .
کتاب دوم نسخ ، عناوین درشت مشکی .
۶۱ گ ، سطور مختلف ، ۱۷ × ۹/۵ سم

(۴۷)

زبدة الاصول (اصول ـ عربی)

از : شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

کتاب مختصری است محتوی قواعد مهمه اصول فقه در پنج منهج .

آغاز : « ان أبهی أصل یبتنی علیه الخطاب وأولی قول فصل ینتهي الیه أولو الالباب » .

انجام : « والزم ما هو أقرب الی التقوی والحمد لله علی نعمائه والصلاة علی سید أنبیائه وأشرف أولیائه » .

نسخ زیبا ، سال ۱۲۶۶ ، عناوین نوشته نشده ، صفحه‌ها مجدول به مشکی ، چندبرگ اول دارای حاشیه نویسی به‌نشانی مؤلف است .
۶۰ گ ، ۹ س ، ۱۷ × ۱۱/۵ سم

(۴۸)

بصیرت نامه (تاریخ ـ فارسی)

ترجمه : عبد الرزاق بیك بن نجفعلی دنبلی خوئی

این تاریخ را که متضمن کیفیت تسلط افغان است بر شهر اصفهان سیاحی مسیحی نوشته ، وشخصی ابراهیم نام آنرا به ترکی ترجمه ودر اسلامبول چاپ شده است ، وبنا به درخواست عباس میرزا شاعر معروف عبد الرزاق بیك دنبلی آنرا از ترکی بفارسی برگردانده است .

آغاز : « در زمان دولت واواخر سلطنت سلاطین صفویه شخص سیاحی از

دولت وملت مسیحیه در عالم سیاحت باصفهان آمده ودر آنجا قریب به بیست‌وشش سال متوقف وناظر اوضاع بد ونیك جهان بوده » .

انجام : « سیاح مزبور بعد از آن نقل کرده که من چون از سیاحت بسیار وتحمل غربت بیشمار دلگیر گشته بودم وقتیکه اشرف محمدخان بلوچ را بایلچی گری بروم فرستاد بمرافقت او روانهٔ اسلامبول شدم » .

نستعلیق ، غلامحسین ، ۲۳ شعبان ۱۲۹۴ ، بعضی صفحه ها مجدول بامداد ، جای چند مینیاتور خالی دارد که یکی از آنها نقش شده ، درآخر مهر بیضوی کاتب « عبده غلامحسین » ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۹۵ گ ، ۱۲ س ، ۱۸ × ۱۰/۵ سم

(۴۹)

مجموعه :

۱ — جواهر الفرائض « ۱ پ — ۱۹ پ » (فقه — عربی)

از : خواجه نصیر الدین محمد بن محمد بن حسن طوسی (۶۷۲)

رساله ایست مشتمل بر قواعد مهمی که در تقسیم ارث احتیاج بآنها پیدا میشود ، در دو قسم مشتمل برچند باب وفصل وقاعده میباشد .

آغاز : « لله الحمد أهل الحمد وولیه ومنتهاه وبدیه والصلاة علی محمد حبیبه وصفیه وعلی آله مفاتیح الاسلام » .

انجام : « ولعمها اثنان ولعمتها واحد وهذا هو الجواب عنها وبالله التوفیق وحسبنا الله ونعم الوکیل » .

۲ — منهاج الکرامة في معرفة الامامة « ۲۰ پ — ۷۴ پ » (کلام — عربی)

از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

علامهٔ حلی دراین کتاب اثبات امامت حضرت علی علیه السلام وباقی اولادش را

نموده وبآنان که بامامت دیگران اعتقاد دارند پاسـخ میگوید . کتاب را بنام سلطـان خدا بنده محمد الجایتو نوشته است ، ودر شش باب میباشد .

آغاز : « الحمد لله القدیم الواحد الکریم الماجد المقدس بکماله عن الشریك والضد والمعاند » .

انجام : « فهذا آخر ما أردنا اثباته في هذه المقدمة والحمد لله وحده والصلاة علی نبیه محمد وآله » .

۳ – مبادیء الوصول الی علم الاصول « ۷۵ پ – ۹۳ پ » (اصول – عربی)

از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر

بشمارهٔ (۴) رجوع شود .

کتاب اول نسخ نازیبا ، حسن بن علی حسینی ، نیمهٔ محـرم ۶۸۹ در کاشان ، عناوین با حروف درشت‌تر ، روی برگ اول تملك علی ابن الحسن بن محمدبن علی بن المرتضی الموسوی الحافظ بتاریخ نیمـهٔ رمضان ۹۸۸ ، وتملك محمود بن حاجی محمـد رضا بیدگلی ومهر مربع « الواثق بالله العلی عبده محمود » ، وتملك محمود بن محمد رضا بتاریخ ۷ صفر ۱۲۸۸ ، ومهر بیضوی « ان الله هو الملك الحق المبین عبده مهـدی » ، ومهـر مربعی که خوانده نشد ، ومهر دائری « المتوکـل علی الله الملك الصمـد قطب الدین بن سلطان محمـد » ومهر دائری دیگری « . . . بر همه مظفر ومنصور شـد » دیده میشود .

کتاب دوم نسخ معرب ، مسعود بن جار الله المطلبی ، ۵ ربیع الاول ۹۴۱ ، عنـاوین شنگرف ، روی برگ اول مهر دائری « المتوکل علی الله الملك الصمد قطب الدین بن سلطان محمد » دیده میشود .

کتاب سوم نسخ نازیبا ، هارون بن حسن بن علی طبری ، ۲۱ شعبان ۷۰۰ در شهر حله ، روی برگ اول اجازهٔ علامه بخطش بناسخ در تاریخ اواخر ربیع الاول ۷۰۱ ، ومهر دائری « . . . بر همـه مظفر ومنصور شد » ، وهمچنین در صفحه آخر خط علامـه بتاریخ ربیـع الاول ۷۰۱، وخط حسن بن محمد بن علی بن المرتضی الموسوی بتاریخ رجب ۹۶۶ ومهر دائری « . . . بر همه مظفر ومنصور شد » دیده میشود .

کتاب اول حاشیه نویسی دارد ، جلد تیماج مشکی ضربی .

۹۳ گ ، سطور مختلف ، ۱۸ × ۱۳ سم

(۵۰)

تهذیب النکت (منطق - عربی)

از : اثیر الدین مفضل بن عمر بن مفضل أبهری سمرقندی (۶۶۲)

ابو اسحاق ابراهیم بن علی شیرازی (۴۷۶) کتابی در علم جدل که از فروع علم منطق است ، نوشته بنام « النکت » وابهری آن را در کتاب حاضر تهذیب و کم وزیاد نموده ومنقسم به سه قسم کرده است .

آغاز : « أما بعد حمد الله المنعم بهدایته والصلاة علی خیر خلیقته محمد وآله وعترته » .

انجام : « فلانه حینئذ یلزم وجوب القطع في المرة الثالثة لانتفاء لازمه عدم وجوبه والله أعلم بالصواب والیه المرجع والمآب » .

نسخ معرب زیبا ، محمد بن محمود بن اقبال ، اوائل ربیع الاخر ۶۸۷ ، عناوین شنگرف وعناوین مهم بزرومشکی نوشته شده ، روی برگ اول لوحهٔ رنگین ووسط صفحه نام شاهی آمده که بجهت او کتاب را نوشته‌اند ولی نامش پاك شده است ، درصفحهٔ اول سرلوح کوچکی است که بسمله در آن نوشته شده‌است ، قبل از کتاب شرحی است بخط سیدمصطفی خونساری راجع به کتاب ، جلد تیماج قرمز .
۱۱۳ گ ، ۱۷ س ، ۱۷/۵ × ۱۱ سم

(۵۱)

حاشیة شرح التجرید الجدید (کلام - عربی)

از : شمس الدین محمد بن احمد خفری (۹۴۲ یا ۹۵۷)

به شماره (۳۴) رجوع شود .

نستعلیق نازیبا ، کریم بن الحسین ، شوال ۱۰۵۰ ، عناوین شنگرف ، بعضی صفحه ها حاشیه نویسی دارد ، جلد تیماج قرمز بدون مقوا .
۷۴ گ ، ۱۶ س ، ۱۶/۸ × ۱۰ سم

(۵۲)

صحیفهٔ سجادیه
(دعا ـ عربی)

از : حضرت سجاد علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب علیهم السلام
به شمارهٔ (۵) رجوع شود .

انجام افتاده : « ولم تمنعك اساءتي عن اتمام احسانك ولاحجرني » .

نسخ معرب ، عناوین‌شنگرف ، حاشیه نویسی‌مختصری دارد ، برفراز صفحهٔ اول ودوم وقفنامه کتاب است .

۹۴ گ ، ۱۴ س ، ۱۷/۶ × ۱۲ سم

(۵۳)

مجموعه :

۱ ـ الالفیة « ۱ پ ـ ۳۲ ر » (فقه ـ عربی)

از : شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶)
به شمارهٔ (۴۱) رجوع شود .

۲ ـ حاشیة الالفیة « ۳۳ پ ـ ۶۹ پ » (فقه ـ عربی)

از : شهید دوم زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

حاشیهٔ بسیار مختصر توضیحی است برألفیه شهید اول ، واین حاشیه غیراز شرح شهید دوم است که « المقاصد العلیة » نام دارد ، وشهید دوم حاشیهٔ دیگری‌نیز بر ألفیه دارد که قدری مفصل تر از این حاشیه میباشد .

آغاز : « قوله الحمد لله ، الحمد هو الثناء باللسان علی الجمیل سواء تعلق بالفضائل الاختیاریة أو غیرها » .

انجام : « قوله لغیر العالم ، بها یدخل فی العالم من تعمد الترك وما طرأ علیها النسیان بعد علمه ومن ترکها جهلا بالوجوب » .

کتاب اول نسخ زیبا ، عناوین شنگرف ، حاشیه نویسی دارد . کتاب دوم نستعلیق ، عناوین شنگرف . روی برگ اول تملك نصر الله بن محسن بن میر ابراهیم بن میر جعفر بن میر هادی ، ومهر بیضوی « نصر الله بن محمد محسن الحسینی » دیده میشود ، واین مهردرچند جای دیگر میباشد . پس از کتاب دوم چند برگ در احکام شك در نمازها وبعضی از زیارتها دارد ، جلد تیماج قرمز ضربی .

۷۸ گ ، سطور مختلف ، ۱۸ × ۱۱ سم

(۵۴)

مجموعه :

۱ ـ العزي في التصريف « ۲ پ ـ ۳۵ پ » (صرف ـ عربی)

از : عز الدین ابراهیم بن عبد الوهاب بن ابراهیم زنجانی (حدود ۶۵۵)

به شمارهٔ (۱۷) رجوع شود .

۲ ـ شرح قطر الندی « ۳۶ پ ـ ۱۶۶ پ » (نحو ـ عربی)

از : جمال الدین عبد الله بن یوسف بن هشام نحوی (۷۶۱)

شرح مختصر مهمی است بعنوان « اصل ـ شرح » که خود مؤلف بر کتابش « قطر الندی وبل الصدی » نگاشته است .

آغاز : « الحمد لله رافع الدرجات لمن انخفض لجلاله وفاتح البرکات لمن انتصب لشکر افضاله » .

کتاب اول نسخ ؛ عناوین شنگرف ، حاشیه نویسی مختصری بفارسی دارد ، برگ اول وسه برگ آخر بتاریخ ذی القعده ۱۲۴۷ نوشته شده اند . کتاب دوم نسخ ونستعلیق ، کاغذ آبی رنگ ، حاشیه نویسی مختصری بفارسی دارد ، روی برگ اول تملك میر محمد ابن ابراهیم حسینی بتاریخ ۱۲۹۴ دیده میشود ، جلد تیماج مشکی بدون مقوا فرسوده .

۱۶۸ گ ، سطور مختلف ، ۱۷/۵ × ۱۴ سم

(۵۵)

نهج البلاغة

(ادب ـ عربی)

از : شریف رضی محمد بن حسین موسوی (۴۰۶)

دویست وسی وشش خطبه وهفتاد ونه نامه ووصیت وچهار صد وهشتاد کلمه کوتاه را شریف رضی در این کتاب از گفته‌ها و نوشته های حضرت علی علیه السلام گردآورده ودر سه باب تنظیم نموده است ، ودر مقدمه میگوید که برگهائی را در کتاب سفید گذاشتم تا اگر کلمهٔ تازه‌ای یافتم درآن برگها جای دهم . این کتاب را رضی پس از کتاب « خصائص الائمه » در سال چهار صد تألیف نموده است .

آغاز : « أما بعد حمد الله الذي جعل الحمد ثمناً لنعمائه ومعاذاً من بلائه ووسيلا الى جنانه وسبباً لزيادة احسانه » .

انجام : « وهذا حين انتهاء الغاية الى قطع المختار من كلام امير المؤمنين عليه السلام . . وما توفيقنا الا بالله عليه توكلنا وهو حسبنا ونعم الوكيل » .

نسخ ، قوام الاسلام ابی اسحاق اسماعیل بن یعقوب بن الجندی ، (ازشارحین نهج البلاغة) ، اوائل ذی‌القعده ۶۴۹ ، درقریهٔ یکدحو .. ازتوابع خوارزم ، عناوین بخط درشت‌تر نوشته شده ، حاشیه‌نویسی مختصردارد ، برگ اول‌ویك برگ ازوسط نونویس است ، برگهادر صحافی پس وپیش شده ، روی برگ اول تملك مولانا خلیل مدرس عبد العظیم بتاریخ ۲۹ شعبان ۱۰۳۹ وشاگردش محمدکاظم ألموتی گرفته است ، ومهرمربع « اللهم صل علی محمد وآل محمد » ومهر مربع‌دیگر ومهر بیضوی دیگری هست که خوانده نمیشوند ، پس از کتاب برگی‌است دارای مطالب متفرقه وتملك ملاكريم بن ملاحسن ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .

۲۲۱ گ ، ۱۵ س ، ۱۷ × ۱۴ سم

(۵۶)

مجموعه :

۱ ـ ترجمه کتاب مسیوولونه « ۱۷ پ ـ ۷۵ ر » (هیئت ـ فارسی)

از : اعتضاد الأطباء خلیل بن عبد الباقي حکیمباشی طهرانی (۱۳۴۶)

پس از اینکه حکیمباشی رسالهٔ شمسی وچون وچرای طبیعی وقاموس الاطلاعات را ترجمه نمود ، کتاب مسیو ولونه را که ازمقدمات علم هیئت جدید بشمار میرودترجمه نمود . این رساله در دومقاله است : اول درحرکت شبانه روزی وشکل زمین وآفتاب وماه وباقی سیارات ، دوم در سطح زمین وحرکت آن وچگونگی ثوابت وناطحات السحاب وماهیت ثوابت وحرکت انتقالی عالم شمسی ما .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام علی خیر خلقه وأشرف أنبیائه الاولین والاخرین » .

انجام : « وفواصل غمامه های منتشر در عالم جسمانی بسیار مختلف وعدد آنها غیر معلوم ولا تعد ولا تحصی است ، فسبحان الذي خلق السماوات والارض وأحاط بکل شيء علماً » .

۲ ـ جام جهان نما « ۸۹ ر ـ ۹۳ پ » (فلسفه ـ فارسی)

از : ؟

رسالهٔ مختصری است درکلیات ومباحث مختصره علم توحید (خدا شناسی) ، ومشتمل است بر دو دائره : دائرهٔ اول در احدیت وواحدیت ووحدت ، دائرهٔ دوم در ظاهر وجود وعلم . نام این رساله در مقدمه چنانچه ذکر شد آمده است ، وروی صفحهٔ اول چنین نوشته شده « جام جهان نمای محقق طوسی » وشاید همان « جام گیتی نمای » خواجه نصیر الدین طوسی باشد .

آغاز: «حمد بیحد وشکر بیعدد سزای ذاتی که وحدتش منشی احدیت وواحدیت شده . . اما بعد طائفه ای از دوستان که طالب علم توحید بودند ومحب قدیم تحقیق وتجرید».

انجام: «وبرهمین اختصار کنیم که وقت عزیز است وکار مهمتر از این درپیش وأعد بقول الحق وهو الذي يهدي السبيل».

٣ ـ الربع المجیب «٩٧ پ ـ ١٠١ ر» (نجوم ـ عربي)

از: ؟

رسالهٔ مختصری است راجع به ربع مجیب که افزاریست در ستاره شناسی، ودرجها ودقیقهای جیب قوسها در آن نگارش یافته است. این رساله دریك مقدمه وهفده باب است: المقدمة في تسمية رسوم المركز، الباب الاول في معرفة جيب القوس، الثاني في معرفة اخذ الارتفاع، الثالث في معرفة الميل من درجة الشمس، الرابع فى معرفة كل واحد من الظلين، الخامس في معرفة عرض البلد، السادس في معرفة سعة المشرق والارتفاع الذي لا سمت له، السابع في معرفة الاصل ونصف التعديل ونصف القوس للنهار والليل، الثامن في معرفة الدائر وفضله، التاسع في معرفة الارتفاع من فضل الدائر، العاشرفي معرفة الدائربين الظهر والعصر، الحادى عشر في معرفة حصتي الشفق والفجر، الثاني عشر في معرفة السمت، الثالث عشر في معرفة سمت القبلة، الرابع عشر في معرفة اخراج الجهات الاربع، الخامس عشر في معرفة المطالع الفلكية والبلدية، السادس عشرفي معرفة الليل بالكوكب، السابع عشر في معرفة الماضي والباقي وطلوع الكوكب أو غروبه.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين . . وبعد فهذه رسالة في معرفة العمل بالربع المجيب مشتملة على مقدمة وأبواب».

انجام: «فأقم أي هذه المطالع شئت مقام مطالع الكوكب فافعل كما مرّ في الباب الذي قبله يحصل المطلوب».

۴ - الوجيزة « ۱۰۵ پ - ۱۱۲ ر » (درایه - عربی)

از : شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

به شماره (۲۸) رجوع شود .

۵ - ايضاح الدلائل في معرفة عقد الانامل « ۱۱۳ پ - ۱۲۲ ر » (حساب - عربی)

از : میرزا ابو القاسم بن محمد کاظم موسوی زنجانی (۱۲۹۲)

چگونگی حساب بابند انگشتان را مؤلف در این رساله در یك مقدمه وچهار باب ویك خاتمه بیان میکند .

آغاز : « الحمد لله الذي فهمنا الكنايات والاشارات للدلالة على تفهيم المقاصد وتفهم المضمرات » .

انجام : « وبالجملة سائر الاعداد وصورهـا موقوف على تصرفات المتصرف الذكي » .

۶ - هداية الاسماء في بيان كتب العلماء « ۱۲۳ پ ۱۳۱ پ » (فهرست - عربی)

از : ملا حسن بن علی یزدی کثنوی (۱۲۹۲)

فهرست کوتاهی است بحسب حروف از نام کتابهای مشهور شیعه وبعضی از کتابهای اهل سنت که بسیار از آنها یاد میشود ، واشارهٔ مختصری بنام مؤلفین آنهـا وبعضی از خصوصیات که ضروری بود نیز شده است .

نسخه‌ای که در این مجموعـه آمده گویا مختصر از نسخهٔ اصل یا نسخهٔ اول است که بعداً دارای اضافاتی شده است ، چه‌اینکه مقدمهٔ مؤلف ونام بعضی از کتابها وپاره‌ای از مشخصات را ندارد .

آغاز نسخهٔ اصـل : « الحمد لله رب العالمين . . أما بعد فيقول العبد الذليل العاصي . . ان هذه رسالة مختصرة في أسامي كتب الشيعـة المشهورة بين الطائفة . . الباب الاول في الالف كتاب الاحتجاج تأليف أبي منصور احمد بن علي بن ابي طالب

الطبرسي . . كتاب الالفين كتاب شريف في الامامة صنفه العلامة الحسن بن يوسف ابن المطهر الحلي أعلى الله مقامه وللحافظ البرسي ايضاً » .

آغـاز نسخهٔ ما : « باب الالف الاحتجـاج لابي منصور احمـد بن علي بن ابي طالب الطبرسي . . الالفين للعلامة حسن بن يوسف بن المطهر وللحافظ رجب البرسي ايضاً » .

انجام : « ينابيع الاحكام للمولى احمد النراقي ، الحمد لله على أوله وآخره وصلى الله على سيدنا محمد وآله وسلم تسليماً كثيراً » .

کتاب اول نستعلیق ، بخط مؤلف ظاهراً ، ربیع الاول ۱۳۰۳ (شاید این تاریخ تألیف نیز باشد) ، روی عناوین خط گذاشته شده ، وقبل از این کتاب چند برگ در علوم غریبه وپس از این کتاب چند برگ در اشکال هیئتی دیده میشود. کتاب دوم نسخ ؛ غرهٔ ربیع المولود ۱۳۰۶ ، پس از این کتاب چند برگ در موضوعات مختلف دیده میشود . کتاب سوم نستعلیق زیبا ، بخط محمود تفریشی ، عناوین شنگرف ، کاغذ آبی رنگ ، پس از کتاب چند برگ در موضوعات مختلف دیده میشود . کتاب چهارم نسخ ، ابراهیم زنجانی ، سال ۱۲۹۴ ، صفحه‌ها وبین سطرها مجدول به مشکی وشنگرف ، عناوین شنگرف . کتاب پنجم نسخ ، بخط همان ابراهیم زنجانی ظاهراً ، سال ۱۲۹۳. کتاب ششم نسخ ، سال ۱۳۰۷ . جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا . ۱۳۳ گ ، سطور مختلف ، ۱۶/۵ × ۱۰/۵ سم

(۵۷)

مجموعـه :

۱ ـ نثر اللآلی « ۱ ر ـ ۸ پ » (ادب ـ عربی)

از : ابو علی فضل بن حسن بن فضل طبرسی (۵۴۸ یا ۵۵۲)

کلمات کوتاه حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام بحسب حروف در این کتاب گرد آورده شده است . وبعضی آنرا نسبت به علی بن فضـل الله راونـدی یا قطب

راوندی سعیدبن هبة الله داده‌اندوظاهراً درست نیست . درنسخه‌های خطی این کتاب اختلافات مختصری دیده میشود .

آغاز : « ایمان المرء یعرف بأیمانه » .

انجام : « یبلغ المرء بالصدق الی منازل الکبار » .

آغاز نسخه افتاده : « المال في أداء الزکاة . برك لا تبطله بالمنة » .

۲ - حدیث قدسی « ۹ ر - ۳۶ ر » (حدیث - عربی)

منسوب به : حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام

چهل سوره است دارای پند و اندرز که‌گویندحضرت امیرالمؤمنین علیه السلام آنهارا از توراة انتخاب وترجمه بعربی نموده است .

آغاز سورهٔ اول : « عجبت لمن أیقن بالموت کیف یضحك » .

انجام سورهٔ چهلم : « یابن آدم طوبی لمن کسب طیباً » .

نسخهٔ حاضر دارای مقدمه ایست چنین : « هذه فوائد جلیلة ومواعظ بلیغة وهي أربعون سورة منتخبة ومنقلة من التوراة التي کلم الله تعالی بها مع موسی بن عمران بلاترجمان ، قال الله تبارك وتعالی عجبت لمن ایقن بالموت کیف یضحك » .

نسخ زیبای معرب ، اسحاق بن عباس بن علی اصغر بن غیاث‌الدین الانصاری الگرمرودی الاشلقی ، سال ۱۳۰۸ (در آخر کتاب دوم) ، صفحه‌ها مجدول به شنگرف ولاجورد ، پس از کتاب دوم دعاهای متفرقه آمده است ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۵۲ گ ، ۱۲ س ، ۱۷ × ۱۰ سم

(۵۸)

سعادت نامه (عرفان - فارسی)

از : سلطان محمد ملقب به سلطانعلی بن حیدر محمد گونابادی (۱۳۲۷)

مؤلف این کتاب را بروش اهل تصوف وعرفان در چگونگی تحصیل راه

سعادت پرداخته وتعيين فرقهٔ ناجيـه را در عرفاى حقيقت بين اثنا عشريـه كرده ودر آخر گروهى از بزرگان علماء شيعـه را در عداد صوفيه ميشمارد . اين كتاب مشتمل است بريك مقدمه ودوازده فصل ويك خاتمه .

آغاز : « حمد وسپاس بيرون از حد وقياس بى چند وچونى را سزاست كه ساحت توحيدش را حد وغايت نارواست » .

انجام : « اميدكه ناظر بديده انصاف نظر فرمايد وحجاب لجاج وتعصب را از روى ديده بردارد والحمد لله أولا وآخراً . . » .

نستعليق ، سيد ابوالقاسم موسوى حسينى ، ۹ ربيع المولود ۱۳۰۶ ، پس از كتاب قصيده‌ايست فارسى در پنجاه وهشت بيت در مدح كتاب بخط ناسخ اصل .

۱۰۴ گ ، ۱۶ س ، ۱۸×۱۱ سم

(۵۹)

هج الدعوات ومنهج العنايات (دعا ــ عربى)

از : رضى الدين على بن موسى ابن طاوس حلى (۶۶۴)

مؤلف در مقدمهٔ كتاب تصريح ميكنـد كه دعاهائى كه گرد آورده شده بدون ترتيب است ، اما اول احراز بعد دعاهاى قنوت بعد دعاهاى وقت ترس بعد دعاهاى حجاب بعـد دعاهائى كه مؤلف خودش انشـاء كرده بعد ادعيـهٔ متفرقـه را آورده است . در روز جمعه ۷ جمادى الاول سال ۶۶۲ پايان يافته است .

آغاز : « يقول مولانا أفضل العـالم . . أحمد الله الذي ابتدأ بالاحسان ودعا عباده الى معرفته بلسان ذلك البرهان » .

انجام : « ومن صفات الداعي أن يكون في يده خاتم عقيق . . يقـول مولانا افضل العالم . . وهذا آخر ما أردناه . . وصلى الله على سيدنا محمد النبي وآله الطاهرين »

آغاز نسخه افتاده : « والقادر القاهر ولوستر ابن آدم وجوهنا بتراب فطوته » .

نسخ معرب ، عبد الرزاق بن عبد الفتاح هروی ، ۱۱ محرم ۹۵۶ ، عناوین شنگرف ، نسخه‌تصحیح شده ، حاشیه نویسی مختصری‌دارد.
۲۵۲ گ ، ۱۶ س ، ۱۷ X ۱۲ سم

(۶۰)

الخرارة فی شرح العجالة (منطق - عربی)

از : ملا عبد الله بن الحسین یزدی (۹۸۱)

به‌شمارهٔ (۱۶) رجوع شود .

نستعلیق زیبا ، عناوین شنگرف ، حاشیه نویسی مختصری دارد ، روی برگ اول تملك محمد حسین بن محمد صالح حسینی ، وبخشیدن‌او کتاب را به پسرش عبد الباقی بتاریخ ۱۱۴۱ وبخشیدن اوکتاب‌را به پسرش محمد حسین ومهر بیضوی « عبده عبد الباقی الحسینی » ومهر بیضوی دیگری که خوانده نشد دیده میشود .
۸۷ گ ، ۱۶ س ، ۱۷ X ۹ سم

(۶۱)

خواص اسماء الله تعالی (دعا - فارسی)

از : ؟

درمقدمهٔ کتاب آمده که شهاب الدین سهروردی بأسماء حسنی اهمیت زیادی میداد وهیچگاه از خود دور نمی‌نموده است ، مدتی فخر الدین ابو المکارم بخدمت شیخ رسیده ودرخواست‌مینمود که این‌نامهارا شرح نماید ، پس‌ازچهل اربعین این کتاب را بیافت وبجانب فارس برفت واز عربی بفارسی برگرداند . هرنامی در این کتاب دو شرح دارد یکی صغیر ودیگری کبیر ، در هر مقطعی اول شرح صغیر وپس از آن شرح کبیر وپس از آن خود نام را میآورد ، ومجموع نامها که بدینگونه شرح شده‌اند چهل نام است .

آغاز: « خواندن میسر گردانید وقال ولقد یسرنا القرآن للذکر فهل من مدکر، ودر وقت تصویر خلایق راصورتی خوب داد وصورکم فأحسن صورکم . . خاصیت اسم اول در صغیر آنست که چون نزدیك پادشاه وقت روند هفده بار برابر روی او بخوانند » .

انجام: « واسم اعظم اینست یاغیاثي عند کل کربتي . . اللهم هذا الجهدوعلیك التکلان وصلی الله علی خیر خلقه محمد وآله اجمعین » .

نستعلیق شکسته زیبا ، حسب الفرمایش حاجی حسنعلی ، رمضان ۱۲۵۵ در دارالسلطنهٔ قزوین ، صفحه ها مجدول به لاجورد ومشکی وزر وشنگرف ، نامها وعناوین شنگرف ، در صفحهٔ اول سرلوح رنگین زیبا وتملك محمود یخچالیان دیده میشود ، پس از کتاب چند سوره که بدروغ بقرآن بسته شده آمده ، وقبل وبعد از کتاب برگهای سفیدگذاشته شده است ، وروی کتاب چنین دارد « شرح دعای سحر ادریس علیه السلام » ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .

۸۸ گ ، ۱۲ س ، ۱۸ × ۱۰/۵ سم

(۶۲)

ترجمهٔ ثواب الاعمال

(حدیث ـ فارسی)

از : سید عبد الرحیم بن محمد حسینی شهرستانی (ق ۱۲)

ترجمهٔ تحت اللفظی است از کتاب ثواب الاعمال شیخ صدوق ، مؤلف پس از پاره‌ای از روایتها مطالبی میآورد بعنوان « مترجم گوید » و « بیان » و « تکمله » وامثال اینها ، این ترجمه بنام شاه سلیمان صفوی نگاشته شده ودر سه شنبه هفتم ربیع الاول ۱۱۰۳ بپایان رسیده است .

آغاز : « حمدی که حامدان ملأ اعلی از ادای آن عاجز وشکری که زبان شاکران آلاء جسیم ونعماء عظیم بقدر امکان از آن قاصر » .

انجام : « ومیگوید که این ضعیفه ایست که مخلوق شده است از ضعف انفاق کننده بر او معان است واعانت او میکنند در روز قیامت » .

نسخ ، سال ۱۱۰۳ ، شاید بخط مؤلف باشد ، عناوین شنگرف ودر حاشیه تصحیح شده است ، پس از برگ دوم مقداری افتاده دارد ، جلد تیماج قهوه ای .

۱۹۲ گ ، ۱۷ س ، ۱۸×۱۳ سم

(۶۳)

مجموعـه :

۱ ـ الشمسية في الاصول الحسابية « ۱ پ ـ ۷۱ پ » (حساب ـ عربی)

از : نظام الدین حسن بن محمد قمی نیشابوری (ق ۸)

این کتاب در دو مقدمه دردو فصل ؛ ودو فن دراصول حساب وفروع حساب نگاشته شده واز حساب وجبر ومساحت وخطائین گفتگو مینماید .

آغاز : « الحمـد لله الفرد بلا ند المنزه عن الزوج والضد ؛ لا مركب لـه فينحل ولا اول له فيعلل » .

انجام : « والعمدة هي ما ذكرنا والتوفيق من واجب الوجود ومفيض الخير والجـود » .

۲ ـ رساله در حساب « ۷۲ ر ـ ۱۲۸ ر » (حساب ـ عربی)

از : ؟

این رساله که آغازش از نسخه افتـاده در پنج مقاله میباشـد : مقالهٔ اول در اصول اعمال اربعه در چند باب (ابتدای این مقاله افتاده) ، مقالهٔ دوم در معاملات وقوانین بیوعات ، مقالهٔ سوم در انواع مساحات سطحها وجسمها ، مقالهٔ چهارم در جبر ومقابله ، مقالهٔ پنجم دراستخراج مسائل بجبرومقابله . ودرهریك از این مقالهها چند باب وفصل میباشد .

آغاز افتاده : « سمي زوج الزوج والفرد وان ينصف مرة واحدة فقط » .

انجام : « هذا آخرما أردنا الحاقه بالمختصر فلنختمه حامدين لله تعالى مفيض الجود ومصلين على نبيـه محمد أفضـل الناس فى الوجـود وعلى آلـه الطيبين الطاهرين » .

نسخ ، صدر الاسلام بن ابو الموالی ، ۱۷ رجب ۹۸۲ ، در شیراز ، عناوین ونشانیها شنگرف ، پس از دوکتاب قواعد متفرقه ایست در حساب ازکتابهای گوناگون باحاشیه به نشانیهای « میرزا حکیم » و « استادنا عبد الرحیم سلمه الله » ، روی برگ اول تملک محمد لطیف بن محمد تقی حسینی ومهر بیضوی « عبده محمد لطیف بن محمـد تقی الحسینی » وتملکهای دیگری که خوانده نمیشوند دیده میشود ، جلد مقوائی عطف تیماج مشکی .

۱۶۱ گ ، ۱۲ س ، ۱۸ × ۱۲ سم

(۶۴)

التنبيهات العلية على وظائف الصلاة القلبية (فقه ـ عربی)

از : شهید دوم زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

به شمارهٔ (۳۲) رجوع شود .

نسخ ، ۱۸ رجب ۱۱۱۶ ، عناوین شنگرف ، درحاشیه بعضی لغات بفارسی ترجمه شده ، روی برگی قبل از کتـاب مهر بیضوی « من أحب الحسين احب الله » ، وروی برگ اول وقفنامه کتاب بتاریخ محرم ۱۲۵۲ وتملک محمد هاشم بن محمـد دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .

۱۰۳ گ ، ۹ س ، ۱۸ × ۱۲/۵ سم

(۶۵)

الاربعون حدیثاً (حدیث ـ عربی)

از : شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

چهل حدیث در سنن و آداب است که هر کدام بطور مفصل شرح شده بدون شرح اسانید ، وازروز تألیفش موردعلاقهٔ دانشمندان بوده وبروی شروح وحواشی زیادی نگاشته اند . در اصفهان **۲۳** صفر **۹۹۵** تألیف شده است .

آغاز : « ان أحسن حدیث یحلي اللسان بجواهر حقائقه وخیر خبر یجلي الانسان في زواهر حدائقه حمد الله سبحانه وتعالی علی نعمه » .

انجام : « وفقه الله للعمل في یومه لغده قبل أن یخرج الامر من یده بمحروسة اصفهان حرست عن بوائق الزمان وطوارق الحدثان والحمد لله أولا وآخراً وباطناً وظاهراً » .

نسخ ، حسنعلی بن محمد نصیر طالقانی ، پنجشنبه اواخر شعبان ۱۰۸۴ ، عناوین ونشانیها شنگرف ، لغات در حاشیه تفسیر شده ، چهار برگ قبل ازکتاب مطالب متفرقه دارد ، وفهرست حدیثها در دو برگ نیز قبل ازکتاب آمده ، روی برگ اول ودر صفحهٔ آخر مهر بیضوی « یا امام محمد تقی » دیده میشود ، جلد تیماج سرخ .
۱۹۰ گ ، ۱۷ س ، ۱۸ × ۱۲ سم

(۶۶)

خلافیه (فقه ـ فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد مؤمن سبزواری (۱۱۹۰)

فقهی است مختصر فتوائی بجهت عمل مقلدین نوشته شده وبمسائلی که علماء درآنها اختلاف نموده‌اند نظر بیشتری داشته است . مؤلف ثواب نوشتن این کتاب‌را بشاهی هدیه کرده که بنا بگفتهٔ الذریعه **۳۳۹/۷** مراد شاه عباس ثانی است . کتاب

دریك مقدمه در شناختن خداوند متعال وچند باب است که بطهارت شروع وباعتکاف تمام میشود .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . أما بعد چون بعضی از مؤمنان . . التماس مینمودند که کتابی در معرفت احکام شرعیهٔ ضروریه بعبارت فارسی بنویسد » .

انجـام : « وخلاف است در اینکه این کفاره مخیر است چون کفارهٔ رمضان یا نه وأشهر وأقرب اول است » .

نستعلیق ، محمد رضا حسینی رضوی ، شنبه سلخ ذی قعده ۱۱۷۱ (در عصر مؤلف) ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتاب است بتاریخ ۱۱۹۲ ، جلد تیماج مشکی .
۱۷۰ گ ، ۱۴ س ، ۱۸ × ۱۰/۵ سم

(۶۷)

مجموعـه :

۱ ـ عقد الجواهر في الاشباه والنظائر « ۱ پ ـ ۲۷ پ » (فقه ـ عربي)

از : تقي الدين حسن بن علي بن داود حلي (ق ۸)

منظومه ایست در هزار ودویست بیت تقریباً در اشباه ونظائر فقهی که بجهت رضي الدين علي ابن طاوس حلي در کاظمین نظم شده است .

آغاز :

يقـول راجي ربـه المجيد — الحسن العبـد فتى داود
الحمـد لله الذي حباني — بحسن توفيق به هداني

انجام :

وها أنا أختـم بالصلاة — على رسول الله والهداة
من آله وصحبه الاخيار — ما اختلف الليل مع النهار

۲ - البیان « ۲۸ پ - ۱۷۰ ر » (فقه - عربی)

از : شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶)

مسائل فقهی مهم بطور اختصار در این کتاب گرد آورده شده ، وجز کتاب طهارت وصلاة وزکاة وخمس وقدری از اوائل کتاب صوم نوشته نشده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین حمداً یستدر أخلاف کرمه » .

انجام : « الفصل الثاني في الامساك وفيه مطالب الاول فيما يمسك عنه وهو أقسام القسم الاول الابتلاع يجب فيه » .

۳ - مقصورة ابن درید « ۱۷۱ پ - ۱۷۶ پ » (شعر - عربی)

از : ابو بکر محمد بن حسن بن درید أزدی (۳۲۱)

قصیده ایست دردویست وبیست ونه بیت درمدح وتاریخ آل مکیال ، ومتضمن بعضی أمثال عربی وآداب اخلاقی ومناقب حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام میباشد ، وبقدری اهمیت پیدا کرد که دانشمندان آداب شرحهای بسیاری بر وی نوشتند .

آغاز :

یا ظبیة أشبه شيء بالمها ترعی الخزامی بین أشجار النقی
أما تری رأسي حاکی لونه طرة صبح تحت أذیال الدجی

انجام :

ثم الصلاة والسلام دائماً علی النبي العربي المهتدی
وآله وصحبه اهل التقی ما طلعت شمس وما جاء مشی

۴ - الطرائف في معرفة مذاهب الطوائف « ۱۸۱ ر - ۱۹۵ پ »
(اعتقادات - عربی)

از : رضی الدین علی بن موسی ابن طاوس حلی (۶۶۴)

شخصی که نامش ذکر نشده کتاب « أطراف الدلائل » شیخ مفید را دیده واز باب آخر کتاب که در اغلاط ونابحق گوئیهای اهـل سنت است استفاده نموده ، از ابن طاوس خواستـه که کتابی در این موضـوع بنویسد ، ابن طاوس در پاسخ این شخص کتاب حاضر را در چند فصل نوشته وخود را در مقدمه بنام (عبد المحمود ابن داود مصری) نامیده است .

آغاز : « اللهم انانحمدك على ماأنعمت وأعطيت ونشكرك لماأوليت وأسديت »

انجام نسخه افتاده : « اذا فريق منهم يخشون الناس كخشية الله او أشد خشية وقالوا ربنا لم . . » .

۵ - رساله در تصوف « ۲۲۰ پ - ۲۲۹ پ » (عرفان - عربی)

از : ابو عبد الله محمد بن خفیف

کتاب مختصری است در چگونگی وشرائط مریدان اهل تصوف که مؤلف بجهت مبتدیان در این علم نگاشته است .

آغاز : « اخبرنا الشيخ الامام الفقيه شهاب الدين ابو الفضل محمد بن يوسف ابن علي الغزنوي الحنفي . . قال ابوعبدالله محمدبن خفيف رحمة الله عليه : الحمدلله الذي حمد نفسه بالثناء على نفسه . . هذا كتاب اختصرته للمبتدي من المريدين مما لابد لهم من معرفته . . باب قال ابو عبد الله رحمه الله فأول ما عليه في ابتداء ارادته أن يقصد الى حكيم من أهل زمانه » .

انجام : « فيرجع في حاله الى مقصود سوى الله تعالى فيزيله عن الاخلاص ويأوى بارادته الى المخلوقين وبالله التوفيق » .

۶ ـ الالفية « ۲۳۰ ر ـ ۲۴۲ ر » (فقه ـ عربی)

از : شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶)

به شمارهٔ (۴۱) رجوع شود .

آغاز نسخه افتاده : « والنفساء ویشترط في صحتها الاسلام لا في وجوبها » .

۷ ـ نظم الالفية « ۲۴۲ پ ـ ۲۵۶ ر » (فقه ـ عربی)

از : حسن بن راشد حلی (ق ۹)

الفیهٔ شهید اول را در این منظومه که دارای ششصد وپنجاه وسه بیت میباشد در حله بتاریخ ۲۵ ربیع الاول ۸۲۵ بنظم درآورده است .

آغاز :

قال الفقیر حسن بن راشد   مبتدئاً باسم الاله الماجد

الحمد لله کما قد وجبا   مبارکاً فیه کثیراً طیبا

انجام :

فانه من شیمة الانسان   بل کل منسوب الی الامکان

ویسألوا الله بفضل منهم   العفو فالله یعفو عنهم

کتاب اول نسخ ، علی بن خضر بن محمد ، ۱۱ شعبان ۹۱۸ ، جای عناوین خالی وفقط سه برگ اول بشنگرف نوشته شده است . کتاب دوم نسخ ، علی بن محمد بن حر عاملی ، ۱۸ صفر ۸۴۳ ، عناوین شنگرف ، حاشیه نویسی دارد ، در صفحهٔ آخر اجازه قرائتی است که احمد بن محمد بن علی بن خاتون بتاریخ روز یکشنبه ۱۲ ذی قعده ۹۰۷ نوشته است . قصیدهٔ مقصوره نسخ معرب پر غلط ، احمد بن احمدبن‌محمدبن حر بن ابی‌جامع عاملی ، شب یکشنبه ۲۴ رمضان ۹۳۹ . کتاب طرائف نسخ ، عناوین شنگرف . رسالهٔ تصوف نسخ ، عناوین شنگرف . الفیهٔ شهید نسخ ، محمد بن علی الصفی ، عناوین ونشانیها شنگرف ، در صفحهٔ آخر اجازه ایست از جلال بن علی بن حسن حسینی حائری بجهت شیخ شمس الدین احمد بن

شمس الدین . نظم الالفیه نسخ ، محمدبن علی الصفی ، ۱۱ ذی القعده ۹۱۰ ، عناوین شنگرف ، در صفحهٔ آخر چهار بیت است از کاتب در مدح کتاب . بعد ازکتابها فوائد متفرقه ایست در حدیث وشعر وعلوم غریبه وتاریخ ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۲۶۳ گ ، سطور مختلف ، ۱۸ × ۱۳ سم

(۶۸)

حاشية حاشية الجرجانی علی شرح الشمسية (منطق - عربی)

از : عماد بن یحیی بن علی فارسی

حاشیه ایست بعنوان « قوله - قوله » بر حاشیه سید شریف گرگانی برشرح شمسیه قطب الدین تحتانی .

آغاز : « نحمدك يا من أنطق لسان عبده بآيات جلالـه ونشكرك يا من أنعم عليه بالعلوم والمعارف بلطفه وأفضاله » .

انجام : « وأنت خبير بأنه لو قيل كالامرين المتضايفين لكان أولى ؛ هذا آخر ما أردنا ايراده في هذا الباب والحمد لله العلي الوهاب . . » .

نستعلیق ، نعمت الله بن محمد علی نظری ، ۶ ذی الحجه ۱۰۴۳ ، عناوین نوشتـه نشده ، روی برگ اول عبد الغنی حسینی کتاب را بفرزندش میر حسین بخشیده ، ومهـر بیضـوی « ان الله غنی عـن العالمـین » وتملك حسین بن عبدالغنی حسینی ومهر بیضوی « عبده حسین الحسینی » دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .
۱۰۳ گ ، سطور مختلف ، ۱۷/۵ × ۸ سم

(۶۹)

مجموعـه :

۱ ـ الجعفرية « ۱ پ ـ ۶۱ پ » (فقه ـ عربی)

از : محقق کرکی علی بن عبد العالی عاملی (۹۴۰)

به شمارهٔ (۴۱) رجوع شود .

۲ ـ الباب الحادي عشر « ۶۲ پ ـ ۶۹ پ » (کلام ـ عربی)

از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

چون علامهٔ حلی « منهـاج الصلاح في مختصر المصبـاح » را در ده باب بپایان رسانید باب یازدهمی بر آن افزود در اصول دین ومسائل مهمی از اعتقادات که دانستن آنهـا لازم است . این باب را گروهی از دانشمندان بصـورت کتابی جداگانه نوشتند وبر آن شروح وحواشی زیادی پرداختند .

آغاز : « الباب الحادي عشر فيما يجب على عامة المكلفين من معرفة أصول الدين » .

انجام : « لان الامر بالماضي والنهي عنـه عبث وتجويز التأثير والامـن من الضـرر » .

۳ ـ الالفية « ۷۰ پ ـ ۸۹ پ » (فقه ـ عربی)

از : شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶)

به شمارهٔ (۴۱) رجوع شود .

۴ ـ النفلية « ۹۰ پ ـ ۱۱۸ پ » (فقه ـ عربی)

از : شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶)

پس از اینکه شهید کتابش « الفیـه » را در واجبات نماز بپایان رسانید این کتاب را در مستحبات وسنن نماز در یك مقدمه وسه فصل ویك خاتمه نوشت .

آغاز: «الحمد لله الذي ضم النشر بجمع الشتات وارسل خير البشر بالبينات».

انجام نسخه افتاده: «والذكورة اذا أم مثله والخنثى والاتيان بوجهي الضرورة».

نستعليق، سه شنبه غره ذى القعده ۱۰۶۳ (بعد از كتاب اول)، عناوين شنگرف وگاهى نوشته نيست، حاشيه نويسى مختصرى دارد، برگ اول مجموعه نو نويس وپس از آن افتاده دارد، جلد تيماج مشكى.

۱۱۸ گ، سطور مختلف، ۱۸×۹ سم

(۷۰)

مجموعه:

۱ - الاعتقادات «۱ پ - ۲۳ پ» (اعتقادات - عربى)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقى مجلسي (۱۱۱۱)

اعتقادات شيعه اثنى عشريه را مجلسى در اين كتاب در دو باب گرد آورده ونكوهش فراوان از صوفيان مينمايد وپدر خود را از آنها جدا ميشمارد.

آغاز: «الحمد لله الذي سهل لنا سلوك شرايع الدين وأوضح اعلامه».

انجام: «وفقنا الله واياك لما يحب ويرضى ويجعلنا واياك ممن يذكر فتنفعه الذكرى».

۲ - الوجيزة «۲۳ پ - ۶۳ ر» (رجال - عربى)

از: ملا محمد باقربن محمد تقى مجلسى

رجال مختصرى است بترتيب حروف، وفقط نام اشخاصى كه حالات آنها نزد مؤلف واضح بود يا شهرت دارند جمع آورى شده است.

آغاز: «الحمد لله الذي رفع منازل الرجال في معارج الكمال على قدر رواياتهم عن النبي الكريم المفضال».

انجام : « من هذا السند يظهر طريقي ايضاً الى سائر الكتب الاربعة » .

۳ ـ الاوزان والمقادير « ۶۳ پ ـ ۷۶ پ » (فقه ـ عربی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

این رسالهٔ مختصر راکه در چند مقدمه وفصل تألیف شده مجلسی از کتاب « روضة المتقين » پدرش گرفته وبعضی مطالب برآن افزوده است .

آغاز : « الحمد لله الذي ارتفع عن مطارح الافهام فلا توزن صفات عظمته بميزان العقول ومكيال الأفهام » .

انجام : « محمدخاتم الرسالة وآله الطاهرين معادن الحكمة والشرف والنبالة» .

۴ ـ رضاعية « ۷۶ پ ـ ۹۳ ر » (فقه ـ فارسی)

از : ملا محمد تقی بن مقصود علی مجلسی (۱۰۷۰)

احکام رضاع وشیر دادن را مجلسی بطور مختصر در این رساله آورده تا افراط وتفریط را در مسائل رضاع بردارد وصراط مستقیم را نشان دهد .

آغاز : « الحمدلله رب العالمين والصلاة على سيدالانبياء والمرسلين وأشرف الاولين والأخرين محمد وعترته الاقدسين » .

انجام : « وحضرت فرمودند که این مکروه است وشیر وگوشت آن باکی ندارد والحمد لله رب العالمين . . » .

نسخ ، محمد طاهر بن محمد مؤمن طالقانی ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول وقفنامه کتابست بتاریخ محرم ۱۲۵۲ ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .

۹۳ گ ، ۱۶ س ، ۱۷ × ۱۲ سم

(۷۱)

التعلیقة السجادیة (حدیث ــ عربی)

از : ملا مراد بن علی خان تفریشی (۱۰۵۱)

حاشیه وشرح مختصری است بعنوان « قوله ــ قوله » بر کتاب من لایحضره الفقیه ، وبسیاری از روایات وابواب را شرح ننموده است . در ذریعه ۲۲۴/۴ گوید : روز دوشنبه مولد پیغمبر سال ۱۰۴۴ کتاب بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله رب الارباب ومسبب الاسباب ومفتح الابواب » .

انجام : « وقال النجاشي انه یعرف وینکر روی عن الاصبغ عن الباقر والصادق علیهما السلام » .

آغاز نسخه افتاده : « والکسر قوله علیه السلام فرجعت الی الحق لعله أراد بالحق البیت الذي تستحقه المرأة ان تدخل فیه » .

نیم اول کتاب نستعلیق ونیم آخر نسخ ، محمد بن محمد اشرف اصفهانی ، ۲۳ ذی الحجه ۱۱۱۱ ، عناوین شنگرف ، یك طرف جلد مقوائی دارد .

۳۴۰ گ ، سطور مختلف ، ۱۸ × ۱۲ سم

(۷۲)

الاربعون حدیثاً (حدیث ــ عربی)

از : شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

به شمارۀ (۶۵) رجوع شود .

نسخ ، محمد یوسف بن محمد علی بن عبد الرحمن ، چهار شنبه ۶ جمادی الثانی ۱۰۹۸ ، عناوین شنگرف ، حاشیه نویسی مختصری دارد ، روی برگ اول وقفنامۀ کتاب بتاریخ محرم ۱۲۵۲ وتملك

محمـد یوسف با مهر مربع « یوسف أیهـا الصدیق » ونوشته ها ومهرهای دیگر دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای عطف مشکی .
۱۴۲ گ ، ۱۷ س ، ۱۸ × ۱۱ سم

(۷۳)

غنیة الاریب فی الاعاریب (نحو ـ عربی)

از : امام الحرمین محمد بن عبد الوهاب مشهور بابن داود همدانی (ق ۱۳)

مؤلف اول قواعد نحوی را بطور خلاصه ذکر میکند پس از آن شواهد را میآورد وآنهارا شرح مینماید . در نیمهٔ اول کتاب « مغني اللبیب » ابن هشام اختصار شده ونیمهٔ دوم بروش کتابهای نحوی مشهور نوشته شده است .

آغـاز : « في المفردات ، حرف الالف ، الالف المفـرد یأتي علی وجهین أحدهما أن یکون حرفاً ینادی به القریب » .

انجام : « کما في قوله تعالی ینفقون أموالهم ابتغاء مرضاة الله وفي قوله وان منها لما یهبط من خشیة الله » .

نسخ ، گویا از خود مؤلف باشد ، نسخه مشوش ودارای برگهـای ننوشته وصفحه های سفید است ، روی برگ اول ودر صفحهٔ آخرمهر بیضوی « عبده محمد رحیم بن محمد هادی بن محمد صالح » دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۳۹۱ گ ، سطور مختلف ، ۱۸ × ۱۱ سم

(۷۴)

لسان الخواص (دائرة المعارف ـ عربی)

از : آقا رضی الدین محمد بن حسن قزوینی (۱۰۹۶)

دائرة المعارف مهمی است دراصطلاحاتی که برزبان علماودانشمندان میآید ،

اصطلاحات را بطور مفصل شرح نموده واز همهٔ علوم اسلامی عصر مؤلف بحث میشود . تألیف این کتاب بپایان نرسیده وفقط یك قطعه از حرف ألف که دارای اصطلاحات (ابجد ، ابداع ، اجتهاد ؛ اجماع ، احباط ، اختیار ، اراده ، اربعهٔ متناسبه ، ارتماطیقی) میباشد نوشته شده است .

آغاز : « الحمد لله الذي أخرج بجوده أنحاء خيرات الوجود من أقسام شرور العدم » .

انجام : « فيحتاج بيانه الى تمهيد تقسيم العدد الى أقسامه المشهورة فنقول » .

نسخ ، در عصر مؤلف نوشته شده زیرا پس ازحاشیهها جملهٔ « منه دام ظله » آمده است ، در حاشیهٔ صفحهٔ آخر « بلغ مقابلة » دارد ، عناوین شنگرف ، اواسط کتاب افتاده دارد ، روی برگ اول تملك مظفر حسین غیبی سبزواری وحسن الحسینی الطالقانی ومهر یضوی « الواثق بالله الغنی حسن الحسینی » وتملك عبد الله بن نور الدين ابن نعمت الله بن عبد الله الحسینی الموسوی بتاریخ رجب ۱۱۵۳، دیده میشود ، جلد مقوائی عطف تیماج قهوه‌ای .

۱۷۳ گ ، ۱۹ س ، ۱۷/۷ × ۱۲ سم

(۷۵)

الاثنا عشرية فى الصلاة (فقه ـ عربی)

از : شیخ بهاء الدين محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

دومین اثنا عشریات شیخ بهائی است که در أحکام نمازگفتگو میکند ، تمام آنچه راکه در نماز معتبر است در دوازده نوع حصر نموده ودر هر فصلی دوازده چیز میآورد .

آغاز : « الحمد لله الذي وفقنا للاهتداء بشريعة أشرف المرسلين » .

انجام : « ولا تكون قاعداً على الارض بل انما قعد بعضك على بعض فلاتصبر للتشهد والدعاء » .

نسخ ، غرهٔ صفر ۱۰۱۳ ، عناوین شنگرف ، صفحه‌ها مجدول بزر ومشکی ، روی برگ اول خط بهائی است که کتاب را بخشیده‌است به . . میان نقشهٔ زرین نوشته شده ، وهمچنین مهرشش گوشهٔ « محمد جواد شفیعی » دیده میشود ، پس ازکتاب اجازه‌ایست از بهائی بسید سلیمان بتاریخ دههٔ سوم ماه صفر ۱۰۱۶ ودر صفحه‌ای که میان سطرها زرفشانی شده نوشته است ، جلد مقوائی عطف تیماج قهوه‌ای .
۵۳ گ ، ۹ س ، ۱۷/۵ × ۱۲/۵ سم

(۷۶)

غوالی اللالی العزیزیة فی الاحادیث الدینیة (حدیث – عربی)

از : ابن ابی جمهور محمد بن علی بن ابراهیم احسائی (۹۰۴)

پاره‌ای از روایتهای مربوط بفقه را ابن ابی جمهور در یك مقدمه ودو باب ویك خاتمه گردآورده ، وجز اسانید خود راکه در اول کتاب ذکرمیکند روایات را بدون اسنادآورده است . وچون پاره‌ای ازروایتهای مخالفین دراین کتاب آمده بعضی از فقهاء ومحدثین اعتمادی براین کتاب نکرده‌اند .

آغاز : « الحمد لله الذي أعلى أعلام الفقهاء الاعلام ووفقهم بطريق الدراية والرواية لتبيين معالم الاسلام » .

انجام : « على الشرائط المعتبرة والروابط المرضية ولله الحمد والمنة على التوفيق لاتمامه وصلى الله على سيدنا محمد وآله أجمعين الى يوم الدين » .

انجام نسخه افتاده : « قال اغتسلت يوم الجمعة بالمدينة ولبست ثيابي وتطيبت فمرت بي وصيفة فغمزت لها فأمنيت أنا وأمنت مني » .

نستعلیق ، قرن یازدهم ، عناوین ونشانیها شنگرف ، پس از برگ اول افتاده دارد ، جلد تیماج سبز زرکوب .
۲۵۶ گ ، ۱۷ س ، ۱۸ × ۱۳ سم

(۷۷)

حاشية شرح العضدی علی مختصر ابن الحاجب (اصول ـ عربی)

از : سعد الدين مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳)

حاشيه مفصلی است بعنوان « قوله ـ قوله » برشرح قاضی عضد الدين ايجی برمختصر ابن الحاجب در اصول فقه .

آغاز : « الحمد لله الذي وفقنا للوصول الى منتهى أصول الشريعة الغراء . . قوله وينحصر ؛ ذهب الجمهور الى أن موضوع الأصول الادلة السمعية » .

انجام افتاده : « أما نفس الحرمة والاباحة لازمان لهما وهما متنافيان فيكونان متنافيين » .

نستعليق ، عناوين شنگرف ، در حاشيه تصحيح شده ، جلد تيماج قرمز عطف مشكی .

۱۹۸ گ ، ۲۰ س ، ۱۸ × ۱۲ سم

(۷۸)

مجموعـه :

۱ ـ أحكام النساء « ۲ پ ـ ۲۱ ر » (فقه ـ عربی)

از : شيخ مفيد محمد بن محمد بن النعمان بغدادی (۴۱۳)

احكام راجع به زنان را شيخ مفيد در اين كتاب گرد آورده ، در اول احكام اعتقاديه وپس از آن احكام فقهيه را ميآورد . وبنابگفتهٔ ذريعه۱/۳۰۲ بنقل از استادش علامهٔ نوری اين كتاب بجهت مادر شريف مرتضی ورضی تأليف شده است .

آغاز : « الحمد لله الذي هدى العباد الى معرفته ويسر لهم سبيل عبادته » .

انجام : « ودفن الميت في التراب أفضل من دفنه في التوابيت ، بذلك جرت السنة والله ولي التوفيق » .

۲ ـ أجوبة المسائل الصاغانية « ۲۲ پ – ۵۸ پ » (پاسخ – عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

ده مسأله است در موضوعات فقهی که بعضی از دانشمندان سنی عراق برفقه شیعه خرده‌گیری نموده است . این مسأله ها ازصاغان (دهی از دهات مرو) نزد شیخ مفید فرستاده شده وشیخ از آنها پاسخ گفته ، ودر آخر چند مسأله که أبو حنیفه در آنها با همهٔ فقهاء اسلام مخالفت نموده آورده است .

آغاز : « الحمد لله علی سبوغ نعمته وله الشکر علی ما خصنا به من معرفته » .

انجام : « یستغني بها عما سواه من بدعه في الدین وبالله نستعین وایاه نسأل التوفیق لما یحب ویرضی انه قریب مجیب » .

۳ ـ سهو النبي « ۵۹ پ – ۶۵ ر » (اعتقادات – عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

شیخ مفید در این رسالهٔ کوتاه شیخ صدوق را در موضوع سهو پیغمبر رد میکند ، این رساله در پاسخ پرسشی است که از اهل حائر حسینی (کربلا) نوشته شده است .

آغاز : « الحمد لله الذي اصطفی محمداً لرسالته واختاره علی علم للاداء عنه » .

انجام : « قریب الی ذوي الافات المسقطة عنهم التکلیف والله المستعان وهو حسبنا ونعم الوکیل » .

۴ ـ الاشراف في عامة فرائض أهل الاسلام « ۶۵ پ – ۷۵ پ » (فقه – عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

ابواب مختصری است از احکام طهارت وصلاة وزکاة وصوم وحج .

آغاز : « الحمدلله رب العالمین . . باب فرض الوضوء وفرضه أربعة أشیاء » .

انجام : « ثم هن والرجال فیما عددناه مما سوی هذین الشیئین سواء » .

۵ - شرح منام الشیخ « ۷۶ پ - ۷۸ ر » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

خوابی است که شیخ مفید دیده وبا عمر راجع بآیهٔ « ثاني اثنين اذ هما في الغار » بحث میکند ، این خواب را شیخ ابو الحسن علی بن محمد بن بنان ازشیخ مفید نقل مینماید .

آغاز : « روی الشیخ ابو الحسن . . قال رأيت في النوم كأني قد اجتزت في بعض الطرق فرأيت حلقة دائرة » .

انجام : « فدل باخراجه من السكينة على خروجه من الايمان فلم يحر جواباً وتفرق الناس واستيقظت » .

۶ - الرد علی الزيدية « ۷۸ پ - ۸۵ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

عقیدهٔ زیدی‌ها راجع به اینکه فرزندان حسن وحسین علیهما السلام در امامت مساوی هستند ، شیخ مفید در این رساله پاسخ میگوید .

آغاز : « الحمدلله رب العالمين . . اتفقت الشيعة العلوية من الامامية والزيدية الجارودية على أن الامامة كانت عند وفاة النبي لامير المؤمنين » .

انجام : « وعلى أخيه علي بن أبي طالب الطاهر المطهر وعلى ذريته الابرار الصفوة من عترته الغرر وسلم كثيراً كثيراً » .

۷ - معنى المولى « ۸۶ پ - ۹۶ ر » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

صورت مباحثه ایستکه شیخ مفید نموده با مردی از بهشمیها راجع به لفظ « مولی » که در گفتار حضرت رسول « من كنت مولاه فهذا علي مولاه » آمده است .

آغاز : « قال الشيخ المفيد رضي الله عنه أنكر رجل من البهشمية ضمنا واياه وجماعة من المعتزلة والمجبرة مجلس » .

انجام : « وأقلوا من الاحتجاج بـه لموضع الخلاف وهذا ما لا يتوهمه أحد وبالله نستعين » .

۸ - الرد على أصحاب العدد « ۹۶ پ - ۱۰۳ پ » (فقه - عربى)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

بعضی از فقهارا عقیده چنین است که ماه رمضان همیشه سی‌روزاست وبیست ونـه روز نمیشود ، شیخ مفید در این رساله اثبات مینماید که ماه رمضان با ماههای دیگر قمری فرق ندارد و کم وزیاد میشود .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . ذكرت أيدك الله أن كتاب أخ من اخواننا من أهل الموصل ورد عليك » .

انجام : « نسأل الله التوفيق واياه نستهدي الى سبيل الرشاد وحسبنا الله ونعم الوكيل » .

۹ - الفصول العشرة « ۱۰۴ پ - ۱۲۳ پ » (اعتقادات - عربى)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

ده فصل است راجع به شبهاتی که در بارهٔ غیبت حضرت ولی عصر عجل‌الله تعالی فرجه نموده‌اند ، وروی برگ اول این نسخه آمده : « این کـتاب جواب از سؤالهای رئیس ابی العلاء تاج الملك است » .

آغاز : « الحمد لله الذي ضمن النصر لمن نصره وأيد بسلطان الحق من عرف سبيله فأبصره » .

انجام : « ليعتبر به من ذوي الالباب وقد وفيت بضماني في ذلك والله الموفق للصواب » .

۱۰ - المسح على الرجلين « ۱۲۴ پ - ۱۳۰ ر » (فقه - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

مناظره ایست بین شیخ مفید وابو جعفر نسفی عراقی در موضوع مسح پاها در وضو وچگونگی وضوی حضرت پیغمبر اکرم صلی الله علیه وآله .

آغاز : « سأل بعض أهل مجلس الشيخ أبي عبدالله محمدبن محمدبن النعمان » .

انجام : « بطلان ما تعلقوا به في تأويل كلام امير المؤمنين ودليل صحة ما ذكرناه منه » .

۱۱ - العويص في الفقه « ۱۳۱ پ - ۱۴۶ پ » (فقه - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

پرسش وپاسخهای کوتاهی است دراحکام نکاح وطلاق وحدود ودیات وغیره ، پرسشها از نیشابور آمده ومفید در مجالس خود آنهارا بحث نموده ونتیجهٔ آراء خود را در این رساله آورده است .

آغاز : « الحمد لله على نعمائه وله الشكر على حسن بلائه وصلى الله على محمد خاتم أنبيائه » .

انجام : «فان قال كذا و كذادرهماًفنسبة الامرأن يكون ثلاثمائةوعشرين درهماً».

۱۲ - أقسام المولى « ۱۴۷ پ - ۱۵۲ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

آغاز این رساله به معانی لفظ « مولی » شروع میشود ، پس از آن گوشه‌ای از داستان غدیر وبعضي از اشعار در موضوع ولایت را میآورد .

آغاز : « الحمد لله وصلاته على سيدنا محمد وآله الطاهرين ، المولى ينقسم في اللغة على عشرة أوجه » .

انجام : « ودلائلها ماذكرناه من برهان قول رسول الله على امامة أمير المؤمنين ، والله الموفق للصواب » .

۱۳ - تفضيل علي على الامة « ۱۵۲ پ - ۱۵۶ ر » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

در این رساله استدلال میشود بر اینکه حضرت علی علیه السلام از همهٔ امت پیغمبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم افضل است .

آغاز : « قال الشيخ المفيد رضي الله عنه اختلفت الشيعة في هذه المسألة » .

انجام : « حسب كره القائلين المستبعين بذلك من الانام والله ولي التوفيق » .

۱۴ - شرح حديث نحن معاشر الانبياء لانورث « ۱۵۶ پ - ۱۵۷ پ » (حدیث - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

این حدیث منسوب بـه حضرت رسول صلی الله علیه وآله را بـه چند وجه معنی میکند ، وبه گفته‌هاي سنیان در این حدیث پاسخ میگوید .

آغاز : « اذا سلم للخصوم ما ادعوه على النبي من قوله : نحن معاشر الانبياء لا نورث » .

انجام : « وحمل السنة عـلى وفاق العموم أولى من حملـه على خلاف ذلك والله نسأل التوفيق » .

۱۵ - الغيبة « ۱۵۸ پ - ۱۶۱ ر » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

شرحی است بر حدیث « من مات وهـو لا يعرف امام زمانه » ، واینکه امام در هر عصر لازم ودر این زمان حضرت ولی عصر است .

آغاز : « الحمد لله وصلاته على عباده الذين اصطفى ، وبعد سأل سائل فقال أخبروني عما روي عن النبي » .

انجام : « وهذا مالا يذهب اليه مسلم ولا ملي فيعلم بذلك بطلان ماظنه الخصوم وبالله التوفيق » .

۱۶ - الغيبة « ۱۶۱ ر - ۱۶۳ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

پرسش وپاسخی است راجع بروایاتی که از حضرت باقر علیه السلام آمده که امام ظاهر میشود اگر اصحابش به عدد اهل بدر برسند ؛ چرا ولی عصر ظاهر نمیشود وحال اینکه شیعه از این عدد بیشتر هستند .

آغاز : « قال الشيخ المفيد حضرت مجلس رئيس من الرؤساء فجرى كلام في الامامة فانتهى الى القول في الغيبة » .

انجام : « وتنفيذ الاحكام لما بيناه من حالهم ووصفناه ، وهذا واضح والله الموفق للصواب » .

۱۷ - الغيبة « ۱۶۳ پ - ۱۶۶ ر » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

بعضی از مخالفین میپرسد : چرا امام عصر این مدت دراز غائب است وباقی امامان با اینکه ترس برآنان بیشتر بود غیبت نداشتند ؟ در این رساله شیخ مفید پاسخ از این پرسش میدهد .

آغاز : « سأل بعض المخالفين فقال ما السبب الموجب لاستتار امام الزمان عليه السلام » .

انجام : « واستتاره وغيبته فلا يجد من ذلك مهرباً » .

۱۸ - الغيبة « ۱۶۶ ر - ۱۶۸ ر » (اعتقادات - عربی)

از : شيخ مفيد محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

شخصی ميپرسد : چه دليلی بروجود امام عليه السلام هست بااينکه مسلمانان در وجودش اختلاف زياد دارند ؟ اين گفتار پاسخ اين موضوع است .

آغاز : « سأل سائل الشيخ المفيد رضي الله عنه فقال ماالدليل على وجودالامام صاحب الغيبة عليه السلام » .

انجام : « وكانت المنازعة فيـه لا في الغيبة فاذا سلم ذلك كانت الحجة لازمة في الغيبة » .

۱۹ - النص على علي عليه السلام « ۱۶۸ پ - ۱۶۹ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شيخ مفيد محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

دو پاسخ است بر دو پرسش که درموضوع نص خاص برامامت اميرالمؤمنين عليه السلام داده شده است .

آغاز پاسخ اول : « بسم الله الرحمن الرحيم الملك الحق المبين » .

آغاز پاسخ دوم : « الحمد لله ولي كل نعمة ، سأل سائل فقال » .

۲۰ - خبر مارية القبطية « ۱۷۰ پ - ۱۷۳ ر » (اعتقادات - عربی)

از : شيخ مفيد محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

پاسخ بـه اشکالات بعضی از معتزلـه است که در داستان ماريه قبطيـه همسر پيغمبر اکرم صلی الله عليه وآله وسلم نموده است .

آغاز : « سألني أطال الله بقاء السيد الشريف الفاضل الجليل » .

انجام : « بمكابرة الحق واللجاج وبالله التوفيق وصلاته على سيدنا محمدالنبي وآله الطاهرين » .

۲۱ - أجوبة المسائل العکبریة « ۱۷۳ پ - ۱۷۹ ر » (پاسخ - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

ده پاسخ است به ده پرسش راجع به موضوعات کلامی ؛ در این نسخه پاسخ دوم وسوم وچهارم نیامده وگویا گزیده ایست از « المسائل العکبریة » که در ذریعه ۲۲۸/۵ گوید : این پرسشها ازالحاجب ابی‌لیث بن سراج آمده وپنجاه ویك پرسش است ، ودر شرح بعضی آیات وروایات بحث میکند .

آغاز : « المسألة الاولی مایقول الشیخ المفید أطال الله بقاه . . في‌الرجعة » .

انجام : « بکل واحد منهاکاف لنفسه مستغن عماسواه والله الموفق للصواب » .

نسخ ، ق سیزدهم ، عناوین شنگرف ، ظاهراً از روی مجموعه ای که بشمارهٔ (۲۳۰) میآید استنساخ شده است ، جلد تیماج سرخ عطف تیماج قهوه‌ای .

۱۷۹ گ ، ۱۷ س ، ۱۸/۵ × ۱۲ سم

(۷۹)

حاشية ارشاد الاذهان (فقه - عربی)

از : محقق کرکی علی بن عبد العالی عاملی (۹۴۰)

حاشیه مختصری است بعنوان « قوله - قوله » بر کتاب « ارشاد الاذهان » علامهٔ حلی ، این نسخه تا احکام شفعه را دارد .

آغاز : « الحمد لله وصلی الله علی رسوله محمد وآله ، قوله فان السهو کالطبیعة الثانیة للانسان » .

انجام نسخه : « قوله نظر لا یبطل بشيء من ذلك الا أن یلزمه منه التراخي في الاخذ بالشفعة » .

نستعلیق ، (نام ناسخ پاك شده) ، دو شنبه ۱۰ جمادی الاول ۱۰۶۶ در اصفهـان ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتاب است بتاریخ جمادی ۱۲۵۲ ، وتواریخ ۱۲۳۰ و ۱۲۴۵ و ۱۲۵۵ ومهر بیضوی « عبده محمد بن ابراهیم بن محمد تقی » ومهر بیضوی « عبده محمد صادق بن محمد حسین الحسینی » دیده میشود ، پس‌از کتاب هفت برگ قطعه‌ای از داستانی دارد که محمد رضی بن محمد شفیع نوشته است ، جلد تیماج قهوه‌ای‌بدون مقوا .

۱۴۵ گ ، ۲۵ س ، ۱۹ × ۹/۵ سم

(۸۰)

مشرق الشمسین واکسیر السعادتین (فقه ـ عربی)

از : شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

در این کتاب روایتهای صحیح کافی ومن لایحضره الفقیه وتهذیب واستبصار گردآوری شده ، ودر هرموضوعی نخست آیات مناسب راذکر میکند باشرح پس از آن روایات را میاورد ، کتاب طهارت در سال ۱۰۱۵ تألیف شده وظاهراً فقط همین مقدار از کتاب بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله الذي هدانا بأنوار كـتابه المبين ووفقنا لاقتفاء سنة نبينا محمد سيد الاولين والاخرين » .

انجام : « اذا خرج في تلك الظلمـة عرف الصحابة أنه رسـول الله برائحة المسك ، تم كتاب الطهارة . . » .

نسخ زیبا ، محمـد امین الکاتب خونساری ، عناوین شنگرف ، نسخه تصحیح شـده ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتاب است بتاریخ جمادی الثانی ۱۲۵۲ ، جلد تیماج سبز .

۲۰۳ گ ، ۱۴ س ، ۱۸ × ۱۲ سم

(۸۱)

الانوار البهية فى شرح الاثنى عشرية (فقه ـ عربى)

از : سید نور الدین علی بن الحسین بن ابی الحسن موسوی عاملی (۱۰۶۸)

شـرح مزجی مختصری است بر کتاب « الاثناعشريـة في الصلاة » ، شیخ بهاء الدین عاملی (۱۰۳۱) . این شرح درروز جمعه هشتم جمادی الاول سال۱۰۲۴ بپایان رسیده است .

آغاز : « نحمدك يا من جعل الحمد مفتاحاً لاجتلاب أفضاله وكرمه » .

انجام : « وكثرة شواغل البال والقلب مغموربجراح المصائب والفكرمعمور بكفاح النوائب . . » .

نستعلیق ، متن نسخ ، یك شنبه ۱۱ذی قعده ۱۰۳۹ (در عصرمؤلف) عناوین شنگرف ، روی برگ اول مهر بیضوی « عبده محمد صادق ابن محمد حسين الحسيني » دیده میشود ، جلد تیماج قرمز .
۱۱۴ گ ، ۱۶ س ، ۱۹ × ۱۳ سم

(۸۲)

مجموعـه :

۱ ـ الفت نامه « ۲ پ ـ ۹ پ » (اخلاق ـ فارسی)

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱)

در فوائد الفت دینی وترغیب بـه برادری ویکرنگی والتزام بحقوقی که بین برادران است وآنچه باید برادران دینی از وظائف شرعی انجام دهند .

آغاز : « ربنا ألف بين قلوبنا وقلوب اخواننا بحبل طاعتك وطاعة الرسـول وأعنا واياهم على أداء الحقوق » .

انجـام :

نمی‌بینم بجز تو همدمی ای فیض در عالم
بیـا دمساز هم گنجینـهٔ اسرار هـم باشیم

۲ ـ زاد السالك « ۱۱ پ ـ ۱۸ ر » (اخلاق ـ فارسی)

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشاني

بیست وپنج چیز است از مستحبات شرعیه که از ائمهٔ طاهرین علیهم السلام نقل شده وبجهت پیمودن راه حق ورسیدن بمقامات عالیهٔ روحیه مواظبت بر آنهـا لازم میباشد ، این رساله را فیض درپاسخ یکی از برادران روحانی خود نوشته‌است .

آغاز : « الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی ، أما بعد این رساله‌ایست موسوم به زاد السالك در جواب سؤال یکی از برادران روحانی » .

انجـام :

در غرور این هوس گرجان دهم — بـه که دل در خانــه ودکان نهم

۳ ـ شرائط الایمان « ۱۹ پ ـ ۲۸ ر » (اعتقادات ـ فارسی)

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی

پنج پرسش وپاسخ است در سبب اختلاف مسلمانان وتعین فرقهٔ ناجیه وجهت کمی اهل هدایت وکفر غیر مسلمانان وچگونگی ایمان کامل . این رساله گزیده‌ای است از کتاب « راه صواب » خودفیض که به‌دوازده پرسش بطورمفصل‌پاسخ میگوید .

آغاز : « منت بی پایان خدای را جـل شأنه که مستعدان کامل ایمـان را از ظلمات جهالت بیرون آورده بأنوار یقین کامل الایمان گردانید » .

انجـام : « وکثرت اعمـال صالحه ومواظبت برآن واصابت سنت در آن واکتساب اخلاق پسندیده در تضاعف آن » .

۴ - المحاکمه « ۳۰ پ - ۳۶ پ » (اخلاق - فارسی)

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی

محاکمه ایست در اینکه دانشمندان و آنانکه در راههای علمی تکاپو مینمایند افضلند یا آنانکه در گوشهٔ مسجدها بزهد وعبادت مشغولند .

آغاز : « الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی . اما بعد سؤالی چند کرده بودند ومحاکمه خواسته بین دو فرقه از اهل اسلام » .

انجام : « وکیفیت سلوك راه حق را ازرساله‌ای چند که در این باب نوشته‌ایم بطلبند مثل زاد السالك وترجمة الشریعة والفت نامه وغیر آن » .

۵ - پاسخ پرسش اهل مولتان « ۳۸ پ - ۴۱ پ » (پاسخ - فارسی)

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی

صوفیان اهل مولتان میپرسند از دلیل برحقیقت مذهب شیعه وجواز سب بعض صحابه ، این پرسش توسط عبدالسلام تاجراصفهانی بفیض تقدیم شده است .

آغاز : « امابعد غرض ازاین نوشته بیان آنست که طائفه‌ای از صوفیان شهر مولتان که از خانوادهٔ مشایخ کبار آن بلاد بودند » .

انجام : « واین سخنان را بمشافهه بیان توان نمود وبنوشتن بیش از این نتوان والعلم عند الله » .

۶ - الانصاف « ۴۳ پ - ۵۱ ر » (اخلاق - فارسی)

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی

فیض در این کتاب از مراحل علمی خود بحث میکند، واز فلاسفه ومتکلمین وصوفیان ومن عندیها نکوهش فراوان مینماید ؛ واز اینکه چندی بروش اینان کتاب نوشته عذر میخواهد .

آغاز : « الحمد لله الذي أنقذنا بالتمسك بحبل الثقلين من الوقوع في مهاوي الضلال » .

انجام : « يا حنـان يا منان سبحان ربك رب العزة عما يصفون وسـلام على المرسلين والحمد لله رب العالمين » .

۷ ـ رفع الفتنة « ۵۳ پ ـ ۶۲ ر » (اخلاق ـ فارسی)

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی

پاسخی است از گفته های آنانکه زبان طعن به علما باز کرده وباسخنان بیجا مؤمنین را سرگردان نموده اند ، این کتاب بنام شاه عباس دوم صفوی در سه مقصد تألیف شده است .

آغاز : « منت خدای را عزوجل که راه حق روشن واحکام شریعت غرامبین است » .

انجـام :

خواست تا رمزی بگوید شد عنان از دست فیض
گفتمش نا گفتنی بسیـار شـد خامـوش شـو

۸ ـ آئینه شاهی « ۶۴ پ ـ ۷۴ پ » (اخلاق ـ فارسی)

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی

گزیده ایست از کتاب عربی « ضیاء القلب » خودفیض درشناختن نفس ناطقهٔ انسانی وتربیت او بأحکام ، این کتاب بحهت شاه عباس دوم صفوی بسال ۱۰۶۵ در یك مقدمه ودوازده باب نوشته شده است .

آغاز : « سپاس شایسته وستایش بایستهسزاوار نثارپروردگاری که رسوم شرع را مطابق مقتضای عقل کامل گردانید » .

انجام .

از فضل خویش جای دهم در جوارشان

چون در دلم محبت ایشان گرفته جا

نسخ زیبا ، محمد هادی بن مرتضی (برادر زادهٔ فیض بنا بنوشتهٔ آیة الله مرعشی در پشت نسخه) ، عناوین شنگرف ، درآخرهر کتاب جملهٔ « بلغ بحمده » آمده است ، روی برگ اول مهر بیضوی « غلام علی بن علی اکبر » وپشت برگ اول فهرست رساله های مجموعه بخط ناسخ ، وپشت برگ ۱۸ تملك محمد حسین بن حاج محمدکریم بن محمد تقی بن حاج احمد بن حاج سلیم بتاریخ ۱۳۲۰ بشنگرف ، وتاریخ مرگ حاج محمدکریم ولد محمد تقی جزی برخواری بتاریخ ۱۰ جمادی الاول ۱۳۳۷ ، روی برگ ۵۲ سه بیت شعر بخط علی اکبر بن حاج محمد رضا جزی بتاریخ ۳ شوال ۱۲۶۸ ومهر بیضوی « رهی سان الله علی اکبر » ؟ ، وروی برگ ۵۳ تملك محمد حسین بن محمد الهی دیده میشود ، جلد تیماج مشکی .

۷۴ گ ، ۱۸ س ، ۱۹ × ۱۰ سم

(۸۳)

التبیان فی تفسیر القرآن (تفسیر — عربی)

از : شیخ الطائفه محمد بن الحسن طوسی (۴۶۰)

اولین تفسیر مفصل شیعی است که متضمن علوم قرآن واز قرائت واعراب واسباب نزول ومعانی مختلفه واعتقادات، دینی ووجوه ادبی ونقل روایات از ائمهٔ طاهرین وبقیهٔ مفسرین شیعه وسنی بحث میکند ، ودرآغاز مقدمهٔ مفصلی دارد در اهمیت قرآن وتحریف وتفسیر برأی وچگونگی نزول قرآن ونام های قرآن وعدد کلمات وحروف ونقطه‌ها وچیزهای دیگر .

آغاز : « الحمد لله اعترافاً بتوحیده واخلاصاً لربوبیته واقراراً بجزیل نعمه » .

انجام : « وعدد نقطه مائة الف وست وخمسون ألفاً واحدی وثمانون نقطة » .

آغاز نسخه : « قولـه تعالی واذ غدوت من أهلك تبوىء المؤمنین مقاعـد للقتال والله سمیع علیم » [آل عمران : ۱۲۱] .

انجام نسخه : « ولم یقع اللبس لان حروف الصفات تقوم بعضها مقام بعض » [دنبالهٔ آیهٔ ۵۰ از سورهٔ مائده] .

نسخ نازیبا ، از قرن پنجم ، روی برگ اول شیخ طوسی نوشتـه که کتاب را شیخ ابو الوفاء عبد الجبار بن عبدالله مقری رازی خوانده وشیخ ابومحمد الحسن بن الحسین بن بابویه قمی وابو علی الحسن ابن محمد (پسر شیخ طوسی) بتاریخ ربیع الاول ۴۵۵ شنیده اند ، ونیز روی همین برگ زیر خط طوسی شیخ ابو الوفـاء نوشته که کتاب را فرزندم ابو القاسم علی بن عبد الجبار بر من خوانده ، وسید ابو الفضل داعی بن علی بن الحسین الحسینی بتاریخ سلخ جمادی الاول ۴۹۴ شنیده است ، ونیزروی همین برگ تملك حسین ابن محمد بن نصر بن علوی بن سلیمان بن یحیی بن جعفر بن احمد ابن محمد بن . . جملات ، وتملك علی بن الحسین العبدی ، ومطالعه علی بن حسین بن الشرایع العودی ، وتملك عباس علی سلطانی ، ومهر بیضوی بزرگ « . . رفیع الدین بن محمدالحسینی الموسوی » ومهـر بیضوی « محمد نبی الله » ومهـر بیضوی « یا ارفع من کل رفیع » ومهر دائری « اقل العباد علی . . » دیده میشود . در صفحهٔ آخر صـورت قرائت علی بن احمد بن محمـد . . وعلی بن الفتح الواعظ الجرجانی است بر ابی علی پسر شیخ طوسی ، وعلی بن الفتح نوشته که نسخه‌ام را با این نسخه مقابله نمودم . در اول‌نسخه برگهائی است که آیة الله نجفی‌مرعشی و آیة الله زاده حاج آقا محمود مرعشی در وصف نسخه نوشته‌اند ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .
۲۶۶ گ ، سطور مختلف ، ۱۸/۵ × ۱۴ سم

(۸۴)

حاشیة شرح التجرید الجدید

(کلام — عربی)

از : جلال الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۷)

جلال الدین دوانی حاشیه ای بر شرح تجرید جدید قوشچی نوشت معروف

به « حاشیهٔ قدیمه » ، وچرن صدر الدین دشتکی شیرازی حاشیه‌ای برتجرید نوشت جلال الدین بار دوم حاشیهٔ دیگری نوشت معروف به « حاشیه جدیده » ، ونسخه‌ای که در اینجا ذکر میشود ظاهراً همان حاشیهٔ قدیمه باشد .

آغاز افتاده : « مما لایستقل باثباتها العقل ، قیل العقل لا یستقل بأکثر أحوال المعاد » .

انجام : « کما سیظهر في الطبیعیات فلندفع الایرادات وفي دفع الاخیر مناقشة لطیفة فتأمل » .

نستعلیق ، ابو الفتح بن پاشا فریدون کجوری ، رجب ۱۰۹۳ در دار السلطنهٔ اصفهان ، عناوین نوشته نشده ، حاشیه نویسی دارد ، حاشیه نسخه را موریانه خورده ، جلد تیماج مشکی .

۱۵۹ گ ، ۱۸ س ، ۱۹ × ۱۰ سم

(۸۵)

کنز العرفان فی فقه القرآن (فقه ـ عربی)

از : فاضل مقداد بن عبد الله سیوری حلی (۸۲۶)

آیات احکام فقهی را بترتیب کتابهای فقهاء جمع نموده وتفسیر میکند ، اول آیات را میاورد وپس از تفسیر فروع فقهی را مشروحاً ذکر مینماید .

آغاز : « الحمد لله الذي أنزل علی عبده الکتاب لکل شيء تبیاناً » .

انجام : « ولنقطع الکلام حامدین لله علی جمیل احسانه شاکرین له علی توفیقه وامتنانه قائلین ربنا لا تؤاخذنا ان نسینا أو اخطأنا . . » .

نسخ ، مسعود بن حیدر حسنی زواری ، ۲۴ رمضان ۹۷۹ ، عناوین ونشانیها شنگرف ، حاشیه نویسی مختصری دارد ، بر فراز صفحهٔ اول سرلوح رنگینی ترسیم شده ، روی برگ اول نوشته‌های متفرقه

وروی برگ دوم تملك احمد بن صالح بن سالم بن طوق وفرزندش ضیف الله بن أحمد بن طوق دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۳۱۷ گ ، ۲۱ س ، ۱۹ × ۱۲ سم

(۸۶)

مجموعه :

۱ ـ خلاصة الاحادیث « ۲ پ ـ ۳۲ ر » (حدیث ـ عربی)

از : ؟

احادیث اخلاقی را با حذف اسانید در چهل باب گرد آورده ، وروی برگ اول کتاب را به علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶) نسبت داده است ، وباب اول در تهلیل وصلوات وفضائل اهل بیت علیهم السلام شروع وباب چهلم در حکم متفرقه ختم میشود .

آغاز : « ان أحسن حدیث حدث به من المبدأ الى المنتهى حمد منعم أنعم على الخلق برسالة من هو خاتم الرسل » .

انجام : « يقول الايمان حصني ومن دخل حصني أمن من عذابي ومن قال لا اله الا الله مخلصاً دخل الجنة » .

۲ ـ الخصال « ۴۰ پ ـ ۱۵۶ پ » (حدیث ـ عربی)

از : شیخ صدوق محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱)

احادیثی که در اخلاق پسندیده وزشت وارد شده بطور شماره هائی که در حدیث ذکر شده گردآوری شده است ، وبباب یك ودو وسه شروع میشود . این نسخه از باب هفتم تا اواخر کتاب را دارد .

آغاز : « الحمد لله الذي توحد بالوحدانية وتفرد بالالهية » .

انجام : « وألف ألف آدم أنت في آخر تلك العوالم وأولئك الادمين » .

آغاز نسخه : « باب السبعة ورد الامر بدفن سبعة أشياء ، عن عائشة أن رسول الله صلى الله عليه وآله » .

انجام نسخه : « حدثنا ابى ومحمد بن الحسن واحمد بن محمد بن يحيى العطار . . عن ابى بصير عن ابى عبد الله عليه السلام » .

نستعليق ، قرن دهم ، عناوين شنگرف ، روى برگ اول تملك محمود بن على الحسينى المرعشى النجفى وعماد الدين بن عبد الحسين وتواريخ ۱۱۷۰ و ۱۲۹۱ ومهر بيضوى « مبين الحسينى » ومهر دائرى « المتوكل على الله اللطيف عبد الحسين الشريف » ديده‌ميشود وهمچنين اين مهرها ومهر بيضوى « محمد بن مبين الحسينى » در جاهاى ديگر مجموعه ديده ميشود ، پس از كتاب اول چند برگ در حديث قدسى است خطاب به پيغمبر اكرم ، جلد مقوائى عطف تيماج سرخ .

۱۴۸ گ ، سطور مختلف ، ۱۸/۵ × ۱۳ سم

(۸۷)

بحار الانوار (حديث ــ عربى)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقى مجلسى (۱۱۱۱)

بزرگترين كتابى است كه احاديث شيعه را در بيست و پنج جلد گرد آورده است ، اين نسخه جلد بيست ودوم است كه مشهور به « مزار » ميباشد ؛ ومشتمل بر زيارتهاى پيغمبر اكرم وائمه عليهم السلام است .

آغاز اين جلد : « الحمد لله الذي هدانا لزيارة أحبائه وأصفيائه فجعلها ذريعة للوصول الى أعلى منازل الفوز والفلاح » .

انجام اين جلد : « وأجرني صلوات الله عليك وعلى اهل بيتك الطاهرين ، بيان قوله المونعة من قولهم اينع الثمر اذا بلغ قطافه » .

نسخ ، خیرالله بن محمد عزیز تفریشی ، سال ۱۹۴ ؟ عناوین در نیمهٔ اول کتاب شنگرف ودرنیمهٔ آخر نوشته نشده است ، روی برگ اول مهر بیضوی « عبده عبد العلی بن محمد » ومهر بیضوی دیگر « شرف یافت نامم زنام محمد » دیده میشود ، جلد مقوائی فرسوده .
۲۱۷ گ ، ۱۵ س ، ۱۸ × ۱۱ سم

(۸۸)

الخلاصة فی النحو (الفیة ابن مالك) (نحو - عربی)

از : ابن مالك محمد بن عبد الله طائی جیانی (۶۷۲)

به شمارهٔ (۲) رجوع شود .

آغاز نسخه افتاده :

من نـون توكيد مباشر ومن نـون أناث كيرعن من فتن

نسخ ، پنجشنبه ۹ ذی القعده ، نیمهٔ اول حاشیه نویسی دارد ، درچند جا مهر بیضوی « عبده محمـد الحسینی » ، وروی یك برگ ملحق بآخر كتاب تملك میرزا علی اكبر بن میرزا محمـد حسین اصفهانی بتاریخ غرهٔ رجب ۱۳۲۱ ومهرمثمن « علی‌اكبر بن حسین الحسینی » وتاریخ مرگ آقاسید محمد در ۲۹ صفر ۱۳۱۶ دیده‌میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .
۱۶۲ گ ، ۶ س ، ۱۹ × ۱۲/۵ سم

(۸۹)

الفوائد الضیائیة فی شرح الكافیة (نحو - عربی)

از : نور الدین عبد الرحمن بن احمد جامی (۸۹۸)

شرح مزجی مختصر مشهوری است بر « الكافیة » ابن الحاجب ، جامی این شرح‌را بجهت پسرش ضیاء الدین یوسف بن عبد الرحمن نوشته ، وبتاریخ ۱۱ رمضان سال ۸۹۷ بپایان رسانیده است .

آغاز : « الحمد لولیه والصلاة علی نبیه وعلی آله وأصحابه المتأدبین بآدابه » .

انجام : « وعلى آله وأصحابه وعلى من تبعهم من زمرة احبابه ، قد استراح من الانتهاض لنقل هذا الشرح من السواد الى البياض . . » .

نسخ نازيبا ، سـال ١٢١٧ ، روى متن با خط مشكى علامت دارد ، حاشيه نويسى مختصرى دارد ، روى برگ اول تملك محمدكاظم بن محمـد جعفر وتاريخ ولادتى در غرة ربيع الثانى ١٢٣٣ ووقفنامۀ كتاب بتاريخ جمادى الثانى ١٢٩٩ ومهر بيضوى « على اكبر بن محمد تقى » ، وبر فراز صفحۀ اول مهر بيضوى « عبده محمد جعفر ابن محمد على » ديده ميشود ، جلد تيماج مشكى بدون مقوا .
٢٢٣ گ ، ١٥ س ، ١٨ × ١٣/٥ سم

(٩٠)

شرح الشافيـة

(صرف ـ عربى)

از : ميرزا كمالا محمد بن محمد فسوى (ق ١٢)

شرح مزجى مختصرى است بر كتاب « الشافية » ابن الحاجب ، در آخر ماه رمضان سال ١١٠٨ پايان يافته است .

آغاز : « رب اشـرح لي صدري ويسر لي أمـري انك على كـل شيء قدير وبالاجابة جدير » .

انجام : « والخلوص في ولائهم ذخره لاولاه واخراه في عدة أشهر . . » .

نسخ ، سه شنبه ١٥ صفر ١١٢٢ ، از روى نسخۀ مؤلف ودر عصرش عناوين شنگرف ، حاشيـه نويسى بانشانيهاى « منه مد ظله العالى » دارد ، روى برگ اول مهر بيضوى « عبده محمـد صادق بن محمد حسين الحسينى » و « عبده محمد حسين الحسينى » ديده ميشود ، جلد تيماج قرمز .
١٦٦ گ ، ٢٢ س ، ١٩ × ١٢ سم

(۹۱)

المختصر (فی شرح التلخیص) (بلاغت ـ عربی)

از : سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳)

تفتازانی « تلخیص المفتاح » خطیب دمشقی را دوبار شرح نموده ، اول شرح مزجی مفصلی است که بنام « المطول » مشهورشد ، ودوم شرح مزجی مختصری که بنام « المختصر » معروف است ، ودر مقدمهٔ این شرح از سلطان محمود جانی بیك خان یاد شده ، وبنا بگفتهٔ کشف الظنون ۴۷۴/۱ در غجدوان سال ۷۵۶ بپایان رسیده است .

آغاز : « نحمدك یامن شرح صدورنالتلخیص البیان في ایضاح المعانی ونور قلوبنا بلوامع التبیان من مطلع المثانی » .

انجام : « وان کلا من السور بالنسبة الی المعنی الذي یتضمنه مشتملة علی لطف الفاتحة ومنطویة علی حسن الخاتمة . . » .

نسخ ، دوشنبه ۱۶ رجب ۱۰۳۹ ، روی متن باخط مشکی علامت گذاشته شده است ، وحاشیه نویسی مختصری دارد ، روی برگ اول وقفنامه کتاب بتاریخ ۱۲۵۲ میباشد ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۲۳۳ گ ، ۱۷ س ، ۱۹/۵ × ۹/۵ سم

(۹۲)

حاشیة شرح الایساغوجی (منطق ـ عربی)

از : محمد صادق

حاشیه ایست بعنوان « قوله ـ قوله » برشرح حسام الدین کاتی بر رسالهٔ «الایساغوجی» اثیر الدین ابهری سمرقندی (۶۶۲) ، این حاشیه بنام سلطان محمدحکیم نوشته شده است .

آغاز : « حمداً لفياض المعارف والحكم وشكـراً لوهاب العوارف والنعم الذي يوجد بوجوب البقاء والقدم » .

انجام : « الحمد لله واهب الصور والصلاة والسلام على سيد البشر وعلى آله وأصحابه بعدد البحر والحجر والمدر » .

نستعلیق ، محمدأمین المذهب سال ۱۰۳۶ ، بجهت ملا محمدشریف، عناوین شنگرف ، حاشیـه نویسی دارد بعلامت « منـه » ، صفحه‌ها مجدول بزر ومشکی ولاجورد ، برفراز صفحـهٔ اول سرلوح کوچك رنگین نقش شـده ، روی برگ اول تملك میرزا علی رضا ولد میرزا زین العابدین ، ومهر بیضوی « عبده سید محمد الحسنی الحسینی » ومهر مربع « عبده سیدمحمد الطباطبائی » دیده میشود ، جلدتیماج قرمز ضربی عطف تیماج مشکی .
۸۱ گ ، ۲۳س ، ۱۹ × ۱۲ سم

(۹۳)

مجموعه :

۱ ـ التنبيهات العلية على وظائف الصلاة القلبية « ۱ پ ـ ۷۵ پ »

(فقه ـ عربی)

از : شهید دوم زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

به‌شمارهٔ (۳۲) رجوع شود .

۲ ـ الاعتقادات « ۷۶ پ ـ ۱۲۳ پ » (اعتقادات ـ عربی)

از : شیخ صدوق محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱)

اعتقادات شیعهٔ امامیه‌را بطورمختصر دراین کتاب آورده ، وبنا بگفتهٔ الذریعه ۲۲۶/۲ : در نیشابور روز جمعه۱۲ شعبان سال ۳۶۸ درمجلس خود این اعتقادات را بیان کرده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . باب في صفة اعتقاد الامامية في التوحيد ، قال الشيخ ابو جعفر » .

انجام : « وسأجرد كتاباً في ذلك بمشيئة الله وعونه انشاء الله تعالى والحمدلله رب العالمين » .

۳ – وافية المؤمنين في تحقيق رجعة الائمة المعصومين « ۱۲۸ پ – ۱۴۰ ر »

(اعتقادات – عربی)

از : يوسف بن قاسم استرابادی (ق ۱۱)

آيات وروایاتی که راجع بـه بازگشت ائمه عليهم السلام است بدنيا در این کتاب جمع شده ، ودر روز سه شنبه ۲۵ رمضان ۱۰۸۴ پایان یافته است .

آغاز : « الحمـد لله الذي فطر الافلاك وما فيها بيد قدرته وقدر الرجعة وألزم علينا أن نكون معتقداً بها بجلال عظمته » .

انجام : « قدفرغت من تأليف هذه الرسالة وتجميعها في زوال يوم الاربع . . » .

نسخ ، سـال ۱۰۷۷ در مشهد (چنانچه در آخر کتاب سوم آمده) ، عناوین شنگرف ، حاشيه‌نويسی مختصری دارد، پس از کتاب اعتقادات صدوق چند برگ دارای موضوعات متفرقه از قبیل کلمـات حضرت امیر از حرف ثاء وجيم وقواعدی در تجوید ، وپس از کتاب وافيه نيز موضوعات متفرقی آمـده از قبیل مباحثی در بارهٔ بیت الحـرام وانواع روایات ومباحثی از اصول فقه والقاب مشاهیر فقهاء ومباحثی از نحـو ، وروی برگ اول تملك بدر الدين عاملی ووقفنامهٔ کتاب بتاريخ محرم ۱۲۵۲ دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .
۱۵۵ گ ، ۱۵ س ، ۱۸ × ۱۱ سم

(۹۴)

مجموعـه

۱ ـ حاشیة المختصر « ۱ پ ـ ۸۱ ر » (بلاغت ـ عربی)

از : نظام الدین عثمان بن عبد الله خطائی (ق ۱۰)

حاشیـهٔ مختصری است بعنـوان « قوله ـ قوله » که فقـط تا بحث تعریف مسند الیه بضمیر نوشته شده است .

آغاز : « نحمدك اللهم على ما أعطيتنا من سوابغ النعم . . قوله نحمدك آثر الحمد على الشكر لان الحمد يعم الفضائل » (۱) .

انجام : « والاولى أن يقابـل المتروك بالمتروك اليـه فيقال يترك المعين الى غير المعين أو الخطاب » .

۲ ـ حاشية حاشية الخطائی علی المختصر « ۸۲ پ ـ ۱۳۳ ر » (بلاغت ـ عربی)

از : ملا عبد الله بن حسین یزدی (۹۸۱)

این حاشیه که بعنـوان « قوله ـ قوله » میباشد در مدرسهٔ منصوریه شیراز در ۱۷ ذی الحجه سال ۹۶۲ پایان یافته است .

آغاز : « حمداً لمن خلق الانسان وعلمه البيان وشكراً لمن علم بدائع المعاني وروائع التبيان » .

انجام : « والحمد لله على توفيق الاتمام والسلام على سيد الانام وعترته الغر الكرام » .

۳ ـ حاشية حاشية الخطائی علی المختصر «۱۳۳پ ـ ۱۷۰ ر » (بلاغت ـ عربی)

از : ملا میرزا جان حبیب الله باغنوی شیرازی (۹۹۴)

---

(۱) آغاز حاشیهٔ خطائی را برمختصر ، کشف الظنون ۴۷۶/۱ چنین نقل کرده « لك اللهم الحمد والمنة » .

این حاشیه نیزبعنوان « قوله ـ قوله » برحاشیهٔ نظام الدین خطائی که ذکر شد نوشته شده است .

آغاز: « قوله لان الحمدیعم الفضائل والفواضل ، فان قلت کماأن الحمدأعم » .

انجام : « ولذا اشترکا في أن الوضع فیها یعین بالقرینة لا یعین بنفسه والله أعلم بالصواب والیه المرجع والمآب » .

کتاب اول نسخ ، محمد قاسم بن خیرالله الحسینی الموسوی ، جمعه ۸ ربیع الثانی ۱۰۹۵ ، کتـاب دوم وسوم نستعلیق ، همان محمـد قاسم ، کتـاب دوم بتاریخ چهار شنبه ۱۶ جمادی الاخر ۱۰۹۵ ، وکتـاب سوم بتاریخ ۲۳ ذی الحجه ۱۰۹۷ . عنـاوین ونشانیها شنگرف ، کتاب اول ودوم حاشیه نویسی دارد ، در حاشیه رو وپشت برگ سوم وقفنامه کتاب است بتاریخ محرم ۱۲۵۲ ، جلد تیماج مشکی ضربی .

۱۷۰ گ . سطور مختلف ، ۱۹ × ۱۱/۵ سم

(۹۵)

شرح الکافیـة (نحو ـ عربی)

از : ؟

شرح مزجی مختصری است برکافیهٔ ابن الحاجب ، وچون ازآغاز وانجامش افتاده معلوم نشدکه ازکیست .

آغاز : « ضربت الاول لوجود مفسره أعني ضربت الثاني » .

انجام : « مع کیفما واذأفشاذلم یجيء في کلامهم علیوجه الاطراد وأما مع » .

نسخ مختلف ، متن باخط مشکی علامت دارد ، ودر حاشیه روی برگ ۱۴ تملك محمد آقاعلی بتاریخ ۱۲۴۲ ومهر مربع « آقا بزرگ » دیده میشود ، جلد تیماج مشکی فرسوده .

۱۰۷ گ ؛ ۱۴ س ، ۲۰ × ۱۳ سم

(۹۶)

الوقف والابتداء

(تجوید ـ عربی)

از : محمد بن طیفور سجاوندی غزنوی (۵۶۰)

ألفاظی که باید بر آنها در آیات قرآنی وقف نمود تعیین نموده ، وبترتیب سور از سورهٔ فاتحه تا سورهٔ ناس مرتب کرده است .

آغاز : « سورة الفاتحة مدنية ويقال مكية » .

انجام : « من شر الوسواس ، الخناس ، الناس ، والناس » .

نسخ ، ألفاظ آیات معرب ، ۲۰ ذی الحجه ۱۰۷۴ ، عناوین سور وعلائم وقف درمتن وعلائم‌اجزاء درحاشیه بشنگرف ، حاشیه نویسی مختصری دارد ، روی برگ اول تواریخ ولادات ۱۰۷۴ - ۱۰۸۱ ، وروی برگ دوم خریدسیف الله قاری کتاب رابجهت فرزندش محمد مسعود بتاریخ جمادی الاول ۱۱۰۷ ، وروی برگ اول کتاب وقفنامهٔ کتاب بتاریخ ۱۲۵۲ دیده میشود ، جلد تیماج قرمز .
۱۷۶ گ ، ۱۱ س ، ۱۹٫۰ × ۱۲٫۰ سم

(۹۷)

الرجال

(رجال ـ عربی)

از : شیخ مرتضی بن محمد امین انصاری شوشتری (۱۲۸۱)

رجال روایتی را بترتیب حروف گردآورده ، ودر آخر کنی وألقاب واسانید تهذیب ومن لا یحضره الفقیه وفوائد رجالی دیگری را ذکر میکند .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . آدم بن اسحاق بن آدم بن عبد الله بن سعد الأشعري قمي ثقة صه » .

انجام : « ولم نجد فيه نصاً يكون تلك الفتوى حجة معتبرة للقطع الغادي بوصول نص معتبر اليهم » .

نسخ ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول تملك ریحان الله بن جعفر الموسوی بتاریخ ۱۴ جمادی الاول ۱۳۲۰ ومهر بیضوی « العبد ریحان الله الموسوی » ، وتملك محمود الحسینی المرعشی النجفی بتاریخ ۱۳۳۵ دیده میشود ، جلد تیماج قرمز ضربی .
۱۳۵ گ ، ۱۸ س ، ۱۹ × ۱۴/۵ سم

(۹۸)

کلیات النجوم (نجوم – عربی)

از : عبد العلی منجم خراسانی

این کتاب که در موضوعهای مختلفه نجومی بحث میکند مشتمل بر پنج باب است وهر باب دارای فصلهائی است بدین ترتیب :

باب اول : در حساب اهل هند ، دارای دوازده فصل .

باب دوم : در استخراج تقویم اهل هند ، دارای شانزده فصل .

باب سوم : در کیفیت افلاك واجزای آن ، دارای شانزده فصل .

باب چهارم : در احکام استدلال ستارگان ؛ دارای هفده فصل .

باب پنجم : در احکام تولد مولود دارای . . .

آغاز : « سپاس وستایش وستودگی مرخداوندی راکه سبع سماوات والارض وما بینهما مظهر خلود ذات اوست » .

انجام افتاده : « اول مشتری دوم مریخ سیم شمس چهارم زهره پنجم . . » .

نستعلیق ، نسخه‌فرسوده رطوبت دیده ونیمهٔ آخر برگها راموش‌خورده ، عناوین واشکال‌شنگرف ، صفحه‌ها مجدول به‌شنگرف ومشکی ، روی برگ اول تملك‌غلامحسین ومهرمربع بزرگی‌است که خوانده‌نمیشود ، جلد تیماج سرخ بدون مقوا فرسوده .
۷۸ گ ، ۲۰ س ، ۲۰ × ۱۱ سم

(۹۹)

مجموعـه :

۱ - تحفهٔ رفیعی « ۱ پ - ۱۱۱ پ » (فقه ـ فارسی)

از : محمد قاسم ساوجی معروف به خدا بخش (ق ۱۱)

مسائل ارثرا بطورمفصل دریك مقدمه ودوازده فصل ویك خاتمه گردآورده ، ودر آغاز نام رفیع الدین محمد الموسوی الحسینی الاصفهانی را ذکر میکند ، ومیگوید که روز شنبه دوم صفر **۱۰۳۳** شروع بتألیفش نموده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . وبعد . . همگی وتمامی اوقات خودرا نزد علماء گرام امامیه وفقهاء ذوی الاحترام اثنا عشریه » .

انجام : « قبول نیست شهادت غیراهل ذمه از کفار هرقسم که باشند ، سبحان ربك رب العزة عما یصفون . . » .

۲ - شرح جواهر الفرائض « ۱۱۵ پ - ۱۴۴ ر » (فقه ـ فارسی)

از : شاه ابو الحسن بن احمد شریف قائنی

مؤلف شرحی عربی بر کتاب « جواهر الفرائض » خواجه نصیرالدین طوسی نوشته وبشاه طهماسب صفوی تقدیم نموده است ؛ شاه از وی خواست که شرح را بفارسی برگرداند . جملاتی از اصل کتاب را نقل نموده ترجمهٔ تحت اللفظی مینماید وآنجاکه احتیاج به شرح بیشتری دارد شرح میکند .

آغاز : « عنوان دفتر فرایض رایضان بوسن نفس سرکش بجز ایزد متعال چیزی دیگر لایق ننماید » .

انجام افتاده : « یاخانه برایشان منهدم شود همه ازیکدیگر میراث میبرند باین طریق که موت یکی را اول . . . » .

کتاب اول نستعلیق ، ۶ربیع الاول ۱۰۴۰ ، عناوین ونشانیهاشنگرف ، روی برگ اول تملك محمد اسماعیل بن محمد قلی حافظ بتاریخ رجب ۱۱۰۹ دیده میشود . کتاب دوم نستعلیق ، روی متن با خط مشکی یا شنگرف نشانی گذاشته شده است ، جلد تیماج سرخ .
۱۴۴ گ ، سطور مختلف ، ۱۹/۵ × ۱۲ سم

(۱۰۰)

حاشیة المطول (بلاغت - عربی)

از : سید میر شریف علي بن محمد گرگانی (۸۱۶)

حاشیه ایست بعنوان « قوله - قوله » بر شرح سعد الدین تفتازانی معروف بهمطول ، مؤلف گوید : این حاشیه را بطور مختصر هنگامی که بعضی ازشاگردان مطول را نزد من میخواندند نوشتم پس از پایان یافتن کتاب خواهش نمودند که نوشتهها راگرد آورده وتنظیم نمایم .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . وبعد فهذا حواشي علی الشرح المشهور لتلخیص المفتاح کنت قد قیدته علیه مجملة حال ما قرأه علي بعض أحبتي » .

انجام : « ومثل الرقطاء ، الرقط سوادیشوبه نقط بیاض یقال دجاجة رقطاء » .

نستعلیق ، صفی بن جمال میرزا الصفوی الموسوی ، دو شنبه ۱۸ رجب ۱۰۶۰ در مشهد رضوی ، عناوین شنگرف ودر ثلث آخر کتاب نوشته نشده است ، جلد تیماج قهوهای ضربی .
۱۹۵ گ ، ۱۸ س ، ۲۰ × ۱۱ سم

(۱۰۱)

مجموعه :

۱ - شجرة الهیه « ۱ پ - ۳۸ ر » (کلام - فارسی)

از : رفیع الدین محمدبن حیدر حسنی طباطبائی مشهور بملارفیعا (۱۰۸۲ یا ۱۰۹۹)

رساله ایست در مباحث اصول پنجگانه دین بطور مختصر ومستدل که بنام

شاه صفی صفوی نوشته وبروز نهم ربیع الاول سال ۱۰۴۷ پایان یافته است . این رساله مشتمل بریك مقدمه وهشت مطلب میباشد .

آغاز : « حمد بیحد وثنای بیعد معبودی را سزد که با فاصلهٔ انوار وجود مکونات ظلمات عدم را بعرصهٔ ظهور در آورده بکمالات لایقه متحلی ساخت » .

انجام : « ووجود جنت ونار مصدق بباشد چون بتوفیق الهی مؤلف را میسر شد ایراد آنچه مقصود الایراد بود در این رساله . . » .

۲ - ترجمة ابن سینا « ۳۸ پ - ۴۳ ر » (رجال - عربی)

از : ؟

بیوگرافی بو علی سینا را بطور مختصر آورده ومؤلفاتش را فقط به نام ذکر میکند ، ودر آخر میگوید که ابن سینا در همدان مرده ودر آنجا دفن شد وپس از آن جنازه‌اش را باصفهان نقل کردند .

آغاز : « وبعد فقد سألوني أصدقائي عن أحوال الشيخ الرئيس » .

انجام : « ودفن بهمدان تحت السور من جانب القبلة وبعد ذلك نقل الى اصفهان ودفن في موضع خارج المدينة على باب كون گنبد والله أعلم بالصواب » .

۳ - الانموذج « ۴۳ پ - ۵۳ ر » (بلاغت - عربی)

از : سید عبد الوهاب بن علي حسيني استرابادی (ق ۹)

مختصری است درعلم معانی وبیان وبدیع ، دریك مقدمه وسه فن ویك خاتمه .

در ذریعه ۴۰۳/۲ تاریخ تألیف این رساله را نهم محرم ۸۷۹ از روی نسخهٔ خط مؤلف آورده ، ولی این تاریخ در نسخهٔ ما نیست .

آغاز : « الحمد لله الذي خلق الانسان علمه البيان وأسبغ له الاحسان فألهمه التبيان » .

انجام : « وهذا دعاء للبرية شامل ؛ وليكن هذا آخر ما أردنا ايراده في هذه الرسالة ، الحمد لله رب العالمين » .

۴ - شرح بیتی از حافظ « ۵۵ پ - ۵۹ ر » (عرفان - فارسی)

از : جلال الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸)

شرحی است در چهار مقدمه ویك فذلکه بر بیت حافظ شیرازی :

پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت

آفرین بر نظر پاك خطـا پوشش بـاد

دوانی این بیت را برحسب التمـاس بعضی از اخوان صفا وخلان وفا شرح نموده واشعریان را راستگو ومعتزلیان را مجوس میخواند » .

آغاز : « لك الحمد اللهم ملهم الصواب وعلى نبيك الأواب الصلاة المستجاب » .

انجام : « وعلى نبيه الصلاة والسلام صلاة تزري على نفحات الداري وتباهي » .

۵ - شرح بیتی از گلشن راز « ۵۹ پ - ۶۳ ر » (عرفان - فارسی)

از : جلال الدین محمد بن اسعد دوانی

بنـا بدرخواست یکی از وزرای وقت دوانی شـرح این بیت از گلشن راز شبستری را نوشته است :

تفکر رفتن از باطل سوی حق بجز اندر بدیدن کل مطلق

آغاز : « بعد الحمدلله بمایستحقه والصلاة علی نبیه کماهو حقه ، نموده میشود که از دیوان وزارت مرکز رایت اقبال » .

انجام : « والكلام مع من يفهم من النقطة الحرف ومن الألف الألف فلاحاجة الى التطويل والله يحق الحق ويهدي السبيل » .

۶ - دیوان مظالم « ۶۳ پ - ۷۰ ر » (فقه - فارسی)

از : جلال الدین محمد بن اسعد دوانی

احکامی که راجع بدیوان مظـالم است بطور خلاصه در شهر لار گردآورده وبه نظام الدین ملك علاء الملك تقدیم کرده است .

آغاز : « بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین في التتمیم وله الحمد علی أفضاله العمیم . . این بعضی مسائل است متعلق بدیوان مظالم » .

انجام : « اللهم وفقه وسائر ولاة الاسلام . . والحمد لله رب العالمین والعاقبة للمتقین » .

۷ - عرض لشکر « ۷۰ پ - ۸۹ پ » (تاریخ - فارسی)

از : جلال الدین محمد بن اسعد دوانی

در این کتاب چگونگی سان دادن لشکر سلطان ابو النصر حسن بیك بهادر خان راکه خود دوانی دیده بطور ادبی وصف مینماید . در نیمهٔ اول کتاب ستایش فراوان ازسلطان ودرنیمهٔ دوم کیفیت سان دادن را درچند روز میآورد ، ونام گروهی از بزرگان دولت وسران لشکر را ذکر میکند .

آغاز : « اللهم صل علی محمد وآله اجمعین ، قال الله سبحانه وتعالی ولقد کتبنا في الزبور . . از پرتو اشعهٔ این نیر قدسی بینایان منظر تحقیق را این معنی مشاهد ومعاین گردد » .

انجام : « بحق محمد عین أعیان الانسان وآله وصحبه أصحاب الشهود والعیان » .

۸ - رساله در رمل « ۹۵ پ - ۱۱۲ ر » (رمل - فارسی)

از : شمس الدین محمد بن احمد خفری (۹۴۲ یا ۹۵۷)

این رساله مشتمل بر قواعد کلیه علم رمل در یك مقدمه ودو مقاله وهرمقاله در چند فصل است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . اما بعد این رساله ایست در علم رمل که انتخاب شده از کتابی چندکه استادان ماهر برآن اعتماد نموده اند » .

انجام : « وآن کوکب را در تقویم بینند اگر خوشحال است حکم کنند بسعادت ؛ وختم شد بلفظ سعادت » .

۹ ـ مختصر ظفر نامهٔ تیموری « ۱۲۶ پ ـ ۱۴۰ ر »　　(تاریخ ـ فارسی)

از : ؟

« ظفرنامه تیموری » راکه شرف الدین علی یزدی (۸۱۶) در تاریخ دوران زندگی امیر تیمورگورگانی نگاشته است ، بشیوهٔ نویسندگان قرن نهم ودهم هجری اختصار نموده ، از مولد امیر تیمور شروع وبمرگش ختم میشود .

آغاز :

ای نام تو زیب نامهٔ فتح وظفر　　وی ذکر تو عنوان سخن را زیور
هرگز نشود کسی زافسر سرور　　تا دست عنایتت نیاید بر سر

انجام : « ودر آن دیار در سنهٔ ۸۱۶ وفات یافت ، مدت عمر میر سید شریف هفتاد وشش سال بود » .

نستعلیق ، حیدر بن علی‌بن اسماعیل بن عبدالعالی هاشمی کرکی ، سه شنبه ۲ذی قعده ۱۰۷۲ ، عناوین ونشانیها شنگرف ، روی‌برگ اول فهرست رساله‌های مجموعه ونام ناسخ کتاب با دو مهر دائری وبیضوی از وی که خوانده نمیشوند ، ومهر بیضوی دیگر « ابوالقاسم بن عباس‌الموسوی » ، وتملك محمودالحسینی المرعشی بتاریخ ۴۲/۹/۳ دیده میشود . پس ازبعضی کتابها وآخر مجموعه فوائد متفرقه ایست بدینگونه : لغز باسم الکشاف از شیخ بهائی ، مسائل فقهی از شیخنا المعظم الشیخ جعفر نجفی سلمه الله بتاریخ ۱۲۲۳ ، فائدة فی‌آداب التعلم والتعلیم ، بیان دانستن احوال بروج ، فائده در آداب سفر ، تبصره در لزوم اعتدال در اخلاق ، نصیحت به برادران . جلد تیماج قهوه‌ای .

۱۴۳ گ ، ۱۷ س ، ۱۹ × ۱۲ سم

(۱۰۲)

القبسات

(فلسفه ـ عربی)

از : میر داماد محمد باقر بن محمد حسینی استرابادی (۱۰۴۱)

یکدوره فلسفه راجع به اثبات قدیم بودن خدای تعالی ومسأله دهر وحدوث دهری ، دراین کتاب موردبحث قرار گرفته است .این کتاب درچند «قبس» وهرقبسی دارای چند«ومیض» و«ومضة» میباشد، ونسخه حاضرفقط پنج قبس اول کتاب رادارد .

آغاز : « الحمد لله الواحد الاحد الصمد المصمود ومهیمن کل وجود وجاعل کل موجود » .

انجام :

فان شئت ورخ علی لمح ومض   وان شئت کل کوکب الحق وامض

انجام نسخه : « من حیث هي هي کما قد أسلفنا بسط القول فيه فليستيقن » .

نسخ ، در عصر مؤلف نوشته شده وپس از حاشیه‌ها جملهٔ « منه دام ظله » ودر آخر نسخه « يطول الله عمر مصنفه ادامه الله تعالى الى يوم الدين » آمده ، عناوین شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده ، روی برگ اول یك رباعی از محرره مولانا عبد اللطیف ودو رباعی از حکیم شفائی ودو بیت فارسی در مدح کتاب قبسات دیده میشود .
جلد تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای .
۲۸۱ گ ، ۱۱ س ، ۱۹ × ۱۲ سم

(۱۰۳)

مجمـوعه :

۱ ـ ذخیرة القیامة درترجمهٔ منهاج الکرامة « ۱ ر ـ ۸۲ ر » (اعتقادات ـ فارسی)

از : آقا جمال الدین محمد بن حسین خونساری (۱۱۲۵)

ترجمهٔ تحت اللفظی است از کتاب « منهاج الکرامة في معرفة الامامة » علامهٔ حلی که در امامت حضرت علی علیه السلام نوشته است .

آغاز نسخه افتاده : « واقرار بنعمتهای پیوستهٔ پروردگار بلاشك وانكار وادای شکر میگذارم » .

انجام : « وکوشش نماید دراین آنچه تواند ، اللهم ارزقنا شفاعة نبیك محمد وآله وعترته . . » .

۲ ـ در بحر المناقب در تفضیل علی بن ابی طالب « ۸۲ پ ـ ۱۸۴ پ » (اعتقادات ـ عربی)

از : علی بن ابراهیم ملقب بدرویش برهان (ق ۱۰)

مؤلف در اول کتاب مفصلی بعربی نگاشته در فضائل حضرت امیر المؤمنین علیه السلام بنام « بحر المناقب » ، وپس از تکمیل تألیف آن را بطور خلاصه در يك مقدمه ودوازده فصل بفارسی برگردانده است . در ذریعه ۶۲/۸ زمان تألیف کتاب را بین سال ۹۱۱ و ۹۷۱ دانسته است .

آغاز : « سپاس بی قیاس وثنای بی منتها حضرت مبدع حکیمی را جلت ارادته وقدرته که بحکم کنت کنزاً مخفیاً » .

انجام : « حضرت شاه ولایت امیر متقیان صاحب حوض کوثر أولا وآخراً وظاهراً وباطناً » .

کتاب اول نسخ ، علی رضا بن محمد ابراهیم دزماری ، چهارشنبه ۸ رمضان ۱۰۵۹ . کتاب دوم نسخ ، علی بن ملا قادر ، پنج شنبه شوال ۱۰۵۷ . عناوین در متن شنگرف در حاشیه مشکی ، روی عبارتهای عربی بشنگرف علامت گذاشته شده ، ودرحاشیه گاهی اشعار فارسی متفرقه آمده است ، در برگ آخر یادگاری ملا محمد بن کربلائی علی محمد بتاریخ ۱۲۴۶ دیده میشود .
۱۸۴ گ ، سطور مختلف ، ۱۹ × ۱۳ سم

(۱۰۴)

مجموعـه :

۱ - الحساب « ۳ پ - ۱۰ ر » (حساب - عربی)

از : ؟

این رساله بحث میکنـد از انواع ومراتب ضرب ، ودر ذریعـه ۵/۷ تاریخ تألیفش را بسال ۱۱۱۹ آورده است ، وایـن سخن درست نیاید ، زیرا این نسخـه چنانچه گفته خواهد شد در سال ۱۰۱۸ نوشته شده است .

آغاز : « مسألة اعلم ان الحساب یشتمل علی أربـع مراتب آحاد وعشرات ومئات وألوف » .

انجام : « ففیها نصف وهوستة وثلث وهو اربعة وسدس وهواثنان وعلی ذلك فقس ترشد انشاء الله » .

۲ - الارث « ۱۱ پ - ۲۱ ر » (فقه - عربی)

از : ؟

این رساله درچگونگی تقسیم ارث وشناختن طبقات وراث درسه بحث تنظیم شده است ، وشاید از شیخ بهاء الدین عاملی باشد .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . أما بعد فهذه أبحاث تشتمل علی کیفیـة قسمة مسائل المیراث وما یتبع ذلك » .

انجام نسخه نوشته نیست : « بقي أربعة اسهم للموصی للموصی له الربـع سهم واحد یبقی » .

۳ - الاثناعشریة في الصلاة « ۲۳ پ - ۵۰ ر » (فقه - عربی)

از : شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

به شمارهٔ (۷۵) رجوع شود .

۴ - جهة القبلة « ۵۱ ر - ۵۷ ر » (فقه - عربی)

از : شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی

این رساله در چگونگی تعیین قبله از جنبهٔ فقهی وآنچه بزرگان فقهاء راجع باین موضوع گفته اند بحث میکند .

آغاز : « أما بعد الحمد والصلاة فیقول اقل العباد محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی عفا الله عنه » .

انجام : « هذا ماخطر بالبال لکثرة الاختلال مع ضیق المجال وتراکم الاشغال والحمد لله أولا وآخراً وظاهراً وباطناً » .

۵ - خلاصة الحساب « ۵۸ پ - ۸۳ ر » (حساب - عربی)

از : شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی

به شمارهٔ (۴۳) رجوع شود .

نسخ نازیبا ، علی بن عبدالله الحلی ، سه شنبه ۸ ذی القعده ۱۰۱۸ (پس ازکتاب سوم) ، واواخر جمادی الثانی ۱۰۱۴ (پس ازکتاب چهارم) ، عناوین شنگرف یا نوشته نیست ، کتاب اثناعشریه حاشیه نویسی دارد با نشانهٔ « منه سلمه الله » ودر آخرش آنهائی است بخط شیخ بهاء الدین بتاریخ ۱۴ ربیع الاخر ۱۰۲۰ بجهت ناسخ کتاب ، وروی برگ اول آیت الله مرعشی نوشته‌اندکه همهٔ مجموعه ازشیخ بهائی‌است وما این نسبت را در رسالهٔ اول ودوم شك داریم ، جلد تیماج مشکی طلاکوب .

۸۳ گ ، سطور مختلف ، ۱۸/۷ × ۱۲ سم

(۱۰۵)

مجموعه :

۱ - قواعد صرف « ۲ ر - ۸۶ پ » (صرف - فارسی)

از : ؟

قواعد صرف را اول در شعرهای سست نظم کرده پس از آن مثالها را به نثر میآورد .

آغاز :

کلمات عرب سه قسم بود نامشان حرف وفعل واسم بود

همچو بالله اقسم ای فرزند بخداوند میخورم سوگند

انجام : « صفت مشبهه شریف حسن جبان خشن صعب ذلول رحمن شجاع » .

۲ - العزی فی التصریف « ۸۸ پ - ۱۲۴ ر » (صرف - عربی)

از : عز الدین ابراهیم بن عبد الوهاب بن ابراهیم زنجانی (حدود ۶۵۵)

به شمارهٔ (۱۷) رجوع شود .

کتاب اول نسخ زیبا ، عناوین شنگرف ، حاشیه نویسی دارد ، روی برگ اول تاریخ ۱۲۲۳ وروی برگ سوم وقفنامهٔ کتاب ومهر مربع « العبد یحیی الحسینی » ودر چند جا مهر بیضوی « وقف اولاد » دیده میشود. کتاب‌دوم نسخ زیبا ، بسیاری ازسطرهاشنگرف ، برگهای آخر بخطوط مختلف نوشته شده ، ودو برگ‌آخر بخط مهدی بن علی نقی الحسینی بتاریخ ۱۲۶۳ میباشد ، جلد تیماج قهوه‌ای .

۱۲۴ گ ، سطور مختلف ، ۱۹ × ۱۳ سم

(۱۰۶)

مجموعه :

۱ - ایضاح المضامین في حل عبارات القوانین « ۱ ر - ۱۷۷ پ » (اصول - عربی)

از : آخوند ملا لطف الله لاریجانی مازندرانی (۱۳۱۱)

حاشیه ایست بعنوان « قوله - قوله » برقوانین الاصول میرزای قمی . وفقط تا مباحث‌عام وخاص نوشته شده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على من شرح صدره بالقوانين الشرعية محمد وآله خير البرية » .

انجام : « والشهرة القائمة على عدم حجية الشهرة مما لاتفيد الظن به فلاتكون حجة ، الى غير ذلك من الوجوه الذي يمكن الخدشة في اكثرها » .

۲ - ذريعة الاعتماد على احقاق الحق وفهم المراد من بعض عبارات شيخنا المرتضى الاستاد « ۱۷۹ پ - ۴۴۳ پ » (اصول - عربی)

از : آخوند ملا لطف الله لاریجانی مازندرانی

حاشیه ایست بعنوان « قوله - قوله » بر کتاب فرائد الاصول شیخ مرتضی انصاری ، وتا مباحث دلیل انسداد نوشته شده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . وبعد فقد أملى لك لطف الله المازندراني اللاريجاني كتاباً يرجو به اخلاص النية » .

انجام : « وعدم كتابة السيئات اذا بلغوا العلم وظاهر كلام الفقهاء اشتراط التكليف بالفروع به والله العالم الموفق » .

نسخ ونستعلیق نازیبا ، بخط مؤلف ، یك شنبه ذی الحجه ۱۳۰۳ (پس از کتاب دوم) ، روی برگ اول تملك سید نجفی بن محمود حسینی حسنی وشیخ محمد حسین شوشتری دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای عطف قرمز .
۴۶۰ گ ، سطور مختلف ، ۱۸ × ۱۲/۵ سم

(۱۰۷)

الشافیة (صرف - عربی)

از : ابو عمرو عثمان بن عمر مشهور به ابن الحاجب (۶۴۶)

متن مختصری است درعلم صرف که پس ازمتن « کافیه » نوشته شده ودانشمندان ادب‌عربی بوی توجه زیادی دارند .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . أما بعد فقد سألني من لا يسعني مخالفته ان ألحق بمقدمتي في الاعراب مقدمة في التصريف » .

انجام : « وأما الحروف فلم يكتب منها بالياء غير على وبلى والى وحتى » .

نسخ ، محمد باقربن . . ، صفر ۱۱۰۰ ، عناوين شنگرف ، چندبرگ اول حاشیه نویسی دارد ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .
۶۱ گ ، ۱۹س ، ۱۹/۵ × ۱۴ سم

(۱۰۸)

مجموعه :

۱ ـ خلاصة الاقوال في معرفة الرجال « ۱ پ ـ ۱۲۱ ر » (رجال ـ عربی)

از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

اسماء روات حدیث را در دو قسم موثق وغیر موثق گردآورده وهر قسمی را بترتیب حروف مرتب ساخته است . در ضمن حالات شریف مرتضی علی بن الحسین موسوی تصریح نموده که سال ۶۹۳ مشغول بتألیف کتاب بوده ، وآخر این نسخه آمده که تألیف کتاب در سیزدهم ربیع الاخر ۶۹۳ پایان یافته است .

آغاز : « الحمد لله مرشد عباده الى سبيل السداد وهاديهم الى طريق النفع في المعاش والمعاد » .

انجام : « والباقي من الروايات الى هؤلاء المشايخ والى غيرهم مذكور في كتابنا الكبير من أراده وقف عليه هناك » .

۲ ـ ایضاح الاشتباه في اسماء الرواه « ۱۲۱ پ ـ ۱۶۱ پ » (رجال ـ عربی)

از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر

این کتاب بترتیب حروف اسماء والقاب ونسب روات‌را تنظیم کرده وضبط حرکات وکیفیت نسبت آنها را بیان میکند .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . أما بعـد . . اني مثبت في هذه الاوراق تحقيق اسماء جماعة من رواتنا وايضاحها على وجه الايجاز والاختصار » .

انجام : « ومن أراد التطويل والاستقصاء في معرفة الرجال كلهم واحوالهـم وتعديلهم وجرحهم فعليه بكتابنا الكبير الموسوم بكشف المقال في معرفة الرجال » .

نستعليق ، ابو الفضل عباس بن سيف الدين مازندرانی ، در ماههای سال ۱۰۲۷ در بقعهٔ علائیه (آخر کتـاب اول) ، عناوین شنگرف وگاهی نوشته نیست ، چند برگ اول بلاغات دارد ، ودر کتاب اول حاشیه‌نویسی مختصری دارد ، جلدتیماج قهوه‌ای عطف پارچه مشکی.
۱۶۱ گ ، ۱۷ س ، ۲۰ × ۱۳ سم

(۱۰۹)

غنية المتعبد (دعا ـ فارسی)

از : سید ضیاء الدین محمد ابراهیم حسینی مرعشی

ادعيهٔ مختلف را در چند مقال وهر مقالی در چند باب گردآورده است . این نسخه مشتمـل بر پانزده باب از مقـال چهارم میباشد ، واز اول وآخر افتاده دارد ، ویك برگ از فهرست بابهای مقال چهارم در اول کتاب موجود است .

آغاز افتاده از جملهٔ باب اول که در ذکر بعضی از نمازهاست : « الشياطين وعلمته منطق الطير وبالاسم الذي خلقت به العرش » .

انجام افتاده : « ادفع بلاء البرد عن هذا الموضع بحرمة محمد وآل محمد وبحق جميع الانبياء والمرسلين والملائكة المقيمين » .

فارسی نستعلیق ، دعاها نسخ معـرب ، عناوین شنگرف ، صفحه ها مجدول به مشکی وشنگرف ، جلد قهوه‌ای بدون مقوا .
۱۸۴ گ ، ۱۴ س ، ۱۹ × ۱۱ سم

(۱۱۰)

مجموعه :

۱ - لوايح « ۱ ر - ۱۲ ر » (عرفان - فارسى)

از : نور الدين عبد الرحمن بن احمد جامى (۸۹۸)

اين كتاب درديباچه‌اى بلند و۳۵ لايحه است ، وبحث ميكند از جسم ولطافت روح ووحدت وجود خدا وصرف الوجود بودن حق وغير ذاتى بودن صفات بحسب فهم عقل وعين ذات بودن بحسب تحقق وحصول وجز اينها از مباحث عرفانى . ودر پايان ديباچه ضمن يك رباعى كتاب را بشاه همدان اهداء ميكند .

آغاز : « لا أحصي ثناءاً عليك كيف و كل ثناء يعود اليك . . خداوندا سپاس تو بر زبان نمى آريم وستايش تو برتو نمى‌شماريم » .

انجام :

چون لاله‌بو آن بود در درواز اين   لب بگشاى بنطق خاكت بدهن

۲ - فتوت نامه « ۱۲ پ - ۱۴ ر » (عرفان - فارسى)

از : ؟

منظومه ايست درهشتاد بيت (۱) در احكام فتوت وجوانمردى وعلامتهاى اهل فتوت . اين منظومه را آقاى منزوى در فهرست نسخه هاى خطى فارسى ۱۲۹۶/۲ مردد بين عطار نيشابورى وعبد الله هاتفى وعطار تونى دانسته است .

آغاز :

الا اى هوشمند خوب كردار   بگويم باتو رمزى چند زاسرار

---

(۱) در ديوان عطار نيشابورى ۸۴ بيت است .

انجـام :

خدا یار تـو بادا در دو عالـم   چو از مردان این ره میزنی دم

۳ ـ صلاة الجمعة « ۱۶ پ ـ ۲۶ پ »   (فقه ـ عربی)

از : محقق کرکی علی بن عبد العالی عاملی (۹۴۰)

این رساله در احکام نماز جمعه در سه باب ویك خاتمه گفتگو میکند ، ودر ششم محرم ۹۲۱ بپایان رسیده است .

آغاز : « بعد حمد الله علی سوابغ نعمـه الغامرة والصلاة علی محمد حبیبـه وعترته الطاهرة » .

انجام : « ولیعلم أن أیام هذه المهلة عما قلیل تنصرم فاما الی نعیم لا یفنی واما الی سواء الجحیم . . حامداً مصلیاً عوداً علی بدء » .

۴ ـ التصریف « ۲۹ ر ـ ۴۲ پ »   (صرف ـ عربی)

از : ؟

این رساله متضمن مباحث مختصری است در علـم صرف ، از ابواب ثلاثی مجرد شروع کرده وبه احکام التقاء ساکنین ختم میکند .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . الافعال علی ضربین أصلي وذي زیادة » .

انجام : «کقوله تعالی ولا الضالین واتحاجوننا وکقولك تموه الثوب » .

۵ ـ سه فن از نفایس الفنون « ۴۴ ر ـ ۴۹ ر »   (ادب ـ فارسی)

از : ؟

« نفائس الفنـون في عرائس العیون » از محمد بن محمود آملی است ، ودر اینجا سه فن از آن کتاب راگزیده است : اول در شرافت علم ، دوم در علوم اوایل، سوم در قواعد علم خط .

آغاز : « این نفایس الفنـون فی عرایس العیون تصنیف محمـد بن محمود آملی است ، مشهور است که معلم اول ارسطاطالیس حکمت را تدوین فرمود » .

انجام : « وچون وضع کلمات مفیدتر وآسانتر بود از امثله واشارات . . » .

۶ - جواهر اللغة « ۵۰ ر - ۶۱ ر » (لغت - فارسی)

از : مجد خوافی (ق ۸)

منظومه ایست در چند فصل ؛ در هر فصلی گروهی از اسمهائی که راجع بچیز خاصی است جمع نموده است مانند « فقه اللغة » ثعالبی . چنانچه از دیباچه برمیآید مؤلف معروف به مجد خوافی واین منظومه را بسال هفتصد وچهل وچهار نظم کرده است . وشاید نظم « فرهنگ عربی بفارسی » باشد که ذکرش در فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۲۰۰۵/۳ آمده است .

آغـاز :

بر آن طریق که تقریب داد جـار الله مقدمـه زتقرب نمـوده‌ام اقـدام

لغات خالصش آوردم آنچـه میدیـدم که‌درصریح‌حدیث‌است‌ودرفصیح کلام

انجام افتاده :

حیهل تعجیل کـن لله درك خیر باد بخ بخ نیکا وطوبی لك خنك باد تورا

۷ - فقه اللغة « ۶۲ پ - ۱۳۱ پ » (ادب - عربی)

از : ابو منصور عبد الملك بن محمد ثعالبی (۴۲۹)

این کتاب در دوقسم است : قسم اول اسماء چیزهای مخصوص ، دارای سی باب در هربابی چند فصل است ؛ قسم دوم در بعضی از قواعـد ادبی که عرب در کلام خود آنهارامیاورند ، باشواهدی ازقرآن کریم ، واین قسم دارای فصول کوتاه زیادی است . قسم دوم را بنام « سر العربیة » خوانده‌اند .

آغاز : « أما بعد حمد الله على آلائه والصلاة على محمد وآله ، فان من أحب الله تعالى أحب رسوله ومن أحب الرسول العربي أحب العرب » .

انجام : « لا وأيد الله امير المؤمنين هـذه المواد أحسن من واوات الاصداغ في خدود المراد الملاح » .

۸ - مرآة المحققين « ۱۳۲ پ - ۱۴۵ پ » (عرفان - فارسی)

از : شیخ محمود بن امین الدین شبستری (۷۳۰)

بحثهائی است در خداشناسی ونفس آمیخته از فلسفه وعرفان در هفت باب .

آغاز : « حمد بی حد وثنای بیعد ذو الجلال راکه آثار قدرت او در عالم آفاق وانفس چون آفتاب جهان تاب برچشم اهل بصیرت تابانست » .

انجام : « چون نظر بذات کنیم همه در تصرف امر وقدرت یك ذات بینیم اینجا معنی وحدت روی نماید » .

۹ - شرح قصیدة البردة « ۱۴۷ پ - ۱۷۸ ر » (ادب - عربی)

از : جلال بن قوام بن الحکیم (ق ۸)

شرح مختصری است برقصیدهٔ برده موسوم بـ« الکواکب الدرية » که ابوعبدالله بوصیری در مدح حضرت پیغمبر صلی الله علیه وآله سروده است ؛ اول یك یاچند بیت رامیآورد پس از آن مفردات لغوی وبعض بحثهای اعرابی وشرحرا ذکرمیکند، این شرح در روز شنبه ۲۶ جمادی الاخر ۷۹۲ پایان یافته است .

آغاز : « الحمدلله الذي علم بالقلم علم الانسان مالم يعلم أنطق لسان الترجمان لبيان المعاني » .

انجام : « والمأمول من الناظرين فيها أن يتعاونوا على البر والتقوى وان كان لائحاً عن زلة قدم أو قلم أو لسان والعذر عندكرام الناس مقبول » .

۱۰ - حاشیة تحریر اقلیدس « ۱۷۹ پ - ۱۹۰ پ » (هندسه - عربی)

از : ؟

حاشیه مختصری است بر « تحریر اقلیدس » خواجه نصیر الدین طوسی .

آغاز : « من العلوم المتعارفة ، قوله کل سطحین متوازي الاضلاع الخ ، فائدة هذا القید أن أحد السطحین » .

انجام : « فبقي الخطوط الخارجة من مواقع الاعمدة الی زوایا المثلثات متساویة فمواقع الاعمدة حینئذ تکون مراکز » .

۱۱ - شرح سی فصل « ۱۹۱ پ - ۲۳۳ پ » (تقویم - عربی)

از : ؟

شرحی است بعنوان « قال - اقول » برسی فصل عربی خواجه نصیر الدین طوسی ، مؤلف این شرح را بنام الامیر المعظم الشاهنشاه الاعظم . . سیف الدوله والدین شرف الاسلام وعضد المسلمین نوشته و تحفه للحضرة الساسانیة قرارداده است .

آغاز : « الحمد لله الذي جعل الاحوال الجزئیة في السفلیات مربوطة بالاوضاع الفلکیة . . أما بعد فان المختصر الذي ألفه في علم التنجیم . . قال هذا مختصر في معرفة التقویم مشتمل علی ثلاثین فصلا . . أقول لما کانت الکتب المؤلفة في علم النجوم من الدفاتر وغیرها مبنیة علی حساب الجمل » .

انجام افتاده از فصل بیست وپنجم : « لکونه دالا علی القوة التي بها یکمل الشخص الموجود في ذلك الوقت » .

نسخ ونستعلیق نازیبا ، محمد الحسینی ، ۲۰ رمضان ۹۲۴ (پس از کتاب ششم) وشوال ۹۲۶ (پس از کتاب دهم) ، عناوین شنگرف وگاهی نوشته نیست ، روی برگ اول مهر بیضوی « عبد الباقی الحسینی » ، وروی برگ شانزدهم تملك ومهر بیضوی که پاك شده وتملك دیگری که نام نوشته نیست بتاریخ ۱۱۹۹ ، ومهر بیضوی ودائری که خوانده نمیشوند ، طرف بالا وپائین برگها را موریانه خورده ، جلد یك طرف تیماج قرمز .

۲۳۳ گ ، سطور مختلف ، ۲۰ × ۱۳ سم

(۱۱۱)

(نحو ـ عربی)

اعراب الکافیـة

از : حاج بابا طوسی

کتاب « کافیـه » ابن حاجب را بطور مختصر اعراب وترکیب نموده وهیچ گونه شرح وبسط جز اعراب نداده است .

آغاز : « رب أعن ؛ الحمد لله رب العالمین . . الکلمة مبتدأ واللام فیها لتعریف الجنس ای لتعیین الماهیة » .

انجام : « تقلب تلك النون الفاً عندنا عندالوقف لتأخیرهما مع التنوین کقولك ایمن أیما » .

نستعلیق ، معصوم بن محمد طاهر الشریف ، عصر چهارشنبه ۱۸ رجب ۱۰۹۰ ، روی متن باشنگرف اشاره گذاشته شده ، ودرصفحهٔ آخردو مهرمربع است که خوانده نمیشوند ، جلدتیماج قهوه‌ای بدون مقوا .
۱۵۳ گ ، ۱۲ س ، ۲۰ × ۱۰ سم

(۱۱۲)

(صرف ـ عربی)

شرح التصریف

از : سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳)

شرح مزجی معروفی است بر کتاب «العزی» زنجانی که مشهور است بکتاب « التصریف » .

آغاز : « ان أروی زهر تخرج في ریاض الکلام من الاکمام وأبهی خبر یحاك ببنان البیان وأسنان الاقلام » .

انجام : « وانطلاقة واحدة للمرة وحسنة أو قبیحة ونحوها للنوع وکذلك البواقي » .

نسخ زیبا ، محمدحسن بن ملا محمد اسماعیل خونساری بجهت آقا
میرزا بابا والد میرزا ابوالقاسم خوشنویس ، جمادی الاول ۱۲۵۷ ،
ودرآخر مهر بیضوی نویسنده « عبده محمد حسن بن اسماعیل » ،
وتملك حاج هدایت ولد حاج محمدجعفر بتاریخ ۱۰ جمادی الاول
۱۲۶۵ دیده میشود ، دوبرگ اول حاشیه‌نویسی داردبتاریخ ۱۲۶۴ ،
متن باخط شنگرف علامت دارد ، جلد تیماج مشکی .
۱۰۱ گ ، ۱۲ س ، ۲۰×۱۳ سم

(۱۱۳)

فضائل علی علیه السلام (حدیث - عربی)

از : امام احمد بن حنبل شیبانی (۲۴۱)

روایاتی که در فضائل ومناقب حضرت امیر المؤمنین علیه السلام آمده با اسانیدشان بروایت عبد الله بن احمد بن حنبل گرد آوری شده است ، این نسخه مشتمل برجزء اول ومقداری ازجزء دوم کتاب میباشد ، ودر کشف الظنون ۱۸۴۴/۲ بعنوان « مناقب علی بن ابی طالب » مذکور است .

آغاز افتاده : « في قميص بثلاثة دراهم فلما عرفه لم يشتر منه شيئاً ثم أتى آخر فلما عرفه لم يشتر منه شيئاً » .

انجام افتاده : « ان رسول الله صلى الله عليه كان اذا أراد سفراً قال اللهم بك أصول وبك أحل وبك » .

نسخ ، بعضی کلمات دارای اعراب ، نسخه بسیار قدیم ونفیس ، روی بعضی کلمات بشنگرف علامت گذاشته شده است ، ودر حاشیه بعضی از صفحه‌ها بلاغ دارد ، در حاشیه برگ اول تملك ریحان‌الله ابن جعفر الموسوی بتاریخ شوال ۱۳۲۱ ومهر بیضوی « العبد ریحان الله الموسوی » ومهر بیضوی دیگر « سید محمد الموسوی » دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۱۳۶ گ ، ۹ س ، ۲۰×۱۵ سم

(۱۱۴)

کمامة الزهر وفريدة الدهر　　　(ادب ـ عربی)

از : عبد الملك بن عبد الله معروف بابن بدرون حضرمی

شرح قصيدهٔ رائيه ايست از ابن عبدون عبد المجيد فهری (۵۲۹) که خاندان بنی افطس را رثاء گفته است وپاره ای از مشاهير ملوك وخلفـا را درآن قصيده نام ميبرد . اين شرح اول قطعه‌ای از قصيده راميآورد وبعـد بطور مفصل شرح ميكند ، ودرضمن به‌موضوعات تاريخی زيادی اشاره شده است .

آغاز : « قال الفقيه الكاتب الوزير . . أما بعد حمد الله الذي أفاض على ألسنتنا مائية التبيان وراض لنا جموحه » .

انجـام :

. . . في اختها طمع　　　والدهر ذو عقب شتى وذو غير

. . . من فيها بفاضحة　　　على الحسان حصى الياقوت والدرر

نسخ ، عبد العزيز بن نوفـل المالكی (يكی از شارحين مقامـات حريری) ، سه شنبه ۱۲ شعبان ۱۰۱۰ ، هفت برگ اول نو نويس است ، ابيات متن وعناوين وعلامات باشنگرف ، قبل از كتاب برگی است روی آن خط فرهاد ميرزا بتاريخ ۳جمادی الاول ۱۲۸۲ وخط آيت الله العظمی مرعشی بتاريخ رمضان ۱۳۷۲ ، وپشت اين برگ نام كتاب نوشته شده است . روی برگ اول تملك يونس بن كاظم كاظمی وريحان الله بن جعفر موسوی بتاريخ ۵ ربيع الاول ۱۳۲۲ ومهر بيضوی « العبد ريحان الله الموسوی » ، وتملك عبد الحميـد خراسانی وچنـد بيت شعر مشهود است ، وروی برگ آخر كتـاب تملك يونس بن كاظم كاظمی نيز ديده ميشود ، جلد مقوائی عطف تيماج قهوه‌ای .

۱۰۹ گ ، ۱۹ س ، ۲۰ × ۱۴ سم

(۱۱۵)

الخلاف
(فقه ـ عربی)

از : شیخ الطائفه محمدبن الحسن طوسی (۴۶۰)

مسائلی که درآنها بین شیعه واهل سنت اختلاف است گردآورده ، در هرمسأله اقوال‌راذکر میکند پس از آن‌اشارهٔ‌مختصری بدلیل شیعه مینماید . این کتاب بترتیب کتب فقهی در هفتاد وسه کتـاب تنظیم شده است ، ونسخهٔ حاضر از کتـاب بیوع تاکتاب تدبیررا دارد .

آغاز : « الحمد لله حق حمـده والصلاة علی خیرته من خلقه محمـد وآله الطاهرین من عترته ائمة الهدی الابرار وسلم تسلیماً ، سألتم أیدکم الله املاء مسائل الخلاف بیننا وبین من خالفنا من جمیع الفقهاء » .

انجام : « وأماکونها أم ولد فان طریقته الاشتقـاق وهذه قد ولدت منه فینبغي أن تسمی بذلك » .

آغاز این نسخه : «کتاب البیوع ، مسألة بیع خیار الرؤیة صحیح » .

نسخ ، سـه شنبه ۲۹ رجب ۱۰۴۷ در مسجدی از مسجدهای غری (نجف اشرف) ، عنـاوین گاهی به مشکی درشت وبیشتر نوشتـه نشده ، روی برگ اول فهرست موضوعـات وتملك مرتضی ومهـر بیضوی « محمد نبی‌الله علی‌ولی الله عبده مرتضی الحسینی » (ظاهراً همین شخص نویسندهٔ نسخه باشد ویکجا حاشیهٔ‌کوتاهی نیز دارد)، وبرفراز صفحهٔ اول مهر بیضوی کوچکی است « محمد بن قاسم » .
جلد تیماج ضربی قرمز .
۳۰۹ گ ، ۲۱ س ، ۲۰ × ۱۴ سم

(۱۱۶)

الامان من اخطار الاسفار والازمان (معارف عمومی ـ عربی)

از : رضی الدین علی بن موسی ابن طاوس حلي (۶۶۴)

در سفر آنچه لازمست ازکارها واعمال ومستحبات وچگونگي معاشرت با همسفران وادعیه واحراز حفظ الصحه در این کتاب در چهارده باب آمده ، ودر آخر تمام کتاب « برء الساعه » محمد بن زکریا رازی و « تدبیر البدن » قسطا بن متی بن لوقا یونانی را نیز آورده است .

آغاز : « الحمدلله الذي استجارت به الارواح بلسان الحال في اخراجها من العدم فأجارها » .

انجام : « والثقة بجوده وعوده وحكمته ورحمته من أقوى المسائل الى اجابته وعنايته وعافيته وصلى الله على سيد المرسلين . . » .

نسخ زیبا ، کاغذ ترمه ، عناوین شنگرف ، صحائف مجدول به زر ومشکی وشنگرف ولاجورد ، عناوین در حاشیه بفارسی وشنگرف ، صفحهٔ اول دارای سرلوح رنگین بسیار زیبا ، روی برگ اول دعا بجهت خواب دید در باغ مشهد مقدس بتاریخ شب پنج شنبه ۲۹ ذی الحجه ۱۲۷۳ ، ودعا از فرمایش جناب حاج نیاز بهمان خط وتاریخ ، ومهر بیضوی « امیرحسن » ومهر بیضوی دیگر که خواندنی نیست دیده میشود ، جلد دو رو روغنی ، رو دارای نقشهای رنگین وپشت قرمز ساده .

۱۳۶ گ ، ۱۵ س ، ۱۹/۴ × ۱۲ سم

(۱۱۷)

البیاض والسواد من خصائص حکم العباد فی نعت المرید والمراد
(عرفان ـ عربی)

از : ابوالحسن علی بن الحسن سیرجانی

این کتاب در هفتادوسه باب تنظیم شده واز آنچه که راجع به تصوف وعرفان است بحث میکند ، وحالات ومراتب واخلاق و آداب وعقائدوصفات پسندیده صوفیان را میآورد ، وچگونگی خرقه ومشاهده وسماع ووجد ودیگر چیزها که از خصائص اهل عرفان است توصیف مینماید .

آغاز : « الحمد لله الذي منه بدو الکل وقیامها وعلیه کفایتها والیه مصیرها .. جمع في هذا الکتاب أبواب من حکم قوم قلّ في الناس عددها » .

انجام :

ما نفوس نعوتها نعت روح　　طهرت بالمجاهدات الشدید

أفتني هذه مسائل قوم　　کل عبد أحبهم فسعید

نسخ ، ابو محمد علی بن محمد بن محمد بن علی ملقب بعماد وخطیب در سیرجان (نوهٔ مؤلف) ، بجهت نقیب محمود بن محمود حسینی ، روز عید شوال ۷۴۶ ، باخط مؤلف مقابله شده ، عناوین وعلامتهاشنگرف ، قبل از کتاب برگی‌است روی آن تملك ابوالمعالی علاء الدین حسین بن محمد شریف ، وابو الحسن بتاریخ ۱۰۷۷ ، ومهر بیضوی « العبد رضی الله عن المؤمنین » دیده میشود ، وپشت آن برگ فهرست کتاب بشنگرف نوشته شده است ، وروی برگ اول مهر بیضوی است « اللهم صل علی محمد وآل محمد » ومهر بیضوی دیگر « لااله الا الله الملك الحق المبین محسن » ومهر بزرگ دائری که خوانده نمیشود ، ودر صفحهٔ آخر تملك عبد الرحمن بن محمود موجود است ، جلد مقوائی عطف تیماج قرمز .
۱۴۱ گ ، ۲۳ س ، ۲۰ × ۱۳/۵ سم

(۱۱۶)

الامان من اخطار الاسفار والازمان (معارف عمومی - عربی)

از : رضی الدین علی بن موسی ابن طاوس حلي (۶۶۴)

در سفر آنچه لازمست ازکارها واعمال ومستحبات وچگونگي معاشرت با همسفران وادعیه واحراز حفظ الصحه در این کتاب در چهارده باب آمده ، ودرآخر تمام کتاب « برء الساعه » محمد بن زکریا رازی و « تدبیر البدن » قسطا بن متی بن لوقا یونانی را نیز آورده است .

آغاز : « الحمدلله الذي استجارت به الارواح بلسان الحال في اخراجها من العدم فأجارها » .

انجام : « والثقةبجوده وعوده وحکمته ورحمته من أقوی المسائل الیاجابته وعنایته وعافیته وصلی الله علی سید المرسلین . . » .

نسخ زیبا ، کاغذ ترمه ، عناوین شنگرف ، صحائف مجدول به زر ومشکی وشنگرف ولاجورد ، عناوین در حاشیه بفارسی وشنگرف ، صفحهٔ اول دارای سرلوح رنگین بسیار زیبا ، روی برگ اول دعا بجهت خواب دید در باغ مشهد مقدس بتاریخ شب پنج شنبه ۲۹ ذی الحجه ۱۲۷۳ ، ودعا از فرمایش جناب حاج نیاز بهمان خط وتاریخ ، ومهربیضوی « امیرحسن » ومهربیضوی دیگر که خواندنی نیست دیده میشود ، جلد دو رو روغنی ، رو دارای نقشهای رنگین وپشت قرمز ساده .

۱۳۶ گ ، ۱۵ س ، ۱۹/۴ × ۱۲ سم

(۱۱۷)

البیاض والسواد من خصائص حکم العباد فی نعت المرید والمراد

(عرفان ـ عربی)

از : ابوالحسن علی بن الحسن سیرجانی

این کتاب در هفتادوسه باب تنظیم شده واز آنچه که راجع به تصوف وعرفان است بحث میکند، وحالات ومراتب واخلاق و آداب وعقائدوصفات پسندیده صوفیان را میآورد، وچگونگی خرقه ومشاهده وسماع ووجد ودیگر چیزها که از خصائص اهل عرفان است توصیف مینماید .

آغاز : « الحمد لله الذي منه بدو الکل وقیامها وعلیه کفایتها والیه مصیرها .. جمع في هذا الکتاب أبواب من حکم قوم قلّ في الناس عددها » .

انجام :

ما نفوس نعوتها نعت روح	طهرت بالمجاهدات الشدید
أفتني هذه مسائل قوم	کل عبد أحبهم فسعید

نسخ ، ابو محمد علی بن محمد بن محمد بن علی ملقب بعماد وخطیب در سیرجان (نوهٔ مؤلف) ، بجهت نقیب محمود بن محمود حسینی ، روز عید شوال ۷۴۶ ، باخط مؤلف مقابله شده ، عناوین وعلامتهاشنگرف ، قبل ازکتاب برگیاست روی آن تملك ابوالمعالی علاء الدین حسین بن محمد شریف ، وابو الحسن بتاریخ ۱۰۷۷ ، ومهر بیضوی « العبد رضی الله عن المؤمنین » دیده میشود ، وپشت آن برگ فهرست کتاب بشنگرف نوشته شده است ، وروی برگ اول مهر بیضوی است « اللهم صل علی محمد وآل محمد » ومهر بیضوی دیگر « لااله الا الله الملك الحق المبین محسن » ومهر بزرگ دائری که خوانده نمیشود ، ودر صفحهٔ آخر تملك عبد الرحمن بن محمود موجود است ، جلد مقوائی عطف تیماج قرمز .

۱۴۱ گ ، ۲۳ س ، ۲۰ × ۱۳/۵ سم

(۱۱۸)

الفخرية فی فقه الحنفية (فقه - عربی)

از : شیخ فخر الدین بن محمد علی طریحی نجفی (۱۰۸۷)

کتاب مختصری است در فقه طهارت ونماز در یك مقدمه ودوازده باب ؛ ادلهٔ هر مسأله را بطور مختصر در حاشیه میآورد .

آغاز : « أحمد الله كما أمر وأشكره مرغماً لمن جحد وكفر » .

انجام : « والوجوب فيها محمول على تأكيد الاستحباب للاصل » .

نسخ ، ظاهراً عصر مؤلف ، عناوین شنگرف ، حاشیه نویسی شده ، قبل وبعد ازکتاب برگهائی است در موضوعات متفرقه ، روی برگ اول کتاب تملك مجتبى بن محمد باقر الموسوی ومهر بیضوی « عبده مجتبى بن محمد باقر الموسوی » ، وتملك محمد محسن بن محمد زكی بن عبد الصمد در اصفهان بتاریخ ۱۱۴۳ ومهر بیضوی « محمد محسن بن محمد زكی » ، ودو بیت شعر عربی لمحرره دیده میشود ، جلد تیماج قرمز .

۸۴ گ ، ۹ س ، ۲۰/۵ × ۱۴ سم

(۱۱۹)

مجموعه :

۱ - المعارج « ۱ پ - ۴۱ پ » (اصول - عربی)

از : محقق حلی جعفر بن حسن بن يحيى بن سعيد (۶۷۶)

مباحث اصول فقه رابطور مختصر در ده باب نگاشته ، وآنچه که مهم بود آورده واز بحثهای غیر مهم خود داری نموده است .

آغاز : « الحمدلله على سابغ نعمته وسائغ عطيته كما أشكره على جليل هبته » .

انجام : « ومع وجود النص لااعتبار بغيره فعلى هذا النهج يكون احتجاجك على مايرد عليك من هذا الباب » .

۲ – مبادیء الوصول الی علم الاصول « ۴۳ پ – ۵۸ ر » (اصول – عربی)
از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)
به شمارهٔ (۴) رجوع شود .

۳ – تهذیب الوصول الی علم الاصول « ۵۹ پ – ۹۹ پ » (اصول – عربی)
از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر

علامهٔ حلی این کتاب مختصر را بجهت فرزندش فخر المحققین (محمد) در دوازده مقصد تألیف نموده است .

آغاز : « الحمد لله رافع درجات العارفین الی ذروة العلا ومهبط منازل الجاهلین الی درك الشقا » .

انجام : « فانه قدبلغ الغایة وتجاوز النهایة والله الموفق للصواب والیه المرجع والمآب » .

۴ – شرح بدایة الدرایة « ۱۰۳ پ – ۱۴۷ پ » (درایه – عربی)
از : شهید دوم زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

شرح مزجی مختصری است برمتنی که خود شهید دوم در درایه حدیث بنام « بدایة الدرایة » نوشته است .

آغاز : « نحمدك اللهم علی حسن توفیق البدایة في علم الدرایة والروایة » .
انجام : « فانه قد بلغ في ذلك الغایة وفق الله لاکماله بمحمد وآله والله تعالی الموفق للسداد والهادي الی سبیل الرشاد » .

نسخ ، علی‌نقی بن اسماعیل موسوی ، سه‌شنبه ۵ ربیع الثانی ۱۲۳۱ ، در دار السلطنهٔ اصفهان فی محلة بید آباد ، عناوین شنگرف مگر چند برگ آخر که نوشته نیستند ، روی برگ اول مهر بیضوی « عبده محمد بن محمد الموسوی » ، وروی برگ ۴۳ مهر بیضوی « عبده علی نقی الموسوی » دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۱۴۷ گ ، ۲۲ س ، ۲۰ × ۱۲/۵ سم

(۱۲۰)

تلخیص الاقوال فی أحوال الرجال (رجال - عربی)

از : میرزا محمد بن علی بن ابراهیم حسینی استرابادی (۱۰۲۸)

اسماء رجال حدیث شیعه را بترتیب حروف تهجی گردآورده ، واین دومین کتابی است که مؤلف در رجال نوشته ومعروف بـ« رجال وسیط » نیز میباشد ، در روز دهم جمادی الثانی سال ۹۸۸ پایان یافته است .

آغاز : « الحمدلله وسلام علی عباده الذین اصطفی ، أمابعد فهذاکتاب تلخیص الاقوال في أحوال الرجال » .

انجام : « حامداً لله مصلیاً علی رسول الله وآله الکرام مستغفراً تائباً الی الله والحمد لله رب العالمین » .

نسخ ، احمد بن علی ساروی مازندرانی ، عناوین ونامها شنگرف ، روی برگ اول تملك عبد الله بن حسین الموسوی ومحمد علی ومهر مربع « صراط محمد وعلی حق نمسکه » ، جلد مقوائی عطف پارچه .

۶۸ گ ، ۲۰ س ، ۲۰×۱۵ سم

(۱۲۱)

الاحتجاج علی اهل اللجاج (حدیث - عربی)

از : شیخ ابو منصور احمد بن علی بن ابی طالب طبرسی (ق ۶)

گفتگوهای دینی راکه پیغمبر اکرم وائمه وبعضی از دانشمندان بزرگ شیعه با دیگران نموده‌اند دراین کتاب گردآورده شده است . گروهی از دانشمندان این کتاب را از فضل بن الحسن طبرسی صاحب « مجمع البیان » دانسته اند اما این نسبت نادرست است .

آغاز : « الحمد لله المتعالي عن صفات المخلوقين المنزه عن نعوت الناعتين المبرأ مما لا يليق بوحدانيته » .

انجام : « قطعنا هذا الكتاب على كلام السيد علم الهدى قدس الله روحه والحمد لله رب العالمين . . » .

نسخ ، قرن سیزدهم ، عناوین درمتن وحاشیه بشنگرف ، حاشیه‌نویسی مختصری دارد ، درصفحه آخر تملك علی‌رضا بن محمد ابراهیم بتاریخ ذی‌الحجه ۱۲۴۷ وتملك علی بن محمدتقی یزدی ساكن ابرقو دیده میشود . جلد دو رو تیماج روقرمز پشت قهوه‌ای .
۲۴۰ گ ، ۱۹ س ، ۲۰×۱۴ سم

(۱۲۲)

من لا يحضره الفقيه

(حدیث ـ عربی)

از : شیخ صدوق محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱)

یکی ازچهار کتاب روایتی است که شیعه آنهارا اصول نامیده وبه روایتهایشان اهمیت فراوان میدهد ، دارای (۵۹۶۳) حدیث مرسل ومسند در (۶۶۶) باب میباشد ، ودر آخر اسانید رواة بطور مفصل مذكور است . زمانیكه مؤلف در بلخ بود باشریف ابو عبد الله محمد بن الحسن مشهور بنعمه ملاقات نموده شریف در خواست كرد كتابی در احكام فقه مانند كتاب « من لا يحضره الطبيب » محمد بن زكريا رازی تألیف نماید ، مؤلف این خواهش را پذیرفت واین كتاب را از منابع روایتی صحیح شیعه گردآورد .

آغاز : « اللهم اني أحمدك وأشكرك واؤمن بك وأتوكل عليك وأقر بذنبي اليك . . قال الشيخ الامام السعيد الفقيه . . أما بعد فاني لما ساقني القضاء الى بلاد الغربة وحصلني القدر منها بأرض بلخ من قصبة ايلاق » .

انجام : « وماكان فيه عن سعد بن طريف الخفاف . . عن الحسين بن علوان عن عمرو بن ثابت عن سعد بن طريف الخفاف » .

نستعلق نازیبا ، عبد الله بن حسین شوشتری (استادگروهی ازبزرگان دانشمندان قرن یازدهم هجری) ، اوائـل شعبان ۹۹۱ (در صفحهٔ آخر) در مشهد غروی (نجف اشرف) ، عناوین ونشانیها شنگرف ، حاشیه نویسی دارد بخط کاتب وخطوط دیگران ، وهمچنین درحاشیه بلاغات دارد بخطوط مختلف ، برگهای ۱ تا۱۲ و ۱۴ و ۱۵ و۲۵ و۳۰ و۷۳و۸۳تا۹۶ نونویس است ، برفرازپشت برگ۵۹ اجازه ایست بخـط ملا محمد باقر مجلسی به ملا محمـد نوهٔ کاتب نسخه بتاریخ دهم رجب ۱۰۷۵ ، ودر پشت برگ ۹۹ آمـده است که نسخه را کاتب باچند نسخهٔ معتبر تصحیح نموده ، وملا محمد تقی مجلسی نوشته‌که برای بار دوم نسخه را تصحیح نموده‌ام ، وهمچنین در این صفحه اجازه‌ایست بخط ملا محمد صالح مازندرانی به شیخ بهاء الدین ، ودر حاشـیه روی برگ ۱۸۳ خـط ملا محمـد تقی مجلسی نیز دیده میشود ، ودر حاشیه روی برگ ۳۰۱ اجازه‌ایست بخط ملا محمد صالح مازندرانی به شیخ بهاء الدین محمد بتاریخ جمـادی الثانی ۱۰۸۰ ، جلد تیماج روغنی ضربی طلائی حاشـیه نقشهای طلائی .

۳۴۱ گ ، ۱۰ س ، ۲۰/۵ × ۱۵/۵ سم

(۱۲۳)

محرق القلوب

(تاریخ ــ فارسی)

از : ملا محمد مهدی بن ابی ذر نراقی (۱۲۰۹)

تاریخ وفات ومصائب پیغمبر اکرم وحضرت علی وامـام حسن وامام حسین وحضرت موسی بن جعفر وامام رضا علیهم السلام را بطور مختصر بنا بدرخواست عبد الرزاق خان در یك مقدمه وبیست باب گردآورده است .

آغاز : « حمد وسپاس بی‌نهایت تحفهٔ بارگاه حکیمی است جلت عظمته که خاکدان دنیا وزندان این عاریت سرا را » .

انجام : « پس مرکب را بگردانید وبه نزد اصحاب خود آمد ودل برمحاربهٔ لشکر کفار نهاد » .

نسخ ، قرن سیزدهم ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول مهر یضوی «یا امام حسین ادرکنی» ودر حاشیه روی برگ ۱۲۲ تملك ملا حسین بن حاجی اسماعیل دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۲۲۰ گ ، ۱۸ س ، ۲۰ × ۱۳/۵ سم

(۱۲۴)

القوانین المحکمة (اصول ـ عربی)

از : میرزا ابو القاسم بن حسن گیلانی قمی (۱۲۳۱)

دورهٔ مهمی است در اصول فقه که از روز تألیفش کتاب درسی بوده وتا این روز در مد نظر دانشمندان اصول میباشد ، در یك مقدمه وچند باب ویك خاتمه تنظیم شده ودر قم بسال ۱۲۰۵ پایان یافته است . کتاب در دو جلد است واین نسخه متضمن جلد اول است که در مباحث الفاظ میباشد .

آغاز : «الحمد لله الذي هدانا الى أصول الفروع وفروع الاصول وأرشدنا الى شرائع الاحکام بمتابعة الکتاب وسنة الرسول» .

انجام : «قال ان رسول الله کان اذا أصبح قال لاصحابه هل من مبشرات ، یعني به الرؤیا وفي معناها روایات أخر» .

نسخ ، علائم ونشانیها شنگرف ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتاب است بتاریخ ۱۲۴۰ ومهر مربع «العبد المذنب محمد» ، جلد تیماج مشکی ضربی .
۲۴۳ گ ، ۲۱ س ، ۲۱ × ۱۴ سم

(۱۲۵)

هدایة الشیعة الی احکام الشریعة (فقه ـ عربی)

از : ملا احمد بن محمد مهدی نراقی (۱۲۴۴)

کتاب فقهی مختصری است خالی از دلیل ، شب سه شنبه ۱۳ رمضان ۱۲۳۴

کتاب صلاة راتمام نموده‌است ، واین نسخه محتوی بر کتاب طهارت وصلاة میباشد .

آغاز : « الحمـد لله الذي أولدنا على الفطرة وأيدنا لاستنبـاط أحكام العترة والصلاة على نبينا المبعوث في زمن العثرة » .

انجام : « جبر الله تقصيراتنا برأفته وغفر خطيئاتنا برحمته بحق نبينا محمد وعترتـه » .

نسخ ، سال ۱۲۳۵ ، عناوین شنگرف ، حواشی بانشانی « منه مد ظلـه » دارد ، روی برگ اول تملك حسین بن عـبد الغنی حسینی بتاریخ ۱۲۳۶ ومهر مربع « العبد محمـد حسین الحسینی » دیده میشود ، جلد تیماج مشکی بدون مقوا .
۹۱ گ ، ۱۹ س ، ۲۰ × ۱۳ سم

(۱۲۶)

تهذیب الوصول الی علم الاصول (اصول ـ عربی)

از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

به شمارهٔ (۱۱۹) رجوع شود .

انجام نسخه افتـاده : « وهو أن الوصف المذكور في الدليل لا يطـرد في جميع صور النزاع وان كان مناسباً » .

نسخ ، از قرن یازدهم ، عنـاوین شنگـرف ، برگ اول نو نویس است ، چند برگ اول حاشیـه نویسی دارد بخطوط مختلف ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتابست بتاریخ جمادی الثانی ۱۲۹۹ ، ومهـر بیضوی « عبده محمد تقی بن محمد جعفر » ومهر بیضوی « علی‌اکبر ابن محمد تقی » ومهر بیضوی « عبده . . بن محمد علی » ، جلد تیماج مشکی بدون مقوا .
۱۰۲ گ ، ۱۷ س ، ۲۰ × ۱۳ سم

(۱۲۷)

البیـان (فقه ـ عربی)

از : شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶)

به شمارهٔ (۶۷) رجوع شود .

انجام نسخه افتاده : « ولو قال یایحیی خـذ الکتاب بقوة وقصد القراءة مع الافهام جاز » .

نسخ ، از قرن دهم ، عناوین شنگرف وگاهی نوشته نیست ، حاشیه نویسی شده ، روی برگ اول سه تملك است بی‌نام وبتاریخ ۱۰۱۶ و ۱۱۹۹ و۱۲۲۹ وسه مهـر بیضوی است که خوانـده نمیشوند ، جلد تیماج زرد بدون مقوا .
۹۷ گ ، ۱۵ س ، ۲۰×۱۵ سم

(۱۲۸)

التوضیح الانور بالحجج الواردة لدفع شبه الاعور (اعتقادات ـ عربی)

از : نجم الدین خضر بن محمد بن علی رازی حبلرودی (ق ۹)

پاسخ مفصلی است از نوشتـه‌های شیخ یوسف بن مخزوم منصوری واسطی که در رد مذهب شیعه نوشته بود . این کتاب را حبلرودی بدرخواست عضدالدین محمدبن محمدبن بقیع بسال ۸۳۹ هنگامی که درمدرسه زینبیه اورادیده نوشته است .

آغاز : « الحمدلله الذي نسخ بمحکم کتابه سنة الجاهلین وفسخ بفصل خطابه شبه الجاحدین » .

انجام : « فان اکثرهم کما تری مریدون اطفاء نور الحق لحسدهم وهواهم ، وبالله المستعان وعلیه التکلان » .

نستعلیق ، علی بن محمـد بن حسن خور اسکانی از بلوك اصفهان ، پنجشنبه ۱۲ شوال ۱۰۰۱ ، ازروی نسخهٔ مؤلف ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول تملك حسین بن حیدر حسینی کرکی عاملی ومهر بیضوی وی « یامن هو فی لطفه شریف » ، وتملك محمد حسین بن . . . بتاریخ جمادی الاول ۱۱۴۸ دیده میشود ، وبر فراز صفحهٔ اول مهر بیضوی « ص ر ا ط علی حق نمسکه » نیز دیده میشود ، جلد تیماج قرمز .
۱۵۸ گ ، ۲۳ س ، ۲۱ × ۱۵ سم

(۱۲۹)

المـزار (زیارات ـ عربی)

از : ملا حیدر علی بن محمد بن الحسن شیروانی

زیارات معصومین علیهم السلام را که درمنابع صحیح مذکوراست گردآورده ، ودرآغاز کتاب احادیثی در فضیلت حرمهای امامان آورده ، والفـاظ مشکل را نیز شرح میدهد .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . وبعد . . اعلم أن المشاهد المقدسة الطاهرة صلوات الله وسلامه علی مشرفها قدجمعت فیها حرمة المشهدیة والمسجدیة » .

انجام : « وسلائك أولیائك وصفـوة أولاد نبیك والسلام علیهم ورحمـة الله وبركاته » .

نسخ ، جمال الدین بن ملا ابوالوفاء ، هشتم رجب ۱۱۷۰ ، عناوین شنگـرف ، روی برگ اول تملك ریحان الله بن جعفر الموسـوی بتاریخ ربیع الاول ۱۳۲۱ ومهر بیضوی «العبد ریحان الله الموسوی» ، وتملك محمد رفیع بن محمد شفیع یزدی ومهر بیضوی « لا اله الا الله الملك الحق المبین محمد رفیع » دیده میشود ، جلدمقوائی عطف تیماج مشکی .
۱۱۳ گ ، ۱۴ س ، ۲۱ × ۱۳ سم

(١٣٠)

مجموعـه :

١ ـ مختصر الاصول « ١ پ ـ ٨٥ پ » (اصول ـ عربى)

از : عبد الله بن محمد بشروى خراسانى (ق ١١)

بحثهاى اصول فقه رابطور مختصر واستدلال دريك مقدمه وشش باب آورده ، وروز دوشنبه دوازدهم ربيع الاول ١٠٥٩ پايان يافته است .

آغاز : « الحمد لله على جزيل آلائه والشكر له على جميل نعمائه والصلاة والسلام على أشرف أصفيائه » .

انجام : « هذا آخر ما اختصرنا من المطالب الاصولية المبرهنـة بالنصوص والادلة القطعية . . » .

٢ ـ سفينة النجاة الى طريق الحق وسبيل الهداة « ٨٧ پ ـ ١١٠ ر » (اصول ـ عربى)

از : ملا محسن بن مرتضى فيض كاشانى (١٠٩١)

فيض در اين كتاب منابع احكام اسلام را قرآن وسنت معرفى ميكند وميگويد كه رجوع به رأى واجتهاد ازكارهاى مخالفين ميباشد وبدعت است .

آغاز : « الحمد لله الذي نجانا بسفينة أهل بيت نبيه من أمواج الفتن وهدانا بأنوار القرآن والحديث لمعرفة الفرائض والسنن » .

انجام : « والحمد لله والصلاة على رسـول الله ثم على أهـل بيت رسول الله ثم على رواة أحكام الله ثم على من انتفع بمواعظ الله » .

كتاب اول نسخ ، بخط مؤلف ، دوشنبـه ١٢ ربيع الاول ١٠٥٩ ، عناوين شنگرف .كتاب دوم نسخ ، ٢٠ ذى القعده ١١٠٨ ، عناوين شنگرف ، جلد تيماج سرخ .

١١٠ گ ، ٢١ س ، ٢٠ × ١٤ سم

(۱۳۱)

حاشية عدة الاصول (اصول – عربی)

از : ملا خلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹)

حاشیه بسیار مفصلی است بعنوان « قوله – قوله » بر کتاب « عدة الاصول » شیخ طوسی . مؤلف در مقدمه‌اش میگویدمن این حاشیه رانوشتم چون دیدم بعضی از دانشجویان از کتب اصولی شیعه رو برگردانند وگمان میکنند که کتابهای اصولی اهل سنت بروشی روان‌تر نوشته شده است . ودر ذریعه ۱۴۸/۶ ازریاض العلماء نقل میکندکه مؤلف کتاب خودرا بسیار تغییر میداد ولذا نسخه‌ها بایکدیگر چنان اختلاف دارندکه نمیتوان آنها را جمع نمود .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا ونبينا وعدتنا في شدتنا محمد وعلي سيد الاوصياء وسند الاولياء » .

انجام نسخه : « أو بالرياضة اقوى وانفع مما يحصل بالخطاب المتلقى عن الانبياء عليهم السلام وهذا القول الحاد » .

نسخ ونستعلیق ، خطوط وکاغذمختلف ، رجب ۱۰۵۲ در دارالسلطنهٔ اصفهان ، جزء اول ودوم ، نسخه‌کم وزیاد شده وخیلی جاها خط خورده‌است ، حاشیه نویسی دارد از مؤلف « سلمه الله تعالى » ، دومرتبه مقابله شده است با نسخهٔ مؤلف ومرتبهٔ دوم در محضرش بوده ، عناوین شنگرف ، قبل ازکتاب چندبرگ است دارای مطالب عربی متفرق ؛ وپس ازکتاب چند پرسش فارسی است راجع به ترجیح بلا مرجح وتخلف معلول از علت تامه ومسائلی که محتاج است بفکر ، این پرسشها را ندر علی نموده وظاهراً قزوینی پاسخ آنهارا نوشته است . جلد تیماج سرخ عطف تیماج مشکی .

۳۵۷ گ ، سطور مختلف ، ۱۹ × ۱۲ سم

(۱۳۲)

قامع الفضول عن مسائل الاصول (اصول ـ عربی)

از : ملا عبد الرحیم نهاوندی

مسائل اصول فقه را بطور مستدل متوسط گردآورده ، وچون نسخه از اول وآخر افتاده دارد بفهرست ابواب وفصول کتاب نتوانستیم بطور دقیق پی بریم وگویا در هفت بابست وهر بابی دارای چند فصل است .

آغاز افتاده : « معانیها الشرعیة غیر معلوم لاحد لعدم ما یدل عقلا ونقلا » .

انجام افتاده : « ان یکون احد العامین مما لم یعمــل به في صورة من الصور والاخر عمل به » .

نستعلیق ، عناوین در چند برگ اول شنگرف وباقی نوشته نیست ، نسخه فرسوده ، جلد تیماج مشکی بدون مقوا .
۱۷۵ گ ، ۲۱ س ، ۲۰ × ۱۴/۵ سم

(۱۳۳)

مجموعه :

۱ ـ صیغ العقود والایقاعات « ۱ پ ـ ۲۴ پ » (فقه ـ عربی)

از : نور الدین علی بن عبد العالی معروف بهمحقق کر کی (۹۴۰)

به شمارهٔ (۲۲) رجوع شود .

۲ ـ جواهر الکلمات في صیغ العقود والایقاعات « ۲۶ پ ـ ۹۱ ر »

(فقــه ـ عربی)

از : شیخ مفلح بن حسن صیمری (ق ۹)

صیغ عقود وایقاعات را در یك مقدمه ودو باب گردآورده ، وبنا بقول ذریعه

۲۷۹/۵ بنقل از شیخ سلیمان ماحوزی ، کتاب در دهم جمادی الاول سال ۸۷۰ پایان یافته است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . وبعد فقد التمس مني بعض الاخوان الاعزة علي الكرام لدي أن أجمع له صيغ العقود والايقاعات » .

انجام : « وصلاة ركعتين عنده والتأنيس بالحديث والتوديع اذا خرج ، تم ما قصدنا ايراده والحمد لله رب العالمين » .

کتاب اول نستعلیق ، سال ۹۶۲ ، عناوین شنگرف . کتاب دوم نستعلیق ، عناوین شنگرف یامشکی درشت یانوشته نیست . روی برگ اول مجموعه وقفنامهٔ کتاب بتاریخ محرم ۱۲۵۲ ، وتملك محمد تقی بن سید محمد شیروانی بتاریخ ۱۱۵۵ ، وتملك مراد تفریشی ومهر بیضوی « یا من بیده ملکوت کل شیء عبده مراد » دیده میشود . ودر صفحهٔ آخر کتاب اول تملك صالح بن یوسف بن علی میباشد . جلد مقوائی عطف تیماج قهوه‌ای .

۹۱ گ ، سطور مختلف ، ۲۰/۵ × ۱۵/۵ سم

(۱۳۴)

شرح طرائف الحكمة (ادب – عربی)

از : سید محمد تقی بن امیر مؤمن حسینی قزوینی (۱۲۷۰)

شرح مزجی‌است بر کتاب « طرائف‌الحكمة وبدائع المعرفة » که خودمؤلف از کتاب « نهج البلاغة » شریف رضی در چند منهج گردآورده است ، ونسخهٔ حاضر محتوی بر منهج اول وپنج طریقه از منهج دوم میباشد .

آغاز : « الحمد لله وهو أهل الحمد كله والصلاة على خيرخلقه محمد وآله ، وبعد فهذه تعليقة اعتلقت بطرائف الحكمة » .

انجام : « فشدالله من هذا أركانه وأعطاه يوم القيامة أمانه ، ورواه بسندآخر» .

نسخ ، بخط مؤلف ظاهراً ، شب شنبه ۱۹ صفر ۱۲۴۰ در کربلا ، متن باخط مشکی علامت گذاشته شده‌است ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتاب بتاریخ ۱۴ رجب ۱۳۰۹ ومهر مربع « عبد الکریم بن جمال الدین الرضوی » ومهر بیضوی « عبده الراجی عبد الباقی » دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .

۹۵ گ ، ۱۳ س ، ۲۰ × ۱۴/۵ سم

(۱۳۵)

البهجة المرضية فی شرح الالفية

(نحو ــ عربی)

از : جلال الدین عبد الرحمن بن ابی بکر سیوطی (۹۱۰)

شرح مزجی مختصر مشهوری است بر « الفية » ابن مالك محمد بن عبدالله جياني طائی ، وبنابگفتهٔ کشف الظنون ۱۵۲/۱ درمدت دو سال تألیف نموده‌است .

آغاز : « أحمدك اللهم على نعمك وآلائك وأصلي وأسلم على محمد خاتم انبيائك وعلى آله وصحبه والتابعين الى يوم لقائك » .

انجام : « واختم لنابالخير وأصلح لناشأننا كله وافعل ذلك باخواننا وأحبائنا وسائر المسلمين » .

نسخ ، متن باعلامت شنگرف نشانی دارد ، حاشیه نویسی مختصری دارد ، برگ‌اول نونویس‌است ، جلدتیماج مشکی بدون مقوافرسوده.

۱۰۷ گ ، ۱۶ س ، ۲۰/۵ × ۱۴/۵ سم

(۱۳۶)

تذکرة الائمة

(تاریخ ــ فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی لاهیجی (ق ۱۲)

تاریخ مختصری است در یك مقدمه وچهارده باب ویك خاتمه ، درچگونگی حالات پیغمبر اکرم وائمهٔ هداة علیهم السلام . وبنابگفتهٔ ذریعه ۲۶/۴ بسال ۱۰۸۵ تألیف این کتاب پایان یافته است .

آغاز : « الحمد لله الذي جعل النبيين لسان صدق في الاخرين وأوصياءه الائمة المعصومين تذكرة للمتقين » .

انجام : « بحمد الله جمعی از ایشان مؤمن وشیعه شده‌اند ، والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم والحمد لله رب العالمين » .

نسخ ، پنج شنبه هفتم رجب ۱۲۲۰ ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتاب بتاریخ محرم ۱۲۵۲ ، جلد تیماج مشکی بدون مقوا.

۲۱۳ گ ، ۱۵ س ، ۲۱×۱۵ سم

(۱۳۷)

خلاصة الاقوال فی معرفة الرجال (رجال ـ عربی)

از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

به شمارهٔ (۱۰۸) رجوع شود .

نسخ زیبا ، قرن دهم ، نامها وعناوین شنگرف ، حاشیه از شهید دوم وپسرش شیخ حسن وابن داود دارد ، از روی نسخهٔ شهید دوم ظاهراً نوشته شده است ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتاب بتاریخ ۱۲۵۲ ، وتملك محمد محسن بن محمد رضا حسینی وتملك رضا قلی بتاریخ ۲۵ ذی القعده ۱۰۵۸ ومهر بیضوی « یا صادق آل محمد » ومهر بیضوی « عبد الحسین بن محمد تقی الحسینی » ومهر مربع « کلب آستان سلطان دین ابو الحسن » ومهر دائری غیر معلوم دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .

۱۳۶ گ ، ۱۸ س ، ۲۱×۱۳ سم

(۱۳۸)

مصائب المعصومین (تاریخ ـ عربی)

از : عبد الخالق بن عبد الرحیم یزدی (۱۲۶۸)

شصت ویك مجلس است در تاریخ وفضائل ومصائب پیغمبر اکرم واهل بیت طاهرین علیهم السلام ، روز جمعه شعبان ۱۲۴۱ در یزد پایان یافته است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . وبعد . . ان هذا الكتاب جمعت فيه جملة من الايات والاخبار الواردتين في فضائل اهل العصمة ومصائبهم » .

انجام : « وشمرت ذيل الهمـة لجمع مهمات اهل العصمة سبحانـه ؟على بير كتهم صلوات الله عليهم اجمعين على جمعه وترتيبه وافتتاحه واختتامه » .

نسخ ، عناوين وعلائـم شنگرف ، روی برگ اول تملك محمود بن محمد رضا بیدگلی بتاریخ محرم ۱۲۹۰ ومهر مربع « عبده الواثق الراجی محمـود » وتملك محمـد الرضوی ، وخرید کتاب بتاریخ چهارشنبه ۶ شوال ۱۲۷۷ در خونسار وبخشیدن خریدار اسد الله بن محمد حسن خان مازندرانی کتاب را به آخوند ملامحمد تقی کرمانی ومهر مربع خریدار « لااله الاالله الملك الحق المبين عبده اسدالله » دیده میشود ، جلد تیماج مشکی ضربی .
۲۴۸ گ ، ۲۳ س ، ۲۱ × ۱۵ سم

(۱۳۹)

القوانين المحكمة

(اصول ـ عربی)

از : میرزا ابو القاسم بن حسن گیلانی قمی (۱۲۳۱)

بهشمارهٔ (۱۲۴) رجوع شود .

نسخ ، محمد بن زين العابدين موسـوی ، دوشنبه ۴ جمادی الاخره ۱۲۴۰ ، عناوین ونشانیها شنگرف ، حاشیه‌نویسی دارد بنشانی مؤلف ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتـاب بتاریخ محرم ۱۲۵۲ ، جلد تیماج مشکی روغنی فرسوده .
۳۰۱ گ ، ۲۳ س ، ۲۱ × ۱۵ سم

(۱۴۰)

جواهر القرآن (خواص القرآن)

(علوم قرآن ـ فارسی)

از : عبد العلی بن محمد بن حسین (ق ۱۰)

این کتاب ترجمه « الدر النظيم في خواص القرآن العظيم » شیخ عفیف الدین

ابو محمد عبد الله بن اسعد شافعی یمنی است ، در آغاز پنج مقدمه دارد ، پس از آن خواص وفوائد آیات وسورهها را بترتیب از سوره فاتحه تاسوره والناس میآورد ، وبنا بتصریح مترجم در مقدمه اش بسال ۹۲۶ ترجمه شده است .

آغاز : « الحمد لله الذي أنزل الفرقان على عبده ليكون للعالمين نذيراً ويهدي للتي هي أقوم ويبشر الصالحين بأن لهم اجراً » .

انجام : « وانفعنا بالايات والذكر الحكيم ربنا تقبل منا انك أنت السميع العليم بفضل بسم الله الرحمن الرحيم يارحيم » .

نسخ زیبا ، ملا محمد بن ملا زمان ماضی ده داشکور سال ۱۲۴۲ ، بجهت حاج حسن علی بن حاج رحیم قزوینی در مدرسهٔ مولی وردی خان ، صفحهها مجدول بـه زر وشنگرف ولاجورد ومشکی ، عناوین شنگرف ، صفحهٔ اول ودوم سرلوح رنگین داردو بین سطرها زرفشانی شده است .

۱۹۰ گ ، ۱۵ س ، ۲۱ × ۱۵ سم

(۱۴۱)

جنگ (متفرقه ـ فارسی)

از : محمد حسن قزوینی (ق ۱۳)

این جنگ محتوی منتخبات شعری است از شعراء مختلف وخود مؤلف ، ودارای منشآتی است که مؤلف در اصفهان وباره میتی وپونه وحیدرآباد وادوگیر از شهرهای هندوستان در سالهای ۱۱۹۳ - ۱۲۱۶ نوشته است .

نام شعرائی که شعرشان در این جنگ آمده چنین است : میرزا محمد کاظم اصفهانی ، صمصام الملك ، محمد حسین مازندرانی ، محمد بیك لاری ، حافظ شیرازی ، میرزا رضا علی خان ، نظام علی خان پادشاه دکن ، سعدی شیرازی ، نظام الدین اولیا ، بوعلی قلندر هندوستانی ، اهلی خراسانی ، میرزا مهدی تبریزی ، عبد السلام ، میرزا ابو تراب قزوینی ، عاشق ، آقا هادی صاحب رقم رشتی ،

فضولی بغدادی ، نقد علی خان ایجاد حیدرآبادی ، میرزا طاهر وحید ؛ شاه جهان ، نوری ، جهان بیگم ، حیات النسا بیگم ، فنا ، زیب النسا بیگم ، ابوسعید ابوالخیر ، جهانگیر ، همایون شاه ، کامکار ، قزلباش خان امید ، فردوسی ، سنائی ؛ نطقی ، سالك ؛ نزاری ، غزالی ، یار محمد ضابط ، میر مخدوم ، شیخ علی نقی ، نظیری نیشابوری ، ثنائی تکلو ، شراری ، شرف ، خواجه شعیب ، مسعود ، نعمت خان عالی ، واحد ، بیاضی ، وحشی ، هلاکی ، هلالی ، خیام ، صائب شیرازی ، خان احمد خان گیلانی ، روحی گیلانی ؛ خلیل بیك ، ارضی شیرازی ، صفائی ، بیانی ؛ اسدبیك قزوینی ، اسماعیل میرزا ؛ عصمت ، ملا محمد حسن خان خیاط ، فخر رازی ، بدر جاجرمی ، حسابی ، عبد الله مروارید ، عنصری ؛ آصفی ، شیونی قزوینی ، حسن علی یزدی واثق ، غازی قلندر ، میرزا نور الله ، میر رضی مقلد ، ملا محمد صوفی ، سید محمد جامه باف فکری ، میر عبد الغنی تفریشی ، سید جلال عضد ، جامی ، تائب کرمانی ، نوائی ، ابوالحسن سلطان ابو سعید ، خواجه بهاء الدین نقشبند ، بابا افضل کاشانی ، بایزید بسطامی ، باقنا نائینی ، میرزا احمد بیك نجم ثانی ، خواجه رین تمیز ، میرزا رستم فرائی ، بهرام میرزا ، شیخ بهاء الدین عاملی ، مفتون ، سحابی ساوجی ، رشید اصفهانی ، سیر جربادقانی معنوی ؛ حیاتی ، حسابی ، مطربی ، مظهری ، قربی ، فرقی ، میر اصلی قمی ، ملا بسمل ، بابر پادشاه ، ملا بهاری ، میر الهی همدانی ، شاه عباس صفوی ، طهماسب قلی عرشی ، ناصر خسرو ، زمانی یزدی ، احسنی لاهجی ، انیسی ، محمد امین بیك افصح ، اظهری اصفهانی ، میر آجری یزدی ، اشکی قمی ، میرزا حمزه بیك بنیان ، میر حمزه شهریاری ، حالتی ، ملك قمی ، ملای رومی ، ابوتراب بیك فرقی ، شیخ نجم الدین شهرویه ؛ والهی قمی ، ولی دشت بیاضی ، هجری ، قاضی محمد باقر کاشی ، شیخ سیف الدین ، سلیم ، سلطان اویس ، سلطانعلی ، خضری قزوینی ، ملارونقی همدانی ، سلمان ساوجی ، میر سراجی قزوینی ، شکیبی ، شیدا ، سنجر ، شاهکی ، سایر ، شمس الدین گنجه‌ای ، میرابوالحسن فرهانی ، عبدالمؤمن خان ضعیفی ، ضیاء الدین

رازی ؛ بابا طاهر عریان ، امیر عطا ، میرزا جانی ، عبید زاکانی ، محمد عیسی ، عمعق بخاری ، عینکی ، عماد ، فغانی ، میر خزانی ، چلبی بیك فارغ ، قاسم عطار کرمانی ، قدسی مشهدی ، قندی نیشابوری ، کمال باغ سر آسیا کرمانی ، ارشد کافور ، الله ویردی بیك کرامی ، میر حسین کفری ، طالب کلیم ؛ سید محمد گیسو دراز ، لقائی گیلانی ، ملهمی گیلانی ، منصبی کرمانی ، میرزا ملك مشرقی ؛ میر مظفر جنابادی ، ملا مظفر حسین کاشی ، نازکی کاشغری ؛ نام گیلانی ، میر یحیی کاشی ، خواجه نصیر الدین طوسی ، ادائی ، اوجی ، میرزا جعفر آصفخان ، جعفری ساوجی ، جامع ، حسن بیك شکر اوغلی ، حسین علی شوشتری ؛ میر حسینی سادات ، حسن دهلوی ، حاتم کاشی ، میر حیدر معمائی ، خزنی ، خیرانی ، حیدر کلیج ، دیری ، درکی قمی ، ذوقی اردستانی ، مهدی رازی ، تسلی شیرازی ، دامی ، رکنا قمی ، راغب اردبیلی ، رابط ، میرزارحیم خانخانان ، ملاروامی لاهجی ، میرحسن غزنینی؛ زوارشیرازی ؛ زیبائی ، زاری ؛ سروی ، سهیلی ، سوری ساوجی ؛ سرابی ، سنجر ، میرزا محمدسعید ، محد قلی سلیم ، سام میرزا ؛ امین ، سپاهی ، گنجی جرپادقانی ، ابوالوفای خوارزمی ، قاضی اسد کوپائی ، آذری ، اختری ، میرمحمد باقر داماد ، حفظی کرمانی ، جیشی ، خالق ویردی خان .

نستعلیق ، بخط جامع جنگ ، عناوین شنگرف ، بطور غیر مرتب نوشته است ، درآخر چهار صفحه بخط محمد صادق قزوینی است که بتاریخ چهارم شعبان ۱۲۲۴ نوشته شده است . جلد مقوائی عطف تیماج مشکی .

۱۵۳ گ ، سطور مختلف ، ۲۱ × ۱۵ سم

(۱۴۲)

مجموعه :

۱ ــ حاشیة حاشیة الخطائی علی المختصر « ۱ پ ــ ۷۰ ر » (بلاغت ــ عربی)

از : ملا عبد الله بن حسین یزدی (۹۸۱)

بهشمارهٔ (۹۴) رجوع شود .

۲ - مقدمة الواجب « ۸۱ پ - ۱۰۵ پ » (اصول - عربی)

از : آقا حسین بن جمال الدین خونساری (۱۰۹۹)

موضوع مقدمـهٔ واجب را مؤلف بطور بسیار مفصل در این رسالـه بحث نموده است .

آغاز : « الحمد لله الذي جعـل امتثال أوامره سبباً لاقتناص الثواب وصير الانتهاء عن نواهيه شرطاً للخلاص عن العقاب » .

انجام : « هذا آخر ما أردنا ايراده في هذه المقالة والحمد لله والصلاة على خاتم الرسالة وآله أولي الهداية والدلالة الى القيامة » .

۳ - عدة الاصول « ۱۰۶ پ - ۲۸۰ پ » (اصول - عربی)

از : شیخ الطائفة محمد بن الحسن طوسی (۴۶۰)

چون درشیعه تازمان شیخ طوسی کتاب مفصلی دراصول فقه نوشته نشده بود ، شیخ این کتاب را در یك مقدمه ودوقسم برشتهٔ تحریر دوآورد .

آغاز : « الحمدلله وحده . . قدسألتم أيدكم الله املاء مختصر في أصول الفقه يحيط بجميع أبوابه على سبيل الايجاز والاختصار » .

انجام نسخه نوشتـه نیست : « وهو قولهم اذا أطلق الامر فقد أوجب اعتقـاد لزوم المأمور » .

کتاب اول نستعلیق ، محمد بن محمـد علی ، ۲۴ محرم ۱۲۲۲ ، عناوین نوشته نیست ، ودو برگ اول بخط دیگر است . کتاب دوم وسوم نسخ در خط با یکدیگر فرق دارند ، عناوین شنگرف یانوشته نیست ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۲۸۰ گ ، سطور مختلف ، ۲۰ × ۱۳/۵ سم

(۱۴۳)

مجموعه :

۱ - اختیار الرجال « ۱ پ - ۱۰۸ ر » (رجال - عربی)

از : شیخ الطائفة محمد بن الحسن طوسی (۴۶۰)

چون کتاب « معرفة الناقلین » معروف برجال کشی غلطهای زیادی داشت شیخ طوسی آنرا تهذیب نموده واز اغلاط مجرد کرده است . وبنا بگفتهٔ ذریعه ۳۶۵/۱ بنقل از سید ابن طاوس در فرج المهموم ، طوسی این کتاب را در نجف اشرف بر شاگردان خود بتاریخ سه شنبه ۲۶ صفر ۴۵۶ املاء نموده است . وهمین نسخهٔ طوسی بعداً معروف برجال کشی شد وحال آنکه اصلش مفقود است .

آغاز : « حمدویه بن نصیر الکشی . . عن ابی عبدالله علیه السلام قال اعرفوا منازل الرجال منا بقدر روایاتهم عنا » .

انجام : « علي بن جعفر بن العباس الخزاعي كان واقفياً » .

۲ - نقد الرجال « ۱۱۰ پ - ۲۴۹ ر » (رجال - عربی)

از : سید مصطفی بن حسین تفریشی (ق ۱۱)

نام رجال حدیث را بترتیب حروف گردآورده ودر آخر شش فائدهٔ رجالی نیز دارد . وبنا بگفتهٔ ذریعه ۱۰۱/۱ در سال ۱۰۱۵ تألیف شده است .

آغاز : « الحمد لله خالق اللیل والنهار العالم بخفیات الضمائر والاسرار والصلاة والسلام علی نبیه محمد سید الابرار ونور الانوار » .

انجام : « والسید عمید الدین عن الشیخ الامام العلامة جمال الدین الحسن ابن یوسف بن المطهر الحلي » .

۳ - الوجیزة « ۲۵۰ ر - ۲۶۴ ر » (رجال - عربی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

به شمارهٔ (۷۰) رجوع شود.

نسخ، حاج قاسم بن حاج علی اکبر خونساری، شنبه ۱۸ ذی‌الحجه ۱۲۳۶، عناوین ونشانیها شنگرف وگاهی در کتاب اول نوشته نیست، ازملامحمد صالح خونساری بعاریت گرفته شده است، جلد تیماج مشکی عطف تیماج قرمز.
۲۶۴ گ، ۲۶ س، ۲۱ × ۱۴ سم

(۱۴۴)

اختیار الرجال (رجال - عربی)

از : شیخ الطائفة محمد بن حسن طوسی (۴۶۰)

بشمارهٔ (۱۴۳) رجوع شود.

نسخ، عناوین شنگرف، برگهای ۴۹ تا ۷۲ وبرگ آخر را علی بن میرزا عبد الغنی علوی بتاریخ ۲۹ محرم ۱۳۳۴ نوشته است، جلد تیماج قهوه‌ای.
۱۴۱ گ، ۲۰ س، ۱۹/۵ × ۱۳/۵ سم

(۱۴۵)

تذکرة الشعراء قم (تراجم - فارسی)

از : میرزا علی اکبر بن میرزا محمد فیض قمی (ق ۱۳)

حالات چهل وهفت تن ازشعراء بنام قم را بشیوهٔ ادبی برشتهٔ تحریر در آورده ودر مقدمه گوید که قطب العرفاء حاج غلامرضا مشتاقعلی شاه اورا براین کار تشویق نموده است. درسال ۱۲۷۷ کتاب بپایان رسیده است.

(۱۴۳)

مجموعـه :

۱ ـ اختیار الرجال « ۱ پ ـ ۱۰۸ ر » (رجال ـ عربی)

از : شیخ الطائفة محمد بن الحسن طوسی (۴۶۰)

چون کتاب « معرفة الناقلین » معروف برجال کشی غلطهای زیادی داشت‌شیخ طوسی آنرا تهذیب نموده واز اغلاط مجرد کرده است . وبنا بگفتهٔ ذریعـه ۳۶۵/۱ بنقل از سـید ابن طاوس در فرج المهموم ، طوسی این کتاب را در نجف اشرف بر شاگردان خـود بتاریخ سه شنبه ۲۶ صفر ۴۵۶ املاء نموده است . وهمین نسخهٔ طوسی بعداً معروف برجال کشی شد وحال آنکه اصلش مفقود است .

آغاز : « حمدویه بن نصیر الکشی . . عن ابی عبدالله علیه السلام قال اعرفوا منازل الرجال منا بقدر روایاتهم عنا » .

انجام : « علي بن جعفر بن العباس الخزاعي کان واقفیاً » .

۲ ـ نقد الرجال « ۱۱۰ پ ـ ۲۴۹ ر » (رجال ـ عربی)

از : سید مصطفی بن حسین تفریشی (ق ۱۱)

نام رجال حدیث را بترتیب حروف گردآورده ودر آخر شش فائدهٔ رجالی نیز دارد . وبنا بگفتهٔ ذریعه ۱۰۱/۱ در سال ۱۰۱۵ تألیف شده است .

آغاز : « الحمـد لله خالق اللیل والنهار العـالم بخفیات الضمائر والاسرار والصلاة والسلام علی نبیه محمد سید الابرار ونور الانوار » .

انجام : « والسید عمید الدین عن الشیخ الامام العلامة جمال الدین الحسن ابن یوسف بن المطهر الحلي » .

۳ - الوجیزة « ۲۵۰ ر - ۲۶۴ ر »

(رجال - عربی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

به شمارهٔ (۷۰) رجوع شود .

نسخ ، حاج قاسم بن حاج علی اکبر خونساری ، شنبه ۱۸ ذی‌الحجه ۱۲۳۶ ، عناوین ونشانیها شنگرف وگاهی در کتاب اول نوشته نیست ، ازملامحمد صالح خونساری بعاریت‌گرفته شده است ، جلد تیماج مشکی عطف تیماج قرمز .

۲۶۴ گ ، ۲۶ س ، ۲۱ × ۱۴ سم

(۱۴۴)

اختیار الرجال

(رجال - عربی)

از : شیخ الطائفة محمد بن حسن طوسی (۴۶۰)

بشمارهٔ (۱۴۳) رجوع شود .

نسخ ، عناوین شنگرف ، برگهای ۴۹ تا ۷۲ وبرگ آخر را علی بن میرزا عبد الغنی علوی بتاریخ ۲۹ محرم ۱۳۳۴ نوشته است ، جلد تیماج قهوه‌ای .

۱۴۱ گ ، ۲۰ س ، ۱۹/۵ × ۱۳/۵ سم

(۱۴۵)

تذکرة الشعراء قم

(تراجم - فارسی)

از : میرزا علی اکبر بن میرزا محمد فیض قمی (ق ۱۳)

حالات چهل وهفت تن ازشعراء بنام قم را بشیوهٔ ادبی برشتهٔ تحریر درآورده ودر مقدمه گوید که قطب العرفاء حاج غلامرضا مشتاقعلی شاه اورا براین کار تشویق نموده است . درسال ۱۲۷۷ کتاب بپایان رسیده است .

نام شعراء بطوریکه در مقدمه آمـده چنین است : اخگر رشید خان مستوفی بیگدلی ، ارسطو ، اسحاق خان سرتیپ ، آشوب میرزا حسین ، ارباب محمدتقی بیك ، ابو القاسم بیك ، تذرو ملا محمد ، جنان میرزا محمود ؛ جاهد میرزا محمـد باقرطبیب ، جدا سید آقاجان ، جاوید میرزا علی رضا ، حصاری حاج محمد صادق خان بیگدلی ، حیرت ملا محمد ، حکیم میرزا علی محمد ، حسن معمار ، درویش ابو الفتح میرزا ، ریاض میرزا احمد ، رضوان ملا عباس کهکی ، سید عبد المجید ، شوکت مقصود علی بیك ، شاهین میرزا محمـد ابراهیم ، شوکت حبیب الله خان ، شرر حسینعلی بیك بیگدلی ، شکیب میرزا مهدی منشی ، شکوه آقا حسین ، شاطر نور محمد ، شیخ محمد رضا خادم ، شاطر عباس ، شیخ حسن استاد ، صفا میرزا جواد کهکی ، صفی میرزاخان لرخان ، عزلت جهانگیر میرزا ، غافل رضا قلی خان ، غارت میرزا بزرگ ؛ فاضل شاه میرزا ، فکار کرم علی خان ، قرغی حاج علی محمد متولی ، قدرت آقا سید علی ، کوثر میرزا عبد الکریم ، مرشد عباسقلی بیك ، میرزا مهدی خان اعتضاد الدوله ، مستوفی میرزا ابوالقاسم ، منظر ملا جعفر ارسی دوز ، وفا میرزا آقا ، هاله آقا سید محمود علاقه بند ، هما میرزا صادق مروی وقایع نگار ؛ فیض میرزا علی اکبر (مؤلف کتاب) .

آغاز : « ستایشي افزون از حوصله شماره وبرون از تعداد ستاره نیاز بارگاه جلال خداوندیست که زبان را بیان داد » .

انجام : « این مقـدار از حالات شعرای نامدار آن قدریست که خیال نگاشتن داشتم بحمد الله تعالی پیش از گذشتن این عمر بپایان رسید » .

نستعلیق ، بخط مؤلف ، سال ۱۲۷۷ ، عناوین ونشانیها شنگرف ، روی برگ اول گلی است از عمل علی رضوی فرزند آقای سیدحسین مجتهد قمی ، ومهر بیضوی «یامحمد» . وپشت برگ اول اشعاریست از جلال الدین بن آقا حسن کهلی که بخـط خودش بتاریخ ۱۳۰۸ نوشـتـه ، وروی برگ دوم اشعاریست از آقا علی ولد سید عبد الله مجتهد بخط خودش ، وپشت برگ دوم اشعاریست از ابوالقاسم بن

محمد الرضوی بخط خودش ، وروی برگ سوم تملك محمد بن علی اکبر بتاریخ ۱۳۱۳ ونوشته حسن بن عزیز الرضوی القمی بتاریخ چهارم ذی القعده ۱۳۱۶ دیده میشود ، جلد تیماج قرمز بدون مقوا .

۲۱۸ گ ، سطور مختلف ، ۱۶/۵×۲۰/۶ سم

(۱۴۶)

جنك (متفرقه ــ فارسی)

از : میرزا علی اکبر بن میرزا محمد فیض قمی (ق ۱۳)

این جنگ در قسمت اولش نام شعراء قم وشرح حالات آنها را آورده ودر قسمت دوم دارای مطالب متفرقه از قبیل اشعار عربی وفارسی والغاز ومعمیات ومنشآت ووقایع تاریخی ومطالب دیگری از این قبیل میباشد .

نام شعرائی که حالاتشان در این جنگ آمده باضافهٔ آنانکه در تذکرة الشعراء قم مذکورند واینجاتکرار شده‌اند ازاین قرار است : آذر حاج لطفعلی بیك بیگدلی ، بابا شهیدی ، حکیم سعید خان ، حیرانی ، درکی ، رضوان میرزا محمود ، سلطان محمد معمائی ، شاه میر تقی ، شمس الدین جاسبی ، شاه طاهر ؛ صغیر ، صهبا آقا محمدتقی ؛ عبد العلی‌خان ؛ عذری اسحاق‌بیك ، غضنفر، قاضی رکن الدین دعویدار ، کاظم ، گلخنی ؛ کامل ، لوائی بابا سلطان ؛ میراصلی ، میر حضوري ، مشربی ، میر مقتول ، ملك ، میر والهی ، نشاط ، وفا میرزا شمس الدین ، وکیل ، هجری ، هاشمی آقا علی مدرس .

نستعلیق ، بخط مؤلف ، عناوین شنگرف ، روی برگ دوم داستان وباکه در ایران منتشر شده بود بتاریخ چهارم صفر ۱۳۱۰ نوشته شده است ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .

۲۶۴ گ ؛ سطور مختلف ، ۱۷×۲۱ سم

(۱۴۷)

مجموعـه :

۱ ـ منتخب کنه المراد في وفق الاعداد « ۱ پ ـ ۵۶ پ » (ریاضی ـ فارسی)

از : شرف الدین علی یزدی معمائی (ق ۹)

مؤلف چون از کتابش « کنه المراد في وفق الاعداد » فارغ شد او را در این کتاب مختصر نمود تا طریق وضع اعداد در مربعات وفقی براحتی وآسانی از آن مستفاد گردد . این کتاب در یك مقدمه وسه لوح ویك خاتمه میباشد .

آغاز : « حمـد بیحد که ارقام اعدادش جز به کلك تخمین بر لـوح اندیشه نتوان نگاشت » .

انجام : « والصلاة والسلام الاتمـان الاکلان ؟ محمد المصطفی خیر البریـة وعلی آله المنتجبین خیر کل آل » .

۲ ـ چشمهٔ زندگانی « ۵۹ پ ـ ۹۴ پ » (طب ـ فارسی)

از : محمد هادی بن محمد صالح شیرازی (ق ۱۲)

در این کتاب ازاینکه چگونه میتوان عمررا زیاد نمود گفتگومینماید ، وبنام شاه سـلطان حسین صفوی (۱۱۳۵) در یك منبع وهفت جدول ویك ساقیـه تألیف شده است .

آغاز : « عمر افزا کلامی که در برانگیختن طول حیاة کوتاهی ننماید » .

انجام : « هرگاه برسـد مرد بهشتاد سال آمرزیده شـده است گناهان گذشته وآیندهٔ او » .

۳ ـ حرز الامان من فتن الزمان « ۱۰۲ پ ـ ۱۲۳ ر » (علوم غریبه ـ فارسی)

از : صفی الدین علی بن حسین بن علی بیهقی کاشفی (ق ۱۰)

مختصری است منتخب از چند کتاب در علم حروف واسرار وخواص آنها وخواص آیات کریمه و آثار آنها وبعضی از مباحث دیگر در علوم غریبه ، مرتب در پنج مقاله وهر مقاله دارای پنج باب وهرباب دارای دوازده فصل بعدد اصحاب کساء وائمهٔ طاهرین علیهـم السلام . واین نسخه فقط تا فصل هفتم از باب چهارم از مقالهٔ اول‌را دارد .

آغاز : « الحمد لله الذي أنزل الكتاب مشتملا على غرائب الخواص حروفه و كلماته » .

انجام افتاده : « واگراز مواضع قاذورات ومزابل استخوان سـوده وفرسوده فراگیرندکه ندانند بخود مرده یاذبح کرده‌اند و گوشت » .

نستعلیق ، ۲۶ جمـادی الثانی ۱۲۳۳ (در پایان کتاب نخست) ، عناوین شنگرف یا نوشته نیست ، جدولها درکتاب اول شنگرف یـا مشکی‌وحروف میان جدولها بیشتر نوشته نیست ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .

۱۲۳ گ ، ۱۵ س ، ۲۰/۵ × ۱۴ سم

(۱۴۸)

شرح دیوان اعجوبة الزمان

(ادب ـ عربی)

از : سید عطا محمد بن فتح الله حسینی بخاری

« اعجوبة الزمان » دیوان عربی مؤلف است که دارای قصائد عرفانی میباشد ، ودر این شرح‌هربیت را درسه مرحله شرح میکند : « ألفاظه » درمعنی مفردات لغوی « تفسیره » معنی بیت بعربی ، « بیانه » معنی بیت بفارسی .

آغاز : « الحمـد لله ذي المن والنعم ومولي الآلاء بالفضل والكرم ومنشيء الاكوان من العدم » .

انجام : « زیرا چه بدرستی دل من مقیم شده است بر کرانهٔ فنا ونیست مرا از همان بی‌نیازی وفراموشی » .

نسخ ، اشعاراصل شنگرف معرب ، عناوین وجدول‌صفحه‌ها شنگرف ، از صفحهٔ ۹۵۴ تاآخر کتاب خط دیگری است ، روی برگ اول تملك میر عبدالرحیم حسینی ومهر مربع « عبده عبد الرحیم » ومهر دائری بزرگی « شاه جهان شده مخلص حسین ۱۰۳۷ » ومهردائری « عبده اعتماد الدوله » ودومهردیگر که خوانده‌نمیشوندديده میشود .

جلد تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای .

۵۳۳ گ ، ۱۶ س ، ۲۱×۱۶ سم

(۱۴۹)

ذخیرة الملوك فی مشاهد السلوك (ادب ـ عربی)

از : سید عطا محمد بن فتح الله حسینی بخاری

« مشاهد السلوك » یکی از اجزاء دیوان عربی مؤلف است که « اعجوبة الزمان » نام دارد ، ابیات در این شرح مانند کتاب سابق در سه مرحله « ألفاظه ـ تفسیره ـ بیانه » شرح شده است .

آغاز : « الحمد لله الذي خلق الانسان محل النظر واختاره في نشأته بالمحبة واستقر » .

انجام افتاده : « بعد عروجه الى سلوكه بالاشراط التي شيقه ، بيانه پس بیان کرد مر لفظ فصل و . . . » .

نسخ ، ابیات اصل شنگرف ومعرب ، عناوین شنگرف ، جلد تیماج قرمز عطف تیماج قهوه‌ای .

۴۷۹ گ ، ۱۶ س ، ۲۱×۱۶ سم

(١٥٠)

مجموعه :

١ ـ هداية الحكمة « ١ پ ـ ٢٧ ر » (فلسفه ـ عربى)

از : اثير الدين مفضل بن عمر أبهرى (٦٦٣)

متن مختصرى است در فلسفه بروش قديم در سه قسم منطق وطبيعيات والهيات ، واين نسخه قسم منطق را ندارد .

آغاز نسخه : « القسم الثاني في الطبيعيات وهو مرتب على ثلاثة فنون الفن الاول فيما يعم الاجسام » .

انجام : « والوقوف على مذهب الحكماء تفصيلا فليرجع الى كتابنا المسمى بزبدة الأسداء والله ولي التوفيق واليه المرجع والمآب » .

٢ ـ حاشية هداية الحكمة « ٣٠ پ ـ ٩٢ ر » (فلسفه ـ عربى)

از : ؟

حاشيهٔ مختصرى است بعنوان « قوله ـ قوله » برقسم طبيعيات والهيات هداية الحكمة فقط ومعلوم نشدكه مؤلف اين حاشيه كيست .

آغاز : « قوله في الطبيعيات أي في أحوال أجسام الطبيعة أي ومسائل الطبيعة » .

انجام : « وهي النفوس التي عرفت باكتساب النظري أن لها كمالا تاماً ولم يكتسبه » .

٣ ـ شرح هداية الحكمة « ٩٣ پ ـ ١٤٢ ر » (فلسفه ـ عربى)

از : شمس الدين محمد بن مباركشاه بخارى جنگى مشهور به ميرك (ق ٨)

شرح مختصرى است بعنوان « قال ـ اقول » برقسم طبيعيات والهيات هدايه ، وآغاز نسخه‌ها چنانچه از كشف الظنون ٢٠٢٩/٢ والذريعه ١٧٥/١٤ برميآيد اختلاف دارد ، ونسخهٔ ما خطبه ندارد واز آخر نيز ناقص است .

آغاز نسخه : « وبعد فقد سألني بعض أحبابي أن أكتب لقسمي الطبيعي والالهي من كتاب الهداية » .

انجام نسخه : « وكذا العلم وسائر الصناعات والكيفيات الاستعدادية تسمى قوة ان كانت استعداداً » .

۴ - حاشيه شرح ميرك برهدايه « ۱۴۳ پ - ۱۵۸ ر » (فلسفه - عربى)

از : ؟

اين حاشيهٔ مختصر كه بعنوان « قوله - قوله » است وبر شرح هداية الحكمهٔ ميرك بخارى ميباشد معلوم نشد مؤلفش كيست ، ودر كشف الظنون چند تن را نام ميبرد كه برشرح ميرك حاشيه دارند .

آغاز : « قوله الحكمة صناعة الخ ، الصناعة ملكة يقتدر بها على استعمال موضوعات في تحصيل غرض من الاغراض » .

انجام : « الا بحسب المعاوق الداخلي الذي هو الميل والله أعلم بالصواب واليه المرجع والمآب » .

۵ - هيئت « ۱۵۹ پ - ۲۱۱ پ » (هيئت - فارسى)

از : ؟

اين كتاب در يك مقدمه ودو مقاله ويك خاتمه تأليف شده : مقدمه درآنچه پيش از شروع بايد دانست در دو قسم اول هندسيات دوم طبيعيات ، مقالهٔ اول احوال اجرام علوى در شش باب ، مقالهٔ دوم هيئت زمين واقاليم وآنچه لازم آيد اورا بحسب اختلاف اوضاع علويات دريازده باب ؛ خاتمه بيان معرفت ابعاد واجرام . اين كتاب شبيه بكتاب هيئت است كه در فهرست نسخههاى خطى فارسى ۳۶۹/۱ از محمد باقر نجم ثانى دانسته است ، ولى درآغاز نسخه ومقدمه اختلاف دارند .

آغاز : « اجناس سپاس بی قیاس حضرت واجب الوجودی را جل وعلا که این طارم رفیع خضرا را برزبراین کره معلق » .

انجام : « واعظم ثوابت مرصوده بیست وسه برابر زمین است » .

۶ - حساب « ۲۱۷ پ - ۲۳۰ پ » (حساب - فارسی)

از : میرزا محمدطاهر بن میرزا حسین خان قزوینی متخلص به‌وحید(۱۱۱۲)

مختصری است درسه مقاله ، ودر بعضی از فهرستها این کتاب باشتباه به شیخ بهاء الدین عاملی نسبت داده شده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . اما بعد این کتاب مشتمل است برسه مقاله ، مقالهٔ اول در حساب اهل هند » .

انجام افتاده : « چون کمتر از مخرج بود به مخرج نسبت کردیم هشت تسع شد واگر زیاده از مخرج » .

۷ - تشریح الافلاك « ۲۳۱ پ - ۲۴۲ ر » (هیئت - عربی)

از : شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

به شمارهٔ (۳۸) رجوع شود .

انجام افتاده : « وقت بلوغ الشمس الیه علی صوب القبلة طریق آخر » .

نستعلیق ، محمد فضل الله بن محمد صالح ، کتاب دوم ۱۳ رمضان ۱۰۴۲ ، وکتاب چهارم شعبان ۱۰۴۲ ، وکتاب پنجم شب جمعه ۱۳ جمادی الاول ۱۰۳۷ . مجموعه حاشیه نویسی شده ، عناوین شنگرف یا نوشته نیست ، روی برگ اول ودوم مهر بیضوی « ابو القاسم بن محمد حسین التمامی » ، ودر چند جا مهر مربع « لا اله الا الله الملك الحق المبین ابوالقاسم بن محمد حسین» . جلد تیماج قهوه‌ای . ۲۴۲ گ ، سطور مختلف ، ۲۱ × ۱۱ سم

(۱۵۱)

پرسش وپاسخ (متفرقه ـ فارسی)

از : ؟

این مجموعه دارای دو قسمت است که بدو خط روی دو نوع کاغذ نوشته شده ودر صحافی باهم جلد شده است .

در قسمت اول پرسشهائی است بیشتر فقهی که از گروهی از دانشمندان شده وبنام آنها تصریح میکند ، وپس از آن پاسخی که داده شده عیناً میآورد ، وبنابعقیدهٔ حضرت آیة الله مرعشی مؤلف از دانشمندان بزرگ واز شاگردان حاج سید محمد باقر گیلانی میباشد .

نام پاسخگویان به قسمت اول : سید محمد مجاهد طباطبائی ، ملا محمدتقی برغانی ، ملا محمد صالح برغانی ، میرزا ابو طالب قمی ، میرزا علی رضاطاهری قمی ، آقا محمود پسر صاحب مقامع ، سید نصر الله استرابادی ، ملا ابو الحسن طهرانی ؛ ملا محمد کاظم مازندرانی هزار جریبی ، ملا محمد تقی مازندرانی ، حاج ملا حسین یزدی ، شریف العلماء مازندرانی ، ملا محمد جعفر استرابادی ، ملا اسماعیل کاشی معروف به عرب ، ملا محمد بن ملا احمد نراقی ، شیخ علی بن جعفر کاشف الغطاء ، شیخ عبد الله مامقانی ، ملا احمد تجریشی ، حاج ملا رفیع گیلانی ، حاج میرزا مهدی رشتی ، آقا محمد مهدی کرباسی ، حاج سید تقی قزوینی ؛ سید صدر الدین عاملی اصفهانی ، سید اسماعیل بهبهانی طهرانی .

در قسمت دوم بیشتر پرسشها از معنی پارهای از روایتهاست ؛ پرسشها درمتن نوشته شده وپاسخها درحاشیه ، وبسیاری ازپرسشها بدون پاسخ مانده است ، وبنابه عقیدهٔ آیة الله مرعشی پرسشها از بعضی معاصرین شیخ احمد بن اسماعیل جزائری صاحب آیات الأحکام میباشد .

قسمت اول نستعليق ، عناوين ونشانيها شنگرف ، درآخر چند برگ است متضمن فهرست كتب سركار اشرف والا ، روى برگ اول تملك ريحان الله بن جعفر موسوى وتاريخ ۱۳ شعبان ۱۳۲۲ ومهربيضوى « العبد ريحـان الله الموسوى » ديـده ميشود ، ودر حاشيهٔ برگ ۶۲ گواهى است باجتهـاد ميرزا محمد تقى نورى با مهر بيضـوى « جلال الدين الحسينى » . قسمت دوم نستعليق ، عناوين شنگرف ، بعضى پاسخها در حاشيه ، ورقها تعمير شده . جلد تيماج قهوه‌اى .
۲۱۱ گ ، سطور مختلف ، ۲۱ × ۱۴ سم

(۱۵۲)

صحيفة الرضا (حديث ـ عربى)

از : حضرت على بن موسى الرضا عليه السلام

حدود دويست وچهـل حديث است كه از حضرت رضا عليـه السلام روايت شده ، ودر اول اين رساله در نسخه‌هاى مختلف اسانيد زيادى داردكه صاحب رياض العلماء بيشتر آن اسانيد را ذكر نموده است ، ودر اين نسخه اسانيد افتاده است .

آغاز : « قال حدثنى امام المتقين قدوة أسباط سيد المرسلين . . قال قال رسول الله يقول الله عزوجل لا اله الا الله حصني فمن دخل حصني أمن من عذابي » .

انجام : « ماخلا قاتل الحسين بن علي عليهما السلام فاني أنتقم له من قاتله » .

نسخ زيبا ، عناوين نوشته نيست ، روى برگ اول نام عبدالباقى بن محمد حسين الحسينى آمده است . جلد تيماج مشكى بدون مقوا .
۴۴ گ ، ۱۲ س ، ۲۰ × ۱۲ سم

(۱۵۳)

جنگ (متفرقه ـ فارسى)

از : ؟

روايتها ومطالب متفرقه‌ايست كه از كتابهـاى مختلف گرفته شده ، وبيشتر آن روايات در بارهٔ ائمهٔ هدى عليهم السلام ميباشد .

آغاز : « من مصابیح القلوب روایت شده جناب امیر المؤمنین وقتیکه عباس پسر آن جناب کودك » .

نستعلیق نازیبا ، عناوین در حاشیه‌ها نوشته شده ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .

۷۱ گ ، سطور مختلف ، ۲۱ × ۱۶ سم

(۱۵۴)

نهج البلاغة (ادب ـ عربی)

از : شریف رضی محمد بن حسین موسوی (۴۰۶)

به شمارهٔ (۵۵) رجوع شود .

نسخ معرب (ظاهراً از قرن ششم) ، عناوین شنگرف یا مشکی درشت وگاهی بازر تزیین شده ، حاشیه نویسی بخطوط مختلف دارد ، روی برگ اول نام کتاب ومؤلف بشنگرف وابیاتی چند در مدح کتاب وتملك محمد شریف بن شمس الدین محمد ، وپشت برگ اول در وسط نقش رنگین ودر حاشیه‌ها ابیاتی در مدح کتاب ، وروی برگ دوم در وسط نقش رنگین ودر حاشیه‌ها ابیاتی در مدح کتاب وتملك حسین بن حیدرحسینی کرکی ، ونقشهای این‌دوصفحه بجهت رطوبت پاك شده است ، نسخه قدری فرسوده واطراف برگها را موریانه خورده ، برگ۲۲ وآخر نونویس است ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی عطف تیماج مشکی .

۳۱۱ گ ، ۱۲ س ، ۲۱/۵ × ۱۷ سم

(۱۵۵)

مجموعه :

۱ ـ الفوائد الرجالیة « ۲ پ ـ ۲۲۴ پ » (رجال ـ عربی)

از : بحر العلوم سید محمد مهدی بن المرتضی نجفی (۱۲۱۲)

حالات روات احادیث راکه نام آنها بسیار برده میشود گرد آورده است ، در

آغاز آنچه به آل ابتدا شده وپس از آن آنچه به ابن ابتدا شده وپس از آن نامها را بحسب حروف تنظیم نموده ودر آخر سی ویك فائدهٔ رجالی آورده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . باب ما صدر بالال ، آل أبی رافع » .

انجام : « والصلاة علی نبیه وآله الذین یکمل بهم الدین ویختم بهم المرام ولعنة الله علی أعدائهم الی یوم القیام » .

۲ - الضعفاء « ۲۲۸ پ - ۲۴۲ پ » (رجال - عربی)

از : احمد بن الحسین مشهور بابن الغضائری (۴۱۱)

ملا عبد الله شوشتری اصفهانی صاحب کتاب « ریاض العلماء » آنچه از کتاب « الضعفاء » منسوب به ابن الغضائری در کتاب « حل الاشکال » سید ابن طاوس باقی مانده بود استخراج نموده وبترتیب حروف تنظیم کرده است . در ذریعه ۸۹/۱۰ نسبت این کتاب را به ابن الغضائری انکار مینماید ومیگوید : ظاهراً مؤلف این کتاب از معاندین شیعه است ومیخواهد با هر حیله که میتواند آنها را بدنام سازد لذا این کتاب را نوشته وبه ابن الغضائری نسبت داده است .

آغاز : « اعلم أیدك الله وایانا أني لما وقفت علی کتاب السید المعظم الاعظم السید جمال الدین احمد بن طاوس في الرجال » .

انجام : « یحیی بن زکریا الترماشیری ابو الحسین وضاع » .

۳ - رسالة ابی غالب الزراری ۲۵۱ ر - ۲۶۳ پ » (رجال - عربی)

از : شیخ ابو غالب احمد بن محمد ین سلیمان زراری شیبانی (۳۶۸)

ابو غالب زراری این رساله را بجهت فرزند فرزندش محمد بن عبد الله بن احمد نگاشته ، وحالات آل اعین را که از بزرگان شیعه بوده‌اند وخود ابو غالب منتسب بآنهاست آورده است . این رساله بروایت شیخ ابو عبدالله حسین بن عبیدالله الغضائری میباشد .

آغاز : « حدثنا ابو عبد الله الحسين بن عبيد الله . . سلام عليك فاني احمد الله اليك » .

انجام : « رضي الله عنه وعن جميع شيوخنا وجمع بيننا في جنات النعيم وصلى الله على عباده الذين اصطفى » .

۴ ـ الرجال « ۲۶۹ ر ـ ۲۸۳ پ » (رجال ـ عربی)

از : ابو جعفر احمد بن محمد بن خالد برقی (۲۷۰ یا ۲۸۰)

نامهای رجال حدیث را بطور طبقات گردآورده واز اصحاب پیغمبر شروع میکند وتا اصحاب امام حسن عسکری را میآورد ، وگویا همان « طبقات الرجال برقي باشد که نامش در کتابها آمده است .

آغاز : « أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله ، سلمان ابن الاسلام مولى رسول الله » .

انجام : « ثم بقي هووسالم ومعاذ بن جبل وأبو عبيدة شاهرون سيوفهم حتى أخرجوا أبابكر وأصعدوه المنبر ، هذا آخر الكتاب » .

کتاب اول نستعلیق ، مهدی بن محمد الحسینی ۱۳ رجب ۱۳۶۲ ، دوم شعبان ۱۳۶۲ مقابلهاش پایان یافته است ، عناوین ونشانیها شنگرف . کتاب دوم نسخ ، آیة الله مرعشی ، شب دوم رمضان ۱۳۵۵ در حرم حضرت معصومه در قم ، ونسخه را باشیخ احمد لنکرانی بتاریخ ۵ جمادی الاول ۱۳۵۷ مقابله کرده است ، عناوین شنگرف ، حاشیههائی از آیة الله مرعشی نیز دارد . کتاب سوم نسخ ، عناوین شنگرف ، بتاریخ ۱۳۵۹ مقابله شده است . کتاب چهارم نستعلیق ، نجم الدین الشریف العسکری ، ۲۲ شوال ۱۳۶۵ نقل از خط پدرش ، عناوین لاجورد ، جلد تیماج قهوهای .

۲۸۳ گ ، سطور مختلف ، ۲۱×۱۷ سم

(۱۵۶)

روضة الشهداء (تاریخ ـ فارسی)

از : ملا عبد الخالق بن عبد الرحیم یزدی (۱۲۶۸)

مجالسی است مرتب که بجهت روضه خوانان ترتیب داده شده ، ودر هر مجلسی پاره‌ای از تاریخ پیغمبر اکرم یایکی از ائمه علیهم السلام را میآورد .

آغاز نسخه :

کفی في فضل مولانا علي   وقوع الشك فیه أنه الله

ومات الشافعي ولیس یدري   علي ربه أم ربه الله

انجام نسخه : « وآن صغیره را از برادرش جدا کردند وبهمراه باقي اسرا بردند ، ألا لعنة الله على القوم الظالمین » .

نسخ ، عناوین نوشته نشده ، برگ اول ودو برگ آخر نونویس وبسال ۱۳۰۷ نوشته شده‌اند ، جلد تیماج مشکی .
۲۳۸ گ ، ۲۱ س ، ۲۱ × ۱۴ سم

(۱۵۷)

قرآن کریم

نسخ معرب ، کرم علی بن محمدتقی اصفهانی ، پنجشنبه هشتم جمادی الاول ، صحائف مجدول به زر ومشکی ولاجورد ، فواصل آیات ونام سوره‌ها بزر نوشته شده ، علائم تجوید شنگرف ، روی برگ اول وقفنامه‌ایست که پاك شده ، صفحهٔ اول ودوم دارای نقشهای رنگین ، نسخه فرسوده تعمیر شده ، جلد تیماج روغنی مشکی فرسوده .
۲۹۶ گ ، ۱۴ س ، ۲۱ × ۱۴ سم

(۱۵۸)

مختصر الزواجر (اخلاق ـ عربی)

از : محمود بن شیخ عبد القادر (ق ۱۲)

کتاب « الزواجرعن اقتراف الکبائر » ازمؤلفات ابن حجرهیتمی مکی(۹۷۴) میباشد که درکتاب حاضر مختصر شده وبعضی عبارتها واسانید احادیث حذف شده است ، ومجموعاً پانصد گناه کبیره را شرح میدهد . درآخر رمضان۱۱۹۲ تألیفش بپایان رسیده است .

آغاز : «الحمدلله‌رب‌العالمین والصلاة والسلام‌علی رسوله الکریم ، وبعد لما رأیت کتاب المحقق الفاضل ابن حجر» .

انجام : « اللهم اغفر لي ولابائي ولسائر المسلمين أجمعين آمين برحمتك ياأرحم الراحمين يارب العالمين » .

نسخ ، بخطمؤلف‌ظاهراً ، عناوین شنگرف ، حاشیه نویسی‌مختصری دارد ، روی برگ دوم تملك ریحان الله موسوی ومهر مربع « قاسم ابن محمدالموسوی » دیده میشود ، جلد مقوائی عطف تیماج قرمز .
۱۰۸ گ ، ۱۷ س ، ۲۱ × ۱۵ سم

(۱۵۹)

مجموعه :

۱ ـ شجرة طوبی « ۱ پ ـ ۲۳۶ پ » (اعتقادات ـ عربی)

از : شیخ الاسلام حسن بن مرتضی حلی رشتی (ق ۱۴)

اصول عقائد شیعی را مؤلف بطور مفصل در این کتاب در دوازده نبذه ویك خاتمه شرح میدهد ، وبنا بگفته‌اش اول کتاب را « امهات الاصول » نام نهاده بود ولی چون فصلی از آن را بجهت یکی از دانشمندان خواند اورا « شجرة طوبی » نام نهاد . در روز پنجشنبه هفدهم ربیع الاول ۱۲۹۸ بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا ونبينا محمد وآله الطيبين الطاهرين المعصومين » .

انجام : « علي نعمة الله الكافي اللهم صل على محمد وعلي وآلهما الطيبين الطاهرين المعصومين » .

۲ - پرسش وپاسخ « ۲۳۶ پ - ۲۶۳ ر » (اعتقادات - فارسی)

از : شيخ الاسلام حسن بن مرتضى حلى رشتى

پاسخ از پرسشهائی است راجع به بعضی از مسائل اعتقادی که از مؤلف نموده‌اند . وبنا بگفتهٔ ذریعه ۳۱/۱۳ بنام رکن الدین محمد تقی میرزا برادر ناصر الدین شاه قاجار در ایام حکومتش در مشهد مقدس بسال ۱۲۹۹ نوشته شده‌است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . وبعد اين بنده راجی رحمة ربه حسن بن مغفور مبرور حاج شیخ مرتضی حلی معروف برشتی » .

انجام : « ودرخاطروخيال خوداین گونه حرفهای بی معنی راه نده والسلام » .

نسخ ، بخط مؤلف ، روی برگ اول تملك ریحان الله بن جعفر موسوی بتاریخ شوال ۱۳۲۰ ومهر بیضوی « العبد ریحان الله الموسوی » دیده میشود ، جلد تیماج سبز .
۲۶۳ گ ، ۲۰ س ، ۲۱×۱۶ سم

(۱۶۰)

مصباح الزائر وجناح المسافر (زیارات - عربی)

از : رضي الدين علي بن موسى بن طاوس حلى (۶۶۴)

زیارتهای پیغمبر اکرم وائمهٔ معصومین علیهم السلام را با حذف اسانید وایتها گرد آورده ، واز کتابهای مهم زیارتی میباشد که‌مورد توجه دانشمندان قرار گرفته است .

آغاز : « الحمد لله المتفرد بدوامه وجلاله والصلاة على محمد والخيرة من خلقه أشهد له جل جلاله بالوحدانية » .

انجام : « وأنزلها من الجنان علياها ومستقرها ومأواها أنت ربهـا ومولاها ، ثم ادع بما أحببت انشاء الله تعالى » .

نسخ معرب ، خلف بن یوسف النجفی ، آخر روز جمعه ۱۸ ربیع الاول ۱۰۸۷ ، عناوین ونشانیهـا شنگرف ، روی برگ اول تملك محمد حسین بن احمد اردستانی ومهر بیضوی « عبده الراجی محمد حسین بن احمـد » ومهر هشت گوشـهٔ دیگر « الواثق برب الكونين عبده محمد بن محمد حسین » وتملك پاك شدهٔ دیگر بتاریخ ۱۱۱۴ ومهر بیضـوی « محمـد قاسم بن باقر الحسینی » دیده میشود ، در آخر کتاب زیارت جامعهٔ کبیره در چند برگ نونویس است ، جلد تیماج مشکی فرسوده .
۲۰۶ گ ، ۲۱ س ، ۲۲ × ۱۱ سم

(۱۶۱)

مجموعـه :

۱ - دساتیر « ۱ پ - ۶۱ ر » (اعتقادات - فارسی)

از : ؟

شانزده نامهٔ مقدس باستانی است که از نامه‌های موبدان وهیربدان گردآورده شده‌اند . در فهرست نسخه‌های خطی فارسی۱۹۴۴/۳ گوید : دساتیر را ملا کاوس از پارسیان هند بسال ۱۱۹۲ در اصفهان یافت وباخود به هند برد واو سپس پسرش ملا فیروز برآن کارکرد وپسرش آن را در بمبیء ۱۲۳۴ چاپ کرده است ، وهمین ملا فیروز بدستیاری ویلیام ارسکین آن را به انگلیسی ترجمـه کرده در دو جلد چاپ کرده است ، جلـد یکم متن وتفسیر ودوم ترجمهٔ آن بانگلیسی است ، این کـتاب ساختگی ساختـهٔ ملا فیروز نیست وباید ساختـهٔ روزگار اکبر شاه هندی (۹۶۳ - ۱۰۱۴) باشد .

آغاز : « مهین داوری را در آغاز هر نامه نام باید بردن که آغاز هستی گوهر جهان وجهانیان از اوست » .

انجام : « وانسان را یوجه دیدم در دریای خوردستان وخرد را یوجه دیدم در دریای گوهر یزدانی » .

۲ - فرهنگ واژهای دساتیر « ۶۱ پ - ۸۳ پ » (لغت - فارسی)

از : ؟

فرهنگی است بترتیب حروف که واژهای کتاب « دساتیر » راگرد آورده است .

آغاز : « باب الف ممدوده ، آب بسکون بای ابجد نام یکی از عناصر اربعه وبمعنی آبرو وعزت ودولت وقدرت » .

انجام : « والحاقهای هوز در آخر بجهت حرکت حرف آخر است چه پیوسته آخر کلمات پارسی ساکن میباشد » .

نستعلیق ، علی اکبر متولی مضجع فتحعلی شاه (میرزا علی اکبر فیض قمی مؤلف کتاب تذکرة الشعراء قم) ، سال ۱۲۸۸ در دار الخلافهٔ تهران هنگام ورود ناصر الدین شاه از عتبات ، عناوین نامها شنگرف ، صفحه‌ها مجدول به لاجورد ، بعضی واژها در حاشیه شرح داده شده است ، جلد تیماج قرمز بدون مقوا .
۸۳ گ ، ۱۴ س ، ۲۲ × ۱۳ سم

(۱۶۲)

جنگ (متفرقه - فارسی)

از : میرزا علی‌اکبربن میرزا محمد فیض قمی (ق ۱۳)

این جنگ مشتمل بر پاره‌ای از داستانهای تاریخی ومطالب غریبه وشرح بعضی از احادیث ومنتخبات شعری از خود مؤلف وشعرای دیگر میباشد .

نام شعرائی که شعرشان در این جنگ آمده چنین است : ثعالبی ، متنبی ، ابن المعتز ، ابن الحاجب ، طریقی ، غزالی ، نظام الملك ، شرر ، آذر ، عبد الله بن طاهر ، قابوس بن وشمگیر ، بونصر شیبانی ، لامعی ، تفتازانی ، ابن سینا ؛ قائم‌مقام ، نصیر الدین طوسی ، شریف رضی ، ابن میثم ، مسعود سعد ، بستی ، صالح بن عبد الصمد ، ابو الفتح الیمانی ، نعیما ، دوریستی ، محمود بن علی حمصی ، حکیم قطران ، ابو محجن ، جوهری زرگر ، انوری ، سنائی ، ابو العلاء معری ، ابن الرومی ، ابن عمید قمی ، صاحب بن عباد ، ابو القاسم بن ابی‌العلاء اصفهانی ، ابو سعید رستمی ، سعدی شیرازی ، ابن رشد ، پرتو ، ثابت ، پروانه ، صابی ، مشتری ، طرفه عبدی ، نظامی ، رودکی ، عصمت الله بخارائی ، محتشم کاشی ، لسان الملك سپهر ، عاشق اصفهانی ، وطواط ، سوزنی ، خیام ، بشر بن ابی‌حازم ، جیحون یزدی ، نشاط ، ناصر خسرو ؛ خاقانی ، ابن درید ، ابن یمین ؛ ابو اسحاق شیرازی ، محمد بن هانی اندلسی .

نسخ ونستعلیق ، بخط مؤلف ، عناوین شنگرف یا لاجورد ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .

۱۱۵ گ ، سطور مختلف ، ۲۲ × ۱۷ سم

(۱۶۳)

مختصر التهذیب (رجال ـ عربی)

از : ؟

« الکمال في معرفة الرجال » از شیخ محب الدین النجار محمد بن محمود بغدادی (۶۴۳) میباشد که شمس الدین محمد بن احمد ذهبی (۷۴۸) آن را تلخیص نموده وبنام « تهذیب الکمال » معروف شد . کتاب حاضر مختصر تهذیب ذهبی است که نام رواة را بطور بسیار مختصر بترتیب حروف آورده ، و « تهذیب التهذیب » خود ذهبی نمیباشد ، وچون نسخه ازآغاز وانجام افتاده دارد معلوم نشد که کتاب

از کیست ، به کشف الظنون ۱۵۰۹/۲ رجوع شود . این نسخه ازحرف الف شروع وبه‌حرف عین ختم میشود .

آغاز افتاده : « عن ابیه وجده وعنه ابو کریب وجماعة فیه لین مات ۱۹۸ » .

انجام افتاده : « وعبد الله بن موسی بن ابراهیم التیمی عن صفوان بن سلیم وعدة وعنه یعقوب بن محمد وابراهیم بن المنذر الحزامی » .

نسخ ، نسخهٔ قدیم ، کلمات مشکل اعراب دارد ، نامها به‌شنگرف نوشته شده ، درحاشیه بعضی روایتها واضافات دارد ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۷۳ گ ، ۲۱ س ، ۲۱ × ۱۵/۵ سم

(۱۶۴)

التحفة العلیة (متفرقه – عربی)

از : ابو کثیر علی بن حسن شافعی مکی

مطالب متفرقی است که بطور غیر منظم جمع آوری شده است ، در آغاز حالات پیغمبر اکرم وخلفاء راشدین رامیآورد وپس از آن بموضوعات دیگرمیپردازد .

آغاز : « الحمدلله جامع المحامد لکل عبد کریم مانح الفوائد لاهل التفویض والتسلیم میسر المقاصد لمن لقیه بقلب سلیم » .

انجام : « هذا ما انتهی الینا من حدیث شداد بن عاد بن عوض بن ارم بن سام بن نوح علی نبینا وآله وعلیه السلام » .

نسخ ، سال ۱۳۷۰ ، بأمر شیخ جابر فاضلی خوئی وبجهت آیة الله العظمی سید شهاب الدین مرعشی نجفی ، از روی نسخهٔ قدیمی که در مدرسهٔ نمازی خوی بوده است .
۵۳ گ ، سطور مختلف ، ۲۱ × ۱۷/۵ سم

(۱۶۵)

الخلاصة فی النحو (الفیة ابن مالك) (نحو ــ عربی)

از : ابن مالك محمد بن عبد الله طائی جیانی (۶۷۲)

به شمارهٔ (۲) رجوع شود .

نسخ معرب نازیبا ، رنگ‌کاغذ لاجوردی ، اعراب ابیات بیشترنوشته شده است ، پشت برگ آخر صورت نذری است که آخوند ملاعلی بتاریخ پنجشنبه ۲۲ صفر ۱۲۴۳ نوشته ، وهمچنین صورت نذری است که میرزا علی بن شیخ علی قلعه‌ای بتاریخ ۵ رمضان ۱۳۴۰ نوشته است ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .
۸۶ گ ، ۶ س ، ۲۰×۱۶ سم

(۱۶۶)

لؤلوة البحرین فی الاجازة لقرتی العین (اجازه ــ عربی)

از : شیخ یوسف بن احمد بحرینی (بعد ۱۱۸۰)

اجازهٔ مفصلی است که شیخ یوسف بجهت شیخ خلف بن عبد علی عصفوری وشیخ حسین بن محمد عصفوری نوشته ، ودر آن حالات ۱۳۳ تن از بزرگان علماء شیعه را آورده ؛ ودر یازدهم ربیع الاول ۱۱۸۲ درکربلا بپایان رسانیده است .

آغاز : « الحمد لله الذي جعلنا من أهل الرواية ونور قلوبنا بأنوار المعرفة والدراية » .

انجام : « فانكما مأذونان في ذلك ليتم النفع بها للطالبين ويعظم الوقع لها في صدور الراغبين » .

نسخ ، نام کاتب وتاریخ کتابت در آخر نسخه پاك شده ، عناوین در متن شنگرف ودر حاشیه لاجورد ، قبل ازکتاب چهار برگ فهرس است که یك سطر لاجورد ویك سطر مشکی ویك سطر شنگرف

نوشته ، روی برگ اول تملك محمدباقر بن محمد خونساری ومهر یضوی وی « الواثق بالله الصمد محمد باقر بن محمـد » وتملك محمد بن احمد بن عیسی دیده میشود ، جلد تیماج مشکی ضربی .
۱۱۸ گ ، ۱۹ س ، ۲۲ × ۱۴ سم

(۱۶۷)

صحیفهٔ سجادیهٔ چهارم (دعا ــ عربی)

از : میرزا حسین بن محمد تقی نوری طبرسی (۱۳۲۰)

هفتاد وهفت دعا از دعاهای حضرت سجاد علیه السلام راکه در صحیفهٔ اول ودوم وسوم نبود گردآورده ، ودر بیست ونهم محرم ۱۲۹۹ بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله الذي جعل الدعاء سهماً يصطـاد به شوارد المهام وسيفاً يختطف به نفوس الفجرة الطغام » .

انجام : « وقدوفينا بحمد الله بما وعدناه . . والله يرزق من يشاء بغير حساب » .

نسخ زیبا ، سال ۱۳۱۱ ، عناوین شنگـرف ، علی‌اکبر بن علی بن ابی‌القاسم بن عیسی بن حسن حسینی فراهانی آن رادرماه رجب۱۳۱۱ مقابله وتصحیح نموده وشاید این شخص کتاب را نیزنوشته باشد .
۵۲ گ ، ۱۶ س ، ۲۲ × ۱۷ سم

(۱۶۸)

زاد المعاد (دعا ــ فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

به شمارهٔ (۲۹) رجوع شود .

نسخ زیبا ،کاغذ ترمه ، صفحات مجدول به‌زر ومشکی ، دعاها ترجمه شده بفارسی وبه‌شنگرف زیر سطرها نوشته شده است ، صفحهٔ اول دارای سرلوح رنگین زیبا ، وحاشیهٔ صفحهٔ اول ودوم نقاشی شـده به‌زر ومشکی وشنگـرف ولاجورد ، وبین سطرهای صفحهٔ اول ودوم

به زر نقاشی شده ، روی برگ اول تملکی است بی‌نام بتاریخ ۱۱۹۶ ومهربیضوی « عبده الراجی محمد حسن » ، ودر صفحهٔ آخر همین مهر ومهر دیگری است « ظنی حسن بالله » ، جلد تیماج قرمز ضربی .

۲۳۷ گ ، سطور مختلف ، ۲۲×۱۳ سم

(۱۶۹)

الاربعون حدیثاً (حدیث ـ عربی)

از : شیخ سلیمان بن عبد الله ماحوزی بحرانی (۱۱۲۱)

چهل حدیث از احادیثی که أهل سنت در کتابهایشان در فضائل حضرت امیر المؤمنین علیه السلام نقل کرده‌اند آورده وهر کدام را بطور مفصل شرح نموده است . در بعضی از مصادر این کتاب را بنام « مدارج الیقین في فضائل امیرالمؤمنین » آورده‌اند ؛ بنگرید به ذریعه ۲۳۸/۲۰ . این کتاب بنام شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵ - ۱۱۳۵) تألیف شده ودر شب پنجشنبه سوم ذی قعده ۱۱۰۶ بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله الذي هدانا عند تفرق الاهواء للتمسك بالثقلین کتاب الله والعترة الطاهرة » .

انجام : « والفوز بسعادة الاختتام ومصلین علی سید الانام محمد وآله البررة الکرام الی یوم القیام » .

نسخ ، یوسف بن محمد علی العین الداری (شاگرد مؤلف) ، ۱۵ ذی قعده ۱۱۱۷ ، صفحات مجدول به شنگرف ، عناوین شنگرف ، حاشیه نویسی دارد از مؤلف ، قبل از کتاب چهار برگ فهرست نونویس است ، پس ازآن برگی است دارای مطالب متفرق واستعاره احمد بن ابراهیم ملقب به محمد بات از شیخ احمد بن عبد الله بن عبد المهدی وتملك یوسف بن ناصر بن عبد الله بن عمران بتاریخ غرهٔ ذی الحجه ۱۱۲۹ ومهر بیضوی که خوانده نمیشود ، وروی

برگ اول تملك محمــد تقی بن محمد علی المراغی ، بتاریخ ۲۴ رجب ۱۲۵۰ مشهوداست ، ودر صفحهٔ اول مهر بیضوی «ابوالحسن» ومهر بیضوی دیگری « ص را ط علی حق نمسکه » میباشد ، وهمین مهر در صفحهٔ آخر نیز دیده میشود ، پس ازکتاب سه برگ دارای مطالب متفرقه میباشد ، جلد تیماج قرمز ضربی .
۲۲۲ گ ، ۱۹ س ، ۲۲ × ۱۵ سم

(۱۷۰)

الامالی (حدیث ـ عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی (۴۱۳)

روایاتی که شیخ مفید در سالهای ۴۰۴ ـ ۴۱۱ به شاگردانش املا نموده در این کتاب بطور مجالس گرد آورده شده است ، ومجموع مجالس آن چهل وسه مجلس میباشد .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . مجلس یوم السبت مستهل شهر رمضان سنة ۴۰۴ بمدینة السلام » .

انجام : « لایکمل ایمان العبدحتی یکون فیه أربع خصال یحسن خلقه ویسخي نفسه ویمسك الفضل من قوله ویخرج الفضل من ماله » .

نسخ ، احمد بن حاج اسدالله تبریزی ، شب چهار شنبه ۱۰ ذی‌قعده ۱۲۹۵ ، علائم وعناوین شنگرف ، روی برگ اول تملك محمد تقی ابن محمد بن الحسین الشریف بتاریخ ۱۲۹۵ ومهر بیضوی « محمد تقی » دیده میشود ، جلد تیماج مشکی .
۱۲۲ گ ، ۱۴ س ، ۲۱/۵ × ۱۴/۵ سم

(۱۷۱)

مجموعه :

۱ ـ اختیارات « ۹ پ ـ ۱۱ پ » (نجوم ـ فارسی)

منسوب به : امام صادق جعفر بن محمد علیه السلام

نیك وبدهای روزهای ماه را تعیین کرده و آنچـه در آن روزها میتوان انجام داد بیان نموده است ، ومعلوم نشدکه مترجم این روایتها کیست .

آغاز : « روز اول مبارك است همه‌کاری را گزیده است » .

انجام افتاده : « وکار او بالاگیرد وآبق رود بیاید ، روز سی‌ام » .

۲ - الدعوات « ۱۲ ر - ۸۶ پ »　　　　(دعا - عربی وفارسی)

از : ؟

دعاهای پراکنده ایست که از کتابهای اهل سنت گرد آورده شـده است ، در آغاز دعاهای روزهای هفته پس از آن تعقیب نمازها ودعاهای متفرقه ودر آخر دعاهای بزرگان اهل تصوف وعرفان را میآورد .

آغاز : « روایت کند یونس بن طـاهر که امام شهر بلخ بود که مردی بود در اصفهان او را محمد بن اسامه المقری گفتندی » .

انجام : « ي يجيء من غاب يساره خير » .

۳ - منتخب احیاء العلوم « ۸۷ ر - ۱۳۵ ر »　　　　(عرفان - عربی)

از : ؟

« احیاء علوم الدین » مشهورترین کتابهای ابوحامد محمد بن محمد بن محمد غزالی (۵۰۵) است که در چهـار قسم عبادات وعادات ومهلـکات ومنجیات تألیف شده است ، ومنتخب حاضر فشردهٔ بسیارمختصری است که بروش خوداحیاء العلوم در چهار قسم تقسیم شده است .

آغاز : « الحمد لله الذي هدانا لهذا . . والصلاة على خير خلقه محمد وآله وصحبه ؛ اعلم أن هذا الكتاب يشتمل على أربعة أقسام » .

انجام : « ونرجو لنـا ولمن طالع في كتبنا الرحمـة والمغفرة وكذا لجميع المسلمين فالكرم عميم والجود على أصناف الخلايق فايض » .

کتاب اختیارات نستعلیق نازیبا بسیار قدیم ، کتاب دوم وسوم نسخ ، ابن الخطیب الجوینی ، یك شنبه ۲۸ جمادی الاخره ۶۹۷ (در آخر کتاب سوم) ، عناوین وعلامتها شنگرف ، در حاشیه‌ها فوائد مختلفی نوشته شـده است ، قبل ازکتاب اول حدیث قدسی است خطـاب به پیغمبر اکرم ودو دعا ، روی برگ ۱۲ تملك بی نام ومهر مربع « الواثق بالله الغنی عـبده عبد العلی » ، وپس ازکتـاب سوم شش برگ است دارای وصیت سهروردی واندرزهای نجم الدین رازی ، جلد تیماج قرمز .

۱۴۰ گ ، سطور مختلف ، ۲۱/۵ × ۱۲ سم

(۱۷۲)

انساب النواصب (تاریخ ـ فارسی)

از : شیخ علی بن داود خادم استرابادی (ق ۱۱)

تاریخ ونسب وحالات گروهی ازآنانکه باعلی علیه السلام دشمنی ورزیده‌اند بطور مفصل در این کتاب در پنجاه ویك باب بالتماس جمعی گرد آورده شده وبسال ۱۰۷۶ بپایان رسیده است .

آغاز : « شکر وسپاس بی قیاس خالقی را جل شأنه » .

انجام :

خطا بر ورق دهر نماند صد سال　　بیچاره نویسنده که او خاك شود

آغاز نسخه افتـاده : « گفت عبد الله کریم است وابو سفیان بخیـل نخواستم ببخیل منسوب باشد » .

نستعلیق ، موسی بن محمدمهدی موسوی حسینی فندرسکی استرابادی، جمعه دوازدهم شوال ۱۲۷۳ ، عناوین ونشانیها شنگرف ، جلدتیماج قهوه‌ای ضربی .

۱۷۲ گ ، ۱۸ س ، ۲۲ × ۱۶ سم

(۱۷۳)

الاحتجاج علی اهل اللجاج (حدیث ـ عربی)

از : شیخ ابو منصور احمد بن علی بن ابی طالب طبرسی (ق ۶)

به شمارهٔ (۱۲۱) رجوع شود .

نسخ ، محمد امین بن محمد مؤمن تبریزی ، سال ۱۰۷۱ ، عناوین شنگرف ، حاشیه نویسی مختصری به فارسی دارد ، روی برگ اول تملک شرف الدین علی بن محمد بن محمد ابراهیم بن شمس‌الدین ابن قوام الدین بن نصیر الدین بن جمال الدین بن علاء الدین الحسینی المرعشی الحائری النجفی بتاریخ ۱۲۶۴ دیده میشود که درحرم حضرت امیر علیه السلام نوشته است ، جلد تیماج قهوه‌ای .

۳۷۹ گ ، ۱۸ س ، ۲۳ × ۱۳ سم

(۱۷۴)

پرسش وپاسخ (فقه ـ عربی وفارسی)

از : سید نجم الدین محمد بن محمد ابراهیم حائری مرعشی (ق ۱۳)

پرسش وپاسخهائی است فقهی پراکنده بفارسی یا عربی بعضی بطور مختصر وبعضی بطور استدلالی مفصل .

آغاز : « مسئله ربا حرام است یعنی معامله نمودن در مکیل وموزون بازیاداتی از یك طرف حرام است » .

انجام : « ویلزم ایضاً الحکم بفسق کل من الاشخاص العاصین وعدم جواز الاقتداء بهم وعدم جواز قبول شهادتهم » .

نستعلیق نا زیبا ، عناوین به‌خط مشکی علامت گذاشته شده ، وبعضی از برگها سفید است .

۱۲۲ گ ، سطور مختلف ، ۲۱ × ۱۷ سم

(۱۷۵)

النجم الثاقب فی اشرف المناقب (تاریخ - عربی)

از : بدر الدین حسن بن عمر بن حبیب حلبی (۷۷۹)

تاریخ زندگانی وفضائل ومناقب حضرت پیغمبر اکرم صلی الله علیه وآله را در سی فصل بروش شفاء قاضی عیاض (چنانکه مؤلف در مقدمهٔ کتاب گوید) گردآورده ، وبه امیر رمضان حلبی فرزند امیر مراد تقدیم نموده است . روز چهارشنبه سوم جمادی الاخر سال ۷۶۳ شروع بتألیف وروز یکشنبه اول شوال همان سال بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله الولي الحميد المبدیء المعيد الفتاح العليم رب العرش العظيم الذي يخص من يشاء بمناجاته » .

انجام : « مفرد

ما دعا الله مخلص ظهر غيب وتلى ذكره الجميل دواما

نسخ معرب زیبا ، یحیی سبط شیخ نورالدین علی بن خلیل مرصفی ، ۱۳صفر ۱۰۱۷ ، فواصل جملهها ودوائر شنگرف ، عناوین شنگرف یاسبز ، روی برگ اول نام کتاب ومؤلف به سبز وشنگرف ومشکی نوشته شده ، وتملك سیدمحمد ابوالوفا الخانطومانی ، ومهر دائری « بهترین خاتم صبر که عالی است من صبر قد ظفر » دیده میشود ، جلد مقوائی فرسوده .

۶۶ گ ، ۱۳ س ، ۱۹/۵ × ۱۴ سم

(۱۷۶)

شرح فرائض السجاوندی (فقه - عربی)

از : شمس الدین احمد بن سلیمان معروف به ابن کمال (۹۴۰)

« فرائض سجاوندی » از کتابهای مشهوری است که در ارث بروش مذهب

حنفی نوشته شده ومورد علاقهٔ دانشمندان اهل سنت بوده وبر وی شروح وحواشی زیادی نگاشته‌اند . این شرح را مؤلف پس ازتصحیح « فرائض » در غرهٔ ذی‌الحجه سال ۹۲۸ بپایان رسانیده است .

آغاز : « الحمد لله الملك العلام الذي جعل العلماء الاعلام ورثة الأنبياء عليهم السلام » .

انجام : « فقداجتمع للام عشرون ولبنت كل منهما ستون وللمولى عشرة ، والله أعلم بالصواب » .

نستعلیق ، از قرن یازدهم ، حاشیه نویسی مختصری دارد ، برگ اول نونویس وروی آن تملك عبد الواحد بن الحاج عمر اسنوی دیده میشود ، جلد مقوائی عطف تیماج فرسوده .
۱۳۹ گ ، ۱۷ س ، ۲۰ × ۱۳/۵ سم

(۱۷۷)

ضوء المصباح

(نحو ـ عربی)

از : تاج الدین محمد بن محمد اسفراینی (۶۸۴)

« المصباح » از کتب نحوی مهم مشهوری است که ناصربن عبد السید مطرزی نحوی (۶۱۰)آنرا نگاشته است . شارح نخست شرحی براین کتاب نوشته بود بنام « المفتاح في شرح المصباح » ، وچون طولانی بود بدستور استادش برهان الدین نسفی (۱) آن را در این کتاب تلخیص نمود .

آغاز : « ان أحق ما يتوشح بذكره صدور الكتب والدفاتر ويتوفر على نشره ألسنة البادي والحاضر » .

انجام : « نحو عندی راقود خلا فالابهام هنا في الراقود لاغير فارتفع بقولك خلا ما يرفع الابهام عن أحد طرفي النسبة » .

(۱) نام استاد نسفی در مقدمهٔ کتاب نیامده ولی با تجلیل فراوان وبکنایه او را ذکر کرده است .

نسخ ، از قرن دهم ، متن باشنگرف نشانی دارد ، حاشیه نویسی مختصری شده ، چندبرگ اول معرب است ، روی برگ اول تملک حسین بن یوسف ومهر مثمن وی « خالق الوتین بیده حسین » ، وتملك حاج مصطفی بن یعقوب شهیر به معبر بتاریخ ۱۱۳۳ ومهر مثمن وی که خوانده نشد ، ومهر بیضوی « برنگین دل علی کنده مهر آل احمد » دیده میشود ، جلد تیماج مشکی ضربی .
۱۹۸ گ ، ۱۹ س ، ۲۰ × ۱۴ سم

(۱۷۸)

بحر الغرائب (لغت ـ ترکی)

از : ؟

فرهنگ لغات فارسی است که بترکی شرح شده ، کتاب در دو قسم اسم : قسم اول دراسماء ، قسم دوم در افعال . قسم اول در بیست وهشت باب بترتیب حروف آخر کلمه ودرهرباب چندفصل بترتیب اول کلمه . قسم دوم مصادری که به الف ونون تمام شده در بیست وهشت فصل بترتیب حروف کلمه اول میآورد . به شعر فارسی بسیار استشهاد نموده وبه نام شاعران تصریح میکند .

آغاز افتاده : « لطیفی

أبی جرم را ارکنی ظلم وجور — کند بی‌گنه مر تو را جوردور

والف ساکن که اسمك آخر نه اولشر علامت ندادرشاها وخداوندوسرورابکی».

انجام : « یهیدن یحمق وبوزمق ، لطیفی

اگرچه خانهٔ عمرم یهیده کرده بجور — اساس عمر وی اندر أمان حق بادا

نستعلیق ، از قرن یازدهم ، عناوین ولغات شنگرف ، روی برگ اول تاریخ ۱۲۴۶ مشهود است ، جلد تیماج قرمز ضربی .
۲۳۸ گ ، ۱۹ س ، ۲۰/۵ × ۱۵/۵ سم

(۱۷۹)

المطلع فی شرح الایساغوجی (منطق — عربی)

از : شیخ زکریا بن محمد انصاری (۹۱۰)

شرح مزجی مختصری است بر کتاب « الایساغوجی » (۱) اثیر الدین ابهری (۶۶۲)

آغاز : « قال شیخنا الأمام . . الحمد لله الذي منح أحبته باللطف والتوفيق ويسر لهم سلوك التصور والتصديق » .

انجام : « هو البرهان لاغير لتركبه من مقدمات يقينية ولكونه كافياً في اكتساب العلوم التصديقية » .

نسخ ، متن باشنگرف نشانی دارد ، قبل ازکتاب برگی است دارای تملك مصطفی بن محمد بن میره بتاریخ ربیع الخبر ۱۱۷۷ ، جلد مقوائی عطف تیماج قهوه‌ای .
۲۶ گ ، ۱۸ س ، ۲۱ × ۱۵ سم

(۱۸۰)

روض الاخیار فی منتخب ربیع الابرار (عرفان — عربی)

از : محي الدين محمد بن قاسم (۹۴۰)

« ربیع الأبرار ونصوص الأخبار » مجموعهٔ بسیار نفیسی است در عرفان از تألیفات جار الله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸) ، وچون مفصل بود محی الدین این منتخب راکه در پنجاه روضه است از وی اختصار نموده ومطالبی نیز از

(۱) ایساغوجی لفظی یونانی است بمعنی کلیات خمس که جنس ونوع وفصل وعرض عام وعرض خاص گویند ، واین یکی از نه باب علم منطق است . کتاب بالا در تمام منطق بطور مختصر بحث میکند ولی بنام « الایساغوجی » نام گذاری شده است .

کتابهای ادبی وتاریخی بروی‌افزوده وبه سلطان سلیم بن سلطان سلیمان عثمانی‌تقدیم کرده است .

آغاز افتاده : « فیه العلماء العظام حتی المولی الفاضل العلامة أحله الله تعالی في دار المقامة » .

انجام : « وأن یحشرنا في نزه الابرار بحرمة رسول المختار محمد صلوات الله علیه وعلی جمیع الأنبیاء والمرسلین والحمد لله رب العالمین » .

نسخ ، رجب‌بن نظرعجم ، ۱۵ جمادی الاول . . . ، عناوین ونشانیها شنگرف ، درنیم اول کتاب حاشیه نویسی‌دارد ، وبیشترحالات‌آنانکه درکتاب روایت از ایشان شده درحاشیه‌ها بانشانیهای « منه » آمده است ، در اول کتاب دوبرگ‌نونویس است که فهرست نوشته شده ، وچندبرگ اول مجدول به‌شنگرف است ، جلدتیماج‌قهوه‌ای ضربی .
۲۶۷ گ ، ۱۳ س ، ۲۱ × ۱۵ سم

(۱۸۱)

ترجمهٔ تقویم الابدان (طب ــ فارسی)

از : محمد اشرف بن شمس الدین محمد طبیب (ق ۱۱)

اصل کتاب « تقویم الابدان » بزبان عربی از یحیی بن عیسی بن علی معرف به ابن جزله (۴۹۳) میباشد که بجهت المقتدی بأمر الله عباسی نوشته ، ومحمداشرف آن را بنام شاه سلیمان صفوی بفارسی برگردانده است . این کتاب در جدولهائی تنظیم گردیده مانند جدولهای تقویمها وبجهت تفاصیل بیشتر مطالبی بعنوان حاشیه وپاورقی آورده است .

آغاز : « سپاس بی‌قیاس حکیم درمان آفرینی‌را سزاست که باقتضای حکمت بالغه استخراج تقویم ابدان بشریه فرموده » .

انجام : « وبدرستی که خدای تعالی است وبس یاری دهندهٔ بندگان در علم وعمل ونگاه دارنده است از لغزش وزلل ، وهو حسبنا ونعم الوكيل » .

نستعلیق ، جدولها به مشکی وشنگرف ، نسخه فرسوده ، جلد تیماج مشکی .

۷۳ گ ، سطور مختلف ، ۲۱ × ۱۵/۵ سم

(۱۸۲)

مجموعـه :

۱ ـ شرح کلمات بعض المجاذیب « ۲ پ ـ ۱۵ ر »	(عرفان ـ عربی)

از : ؟

شـرح جملاتیست حکمت آمیز که برزبان یکی از دیوانگان عرفا وصوفیـان رانده شده ، وشخصی بنـام سید محمد آغا درخواست شرحش را از مؤلف نمـوده است ، این کتاب بنام سلطان عبد الحمید عثمانی نگاشته شده است .

آغاز : « الحمد لله الحکیم الوهاب . . أما بعد فان حضرة ولدنا المعنوي . . قد سألني عن معاني بعض کلمات ورد له علی لسان بعض المجاذیب » .

انجام : « وأن یحفظ علی العالمین نسله الطاهر . . وصلی الله علی أکرم خلقه محمد وعلی آله وصحبه أجمعین آمین » .

۲ ـ النهج المسلوك في سیاسة الملوك « ۱۶ پ ـ ۱۵۴ پ » (اخلاق ـ ترکی)

از : ؟

چنانچه در مقدمه کتاب آمده است : پس از حملهٔ مغـول وبه تخت نشستن صـلاح الدین ایوبی ، ابو النجیب عبد الرحمن بن نصر بن عبد الله کتابی بجهت وی تألیف نمـود بنام « التبر المسکوك في نصایح الملوك » که محتوی اندرزهائی بود که ملوك وپادشاهان را بکار آید ، وچون کـتاب بسیار مهم بود مترجم آن را از عربی به ترکی بجهت سلطان عبد الحمید عثمانی برگرداند . این کـتاب در بیست باب است . گویا کتاب « التبر المسبوك في نصائح الملوك » عزالی نباشد که در کشف الظنون ۳۳۷/۱ ذکرش آمده وگوید چند نفر آن را بترکی برگردانده‌اند .

آغاز : « حمد وسپاس حضرت ملك علام . . باعث ترجمه رساله ، بو وجهله بیان اولنور که تاریخ هجرت نبویه » .

انجام : « مقتضی دردیو بسط اعتذار ایله ذیل کتابنه تمت نویس ختام وشیرازه دوز اختتام اولدی رحمه الله » .

نسخ ، ابراهیم بن عبد الله معروف به امام آغا در جزیزه موره در قلعهٔ متون ، اواسط ربیع الاخر ۱۱۹۵ ، عناوین شنگرف ، صفحه‌ها مجدول به زر ومشکی ، صفحهٔ اول کتاب دوم دارای سرلوح رنگین بسیار زیبا ، روی برگ اول به حاج خیر الله افندی بتاریخ ۱۲۳۹ هدیه شده است ، جلد تیماج قرمز نقاشی شده به زر .

۱۵۴ گ ، ۲۱ س ، ۲۱/۵ × ۱۳ سم

(۱۸۳)

الرسالة القشیریة (عرفان ـ عربی)

از : ابو القاسم عبد الکریم بن هوازن قشیری شافعی (۴۶۵)

آنچه درعرفان وتصوف شرط است ازآداب شیخی وسر سپردگی وجز اینها وحالات گروهی از بزرگان صوفیه واصطلاحات عرفا را مؤلف در پنجاه وچهار باب گردآورده ودر أوائل سال ۴۳۷ بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله الذي تفرد بجلال ملكوته » .

انجام : « وهو حسبنا ونعم المعين وصلاته على سيدنا محمد وآله أجمعين وله الحمد على ما يسر » .

آغاز نسخه افتاده : « ابن عبد الله يقـول سمعت محمد بن حامد يقـول كنت جالساً عند احمد بن خضرويه » .

نسخ معرب نا زیبا ، احمد بن عیسی بن احمدبن محمد کنجی ، دوم جمادی الاول ۸۹۱ ، درحاشیه تصحیح شده ، با نسخه‌ای که با نسخه اصل مقابله شده بود ظاهراً خود ناسخ مقابله نموده است ، نسخه

رطوبت دیده فرسوده ، جلد تیماج قهوه ای ضربی .
۲۶۴ گ ، ۱۵ س ، ۲۱×۱۵ سم

(۱۸۴)

مجموعه :

۱ - کفایة الوقت « ۱ پ - ۱۴ ر » (نجوم - ترکی)

از : شیخ مصطفی بن علی موقت رومی (۹۷۹)

این رساله دارای بحثهای بسیار مختصری است در افزار الربع المقنطر (۱) در یك مقدمه ودوازده باب .

آغاز : « الحمد لله الذي جعـل علی بحر الاخضر للفلك قناطیر المقنطرات مستقیمة الی سموت الاهتداء الی طریق الحمد » .

انجام : « وضع ایلدك بو تقدیر جه سمت قبله یه مطـابق اولدی قبلـه دخی قوس ارتفاعیك طرفنه واقع اولری » .

۲ - الربع المقنطر « ۱۵ پ - ۱۹ پ » (نجوم - عربی)

از : ؟

گزیدهٔ کوتاهی‌است با اضافات از کتاب « الورقات في العمل بربـع المقنطرات » جمال الدین عبد الله بن خلیل بن یوسف ماردینی (۷۶۹) ، ونوهٔ ماردینی محمد بن محمد ماردینی کـتاب جدش را نیز مختصر نموده أما نسخهٔ ما با آن نسخه مطـابق نیاید . این رساله در یك مقدمه ودو فصل است .

آغاز : « الحمد لله علی کل حال . . وبعـد فهذه رسالة في الربع المقنطرات سهلة لمن أراد أن یبتدیء في علم المیقات » .

(۱) «الربع المقنطر» و « الربع المجیب » و «الربع المقطوع» و « الربع الشکازی » و « الربع المجنح » افزارهائیست در ستاره شناسی که درجهها ودقیقه های جیب قوس درآن نگارش یافته ، ودریافتن ارتفاع وسعه مشرق‌وسمت قوس فلکی وشناختن طرف قبله بکارآید .

انجام : « ثم أبعد عن خط المشرق والمغرب بقدر سمت مكة من قوس الارتفاع وضع الخيط عليه فيكون موضوعاً على سمت القبلة وطرفه الذي يلي طرف الربع هو القبلة » .

٣ ـ الربع المجيب « ٢٠ پ ـ ٢٧ پ » (نجوم ـ عربی)

از : ؟

این رساله را مؤلف از چند کتاب برگزیده وبطور مختصر بجهت مبتدئین مسائل مهم را آورده است در یك مقدمه وپانزده باب ویك خاتمه .

آغاز : « الحمدلله الذي جعل الليل والنهار آيتين لتعلموا عدد السنين والحساب الذي جعل في السماء بروجاً » .

انجام : « وقد وضعوا لذلك جداول عديدة كما في الزيجات وهذا الجدول متكفل بالمهم من ذلك » .

۴ ـ تسهيل الميقات في علم الاوقات « ٢٨ پ ـ ٥٣ ر » (نجوم ـ ترکی)

از : شیخ مصطفی بن علی موقت رومی (١)

قواعد مختصر نجومی راکه بجهت شناخت وقت بکار آید مؤلف در این کتاب در یك مقدمه وبیست وپنج باب گردآورده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . وبعد بو عبد ضعيف المحتاج الى رحمة ربه اللطيف » .

انجام : « در طرح ایلدك اول قیونیك آغوندن صوینه وارنجه در نلو کی‌سکز ذراع اولدی وقس على هذا البواقی » .

نستعلیق ، ابراهیم المفتی ، سال ١١٢۶ ، درقصبهٔ قواف (از بلاد ترکیه) ، عناوین‌شنگرف ، حاشیه نویسی‌مختصری دارد ، روی برگ

(١) احتمال میرودکه‌کتاب دوم وسوم در این مجموعه‌نیز ازموقت رومی باشد .

اول تملك محمد مشتهر بقاضی زاده مفتی در ارض روم دیده میشود (بعضی ازحاشیه‌ها از این قاضی‌زاده و بخط وی میباشد) ، جلدتیماج مقوائی عطف تیماج قهوه‌ای .
۵۳ گ ، ۱۳ س ، ۲۱ X ۱۴ سم

(۱۸۵)

مجموعه :

۱ - اشکال التأسیس « ۲ ر - ۱۱ ر » (هندسه - عربی)

از : شمس الدین محمد بن اشرف حسینی سمرقندی (حدود ۶۰۰)

سی و پنج شکل هندسی است که از کتاب اقلیدس انتخاب شده و گروهی از دانشمندان بر وی شرح وحاشیه نگاشته اند .

آغاز افتاده : « بهدایة الله تعالی نهجنا نهجاً خفیفاً وسلکنا مسلکاً لطیفاً » .
انجام : « الذي هو مربع حب مساویاً لح ز الذي هو مربع ح ء » .

۲ - الرسالة الولدیة « ۱۲ پ - ۲۱ پ » (اخلاق - عربی)

از : محمد مرعشی معروف به ساچقلی زاده (ق ۱۲)

رسالهٔ مختصری است که مـؤلف در آداب بحث ومنـاظره بجهت فرزندش نگاشته است . این کتاب در سه باب ویك خاتمه تنظیم شده وهربابی دارای چند فصل میباشد .

آغاز : « بسم الله وبحمده وصلاة وسلام علی رسله » .
انجام : « والحمد لله الذي بنعمته تتم الصالحات » .

۳ - التحفة المرسلة الی النبي « ۲۲ پ - ۲۴ پ » (عرفان - عربی)

از : شیخ محمد بن فضل الله برهانپوری هندی (۱۰۲۹)

گفتار کوتاهی است در اثبات وحدت وجود ، وجودرا دارای هفت مرتبه میداند وآنها را شرح مینماید .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتخلين » .

انجام : «ورزقنا الله تعالى وایاکم هذا المقام بحرمة النبي صلى الله عليه وسلم».

۴ ـ منظومة في آداب البحث « ۲۵ ر ـ ۲۵ پ » (اخلاق ـ عربی)

از : ابو یوسف غانم بن محمد بغدادی (۱۰۳۰)

منظومه ایست در سی وچهار بیت آداب بحثها را نظم نموده بجهت آسانی حفظ نمودن .

آغاز :

باسمك يا ذا البر والانعام نبدأ في التحقيق والكلام
ثم صلاة الله والسلام على الذي به اهتدى الانام

انجام :

يقول ناظمها محمد زاده تم الكلام طيب الله زاده

۵ ـ شرح القصيدة الطنطرانية « ۲۷ پ ـ ۳۲ ر » (ادب ـ عربی)

از : ؟

« قصیدهٔ طنطرانیه » قصیدهٔ لامی است که معین الدین ابو نصر احمد بن عبد الرزاق طنطرانی در مدح وزیر نظام الملك سروده است . در این شرح پس از هر بیتی شرح کوتاه عرفانی ومعنی بیت ذکر شده ودیگر جهات را بحث نمیکند .

آغاز :

يا خلي البال قد بلبلت بالبلبال بال بالنوى زلزلتني والعقل في الزلزال زال
المعنى يا من قلبه خال عن الهم والحزن وقد شوقت قلبي بالهموم » .

انجام : « وتناسب بين اللطف والدولة الغراء والتفات من الغيبة الى الخطاب على حد قوله تعالى الحمد لله رب العالمين اياك نعبد واياك نستعين » .

۶ - القصيدة الميمية « ۳۲ پ - ۳۵ پ » (شعر - عربی)

از : ؟

قصیدهٔ میمی است در یك صد وبیست وشش بیت ، مشتمل بر اندرز های اخلاقی وعرفانی ومناجات ودستورهای علمی .

آغاز :

ليس المقام بدار الذل من شيم　　ولا معاشرة الانذال من همم

انجام :

وآله الطيبين الطاهرين ولا　　زالت تبشره الاملاك بالنعم

۷ - قصيدة في الأسماء الحسنى « ۳۶ ر - ۳۷ پ » (شعر - عربی)

از : ؟

قصیده ایست در شصت ویك بیت بصورت مناجات که درآن اسماء حسنای الهی را میشمارد ، ودرفهرست روی برگ اول مجموعه ، این قصیده را « القصیدة الدمیاطیه » نامیده است .

آغاز :

بدأت ببسم الله والحمد أولا　　على نعم لم تخص فيما تنزلا

انجام :

كذا الأنبياء والالى والصحب كلهم　　وبعد فحمد الله ختماً وأولا

۸ - الخير الباقي في جواز الوضوء من الفساقي « ۳۸ ر - ۴۵ پ » (فقه - عربی)

از : زین الدین بن ابراهیم معروف به ابن نجیم مصری حنفی (۹۷۰)

رساله ایست بمذهب حنفی در جواز وضو گرفتن از حوضهای کوچك که در مدارس ساخته شده ، این رساله از جملهٔ « الرسائل الزينيـة في المسائل الحنفية » ابن نجیم میباشد ، ودر کمتر از نصف روز بسال ۹۵۱ تألیفش بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله الذي أنزل من السماء ماءاً طهوراً بفضله » .

انجام : « هذا مایسر الله تعالى جمعه في أقل من نصف يوم . . » .

۹ ـ غاية المرام في شرح شروط المأموم والامام « ۴۶ پ ـ ۶۱ ر »

(فقه ـ عربی)

از : ؟

شرح مزجی مختصری است بر کتاب « شروط المأموم والامام » شمس الدين محمد بن احمد انصاری رملی شافعی (۱۰۰۴) که در احکام امام ومأموم در نماز جماعت بحث میکند . این کتاب را فرزند رملی بنا بخواهش بعضی از طلبه شرح نموده است .

آغاز : « الحمد لله الباقي وكل من عليها فان الذي جعل الصلاة سبباً للنجاة من النيران » .

انجام : « واطالة التشهد والاضطباع ، وفي هذا القدر كفاية لاولى الالباب والله سبحانه وتعالى أعلم بالصواب » .

۱۰ ـ ينابيع الحكم ومحاسن الآداب والشيم « ۶۲ پ ـ ۸۴ پ »

(اخلاق ـ عربی)

از : زین الدین محمد بن ابی بکر رازی (ق ۸)

کتابی است درده باب که پاره‌ای از اندرزهای حضرت پیغمبر وصحابه وعرفارا گردآورده ، وتقدیم به معین الدین ابو المعالی سلیمان نموده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . قال العبد الفقير . . هذا مختصر جمعته من كلمات العلماء ونصايح الحكماء » .

انجام از باب نهم افتاده : « قال ابن عيينة كان رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا أراد أمراً شاور فيه أصحابه وكيف يحتاج الى . . » .

۱۱ - الوترية في مدح خير البرية « ۸۵ پ - ۱۰۸ پ » (شعر - عربی)

از : مجد الدین محمد بن ابی بکر بن رشید بغدادی (۶۶۲)

بیست و نه قصیده است بترتیب حروف تهجی در قافیهٔ هرقصیده ، این قصائدرا شاعر درمدح حضرت پیغمبر اکرم صلی الله علیه وآله سروده ؛ ودارای مقدمه‌ای نثری ادبی میباشد .

آغاز : « الحمد لله الذي فضل النبيين بعضهم على بعض » .

آغاز شعرها :

أصلي صلاة تملأ الارض والسما على من له أعلى العلى متبوا

انجام :

يصلي علـيه الله مارق خضـرة ربى الارض واستحيت بقطر من الحيا

کتاب اول نستعلیق ، محمدالعانی ، حروف واشکال هندسی شنگرف، حدودسال ۱۲۵۰ کتاب را ملامصطفی الهیروانی وسیدیاسین الطرابیشی وسید عمر الطرابیشی نزد شیخ ابو بکرکردی خوانده‌اند وشیخ عبد اللطیف هلالی نیز بیشتر درسها را حاضر بوده است .

کتاب دوم نسخ نونویس ، عناوین شنگرف .

کتاب سوم نسخ ، عناوین شنگرف ، حاشیه نویسی‌شده ، روی برگ اول مهر مربع « خواجه صدیق محمد الحسینی » دیده میشود ، ودر پائین صفحه آخر « بلغ المقابلة » دارد .

کتاب چهارم تا هفتم نسخ قدیم ، عناوین شنگرف ، حاشیه نویسی مختصری دارد .

کتاب هشتم نسخ ، ربیع الاول ۱۲۱۶ .

کتاب نهم نسخ ، روی متن با خط شنگرف علامت گذاشته شده است ، ودر آخر فائده‌ای در مبطلات نماز دارد .

کتاب دهم نسخ نازیبا ، عناوین وکلمهٔ اول‌روایتها شنگرف ، ازآخر افتاده دارد .

کتاب یازدهم نسخ ، دوشنبه بیستم رمضان ، محمد بن عمر، عناوین شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده وعلامت مقابله دارد .

روی برگ اول مجموعه فهرست کتابها دیده میشود ، جلد مقوائی عطف تیماج قرمز .

۱۰۸ گ ، سطور مختلف ، ۲۰/۵ × ۱۵ سم

(۱۸۶)

اصول الفقه (اصول ـ عربی)

از : شیخ محمد هادي قزوینی (ق ۱۳)

مباحث اصولی بسیار مفصل استدلالی است که گمان میرود تقریرات درس یکی از اساتید بزرگ باشد . این جزء از مباحث استصحاب شروع وبه مباحث منطوق ومفهوم ختم میشود ، ودر سال ۱۲۸۱ بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . ومن جملة الأدلة الاستصحاب ، اختلف الاصحاب فیه هل هو من الاصول أو من الادلة » .

انجام : « فیدخل في مسألة الاستعمال في معنیین مجازیین ، تم بحمد الله سبحانه والحمد لله أولا وآخراً . . » .

نستعلیق نازیبا ، بخط مؤلف ، سال ۱۲۸۱ در مشهد الغری (نجف أشرف) ، در حاشیه اضافات وتصحیح از خود مؤلف دارد ، جلد تیماج زرد ضربی .
۳۹۸ گ ، سطور مختلف ، ۲۱ × ۱۵ سم

(۱۸۷)

مجموعه :

۱ ـ آداب الصلاة « ۲ پ ـ ۱۴ ر » (فقه ـ فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

رسالهٔ فتوائی مختصری است درچگونگی نمازخواند، درآغازپاره‌ای ازمسائل اعتقادیه را ذکرمیکند پس ازآن آنچه متعلق بنماز است ازطهارت ونیت وباقی‌اعمال را میآورد ودعاها وذکرها را ترجمه مینماید ودرآخرآنچه اختصاص به زنان دارد ذکر میکند .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . وبعـد چنین گوید أحقر عباد الله . . که چون نماز عمدهٔ ارکان ایمان است میباید بندهٔ مؤمن شرایط وآداب آن را بداند » .

انجام : « این مجملی است از احکام مختلفهٔ مردان وزنان واحکام دیگرهست که در کتب مبسوطه مذکور است » .

۲ - رساله در شکیات نماز « ۱۴ ر - ۲۶ ر » (فقه - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

شکیات نمازهای پنجگانه را بطـور فتوائی در یك مقدمه وپنج فصـل ویك خاتمه بیان نموده ودر مشهد مقدس رضوی بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمـد لله الذي أزاح ظلمات الشبهات من الشکوك والأوهام عن مناهج المسائل والاحکام » .

انجام : « واستیلای او برایشان باقی باشدحق تعالی جمیع مؤمنان را درسایر احوال از شر او محفوظ دارد بمحمد وآله الطاهرین » .

۳ - رساله در زکاة وخمس واعتکاف « ۲۶ ر - ۵۲ ر » (فقه - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

احکام فتوائی زکاة وخمس واعتکاف را درسه فصل بیان مینماید ، واین رساله همانست که بعنوان « باب چهاردهم » در آخر کتاب زاد المعاد آمده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . اما بعـد این رساله ایست در بیان زکاة وخمس واعتکاف مشتمل برسه فصل » .

انجام : « واحکام اعتکاف بسیار است وبآنچه ضرور بود اکتفا کردیم » .

۴ - رساله در کفارات « ۵۲ ر - ۵۵ ر » (فقه - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

کفارات مختلفه را در دونوع ذکر کرده است : نوع اول کفارات احرام حج

وعمره ، نوع دوم بقیهٔ انواع کفارات ، در ماه صفر ۱۰۹۱ پایان یافته است .

آغاز : « الحمد لله وسلام علی عباده . . أما بعد کفاره بردو نوع است » .

انجام : « احوط آنست که باز کفاره را بعمل آورد باینجا ختم کردم رساله‌را ، والحمد لله أولا وآخراً . . » .

۵ - تحدید صاع « ۵۵ ر - ۵۵ پ » (فقه - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

مجلسی در این رسالهٔ کوتاه صاع راچنانچه از روایات برمیآید تحدید نموده مقدارش رابیان میکند ، ودرآخر حواله برسالهٔ « الأوزان والمقادیر » خودمیدهد .

آغاز : « الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی ؛ اما بعد باید دانست که احادیث در تحدید صاع مختلف وارد شده است » .

انجـام : « وبعضی دوازده یك نیزگفته اند وتفاصیل هر یك در رسالهٔ اوزان مذکور است » .

۶ - الأوزان والمقادیر « ۵۵ پ - ۶۳ ر » (فقه - عربی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

به شمارهٔ (۷۰) رجوع شود ، وتاریخ تألیف کتاب در این نسخه ربیع‌الاول ۱۰۶۳ ثبت شده است .

۷ - صیغ العقود والنکاح « ۶۳ ر - ۶۵ پ » (فقه - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

چگونگی‌خواندن صیغ نکاح رامجلسی دراین رساله ذکر مینماید ، ومیگوید شدت احتیاط درآنست که صیغـه را به سیزده قسم بخوانند ، ونه قسم از آنهـا را مفصلا میآورد وباقی را بجهت وضوحشان ذکر نمیکند . وبنا بنقل ذریعه ۱۰۸/۱۵ نام این رساله در بعضی نسخ « عقد نامه » میباشد .

آغاز : « الحمد لله الذي أحل النكاح وندب اليه وحرم الزنا والسفاح وتوعد عليه » .

انجام : « وضمیرهای غایب رابعنوان تکلم خواهند گفت وشقوق دیگرظاهر است ، والله الموفق لکل خیر » .

۸ - فرق بین صفات ذات وصفات فعل « ۶۵ پ - ۶۹ ر » (اعتقادات - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

بحث کوتاهی است در صفات الهی وآنکه کدام ذاتی و کدام فعلی میباشند .

آغاز : « الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی ، أما بعد باید دانست که صفات مقدسه حق تعالی بردو نوع است » .

انجام : « ودر این مطالب مجال سخن بسیار است وبرای فرق میان صفات ذات وصفات فعل گویا همین کافی باشد » .

۹ - البداء « ۶۹ ر - ۷۳ ر » (اعتقادات - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

عقیدهٔ شیعه را راجع به بداء تشریح مینماید وگفته‌های اهل سنت را بطور بسیار مختصر پاسخ میگوید .

آغاز : « الحمد لله . . وبعد چون در مسألهٔ بدا نزاع عظیمی میان علماء خاصه وعامه بهمرسیده ومنشأ تشنیع مخالفان برشیعه گردیده » .

انجام : « ودر کتاب بحار الانوار وشرح صحیفهٔ کامله فی الجمله بسطی داده شده ، والله یهدي من یشاء الی صراط مستقیم » .

۱۰ - جبر وتفویض « ۷۳ ر - ۷۵ پ » (اعتقادات - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

دراول این رساله حدیثی که صدوق در جبر واختیار از حضرت رضا علیه‌السلام نقل نموده ، ترجمه کرده پس ازآن بحث کوتاهی در این موضوع آورده و گفته های مذاهب مخالفرا پاسخ میگوید . تاریخ تألیف رساله دراین نسخه‌چنین است : دهم رجب سال ۱۰۸۹ .

آغاز : « الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی ، أما بعدشیخ صدوق محمد ابن بابویه قمی در کتاب توحید وعیون اخبار الرضا » .

انجام : « وبغضب الهی گرفتـار میشود وجای او جهنم است ، باینجا ختم کردیم سخن را » .

۱۱ - ترجمهٔ حدیث ستة اشیاء « ۷۵ پ - ۷۷ ر » (حدیث - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

ترجمه وشرح کوتاهی است ازروایتی که شیخ کلینی در کتاب کافی ازحضرت صادق علیه السلام نقل نموده « ستة أشیاء لیس للعباد فیها صنع المعرفـة والجهل والرضا والغضب والنوم والیقظة » .

آغاز : « الحمد لله . . شیخ جلیل محمد بن یعقوب کلینی از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است » .

انجام : « واز ائمـهٔ هدی نهی از تفکـر در فروع مسأله قضا وقدر که این از جملهٔ آنهاست وارد شده لهذا بهمین قدر اکتفا نمود » .

۱۲ - رساله در رجعت « ۷۷ ر - ۱۰۹ ر » (اعتقادات - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

احادیث متعلق به بازگشت پیغمبر اکرم وائمه علیهـم السلام را گرد آورده وآنهارا ترجمه وشرح مینماید . این رساله بنام شاه سلیمان صفوی تألیف شده‌است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . چون بر کافهٔ ارباب فطنت وذکا وعامهٔ ارباب بصیرت واعتلا » .

انجام : « وسه مرتبه میگوئی العجل العجل یا مولای یاصاحب الزمان » .

۱۳ - بهشت ودوزخ « ۱۰۹ پ - ۱۳۳ ر » (اعتقادات - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

روایاتی که راجع به بهشت ودوزخ ووصف آنهاست در یك مقدمه ودو فصل گردآورده است : مقدمه در معاد جسمانی ، فصل اول در اوصاف بهشت ، فصل دوم در اوصاف جهنم .

آغاز : « الحمد لله الذي أعد لاولیائه جنات النعیم ولاعدائه نزلا من حمیم وتصلیة جحیم » .

انجام : « وازعقوبات ابدی نجات بخشیده بدرجات عالیهٔ باقیهٔ بهشت جاوید فایز گردند » .

۱۴ - ترجمهٔ توحید مفضل « ۱۳۳ ر - ۱۸۰ ر » (اعتقادات - فارسی)

از : ملامحمد باقر بن محمد تقی مجلسی

« توحید مفضل » روایت بسیار مفصلی است که حضرت صادق علیه السلام در چند مجلس بر مفضل بن عمر جعفی کوفی در خدا شناسی ویگانگی ذات اقدس الهی املاء نموده است ، واین ترجمه تحت اللفظی است که گاهی مجلسی مطالبی نیز بعنوان « مترجم گوید » برآن اضافه نموده است . تاریخ پایان ترجمه در این نسخه سال ۱۱۰۴ میباشد .

آغاز : « الحمدلله الذي هدانا الی توحیده بصفوته محمد المفضل علی عبیده وعترته الاکرمین » .

انجام : « پس برگشتم ازنزد مولای خودبانعمتی و کرامتی که هیچ یك باچنین حالی برنگشته بود ، باین جا منتهی شد این رساله » .

۱۵ - رساله در مال ناصبی « ۱۸۰ ر - ۱۸۳ پ » (فقه - فارسي)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

چند روایت راکه دربارهٔ مال ناصبی (دشمنان حضرت علی واهل بیت علیهم السلام) وارد شده گرد آورده وترجمه نموده است .

آغاز : « الحمدلله وسلام علی عباده . . شیخ طوسی در تهذیب بسند مختلف فیه از معلی بن خنیس روایت کرده » .

انجام : « هر که شریك گرداند با امامی که از جانب خداست امامی راکه از جانب خدا نیست او مشرك است » .

۱۶ - مفتتح الشهور « ۱۸۳ پ - ۱۸۹ ر » (نجوم - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

این رساله دراینکه اول ماه چگونه‌است وبایدماههای شمسی یاقمری‌را انتخاب نمود بحث میکند ، وبنام شاه سلطان حسین صفوی در شش مقصد تألیف شده ودر یازدهم شوال سال ۱۱۰۹ بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله الذي جعل الشمس ضياءاً والقمر نوراً » .

انجام : « یا اینکه غرض بیان قواعد مترتبه برحساب عدد است بی‌آنکه حکم شرعی برآن مترتب شود اگر چه بسیار بعید است » .

۱۷ - اوقات نماز « ۱۸۹ ر - ۱۹۲ ر » (فقه - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

در این رساله راجع به اوقات نمازهای پنجگانه ونوافل آنها از نظر فقهی ونجومی بحث میکند ، ودر ماه ذی الحجه سال ۱۰۹۷ پایان یافته است .

آغاز : « الحمد لله الذي زين الليالي والايام والاوقات بما شرع لعباده من الصلوات والدعوات وسائر القربات » .

انجام : « ودر خاطر قاصر هست که در رسالهٔ صلاتیه فارسی ایراد نمایم انشاء الله تعالی » .

۱۸ – ثواب دعاء جوشن کبیر « ۱۹۲ پ – ۱۹۳ پ » (دعا – فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

روایتهائی که در ثواب خواندن دعاء جوشن کبیر وارد شده ترجمه مینماید ، واین غیر از رسالهایست که در ترجمهٔ دعاء جوشن صغیر میباشد .

آغاز : « الحمدلله وسلام علی عباده . . وبعدبدانکه شیخ عظیم الشأن ابراهیم ابن علي كفعمي در کتاب بلد الامین » .

انجام : « واگر بعد از اتمام دعا نیز حاجت خود را یاد کند خوبست » .

۱۹ – تفسیر آیهٔنور « ۱۹۴ ر – ۱۹۵ ر » (تفسیر – فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

در این رساله کوتاه تفسیر آیهٔ « الله نور السماوات والارض » را چنانچه از روایات استفاده میشود مجلسی آورده است .

آغاز : « منقولست بسند معتبر از حضرت جعفر صادق علیه السلام » .

انجام « در روز قیامت اورا امامی وپیشوائی نخواهد بود که شفیع او باشد واو را به بهشت راه نماید » .

۲۰ – تفسیر آیهٔ والسابقون الاولون « ۱۹۵ ر – ۱۹۷ ر » (تفسیر – فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

در این رساله از اینکه مراد از سابقین در آیهٔ کریمه « والسابقون الاولون من المهاجرین والانصار» کیست ، بحث‌میشود .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . حقتعالی میفرماید که والسابقون » .

انجام : « برای منصف راه شبهه نمانده اگر خواهند بآنها رجوع کنند » .

۲۱ ـ الاعتقادات « ۱۹۷ ر ـ ۲۰۶ ر » (اعتقادات ـ عربی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

به شمارهٔ (۷۰) رجوع شود .

۲۲ ـ صوم ماه شعبان « ۲۰۶ پ ـ ۲۰۹ ر » (فقه ـ فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

روایتهائی که در بارهٔ ثواب روزهٔ روزهای ماه شعبان وارد شده در این رساله گردآورده است .

آغاز : « الحمد لله الموفق للطاعات في شريف الاوقات » .

انجام : « ودر بعضی از روایات ازبرای فقرا که قادر بردرهم ومد نباشند یك گرده نان نیز وارد شده است » .

۲۳ ـ اختیارات ایام « ۲۰۹ ر ـ ۲۱۸ پ » (نجوم ـ فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

آنچه راجع به سعادت ونحوست ایام میباشد مجلسی دراین کتاب از احادیث معتبرهٔ ائمه علیهم السلام در سه فصل گرد آورده است ، واین کتاب غیر از کتاب « اختیارات » معروف است که به مجلسی نسبت داده شده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . اما بعد چنین گوید احقر عباد الله محمد باقر بن محمد تقی » .

انجام : « هرسال که در ماه ذی الحجه ماه بگیرد مرد بزرگی در مغرب بمبرد ومرد فاسق فاجر دعوای پادشاهی کند » .

۲۴ - مفاتیح الغیب « ۲۱۸ پ - ۲۴۱ ر »   (دعا - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

اخبار وآدابی که راجع باستخاره وکیفیت آن وارد شده دریك فاتحه وهشت مفتاح ویك خاتمـه گرد آورده است ، ودر ماه مبارك رمضان سـال ۱۱۰۴ بپایـان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله الذي لا یعلم خیر عباده سواه ومن استخاره هداه » .

انجام : « وباتوزع بال وتشتت احوال ووفور اشتغال . . نوشته شد » .

۲۵ - ترجمهٔ قصیدهٔ دعبل « ۲۴۱ ر - ۲۵۵ پ »   (ادب - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

قصیدهٔ تائیهٔ دعبل بن علی خزاعی راکه در مرثیهٔ اهل بیت علیهم السلام گفته مجلسی در یك مقدمه وسه فصل ویك خاتمه ترجمـه وشرح نمـوده است ، وآنرا تقدیم به شاه سلطان حسین صفوی مینماید .

آغاز : « الحمدلله الذي أكرمنا بولاء سیدالمرسلین محمدوأهل بیته الاقدسین » .

انجام : « تمام شد ترجمهٔ قصیدهٔ غرا دعبل برسبیل اختصار » .

۲۶ - صواعق الیهود « ۲۵۵ پ - ۲۵۷ پ »   (فقه - فارسی)

از : ملامحمد باقر بن محمد تقی مجلسی

احکام جزیه (مالیات) گرفتن ازأهل کتاب (یهود ونصاری) بطورمختصردراین رساله بحث میشود .

آغاز : « الحمد لله الذي أعز الاسلام والمسلمین وأذل الكفر » .

انجام : « یا حواله بحکام ایشان بکند واگر خود حکم کند بهتر است » .

۲۷ - حکمت شهادت سیدالشهداء « ۲۵۸ ر - ۲۶۸پ » (اعتقادات - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

فلسفهٔ شهادت حضرت امام حسین علیه السلام را چنانچه از روایات استفاده میشود در این کتاب میآورد واز اشکالهای مخالفین پاسخ میگوید .

آغاز : « الحمد لله الذي خص البلاء بالانبياء ثم الاوصياء ثم الامثل فالامثل من الاولياء » .

انجام : « وهر که در آن کتاب رجوع نماید اورادرهیچ باب شبهه نمیماند » .

۲۸ - شرح حدیث خضر « ۲۶۹ ر - ۲۷۲ ر » (حدیث - عربی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

شرح مختصریست برحدیثی که از عیون الإخبار وعلل الشرایع شیخ صدوق نقل‌شده دراینکه حضرت خضرازحضرت امیرعلیه السلام چندسؤال نموده وحضرت از آنها پاسخ گفته است . در ماه ربیع الثانی سال ۱۱۰۲ بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله وسلام علی عباده . . أخبر عدة من الافاضل الكرام وجم غفير من العلماء الاعلام » .

انجام : « جعله الله مقتدياً بمن شرف بلقبه المرتضى علماً وعملا وفتح له من طرق النجاة الى أجداده الهداة سبلا » .

۲۹ - ترجمهٔ عهد مالك اشتر « ۲۷۳ ر - ۲۸۷ پ » (حدیث - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

این کتاب دردوفصل است : اول درترجمهٔ عهدنامهٔ حضرت امیرعلیه السلام که به‌مالك اشترنوشته است ، دوم ترجمهٔ سه حدیث دیگر که باعهدنامه مناسبت دارند .

آغاز : « الحمد لله وسلام علی عباده . . وبعـد این رساله ایست در ترجمهٔ بعضی از احادیث شریفه که در کیفیت سلوك ولاة عدل » .

انجام : « واتمام حجت بر آن سرگشتهٔ بادیهٔ کفر وضلالت آمده بود که شاید هدایت یابد وحجت بر او تمام گردد » .

۳۰ ـ ترجمهٔ فرحة الغری « ۲۸۷ پ ـ ۳۳۲ پ » (تاریخ ـ فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

« فرحة الغری » که یکی از مؤلفات سید غیاث الدین عبد الکریم بن احمد بن طاوس حلی (۶۹۲) است ، در این کـتاب بنا بخواهش بعضی از دوستان ترجمهٔ تحت اللفظی مختصری شده است .

آغاز : « الحمـد لله منزل النجف في الشرف أعلى الدرجات وجاعل مشرفه بعد رسوله المصطفی اکرم البریات » .

انجام :

گر بگویم وصف او بیحد شود مثنوی هفتاد من کاغذ شـود

۳۱ ـ مناسك حج مفصل « ۳۳۳ ر ـ ۳۴۹ پ » (فقه ـ فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

در این رساله فقط آداب حج ودعا وزیارتهائی که در مکه ومدینه انجام داده میشود ذکر شده ، ودر ماه شوال سال ۱۰۸۰ بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله الذي جعل من فضائل الانعـام على الانام أن فرض عليهم حج بيته الحرام ليشهدوا منافع لهم في كل عام » .

انجام : « وبهترین زیارت زیارت جامعهٔ کبیره است باید که تاممکن باشـد آنرا نیز بخواند » .

۳۲ - مناسك حج مختصر « ۳۴۹ پ - ۳۶۲ پ » (فقه - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

این رساله محتوی است بر واجبات حج وعمره وبرخی از مستحبات هردو ، ودر یك مقدمه وسه فصل ویك خاتمه میباشد .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . اما بعد این رساله ایست مختصر دربیان واجبات حج وعمره » .

انجام : « وسایرفروع واحکام نادره دررسالهٔ کبیر والد فقیرمذکوراست هر که خواهد باید که بآن رجوع نماید » .

۳۳ - ترجمهٔ توحید الرضا « ۳۶۲ پ - ۳۷۷ ر » (اعتقادات - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

ترجمه وشرح مختصریست بر خطبه ای که حضرت امام رضا علیه السلام در توحید باری تعالی انشاد فرموده .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . اما بعد تراب اقدام سالکان مسالك یقین » .

انجام : « وبیان بعضی از دقایق واسرار این خطبه وسایر خطبه ها که مضامین آنها مشارکتی با این خطبه دارد در کتاب بحار الانوار شده است » .

۳۴ - مشکاة الانوار « ۳۷۷ ر - ۴۲۹ پ » (دعا - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

این کتاب در فضیلت وآداب خواندن قرآن ودعا بحث میکند ، وبنام شاه سلطان سلیمان صفوی تألیف شده ، ودارای سه تنویر است که منقسم برچند کوکب وباب وفصل میباشد .

آغاز : « حمدی بسان نعمتهای بخشندهٔ وجود وحیات بی انتها وسپاسی چون رحمتهای مفیض جمیع خیرات وکمالات بیرون از حد واحصا » .

انجام : « دیگر نمازها ودعاها واعمـال بسیار است واز کتب مبسوطهٔ علما طلب میباید نمود ، باین جا ختم میکنم این رساله را » .

نسخ زیبا ، دعاها وزیارتها معرب ، سال ۱۱۲۵ (پس از چند کتاب این تاریخ هست) ، عناوین ونشانیها شنگرف ، پس از کتاب ۱۷ یك برگ است درآداب ماه نو وناخن چیدن وجامهٔ نو بریدن ، وجامهٔ نو پوشیدن ، وروی برگ اول وقفنامه‌ایست بتاریخ ذی‌الحجه ۱۱۸۶ ، جلد تیماج قهوه‌ای .

۴۲۹ گ ، ۲۲ س ، ۲۱/۵ × ۱۶ سم

(۱۸۸)

مجموعه :

۱ - المقصد الاسنى في شرح الاسماء الحسنى « ۱ پ - ۵۰ ر »

(اعتقادات - عربی)

از : شیخ تقی الدین ابراهیم بن علی کفعمی (ق ۱۰)

شرح اسماء حسنی الهی راو آنچه متعلق باین موضوع است بطور مختصر در سه فن آورده است : فن اول در مقدمات ، فن دوم در شـرح نامها ، فن سـوم در لواحق . ودر هر فنی چند فصل میباشد .

آغاز : « الحمد لله المنفرد بكبريائه وعظمته المتوحد بتعاليه وصمديته الذي قص أجنحة العقول دون حمى عزته » .

انجام : « فان حق لفظ لايوهم أصلا عن المتفاهمين ولم يرد به الشرع بالمنع منه فانا نجوز اطلاقه قطعاً » .

۲ - شرح حديث الحقيقة « ۵۰ پ - ۵۲ پ » (حدیث - عربی)

از : کمال الدین عبد الرزاق بن اسحاق کاشانی (ق ۸)

شرح عرفانی مختصری است بر سؤال کمیل بن زیاد نخعی از معنی حقیقت از حضرت امیر المؤمنین علیـه السلام . در بعضی از نوشته هـا این رسالـه را به

ملا عبد الرزاق لاهیجی نسبت داده اند ؛ ولی این نسبت درست نیست زیرا به نام کاشانی در اول تمام نسخه‌ها تصریح شده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . أما بعد فهذا شرح . . أملاه المولی المحقق المدقق کمال الملة والدین عبد الرزاق بن ابی الغنائم الکاشی . . قال الشارح الحقیقة ههنا هو الشیء الثابت » .

انجام : « کنسبة نور الصبح الی نور الشمس وقت الاستواء وعند الابتلاج لا یحتاج الی السراج » .

نستعلیق ، سال ۱۱۸۲ (در آخر کتاب اول) ، عناوین شنگرف ، روی متن در کتاب دوم باخط قرمز علامت دارد ، جلد مقوائی عطف تیماج مشکی فرسوده .
۵۲ گ ، سطور مختلف ، ۲۱ × ۱۶ سم

(۱۸۹)

بحر الحقائق والمعانی فی تفسیر السبع المثانی (تفسیر – عربی)

از : نجم الدین عبد الله بن محمد اسدی معروف به دایه (۶۵۴)

تفسیر مختصر عرفانی مزجی است که فقط توجه بمعانی آیات دارد ومباحث أدبی ومطالب دیگر را متعرض نمیشود . این نسخه متضمن تفسیر اوائل قرآن است تاآخر سورهٔ توبه .

آغازنسخه افتاده : « والذي یجيء بعده یکون مکسوراً بالصفة . . علی الاسم وجعل میم باسم مکسورة » .

انجام نسخه : « وهو رب العرش العظیم ، أي هو العظیم الذي یحتاج العرش مع عظمته الی ربوبیته مع اختصاص العرش باستواء صفة رحمانیته علیه ، والله اعلم » .

نسخ ، برگهای آخر شبیه به نستعلیق ، نسخه بسیار قدیم ونفیس ، روی آیات گاهی باشنگرف علامت گذاشته شده است ، برگ اول

نو نویس ، چند برگ اول تعمیر شده ومقداری از نوشتها معلوم نیست ، جلد تیماج سرخ عطف تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .
۲۵۹ گ ، ۳۵ س ، ۲۲ × ۱۲ سم

(۱۹۰)

مجموعه :

۱ - انوار التنزیل واسرار التأویل « ۱ پ - ۲۸ پ » (تفسیر - عربی)
از : قاضی ناصرالدین عبد الله بن عمربیضاوی (ق ۷)

تفسیر مزجی بسیار مختصری است که با اضافه از چند تفسیر دیگر تلخیص شده وبسیارمورد اعتماددانشمندان بزرگ واقع شده وحواشی وشروح زیادی بروی نگاشته اند . نسخهٔ حاضر مشتمل بر تفسیر جزء عم فقط میباشد .

آغاز نسخه : « عم یتساءلون ، اصله عن ما فحذف الالف لما مر » .

انجام نسخه : « عن النبی صلی الله علیه من قرأ المعوذتین فکأنما قرأ الکتب التي أنزلها الله تعالی » .

۲ - شرح المقدمة الجزریة « ۳۱ پ - ۱۰۰ ر » (تجوید - عربی)
از : ملا علی بن سلطان محمد قاری (۱۰۱۴)

محمد بن محمد جزری شافعی (۸۳۳) منظومه‌ای در تجوید سروده که بنام « المقدمة الجزریة » معروف است ؛ وکتاب حاضر شرح مزجی است برآن مقدمه .

آغاز : « الحمد لله الذي أودع جواهر المعانی الضیائیة في قوالب زواهر المباني من الحروف الهجائیة » .

انجام :

وکنت أطالب الدنیا الحر فأنت الحر وانقطع الکلام

نسخ زیبا ، متن وعناوین شنگرف ، صفحه ها مجدول بشنگرف ، صفحهٔ اول کتاب اول ودوم دارای سرلوح رنگین زیبا ، درکتاب اول حاشیه نویسی دارد بخطوط مختلف ، جلد مقوائی عطف تیماج قهوه‌ای .

۱۰۰ گ ، ۲۸ س ، ۲۱/۵ × ۱۲ سم

(۱۹۱)

مجموعه :

۱ - تسمیط قصیدة البردة « ۱ پ - ۲۶ ر » (شعر - عربی)

از : ؟

قصیدهٔ برده موسوم بـ« الكواكب الدرية » قصیدهٔ مشهوری است در مدح حضرت پیغمبراکرم صلی الله علیه وآله که شیخ ابوعبدالله محمد بن سعید بوصیری (۶۹۴) آنرا سروده است ، ودراین تسمیط برهر بیتی پنج شطر أفزوده شده است .

آغاز :

الله أودع في الاحشا لذي أضم — صبابة صعب منها الدمع كالديم
وأنت من ذكرعرب الحي والحرم — تبكي العقيق تنثر الدمع في العلم
مستمطراً سحب دمع سال كالغيم — أمن تذكر جيران بذي سلم
مزجت دمعاً جرى من مقلة بدم

انجام :

يقول الله قولا منة بكرم — هذى الشفاعة فيها صالح ولكم
مني ارتجاها وراجيني فلم يضم

۲ - شرح قصیدة بانت سعاد « ۲۷ پ - ۵۸ ر » (ادب - عربی)

از : خضر بن الفقیه الیاس (ق ۹)

قصیدهٔ « بانت سعاد » راکعب بن زهیربن ابی سلمی مزنی در مدح حضرت

پیغمبرصلی الله علیه وآله سروده ، واین شرح بیت بیت از قصیده را میآورد وشرح ادبی مینماید ، وچنانچه در مقدمه تصریح شده است مؤلف شرحی مفصل به عربی وفارسی نگاشته واین شرح را ازآن مختصرنموده وبسال ۸۶۸ بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله الذي مدح حبيبه في كلامه القديم بأنك على خلق عظيم وفي كلامه القدسي لولاك لما خلقت الافلاك » .

انجام : «قال شارحها هذا ماوعدت من شرح القصيدة والحمدلله رب العالمين» .

نسخ ، نسخه قدیم‌ونفیس ، صفحه‌هامجدول بشنگرف ، نسخه‌رطوبت دیده ، جلد مقوائی عطف تیماج قهوه‌ای .

۵۸ گ ، ۱۵ س ، ۲۲ × ۱۴ سم

(۱۹۲)

نهاية التقريب فی شرح التهذيب
(اصول - عربی)

از : شیخ عبد النبی بن سعد جزائری غروی

شرح مزجی متوسطی است بر کتاب « تهذيب الوصول الى علم الاصول » علامهٔ حلی (۷۲۶) ، در این شرح گاهی اشاره بأقوال علما نیز میشود .

آغاز : « الحمد لله في البداية والنهاية والشكر على مابلغنا من منتهى العناية الذي نور قلوبنا بتهذيب بيان الخطاب » .

انجام : « وموجباً لثوابه الجسيم وان يوفق كل مستعد للاستفادة منه ويبعد كل مجاز مجادل عنه ويغفر لنا ما قصرنا فيه في اجتهاد أو وقع فيه من خلل » .

نسخ ، عناوین شنگرف ، روی متن باشنگرف یامشکی‌علامت‌گذاشته شده است ، برفراز صفحهٔ نخست وقفنامهٔ کتابست بتاریخ ۱۲۷۳ ومهر بیضوی « یا امام محمد تقی » ومهر بیضوی دیگر « محمد شفیع محمد شفیع » ، جلد تیماج سبز ضربی .

۳۳۹ گ ، ۲۱ س ، ۲۲ × ۱۷ سم

(۱۹۳)

مجموعه :

۱ - شرح قطر الندی « ۱ پ - ۴۵ ر » (نحو - عربی)

از : جمال الدین عبد الله بن یوسف بن هشام نحوی (۷۶۱)

به شمارهٔ (۵۴) رجوع شود .

۲ - البهجة المرضیة في شرح الالفیة « ۴۵ پ - ۱۰۵ ر » (نحو - عربی)

از : جلال الدین عبد الرحمن بن ابی بکر سیوطی (۹۱۰)

به شمارهٔ (۱۳۵) رجوع شود .

۲ - صیغ العقود والنكاح « ۱۰۵ پ - ۱۱۰ پ » (فقه - فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

به شمارهٔ (۱۸۷) رجوع شود .

۴ - حاشیة تهذیب المنطق « ۱۱۱ پ - ۱۳۴ ر » (منطق - عربی)

از : نجم الدین عبد الله بن حسین یزدی (۹۸۱)

حاشیهٔ مختصر مهمی است بعنوان « قوله - قوله » بر قسم منطق « تهذیب المنطق والکلام » سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲) ، این کتاب مورد توجه دانشمند بوده واز کتابهای درسی بشمار میرود .

آغاز : « قوله الحمد لله ، افتتح بحمد الله بعد البسملة ابتداء بخير كلام » .

انجام : « وقیل هذا اشارة الى العمل به ، جعلنـا الله وایاکم من الراسخین فی الامرین » .

نسخ ، ابو القاسم بن علی اصغر گلپایگانی ، ۲۷ جمادی الاخر ۱۲۹۰ ، عناوین ونشانیهاشنگرف ، حاشیه نویسی دارد ، روی برگ اول مهر بیضوی « ابراهیم بن محمد الحسینی » وتاریخ تولد صبیه ابوالفضل ۲۵ شوال ۱۳۲۲ دیده میشود ، جلد تیماج قرمز ضربی .
۱۳۴ گ ، سطور مختلف ، ۲۲×۱۸ سم

(۱۹۴)

درة المصائب (تاریخ ـ فارسی)

از : سید محمد مهدی بن مرتضی حسینی (ق ۱۳)

تاریخ مفصل زندگانی حضرت امام حسین علیه السلام و کیفیت نهضت آن حضرت ووقایعی که پس ازشهادت رخداده گردآورده ، ودریك مقدمه وچهارده‌دره ویك خاتمه تنظیم شده است . چنانچه در مقدمهٔ کتاب تصریح شده چون کتاب صحیحی در مقتل حضرت سیدالشهداء نبود جزبحارالانوار جدمادری مؤلف که آنهم بعربی است درسال ۱۲۵۷ این کتاب را برشتهٔ تحریر درآورده تامردم گفته‌ای دروغ رانخوانند .

آغاز : « الحمد لله الذي أنزل أولياءه في ميادين الكرب والبلاء في يوم الاربعين وأحل أحباءه في عرصة المحنة والابتلاء لعزاء سيد شهداء الدنيا والدين » .

انجام : « وزبان برد از آنکه در آن زمان پیوند خود را از سلسلهٔ امام زمان وسایر شهدای جنت مکان گسست » .

نستعلیق ، بخط مؤلف ظاهراً ، در اول کتاب ده برگ در مطالب متفرقه میباشد ، جلد تیماج سبز ضربی .
۳۱۹ گ ، ۱۵ س ، ۲۲×۱۷ سم

(۱۹۵)

مجموعــه :

۱ - الناسخ والمنسوخ « ۱ پ - ۲۷ ر » (علوم قرآن - عربى)

از : شيخ ابو القاسم هبة الله بن سلام نحوى (۴۱۰)

آياتى كه در قرآن كريم آيات ديگر را نسخ نموده‌اند بترتيب سوره‌ها دراين كتاب گردآورده شده‌اند . ودر آغاز كتاب چندبابست درمعنى نسخ درلغت واصطلاح وجز اينها .

آغاز : « أخبرنا الشيخ الامام العالم . . الحمد لله الذي هدانا لدينه وجعلنا من أهله وخصنا به » .

انجام : « وكلماكان في كتاب الله تعالى من حيث هو ليس بمنسوخ والله أعلم بالصواب . . » .

۲ - انموذج اللبيب في خصائص الحبيب « ۲۷ پ - ۴۸ ر » (حديث - عربى)

از : جلال الدين عبد الرحمن بن ابى بكر سيوطى (۹۱۰)

خصائص حضرت پيغمبر اكرم صلى الله عليه وآله را در دوباب گردآورده : باب اول آنچه پيغمبر داشت وپيغمبران قبل نداشتند ، باب دوم آنچه آنحضرت داشت وامتش ندارند . اين كتاب از كتاب مفصلى كه خود سيوطى در خصائص ومعجزات پيغمبر اسلام نوشته تلخيص شده است .

آغاز : « الحمد لله الذي أتقن بحكمته كل شيء فاحتبك وبعث حبيبه محمداً فأنال به الخير كل من سلك » .

انجام : « فمثل هذا يكون معجزة ولا تنتهى اليه الكرامة ؛ آخر الانساب عد هذه الخصائص الف ومائة واثنى عشر خصوصية » .

۳ ـ مطلع البدرين فيمن يؤتى له أجرين « ۴۸ پ ـ ۵۲ پ »
(اعتقادات ـ عربی)

از : جلال الدين عبد الرحمن بن ابی بکر سيوطی

در اين رساله مواردی که دو پاداش وثواب دارد گرد آورده شده است ، سيوطی قبل از تأليف اين رساله رسالهٔ ديگری در اين موضوع نگاشته بود ، ولی پس از تأليف آن رساله مطالب تازه‌ای يافت وناچار اين رساله را نگاشت .

آغاز : « الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى ، وبعد فقد وقع الكلام فيمن يؤتى أجره مرتين » .

انجام : « وفي مصحف يقرأ وقارئه معه بتفهيم معناه الشريف محققاً » .

۴ ـ الاربعون حديثاً « ۵۳ پ ـ ۵۵ پ » (حديث ـ عربی)

از : جلال الدين عبد الرحمن بن ابی بکر سيوطی

چهل حديث نبوی که همه به يك سند ميباشند واز مالك بن انس از نافع از عبد الله بن عمر روايت شده‌اند ، گردآورده است .

آغاز : « الحمد لله انابة اليه . . وبعد فقد لهج المحدثون » .

انجام : « المتبايعان كل واحد منهما بالخيار على صاحبه ما لم يتفرقا الا بيع الخيار » .

۵ ـ بيان اسرار الطالبين « ۵۷ پ ـ ۸۰ پ » (عرفان ـ عربی)

از : ابو المحاسن يوسف بن عبد الله بن عمر کردی کورانی

مراتب عرفان وتصوف را در بيست وچهار فصل بعدد حروف « لا اله الا الله محمد رسول الله » وساعتهای شب وروز بيان نموده است .

آغاز : « الحمد لله القادر العليم الفاطر الحليم . . وبعد فالعلم أشرف منقبة وأجل مرتبة وأبهى مفخراً وأربح متجراً » .

انجام: «علمك كاف عن المقال وكرمك كاف عن السؤال، صلى الله على سيد المرسلين محمد وآله أجمعين».

۶ - الرسالة الفوزية «۸۱ پ - ۱۰۹ ر» (اعتقادات - عربی)

از: جمال الدين بن عبد الطاهر

در اول این رساله پاره‌ای از امور اعتقادی واخلاقی را شرح میدهد، پس از آن بعض مطالب فقهی را بطور بسیار مختصر میآورد.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين.. وبعد فهذه رسالة فوزية مجموعة من كتب معتمدة أخذاً من الحديث والكلام والتفسير وغيره من الفقه».

انجام: «مع تعميم الاخرين لجازله أن يأخذه والتفضيل جائز في العطاء».

۷ - السائر الحائر الواجد الى الساتر الواحد الماجد «۱۱۷ ر - ۱۲۲ ر»

(عرفان - فارسی)

از: شیخ نجم الدین احمد بن محمد بن عمر خیوقی کبری (۶۱۹)

چون مؤلف کتاب «الهائم الخائف من لومة اللائم» را بعربی نوشت بجهت آسانی آن را بفارسی برگرداند، این کتاب از چگونگی پیمودن راه حق گفتگو مینماید، وراه پیمودن را در ده شرط میآورد: طهارت، خاموشی، خلوت؛ صوم، دوام ذکر لااله الا الله، نفی خاطر، تسلیم، اختیار صحبت صالحین، ترك خواب وخوابگاه، عدم اسراف درخوردن وآشامیدن.

آغاز: «سپاس مرخدائی راکه خلق را از عدم بوجود آورد وبعضی خلق‌را بر بعضی تفضیل کرد».

انجام: «واگر اندکی بایشان دهد چندانی که در خواب شوند وساکن گردند خوش خوش مرد راه گیرد واز مشغله فارغ باشد».

۸ - المعجزات « ۱۲۳ پ - ۱۴۱ پ » (حدیث - عربی)

از : جلال الدین عبد الرحمن بن ابی بکر سیوطی (۹۱۰)

سیوطی در این رساله معجزات پیغمبران گذشته را از حضرت آدم تاحضرت عیسی علیهم السلام میآورد ونظیر آنها را ازمعجزات حضرت پیغمبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم ذکر میکند .

آغاز : « الحمد لله علی آلائه والصلاة علی محمد خیر أنبیائه وعلی آله اکرم أحبائـه » .

انجام : « فاذا علی یمینه تمر وعلی یساره رطب ثم قال کلاهما أعطانیه الرضوان علیه السلام » .

نسخ ، یك شنبه صفر ۱۱۲۷ (پس ازکتاب بیان الاسرار) ، عناوین شنگرف ، بعد ازکتاب ششم چند برگ است دارای دعائی منقول از میرسید علی همدانی وداستان حضرت ایوب علیه السلام ، برگهای اول مجموعه رطوبت دیده است ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .
۱۴۱ گ ، ۲۱ س ، ۲۲ × ۱۵/۵ سم

(۱۹۶)

ما نطقت به العبادلة (عرفان - عربی)

از : ؟

گفته‌های عرفانی عرفائی که نامشان عبد الله است دراین کتاب در پنج جزو گرد آورده شده است ، نام گوینده رامیآورد پس از آن گفته هایش را ذکرمیکند . ازعبدالله ابن عبد الله بن محمد شروع شده وبه عبدالله بن محمد بن عبد الصادق ختم میشود .

آغاز : « الحمد لله بحمد الحمـد فانه أوفی وله المقـام الاخص الاصفی وصلی الله علی محمد بما أقوله الاحفی » .

انجام : « ولله جنـود السماوات والارض نظیر قوله تحملـه الملائکة ، والله تعالی أعلم » .

نسخ ، عناوین‌شنگرف ، درحاشیه‌تصحیح شده ، اول هرجزء فهرست نامها را دارد ، جلد مقوائی عطف تیماج مشکی فرسوده .
۳۹ گ ، ۲۱ س ، ۲۱/۵ × ۱۶ سم

(۱۹۷)

عیون اخبار الرضا

(حدیث ـ عربی)

از : شیخ صدوق محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱)

حالات حضرت امام رضا علیه السلام را بطور نقل احادیث مسند در صدوسی ونه باب گردآورده است . صدوق این کتاب را بنام صاحب بن عباد هنگامی که ابن عباد دو قصیده از شعر خود را درمدح حضرت رضا نزد وی فرستاد ، تألیف نموده است . نسخهٔ حاضرتمام کتاب راندارد ، از « باب آخر مماجاء عن الرضا من‌الاخبار المجموعة » شروع میشود وبه « باب من الاخبار المشهورة عن الرضا » ختم میشود .

آغاز : « الحمد لله الواحد القهار العزیز الجبار الرحیم الغفار » .

آغازنسخه : « باب آخر مماجاء عن الرضا من الاخبار المجموعة ، قال الشیخ الفقیه ابو جعفر محمد بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه القمی » .

انجام نسخه : « ومجالس أهل المعاصي والفساد ، ولاحول ولاقوة الا بالله » .

نسخ ، از قرن دهم ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول تملك حسین ابن معتوق بن علی الشاخوری البحرانی ومهر مربع وی « أنا رق علی » ووقفنامهٔ کتاب بتاریخ محرم ۱۲۵۲ دیده میشود ، جلدتیماج مشکی ضربی .
۳۱۷ گ ، ۱۹ س ، ۲۲ × ۱۲ سم

(۱۹۸)

صحیفهٔ سجادیه

(دعا ـ عربی)

از : حضرت سجاد علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب علیه السلام

به‌شمارهٔ (۵) رجوع شود. این نسخه مقداری ازسند را دراول وملحقات را درآخر ندارد.

آغاز نسخه: «حدثنا ابو علي بن همام بن سهل الاسكاف ببغداد قال حدثنا علي بن مالك».

نسخ معرب، نسخه قدیم ونفیس، در حاشیه تصحیح شده، وبرفراز پشت برگ بیست ویکم چنین‌آمده است «بلغ عند مستجمع العلوم شیخ الاسلام والمسلمین زین الملة والدین مد ظله أیده الله تعالی» (ظاهراً مراد شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی باشد). جلد مقوائی عطف تیماج قهوه‌ای فرسوده.

۷۸ گ، ۱۱ س، ۲۲/۶ × ۱۵ سم

(۱۹۹)

شرح تحفهٔ شاهدی (لغت - عربی)

از: شیخ عبد القادر بن عمر بغدادی (۱۰۹۳)

«تحفهٔ شاهدی» منظومه ایست در لغت فارسی که سید ابراهیم دده مولوی فرزند شیخ صالح خدائی (۹۵۷) بترکی سروده است وبیشتر نظر به لغات مثنوی ملای رومی دارد، وبسال ۹۲۱ نظمش بپایان رسیده است. کتاب حاضر ترجمه وشرح مختصری است بعربی براین منظومه.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين. هذه كلمات عربية أملاها شيخنا واستادنا لسان المتكلمين حجة الناظرين».

انجام: «شفاعت مصطفی، شفاعت مصطفی یعنی من دعا له بالخیر».

نسخ، پنجم صفر ۱۱۰۲، متن با شنگرف علامت دارد، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است، روی برگ اول تملک امام زاده حافظ احمد بتاریخ ۱۲۹۶ دیده میشود، بعد ازکتاب سه صفحه دارای مطالب متفرقه میباشد، جلدتیماج قهوه‌ای بدون مقوا.

۷۲ گ، ۱۹ س، ۲۰/۵ × ۱۵/۵ سم

(۲۰۰)

منية اللبيب فی شرح التهذيب (اصول ـ عربی)

از : سيد ضياء الدين عبد الله بن محمد حسينی حلی (ق ۸)

شرح استدلالی مهمی است بعنوان « قال ـ اقول » بر کتاب « تهذيب الوصول الی علم الاصول » علامهٔ حلی حسن بن يوسف بن المطهر . بنابگفتهٔ ذريعه ۱۶۸/۱۳ ظهر چهار شنبه ۱۵ رجب سال ۷۴۰ بپايان رسيده است ، واين تاريخ در نسخهٔ حاضر نميباشد .

آغاز : « الحمد اني أحمدك حمداً لا يقدر حصره ولا يحصى قدره ولاينسى ذكره ولا يطوى نشره ولاينتهی عده ولا ينقضي أمده » .

انجام : « ومصلين على سيدالرسل وخاتم الانبياء محمد والائمة الاصفياء صلاة لا انقطاع لها ولا انقضاء » .

نسخ ، سال ۱۲۲۶ در دار السلطنه اصفهان ، عناوين با خط درشت در حاشيه نوشته شده است ، متن در حاشيهٔ صفحه‌ها نوشته است ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتابست بتاريخ جمادی الثانی ۱۲۵۲ ، ودر صفحهٔ آخر مهربيضوی « عبده ابو الحسن بن محمد علی الحسينی » ديده ميشود ، جلد تيماج مشکی .
۱۹۰ گ ، ۲۳ س ، ۲۲/۵ × ۱۴/۵ سم

(۲۰۱)

بستان الرازی (اعتقادات ـ عربی)

از : شيخ محمد بن علی رازی (معاصر)

شرح مزجی توضيحی است برمنظومهٔ « الرياض المرضية » سيد محمد حسن آل طيب موسوی جزائری . اين منظومه در پاره ای از اعتقادات شيعه بحث ميکند

ودر هربیتی یك شطر از الفیهٔ ابن مالك تضمین شده است . روز دو شنبه ۲۶ شوال ۱۳۸۶ بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . وبعد . . کنت یوماً من سنة ۱۳۶۸ في المدرسة البرهانیة الواقعة في جنب الصحن الشریف لسیدنا ابي القاسم عبدالعظیم » .

آغاز منظومه :

أحمد ربی الله خیر مالك   حمداً ینجیني من المهالك

ثم أصلي متوالیاً علی   محمد خیر نبي أرسلا

انجام : « من کان أجره علی الله تعالی فلایقوم الی من عفی في الدنیاعن مظلمة ، والحمد لله رب العالمین.. ».

نسخ بسیار زیبا ، محمود اشرفی تبریزی ، ۴ ذی القعده ۱۳۸۶ (از روی این نسخه کتاب افست شده است) ، صفحهها مجدول ، عناوین باحروف درشت مشکی ، روی متن باخط مشکی علامت دارد، حاشیه نویسی شده است ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتابست بتاریخ ۲۵ صفر ۱۳۸۷ ، جلد تیماج قرمز .

۱۹۵ گ ، ۱۲ س ، ۲۱/۵ × ۱۶ سم

(۲۰۲)

شرائع الاسلام (فقه ـ عربی)

از : محقق حلی جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید (۶۷۶)

کتاب فقهی بسیار مهمی است درچهار قسم عبادات وعقود وایقاعات واحکام ، وهر قسم دارای چند کتاب است که مجموع آنها پنجاه ودو کتاب میباشد . این کتاب از کتب درسی بروش قدیم میباشد وحواشی وشروح وترجمه های بسیاری بروی نگاشتهاند ، وگویندمحقق اولین کسی است که فقه رابااین روش علمی درآورده است.

آغاز : « اللهم اني أحمدك حمداً یقل في انتشاره حمد کل حامد . . وبعد فان

علامت دارد ، در حاشیه تصحیح شده ، روی برگ اول وچند جای دیگر مهر مربعی است « جعفر مروج دین محمدی بوده » .
۲۰۲ گ ، ۱۴ س ، ۲۳ × ۱۳ سم

(۲۰۵)

کشف الرموز
(فقه ـ عربی)

از : شیخ عز الدین حسن بن ابیطالب یوسفی آبی (ق ۷)

شرحی است استدلالی بعنوان « قال دام ظله » برکتاب « المختصر النافع » محقق حلی (۶۷۶) . در ذریعه ۳۵/۱۸ بنقل از الفوائد الرجالیـة بحر العلوم گوید : این شرح اولین شرحی است که بر المختصر النافع نگاشته شده ؛ ودر شعبان ۶۷۲ پایان یافته است .

آغاز : « یقول العبدالضعیف . . أحمدالمنعم الذي لایحمد الالفضله وصلاته علی سید لا یرحم الا بصلته » .

انجام از کتاب حدود افتاده : « أقول القسامة عندالفقهاء عبارة عن کثرة الیمین وسمیت به لتکثیر الیمین فیها وفي اللغة عبارة عن أسماء » .

نسخ نازیبـا ، نسخه بسیار قدیم ونفیس ، در حاشیه تصحیح شـده وبلاغ دارد ، برگ اول نونویس وخطبه را انداخته ، روی برگ اول میرزا محمد فیض قمی مینویسد : در سال ۱۳۵۰ در نجف اشرف درخانهٔ شیخ عباس بن شیخ علی بن شیخ جعفر (کاشف الغطا) بودم وهنگام مراجعت این کتاب رابمن هدیه داد ، جلدتیماج سبز .
۲۱۶ گ ، ۲۲ س ، ۲۴ × ۱۴ سم

(۲۰۶)

کلام العاشقین
(عرفان ـ فارسی)

از : شیخ ابو بکر عبد الله بن محمد بن شاهاور اسدی رازی (ق ۷)

مبدأ ومعاد وچگونگی سیر وسلوك درراه حق وپیمودن مراتب عرفانی را در

انجام : « وقد انتهى الغرض الذي أردنا جمعه في هذا الكتاب ، فنسأل الله أن يجزل لنا فيه الثواب . . » .

نسخ ، محمد حسین شهرستانی ، ششم ذی الحجه ۱۱۸ ؟ ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول نسب نامهٔ مؤلف وتملك ريحان الله بن جعفر الموسوی بتاریخ ۱۲۹۶ ومهر بیضوی وی « ريحان الله بن جعفر الموسوی » ومهر بیضوی دیگر « الك البهاء كله » دیده میشود ، جلد تیماج قرمز ضربی عطف تیماج قهوه‌ای .
۱۴۸ گ ، ۲۱ س ، ۲۲ × ۱۳/۵ سم

(۲۰۴)

مائدهٔ سماویه (فقه ــ فارسی)

از : آقا محمد رضی بن آقا حسین خونساری (ق ۱۲)

آداب و کیفیت غذا خوردن و آب آشامیدن را در یك مقدمه وپنج فصل ویك خاتمه بیان نموده است : مقدمه در حکم خوردنیها وآشامیدنیها ، فصل اول در ذکر حیوانات ، فصل دوم در خوردنیها وآشامیدنیها غیر از حیوانات ، فصل سوم در احکام اضطرار بخوردن حرام ، فصل چهارم در آداب خوردن وآشامیدن ، فصل پنجم در فضیلت بعضی از خوراکیها ومیوه ها وگیاهها ، خاتمه در احکام ظرفها . این کتاب را مؤلف بنام شاه سلیمان صفوی نوشته است .

آغاز : « نمك خوان حق شناسی شورانگیزی سپاس بی‌قیاس منعم جهان آفرینی است که ادای شکر عطای بیدریغش نعمت فزاست » .

انجام : « ودر این هنگام ختم میکنیم کلام را باسم أعظم ملك علام وازاوست آغاز وبسوی اوست انجام » .

نسخ بسیار زیبا ، محمد سعیدخونساری ، عناوین شنگرف ، صفحه‌ها به مشکی وزر ولاجورد مجدول ، روی عبارتهای عربی بشنگرف

پنج باب بیان میکند : باب اول در دیباچهٔ کتاب ، باب دوم در مبدء موجودات ، باب سوم در معاش خلق ، باب چهارم در معاد نفوس ، باب پنجم در سلوك طوایف مختلف . چون در سال ۶۱۷ آتش فتنهٔ تتار روشن شد وظلم وستم به نهایت رسید مؤلف بسال ۶۱۸ از همدان که مسکن وی بود ازراه اربل به روم رفت : واین کتاب را بنام کیقباد سلجوقی پادشـاه آن سر زمین نوشت ، وروز دو شنبـه اول ماه رجب سال ۶۲۰ بپایان رسانید .

آغاز افتاده : « فیه والتحلی بصفات اللاهوتیه که مقصود وخلاصه از جملگی آفرینش وجود انسان بود » .

انجام :

اندر کنف عاطفت خویشش دار — ایـن حامی بیضهٔ مسلمانی را

نسخ ، عبد الله ، ربیع الاول ۷۸۲ ، عنـاوین ونشانیها شنگرف ، صفحه‌ها مجدول به شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده است ، برفراز صفحهٔ اول مهربیضوی « یامحمد » دیده میشود ، جلد تیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای .
۱۷۴ گ ، ۱۷ س ، ۲۳ × ۱۷ سم

(۲۰۷)

القواعد والفوائد (فقه ــ عربی)

از : شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶)

قواعدوفوائد کلی اصولی وفقهی ونحوی بسیاری است که از آنها مسائل فقهی استنباط میشود ، اول قاعده را میاورد پس از آن آنچه ازمسائل فقهی استنباط میشود ذکر میکند . عناوین کتاب « قاعدة ــ فائدة » میباشد .

آغاز : « اللهم اني أحمدك والحمد من نعمائك وأشكرك والشكر من عطائك وأصلي على خير أنبيائك » .

انجام : «ومنهاانتظارالامام المؤتم في صلاة الخوف،وهذايوصف بالوجوب» .

نستعليق نازيبا ، محمدعلى بن مصطفى‌اصفهانى ، سلخ رمضان۱۰۳۴ ، عناوين شنگرف ، درحاشيه تصحيح شده‌وحاشيه نويسى‌دارد وبلاغات نوشته شده است ، روى برگ اول وقفنامهٔ كتابست بتاريخ محرم ۱۲۵۲ ، ودر صفحهٔ آخر تملك محمد رضا حسينى بتاريخ ۱۰۵۲ ، وتمام نمودن خواندن كتاب بتاريخ يك شنبه ۹ ذى القعده ۱۰۵۴ ديده ميشود ، جلد مقوائى عطف تيماج قهوه‌اى فرسوده .
۱۶۶ گ ، ۱۵ س ، ۲۳ × ۱۵ سم

(۲۰۸)

اعمال سال

(دعا ـ فارسى)

از : محمد مؤمن بن شاه قاسم سبزوارى (ق ۱۱)

عبادات ودعاها وزيارتهائى كه در روزها وشبهاى ماهها انجام داده ميشود از كتابهاى معتبر گردآورده است . ازماه محرم شروع شده وبه ذى‌الحجه ختم ميشود .

آغاز : « الحمد لله الذي هدانا الى طريق معرفته ودعانا الى نعمته وحذرنا من نقمته » .

انجام : « وروايت واقع شده كه در روز بيست وهفتم اين ماه امام على نقى عليه السلام متولد شد » .

نسخ معرب زيبا ، محمد زمان بن مقرى سلطان ، عناوين شنگرف ، صفحه‌ها مجدول به مشكى وزر ولاجورد ، در حاشيه تصحيح شده ، بيشترأوراق تعمبرشده است ، صفحهٔ اول داراى سرلوح ، جلدمقوائى عطف تيماج قرمز .
۱۷۰ گ ، ۱۴ س ، ۲۳ × ۱۴ سم

(۲۰۹)

مجموعـه :

۱ ـ حل العقائد « ۱ ر ـ ۷۹ ر » (اعتقادات ـ فارسی)

از : شاه محمد بن شمس الدین محمد اصطهباناتی شیرازی (ق ۱۱)

ترجمه وشرح بسیار مختصری است از کتاب « التوحید » شیخ صدوق محمد ابن علی بن بابویه قمی (۳۸۱) ، در هر باب اول گفته‌های صدوق را میآورد پس از آن ترجمه وشرح میکند .

آغاز افتاده : « باب سی وهفتم در ظالمین ، باب سی وهشتم در تقیه » .

انجام : « وشرح آن خبر واسـناد آن درکتب توحید مذکور است وزود باشدکه از برای مجرد بیان آن کتابی تصنیف کنم » .

۲ ـ تحفة المؤمنین « ۸۰ پ ـ ۲۵۲ پ » (کلام ـ فارسی)

از : شاه محمد بن شمس الدین محمد اصطهباناتی شیرازی

اصول دین پنجگانه را بطورمشروح باذکر دلیلهای عقلی ونقلی در یك مقدمه وپنج باب شرح میدهد :

مقدمه : در بیان مذاهب مختلفه ووجوب اتباع امامیه .

باب اول : در توحید ، دارای دوازده فصل ویك خاتمه .

باب دوم : در عدل ، دارای نوزده فصل .

باب سوم : در نبوت ، دارای سه فصل .

باب چهارم : در امامت ، دارای هشت فصل .

باب پنجم : درمعاد ، دارای چهارمبحث .

آغاز : « الحمدلله الذي جعل مقام اهل العدل علياً وصيرشيعة الحق لخليله سمياً » .

انجام افتاده : « وآن را بگوش هوش بشنود مبشرشود بقوله تعالی وأما الذین سعدوا ففي الجنة خالدين » .

نستعلیق ، عبارتهای عربی نسخ ، عناوین وعلامتها شنگرف ، روی برگ اول ازکتاب دوم تاریخ تولدجهان سلطان درپنجشنبه ۱۷ربیع الاول۱۲۶۷ دیده میشود ، نسخه در حاشیه ها تصحیح شده است ، جلد تیماج قهوه‌ای فرسوده .

۲۵۲ گ ، ۲۰ س ، ۲۳ × ۱۴ سم

(۲۱۰)

مجموعـه :

۱ – شرح بدایة الدرایة « ۱ پ – ۶۲ پ » (درایه – عربی)

از : شهید دوم زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

به شمارهٔ (۱۱۹) رجوع شود .

۲ – رساله در درایه « ۶۳ ر – ۶۶ ر » (درایه – عربی)

از : ؟

رسالهٔ بسیار مختصری است که فقط متضمن کلیات علم درایه میباشد که مؤلف بنا بخواهش بعضی از برادرانش نگاشته است .

آغاز : « الحمد لله الذي لم‌یزل عالماً قدیراً وصلی الله علی سیدنا الذي أرسله الی الناس بشیرا » .

انجام : « فلیراجع لهامبسوطاتها والله الموفق والیه المرجع والمآب والحمد لله رب العالمین » .

۳ – قواعد العقائد « ۶۷ پ – ۸۳ ر » (اعتقادات – عربی)

از : ؟

اعتقادات شیعه را بطور بسیارمختصردردو قاعده ویك تذییل شرح داده‌است : قاعدهٔ اول درواجبات عقلیه (اصول دین) ، قاعدهٔ دوم درواجبات نقلیه (فروع دین) ، تذییل در مسائل مهمی که دانستن آنها ضروری است .

آغاز : « الحمد لله المتطول بجوده وافضاله المتفضل بسائغ کرمه ونواله وصلی الله علی سیدنا محمد النبي وآله » .

انجام : « وحیث وفینا بما وعدنا وسهل الله تعالی ما قصدنا فلنقطع خطوات الاقدام ونقبض عنان الکلام . . » .

۴ ـ صیغ العقود والایقاعات « ۸۴ پ ـ ۹۵ ر » (فقه ـ عربی)

از : نور الدین علی بن عبد العالی معروف به محقق کرکی (۹۴۰)

به شمارهٔ (۲۲) رجوع شود .

کتاب اول ودوم نسخ ، عبد الواحد کاتب دولت آبادی ، عناوین ونشانیها شنگرف ، در حاشیه‌ها تصحیح شده است . باقی مجموعه نستعلیق ، عناوین شنگرف . روی برگ اول تملکات ومهرهای زیادی است که بعضی پاك شده است . از تملکات روی این برگ تملك محمود بن محمد رضا بیدگلی ومهر مربع وی « عبده محمود » ، وامانت ملا عبد العظیم ولد آقا حسین نزد جعفر بن محمد ، وابتیاع از ملا محمد ابراهیم بن محمد بیدگلی ، ومهرمربع « الواثق الراجی عبده محمود » . وروی برگ ۶۷ تملك محمودبن محمد رضا بیدگلی ومهر مربع وی « عبده محمود » ، وابتیاع از ملا محمد ابراهیم ابن ملا محمد بن ملا عبد العظیم بیدگلی دیده میشود ، پس از کتاب آخر چند برگ است دارای قواعدی در نحو ودعا ، جلد مقوائی عطف تیماج سبز .

۱۰۲ گ ، سطور مختلف ، ۲۳ × ۱۴ سم

(۲۱۱)

مجموعه :

۱ ـ شرح الصحیفة السجادیة « ۱ پ ـ ۱۰۹ پ » (دعا ـ عربی)

از : میرزا نصیر الدین بن جمال الدین مرعشی (۱۱۱۰)

شرح مزجی بسیار مفصل مهمی است دارای مباحث مختلفه ، وأقوال وگفته‌های علما وبمناسبت بعضي از احادیث را نیز میآورد . نسخهٔ حاضر فقط شرح دعای اول ودوم صحیفه میباشد .

آغاز نسخه : « الحمد لله الاول بلا أول کان قبله ، الباء للملابسة والظرف مستقر اما صفة بعد صفة الله بتقدير المتعلق » .

انجام نسخه : « وأن يوفقنا لسديدالقول وصالح العمل بحرمة نبيناامام الرحمة وقائد الخير ومفتاح البركة وآله مصابيح الدجى ومفاتيح الهدى » .

۲ - شرح الصحیفة السجادیة « ۱۱۰ پ - ۱۴۴ پ » (دعا - عربی)
از : سید قوام الدین بن نصیر الدین مرعشی (ق ۱۲)

شرح مزجی متوسطی است که بیشتر أهمیت به موضوعات ادبی میدهد ، در این نسخه فقط شرح دعای چهارم وپنجم میباشد .

آغاز نسخه : « وكان من دعائه عليه السلام في الصلاة على أتباع الرسل ومصدقيهم ، الاتباع اما جمع تابع كصاحب وأصحاب » .

انجام نسخه افتاده : « اللهم صل على محمد وآله واجعلنا من دعاتك الداعين اليك » .

کتاب اول نسخ زیبا ، محمد تقی حسینی ، جمادی الاول ۱۱۰۵ ، متن بشنگرف نوشته شده است ، صفحه‌ها مجدول بمشکی ولاجورد وزر وشنگرف ، صفحهٔ اول دارای سرلوح کوچك رنگین ، حاشیه نویسی دارد .
کتاب دوم‌نستعلیق ، عبارتهای عربی نسخ بانشانی‌شنگرف ، صفحه‌ها مجدول به مشکی وزرولاجورد وشنگرف ، کاغذ ترمه ، برگهای‌آخر تعمیر شده ، صفحهٔ اول دارای سرلوح رنگین . روی برگ اول مجموعه تملکی است بتاریخ ۱۲۳۰ ومهر بیضوی « عبده محمد ابراهیم بن محمد تقی » ، ووقفنامهٔ کتاب بتاریخ ۱۲۵۲ ، جلد مقوائی عطف تیماج مشکی .
۱۴۴ گ ، سطور مختلف ، ۲۳ × ۱۲/۵ سم

(۲۱۲)

تنویر المطالع وتبصیر المطالع (منطق - عربی)

از : جلال الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸)

بەشمارهٔ (۳۹) رجوع شود .

نسخ ، از قرن یازدهم ، عناوین ونشانیها شنگرف ودر برگهای آخر نوشته نیست ، حاشیه نویسی دارد ، روی برگ اول تملك محمد رضا دیده میشود ، ومحمد حسین بن محمد علی بن احمد تبریزی این نسخه را بتاریخ یکشنبه دوم محرم ۱۲۳۷ بجهت استفادهٔ عموم خریده است ، ومهر مربع وی « لا اله الا الله الملك الحق المبین محمد حسین » نیز دیده میشود ، جلد تیماج سرخ بدون مقوا .
۸۱ گ ، ۱۴ س ، ۲۲ × ۱۲ سم

(۲۱۳)

حاشیة شرح الاشارات والمحاکمات (فلسفه - عربی)

از : آقا حسین بن جمال الدین خونساری (۱۰۹۹)

حاشیهٔ مفصلی است برشرح اشارات خواجه نصیر الدین طوسی و کتاب محاکمات قطب الدین رازی ؛ عناوین حاشیه « قال المحاکم - قال الشارح » میباشد . بنابگفتهٔ ذریعه ۱۱۱/۶ ازروی نسخه‌ای که بخط خونساری دیده است درروز دوشنبه چهارم شعبان سال ۱۰۷۱ این حاشیه بپایان رسیده است . نسخهٔ حاضر نیم دوم حاشیه میباشد .

آغاز : « قال المحاکم قد عرفت فیما سبق ان الاشارة - الخ ، اي الحکم المصدر بها » .

آغاز نسخه : « قال المحاكم بل يكفي في اثباته اما مجرد ملاحظة تصوراته أوالنظر السابق ، أقول لايذهب على من تتبع فصول الكتاب » .

انجام : « كما اذا تعلقت بأنواع مندرجة تحت جنس كما في الارادة الجزئية المندرجة تحت نوع بعينها فتأمل ، هذا آخر ماتيسر لنا . . » .

نستعليق ، موسى بن محمد زكى ، جمعه ٢٤ محرم ١١٢١ ، عناوين ونشانيها شنگرف ، حاشيه نويسى دارد ، جلدتيماج قرمزبدون مقوا .
٨١ گ ، ٢٤ س ، ٢٢/٥ × ١٥ سم

(٢١٤)

مجموعـه :

١ - تفسير سورة الاخلاص « ١ پ - ٥ ر » (تفسير - عربى)

از : شيخ الرئيس حسين بن عبد الله بن سينا (٤٢٧)

تفسير فلسفى بسيار كوتاهى است از سورهٔ « قل هو الله أحد » .

آغاز : « قوله جل جلاله قل هو الله أحد الهو المطلق هو الذي لاتكون هويته موقوفة على غيره » .

انجام : « فهذا ماوقفت عليه من أسرار هذه السورة ، والله تعالى أعلم بحقيقة معانيه اللطيفة » .

٢ - تفسير سورة الفلق « ٥ ر - ٧ ر » (تفسير - عربى)

از : شيخ الرئيس حسين بن عبد الله بن سينا

تفسير كوتاه فلسفى است مانند سابق برسورهٔ « قل أعوذ برب الفلق » .

آغاز : « قل أعوذ برب الفلق فالق ظلمة العدم بنور الوجود » .

انجام : «والعلاقة بجميع الكمالات ورزقنا الله تعالى التجرد التام والتأله الكامل».

۳ ـ تفسير سورة الناس « ۷ ر ـ ۸ ر » (تفسير ـ عربی)

از : شيخ الرئيس حسين بن عبد الله بن سينا

تفسير اين سوره مانند دوتفسير سابق بسيار كوتاه وفلسفی ميباشد .

آغاز : « قوله جـل جلاله وعم نواله قل أعوذ برب الناس . . قد ذكرنا بأن الرب عبارة عن التربية اشارة الى تسوية المزاج » .

انجام : « هذا هو الذي يبلغ اليـه العقل في هاتين السورتين والله تعالى أعلم بحقائق كلامه وغاية أسراره واشاراته » .

نسخ ، مصطفى ، سال ۱۳۱۷ ، آيات به شنگرف نوشته شده‌است .
۸ گ ، ۲۳ س ، ۲۳ × ۱۴/۵ سم

(۲۱۵)

نخبة المسألة في شرح التحفة المرسلة (عرفان ـ عربی)

از : سيد عبد الغنى بن اسماعيل نابلسی دمشقی (۱۱۴۳)

شرح مزجى عرفانى مختصرى است بررساله « التحفة المرسلـة الى النبي » شيخ محمد بن فضل‌الله برهانپوری هندی (۱۰۲۹) كه دراثبات وحدت وجود نگاشته است . در روز پنجشنبه ۱۶ صفر ۱۱۱۱ بپايان رسيده است .

آغاز : « الحمد لله الوجود الحق المبين المضاف عند العقول الى كل شيء يقتضي حكمه المبين » .

انجام : « وهذا ما كتبناه بالاختصار تبصرة لاولى الابصار نفع الله طالبيه بماتضمنه من علوم ونفع بشرحنا هذا الذي عملناه من فيض فضله العميم . . » .

نستعليق ، ازقرن‌سيزدهم ، متن باخط شنگرف علامت دارد ، صفحه‌ها مجدول به مشكی وزر .
۱۹ گ ، ۲۹ س ، ۲۳ × ۱۵/۵ سم

(۲۱۶)

لوامع الانوار فی شرح عیون الاخبار (حدیث ـ عربی)

از : سید نعمت الله بن عبد الله موسوی جزائری (۱۱۱۲)

شرحی است مانندحاشیه برعبارتهای مشکل کتاب « عیون اخبارالرضا » شیخ صدوق ، مؤلف در مقدمـه تصریح نموده است که این شرح را پس از شرح کتاب « التوحید » صدوق نوشته است . بنا بگفتهٔ ذریعه ۳۶۳/۱۷ بنقل از خط مؤلف در شعبان ۱۱۰۶ بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمـد لله رب العالمین حمـداً کثیراً والصلاة علی محمـد وآله المعصومین بکرة وأصیلا ؛ وبعد فان المذنب الجاني » .

انجام : « واجعل هذا الشرح من جملة وسائلنا عند الامام علي بن موسی الرضا علیه وعلی آبائه وأبنائه من الصلاة أکملها ومن التسلیمات أجزلها » .

نسخ ، اسماعیل بن حاجی ابراهیم عامری سبزواری ، سال ۱۱۱۰ ، عناوین در حاشیه به مشکی یا شنگرف نوشته شده است ، روی متن باشنگرف علامت دارد ، درحاشیه پشت برگ ۱۰۷ این عبارت آمده است « بلغ مرة ثانیة فی قریة کاخك بعـد مابلغ فی مشهد الرضا علیه آلاف التحیة والثناء فی شهرشوال سنة ۱۱۷۴ » ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتابست بتاریخ ۱۱۹۲ ، وتملك محمد حسن بن حاج محمد قاسم ومهر بیضوی وی « أفوض أمری الی الله عبده محمـد حسن » دیده میشود ، جلد مقوائی عطف تیماج مشکی .
۱۹۳ گ ، ۲۰ س ، ۲۳ × ۱۷/۵ سم

(۲۱۷)

معتصم الشیعة فی أحکام الشریعة (فقه ــ عربی)

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱)

کتاب فقهی استدلالی مفصلی است دارای مسائل مهمه باذکر دلیلهای آنها از قرآن وأحادیث ونقل أقوال فقهاء امامیه ، چنانکه مؤلف تصریح نموده در این کتاب از ادلهٔ اصول فقه استفاده نشده است . این کتاب به یك مقدمه ودوازده کتاب ودوخاتمه تقسیم شده است ، ولی گویا فقط کتاب صلاة را فیض نوشته است ، ونسخهٔ حاضر همان کتاب صلاة میباشد .

آغاز : « الحمد لله الذي كرم بني آدم وحملهم التكاليف الشرعية ليثيبهم بتحملها أحسن الجزاء وخص العلماء من بينهم بمزايا فرجح مدادهم على دماء الشهداء » .

انجام نسخه : « وتضرب أوقات الصلاة حتى تتوب أو تموت كما ورد به الروايات وسيأتي فی محله ، هذا آخر الكلام في المجلد الاول » .

نستعلیق ، سید محمد علی ، جمادی الثانی سال ۱۲۳۷ ، عناوین در برگهای اول نوشته نیست ودر باقی شنگرف ، حاشیه نویسی دارد از خود مؤلف ، صفحه‌ها مجدول به مشکی وزر ، صفحهٔ اول دارای سرلوح رنگین زیبا ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۲۰۱ گ ، ۲۴ س ، ۲۳ × ۱۶ سم

(۲۱۸)

الجمع بين الصحيحين (حدیث ــ عربی)

از : ابو عبد الله محمد بن أبي نصر الحميدي الاندلسي (۴۸۸)

روایاتی که در صحیح بخاری محمد بن اسماعیل (۲۵۶) وصحیح مسلم بن حجاج قشیری (۲۶۱) آمده است در این کتاب گرد آورده شده ، احادیث بحسب

فضل صحابی که روایت از او آمده است تنظیم شده ، باین ترتیب که اول روایاتی که ازابوبکر نقل شده پس از آن روایاتی که ازباقي خلفاء اربعة پس از آن روایاتی که‌از باقی عشره مبشره وهمچین . درهریك از صحابه اول آنچه که دوصحیح اتفاق دارند میآورد پس از آن آنچه که بخاری تنها نقل‌نموده پس از آن آنچه که مسلم تنها آورده است . این کتاب دراین نسخه درچهار جلد بوده که جلد حاضرجزء دوم آن میباشد ، وبه اواسط مسند ابی برزه شروع میشود وبه مسند ابی سعید خدری بپایان میرسد .

آغازنسخه : « افراد مسلم ، الحدیث الاول ، عن ابی‌عثمان النهدي عن ابی برزة قال بینها جاریة علیها ناقة » .

انجام نسخه : « هذا ولابی مسلم الاغر عن ابی سعید الخدری احادیث هي في مسندأبی‌هریرة لاشتراکهمافیها ، هذاآخر مافي الصحیحین من مسندابي‌سعیدالخدري».

نسخ ، بعضی کلمات معرب ، عناوین باخطوط درشت تر مشکی ، نسخه بسیار قدیم ونفیس ، روی برگ اول تاریخ تولد عبدالوهاب وعبد العالی وتملك علی بن یحیی بن علی بن . . بتاریخ ۶۷۵ وآنهائی که خوانده نمیشود دیده میشود ، در حاشیهٔ بعضی صفحه‌ها « بلغ معارضة بالاصل » و « بلغ قبالا بالاصل » وتصحیح دارد ، ودر حاشیهٔ صفحه ۳۹۵ تملك محمد ابراهیم بن شمس الدین بن قوام الدین حسینی مرعشی نجفی بسال ۱۱۷۹ دربغداد دیده میشود، ودر صفحه ای ملحق بآخرکتاب دو صورت سماع است بر شیخ ابو اسحاق ابراهیم بن محمد بن نبهان رقی وشیخ ابوعبد الله محمد ابن علی بن حماد بن هبیة انباری مقری .
۲۶۵ گ ، ۱۶ س ، ۲۶/۵ × ۱۶ سم

(۲۱۹)

نقد الرجال
(رجال ـ عربی)

از : سید مصطفی بن حسین تفریشی (ق ۱۱)

به شمارهٔ (۱۴۳) رجوع شود .

نسخ ، فضل‌الله بن حسین نائینی ، جمعه پنجم شوال ۱۰۶۳ ، عناوین شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی دارد ، قبل از کتاب دو برگ است دارای نوشته های مختلف وتملك محمدمکی ابن محمد بن شمس الدین بن الحسن بن زین الدین بن محمد بن علی از سلاله شهید اول بتاریخ ۱۱۵۰ ، روی برگ اول کتاب نیز فوائد مختلف وتملك محمد رضا بن شیخ زین الدین ، ومحمد تقی تبریزی مامقانی (حجة الاسلام نیر) بتاریخ ۱۲۷۹ ومهر مربع وی « محمد تقی بن محمد » ، وتملك یحیی بن ابو الفتح وتملکهاومهر دیگری که محو شده‌اند دیده میشود ، این نسخه از روی خط ملا محمد تقی مجلسی که با نسخه‌ای که مصنف بانسخهٔ خودش تصحیح نموده بود نوشته شده است ، ودر صفحهٔ آخر مهر بیضوی کاتب این نسخه « عبده فضل الله » دیده میشود ، وپشت برگ‌آخر محمد تقی بن محمدبن حسین شریف تبریزی مامقانی (حجة الاسلام نیر) گوشه‌ای از بیوگرافی خود را نوشته است ، وهمچنین تاریخ وفات پدرش شب جمعه ۹ صفر ۱۲۶۹ وتاریخ وفات برادرش حسین بن محمدبن حسین را درشب شنبه ۹ جمادی الاخر ۱۲۹۸ نوشته‌است ، جلد تیماج مشکی .

۲۸۱ گ ، ۱۷ س ، ۲۴ × ۱۳/۴ سم

(۲۲۰)

مفتاح النجاح (دعا ـ فارسی)

از : ملا ابو الحسن علی بن حسن زواره‌ای (ق ۱۰)

ترجمهٔ تحت اللفظی است بااضافهٔ بعضی دعاها از کتاب « عدة الداعي ونجاح الساعي » شیخ أحمد بن محمد بن فهد حلی (۸۴۱) . ترتیب اصل در این ترجمه محفوظ ومشتمل است بریك مقدمه وشش باب ویك خاتمه .

آغاز : « ستایش وسپاس بی قیاس حضرت قاضی الحاجاتی را رواست که اجابت کنندهٔ دعوات داعیانست » .

انجام : « امید که ازمثوبات سید ابرار وآل أخیار صلوات الله علیهم محظوظ وبهره مند گردند بحرمة الابرار والاخیار . . » .

نسخ ، عناوین وعلامتها شنگرف ، روی برگ اول فوائد مختلفی نوشته شده است ، جلد تیماج زرد .
۱۹۶ گ ، ۱۴ س ، ۲۴ × ۱۴ سم

(۲۲۱)

خلاصة الاقوال فی معرفة الرجال (رجال ـ عربی)

از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

به شمارهٔ (۱۰۸) رجوع شود .

نسخ ، چهارشنبه ماه شوال ۹۰۸ درمشهد مقدس ، عناوین شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده وعلامت بلاغ دارد ، وچنانچه ازحاشیهٔ بعضی صفحه‌ها برمیآید بانسخه‌ای که برعلامه وپسرش فخرالمحققین خوانده شده بود مقابله شده است ، روی برگ اول تملك سید حسین بن حیدر عاملی کرکی داردکه قاسم بن محمد الخادم النجفی در ماه رمضان سال ۹۹۱ نوشته است ، وروی همین برگ دو تملك است بدون نام یکی ازآنها بتاریخ ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۹۲ ، کرکی درصفحهٔ آخر قسم اول وصفحهٔ آخرقسم دوم نوشته است که کتاب را مقابله ومباحثه وتصحیح نموده است ، تملك محمد حسین بن محمد نظر در صفحهٔ آخر نیز دیده میشود ، جلد تیماج نیلی .
۱۵۱ گ ، ۱۴ س ، ۲۴ × ۱۶/۵ سم

(۲۲۲)

مشرق الشمسین واکسیر السعادتین (فقه ـ عربی)

از : شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

به شمارهٔ (۸۰) رجوع شود .

نسخ ، احمد بن محمد الخاتونی ، ۱۴ ربیع الاول ۱۰۲۹ در دارالسلطنهٔ اصفهان ، عناوین شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده وبلاغ

دارد ، حاشیه نویسی دارد از مؤلف ، قبل از کتاب سه برگ است
دارای موضوعات متفرقه ، روی برگ اول تملك کاتب کتاب احمد بن
محمد الخاتونی ، وتملك ابو الفضل بن غیاث الدین منصور حسنی
حسینی آلابجوئی بتاریخ شعبان ۱۰۹۳ ، وتملکی دیگر بی‌نام
بتاریخ ۱۱۵۲ دیده میشود ، پس از کتاب اجازه‌ایست در سه صفحه
که بهائی بجهت خاتونی بتاریخ اواخر ربیع الاول ۱۰۲۹ نوشته
است ، پس از آن صورت اجازه ایست که شیخ نعمت الله علی بن
احمد بن خاتون عاملی به بعضی ازدانشمندان داده است ، این اجازه
را احمد بن محمد بن احمد بن نعمت الله خاتونی (ناسخ اصل
نسخه) در دار السلطنهٔ حیدر آباد بتاریخ غرهٔ رمضان ۱۰۳۱ نوشته
است ، جلد تیماج سرخ ضربی .
۱۴۱ گ ، ۱۸ س ، ۲۴ × ۱۶ سم

(۲۲۳)

مجموعه :

۱ ـ مجالس فی التفسیر « ۲ پ ـ ۱۱۵ ر » (تفسیر ـ عربی)

از : ؟

یك صدوبیست ونه مجلس است درتفسیر آیه های مختلف وبعضی ازسوره های کوتاه ، این تفسیر بیشتر گفته‌های تفاسیر دیگر را آورده واز سورهٔ فاتحه شروع نموده وتا چندآیه از سورهٔ بقره را بترتیب تفسیر کرده پس از آن آیه‌ها وسوره‌های مختلف را تفسیر میکنند .

آغاز : « سورة الفاتحة ؛ سميت بها لان القرآن افتتح بها لكونها أول سورة نزلت بكمالها على أكثر الاقوال » .

انجام : « فيلزم للعاقل أن يتخلق بأخلاقهم كي يكون في الجنة معهم ويحصل الكل بترك الدنيا » .

۲ - الاحادیث القدسیة « ۱۱۵ ر - ۱۲۲ پ » (اخلاق - عربی)

از : ؟

چهل حدیث اخلاقی است که گویند از توراة بعربی ترجمه شده است ، وبعضی معتقدند که حضرت امیر المؤمنین علیه السلام آنها را ترجمه نموده است . عناوین این حدیثها در بیشتر نسخه‌ها « سورة » میباشد ودر این نسخه « صحیفة » است .

آغاز : « الصحیفة الاولی ، یقول الله تعالی عجبت لمن أیقن بالموت کیف یفرح وعجبت لمن أیقن بالحساب کیف یجمع المال » .

انجام : « ومن بنی بقوة الفقراء والضعفاء أعقبت بناءه الخراب وأسکنته في النار » .

۳ - أبواب في التفسیر « ۱۲۳ پ - ۱۹۰ پ » (تفسیر - عربی)

از : ؟

سی ویك باب است که بیشتر آیات اخلاقی را تفسیر مینماید ، وموضوعاتی که بحث میشود از تفسیرهای دیگر نقل شده است .

آغاز : « الحمد لله الذي هدانا للاسلام واکرم علینا بأنواع الافضال والانعام وفضلنا علی سائر الامم » .

انجام : « لئلا یکونوا معذبین بسببه في الاخرة ، حفظنا الله من الفلول وجمیع الذنوب في کمال لطفه وکرمه » .

نستعلیق نازیبا ، عبد القادر معروف به موسی افندی زاده ، بیستم جمادی الاول ۱۱۱۵ (هنگامی که دراسکوب قاضی بوده است) ، عناوین وآیات به شنگرف نوشته شده یا به مشکی علامت دارد ، صفحه‌ها مجدول بهشنگرف ، روی برگی قبل از کتاب تملك سلیمان ابن حاج محمد البروسوی ، وتملك حسین المعین ، ومهرهشت‌گوشه « عبد القادر » دیده میشود ، روی برگ اول کتاب وچند جای دیگر

مهرمربع بزرگی است « وقف ولی الدین پاشا » ، نسخه راموریانه خورده ، جلد تیماج قرمز ضربی .
۱۹۰ گ ، ۲۹ س ، ۲۴ × ۱۳/۵ سم

(۲۲۴)

در بحر المناقب در تفضیل علی بن ابی طالب (اعتقادات ـ فارسی)

از : علی بن ابراهیم ملقب بدرویش برهان (ق ۱۰)

به شمارهٔ (۱۰۳) رجوع شود .

نستعلیق بسیار زیبا ، عناوین شنگرف یالاجورد ، درحاشیه تصحیح شده ، صفحه‌ها مجدول به مشکی وزر ولاجورد ، صفحهٔ اول دارای سرلوح رنگین زیبا ، روی برگ اول تملک علی‌محمد صفا لواسانی، وخریدن محمد مهدی بن محسن شیرازی کتاب را در بلدهٔ جنابد از توابع خراسان وبخشیدن آن را به حاج ابی علی شیرازی ، جلددورو تیماج رو قهوه‌ای پشت قرمز .
۱۶۴ گ ، ۱۲ س ، ۲۴/۵ × ۱۵ سم

(۲۲۵)

جنگ (شعر ـ عربی)

از : ؟

در این مجموعه پاره‌ای از قصائد وقطعات شعر عرب گردآوری شده است ، درآغاز جنگ منتخباتی است از حماسهٔ ابی تمام ؛ پس از آن قصائد واشعارمتفرق دیگری آمده است .

نام شعرائی که شعر آنهاانتخاب شده جزشعراءحماسه چنین است : ابن درید، بحتری ، ابو فراس ، ابن نباته ؛ علي بن الحميم ، ابو سعيد الرستمی ، باخرزی ؛ ابن هند ؛ ابو الحسن التهامی ، السري ، ابو العلاء معري ؛ شریف رضی .

آغاز افتاده :

فلما صرح الشر　　فأمسى وهو عريان
ولم يبق سوى العدوان　　دناهم كما دانوا

نسخ ، ۱۸ رمضان ۱۱۰۳ ، عناوین شنگرف ، چند برگ اول‌حاشیه نویسی دارد ، جلد تیماج قرمز بدون مقوا .
۹۵ گ ، سطور مختلف ، ۲۳/۵ × ۱۲/۵ سم

(۲۲۶)

مشارق الانوار النبوية من صحاح الاخبار المصطفوية (حدیث ـ عربی)

از : رضی الدین حسن بن محمد الصاغانی حنفی (۶۵۰)

مؤلف پس از آنکه کتاب « مصباح الدجی » و « الشمس المنيرة » را بپایان رسانید روایاتی که در کتاب « النجم » و « الشهاب » بود بیفزود واین کتاب را گرد آورد تااحادیث صحاح‌را جمع نموده باشد ؛ این کتاب بجهت المستنصربن الظاهر ابن الناصر بن المستضیء تألیف شده ، ودر ده باب بطور زیبائی تنظیم کرده وبرای هر کتاب رمزی گذاشته است .

آغاز : « الحمد لله محيي الرمم ومجري القلم » .

آغاز نسخه افتاده : « في نار جهنم خالداً مخلداً فيها أبداً ، ق بريدة بن الحصيب من ترك صلاة العصر » .

انجام : « م أنس رضي الله عنه لبيك عمرة وحجاً » .

نسخ نازیبا ، دوشنبه اول رجب ۷۷۳ در شهر ازنیق درمدرسهٔ امیر مراد بن اورخان ، عناوین شنگرف ، حاشیه نویسی زیادی دارد ، نسخه فرسوده ودر آغاز ازباب اول ناقص دارد ، ودر آخر پنج برگ است دارای مطالب متفرقه .
۱۰۹ گ ، ۱۷ س ، ۲۳/۵ × ۱۵ سم

(۲۲۷)

غرر الحکم ودرر الکلم (ادب - عربی)

از : ابو الفتح عبد الواحد بن محمد آمدی تمیمی (۵۱۰)

کلمات کوتاه حضرت امیر المؤمنین علیه السلام را بترتیب حروف گردآورده است ، مؤلف چون دید که جاحظ فقط صد کلمه از گفته ها آن حضرت را انتخاب نموده بر آن شد که کلمات بیشتری انتخاب کند ، و گوید تمام کلمات حضرت را نیز استقصا نکرده‌ام . این کلمات بحذف اسانید بترتیب حروف باملاحظهٔ حروف آخر جمله‌ها ترتیب داده شده است .

آغاز : « الحمد لله الذي هدانا بتوفیقه الی جادة طریقه وفضلنا بتوحیده علی کافة عبیده » .

انجام : « یقبح بالرجل أن یقصر عمله عن علمه ویعجز فعله عن قوله » .

نسخ ، در سال ۱۰۸۱ ، عناوین ابواب وفصول شنگرف ، قبل از کتاب برگی‌است دارای چند تملک که پاك شده‌اندیکی از آنها بتاریخ رمضان ۱۲۳۷ میباشد ، روی برگ اول وچند جای دیگر مهر مربع بزرگی است « لااله الاالله الملك الحق المبین عبده محمداسماعیل» ، چند برگ اول معرب وباقی کتاب بدون اعراب است ، جلد تیماج قرمزعطف تیماج مشکی .

۳۱۳ گ ، ۱۲ س ، ۲۴ × ۱۷/۵ سم

(۲۲۸)

شرح الوجیز فی الفروع (فقه - عربی)

از : ابو القاسم عبد الکریم بن محمد قزوینی رافعی شافعی (۶۲۳)

« الوجیز فی الفروع » کتاب بسیار معروف ومشهوری است در فقه شافعی که ابو حامد غزالی (۵۰۵) نوشته است ، ورافعی آنرا دو مرتبه شرح نموده ، اول بسیار مفصل بنام « فتح العزیز علی کتاب الوجیز » ودوم شرح مختصر تری است

که این نسخه یك جزء از آن میباشد . نسخهٔ حاضراز کتاب بیوع شروع میشود وبه کتاب ضمان ختم میشود ، وعناوین وی « قال ـ قال » میباشد .

آغاز نسخه : « قال کتاب البیوع والنظر فی خمسة اطراف ؛ الاول فی صحته وفساده وفیه أربعة ابواب » .

انجام نسخه : « کما اذا أطلق کل واحد منهما مع نصف العبد لان هناك تناول العقد الصحیح جمیع العبد » .

نسخ نازیبا ، محمود بن اسماعیل الاردبیلی ، نیمهٔ ماه رجب ۷۱۹ ، عناوین باخط مشکی درشت ، حاشیه نویسی مختصری دارد ، روی برگ اول تملك نجیب الله بن زین العابدین ، وجلال الدین محمدبن محمد الرملی مؤذن جامع اموی بتاریخ ۹۵۶ ، ومحمودبن هبة الله ، واحمد بن الحسن الجاربردی ، وابوبکربن احمدبن سلیمان الاذرعی الشافعی بتاریخ ۸۲۲ ، وعبد الله بن عبد الرحمن حلی ، ومحمد السیرافی الشافعی دیده میشود ، جلد تیماج مشکی .
۲۳۰ گ ، ۲۳ س ، ۲۴ × ۱۶/۵ سم

(۲۲۹)

تهذیب الاحکام

(حدیث ـ عربی)

از : شیخ الطائفه محمد بن الحسن الطوسی (۴۶۰)

این کتاب یکی از چهار کتاب حدیثی مهمی است که نزد شیعه اهمیت فراوان دارند ، وبعنوان شرح بر کتاب «المقنعة» شیخ مفید نوشته ودر هر مسألهای روایتهای مناسب را آورده است . در ذریعه ۵۰۴/۴ گوید : ابواب کتاب تهذیب سیصدونود وسه باب است ودارای سیزده هزار وپانصد ونود روایت میباشد . نسخهٔ حاضر از کتاب زکاة شروع شده وبه کتاب المزار ختم میشود .

آغاز نسخه افتاده : « ذوي قرابتي حتى لا أحتسب الزكاة عليه ، قال ابوك وأمك ، قلت أبي وأمي » .

انجام نسخه افتاده : « السلام عليك يامن جاهد في الله مرتين » .

نسخ ، امیر عین العارفین قمی (بنا بنوشتهٔ آیة الله مرعشی ومادراین نسبت شك داریم) ، عناوین شنگرف ، حاشیه نویسی دارد بنشانیهای مختلف ، کلمات بسیار درحاشیه وبین سطرها تصحیح شده است ، ودرچندجا علامت بلاغ بخط مجلسی میباشد ، در پایان کتاب صوم ملا محمد باقر مجلسی انهائی بخط خـود نوشته است بجهت امیر عین العارفین علوی قمی بتاریخ یازدهم جمادی الاول ۱۰۹۳ ،حواشی کتاب را موریانه خورده ، جلد مقوائی عطف پارچه سفید .
۲۴۵ گ ، ۲۲ س ، ۲۳/۵ × ۱۸ سم

(۲۳۰)

شرح الشافیـة (صرف ـ عربی)

از : میرزا کمالا محمد بن محمد فسوی (ق ۱۲)

بهشمارهٔ (۹۰) رجوع شود .

نسخ ، قنبربن سلیمان ، یك شنبه ۱۲ جمادی الثانی ۱۱۲۹ ، ازروی نسخهای که مؤلف آنرا تصحیح نموده است ، متن باشنگرف علامت دارد ، حاشـیه نویسی دارد بانشانی « منه دام ظلـه » ، جلد دو رو تیماج رو قهوهای پشت قرمز عطف تیماج سبز .
۱۳۲ گ ، ۲۴ س ، ۲۴ × ۱۸ سم

(۲۳۱)

ایضاح الفوائد فی شرح مشکلات القواعد (فقه ـ عربی)

از : فخر الدین محمد بن الحسن بن یوسف حلی (۷۷۱)

شرح مهـم مختصری است برجاهای مشکل کتاب « قواعد الاحکام » علامـهٔ حلی ، این شرح را مؤلف بدستور پدرش علامه تاکتاب نکاح در حیاتش وباقی را پس از درگذشتش نوشته است ، وعناوینش « قال ـ اقول » میباشد .

در ذریعه ۴۹۷/۲ گوید : در بعضی از نسخه‌ها تاریخ بپایان رسیدن کتاب سال ۷۶۰ ذکر شده است ، واز اینجا معلوم میشود که فخر الدین پس از مدتی از در گذشت پدرش علامه این کتاب را تمام نموده است .

نسخهٔ حاضر ازاول وآخر افتاده دارد ، از اواخر کتاب نکاح شروع میگردد وبأواخر کتاب وصیت تمام میشود .

آغاز نسخه : « ولانه کلما عارض دلیلا وتوقف حکمه علیه وان لم یحکم یوطن لهما » .

انجام نسخه : « ویصح من ثلاثة وستین سهماً ، وفي المثال الثاني وهو ماذا زاد الجزء على الثلث كأن يوصي » .

نسخ ، نسخه قدیم ونفیس ، از اول وآخر واواسط افتاده ، عناوین شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی مختصری دارد ، ودراوائل نسخه علامتهای بلاغ نیز نوشته است ، وازحواشی برمیآید که نسخه از روی نسخهٔ مصنف در عصر خودش نوشته وتصحیح شده وکاتب ازشاگردانش بوده است . ودر بیشترصفحه‌ها مهرمربعی است « وقف لطف الله » ، ونسخه رطوبت دیده وبسیارجاها خوانده نمیشود .

۲۱۱ گ ، ۲۷ س ، ۲۴ × ۱۷ سم

(۲۳۲)

فتح العزیز علی کتاب الوجیز (فقه ـ عربی)

از : ابو القاسم عبد الکریم بن محمد قزوینی رافعی شافعی (۶۲۳)

شرح بسیار مفصل مهمی است بر کتاب « الوجیز » ابو حامد غزالی (۵۰۵) که درفقه شافعی نوشته است ، وعناوینش « قال الامام حجة الاسلام ـ قال الشارح » میباشد ، وبنا بگفتهٔ کشف الظنون ۲۰۰۳/۲ در فقه مذاهب اهل سنت مانند این کتاب نوشته نشده است . وچون بسیار اهمیت دارد گروهی از بزرگان دانشمندان اهل

(۲۳۴)

خادمیه (فقه ـ فارسی)

از : میرزا محمد علي بن محمد خلیل حسیني مرعشي (ق ۱۲)

مسائلی است مفصل واستدلالی در موضوع ربـا واینکه شرعاً جایز نیست با حیله (کلاه شرعی) پول به‌منفعت دادواین گونه معامله مخالف است باقرآن وسنت ، عناوین کـتاب « مسألة ـ مسألة » میباشد ، وچنانچه در مقدمه تصریح شـده مؤلف بسال ۱۱۵۵ متولد شده است .

آغاز : « الحمد لله الذي أنزل القرآن بلسان عربي مبين هدى للناس وبينات من الهدى والفرقان » .

انجام : « وآن را بأهل بيت عليهم السلام میدهند مطلقا خبری مذکور نشده است ، والسلام على من اتبع الهدى » .

نسخ نازیبا ، بخطمؤلف ، عناوین شنگرف ،آیه‌ها باشنگرف اعراب دارد ، درحاشیه تصحیح شده است ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .
۱۱۸ گ ، سطور مختلف ، ۲۴ × ۱۲ سم

(۲۳۵)

من لایحضره الفقیه (حدیث ـ عربی)

از : شیخ صدوق محمد بن علي بن بابویه قمی (۳۸۱)

به‌شمارهٔ (۱۲۲) رجوع شود .

نسخهٔ حاضر از کتاب القضایا والحدود شروع میشود وبه باب معرفة الکبائر ختم میگردد ، ومتضمن جزء سوم میباشد .

نسخ نازیبا ، نسخه بسیار قدیم ونفیس وشاید ازقرن چهارم یا پنجم باشد ، عناوین باخطهای درشت‌تر وعلائم شنگرف ، درحاشیه باخط

وبحثی در أوامر ونواهی ؛ کتاب التوحيد والعقل والعلم ، کتاب النبوة والامامة ، كتاب الخطب والكلم ، کتاب الايمان والكفر والاخلاق ؛ كتاب السماء والعالم ، كتاب الطهارة والزي والتجمل ، كتاب الصلاة ، كتاب الصوم والزكاة والخمس ، كتاب الحج والعمرة والمزار ، كتاب فضل القرآن والدعاء ، كتاب المعايش والمكاسب والخراج والقضاء والجهاد والحدود والديات ، كتاب المطاعم والمشارب ، كتاب احكام النساء ، كتاب الجنائز والمواريث .

در هر فصلی اول آیات مناسب را بترتیب سوره‌ها میآورد پس از آن آنچه از روایتها در آن موضوع روایت شده است ، واسانید روایاتی که از کتاب کافي ومن لایحضر واستبصار وتهذيب نقل میکند حذف شده واسانید روایتهای منقول از کتابهای دیگر را ذکر میکند .

نسخهٔ حاضر مشتمل برجزء اول ودوم است که دارای کتاب التوحید والعقل والعلم میباشد ، واز اول افتاده دارد .

آغاز نسخه افتاده : « رواه واحد منهم لم ينكر عليه ثم ان المحمدين الثلاثة رضوان الله عليهم رووا أخبار تلك الكتب » .

انجام نسخه : « في الفقيه سئل الصادق عليه السلام عن قول الله عزوجل أولم يروا أنا نأتي الارض ننقصها من اطرافها فقال فقد العلماء » .

نسخ ، عناوین شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده است بخطوط مختلف وشاید بعضی از تصحیحها بخط خود مؤلف باشد ، در بعضی از صفحه ها « بلغت المقابلة » دارد ، وحاشیه ها راموریانه خورده است ، جلد تیماج سبز .
۳۹۶ گ ، ۱۷ س ، ۲۴×۱۸ سم

سنت این کتاب راتلخیص نموده‌اند، و از جملهٔ تلخیصها تلخیص خود رافعی است که بشمارهٔ (۲۲۸) مذکورشد . نسخهٔ حاضر بکتاب لقیط شروع و بکتاب صدقات ختم میشود ، وجلد پنجم شرح میباشد .

آغاز نسخه : « کتاب اللقیط وفیه بابان ، الباب الاول في الالتقاط وحکمه وكل صبي ضايع لا كافل له فالتقاطه من فروض الكفايات » .

انجام نسخه : « كما لوقال لعبده انت حر على ألف عتق ويعطى الالف من سهم الغارمين ، والله اعلم بالصواب » .

نسخ ، حسین بن علی‌بن بابا بن محمد الشیرازی ، اواخر ربیع‌الاول ۷۰۶ در مقام کولوا ، عناوین به مشکی درشت ، روی برگ اول تملك محمد الناصحی تبریزی ، وعبد الحی بن محمد بن محمد الکاتب ، ومحمد بن یحیی بن اسماعیل الرسولی الغسانی الحنفی ، وتملك بی نام دیگری بتاریخ ۱۰۵۷ دیده میشود ، پائین ورقها را موش خورده است ، جلد تیماج قرمز .
۲۵۲ گ ، ۲۳ س ، ۲۴ × ۱۶/۵ سم

(۲۳۳)

الاوفی (حدیث - عربی)

از : فضلعلی بن شاهوردی بیك توشمال باشی (ق ۱۲)

صد وبیست کتاب از مصادر روایتی شیعه نزد مؤلف گرد آمده بود خواست روایتها را در یك کتاب بیاورد ، چون تألیف کتاب « بحار الانوار » علامهٔ مجلسی و « الوافی » فیض کاشانی را شنید از این کار منصرف شد ؛ ولی چون آن دو کتاب‌را دید وافی بمرادنبودند ولذادومرتبه بکارمشغول‌شدوتألیف این کتاب رابانجام رسانید .

این کتاب بحسب تقسیم مؤلف به بیست وچهارجلد منقسم ودارای یك مقدمه وچهارده کتاب میباشد: مقدمه درذکرمصادرواسانید وحالات بعضی‌ازرواة ودانشمندان

(۲۳۴)

خادمیه (فقه ـ فارسی)

از : میرزا محمد علي بن محمد خليل حسيني مرعشي (ق ۱۲)

مسائلی است مفصل واستدلالی در موضوع ربـا واینکه شرعاً جایز نیست با حیله (کلاه شرعی) پول بهمنفعت دادواین گونه معامله مخالف است باقرآن وسنت ، عناوین کـتاب « مسألة ـ مسألة » میباشد ، وچنانچه در مقدمه تصریح شـده مؤلف بسال ۱۱۵۵ متولد شده است .

آغاز : « الحمد لله الذي أنزل القرآن بلسان عربي مبين هدى للناس وبينات من الهدى والفرقان » .

انجام : « وآن را بأهل بیت علیهم السلام میدهند مطلقا خبری مذکور نشده است ، والسلام على من اتبع الهدى » .

نسخ نازیبا ، بخطمؤلف ، عناوین شنگرف ،آیهها باشنگرف اعراب دارد ، درحاشیه تصحیح شده است ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .
۱۱۸ گ ، سطور مختلف ، ۲۴ × ۱۲ سم

(۲۳۵)

من لايحضره الفقيه (حديث ـ عربي)

از : شیخ صدوق محمد بن علي بن بابویه قمی (۳۸۱)

بهشمارهٔ (۱۲۲) رجوع شود .

نسخهٔ حاضر از کتاب القضایا والحدود شروع میشود وبه باب معرفة الكبائر ختم میگردد ، ومتضمن جزء سوم میباشد .

نسخ نازیبا ، نسخه بسیار قدیم ونفیس وشاید ازقرن چهارم یا پنجم باشد ، عناوین باخطهای درشت‌تر وعلائم شنگرف ، درحاشیه باخط

نونویسی تصحیح شده است ، هشت برگ اول نونویس وحضرت آیة الله مرعشی نوشته‌اند که میگویند این هشت برگ بخط مولی حبیب الله بن علی‌مددکاشانی‌معروف میباشد ، حاشیه برگهارا موریانه خورده است ، جلد مقوا عطف تیماج قرمز .

۱۴۸ گ ، ۱۸ س ، ۲۴ × ۱۵ سم

(۲۳۶)

المقنعـة

(فقه ـ عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان البغدادي (۴۱۳)

مسائل فقهی فتوائی را شیخ مفید بجهت السید الامیر الجلیل ؟ گرد آورده ، ودرآغاز کتاب چند باب بسیار مختصراست دراعتقادات . این کتاب را شیخ طوسی در کتاب « تهذیب الاحکام » شرح نموده وروایاتش را جمع کرده است .

آغاز : « الحمد لله الذي نهج السبیل الی معرفته وبسر مادعا الیه من طاعتـه وأعان علی شکر منته ونعمته بما ندب الیه » .

انجام : « وجواز امر طائعین غیر مکرهین لایولی علی مثلهما وذلك في شهر کذا من سنة کذا » .

نسخ زیبا ، محمد قلی ترکمان ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول تملك بهـاء الدین بن محمد بن حمـادی اللیثی الجزائری بتاریخ ۱۰۸۴دیده میشود ، جلد دورو تیماج‌رو قهوه‌ای ضربی‌پشت تیماج قرمز .

۲۸۰ گ ، ۱۹ س ، ۲۶ × ۱۶ سم

(۲۳۷)

الوافی

(حدیث ـ عربی)

از : ملا محسن بن مرتضی فیض‌کاشانی (۱۰۹۱)

احادیث وروایتهای کتابهای کافی ومن لایحضره الفقیه واستبصار وتهذیب را

در سه مقدمه وچهارده کتاب ویك خاتمه گردآورده است ، در هرفصلی اول آیات مناسب راآورده پس از آن احادیث را ذکر میکند ، وازروایتها آنچه ضرورت بشرح دارد بعنوان « بیان » شرح میکند ، تألیفش بسال ۱۰۶۸ بپایان رسیده است .

فهرست موضوعات کتاب چنین است : مقدمهٔ اول در دانستن علوم دینی ، مقدمهٔ دوم دردانستن اسانید ، مقدمهٔ سوم در بعضی اصطلاحات وقواعد ، کتاب العقل والعلم والتوحید ، کتاب الحجة ، کتاب الایمان والکفر ، کتاب الطهارة والتزین ، کتاب الصلاة والدعاء والقرآن ، کتاب الزکاة والخمس والمبرات ، کتاب الصیام والاعتکاف والمعاهدات ، کتاب الحج والعمرة والزیارات ، کتاب الحسبة والأحکام والشهادات ؛ کتاب المعایش والمکاسب والمعاملات ، کتاب المطاعم والمشارب والتجملات ؛ کتاب النکاح والطلاق والولادات ، کتاب الجنائز والفرائض والوصیات ، کتاب الروضة ، خاتمه در اسانید فقیه وتهذیب واستبصار .

این نسخه مشتمل بر کتاب حج وعمره وزیارات میباشد .

آغاز کتاب : « نحمدك اللهم یا من هدانا بأنوار القرآن والحدیث لمعرفة الفرائض والسنن » .

آغاز نسخه : « الحمد لله والصلاة والسلام علی رسول الله . . باب الحج والعمرة والزیارات وهو الثامن من أجزاء کتاب الوافي » .

انجام نسخه : « آخر أبواب الزیارات وشهود المشاهد والمساجد ، وبتمامها تم الجزء الثامن من کتاب الحج من أجزاء کتاب الوافي . . » .

نسخ ، بخط خود فیض (بشهادت فرزندش علم الهدی) ، عناوین ونشانیها شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده ، روی برگ اول خط علم الهدی پسرفیض کاشانی ومهر بیضوی وی « بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی » وتملك از کتابهای ملا ابیطالب ، ومهر بیضوی « لا اله الاالله الملك الحق المبین علی رضا » دیده میشود ، جلد دوروتیماج رو قرمز پشت مشکی .

۲۸۹ گ ، ۲۰ س ، ۲۴ × ۱۶ سم

(۲۳۸)

ملاذ الاخیار فی شرح تهذیب الاخبار (حدیث ـ عربی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

شرح مهمی است بر کتاب « تهذیب الاحکام » شیخ طوسی . این شرح بدنبال هرروایتی اول سلسلهٔ سندرا شرح میدهدپس از آن آنچه که راجع بمتن باشد ، ظاهراً تمام کتاب تهذیب شرح شده است گرچه بعضی گویند که تمام نیست . نسخهٔ حاضر جزء دوم کتاب است . ومشتمل بر کتاب صلاة وزکاة وصوم میباشد ، واز آخر افتاده دارد . کتاب صلاة در ماه ربیع الاول ۱۱۰۹ بپایان رسیده است .

آغاز نسخه : « کتاب الصلاة ، قوله رحمه الله لانه کالمعلوم ، أقول کلام الشیخ المفید قدس سره في هذا الفصل هکذا » .

انجام افتاده : « وقال فیه ان رسول الله صلی الله علیه و آله کان یأمر بذلك فاطمة علیها السلام » .

نسخ ، عبد الرحیم اصفهانی (در خط با نسخهٔ آینده یکی است) ، عناوین وعلائم شنگرف ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتاب وتملکهای چندی است که پاك شده‌اند وفقط تملك سید عبد الحسین آل طیب خوانده میشود ، جلد مقوائی عطف تیماج مشکی .
۱۹۲ گ ، ۲۳ س ، ۲۴ × ۱۸/۵ سم

(۲۳۹)

ملاذ الاخیار فی شرح تهذیب الاخبار (حدیث ـ عربی)

از : ملامحمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

نسخهٔ حاضرجزء سوم شرح میباشد ، واز کتاب جهادشروع شده وبآخر کتاب

نکاح ختم میشود ؛ وچنانچه در آخر بنقل از خط مؤلف آمده این جزء درماه ذی‌القعده ۱۰۹۶ بپایان رسیده است .

آغاز نسخه : « الحمد لله والصلاة علی نبیه محمد . کتاب الجهاد وسیرة الامام علیه السلام ، باب فضل الجهاد وفرضه » .

انجام نسخه : « والشیخ باسنادضعیف عن یعقوب الجعفی قال سمعت اباالحسن علیه السلام یقول لابأس بالعزل في ستة وجوه ، وذکرالخبر » .

نسخ ، عبد الرحیم اصفهانی ، دهم آخر رجب ۱۱۲۷ ، عناوین شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده وبلاغ دارد ، در صفحهٔ آخر جملهٔ « بلغ مقابلة من أوله الی آخره » دیده‌میشود ، روی صفحهٔ اول وقفنامهٔ کتاب است بتاریخ ۱۲۵۲ ، وتملك محمدحسین شرارة بتاریخ ۱۱۹۴ دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای .

۱۹۰ گ ، ۲۳ س ، ۲۴ × ۱۸/۵ سم

(۲۴۰)

اللوامع القدسیة (لوامع صاحبقرانی) (حدیث ـ فارسی)

از : ملامحمد تقی بن مقصود علی مجلسی (۱۰۷۰)

پس از اینکه مجلسی شرح عربی « من لا یحضره الفقیه » راکه « روضة المتقین » نام دارد ، بپایان رسانید به شاه عباس صفوی تقدیم نمود ؛ شاه درخواست کرد که شرحی بفارسی بر کتاب من لا یحضر بنگارد ؛ مجلسی بنا باین درخواست لوامع قدسیه رانوشت وچون بشاه عباس اهداء نمود مشهوربه «لوامع صاحبقراني» شد . این کتاب درسالهای ۱۰۶۵ ـ ۱۰۶۶ نوشته شده است ، ودر اول روایت را ترجمه بفارسی میکند پس ازآن شرح میدهد . نسخهٔ حاضر از اول وآخر ناقص وقطعه ای از احکام نماز را دارد .

آغاز نسخه افتاده : « والذي يضرب الحدود بين يدي الامام ، وكالصحيح منقول است وشیخ نیز کالصحیح روایت کرده است » .

انجام نسخه افتاده : « بخاطر ندارم که درجائی دیده باشم غیر از اینجا باآنکه در صحیح از ابن سنان از حضرت امام . . » .

نسخ ، عناوین شنگرف ، عبارات عربی معرب ، با خط قرمز علامت دارد ، در حاشیه تصحیح شده است ، جلد تیماج قرمز بدون مقوا .
۵۶ گ ، ۲۱ س ، ۲۵ × ۱۸/۷ سم

(۲۴۱)

النهاية فی مجرد الفقه والفتاوی

(فقه - عربی)

از : شیخ الطائفة محمد بن الحسن طوسی (۴۶۰)

مسائلی فقهی فتوائی بدون ذکرأدله بجهت عمل مقلدین در این کتاب آورده شده است ، این کتاب مانند کتابهای فقهی ازطهارت شروع شده وبأحکام دیات ختم میشود ، وبحسب تقسیم مؤلف در دو جلد میباشد .

آغاز : « الحمد لله مستحق الحمد وموجبه . كتاب الطهارة ؛ باب ماهية الطهارة و كيفية ترتيبها ، الطهارة في الشريعة اسم لمايستباح به الدخول في الصلاة » .

انجام : « فان أتلفه عليه و كان قد أظهره لم يكن عليه شيء على حال » .

انجام نسخه افتاده : « واذا قتلت المرأة وهي حامل ومات الولد في بطنها ولا يعلم أذكر هو أم . . » .

نسخ نازیبا ، حمزة بن نصر الله بن احمد الموصلی ، ۱۴ شوال ۵۰۷ (آخر جزء اول) ، بعضی ازکلمات معرب ، عناوین با خط درشت مشکی ، درحاشیه تصحیح شده وعلامت بلاغ دارد به چهار خط ، درآخر جزء اول انهائی است که حسن بن سداد حلی بتاریخ جمادی الاول ۷۲۷ نوشته است ، روی برگ اول تملك حسین بن محمد بن علی بن شجاع الانصاری ، واجازه‌ای که شیخ عبد الله بن علی خواری ورامینی نوشته‌است‌بجهت شیخ‌زین الدین علی‌بن حسن العمادی‌حلی بتاریخ۶۹۱دیده میشود،دراول کتاب‌صوم وجاهای‌دیگر

تصریح شده که بانسخهٔ اصل مقابله شده است ، برگ هفتم وهشتم نونویس است وازآخر نیز افتاده دارد ، روی برگ اول جزء دوم مهربیضوی « ابوالقاسم » ومهر مربع « الراجی ابوالقاسم بن محمد تقی » ودو بیت شعر عربی که بتاریخ اوائل شهررمضان ۹۶۰ نوشته شده‌است دیده میشود ، جلدتیماج قرمزعطف تیماج‌قهوه‌ای فرسوده .
۲۷۵ گ ، ۲۰ س ، ۲۴/۵ × ۱۵/۵ سم

(۲۴۲)

زبدة التفاسیر　　　　(تفسیر ــ عربی)

از : ملا فتح الله بن شکر الله کاشانی (۹۸۸)

تفسیرمزجی مختصری است که به‌مباحث ادبی کمتر اشاره میکند ، وبنابتصریح مؤلف در مقدمهٔ کتاب این تفسیر پس از دو تفسیر فارسیش « منهج الصادقین » و « خلاصة المنهج » نوشته شده است . در نیمهٔ ماه ذی القعده ۹۷۷ بپایان رسیده است . نسخهٔ ما نیم دوم تفسیر واز سورهٔ مریم تاآخر قرآن میباشد .

آغاز نسخه : « سورة مریم علیها السلام مکیة بالاجماع ثمان وتسعون‌آیة في حدیث أبي بن کعب عن النبي » .

انجام : « ویجوز أن یکون متعلقاً بیوسوس ومعناه ابتداء الغایة أي یوسوس في صدورهم من جهة الجنة والناس ، صورة خط المؤلف . . » .

نسخ ، حسن بن میرزابیك رونجی ، دوشنبه چهاردهم محرم ۱۰۷۲ ، آیات باشنگرف علامت دارد ، روی برگ اول‌تملك محمودبن حاج محمد رضا بتاریخ رجب ۱۳۱۳ ومهر مربع « عبده محمود » ، وابتیاعی از ملامحمد باقربن ملامحمدبتاریخ شنبه ۱۱رجب ۱۳۱۳ ، ومهر بیضوی « اللهم صل علی محمد وآل محمد » ، ونوشته های متفرقه ومهرهای دیگری که خوانده نمیشوندديده میشود ، جلدتیماج مشکی عطف تیماج قهوه‌ای .
۳۹۲ گ ، ۲۲س ، ۲۴ × ۱۸ سم

(۲۴۳)

مجموعـه :

۱ - احکام النساء « ۱ پ - ۱۹ پ » (فقه - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی (۴۱۳)

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۲ - أجوبة المسائل الصاغانية « ۲۰ پ - ۵۶ پ » (پاسخ - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادي

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۳ - سهو النبي « ۵۷ پ - ۶۲ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادي

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۴ - الأشراف فيعامة فرائض اهل الاسلام « ۶۳ پ - ۷۶ ر » (فقه - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۵ - شرح منام الشيخ « ۷۷ پ - ۷۸ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۶ - الرد علی الزيدية « ۷۹ پ - ۸۶ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۷ - معنی المولی « ۸۷ پ - ۹۶ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۸ - الرد علی أصحاب العدد « ۹۷ پ - ۱۰۴ ر » (فقه - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۹ - الفصول العشرة « ۱۰۵ پ - ۱۲۱ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

انجام نسخه افتاده : « ووجب علیهم به العقاب وکان ذلك هوالاصلح لهم » .

۱۰ - المسح علی الرجلین « ۱۲۲ ر - ۱۲۳ ر » (فقه - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

آغاز نسخـه افتاده : « تفصیل ما ربح ؟ علیه الکلام في قـول أمیر المؤمنین علیه السلام هذا وضوء من لم یحدث » .

۱۱ - النص علی علي علیه السلام « ۱۲۵ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

از این رساله فقط یك صفحه از آغازش دراین قطعهٔ از مجموعه میباشد .

انجام افتاده : « قلت أجـل هو خبر مسلم يصطلح على ثبوته الجميع ، فقال خبرني الآن ماوجه اطلاق » .

۱۲ - العويص في الفقه « ۱۲۵ ر - ۱۳۸ پ » (فقه - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

به‌شمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

آغاز افتاده : « للاسلام ، الجواب هذا نصراني عقد على نصرانية » .

۱۳ - أقسام المولى « ۱۳۹ پ - ۱۴۴ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

به‌شمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۱۴ - تفضيل علي على الامة « ۱۴۵ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

به‌شمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

از این رساله فقط یك صفحه در این مجموعه میباشد .

انجام نسخه افتاده : « فان قال قد ثبت ان رسول الله صلى الله عليه وآله » .

۱۵ - الغيبة « ۱۴۶ ر - ۱۵۲ ر » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

به‌شمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

آغاز افتاده : « في رأي النبي صلى الله عليه وآله وان كان المذهب ماقدمناه » .

۱۶ - النص على علي عليه السلام « ۱۵۲ ر - ۱۵۳ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

به‌شمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

این رساله همان است که در همین مجموعه به‌شمارهٔ (۱۱) نیز گذشت ودر اینجا تمام است .

نسخ ، نسخه بسیار قدیم ونفیس ، عناوین باخط درشت نوشته شده است ، روی برگ اول مجموعه فهرست رساله‌ها ، وتملك علی بن الحسین الولیانی بتاریخ غرهٔ محرم ۸۸۸ ، وتملکهای دیگری است بتاریخ ۱۰۸۱ و ۱۱۹۹ ومهر بیضوی « عبد الباقی الحسینی » ومهر بیضوی دیگر « الواثق بالله الغنی رضی الدین » ونوشته های دیگر دیده میشود ، آخر رسالهٔ اول بیت شعری است وپاسخ آن که علم الهدی الحسنی الحسینی الرازی بتاریخ ۵ جمادی الاول ۹۰۷ نوشته است ، وروی برگ اول المسائل الصاغانیة تملك نصرالله بن محمد وعلم الهدی الحسنی الحسینی الرازی ، وهمچنین در چند جای دیگر تملك نصرالله بن محمد دیده میشود ، جلد تیماج مشکی ضربی .

۱۵۳ گ ، سطور مختلف ، ۲۴/۵ × ۱۷ سم

(۲۴۴)

حاشیة شرح الاشارات (فلسفه ـ عربی)

از : ؟

چند تن از دانشمندان بر کتاب « حل مشکلات الاشارات » محقق طوسی حاشیه نوشته اند که درذریعه ۱۱۰/۶ ذکر آنها آمده است ، ونسخهٔ حاضر یکی از آن حاشیه‌ها میباشد که بعنوان « قوله ـ قوله » است وقسمت طبیعیات را دارد ؛ وچنانچه ازآغاز این نسخه برمیآید مصنف حاشیه‌ای برقسمت منطق نیز دارد .

آغاز نسخه : « بسم الله الرحمن الرحیم وتمم بالخیر والحمد لله والاعتقاد بکرمه العمیم ، لقدأتینا علی قسم المنطق من شرح الشرح موفین حقه من التحریر » .

انجام : « هذا ما تلخص لدینا في شرح الشرح بالافکار المتوالیة . . ووقفنا علی مقامات الصدق انه علی کل شیء قدیر وبالاجابة جدیر » .

نسخ ، عناوین نوشته نیست ، نسخه بسیارمغلوط وثلث اولش تصحیح شده است ، روی برگ اول تملك محمـد بن عبد النبی نیشابوری ومهر بیضوی « صل علی محمد » دیده میشودکه زیرش این عبارت نوشـته است « خط ومهر میرزا محمد اخبـاری است » ، وهمچنین تملکهای دیگر هست که پاك شده اند .

۱۹۷ گ ، ۲۵ س ، ۱۵×۲۴/۵سم

(۲۴۵)

مجموعـه :

۱ - تنزیه الانبیاء والائمة « ۱ پ - ۹۵ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شریف مرتضی علي بن الحسین موسوی (۴۳۶)

شریف مرتضی در این کتاب نسبت گناه را از پیغمبران وامامـان رد مینماید وآیه‌هائی که ظاهراً دلالت براین موضوع دارند تأویل میکند . درآغاز کتاب بحث مفصلی در نسبت گناه به پیغمبران وامامان میآورد ، پس ازآن آیه هائی که در بارهٔ هریك از پیغمبران آمده است تأویل میکند ، پس ازآن آنچه راجع بامامان است شرح میدهد .

آغاز : « الحمد لله کمـا هو أهله ومستحقه وصلی الله علی خیرته من خلقـه وحجته علی عباده محمد وآله الابرار الطاهرین » .

انجام : « ولعلنا أن نستقصي الکلام فیه ونأتي علی مالعله لم نورده في کتاب الامامة في موضوع نفرده له . . » .

۲ - المزار « ۱۱۶ ر - ۱۷۸ ر » (زیارات - عربی)

از : ؟

زیارتهای ائمهٔ هدی علیهم السلام را بطـور مختصر گرد آورده است که زیارت کنندگان محتاج کتابهای مزار مفصل نشوند ، بسیاری از روایتهای این کتاب

از ابن قولویه بعنوان « حدثني ابو القاسم » با اسناد یابدون اسناد نقل شده است ، به اعمال کوفه وزیارت حضرت امیر المؤمنین علیه السلام شروع مینماید پس از آن زیارت حضرت امام حسین وباقی ائمه وزیارتهای جامعه را میآورد ، ودرحاشیهٔ صفحهٔ اول این کتاب را بنام « مناسك الزیارة » نامیده است .

آغاز : « قل الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصفی آلله محمد وآله الابرار ورحمة الله وبرکاته ، أما بعد فاني قداعتزمت وبالله التوفیق علی ترتیب مناسك زیارة الامامین امیر المؤمنین علي بن ابي طالب والحسین علیهما السلام . . وأضفت ذلك بزیارة باقي الائمة الاطهار » .

انجام : « ألا فمن زارني في غربتي کنت وآبائي شفعاءه یوم القیامة ومن کنا شفعاءه نجا ولوکان علیه مثل وزر الثقلین » .

۳ - الثاقب في المناقب في فضائل علي بن ابي طالب « ۱۷۸ پ - ۲۲۷ ر »
(اعتقادات - عربی)

از : ؟

بعضی از روایتها که درفضائل حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام روایت شده است از طریق شیعه وسنی دراین کتاب گردآمده واغلب اسانید را حذف میکند . این کتاب « ثاقب المناقب » تألیف ابن حمزه که در ذریعه ۵/۵ ذکرش رفته نمیباشد ، زیرا آن کتاب در مناقب پیغمبر اکرم وهمهٔ ائمه میباشد وکتاب حاضر اختصاص بمناقب حضرت امیر دارد وروایتها پراکنده وبدون نظم مخصوصی جمع شده‌است .

آغاز : « اول هذا أول المرآة بمناسبته ومقارنته لرسول الله محمد البشیر النذیر السراج المنیر » .

انجام : « وقیل ان المؤمن اذا خرج من قبره جاءته الصدقة کمثال القبة فتقف فوق رأسه فتوقی عنه حر ذلك الیوم » .

۴ - خطبة البیان « ۲۲۸ پ - ۲۵۵ ر » .

(ادب - عربی)

منسوب به امیر المؤمنین علي بن ابی طالب علیه السلام

خطبهٔ بسیار مفصلی است که گویند حضرت امیر علیه السلام در کوفه یا بصره (بنابر اختلاف روایات) انشاء فرموده ؛ در اولش بسیاری از اوصاف خود را ذکر میفرماید پس از آن اخبار غیبی زیاد وبعضی از علائم آخر الزمان را بیان میکند . درنسخه های این خطبه اختلافات نیز دیده میشود ودر نهج البلاغة نقل نشده است . درآغاز نسخهٔ این مجموعه اسناد خطبه را نیز آورده وحمد وثنائی که در آغازبعضی نسخه‌ها ذکر شده است دراین نسخه نمیباشد .

آغاز : « حدثنا محمد بن احمدالانباری قال حدثني الحسن بن محمدالجرجاني قاضي الري . . عن عبدالله بن مسعود یرفعه الی علي بن أبي طالب علیه السلام » .

انجام : « ثم تخرج الدابة الناکثة فیکون ذلك في آخر الزمان » .

نسخ ، حسن بن علی بن حسن بن علی بن حسین الحسینی البحرانی التوبلی التتکانی ، یکشنبه هشتم ذی القعده ۹۷۱ در جزیرهٔ جرون ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول مجموعه تملك ومهر هشت گوشه ایست که خوانده نمیشوند ، در حاشیهٔ کتاب اول آیات زیادی تفسیر شده واغلب منقول از مجمع البیان طبرسی میباشد ، ونیز کتاب تنزیه الانبیاء در حاشیه تصحیح شده وبلاغ دارد ودر پاره‌ای از حاشیه ها جملهٔ « بلغ ثانیاً » دیده میشود ، ودر صفحهٔ آخر این کتاب آمده که نجیب الدین محمد بن الشریف عماد الدین محمود در اواخر شوال ۱۰۸۰ مقابله‌اش را بپایان رسانیده است ، بین کتاب اول ودوم چند برگ است دارای مطالب وروایتها وفوائد متفرقه ، وهمچنین پس‌از خطبة البیان چند برگ دارای مطالب متفرقه میباشد ، وبرگ آخر نو نویس است ، جلد دورو تیماج روقهوه‌ای پشت مشکی .

۲۵۴ گ ، ۱۹ س ، ۲۴ × ۱۷ سم

(۲۴۶)

نور البراهين فى بيان أخبار السادة الطاهرين (حديث - عربی)

از : سید نعمت الله بن عبد الله موسوی جزائری (۱۱۱۲)

شرح مزجی مختصری است بر کتاب « التوحید » شیخ صدوق محمد بن علي بن بابویه قمی ، این شرح مشتمل بر بحثهای مختصر أدبی و کلامی میباشدو به‌شاه سلطان حسین صفوی تقدیم شده است ، ودرروز ترویه (هشتم ذی‌حجه) سال ۱۰۹۹ در حویزه بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمدلله الذي جعل توحيده معراجاً الى الجنان وسلماً يرتقى به الى رفيع مكان وزين بدلائله صحائف كتب السالكين » .

انجام : « ربض الجنة هو بفتح الباء ماحولها خارجاً عنها تشبيهاً بالابنية التي تكون حول المدن وتحت القلاع ، انتهى وبه انتهى الكتاب . . » .

نسخ ، محمد طاهر بن کمال الدین شوشتری ، سال ۱۱۰۳ ، متن باخط مشکی علامت دارد ، در حاشیه تصحیح شده وعلامت بلاغ دارد ، ودر چند صفحه خط خود جزائری دیده میشود ، ودر صفحهٔ آخرجزائری نوشته است که ازاول تاآخرنسخه را خوانده وتصحیح نموده است در بلدهٔ تستر بتاریخ اواخر رجب ۱۱۰۳ ، ودر همین صفحه مهر ترنجی بزرگی است که درست خوانده نمیشود ، جلد تیماج قرمز .

۲۴۴ گ ، ۲۳ س ، ۲۵ × ۱۲/۵ سم

(۲۴۷)

معجم الصحابة (حديث - عربی)

از : ابو القاسم عبد الله بن محمد بن عبد العزيز البغوى (۳۱۷)

روایاتی که از پیغمبر اکرم صلی الله علیه وآله روایت شده است بترتیب نام

صحابی بترتیب حروف تنظیم شده ، واین نسخه که مشتمل برجزء بیست ویکم تابیست وچهارم است دارای روایتهای قیس بن عاصم المنقری تا مرثد بن ربیعة العبدی میباشد . اول نام صحابی وگوشهٔ مختصری ازحالاتش را مینگارد پس از آن روایاتش را میآورد .

آغاز نسخه : « أخبرنا القاضي ابو الفضل محمد بن أحمد بن عيسى السعدي قراءة عليه من أصل كتابه وأنا اسمع باقرائه » .

انجام نسخه : « ومابلغني هذا الحديث الامن هذا الوجه الذي رواه الشاذكوني وقد رماه الائمة بالكذب » .

نسخ نا زیبا ، بعضی ازکلمات معرب ، در ماههای مختلف سال ۵۱۳ ، ابو عبد الله محمد بن ابی السرور الروحی (چنانچه ازآخر جزءبیست ویکممعلوم میشود) ،درآخراین جزءصورت سماع گروهی است بتاریخ ربیع الاول ۴۴۱ که در نسخهٔ اصل بوده ، وهمچنین اجازهٔ سماعی است برابوعبد الله محمد بن احمد بن ابراهیم رازی بتاریخ رجب ۵۱۶ ، واجازهٔ دیگر بر قاضی ابو محمد عبد الله بن ابو الفضل عبد الرحمن بن یحیی بن اسماعیل العثمانی الدیباجی بتاریخ ذی القعده ۵۶۳ ، واجازهٔ دیگر برشیخ ابو طاهر اسماعیل بن قاسم الزیات المسجدی بتاریخ جمادی الاول ۵۷۶ دیده میشود ، همین صورت سماع واجازهها درآخر همهٔ جزءهای این کتاب دیده میشود ، ودر حاشیهها شاگردان از جاهائی که خواندهاند نوشته شده است ، جلد تیماج قهوهای بدون مقوا .
۱۷۸ گ ، سطور مختلف ، ۲۵ × ۱۷ سم

(۲۴۸)

رسائل الصابی

(ادب - عربی)

از : ابو اسحاق ابراهیم بن هلال بن ابراهیم بن هارون الصابي (۳۸۴)

نامه هائی است ادبی که صابی خودش به پادشاهان وبزرگان نوشته یا اززبان

دیگران نگاشته است ، این نسخه جزء دهم از مجموعهٔ این نامه هاست که تاده سال قبل از مرگ صابی نوشته شده اند .

آغاز نسخه : «کتب ابو اسحاق .. الی عزالدولة ابن معزالدولة في صفة متصید من حل محلي من اصطناع الامیر عز الدولة أطال الله بقاه » .

انجام : « والانبساط في اجابتي بأخباره وأحواله وحاجاته ومهماته انشاء الله » .

نسخ معرب ، محمد بن الادیب ، سال ۵۳۳ ، از روی نسخه ای که ازروی نسخهٔ محسن پسرصابی نوشته شده است ، عناوین باخط مشکی درشت ، روی برگ اول نام کتاب ومؤلف در جدول مشکی وزر ولاجورد نوشته شده ، وتملك احمد بن محمد بن سالم بن صطری، واحمد بن حسن بن شریف العباد ، واحمد بن کتل الرسام ، وعلی ابن محمد بن الحسین ، وعلی الحکیم زاده دیده میشود .
۸۵ گ ، ۱۴ س ، ۲۵ × ۱۷ سم

(۲۴۹)

بصائر الدرجات (حدیث ـ عربی)

از : ابو جعفر محمد بن الحسن بن فروخ الصفار قمی (۲۹۰)

روایاتی که راجع است بامامت بطورعموم وآنهاکه متعلق است بامامت ائمهٔ هدی علیهم السلام در این کتاب گردآمده ، وچنانچه از ذریعه ۱۲۴/۳ معلوم میشود در نسخه‌های این کتاب بعضی از اختلافات دیده میشود . ونسخهٔ حاضر در ده جزء ومجموع ابوابش یکصد وهشتاد ونه باب است .

آغاز : « باب في العلم ان طلبه فرض على الناس ، محمد بن الحسن بن الصفار رحمه الله تعالى قال حدثني ابراهیم بن هاشم » .

انجام : « عن ابی عبد الله علیه السلام قال لاتکذبوا بحدیث اتاکم أحد فانکم لاتدرون لعله شيء من الحق فتکذبوا الله فوق عرشه » .

نسخ ، محمد امین نجفی استرابادی ، ۱۴ صفر ۱۰۶۷ ، عناوین وعلائم شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده است ، قبل ازکتاب پنج برگ است دارای فهرست ابواب ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتاب است بتاریخ محرم ۱۲۵۲ ، جلد دورو تیماج قهوه‌ای .
۲۲۴ گ ، ۱۹ س ، ۲۵ × ۱۷ سم

(۲۵۰)

بحار الانوار (حدیث ـ عربی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

به‌شمارهٔ (۸۷) رجوع شود .

این نسخه مشتمل برمقداری ازجزء چهاردهم بحاراست ، وبه « باب آخر في النهي عن الاستمطار بالانواء »شروع وبه « باب یوم النیروز وتعیینه » ختم میشود .

آغازنسخه : « باب آخر في النهي عن الاستمطار بالانواء والطيرة والعدوى، الايات النمل قالوا اطيرنا بك وبمن معك » .

انجام نسخه : « المكارم عن أبي الحسن عليه السلام قال لاتدع الحجامة في سبع من حزيران فان فاتك فأربع عشرة » .

نستعلیق ونسخ ، اغلب نسخه بخط خود مجلسی وبسیاری از جاها خط خورده وبعضی از صفحه‌ها سفید است ، ودر حاشیه‌ها تصحیح شده است ، عناوین ونشانیهاشنگرف ، جلدمقوائی‌عطف تیماج‌قرمز .
۱۳۵ گ ، سطور مختلف ، ۲۵/۵ × ۱۹ سم

(۲۵۱)

بحارالانوار (حدیث ـ عربی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

به‌شمارهٔ (۸۷) رجوع شود .

این نسخه مشتمل برمقداری از حالات حضرت باقر وحضرت صادق علیهما السلام میباشد که قطعه‌ای از جزء یازدهم کتاب است ، وبه « باب خروجه علیه‌السلام الی الشام » شروع میشود وبآخر حالات حضرت صادق ختم میگردد .

آغاز نسخه : « باب خروجه علیه السلام الی الشام وما ظهر من المعجزات ؛ ذکر السید ابن طاوس في کتاب أمان الاخطار » .

انجام نسخه : « وأبی أن یکـون اسماعیل ولو جهد الشیطان أن یتمثل بابنی موسی ماقدر علی ذلك أبداً » .

نسخ ونستعلیق ، بعضی قطعات بخط خودمجلسی وبعضی بخط نسخ دیگری ، دارای صفحه‌های سفید وبسیار جاها خط خورده ودرحاشیه تصحیح شـده است ، در حاشیهٔ صفحهٔ اول تملك سـید حسن کوه کمره‌ای ومهر مربع « عبده علی بن جعفر الحسینی » ومهر بیضوی « قاسم بن حسین الموسوی » وتملك سـید مصطفی حسینی صفائی خونساری بتاریخ ۱۳۶۲ ومهـر بیضوی وی « مصطفی الحسینی » دیده میشود ، در صفحـهٔ آخر گروهی این نسخه را دیده ویاد بود نوشته اند ونام آنهـا چنین است : علی بن ابراهیم الهمدانی بتاریخ ۱۳۸۶ ، ومحمدحسین الطباطبائی (آیة الله فقید بروجردی) ، ومحمد الحسینی الکوه کمره‌ای ، ومهر بیضوی وی « محمدبن علی الحسینی» وعبد الحسین الفقیهی بتاریخ ۱۳۶۳ ، وآیة الله مرعشی ومهر بیضوی وی « شهاب الدین الحسینی » ، ومرتضی بن عبد الکریم الحائری بتاریخ ۱۳۸۶ ،وعلی‌محدث زاده قمی،جلدتیماج بدون مقواقهوه‌ای .
۹۱ گ ، سطور مختلف ، ۲۶ × ۲۰ سم

(۲۵۲)

اللوامع القدسیة (لوامع صاحبقرانی) (حدیث ــ فارسی)

از : ملا محمد تقی بن مقصود علی مجلسی (۱۰۷۰)

به‌شمارهٔ (۲۴۰) رجوع شود .

این قطعه مشتمل برمقداری از کتاب صلاة میباشد ونیم‌آخر جزء اول است .

آغاز نسخه افتاده : « وجلال اورا دانست دهان خـود را میبندد از کلامی که بکار او نیاید » .

انجام نسخه : « ومنـور سازد قبر اورا از انوار قدسیه ؛ ودر عقب این جلد است جلد دوم که اولش ابواب زکاة است . . » .

نستعلیق ، بخط خودمجلسی جز بیست وهفت برگ آخر که بخط نسخ است واز مجلسی نیست ، متن معرب در قسمت اول باخـط مشکی علامت دارد ودر قسمت دوم باخـط شنگرف ، در حاشـیه تصحیح شده است ، جلد تیماج قرمز بدون مقوا .

۱۰۱ گ ، ۲۷ س ، ۲۶ × ۲۰ سم

(۲۵۳)

مصباح المتهجد (دعا ـ عربی)

از : شیخ الطائفة محمد بن الحسن الطوسی (۴۶۰)

کتاب بسیار مهمی است در ادعیـه واعمالی که در روزهای سال بجا آورده میشوند ؛ باحکام‌طهارت‌شروع مینماید ؛ پس از آن در کتاب الصلاة‌نمازهای مستحبی بسیارواعمال روزهارا میآورد ؛ پس ازآن اعمال‌ماهها را ازماه‌رمضان تاماه‌شعبان‌گرد میآورد وضمناً اعمال مکه ومدینه وبعضی از زیارتهای ائمه را نیزذکر میکند ، ودر آخرمختصری از احکام جهاد وزکاة را مینگارد .

آغاز : « الحمدلله ولی‌الحمد ومستحقه . . سألتم‌أیدکم الله أن أجمع عبادات السنة مایتکرر منها وما لایتکرر » .

انجام : « فلا تفقدني عونك عليه حتى لا أتكلف مالا أحتاج اليه ياذا الجلال والاكرام ، واكثر من قولك ياذا الجلال والاكرام » .

آغاز نسخه افتاده : « بها وجهك ثلاثاً وقل في كل واحد منها اللهم لك الحمد لا اله الا أنت » .

انجام نسخه افتاده : « اومکان لایراك به أحد أوتعمد الی‌منزل خال اوفی خلوة منذ حین یرتفع » .

نسخ ، نسخه قدیـم ونفیس ، عناوین مشکی درشت یا شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده ، جلد مقوائی عطف تیماج مشکی .
۱۳۲ گ ، ۱۹ س ، ۲۵ × ۱۷ سم

(۲۵۴)

نهایة المرام فی علم الکلام

(کلام - عربی)

از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

مباحث کلامی را بطور بسیار مفصـل با بررسیهای ادلهٔ هر دسته‌ای از علماء کلام وحکمارا علامـه در این کتاب گرد آورده وچنانکه در مقدمه‌اش گوید چیزی فروگذار نشده است ، این کتاب مشتمل بریك مقدمه وچند قاعده است . واین نسخه جزء اول کتاب میباشد .

آغاز : « الحمد لله القدیم الازلي الدائم الابدي الفرد الصمد الواحد الحکیم الکریم العظیم الجواد الأحد » .

انجام نسخه افتاده : « مع ان لمنازع أن ینازع فیها فلیس یصح في کل جسم ماذکره بل من شرطه » .

نسخ نازیبا ، نسخه قدیم ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول تملك کمال الحسینی وچند مهر است که خوانده نمیشوند .
۲۰۷ گ ، ۲۱ س ، ۲۵/۵ × ۱۸/۵ سم

(۲۵۵)

مجموعه :

۱ - شرح حدیث « ان المهر ماتراضیا علیه الناس » « ۲ پ - ۷ پ »

(فقه - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی (۴۱۳)

در این رساله شرح حدیث « ان المهر ما تراضیا علیـه الناس » میشودکه از حضرت صادق علیه السلام روایت شده است .

آغاز : « ذکرت اعجابك أیها الاخ الفاضل بجواب ذلك الشیخ الفاضل » .

انجام : « وفیما بیناه وشرحناه کفایة لمن ترك الهوی وأنصف من نفسه » .

۲ - نوادر الاثر بعلي خیر البشر « ۸ پ - ۱۵ ر » (حدیث - عربی)

از : شیخ جعفر بن احمدبن علی قمی (ق ۴)

سلسله روایت « ان علیاً علیـه السلام خیر البشر » ونام راویان این حدیث را ازسني وشیعه بنا بخواهش شخصی در این رساله گرد آورده است .

آغاز : « سألت اکرمك الله أن اجمـع لك من روی ان علیاً علیـه السلام خیر البشر فأجبتك الی ملتمسك لانه اهل لذلك » .

انجام : « ودفن المیت في التراب افضل من دفنه في التوابیت بذلك ضرب السنـة » .

۳ - اجوبة المسائل الصاغانیة « ۱۶ پ - ۵۴ پ » (پاسخ - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۴ - تفضیل الانبیاء علی الملائکة « ۵۵ پ - ۶۰ ر »　　(اعتقادات - عربی)

از : شریف مرتضی علي بن الحسین موسوی (۴۳۶)

شریف مرتضی در این رساله بطور مستدل اثبات مینماید که انبیاءگرام علیهم السلام افضل از ملائکه میباشند .

آغاز : « مسألة . . اعلم انه لاطریق من جهـة العقل الی القطع بفضل مکلف علی آخر » .

انجام : « والتعلیق بهذه الایة خاصة ضعیف جداً وفیما اوردناه کفایة » .

۵ - المنع من تفضیل الملائکة علی الانبیاء « ۶۱ پ - ۶۳ پ »

(اعتقادات - عربی)

از : شریف مرتضی علی بن الحسین موسوی

این رساله در موضوع رسالهٔ سابق وقدری مختصرتر میباشد ودر أطراف آیهٔ کریمه « ولقدکرمنا بني آدم » بحث مینماید .

آغاز : « مسألة أخری من انشائه . . ان سأل سائل مستدلا علی فضل الملائکة علی الانبیاء صلوات الله علیهم » .

انجام : « ممن لبس بذي فضل لفضلهم علی الملائکة ، وهذا واضح بحمدالله وحسن معونته وتوفیقه » .

۶ - ایمان ابی طالب « ۶۵ پ - ۷۲ پ »　　(اعتقادات - عربی)

از : ؟

در این کتاب از اعمال واشعار ابوطالب استدلال میکنند براینکه دین اسلام‌را قبول نموده ومسلمان شده است ، این کتاب همان است که درذریعه ۵۱۲/۲ ذکرش رفته ، وگویا همان کتاب « ایمان ابی طالب » شیخ مفید باشد که در ص ۵۱۳ همان مجلد مذکور است ، زیرا روش کتاب بی‌شباهت به روش مفید نیست .

آغاز : « الحمدلله ولي الحمد ومستحقه وصلواته على خيرته من خلقه محمد وآله ، وبعد أطال الله بقاء سيدنا الاستاد الجليل » .

انجام : « وايراد جميعه يطول وفيما أتيناه منه ومن دلائل ايمـانه برسول الله كفاية وبلاغ والحمد لله . . » .

۷ - مناظرة ابي الهذيل مع علوى « ۷۴ پ - ۷۸ ر » (اعتقادات - عربی)

از : ؟

صورت مناظره ایست که ابو الهذیل علاف محمد بن هذیل بن عبد الله بن مکحول بصری (۲۲۷) بایکی از علویین از اولاد ادریس حسنی در مجلس الواثق بالله عباسی نموده است .

آغاز : « قال ابوالهذيل العلاف وجد علي الواثق فأمر بحبسي فبينما أنا في مجلسي في ليلة اذا انا بمناد ينادي » .

انجام : « فقلت من الغـلام ياامير المؤمنين ، قال من ولد ادريس بن ادريس من ولد علي بن ابي طالب عليه السلام » .

۸ - معنی المولی « ۷۹ پ - ۸۰ پ » (ادب - عربی)

از : ابوجعفر محمد بن موسی

مؤلف در این رسـاله اثبات مینماید که کلمـه « مولی » در حدیث مروی از حضرت رسـول صلی الله علیه وآله « من کنت مولاه فهذا علي مولاه » بمعنی اولی بتصرف میباشد . این رساله در پاسخ السید الرئیس ابو ابراهیم ؟ نوشته شده‌است .

آغاز : « قال الاديب السعيد ابوجعفر . . سألني السيد الرئيس . . عن معنى قول الرسول من كنت مولاه فعلي مولاه » .

انجام : « على اني اتحقق ان ذلك حق غير باطل وحال غيرعاطل وما توفيقي الا بالله العلي العظيم » .

۹ - پاسخ ابو حنیفه « ۸۱ پ - ۸۲ ر » (اعتقادات - عربي)

از : ؟

پاسخ کوتاهی است راجع به‌پرسش ابوحنیفه درموضوع هدایت مردم بسوی حق وحقیقت .

آغاز : « اسئلة لابي حنيفة النعمان بن ثابت الكوفي » .

انجام : « مع أخذه منهم بالنواصي وتوليته امضاهم في الأشياء » .

۱۰ - حدوث الأجسام من الجواهر « ۸۲ پ - ۸۴ ر » (فلسفه - عربى)

از : شریف مرتضی علی بن الحسین موسوی

شریف مرتضی دراین رساله اعتراض مینماید برفلاسفه‌ای که حدوث اجسام‌را از جواهر میدانند ، وادلهٔ آنهارا پاسخ میگوید .

آغاز : « مسألة في الاعتراض . . ما يقال لمن يدعي عند اقامـة الدليل على حدوث الجسم والجوهر والعرض » .

انجام : « ولا مفهوم وهم يدعون التحديد والتحقيق وما أبعدهم عن ذلك » .

۱۱ - المتولی لغسل الامام « ۸۴ پ - ۸۶ ر » (اعتقادات - عربى)

از : شریف مرتضی علی بن الحسین موسوی

اینکه مشهوراست نزد شیعه که غسل‌امام را بایدامام دیگربدهد شریف مرتضی دراین رساله انکار نموده ومعتقد است که غیر از امام نیز میتواند غسل بدهد امام‌را .

آغاز : « مسألة اخرى . . قد روت الشيعة الامامية ان غسل الامام والصلاة عليه موقوفان على الامام الذي يتولى الامر بعده » .

انجام : « وهذا يقتضي على أن الامر على ما اخبرناه مما قدمناه » .

۱۲ - شرح منام الشیخ « ۸۷ پ - ۸۹ ر » (اعتقادات - عربی)
از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی
به‌شمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۱۳ - الرد علی الزیدیة « ۹۰ پ - ۹۸ ر » (اعتقادات - عربی)
از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی
به‌شمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۱۴ - معنی المولی « ۹۹ پ - ۱۱۰ پ » (اعتقادات - عربی)
از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی
به‌شمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۱۵ - الرد علی أصحاب العدد « ۱۱۱ پ - ۱۱۹ پ » (فقه - عربی)
از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی
به‌شمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۱۶ - المسح علی الرجلین « ۱۲۰ پ - ۱۲۷ پ » (فقه - عربی)
از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی
به‌شمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۱۷ - العویص في الفقه « ۱۲۸ پ - ۱۴۶ پ » (فقه - عربی)
از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی
به‌شمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۱۸ - أقسام المولی « ۱۴۷ پ - ۱۵۳ ر » (اعتقادات - عربی)
از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی
به شمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۱۹ - تفضیل علي علی الامة « ۱۵۳ پ - ۱۵۸ ر » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۲۰ - شرح حدیث نحن معاشر الانبیاء لانورث « ۱۵۸ پ - ۱۶۰ ر » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۲۱ - الغیبة « ۱۶۰ پ - ۱۷۲ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

در این نسخه چهار رساله در غیبت حضرت مهدی علیه السلام است که در شمارهٔ (۷۸) وصفشان گذشت .

۲۲ - النص علی علي علیه السلام « ۱۷۲ پ - ۱۷۴ ر » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۲۳ - خبر ماریة القبطیة « ۱۷۴ ر - ۱۷۷ پ » (اعتقادات - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

بهشمارهٔ (۷۸) رجوع شود .

۲۴ - اجوبة المسائل السرویة « ۱۷۷ پ - ۱۹۰ پ » (پاسخ - عربی)

از : شیخ مفید محمد بن محمد بن النعمان بغدادی

یازده پاسخ اعتقادی است از پرسشهای السید الشریف الفاضل ؟ که ازساری مازندران فرستاده است . نسخهٔ حاضر پاسخ سوم وچهارم را ندارد .

آغاز : « الحمـد لله رب العالمين . . وبعد وصلني المدرج المنطوي على المسائل من جهة السيد الشريف الفاضل أطال الله عمره » .

انجام : « وقد أمليت في هذا المعنى كتاباً سميته الوعد والوعيد ان وصل الى السيد الشريف الفاضل الخطير ادام الله رفعته . . » .

۲۵ - الامامة « ۱۹۱ پ - ۲۰۰ ر » (اعتقادات - عربی)

از : خواجه نصيرالدين محمد بن محمدبن‌الحسن طوسی (۶۷۲)

موضوع امامت از دید فلسفه وعقل در این کتاب بحث شده است ، وچنانچه طوسی در مقدمه تصریح میکند نظری بادلهٔ نقلیه ندارد .

آغاز : « الحمد لله واسع الرحمة وسابغ النعمة . . وبعد فقد التمس مني من هو أوحد زمانه وافضل أقرانه تحرير رسالة وجيزة في معرفة الركن الثالث » .

انجام : « مستغفرين من جميع ما كره الله وهو حسبنا ونعم الوكيل » .

۲۶ - اصول الدين « ۲۰۰ پ - ۲۰۶ پ » (کلام - عربی)

از : ؟

اصول دین پنجگانه بطور مختصر ومستدل در این کتاب در چهار فصل بحث شده است :

الفصل الاول : في معرفة الله تعالى .

الفصل الثانی : في انه تعالى حكيم .

الفصل الثالث : في النبوة .

الفصل الرابع : فی الامامة .

آغاز : « الحمـد لله رب العالمين . . يجب على كل عاقـل نشأ بين العقلاء وسمع اختلافهم في اثبات الصانع ونفيه واثبات الثواب والعقاب » .

انجام : « وان من جحد أحدهم كمن جحد سائرهم فليعمل على ذلك انشاء الله » .

نسخ ، عبد الحمید بن محمد مقیم خطیب عبد العظیمی ، ۱۷ ربیع الثانی ۱۰۵۶ ، نسخه بسیارمغلوط واکثررسالهها در حاشیه تصحیح وبا نسخهٔ مغلوط مقابله شده است (چنانکه در پایان رسالهٔ دوازدهم تصریح شده) ، وتاریخ مقابله در پایان رسالهٔ سیزدهم چنین است : ماه صفر ۱۰۶۳ . قبل از مجموعه برگی است دارای فهرست رسالهها ، وروی برگ اول تملك محمد مهدی بن محمدرضی‌الدین هروی ومهر مربع « المهدی من هدیت » دیده میشود ، جلد مقوائی عطف تیماج قرمز .

۲۰۶ گ ، ۲۳ س ، ۲۵/۵ × ۱۳ سم

(۲۵۶)

تهذیب الاحکام (حدیث — عربی)

از : شیخ الطائفة محمد بن الحسن طوسی (۴۶۰)

بهشمارهٔ (۲۲۹) رجوع شود .

این نسخه به « کتاب الدیون والکفالات » شروع وبه « باب من الزیادات في فقه النکاح » ختم میشود .

آغاز نسخه : « کتاب الدیون والکفالات والحوالات والضمانات والوکالات ، باب الدیون واحکامها ، سهل بن زیاد عن جعفر بن محمد الاشعری » .

انجام نسخه : « والمرأة السلیطة والبذیة والمرأة التی لاترضع ولدها » .

نسخ نازیبا ، حسین بن عبدالصمد الجباعی الحارثی الهمدانی (پدر شیخ بهاء الدین عاملی) ، یکشنبه سوم جمادی الاول ۹۵۰ ، عناوین ونشانیها شنگرف ، از روی نسخهای که شیخ طوسی برآن اجازهای برای فرزندش ودیگران داده نوشته شده است چنانچه در اول کتاب مکاسب تصریح شده ، ودر صفحهٔ آخر نسخهآمده « بلغ قبالا بنسخة وعلیها مکتوب بلغت المقابلة بنسخة مقروة علی الامام فخر المحققین قدس الله روحه وعلیها خطه وهی مضبوطة مصححة فصحت » ، جلد تیماج مشکی ضربی عطف تیماج قهوهای .

۱۱۶ گ ، ۲۱ س ، ۲۵/۵ × ۱۷ سم

(۲۵۷)

غرر الحكم ودرر الكلم

(ادب ـ عربی)

از : ابو الفتح عبد الواحد بن محمد آمدی تمیمی (۵۱۰)

به شمارهٔ (۲۲۷) رجوع شود .

نسخ زیبا ، محمدعلم الهدی بن محمد المحسن (پسرفیض‌کاشانی) ، سال ۱۰۸۲ ، عناوین ونشانبها شنگرف ، برگ اول نونویس ، در صفحهٔ‌آخر مهربیضوی « الواثق بالله الغنی محمد علی ولی‌الشریف » دیده میشود ، جلد دورو تیماج رو مشکی پشت قرمز .
۱۲۵ گ ، ۲۱ س ، ۲۶×۱۶ سم

(۲۵۸)

هفت اورنگ

(عرفان ـ فارسی)

از : نور الدین عبد الرحمن بن احمد جامی (۸۹۸)

هفت داستان ومنظومهٔ عرفانی است دارای اوزان مختلف که باین نام ها موسومند : سلسلة الذهب ، سلامان وابسال ، تحفة الأحرار ، سبحة الابرار ، یوسف وزلیخا ، لیلی ومجنون ، خردنامهٔ اسکندری . پنج منظومه از این هفت منظومه جداگانه بنام « خمسهٔ جامی » نیز معروفند .

نسخهٔ حاضر مشتمل برسلسلة الذهب در سه دفتر ، وسبحة الابرار ؛ ویوسف وزلیخا ، ولیلی ومجنون ، وخرد نامهٔ اسکندری میباشد وباقی منظومه ها را ندارد . ودر آغاز مجموعه مقدمه‌ای به نثر دارد .

آغاز مقدمهٔ نثری : « حمداً لرب جلیل من عبد ذلیل وسلاماً علی حبیب فائق من محب صادق وعلی آله وصحبه المهتدین بنور جماله » .

آغاز سلسلة الذهب :

لله الحمـد قبـل کل کلام — بصفـات الجلال والاکـرام
حمد او تاج تارك سخن است — صدر هر نامهٔ نو وکهن است

انجام مجموعه :

بیـا مطربا تنر کن چنگ را — بلندی ده آن زخمه آهنگ را
که تا پنبه از گوش دل برکشیم — همه گوش گردیم ودم درکشیم

نستعلیق زیبا ، عناوین شنگرف وگاهی لاجورد ، صفحه‌ها مجدول به مشکی ولاجوردوزر ، صفحهٔ اول ودوم دارای لوح رنگین بسیارزیبا ، اول‌دفترهاومنظومه‌هادارای سرلوح رنگین زیبا ، درچندجامهربیضوی بزرگ « خادم الفقراء محمد الجامی » ومهربیضوی کوچك «محمد» دیده میشود ، جلد دو رو تیماج قرمز .

۲۶۰ گ ، ۲۱ س ، ۲۶ × ۱۷ سم

(۲۵۹)

تأویل الایات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة (اعتقادات ــ عربی)

از : سید شرف الدین علی حسینی استرابادی (ق ۱۰)

آیاتی که درفضل ائمهٔ طاهرین علیهم السلام ومدح دوستان‌آنان وذم دشمنانشان آمده است بترتیب سوره‌های قرآن گردآورده وآنهارا تفسیر وتأویل نموده است ، وبیشتر در تأویل بأحادیث وروایاتی که از طریق شیعه واهل سنت روایت شده‌اند استناد میکند .

روی برگ اول نسخه بخط سید نعمت الله جزائری چنین‌آمده است « تفسیر الایات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة » بعدنوشته است « تألیف محمد بن العباس من علماء الامامیة » . بجهت اطلاع بیشتر به ذریعه ۳۰۴/۳ رجوع شود .

آغاز : « ان أحسن ماتوج به هام ألفاظ الكلمات وسطرته أقلام الكرام الحفاظ في صحائف أعمال البريات » .

انجام : « ويدخلنا الجنة في زمرتهم انه بالاجابة جدير وهو علي كل شيء قدير والحمد لله رب العالمين . . » .

نسخ مائل به نستعليق ، حسين مطر الجزائری آل الحسینی ، جمعه بیست وهفتم رجب ۱۰۷۰ در غری (نجف اشرف) ، عناوین ورؤس مطالب علامت به مشکی دارد ، درحاشیه تصحیح شده است ، روی برگ اول تملك سید نعمت الله حسینی جزائری دیده میشود ، پس از کتاب چندبرگ استدارای روایات وفوائد رجالی متفرقه ، پس‌از آن اجازه‌ایست در دوصفحه که فیض‌کاشانی بجهت ناسخ شیخ حسین جزائری بتاریخ رجب ۱۰۷۰ نوشته است .
۱۰۰ گ ، ۲۶ س ، ۲۵ × ۱۸ سم

(۲۶۰)

مجموعه :

۱ - العدد القوية لدفع المخاوف اليومية « ۲ پ - ۸۱ ر » (دعا - عربی)

از : سدید الدین علی بن یوسف بن المطهر حلی (ق ۷)

اعمال ودعاهای سال وآنچه که در هر روز باید خواند وروایتهائی که در خصوص روزهای سال آمده است وتاریخ ائمه علیهم السلام را گردآورده است . نسخهٔ حاضر نیم دوم کتاب است وبه روز نیمهٔ ماه شروع میشود وبه روز آخر ماه ختم میگردد ؛ وهمان است که نزد مجلسی بوده وذکرش در بحار آمده است .

آغازنسخه : « اليوم الخامس عشر ، قال مولانا جعفر بن محمد الصادق عليه السلام انه يوم مبارك يصلح لكل حاجة والسفر » .

انجام نسخه : « وقني شرماقضيت انك تقضى ولايقضى عليك ياأرحم الراحمين انك على كل شيء قدير » .

۲ - اثبات واجب الوجود « ۸۴ پ - ۱۳۷ ر » (فلسفه - فارسی)

از : میرزا قاسم قاضی زاده

این کتاب بحثهای فلسفی مفصلی است در اثبات صانع تعالی ، وگویا قطعه‌ای از کتابی باشد که مؤلف دراصول دین نوشته است ، فهرست این قطعه چنین است :

مقدمهٔ اولی : در تقسیم مفهوم بواجب وممکن وممتنع .

مقدمهٔ دوم : در بعضی از خواص کیفیات ثلاث .

مقدمهٔ سوم : در بیان ممکن .

مقدمهٔ چهارم : در جهات امتناع تسلسل .

مقصد اول : در اثبات واجب الوجود ، دارای دو هدایت .

آغاز : « مقدمهٔ اولی در بیان تقسیم مفهوم بواجب وممکن وممتنع ، بدانکه هر یك از وجوب وامکان کیفیت وحالی است » .

انجام : « بنابر این از نفی ادراك ببصر نفي رؤیت مطلق لازم میآید ومطلوب حاصل است » .

کتاب اول نسخ ، کاتب معلوم نیست ، عناوین شنگرف . کتاب دوم نسخ ، هادی بن حاج ابراهیم خاتـون آبادی ، شب چهارشنبه ۱۴ ذی‌الحجه ۱۱۲۳ ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول خط مجلسی، وخط محمد حسین بن محمـد صالح حسینی بتاریخ ۱۱۳۶ ، وخط عبد الباقی بن میرزا محمدحسین حسینی بتاریخ ۱۱۵۴ ومهر بیضوی « عبده عبد الباقی الحسینی » دیده میشود ، جلد تیمـاج قهوه ای بدون مقوا .

۱۳۷ گ ، سطور مختلف ، ۲۵×۱۸ سم

(۲۶۱)

الکافی (حدیث - عربی)

از : ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸)

مهمترین کتاب حدیثی است که روایات منقول ازائمهٔ طاهرین علیهم السلام‌را

گردآورده است ، داراى سى وچهار كتاب درسيصد وبيست وشش باب ، ومجموع روايتهايش شانزده هزار روايت ميباشد . كتاب منقسم برسه قسم است : اصول داراى روايتهاى اعتقادى واخلاقى ، فروع داراى روايتهاى فقهى ، روضه داراى روايتهاى متفرقـه .

نسخهٔ حاضر مشتمل براصول است واز آغاز وانجام افتاده دارد .

آغاز كتاب : « الحمد لله المحمود لنعمته المعبود لقدرته المطاع في سلطانه المرهوب لجلاله المرغوب اليه فيما عنده » .

آغاز نسخه افتاده : « اليه الكتاب فيه البيان والتبيان قرآناً عربياً غيرذي عوج لعلهم يتقون قد بينه للناس ونهجه » .

انجام نسخه افتاده : « سمعت أبا عبد الله يقول قد يقوم الرجل بعدك أوبجور وينسب اليه ولم يكن قام به فيكون ذلك ابنه او ابن ابنه من بعده فهو هو » .

نسخ ، عناوين شنگرف ، در حاشيه تصحيح شده وحاشيه نويسى دارد وچندجا بلاغ بخط علامهٔ مجلسى مشهود است ، درآخر كتاب العقل والتوحيد ملا محمد باقر مجلسى انهائى نوشـته است بجهت الاخ الايمانى مولانا محمـد مؤمن القهپائى بتاريخ ١٢ ربيـع الثانى ١٠٩٨ ، جلد مقوائى عطف تيماج سبز .
١٩٦ گ ، ٢٠ س ، ٢٥ × ١٨/٥ سم

(٢٦٢)

آثار أحمدى

(تاريخ ـ فارسى)

از : احمد بن تاج الدين حسن بن سيف الدين استرابادى (ق ١١)

حالات حضرت پيغمبر اكرم صلى الله عليه وآله را بطور نسبتاً ادبى نگاشته ودرآخر خاتمه‌اى دارد كه مختصرى از حالات ائمهٔ هدي عليهم السلام را ميآورد .

در ذریعه ۶/۱ تاریخ تألیف کتاب را حدود سال ۱۲۷۴ دانسته است ، ولی در پایان نسخهٔ حاضر ۲۷ ربیع الاول ۱۰۹۷ مینگارد .

آغاز :

خدایا زشکرت زبان نام یافت　　زنام تو هر نامه ای نام یافت

انجام : بیت

چونکه بدین پایه رساندم سخن　　به که کنم ختم سخن والسلام

نسخ ، عبدالصمدبن محمدمقیم الحسینی‌الابرقوهی ، عناوین‌ونشانیها شنگرف ، جلد تیماج قهوه‌ای .

۱۷۵ گ ، ۲۴ س ، ۲۶×۱۷ سم

(۲۶۳)

ربیع الابرار ونصوص الاخبار (عرفان - عربی)

از : جار الله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸)

کلمات کوتاه عرفاوصوفیان وبزرگان ادب ودانشمندان سخنور را در نودودو باب در موضوعات اخلاقی واعتقادی وعرفانی گردآورده است ، ودر مقدمه گوید که این کلمات را بجهت ساعتهای راحت وجلاء دل جمع نموده‌ام . کتاب « روض الاخیار » که بشمارهٔ (۱۸۰) گذشت مختصر همین کتاب است .

آغاز : « قال جارالله . . الحمد لله الذي استحمدالی عباده بموجبات المحامد مما اسبغ علیهم من نعمه البواری » .

انجام : « فتتعلق بها ویدخل فیه خوط کراث فلایبقی فیه عقرب الا تبعته » .

نستعلیق ، یکشنبه اوائل شعبان ۱۰۹۱ ، عناوین وکلمهٔ اول گفته‌ها شنگرف ، صفحه‌ها مجدول به شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی مختصری دارد ، قبل ازکتاب پنج برگ است دارای فهرست بابها ، روی برگ اول کتاب راشرف الدین علی سیدالحکماء حسینی مرعشی نجفی حائری بخشیده است به شمس الدین محمود

حسینی مرعشی حائری (پدر حضرت آیة الله مرعشی) بتاریخ ۱۲ شوال ۱۳۰۵ ، ونیز روی همین برگ وبرگ آخر مهر بیضوی « شعاع » دیده میشود ، جلد تیماج مشکی .
۷۱۹ گ ، ۲۰ س ، ۲۶ × ۱۴/۵ سم

(۲۶۴)

بحار الانوار (حدیث ـ عربی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

بەشمارهٔ (۸۷) رجوع شود .

این نسخه مشتمل است برجزء سوم از کتاب الایمان والکفر ؛ وبه « باب الکفر ولوازمه » شروع میشود .

آغاز نسخه : « ابواب الکفر ومساویء الاخلاق ، اقول سیجيء في أبواب کتاب العشرة و کتاب الاداب والسنن » .

انجام نسخه : « ای العداوة مع الناس کالبذر یحصد منه مثله وهو عداوة الناس له » .

نسخ ونستعلیق ، اکثر نسخه بخط خود مجلسی ، عناوین ونشانیها شنگرف ، بعضی صفحهها سفید ودرحاشیهها اضافه دارد ، روی برگ اول نام کتاب نوشته است وحضرت آیة الله مرعشی زیرآن نوشتهاند « خط المرحوم الایة السید محمد الحجة الحسینی الکوکمری » ، جلد مقوائی عطف تیماج قرمز فرسوده .
۲۰۸ گ ، سطور مختلف ، ۲۵/۶ × ۲۰ سم

(۲۶۵)

ایضاح الفوائد فی شرح مشکلات القواعد (فقه - عربی)

از : فخر الدین محمد بن الحسن بن یوسف الحلی (۷۷۱)

به شمارهٔ (۲۳۱) رجوع شود .

نسخهٔ حاضر جلد دوم کتاب است ، واز کتاب فراق شروع میشود وبآخر کتاب ختم میشود .

آغاز نسخه : «کتاب الفراق وفیه خمسة ابواب ؛ الباب الأول في الطلاق وفیه مقاصد » .

نسخ نازیبا ، نسخه قدیم ونفیس ، عناوین شنگرف یا بخط مشکی درشت ، در حاشیه تصحیح شده است ، ودر شب سه شنبه ۱۲ ربیع الاول ۸۵۸ مقابلهٔ کتاب میراث بپایان رسیده است . روی برگ اول تملك عبد الکریم بن عبد الوکیل وعبد الباقی بن زین العابدین ومهر بیضوی وی « هو الباقی » وعلی نقی بن محمد علی الحسینی وتملکهای دیگری که پاك شده اند دیده میشود ، برفراز صفحهٔاول وقفنامه ایست بتاریخ رجب ۱۱۸۲ ، ودر صفحهٔ آخر تملك محمد ابن علی بن المؤذن الکفرنانی العاملی دیده میشود ، جلد تیماج قرمز .
۲۲۲ گ ، ۲۷ س ، ۲۶ × ۱۹/۴ سم

(۲۶۶)

سنن الهدی فی متابعة المصطفی (حدیث - عربی)

از : شیخ عبد النبی بن احمد بن عبد القدوس حنفی (ق ۱۰)

روایتهائی که راجع به پیغمبر اکرم صلی الله علیه وآله میباشند وآداب وسنن واصول اعتقادی وموضوعات فقهی که از حضرت روایت شده در این کتاب گرد آورده شده است ، وضمناً در بیشتر موضوعها کلمات بزرگان فقها ودانشمندان اهل

سنت را نیز میآورد . مؤلف هنگامی که درمکه اقامت گزید این کتاب را تألیف نمود وبسال ۹۸۰ بپایان رسانید . این کتاب دریك مقدمه وسه‌قسم تنظیم شده است وفهرست اجمالی وی چنین است :

مقدمه : در اخلاص وحسن نیت در همهٔ اعمال .

قسم اول : در حقوق حضرت پیغمبر ، دارای پنج باب .

قسم دوم : درآنچه آن حضرت انجام میداد ، دارای پنج کتاب :

کتاب اول : در وظایف نماز ؛ دارای دوازده باب .

کتاب دوم : در وظایف روزه .

کتاب سوم : در فضل قرآن .

کتاب چهارم : در ذکر پروردگار متعال .

کتاب پنجم : دردعا .

قسم سوم : درآداب وعادات وسیرهٔ پیغمبر ، بترتیب حروف .

آغاز : « الحمد لله الذي بعث فينا رسولا من أنفسنا يهدي الى الحق والى صراط مستقيم داعياً الى الله باذنه بشيراً نذيراً » .

انجام : « ولقد يسرنا القرآن للذكر فهل من مدكر ؛ وليكن هذا آخرالكلام في ذكر متابعة سيد الانام ، وآخر دعواهم أن الحمد لله رب العالمين » .

نسخ ، نسخه ازقرن دهم ، عناوین ونشانیها شنگرف ، صفحه‌هامجدول به شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی دارد با نشان « منه » ، قبل ازکتاب سه برگ است دارای فهرست که خود مؤلف تنظیم نموده‌است ، روی برگ اول تملك مؤلف عبدالنبی بن احمد ابن عبدالقدوس حنفی ، وحسن حسینی ومهر بیضوی وی « ظنی بالله حسن » ، وتملك دیگر بتاریخ ۱۱۹۹ ومهر بیضوی « عبده رضی الدین الحسینی » دیده میشود ، وروی صفحهٔ ۲۷۵ مهردائری بزرگی است از مؤلف « المتوسل الی الله . . عبد النبی بن احمد الحنفی النعمانی » ، وهمین مهردر جاهای دیگر نیز دیده‌میشود ولی‌پاك شده

است ، ودر صفحهٔ آخر جملهٔ « عرض شد جمادی الاول سنة ۹۸۱»
میباشد ، جلد تیماج قرمز .
۳۳۸ گ ، ۲۱ س ، ۲۷ × ۱۶ سم

(۲۶۷)

درر اللالی العمادیة فی الاحادیث الفقهیة　　(حدیث ـ عربی)

از : ابن ابی جمهور محمد بن علی بن ابراهیم الاحسائی (ق ۹ ـ ۱۰)

مؤلف چون کتاب « غوالی اللالی العزیزیة » را بپایان رسانید روایتهای فقهی را در این کتاب گرد آورد . این کتاب به سید امیر عماد الدین استرابادی در عصر سلطان احمد گورکی اهداء شده ؛ ومشتمل بریك مقدمه وسه قسم ویك خاتمه میباشد .

نسخهٔ حاضر مشتمل برجزء اول است ، واز اول کتاب شروع میشود وبآخر کتاب نکاح ختم میگردد ، وبنقل از خط مؤلف در شب یکشنبه ۹ ربیع الثانی ۹۰۱ این جزء بپایان رسیده ، ودراواخر شوال ۹۰۹ تمام کتاب پایان یافته است .

آغاز : « الحمد لله الذي أقام قواعد القوانين الفقهية بتقويم الفقهاء ، وأسس أساس المباني الدينية » .

انجام نسخه : « وهذه الرواية تدل على وجوب القسمة وانها حق للزوجة المطالبة به ، وجعل ذلك من المشهور » .

نسخ ، از روی نسخهٔ مؤلف ، تاریخ ۱۰۶۳ در صفحهٔ آخر دیده میشود ولی تاریخ نوشتن نسخه نیست ، عناوین شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده ، وحاشیه نویسی داردبانشانیهای « منه مدظله » ، روی برگ اول تاریخ آمدن شخصی بمنزل آقاسید حسین پنجشنبه ۲۶ رجب ۱۲۶۹ ومهر بیضوی « شفیع یحیی فی الاخرة محمد وآله الطاهرة » ومهر بیضوی دیگر « الله محمد علی شفیع یحیی المتوکل » ، وهمچنین تملکی است بی نام بتاریخ صفر ۱۲۱۶ ومهرمربع « عبده محمد مهدی بن عبدالله الحسینی » ، جلد دورو تیماج رو قرمزضربی پشت قرمز .
۴۶۰ گ ، ۱۷ س ، ۲۷ × ۱۶ سم

(۲۶۸)

الکافی (حدیث ـ عربی)

از : ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸)

به شمارهٔ (۲۶۱) رجوع شود .

این نسخه از کتاب طلاق شروع میشود وبآخر روضه ختم میگردد .

آغاز نسخه : « کتاب الطلاق ، باب کراهة طلاق الزوجة الموافقة ، أخبرنا عدة من أصحابنا عن احمد بن محمد » .

انجام نسخه افتاده : « والاثنین والثلاثة وهم یذکرون فضل آل محمد . . » .

نسخ معرب ، جمعه ۱۲ ربیع الاول ۹۵۳ ، عناوین شنگرف ، درحاشیه تصحیح شـده وبلاغ دارد ، در پایان کتاب طلاق شهید دوم نوشـته است « بلغ العرض بأصله المنقول منه فی اوائل شهر جمادی الاخرة سنة اربع وخمسین وتسعمائة وکاتبه الفقیر الی الله تعالی زین الدین ابن علی بن احمد حامداً مصلیاً مسلماً » ، وهمچنین در جاهای دیگر نظیراین عبارت نوشته است ، برگ اول وآخرنو نویس است ونسخه رطوبت دیده وفرسوده است ، جلد تیماج قرمز فرسوده .
۳۱۵ گ ، ۲۶ س ، ۲۷ × ۱۷/۵ سم

(۲۶۹)

احیاء علوم الدین (تصوف ـ عربی)

از : ابو حامد محمد بن محمد الغزالی (۵۰۵)

اسرار بسیاری از عبادات ومعاملات واخـلاق واعتقادات اسلامی را بروش صوفیـان در چهار ربع گرد آورده است : ربع العبـادات ، ربع العـادات ؛ ربع المهلکات ، ربع المنجیات . وهر یك از این چهـار ربع دارای ده کتاب میباشد . نسخهٔ حاضر مشتمل بر ربع اول کتاب است .

آغاز کتاب : « الحمدلله أولا وآخراً حمداً كثيراً متوالياً وان كان يتضاءل دون حق جلاله حمد الحامدين وأصلي وأسلم على رسله ثانياً » .

انجام نسخه افتاده : « وهو اليوم الذي هبط فيه جبرئيل على محمد بالرسالة ويوم سبعة عشر من رمضان وهو . . » .

نسخ معرب ، نسخه قدیم رطوبت دیده فرسوده ، عناوین شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده وعلامت بلاغ دارد ، جلد تیماج مشکیضربی فرسوده .
۲۲۴ گ ، ۲۵ س ، ۲۷×۱۸ سم

(۲۷۰)

بحار الانوار (حدیث ـ عربی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

بهشمارهٔ (۸۷) رجوع شود .

این نسخه از « باب مواعظ الله عزوجل في القرآن المجيد » شروع میشود ، وبه « باب نوادر المواعظ والحكم » ختم میگردد ، واین قسمت جلدهفدهم کتاب است .

آغاز نسخه : « باب مواعظ الله عزوجل في القرآن المجيد ، الايات النساء ولقد وصينا الذين أوتوا الكتاب » .

انجام نسخه : « ولاصلاح للجسد بغير نفس ولا للصعيد بغير ماء ولا للحكمة بغير طاعة » .

نسخ ونستعلیق ، بسیاری از صفحهها بخط خود مجلسی ، عناوین شنگرف ، درحاشیهها تصحیح شده واضافه دارد ، بعضی ازصفحه ها سفید است ، جلد دورو تیماج بدون مقوا رو قهوهای پشت قرمز .
۲۸۲ گ ، سطور مختلف ، ۲۵/۵×۱۲ سم

(۲۷۱)

شرح درر البحار

(فقه – عربى)

از : زين الدين عبد الرحمن بن ابى بكر العينى (۸۹۳)

شرح مزجى مختصرى است بر كتاب « درر البحار » شيخ شمس الدين محمد يوسف قونوى دمشقى (۷۸۸) ، شارح درمقدمهٔ خود گويد كه اين شرح فقط بجهت حل الفاظ اصل ميباشد با ذكر ادله بطور مختصر .

آغاز : « الحمد لله الذي شرح بفقه العلوم صدور عبيده ووفقهم للتحلى بدرر بحاره فارتقوا بروح سعوده » .

انجام : « فتقسم التركة على سهام الام والعم أثلاثاً اثنان للام وواحد للعم .. » .

نسخ نازيبا ، حسن بن على بن عبيد بن احمد بن ابراهيم المرداوى السعدى ، ۱۲ شعبان ۸۸۳ ، از روى نسخهٔ مصنف ، متن باشنگرف ، روى برگ اول فهرست كتاب وتملك محمدبن على مدرس درمدرسه عبد الله ، ورشـيد الدين القاضى بتاريخ ۱۰۴۵ ديده ميشود ، جلد تيماج دو رو قهوه‌اى .
۲۴۶ گ ، ۳۳ س ، ۲۷×۱۸ سم

(۲۷۲)

تحرير الاحكام الشرعية على مذهب الامامية

(فقه – عربى)

از : علامهٔ حلى حسن بن يوسف بن المطهر (۷۲۶)

فروع فقهى فتوائى را گردآورده واز استدلال ونقل اقوال خود دارى نموده است ، ودر يك مقدمـه در معنى فقـه وفضل وآداب آن وچهـار قاعده در عبادات ومعاملات وايقاعات واحكام تنظيم شـده است . در ذريعه ۳۷۸/۳ گويد : اين كتاب

تمام فروع وجزئیات فقهی را آورده است ومجموع مسأله‌های آن چهل هزارمسأله میباشـد .

آغاز : « الحمد لله المتقدس بكماله عن مشابهة المخلوقات المتنزه بعلوه عن مشاركة الممكنات القادر على ايجاد الموجودات » .

انجام افتاده : « فعلى ما اخترناه يعتق ثلثاه الا أن يجيز الوارث عتقـه أجمع ثم يرث بثلثيه ثلثى » .

نسخ ، حسين بن عبد الله بن تركى الخلجى ، بنجشنبه هشتم جمـادى الثانى ۸۳۱ ، عناوين شنگرف ،حاشيه نويسى‌دارد ودرحاشيه تصحيح شده است وآثار بلاغ دارد ، ودر صفحه آخر قسم عبادات احمدبن فهد (ابن فهد حلى) انهائى نوشته است بتاريخ ۱۰ جمادى الاول ۸۳۲ ، وهمچنين محمد بن حسن بن ابى القاسـم الحسينى انهائى نوشته است بتاريخ پنجم ربيع الاخر ۸۴۸ ، قبل ازكتاب دوبرگ است داراى موضوعات متفرقه وفهرست ، وروى برگ اول وقفنامـهٔ كتابست بتاريخ شعبان ۱۱۹۸ ، نسخه رطوبت ديده واوراق تعمير شده است ، جلد تيماج مشكى ضربى .

۱۸۹ گ ، ۳۲ س ، ۲۷ × ۲۰ سم

(۲۷۳)

نهج البلاغة (ادب ـ عربى)

از : شريف رضى محمد بن حسين موسوى (۴۰۶)

به‌شمارهٔ (۵۵) رجوع شود .

نسخ ، محمد صادق بن محمـد شفيع يزدى ، شنبه ۲۳ ذى الحجه ۱۱۳۲ ، از روى نسخهٔ ابو الفتوح احمد بن ابى عبد الله بلكو بن ابى طالب الابى ، از روى نسخهٔ ضياء الدين فضـل الله بن على بن عبيدالله بن محمدالحسينى الراوندى ، ازروى‌نسخهٔ شريف‌رضى،عناوين شنگرف ، در حاشيه تصحيح شده ، بين سطرها شرح بعضى لغات يا حاشيه‌هاى كوتاه‌ديده ميشود ، روى برگ اول تملك حاجى‌عبدالصالح

بتاریخ ۲۰ ربیع الثانی ۱۱۸۱ نیز دیده میشود، جلد ،و رو تیماج روقرمز پشت قهوه‌ای.
۱۵۳ گ، ۱۵ س، ۲۷×۱۹ سم

(۲۷۴)

تهذیب الاحکام
(حدیث ـ عربی)

از: شیخ الطائفه محمد بن الحسن الطوسی (۴۶۰)

بهشمارهٔ (۲۲۹) رجوع شود.

نسخهٔ حاضر بأول کتاب شروع میشود وبآخر کتاب الصیام ختم میگردد.

آغاز: «الحمد لله ولي الحمد ومستحقه وصلواته على خيرته من خلقه محمد وآله وسلم تسليماً كثيراً، ذاكرني بعض الاصدقاء».

انجام نسخه: «قال ویکون بالوزن الف ومائة وسبعين وزنة».

نسخ، درآخر کتاب طهارت‌دارد که ابوالفوارس بن نصرالله الموصلی در تاریخ اواخر جمادی الاخره این نسخه را بجهت خزانهٔ الامیر الاجل السید الکبیر رکن الدین المفرج بن علی بن حمادی ازروی نسخه‌ایکه خط مصنف برآن بود نوشته است، ولی ما در صحت‌این گفتارشك داریم وگمان میرودکه این نسخه ازروی نسخهٔ ابوالفوارس نوشته شده است وکاتب نام خود را نیاورده است، عناوین شنگرف ومتن نیز باشنگرف علامت دارد، درحاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی مختصری دارد، روی‌برگ اول تملك حسین الموسوی ومهر بیضوی وی «عبده الراجی‌حسین بن عبدالکریم الموسوی» وتملك محمدبن اسماعیل بن محمودالحفار بتاریخ ۱۲۸۷ ومهر هشت‌گوشهٔ وی «رب ارزقنی الصبر اسماعیل» وتملك علی محمد الموسوی، وتملکها ومهرهائی که خوانده نمیشوند دیده میشود.
۳۹۹ گ، ۲۹ س، ۲۷/۵×۱۶ سم

(۲۷۵)

المهذب البارع فی شرح المختصر النافع (فقه - عربی)

از : شیخ احمد بن محمد بن فهد حلی (۸۴۱)

شرح استدلالی است بعنـوان « قال - أقول » بر کتاب « المختصر النافع » محقق حلی ، در این شرح أقوال فقهاء وادلهٔ بسیار ذکر میشود ، ودر اول هر کتابی یك یاچند مقدمه میآورد ، ومسائل را تشقیق نموده بطور مشروح بحث میکند .

آغاز : « الحمد لله المتفرد بالقدم والکمال المتوحد بالعظمة والجلال المتعالی عن مقایسة الأشباه والأمثال » .

انجام افتاده : « المشهور وهو قول الثلاثة والتقی والقاضی وسلار وابن‌حمزة وابن ادریس ورواه ابن بابویه فی کتابه » .

نسخ نازیبـا ، علی بن رستم همدانی ، ۲۴ صفر ، (در آخر کتاب نکاح) ، عناوین ونشانیها شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی مختصـری دارد وآثار بـلاغ دارد ، روی برگ اول تملك عماد الدین علی الشریف القاری ومهر دائری وی « العبد عمادالدین علی القاری » ، وتملك محمد امین بن محمـد حسین القاری ومهر بیضوی وی « محمد امین الله » ، واجازه ایست بجهت زین الدین علی بن شمس الدین محمدبن حمزة الحسینی السوراوی ، ودرآخر کتاب نکاح انهائی است بخط مؤلف ابن فهدبتاریخ سلخ شـوال ۸۳۵ ، جلد دو رو تیماج رو قرمزضربی پشت قهوه‌ای .

۲۴۰ گ ، ۲۹ س ، ۲۷ × ۱۸ سم

(۲۷۶)

المبسوط (فقه - عربی)

از : شیخ الطائفة محمد بن الحسن الطوسی (۴۶۰)

کتاب فقهی بسیار مفصلی است از کتاب طهارت تادیات ؛ مؤلف درمقدمه‌اش میگوید : سعی میشود بالفظی مختصر تا آنجاکه امکان داشته باشد مسائل را بیاورم ، وفقط فقه را ذکر میکنم وادعیه و آداب را نقل نمیکنم ، وبیشتر فروعی که‌مخالفین ذکر کرده‌اند نقل میکنم ورأي خودم بنابر آنچه مذهب ما مقتضی است میآورم .

نسخهٔ حاضر مشتمل برنیمی از جزء دوم ونیمی از جزء سوم کتاب میباشد ، وبه کتاب وکالت شروع میشود وبأواخر کتاب نکاح ختم‌میگردد .

آغاز نسخه افتاده : « بعلمه ومن قال لا يحكم بعلمه لايمكن الوكيل من ذلك ولم يحكم له بالوكالة حتى يقيم البينة » .

انجام نسخه افتاده : « والثاني انه مستحب وليس بمحظور ، اذا دخل » .

نسخ ، شمس المعالی بن علی بن محمدالمحمدی (شاگرد طوسی) ، محرم سال۵۰۷ (آخرجزء دوم) ، درحاشیه تصحیح شده وآثاربلاغ دارد ، نسخه رطوبت دیده وبسیاری ازعبارتها خوانده نمیشود ، تمام برگها تعمیر شده است ، جلد تیماج مشکی .

۲۲۷ گ ، ۲۵ س ، ۲۷ × ۲۰ سم

(۲۷۷)

نهاية الاصول
(اصول ـ عربی)

از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

مباحث بسیار مفصل استدلالی است که نقل اقوال وادله زیاد مینماید وآنهارا بررسی میکند . این کتاب در بیش از چهل باب میباشد ، ودر هشتم ماه رمضان ۷۰۴ بپایان رسیده است .

آغاز افتاده : « الذوات والصفات الحقيقية ، وبقولنا الشرعية الاحكام العقلية كالتماثل والاختلاف والحسن والقبح » .

انجام : « ويوفق كل مستعد للاستفاده منه ويبعد كل ممار مخاذل عنه والحمدلله رب العالمين » .

نسخ ، محمد بن علی بن محمـد الحاج الاوی ، دوشنبه ۱۵ ربیع الاخر ۷۲۲ ، عناوین ونشانیهاشنگرف ، قبل‌ازکتاب فهرست نونویس است درچهار برگ ، وبرگ اول کتاب نیزنونویس است ، جلدتیماج قهوه‌ای ضربی .

۳۷۶ گ ، ۲۵ س ، ۲۷ × ۱۸/۵ سم

(۲۷۸)

ملخص بحار الانوار (حدیث ـ عربی)

از : حاج میرزا ابراهیم بن حسین بن غفار دنبلی خوئی (۱۳۲۵)

« بحار الانوار » علامهٔ مجلسی را مختصرنموده وروایتهای مکرر را انداخته ودر جاهائی که شرح وبسط لازم داشت بطور مختصر بعنـوان « اقول » بحثهائی می‌آورد . نسخهٔ حاضر جلدهفتم کتاب ودر موضوع امامت میباشد ؛ ودرذی‌الحجه ۱۲۸۶ بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمد لله الذي أوضـح لنا مناهج الهدى بمفاتيح الكلم ومصابيح الظلم سيد الورى محمد الذى بشر به الانبياء » .

انجام : « وانما أورد تلك الفصول لانه اشتمل عليها مانستخرج منه الاخبارمن الاصول ؛ وقد تم هذا المجلد بعونه تعالى . . » .

نستعلیق (شاید بخـط مؤلف باشد) ، عناوین ونشانیهـا شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده است ، وقبل ازکتاب برگی است دارای‌رموز مصادر ، جلد تیماج قرمز .

۴۶۹ گ ، ۲۵ س ، ۲۷ × ۱۷ سم

(۲۷۹)

كرامة المنهاج (کلام ـ فارسی)

از : محمد اسماعیل بن محمد باقر خراسانی مستوفی

ترجمـهٔ تحت اللفظی نسبتاً روان وادبی است از کتاب « منهاج الکرامـة » علامهٔ حلی ، مترجم از خود چیزی بر کتاب نیفزوده است جز قصیدهٔ فارسی بلندی در مدح حضرت امیر المؤمنین علیه السلام که در پایان کتاب آمده است . مؤلف روی برگ اول مینویسد که این نسخه را خوشنویسی ازروی خط خودش نوشته تا تقدیم بەشاهزادەسلطان‌حسین‌میرزای‌قاجار نموده واجازهٔ‌سفرزیارت‌مکه‌وعتبات‌گیرم .

آغاز : « سپاس فراوان خداوند قدیم یگانه که بکمال ذات ماجد خود مقدس از شریك وضد ومعاند است » .

انجام :

ختم سخن چنین بدعا میکند که باد — ازخاکبوس پیشگهت مجدرا شرف
گریك نظرزروی کرم سوی او کنی — اقبال روی سوی وی آرد زهرطرف

نستعلیق زیبـا ، آیه ها وعبارتهای عربی نسخ معـرب زیبا ، عناوین شنگرف ، صفحه‌ها مجدول به زرولاجورد ومشکی ، روی برگ اول خط مترجم مشهود است که داستان‌نسخه را نوشته است ، قبل‌از کتاب برگی است دارای تملك عـلاء خلخالی بتاریخ ۱۳۳۹ ، وتملك دیگری بی‌نام بتاریخ۱۳۳۵ ، جلدتیماج‌قرمز دارای نقشهای مشکی .
۷۷ گ ، ۱۷ س ، ۲۶/۵ × ۱۷ سم

(۲۸۰)

روضة الاحباب فی سیرة النبی والال والاصحاب (تاریخ ـ فارسی)

از : جمال الدین عطاء الله بن فضل الله حسینی دشتکی (ق ۹)

حالات پیغمبراکرم صلی الله علیه وآله وصحابه وتابعین واتباع تابعین را درسه

مقصد در سه جلد بدستور امیر علی شیر وزیر هراتی نگاشته است ، در یکشنبه یازدهم ذی الحجه سال ۸۸۸ تألیفش بپایان رسیده ودر ۹۰۳ آنرا پاکنویس نموده است . نسخهٔ حاضر جلد اول ومشتمل برحالات حضرت پیغمبر است .

آغاز : « الحمد لله الذي منّ على المؤمنين اذ بعث فيهم رسولا منهم يتلو عليهم آياته ويوضح لهم مناهج الصدق » .

انجام : « وأصحابه الغر المحجلين والتابعين لهم باحسان الى يوم الدين وسلم تسليماً كثيراً كثيراً برحمتك يا أرحم الراحمين . . » .

نسخ زیبا ، حسین بن محمد انصاری هروی ، اواخر رجب ۹۹۴ ، عناوین شنگرف ، نسخه تصحیح شده ، صفحهها مجدول بهشنگرف وزر وسبز ولاجورد ومشکی ، روی برگ اول مطالبی است راجع بمحمود پاشا وعثمان پاشا برادران جمال الدین (مؤلف) که محمود قاجار نوشته است ، وروی همین برگ نیز مهر مربع « افوض امری الی الله عبد الرحیم » ومهربیضوی « عبده الراجی کیومرث » مشهود است ، صفحهٔ اول دارای سرلوح رنگین زیبائی است ، در حاشیه صفحهٔ دوم وقفنامهٔ کتاب است که حسین پاشا بن عبد الرحمن پاشا بتاریخ ۱۲۳۹ نوشته ، ومهربیضوی وی « ازخدای ذو المنن توفیق میخواهد حسین » ، جلد تیماج قرمز ضربی .
۳۸۷ گ ، ۲۵ س ، ۲۷×۱۷ سم

(۲۸۱)

شرح بوستان
(ادب — ترکی)

از : ؟

شرح ترکی است بر « بوستان » سعدی ؛ این شرح متضمن توضیح لغات وبیان بعضی مطالب عرفانی است که شارح بدستور شیخ حرم مدینه شیخ عمرافندی نوشته ودردوم شوال سال ۱۰۰۶ بپایان رسیده است : بیت بیت از بوستان رامیآورد وآنهارا جداگانه شرح میکند .

آغاز : « الحمـد لله الذي خلق الانسان من حمأ مسنون . . أما بعدبر صبح کیم أبواب سعادت مفتوح واسباب قساوت مطروح » .

انجام :

سعادت لوسون اوقیوب یازانلر　　　وخی سهو وخطا سین دوزن انسان

نستعلیق ، نیمهٔ ذی‌الحجه ۱۱۱۱ ، علامتها شنگرف ، صفحه‌ها مجدول به شنگرف ، روی برگ اول تملك العباس بن احمد بن حمزة المدرس بمدینة پلونه ، وتملك نوه‌اش احمـد بن محمد بن موسی الکاتب بمدینة پلونه ومهر دائری وی « احمد صدقی » دیده میشود ، صفحهٔ اول دارای سرلوح رنگین میباشد ، جلد دو رو پارچهٔ سبز . ۴۳۹ گ ، ۲۱ س ، ۲۸ × ۱۸ سم

(۲۸۲)

مجموعـه :

۱ ـ مختصر تفسیر علی بن ابراهیم « ۱ ر ـ ۱۱۱ ر »　　(تفسیر ـ عربی)

از : شیخ کمال الدین عبد الرحمن بن محمد بن ابراهیم بن العتایقی حلی (ق۸)

اسانید روایتهای تفسیر علی بن ابراهیم را انداخته وتفسیرهائی که دلالت بر عدم عصمت پیغمبران داشتند نیز نیاورده است . مؤلف گوید که این تفسیرها موافق بامذهب شیعه نمیباشند چه اینکه عقیده دارند به منزه بودن پیغمبران از هرگونه گناه وعصیان . در غرهٔ ماه ذی الحجه ۷۶۷ این مختصر بپایان رسیده است .

آغاز افتاده : « یعبد الله فلما خلق الله آدم وأمر الملائکة أن یسجدوا له وقع الامر علی ابلیس أیضاً من قبل الولاء » .

انجام : « واعلم أن لنافي کثیر من هذا الکتاب نظراً لانه لایوافق مذهبنا الذي هو الان مجمع علیه » .

۲ - غرر الغرر ودرر الدرر « ۱۱۱ پ - ۱۶۸ ر » (ادب - عربی)

از : شیخ کمال الدین عبد الرحمن بن محمد بن ابراهیم بن العتایقی حلی

آیات واخباری که شریف مرتضی درامالی خود که بنام « غرر الفوائد » موسوم است ؛ شرح وتفسیر وتأویل نموده ؛ در این کتاب انتخاب شده است با اختصار وتنقیح ، وگاهی ابن العتایقی از خود نیز مطالبی میآورد . این کتاب در دو قسم است : قسم اول تأویل آیات ، قسم دوم شرح اخبار .

آغاز : «الحمدلله الذي أكرمنا بكتابه الكريم وشرفنا بالسبع المثاني والقرآن الحكيم ونفعنا بما أنزله من الايات والذكر الحكيم » .

انجام : « وهذا آخر الاوجه التي ذكرها السيد المرتضى رضي الله عنه في كتاب الدرر والغرر وانتزعتها انا منه مع اختصار وتنقيح وزيادات لطيفة . . » .

نسخ ، بخط مؤلف (ابن العتایقی) ، عناوین شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده ، روی برگ (۱۰۰) تملك علی بن شیخ خلیل ودر صفحهٔ آخر کتاب اول تملك عبدالحمید بن محمد تقی الدهقی بتاریخ شوال ۱۳۱۷ ومهر بیضوی « الواثق بالله الغنی عبد الحمید بن محمد تقی » دیده میشود .
۱۶۸ گ ، ۲۱ س ، ۲۶ × ۱۸ سم

(۲۸۳)

ایضاح الفوائد فی شرح مشکلات القواعد (فقه - عربی)

از : فخر الدین محمد بن الحسن بن یوسف حلی (۷۷۱)

به شمارهٔ (۲۳۱) رجوع شود .

این نسخه از کتاب نکاح شروع میشود وبه آخر کتاب ختم میگردد .

آغاز نسخه افتاده : « هل يقبل منه أولاد واختار المصنف عدم القبول وقدتقدم البحث فيه » .

نسخ نازیبا ، علی بن یوسف بن علی بن سعد ، ۱۳ رجب ۸۵۵ ، عناوین شنگرف ، حواشی دارای تصحیحات وحاشیه نویسی میباشد وآثار بلاغ دارد ، مقابله شده‌است بانسخه‌ای که بانسخهٔ ابن الخازن تصحیح شده ، وابن الخازن بانسخهٔ مؤلف تصحیح نموده است ، درپایان کتاب انهائی است که حسن بن یوسف بن احمد بتاریخ ۱۴ ذی القعده ۸۵۶ ، ونیز صورت اجازه ایست که مصنف بجهت شهید اول نوشته است . قبل ازکتاب برگی است دارای تملك مرتضی بن احمد الحسینی الرشتی ومهر مربع وی « المتوکل علی الله مرتضی الحسینی » ، ومهر بیضوی « عبده صالح بن الحسین الموسوی » ومهرهای دیگرکه خوانده نمیشوند ، جلد تیماج مشکی .
۱۶۵ گ ، ۲۷ س ، ۲۸×۱۸ سم

(۲۸۴)

تفسیر القرآن (تفسیر - عربی)

از : ؟

تفسیر مفصلی است که از نواحی مختلفه درآیات بحث میکند ، بحثها پس از هر چند آیه تحت این عناوین میباشند « اللغة ، الأعراب ، المعاني والبيان ، التفسير ، التأوبل » ، ودر قسمت تأویلش مطالب عرفانی زیادی میآورد .

نسخهٔ حاضر ازآیهٔ « وسيق الذين كفروا الى جهنم زمراً » [الزمر : ۷۱] شروع میشود ؛ وبه سورهٔ اقرأ ختم میگردد ، واز اول وآخر افتاده دارد .

آغاز نسخه : « من الرسل مثله او أوحى اليك والى كل واحد ممن قبلك لئن اشركت كقولهم كسانا حلة » .

انجام افتاده : « ان الى ربك الرجعى بالفناء الذاتي فلاذات » .

نسخ ، عناوین شنگرف ، نسخه رطوبت دیده فرسوده ، در حاشیه تصحیح شده است ، جلد مقوائی فرسوده .
۲۵۷ گ ، ۲۱ س ، ۲۸×۱۷ سم

(۲۸۵)

هفت اقلیم　　　　(تاریخ ـ فارسی)

از : طاهر محمد بن عماد الدین حسن سبزواری (ق ۱۱)

تاریخ مختصری‌است که حالات پیغمبران وپادشاهان ازحضرت آدم علیه‌السلام تاعصر مؤلف را آورده است ، وبنا بتصریح مؤلف در مقدمه‌اش کتاب بسال ۱۰۱۱ بپایان رسیده است . وفهرست اجمالی وی چنین است :

قسم اول : در ذکر انبیا وسلاطین قبل از ظهور اسلام .

قسم دوم : در ذکر خلفا وائمه هدی وپادشاهان بني لیث وصفاریه وغیرهم .

قسم سوم : در احوال ترکمان وخروج چنگیزخان وملوك صفویه وغیرهم .

قسم چهارم : در ذکر فرمانفرمایان هندوستان ومنتخبی از کتاب مهابهارت .

قسم پنجم : درذکراحوال سلاطین هندوستان وخصوص تاریخ محمداکبرشاه .

آغاز : « بعد از حمدباری سبحانه وتعالی صلوات نامحدود ودرودغیرمعدود بدان مظهر انوار جود صاحب مقام محمود » .

انجام : « ودولت آق‌نیلو سپری گردید وپنج سال وشش ماه بدولت‌گذرانیده ، تمت بالخیر » .

نستعلیق ، عناوین شنگـرف ، در حاشیه تصحیح شده است ، جلـد مقوائی عطف تیماج مشکی .
۴۶۴ گ ، ۱۹ س ، ۲۸/۵ × ۱۸ سم

(۲۸۶)

مجموعـه :

سر الاسرار « ۴ پ ـ ۲۳ ر »　　　　**(فلسفه ـ عربی)**

از : ؟

چنانچه در مقدمه آمده است هنگامی که ارسطو پیر شد ونمیتوانست که در سفرها بااسکندر باشداین رساله رابجهت‌وی نگاشت تاراهنمای وی باشددرسیاست وتدبیر مملکت . این رساله بجهت یکی از خلفاء بنی العباس ترجمه شده است ؛ وچنانچه ازکشف الظنـون ۹۸۵/۲ برمیآید تمیمی یا یمنی آنرا در عصر مأمـون عباسی بعربی برگردانده است . ودر بعضی از فهرستها ترجمهٔ آنرا بـه یحیی بن بطریق نسبت داده اند . واین رساله « السیاسة في تدبیر الریاسة » نیز نام دارد .

آغاز : « الحمد لله الذي حرك السماء على الامهات الأضداد وسكن الارض بالجبال الاوتاد ورفع أعلاهما بغير عماد » .

انجام : « وما تحتهـا من الافراد مستويين الطالب يغلب المطلوب مستويين المطلوب يغلب الطالب بحمل حساب النميم » .

۲ ـ الحكمة المشرقية « ۲۴ ر ـ ۳۲ ر » (فلسفه ـ عربی)

از : شیخ الرئیس حسین بن عبد الله بن سینا (۴۲۷)

پایه بحث دراین کتاب بروی فلسفه اشراقی‌نهاده شده وبسیاری از آراء مشائین را پاسخ میگوید ؛ ونسخه حاضر قطعه‌ای از اول کتاب را داردکه متضمن فن‌اول در تصورات میباشد .

آغاز : « الحمد لله اهل أن يحمد لعزته وجبروته ونسأله التوفيق لنيل مرضاته والزلفة عنده . . الفن الاول في التصور ، المقالة الاولى في مقدمات التصور » .

انجام نسخه : « فان هذين اذا كانا مجهولين فقلت مثلا في تعريف المثلث انه والمساوي . . » .

۳ ـ الحجج العشر « ۳۹ ر ـ ۴۵ پ » (فلسفه ـ عربی)

از : شیخ الرئیس حسین بن عبد الله بن سینا

ابن سینا دراین رساله ده مبحث میآورد در شناختن نفس که میتوان باین راه خدای را شناخت . فصول رساله از این قرارند : الأول في اثبات القوی النفسية ، الثاني تقسيم القوى النفسية ؛ الثالث ليست القوى النفسية بحادث ، الرابع القوى النباتية ، الخامس القوى الحيوانية ، السادس الحواس الظاهرة ، السابع الحواس الباطنة ، الثامن النفس الانسانية من البدء الى الكمال ، التاسع جوهرية النفس ، العاشر وجود الجوهر العقلي للاجسام . این رساله بنام « المباحث النفسية » نیز مشهور میباشد .

آغاز : « خير المبادىء مازين بالحمد لواهب القوة على حمده والصلاة على خيرته من خليقته محمد وآله وعترته » .

انجام : « لازالت الحكمة متنعشة بعد الخمول نضرة بعد الذبول ليستمدوا بدولته دولتها وترجع بأيامه أيامها ويرفع بمكانه مكانها ومكان أهليها . . » .

۴ - پاسخ پرسشهای اسکندر « ۴۵ پ - ۴۶ پ » (فلسفه - فارسی)

از : ؟

صد وپانزده پرسش است که گویند اسکندر در بارهٔ بعضی از موضوعات فلسفی از ارسطو نموده است وارسطو از آنها پاسخ گفته است .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . اما بعدبدانکه این چند فصل استاندر صد وپانزده مسأله که اسکندر از استاد خویش ارسطاطالیس حکیم پرسیده است » .

انجام : « گفتم درونشان هست ، گفت نقطهٔ پرکار از دائره » .

۵ - تفسیر سورة الاعلی « ۴۶ پ - ۴۸ ر » (تفسیر - عربی)

از : شیخ الرئیس حسین بن عبد الله بن سینا

تفسیر بسیار مختصر فلسفی است از سورهٔ « سبح اسم ربك الاعلی » .

آغاز : « اعلم أن هذه السورة مشتملة على مطالب ثلاثة المطلب الاول اثبات الله تعالى » .

انجام : « وان سعادة الانسان لاتحصل الا بمعرفة هذه المطالب الثلاثة » .

۶ - ترجمهٔ سخنان ابن سینا « ۴۸ ر - ۴۹ ر » (فلسفه - فارسی)

از : عمر بن ابراهیم نیشابوری معروف به خیام (۵۱۷)

در سال ۴۷۲ خیام بنا بخواهش گروهی از برادران سخنان ابن سینا را از عربی بفارسی ترجمه نموده است .

آغاز : « قال نادرة الفلك . . پاکا پادشاها پادشاه دادارا ایزد کامکار خداوندی که آغاز همه چیزها از اوست » .

انجام : « وتوکل برتو کنیم که آغاز همه چیزها از توست وبازگشتن همهٔ چیزها بتوست » .

۷ - النفس « ۴۹ پ - ۵۱ پ » (فلسفه - فارسی)

منسوب به : ارسطو

دراین رساله ازشش جهت بحث در نفس میشود : اول اندریافت هرمعلولی ، دوم اندر هستی نفس ، سوم اندر گوهریت نفس ، چهارم اندر روحانیت نفس ، پنجم آنکه نفس بسیط است ، ششم اندرانکه اندیشه وشناخت عقل هرنفسی راست .

آغاز : « نخستین سخن اندر یافت هر معلولی . . چنین گفتند که بدین سخن آن خواسته که هر آن چیز که یافته شود یامحسوس بود » .

انجام : « به پیش ما از این الفاظ دورند بنزد ما از این معنی تراشند » .

۸ - العربة العربية « ۵۴ ر - ۵۵ ر » (فلسفه - عربی)

از : شهاب الدین عمر بن محمد بن عبد الله سهروردی (۶۲۳)

داستانی است فلسفی عرفانی که بروش داستان « حي بن يقظان » و « سلامان وابسال » نوشته شده ومطالب عرفانی زیادی در آن گنجانیده است .

آغاز : « الحمد لله . . أما بعد فاني لما رأيت قصة حي بن يقظان فصادفتنا مع مافيها من عجائب الكلمات » .

انجام : « نجانا الله من اسر الطبيعة وقيد الهيولى ؛ وقل الحمد لله سيريكم آياته فتعرفونها وما ربك بغافل عما تعملون » .

٩ ـ صفير سيمرغ « ٥٥ ر – ٥٧ ر » (عرفان ـ فارسی)

از : شهاب الدين يحيى بن حبش سهروردی (ق ۶)

مطالب عرفانی را در این رساله در یك مقدمـه ودو قسم میآورد : مقدمه در شناختن مرغ سیمرغ ؛ قسم اول در بدایات ، قسم دوم در مقاصد .

آغاز : « سپاس باد واهب ذو الجـلال را ومبدع موجودات را ودرود بر خواجگان رسالت وائمهٔ نبوت » .

انجام : « حلاج گفت الصوفي لا يقبـل ولا يقبل ولا يتحرك ولا يتبعض ونيز در وقت صلب گفت حسب الواحد افراد الواحد له » .

١٠ ـ النفس « ۶٠ ر ـ ۶٢ ر » (فلسفه ـ عربی)

از : شيخ الرئيس حسين بن عبد الله بن سينا (۴٢٧)

ابن سینا در این رسـاله پاسخ میگوید از پرسشی راجع به اینکه نفس ناطقه جوهر است یا عرض وآیا باقی میماند پس از مرگ یاازبین میرود .

آغاز : « سأل بعض الرؤساء . . فأقول مايستحسنه العقـل الصريح ويأمر به الدين الصحيح من عامة ماحصلته من الحجج » .

انجام : « وان يرفض من اللذات الجسدانية مايمكنه رفضها ليصير نفسه مفارقاً لقالبها في الحقيقة للبقاء الدائم وذلك ماأردنا أن نبين » .

۱۱ - العروس « ۶۲ پ - ۶۳ پ » (فلسفه - عربی)

از : شیخ الرئیس حسین بن عبد الله بن سینا

ابن سینا در این رساله اثبات میکند که واجب علة العلل است ، واز این راه بحث مینماید در توحید ونبوت ومعاد .

آغاز : « الحمد لواهب العقل بلا نهاية ، كل شيء في عالم الكون والفساد مما لم يكن فكان قبل الكون ممكن الوجود لذاته » .

انجام : « ومن سمع واشمأز فليتهم نفسه فلعلها لاتناسبه وكل ميسر لما خلق له والحمد لله رب العالمين » .

۱۲ - القضاء والقدر « ۶۶ ر - ۷۱ ر » (فلسفه - عربی)

از : شیخ الرئیس حسین بن عبد الله بن سینا

بحثهای فلسفی است راجع به چگونگی قضا وقدر در ده فصل .

آغاز : « الحمد لله الذي أحاط علمه بالاشياء جملة وتفصيلا عينها في قضاء السابق تعييناً » .

انجام : « فيما ذكرنا كفاية لمن تيسرله ولاينجع اكثرمن ذلك لمن تعسرعليه وبالله العياذ من التقصيرفان بيده تيسير كل عسير » .

۱۳ - معية الواجب بالموجودات « ۷۱ پ - ۷۵ پ » (عرفان - عربی)

از : ؟

در این رساله بحث میشود از چگونگی بودن خداوند متعال بامخلوقات خود ومعنی سریان نورالهی درموجودات واحاطهٔ ذات واجب الوجود برهمهٔ ماسوی الله .

آغاز : « أحمدك يامن تجليت بذاتك في كل شيء وظهرت بنورك في كل ظل وفيء فأنت مع الاشياء بلامقارنة » .

انجام : « واحاطته الوجودية بالموجودات على وجه يليق بشأنه وهو ماأردناه واما معيته واحاطته العلمية والحكمية فهو أظهر من أن يخفى » .

۱۴ - الحروف « ۷۶ ر - ۱۱۷ ر » (فلسفه - عربی)

از : ابونصر محمد بن محمدبن طرخان فارابی (۳۳۹)

بحثهای فلسفی است دراسرار حروف واینکه چگونه وضع شده‌اند ، وضمناً بحث میشود از بعضی از نامها واصطلاحات فلسفی .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين والسلام على نبيه وآله أجمعين ؛ أما بعد فان معنى ان الثبات والدوام والكمال والوثاقة في الوجود » .

انجام : « واما السؤال الخطبى فمن ضروب سؤالاته أن يكون بأحدالمتقابلين فقـط » .

۱۵ - النفس « ۱۱۷ پ - ۱۱۸ پ » (فلسفه - عربی)

از : ؟

در این کتاب بحثهائی است فلسفی راجع بنفس ، ونقل اقوال فلاسفهٔ یونان زیاد شده است ، ومخصوصاً کتاب النفس منسوب بارسطو در این رساله مختصر شده است .

آغاز : « سددك الله لدرك الحق وأعانك على نيل مستودعاته ، سألت أسعدك الله لطاعته أن أختصر لك قولا في النفس » .

انجام : « واختصرناه من قولهم ان النفس جوهر بسيط فتفهم ماكتبت به اليك تكن سعيداً أسعدك الله تعالى في دنياك وآخرتك » .

۱۶ - آداب البحث والمناظرة « ۱۲۰ پ - ۱۲۱ پ » (اخلاق - فارسی)

از : ؟

مختصر آداب بحث ومناظره را در یك مقدمه وچهار فصل آورده است .

آغاز : « الحمدلمن لامانع لحکمه ولاناقض لقضائه والشکر لمن لامعارض له».
انجام : « وصه بوضع اول مقترن نیست بلکه بوضع ثانی مقترن هست » .

۱۷ - الفیض الالهی « ۱۳۰ پ - ۱۳۳ ر » (فلسفه - عربی)

از : شیخ الرئیس حسین بن عبد الله بن سینا

بحث فلسفی است در معجزات واینکه چگونه بوجود میآیند ، وفرق معجزه وسحر چیست .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین والصلاة علی محمد وآله الطاهرین الافعال والانفعالات تتفاوت بحسب تفاوت الامور » .

انجام : « والطریق الیها للراغبین في معرفتها لایح وکل میسر لماخلق له وعند هذا الموضع خاتمة قولنا هذا والحمد لله واهب العقل . . » .

۱۸ - عدم الخوف من الموت « ۱۳۳ ر - ۱۳۴ پ » (فلسفه - عربی)

از : شیخ الرئیس حسین بن عبد الله بن سینا

در این رساله از مرگ وچگونگی آن بحث میشود وابن سینا از بحثهایش نتیجه میگیرد که مرگ انتقال ازحالی بحالی است وترس ندارد .

آغاز : « لماکان أعظم مایلحق الانسان منه هو الخوف من الموت وکان هذا الخوف علیه عاماً » .

انجام : « فلا یفعل المتصدق ذلك الفعل الا بمتشاکله بتلك النفس وعلی هذا ایضاً شبیه بشيء واحد » .

۱۹ - النفس « ۱۳۵ ر - ۱۴۹ پ » (فلسفه - فارسی)

از : ؟

ترجمهٔ رساله ایست که منسوب است به ارسطو حکیم وفیلسوف یونانی ،

این رساله در یك مقدمه وسه مقاله میباشد .

آغاز : « همگی آنچه دانای یونان ارسطاطالیس یاد کرد در کتاب نفس ابتدای گفتارش رواست » .

انجام : « واما در کتاب ما بعد الطبیعة که اجرام سماوی عقل دارند وبرین حجتهای قوی وروشن ننموده ، تمام شد مقالهٔ سوم » .

۲۰ - ترجمهٔ رسالة الطیر « ۱۵۱ ر - ۱۶۱ پ » (فلسفه - فارسی)

از : قاضی عمر بن سهلان ساوه‌ای

ترجمهٔ تحت اللفظی است از رسالة الطیر ابن سینا وگاهی شرح مختصری نیز دارد ، این ترجمه ترجمهٔ ذو الفضائل خدیو را خسیکتی وسهروردی نیست که در فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۷۵۸/۲ ذکرشان آمده است . این ترجمه قطعه‌ای از اصل عربی را میآورد وترجمه وشرح مینماید ، ودر نسخه آنرا به ساوه‌ای نسبت داده است .

آغاز : « کثرت التماس بزرگان ودوستان مرا دلگیر گردانید . . هیچکس رااقتدار برادران من که چندان باین مساعدت نماید وسمع خویش را رعایت فرماید » .

انجام : « پس ازگفت خواجه که باشاره گفت من رسول فرستم تا این بند از شما بردارد » .

۲۱ - ترجمهٔ رسالة النفس « ۱۶۲ ر - ۱۶۸ ر » (فلسفه - فارسی)

از : ؟

ترجمهٔ تحت اللفظی است ازرسالهٔ « النفس » ابن سیناکه بجهت فرمان عالی علائی شمس ؟ ترجمه شده است ، ودارای پانزده فصل است چنانچه در مقدمه اش تصریح شده است .

آغاز : « اين رساله ايست كه شيخ رئيس تصنف كرده است . . آنچه روشن شود ودر اين رساله است اول در بيان حد نفس دوم در بيان حد قوتهاى نفس . . اول در بيان حد نفس وبيان قوتهائى كه دراجسام موجودند واز آن افعال پديدآيد » .

انجام : « ونا أهل وجاهل وشرير باشند والله بيني وبينكم وكفى بـه وكيلا وصلى الله على رسوله الابطحى وآله وعترته أجمعين » .

٢٢ - اسرار الصلاة « ١٦٩ ر - ١٧١ پ » (فلسفه - عربى)

از : شيخ الرئيس حسين بن عبد الله بن سينا

اين رساله كه دراسرارفلسفى نمازبحث ميكند درسه فصل ميباشد : فصل اول در ماهيت نماز ، دوم در ظاهر وباطن نماز ؛ سـوم نماز برچه شخصى واجب است يا واجب نيست ونماز خوان درست كيست .

آغاز : « الحمـد لله الذي خص الانسان بشرف الخطاب وأمر مدافعة الخطأ وملازمة الصواب » .

انجام : « وأعذر من مطالع هذه الرسالة ومن أنفق عليه فيض العقل ونورالعدل ان لايفشو والله الهادى » .

٢٣ - المسائل العشر « ٢٠٨ پ - ٢١٠ پ » (فلسفه - عربى)

از : شيخ الرئيس حسين بن عبد الله بن سينا

پاسـخ ده پرسش فلسفى است در موضـوع : علت مفارقت علل ، حقيقت طبع ؛ حقيقت نفس وروح وعقل كلى ، كواكب زنده اند يانـه ، آيا ممكن است قديم بيش از يكى باشـد ، حقيقت واحـد چيست ، فرق بين فعل اراده وفعل طبع وفعل علت ؛ معدوم چيست ، موجود چيست ، تعلق فعل بفاعل چيست .

آغاز : « الحمد لله الموفق والملهم والمسدد والعاصم » .

انجام : « والمتعالج ابتداؤه من البدن والفعل من الفاعل في القابل لاجل الغاية لتحصيل الصورة » .

۲٤ – احصاء العلوم « ۲۱۱ پ – ۲۲۲ پ » (فهرست – عربی)

از : ابو نصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی (۳۳۹)

علوم ودانشهائی که درعصر فارابی تدریس میشده دراین رساله نام آورده ومرتبه وفائدهٔ هر کدام را ذکر نموده است ، این رساله در پنج فصل است : اول در علم لسان ، دوم در علم منطق ، سوم در علوم تعالیم ، چهارم در علوم طبیعی ، پنجم در علم مدنی . در بعضی از کتابها نام این رساله « مراتب العلوم » نیز ثبت شده‌است .

آغاز : « قصدنا في هذا الكتاب أن نحصي العلوم المشهورة علماً علماً ونعرف جمل ما يشتمل عليه كل واحد منها » .

انجام : « وجايز أن يحمل الانسان على حط نفسه بالكذب والمغالطة كمايفعل ذلك بالنساء والصبيان » .

۲۵ – آراء اهل المدينة الفاضلة « ۲۲۵ ر – ۲۴۷ ر » (فلسفه – عربی)

از : ابو نصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی

چگونگی تشکیل یك اجتماعی که کاملا از هرگونه نقص اخلاقي واجتماعي دور باشند در این رساله روی پایه‌های فلسفی بحث میشود .

آغاز : « بعد حمد الله تعالى جده ؛ قال ابو نصر الموجود الاول هو السبب الاول لوجود سائر الموجودات » .

انجام : « ووجودات بلانهاية في جواهرها أو عوارضها ولايجعل شيئاً محالا أصلا وذلك خلاف الحكمة » .

۲۶ – اللذات « ۲۴۷ پ – ۲۵۵ پ » (فلسفه – عربی)

از : فخر الدين محمد بن عمر بن حسين رازی (۶۰۶)

أقسام لذتهاى دنيـا و كيفيت ادراك آنها وماهيت لذت را از ديد فلسفى در سه قسم بحث ميكند : قسم اول در لذتهاى حسى ، قسم دوم لذتهاى خيالى ، قسم سوم لذتهاى عقلى .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . أما بعد فقد سألتني عن أحـوال اللذات المطلوبة في الدنيا والكشف عن حصر أقسامها » .

انجام : « وأن تقبل مني كل ما ارتضيتـه مني من الاعمال التي أتيت بهـا بمدد توفيقك وفضلك وبرحمتك يا أرحم الراحمين » .

٢٧ - الفردوس « ٢٥٦ ر - ٢٦٠ پ » (فلسفه - عربى)

از: شيخ الرئيس حسين بن عبدالله بن سينا

اين رساله بحث ميكند دريك رشته از مطالب فلسفى الهى بدون نظم وترتيب خاصى كه در كتابهاى فلسفى معمول است .

آغاز : « قال الرئيس روح الله رمسه الامور الموجودة قلنا لكل منها ماهية وهوية وليست ماهيته وهويته ولا داخلة في هويته » .

انجام : « وسلب الماهيات ماسيستحقها بنفسها من البطلان ؛ وكل شيء هالك الا وجهه » .

٢٨ - السياسات المدنية « ٢٦١ ر - ٢٦٦ ر » (فلسفه - عربى)

از : شيخ الرئيس حسين بن عبد الله بن سينا

در اين رسـاله بحث ميشود از چگونگى زندگى شخص ومعاشرتش با زن وفرزند وزيردستانش ، واينكه چه راهى را بهپيمايد تازندگى را بآسودگى بسربرد .

آغاز : « الحمد لله الذي نهج لعباده بما دلهم عليـه من حمده سبيل شكره وأشرع لهم ماهيأهم له من شكره أبواب مزيده » .

انجام : « فآثرنا التخفیف علی القاریء والتسهیل علی الناظر ولرب قلیل أربع من کثیر وصغیر أتم من کبیر » .

۲۹ - الارزاق « ۲۶۶ پ - ۲۶۸ ر » (فلسفه - عربی)

از : شیخ الرئیس حسین بن عبد الله بن سینا

این رساله بحث مینماید در چگونگی تقسیم روزیها واینکه چرا بعضی کم روزی وبعضی پرروزی هستند ، گویا این رساله بصورت بحثی بوده است بین ابن سینا وبعضی از معاصرینش وبعداً جداگانه نگاشته شده است .

آغاز : « الحمد لله ونعوذ بالله من علم یسلمنا الی الجهل بعدله والجحود بفضله ویقول ان کثیراً ممن لم یستطع النظر » .

انجام : « وفي کل ذلك من المنافع ما یطول القول باستخراجه حتی لا یوجد في العالم شيء باطل » .

۳۰ - المسائل العویصة « ۲۶۸ پ - ۲۶۹ پ » (فلسفه - عربی)

از : شیخ الرئیس حسین بن عبد الله بن سینا

سه مسأله است که ابن سینا گوید اینها بسیار مشکل ودر کتابهای فلسفی یافت نمیشوند : مسألۀ اول در اثبات صانع ؛ مسألۀ دوم در اثبات جوهریت نفس ، مسألۀ سوم در بقاء نفس .

آغاز : « قال الشیخ الرئیس أعلی الله درجته هذه رسالة تشتمل علی ایضاح براهین مستنبطة في مسائل عویصة شریفة » .

انجام : « فالعلة الغائیة محفوظة مع وجودها وانحیازها الی صحبة الملأ الاعلی متعلقة بالجلایا العقلیة » .

۳۱ - مختصر انو لوطیقا « ۲۷۰ ر - ۲۸۱ ر » (فلسفه - عربی)

از : ابو نصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی

در این رساله بحث میشود ازچگونگی قیاس و کیفیت استدلال وراه پیدا نمودن مجهولات علمی ، این رساله روی پایهٔ بحثها و آراء ارسطو در کتاب منطقش بحث میکند ودر سه فصل میباشد .

آغاز : « قال ابو نصر ان قصدنا في كتابنا هذا ان نبين كيف القياس » .

انجام : « فقد ظهر كيف ترجع الاقاويل التي سماها ارسطوطاليس المقاييس الفقهية الى مقاييس الاشكال الحملية . . » .

۳۲ - ابطال احکام النجوم « ۲۸۳ ر - ۲۸۵ پ » (نجوم - عربی)

از : ابو نصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی

ابو اسحاق ابراهیم بن عبد الله بغدادی گوید : مدتها بود پی احکام نجومی صحیح میگشتم تافارابی را ملاقات نمودم وعرض حاجت بوی کردم نوشته‌ائی بمن داد که مطلوب من در آنها بود ، آنها را جمع نمودم ودر این رساله گرد آوردم . عناوین رساله دراین نسخه « تذکرة - تذکرة » میباشد ، وصحت احکام نجومی را فارابی انکار مینماید .

آغاز : « قال ابو اسحاق . . تذكرة فضيلة العلوم والصنايع انما يكون من احدى ثلاث اما بشرف الموضوع » .

انجام : « واذاكان الامر على هذا السبيل فما اشتغالهم بهذا الفن الا لاحدى ثلاث اما لتفكه وولوع واما لتكسب وسوق وتعيش به واما لجزم مفرط وعمل بما قيل كل مقول محذور منه » .

۳۳ - الاراء الطبیعیة « ۲۸۶ ر - ۳۰۳ پ » (فلسفه - عربی)

منسوب به : فلو طرخس یونانی

آراء طبیعی را وچگونگی تحول وتغییر عناصر کونی‌را در پنج مقاله تشریح میکند .

آغاز : « الحمد لواهب العقل والحیاة وعلی انبیائه واولیائه الصلاة ، هذا کتاب لفلوطرخس في الاراء الطبیعیة التي یقول بها الحکماء » .

انجام : « واما الذین یسکنون في الشمال فان ابدانهم متکاثفة ولذلك یکونون اطول زماناً » .

۳۴ - العالم والمخلوقات « ۳۰۵ ر - ۳۱۱ پ » (فلسفه - عربی)

منسوب به : ارسطو

بحثهای فلسفی است درعالم و کرات مختلفه و کیفیت حرکت آنهاوعناصر دیگری که در جهان یافت میشوند واسراری که درآنها نهفته شده است . این رساله منسوب به ارسطو است که بجهت اسکندر نوشته وعیسی بن ابراهیم نفیسي آنرا ازسریانی به عربی برگردانده است .

آغاز : « قال ارسطوطالیس اني لما تفکرت دفعات کثیرة یااسکندر رأیت ان الفلسفة امر الهی » .

انجام : « من الناس من یتمسك بالشریعة مبدءاً لکل امره الی آخره » .

۳۵ - الذهبیة « ۳۱۲ ر - ۳۱۶ ر » (فلسفه - عربی)

از : ؟

اندرزهائیست منسوب بهفیثاغورس حکیم یونانی که درآداب نفوس روحانی گفته است ؛ این اندرزها در این رساله شرح شده اند وعناوینش « قال فوثاغورس - قال المفسر » میباشد .

آغاز : « شرح مجموع . . قال فوثاغورس اول ما اوصیکم به تبجیل الذین لایحل بهم الموت » .

انجام : « فیلحقهاایضاً الموت بل یبقی علی التبری من الجسدغیرقابل للتغییر » .

٣٦ ـ سیب نامه « ٣٢٠ ر ـ ٣٢٦ ر » (فلسفه ـ فارسی)

ترجمه : بابا أفضل کاشانی

اندرزهائی است که گویند ارسطو بوقت مرگ به شاگردانش گفته است .

آغاز : « این ترجمه مقالتی است از ارسطو حکیم معروف به تفاحه که بوقت وفات املاکرده است » .

انجام : « دست فریطون گرفت و بر روی خـود نهاد و گفت روان را سپردم بپذیرید ای حکما وخواموش گشت ودر گذشت » .

٣٧ ـ النیروزیة « ٣٢٨ ر ـ ٣٢٩ ر » (فلسفه ـ عربی)

از : شیخ الرئیس حسین بن عبد الله بن سینا

اسرار فلسفی‌راکه در حروف اول سوره‌های قرآن است در این رساله در سه فصل میآورد : فصل اول در ترتیب موجودات ، فصل دوم در دلالت حروف ، فصل سوم درعرض .

آغاز : « الرسالة النیروزیة للشیخ الرئیس في الانباء عن الغرض المضمر فی الحروف الهجائیة في فواتح عدة سور الفرقانیة » .

انجام : « ولم یمکن ان یکون للحروف دلالة غیرهذه البتة ثم بعد هذا اسرار یحتاج الى المشافهة والحمد لله . . » .

٣٨ ـ اجوبة مسائل بعض الفضلاء « ٣٣١ ر ـ ٣٣٥ پ » (فلسفه ـ عربی)

از : قطب الدین محمود بن مسعود بن مصلح شیرازی (٧١٠)

پرسشهائی است درموضوع عالم مثال که بعضی ازفضلاء بخدمت قطب‌الدین شیرازی فرستاده‌اند ووی ازآنها پاسخ گفته است .

آغاز : « أما بعد حمد الله على آلائه المبدیة في أرضه وسمائه » .

انجام : « زادنا الله اعترافاً بالعجز واياك فالعجز عن درك الأدراك ادراك » .

۳۹ ـ شرح قصهٔ حي بن يقظان « ۳۳۶ پ ـ ۳۵۲ ر » (فلسفه ـ فارسی)

از : ؟

ترجمه وشرح فارسی است از داستان « حي بن يقظان » که ابن سینا نگاشته است ، این شرح راشارح بفرمان عضدالدین علاء الدولة ابوجعفر حسام امیرالمؤمنین نوشته است .

آغاز : « ستایش وآفرین مریزدان کیهان دادار آفریدگار جهان ودارندهٔ زمین وآسمان وگرداننده وروانندهٔ ستارگان » .

انجام : « وخواجهٔ رئیس رحمة الله علیه خود اندر کتاب شفا یاد کرده است ومختصر آن اندر کتاب دانشنامهٔ علائی » .

۴۰ ـ اثبات المفارقات « ۳۵۲ پ ـ ۳۵۳ پ » (فلسفه ـ عربی)

از : ابو نصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی

در این رساله از مراتب مفارقات چهارگانه بحث میشود : اول وجودی که سبب ندارد ؛ دوم عقول فعاله ، سوم نفوس سماویه ، چهارم نفوس انسانیه .

آغاز : « المفارقات على أربع مراتب مختلفة الحقائق : الاول الوجودالذي لا سبب له وهو واحد » .

انجام : « وليس للاوساط في البواقي نقيض من القصد والحس » .

۴۱ ـ الجمع بين رأيي افلاطون وارسطو « ۳۵۴ ر ـ ۳۶۲ پ »
(فلسفه ـ عربی)

از : ابو نصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی

مسائل فلسفی راکه افلاطون وشاگردش اسطو درآنها اختلاف دارند ، فارابی دراین رساله میآورد وبین رأيآنها جمع میکند . مسائلی که بحث میشود : حدوث

عالم واثبات مبدع اول ونفس وعقل وپاداش بخير وشر وغيراينها ميباشد .

آغاز : « الحمد لواهب العقل ومبدعـه ومصور الكل ومخترعه كفاء احسانه القديم وافضاله » .

انجام : « واكتساب الوزر بما ينسب الى هؤلاء الافاضل ممـا هم منه وعنه بمعزل ، وعند هذا الكلام يختم القول . . » .

۴۲ – شرح فصوص الحكم « ۳۶۳ پ – ۳۹۷ ر » **(فلسفه – عربى)**

از : امير اسماعيل شنب غازيونى تبريزى

شرح مزجى است بر « فصوص الحكم » فارابى . درذريعه ۳۸۱/۱۳ گويد : شارح چنانكه گويند از شاگردان فارابى است ، واين شرح را بنام سلطان يعقوب بهادرخان نوشته ، ووى از ايرانيان است .

روى برگ اول اين نسخه شارح را چنين وصف نموده است « للسيد الفاضل النحرير الامير . . » ، ومقدمه‌اى كه در ذريعه مذكور است در اين نسخه نميباشد .

آغاز نسخه : « الامـور التي قلنا يعني ان الموجودات التي تقرب منا لكل واحد منها مهية لها مرتبة » .

انجام : « فقوله ما يستحقه بدل من الماهيات ، وكل شيء هالك الا وجهه ، وله الحمد على ماهدانا سبله . . » .

۴۳ – عيون المسائل « ۴۰۸ ر – ۴۱۰ پ » **(فلسفه – عربي)**

از : ابونصر محمد بن محمد بن طرخان فارابى

بيست ودو موضـوع فلسفى است كه فارابى طبق رأى ارسطو در آنها بحث نموده است .

آغاز : « قال العلم ينقسم الى تصور مطلق كما يتصور الشمس والقمر » .

انجام : « وان فات الخير الكثير الذي يصـل الى ذلك الشيء لاجل اليسير من الشر الذي لابد منه كان الشر حينئذ اكثر » .

۴۴ ـ معانی العقل « ۴۱۰ پ ـ ۴۱۳ ر » (فلسفه ـ عربی)

از : ابو نصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی

در معانی مختلفی که از دید فلسفه بجهت عقل نموده‌اند بحث مینماید .

آغاز : « أسماء العقل يقال على انحاء كثيرة أحدها الشيء الذي به يقول الجمهور في الانسان » .

انجام : « فلا يقبله المادة منقسماً ؛ وهذا شيء قدنبه ارسطو في كتابه في النفس » .

۴۵ ـ أغراض ما بعد الطبيعة « ۴۱۳ پ ـ ۴۱۴ پ » (فلسفه ـ عربی)

از : ابو نصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی

شرح اغراض ارسطو است که در کتاب « ما بعد الطبيعة » خود در آنها بحث نموده است ، وهمچنین فهرست کوتاهی است از مطالب آن کتاب .

آغاز : « مقالة شريفة للحكيم . قال قصدنا في هذه المقالة هو أن يدل على الغرض الذي يشتمل عليه كتاب ارسطوطاليس » .

انجام : « والمقالة الثانيـة عشر في مبادیء الطبيعيات والتعليمات ، فهذه هي الابانة عن غرض هذا الكتاب وعن أقسامه » .

۴۶ ـ السعادة « ۴۱۴ پ ـ ۴۲۰ ر » (فلسفه ـ عربی)

از : ابو نصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی

بحث فلسفي مفصلی است در اینکه چگونه میتوان سعادت ونیکبختی رابدست آورد ؛ سعادت را فارابی در تحصیل اخلاق پسندیده وکمالات نفسانی میداند .

آغاز : « أما ان السعادة هي غاية مايتشوقها كل انسان وان كل من ينحو بسعيه نحوها فانما ينحوها على أنها كمال نافذ » .

انجام : « فيجب ان يبتدىء به ويجعله تالياً لهذا الكتاب » .

۴۷ ـ السياسات المدنية « ۴۲۳ پ ـ ۴۴۰ ر » (فلسفه ـ عربى)

از : ابو نصر محمد بن محمد بن طرخان فارابى

دراين كتاب بحث ميشود بطور فلسفى از كيفيت معاشرت باديگران وراه تحصيل تمدن وزندگى بهتر نمودن بامردم را .

آغاز : « قال ابونصر المبادىء التي بها قوام الاجسام والاعراض التي لهاستة اصناف ست مراتب عظمى » .

انجام : « وان كان ماظن ظان أنه أدرك شيئاً فهو في ذلك كاذب ظنه » .

۴۸ ـ سياسة البدن « ۴۴۲ ر ـ ۴۴۴ ر » (فلسفه ـ عربى)

از : شيخ الرئيس حسين بن عبد الله بن سينا

بحثهاى فلسفى طبى است در چگونگى نگاه داشتن بدن وآنچه از لذتها منفعت دارند ياضرر وآسيب ميرسانند ، وعلى الخصوص نوشيدن شراب .

آغاز : « اعلم ان هذا كتاب سياسة البدن وفضائل الشراب ومنافعه ومضاره وما يتولد للمكثر منه » .

انجام : « وأنا أتوقع ممن يقع عليه كتابى هذا أن يصلح مايعثر عليه من الخلل والفساد بعد أن ينظر فيه بعين الرضا . . » .

۴۹ ـ اسرار النجوم « ۴۴۴ پ ۴۴۷ ر » (نجوم ـ عربى)

منسوب به : ارسطو

صد فصل کوتاه است در اسرار ستارگان و آنچـه در آسمانها یافت میشود ، گویند ارسطو این رساله را بجهت اسکندر نوشته است .

آغاز : « کتاب اسرار النجوم . . الاول الفلك مطبوع وأفعاله اتفاقية » .

انجام : « ولایتجاوزها كالمنشار ان تجربه والسكين التي يقطع بها » .

در این مجموعه جز رساله‌ها و کتابهائی که ذکر شـد فوائد متفرقه ایست که بطور مختصر بآنها اشاره میشود : نامه‌های ابوسعید بابن سینا و پاسخهای وی (۳۳ ر - ۳۸ پ) نامه‌ای بخواجه نصیر الدین طوسی و پاسخ آن (۵۲ ر - ۵۴ ر) سه برهان در اثبات واجب وجوهریت نفس وبقاء نفس از ابن سینا (۶۳ پ - ۶۴ پ) درقوای جسمانی از ابن سینا (۶۴ پ - ۶۶ ر) نامـۀ ابن سینا به کیـا ابی جعفر (۱۱۹ ر - ۱۱۹ پ) معرفت کوکب سعد ونحس (۱۱۹ پ - ۱۲۰ ر) کیفیت تحصیـل سعادت ازابن سینا (۱۲۰ ر - ۱۲۰ پ) فوائدمتفرقه از کندی وابن سینا وسقراط وسیدشریف جرجانی ومنتخب از کتاب مبدأ ومعاد ابن سینا وحالات ابن سینا بقلم خودش ونامۀ ابوسعید بابن سینا (۱۲۲ ر - ۱۳۰ ر) فوائد متفرقه از ابن سینا (۱۵۰ ر - ۱۵۱ ر) در اشتباه آنان که گوینـد یك چیز عرض وجوهر میشود از ابن سـینا (۱۷۲ ر - ۱۷۴ ر) پاسخ پرسشهـای فلسفی متفرقه از ابن سینا وغیر او (۱۷۴ پ - ۲۰۸ ر) سالۀ افلاطون (۲۱۰ پ - ۲۱۱ ر) قوانین صناعة الشعر ازفارابی (۲۲۳ ر - ۲۲۴پ) رسالۀ اسکندر افریدوسی درحرکت کل (۲۸۱ پ-۲۸۲ پ) اجزاء سماوی(۳۰۴ ر - ۳۰۴ پ) خطبه‌ای از ابن سینـا بعربی (۳۱۶ پ - ۳۱۷ ر) تکرار سؤالهای اسکندر ازارسطو (۳۲۶ پ - ۳۲۸ ر) قضا وقدراز ابن سینا (۳۳۰ ر - ۳۳۰ پ) گفته‌های کوتاه فلاسـفه (۳۹۷ ر - ۳۹۸ پ) پرسشهـای بهمنیار از ابن سینا وپاسخهای وی (۳۹۹ ر - ۴۰۱ ر) پرسشهائی ازفارابی‌وپاسخهای‌آنها (۴۰۲ ر - ۴۰۷ ر) حالات فارابی منقول از تاریخ ابن خلکان (۴۰۷ پ - ۴۰۸ ر) تکرار ابطال احکام النجوم از فارابی (۴۲۰ پ - ۴۲۳ ر) اثبات حشر جسمانی از ابو الحسن عامری وفوائد دیگر متفرقه (۴۴۰ پ - ۴۴۲ ر) .

نستعلیق ، شاه مراد فراهانی ، در روزهـای مختلف سال ١٠٧٢ ، عناوین شنگرف وگاهی نوشـته نیست ، بعضی جاها وکلمه‌ها سفید وگویا نسخهٔ اصل نادرست بود ، قبل ازمجموعه دوبرگ است دارای فهرست رساله‌ها وکتابها ، روی برگ اول تملکی بی‌نام ومهرمربع « لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده ابو تراب » دیده میشود ، روی برگ اول مجموعه تملك محمد باقر بن محمد مؤمن سبزواری الشریف (صاحب کفایـه وذخیره) ومهر بیضوی وی « محمـد باقر السبزواری » وتملك احمدبن محمد ابراهیم بلاروکانی الشریف ومهر مربع « العبد المذنب محمد » ومهر مربع دیگر « محمـد جعفر بن محمـد باقر الشریف » دیده میشود ، جلد دو رو تیمـاج رو مشکی ضربی پشت قرمز .

٤٢٧ گ ، ٢٧ س ، ٢٧/٥ × ١٨ سم

(٢٨٧)

ذخیرهٔ خوارزمشاهی (طب ـ فارسی)

از : امیرزین الدین اسماعیل بن حسین حسيني گرگانی (٥٣١ یا ٥٣٥)

قواعد وموضوعات پزشکی را بطور نسبتاً مفصل در ده کتاب آورده است : شناختن خلطهـا ، شناختن حالهای تن ؛ نگاه داشتن تن ، استخراج مرض ، انواع تبها ، بیماریهای اندامهـا ، علاج آماسهـا وریشها ، پاگیزه‌گی تن ؛ انواع زهرها ؛ قرابادین وداروها .

این کتاب بنام سلطان قطب الدین ابو الفتح محمد بن یمین الدین خوارزمشاه (ارسلان تکین) نوشته شده ، وبسال ٥٠٤ بانجام رسیده است .

نسخهٔ حاضر دارای پنج کتاب اول میباشد ، واز انجام افتاده دارد .

آغاز : « الحمد لله حمد الشاكرين والصلاة على النبي المصطفى . . چـون تقدیر ایزد تعالی چنان بود که جمع کنندهٔ این کتاب » .

انجام نسخه افتاده : « تدبیر صواب آنست که طعام وشراب چندان تأخیر نکنند که تشنه یاگرسنه شوذ . . » .

نسخ معرب ، محمد بن ابراهیم بن محمد بن الحسن الملك بن علی ابن محمد بن ابراهیم بن حمـزة بن عبید الله بن محمد بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب ، جمادی الاول ۶۸۶ (آخر فهرست کتاب) ، عناوین ونشانیها شنگرف ، از پایان کتاب سوم یك برگ افتاده ونونویس است ، قبل از کتاب بیست ودو برگ است دارای فهرست ، روی برگ اول علی بن حسین بن محمدبن اسحاق الموعادی کـتاب را به علی بن محمـد بن یوسف الطبیب داده است بتاریخ شعبان ۷۴۶ ، جلد تیماج سرخ فرسوده .
۳۷۷ گ ، ۲۵ س ، ۲۷/۵ × ۱۹ سم

(۲۸۸)

معانی القرآن

(علوم قرآن – عربی)

از : ابو جعفر احمد بن محمد بن النحاس (۳۳۸)

در این تفسیر مزجی از اعراب کلمات ومعاني آنها واختلاف قراء درخواندن آیات بحث میشود ، وبجهات دیگر تفسیری کمتر میپردازد .

نسخهٔ حاضر ازآغاز وانجام افتاده دارد ، از اوائل سورهٔ فاتحه شروع میشود وبأواسط سورهٔ ق ختم میگردد .

آغاز نسخه : « معانی وتصرفاً . . لیحیر الناظرین في عظمته وجلاله » .

انجام نسخـه : « لا یستحي من الله ولامنهما لا یخفی علینا شیء ونحن بعلمنا أقرب الی الانسان من کل قریب » .

نسخ ، نسخه بسیارقدیم ونفیس ، کلمات قرآنی بهمشکی درشت‌تر ، عناوین ونشانیهاشنگرف ، گاهی‌درحاشیه تصحیح شده ، ونام سورهها بر فراز صفحهها نوشته است ، جلد تیماج سبز .
۳۴۲ گ ، ۳۰ س ، ۲۷ × ۱۷ سم

(۲۸۹)

زبدة التفاسیر (تفسیر - عربی)

از : ملا فتح الله بن شکر الله کاشانی (۹۸۸)

به شمارهٔ (۲۴۲) رجوع شود.

این نسخه از اول کتاب شروع میشود ؛ وبآخر سورهٔ کهف ختم میگردد.

آغاز : « الحمد لله الذي نزل القرآن هـدی للناس وبینات وتبیاناً لکل شیء وکشافاً للمعضلات ».

انجام : « فمن الواجب علی المکلف ان یمتثل أمره ونهیه ویثق وعده ویتق وعیده ».

نسخ ، ۲ صفر ۱۰۷۰ ، ازروی نسخهٔ مصنف ،آیه‌ها باخط شنگرف علامت دارند ، درحاشیه تصحیح شده است ، روی برگ اول تملك محمد بن ملاکاظم بتاریخ ۱۲۷۵ ومهر مربع وی « نامم زنام محمد یافت شرف » ومهرهای دیگر که پاك شده‌اند دیده میشود ، وبرفراز صفحهٔ اول ودر جاهای دیگر مهر مربع « عبد الباقي الموسوي » نیز دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای فرسوده.
۳۵۴ گ ، ۲۶ س ، ۲۸ × ۱۹ سم

(۲۹۰)

الجامع الصفوی (اعتقادات - عربی)

از : شیخ علی نقی بن محمد هاشم طغائی کمره‌ای (۱۰۶۰)

بحثهای بسیار مفصلی است درموضوع امامت ، وپاسخ از گفته‌های شیخ نوح افندی مفتی روم که در بغداد فتوی بکفر شیعه داده وگروه زیادی از شیعیان بجهت این فتوی کشته شدند . بطور عموم گفته‌های دانشمندان اهل سنت را میآورد وروی پایه‌های علمی از آنها پاسخ میگوید.

در ذریعه ۶۲/۵ گوید : کتاب فارسی بزرگی است در امامت در دو جلد ، وبنام شاه صفی صفوی نوشته شده است ، ودرمقدمه فهرست مطالب کتاب را مفصلا میآورد ، ودر پاسخ گفته‌های شیخ نوح سخنان مفصل میگوید .

این گفته‌ها بانسخهٔ حاضر درست نیاید ، وگویا ترجمهٔ این کتاب را دیده اند که دارای این مشخصات بوده است . ودر فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۹۲۸/۲ گوید : دیباچه ومقدمهٔ نسخهٔ سپهسالار به‌فارسی وباقی آن به‌عربی است .

آغاز : « بعد حمد الله رب العالمین والصلاة والسلام علی سید المرسلین محمد بن عبد الله خاتم النبیین » .

انجام : « والله لایدخل النارمنکم رجل واحد فتنافسوا في الدرجات واکمدوا أعداءکم بالورع » .

نسخ ، چهارشنبه ۵ ذی القعده ۱۰۵۵ (شاید تاریخ تألیف باشد) ، عناوین درحاشیه بخط مشکی درشت ، درحاشیه تصحیح شده است ، روی برگ اول وقفنامه ایست که پاك شده است ، درصفحه‌ها مهر مربع « وقف لطف الله » دیده میشود ، جلد تیماج ضربی سرخ تعمیر شده .

۲۶۲ گ ، ۲۵ س ، ۲۸ × ۱۸ سم

(۲۹۱)

## الوسیلة الی نیل الفضیلة		(فقه ـ عربی)

از : ابو جعفر محمد بن علی مشهور به ابن حمزه (ق ۶)

کتاب فقهی فتوائی مختصری است که بجهت فرزندش نوشته است ؛ گوید : این کتاب را بطور مختصر نوشتم تاحفظش آسان باشد . این کتاب از احکام نماز شروع میشود وبه احکام اموات ختم میگردد .

آغاز : « أما بعدحمد الله الکریم الالاء العظیم النعماء . . فاني اوصیك یابني بتقوی الله والاعتصام بحبله » .

انجام: « أو صالحه في دار على أن لايسكنهـا ولا يؤجرها أو غير ذلك مما يؤدي الى حظر ».

نسخ معرب، سعیدبن سعدالدین بن سعید تبریزی، یکشنبه ۱۴ رجب ۸۹۴، عناوین باخـط مشکی درشت، علامتها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی مختصری دارد، روی برگ اول نوشته هائی است که پاك شده اند ومهر مربعی است « عبد الله . . » ومهر مربع دیگری است « الله نورالسماوات والارض »، ودر صفحهٔ آخر مهرمربعی است « یارب مرا بخش بمحمد وعلی »، پشت برگ آخر محمد علی بن شرف جهان کتاب را بخشیده است به‌آمیر محمدمؤمن بتاریخ ۱۲ ربیع الاول ۱۱۰۰، پس از کتاب برگی است بخـط میرزا عبد الله افندی صاحب ریاض العلماء که فوائد مختلفی نوشته است راجع به‌کـتاب وسیله ومؤلفش ابن حمزه، وبیشتر این فوائد منقـول از رضی الدین قزوینی میباشد وبتاریخ یکشنبه ۲۴ شعبـان ۱۱۰۳ درقزوین نوشته‌شده است، جلدتیماج قهوه‌ای ضربی‌فرسوده. ۱۱۹ گ، ۲۳ س، ۲۸/۵ × ۱۹/۵ سم

(۲۹۲)

جامع اسرار العلماء (حدیث ـ عربی)

از: شیخ محمد قاسم بن محمد بن جود مشهور به ابن الوندی (پس از ۱۱۰۰)

مؤلف بنا داشت که شرحی بر کتاب استبصار شیخ طوسی نویسد، اما اخبار کتاب کافی ومن لایحضرو تهذیب وچند کتاب حدیثی دیگررا بروی افزود که فهرست آنها درمقدمه مذکور است، وهمچنین نقل اقوال فقها وعلمارا زیاد میکند ومطالبی از کتابهای آنها میاورد. این کتاب درچند جلد است وپس ازسال ۱۰۸۰ تألیف شده است، وبنا بگفتهٔ ذریعه ۴۰/۵ بعضی از قسمتهای کتاب را خود مؤلف بسال ۱۹۰۶ تصحیح نموده است. بعضی این کـتاب را بنام « جامـع الاحادیث والاقوال » یا « استبصار الاخبار » نیز نامیده‌اند.

نسخهٔ حاضر متضمن کتاب حج است ودر ۲۸ ربیع الاول سال ۱۰۸۹ بپایان رسیده است .

آغاز نسخه : « کتاب الحج ، ولنذکر ههنا ابواباً من الکافي حتی نرجع الی ما عنونه الشیخ ، من باب ماهیة الاستطاعة » .

انجام نسخه : « ونسلك فیه ماتقدم في الجزء الاول والثاني انشاء الله ، والحمد لله رب العالمین . . » .

نسخ ، عباس بن خضر بن عباس النجفی (شاگرد مؤلف چنانچه آیة الله مرعشی نوشته‌اند) ، سال ۱۰۹۹ ، در نجف اشرف ، عناوین شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده ، وآثار بلاغ دارد ، روی برگ اول نوشته ایست بخط پسر مؤلف که بتاریخ پنجشنبه رجب ۱۱۰۰ نوشته وپاك شده است ، جلد تیماج قرمز .

۳۱۵ گ ، ۲۹ س ، ۲۸ × ۱۸ سم

(۲۹۳)

شرح التوحید للصدوق (حدیث – عربی)

از : قاضی محمد سعید بن محمد مفید قمی (۱۱۳۰)

به‌شمارهٔ (۲۸) رجوع شود .

نسخهٔ حاضر جلد اول شرح میباشد ، ومتضمن شرح باب اول ودوم است ، ودرآخر این جزء بحثهای بسیار مفصلی است در اسرار عبادات .

آغاز : « سبحانك وحنانیك یاسبوح یاقدوس وفقنا اللهم کي نسبحك کثیراً ونذکرك کثیراً انك کنت بنا بصیراً » .

انجام : « ولقدأحسن رحمه الله في‌هذه الوصیة فجزاه الله حسن العاقبة واعاذنا وایاکم من ذمائم النفس . . » .

نسخ ، در عصر مؤلف نوشته شده است ، عناوین شنگرف ، متن با خط درشت مشکی نوشته شده یا به شنگرف علامت دارد ، درحاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی دارد بعلامت « منــه » وهمچنین آثار بلاغ نیز دارد ، در پایان حدیث سی وسوم از باب دوم اجازه‌ایست که مؤلف بجهت الاخ الفاضل ؟ بتاریخ ۱۱ رمضان ۱۰۹۶ دراصفهان نوشته است ، ودر صفحهٔ آخر نیز اجازه ایست که مؤلف برای همان شخص بتاریخ آخر شوال ۱۰۹۵ نوشته است ، جلدتیماج مشکی .
۱۶۰ گ ، ۲۳ س ، ۲۸ × ۱۸/۵ سم

(۲۹۴)

مجمع البیان لعلوم القرآن (تفسیر - عربی)

از : ابو علی الفضل بن الحسن بن الفضل طبرسی (۵۴۸)

تفسیر بسیار مشهوری است که بیشتر از کتاب « التبیان » شیخ طوسی گرفته است ؛ ولی بانظمی بسیار زیبـا ومرتب وباروشی علمی وساده . پس از انتخاب قطعه‌ای از آیات مباحث مختلف را باعناوین « الحجة ، اللغة ، الاعراب ، القراءة ، النزول ، المعنی » میاورد . در اول کـتاب هفت فن آورده است در موضوعاتی که تعلق دارد به تفسیر ومفسرین .

کتاب منقسم به ده جزء است ، ودر روز پنجشنبه نیمهٔ ذی القعده ۵۳۶ بپایان رسیده است .

نسخـهٔ حاضر بآیهٔ « ولکن الظالمین بآیات الله یجحدون » [الانعام : ۳۳] شروع میشود ، وبآخر سورهٔ یوسف ختم میگردد .

آغاز کتاب : « الحمد لله الذي ارتفعت عن مطارح الفکر جلالته وجلت عن مطامح الهمم عزته » .

آغاز نسخه افتاده : « ولکن الظالمین بآیات الله یجحدون ، ولقد کذبت رسل من قبلك فصبروا علی ما کذبوا » .

انجام نسخه : « والامـل في أن يوفق لتشمير الذيل وادراع الليل اقبالا على اتمام بقيته وتهيئة اسباب تتمته » .

نسخ معرب ، حسن الشیعی السبزواری (شاگرد علامهٔ حلی) ، اواخر جمادی الآخر ۷۳۱ ،آیات باخط درشت‌تر معرب ، عناوین شنگرف، بعضی از لغات در حاشیه بفارسی ترجمه شده است ، جلد مقوائی فرسوده .
۱۸۸ گ ، ۴۰ س ، ۲۸ × ۲۰ سم

(۲۹۵)

بحار الانوار (حدیث ــ عربی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

به شمارهٔ (۸۷) رجوع شود .

نسخهٔ حاضر جلد دوم کتاب است که درموضوع توحید میباشد .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . كتاب التوحيد وهو المجلد الثانی من كتاب بحار الانوار » .

انجام : « وقال هشام ان النفي شيء مخلوق فقال لي قل في هـذا بقول هشام ولا تقل بقول زرارة » .

نسخ ، عبد الرضا کاشانی ، شوال ۱۰۷۷ در اصفهان از روی نسخهٔ اصل ، عناوین شنگرف ، در حاشـیه تصحیح شده است وآثار بلاغ دارد ، روی برگ اول وقفنامهٔ کـتاب است که محمد بن المرتضی (نوهٔ فیض کاشانی) درکاشان نوشته‌است ومهر بیضوی وی « نورالدین محمد » نیزدیده میشود ، درصفحهٔ آخرانهائی است که علامهٔ مجلسی بخط خود بجهت کاتب نسخه عبد الرضا کاشانی بتاریخ ربیع الاول ۱۰۷۸ نوشـته است ، ومهر بیضوی « نور الدین محمد » در این صفحه نیز دیده میشود ، جلد تیماج قرمز تعمیر شده .
۱۳۵ گ ، ۲۸ س ، ۲۸/۵ × ۲۰ سم

(۲۹۶)

ینابیع العلوم (تفسیر ـ فارسی)

از : صفی الدین یوسف بن عبد الله بن یوسف لؤلؤی اندخودی (ق ۶)

تفسیر فارسی عرفانی است بعنوان « قوله عزوجل » که نقل اقوال مفسرین را زیاد مینماید . ونسخهٔ حاضر از سورهٔ والنجم شروع میشود وبآخر قرآن بپایان میرسد ، واز اول افتاده دارد .

آغاز افتاده : « از مسافت پس مراد دنوی منزلتست وقرب و کرامت نه قرب جهت ومسافت » .

انجام : « أعطاه الله تعالی من الاجر کأنما قرأ جمیع الکتب التي أنزل الله علی الانبیاء وعلی محمد » .

نسخ ، محمد بن الحسین ملقب به حسام ختنی ، دهم محرم ۶۶۱ ، عناوین وآیه‌ها باخط درشت‌تر مشکی ، درحاشیه تصحیح شده‌است ، در صفحهٔ آخر اجازه ایست که علی بن اسود بن علی بجهت کاتب حسام ختنی بتاریخ آخر ربیع الاول ۶۶۱ نوشته است ، جلد مقوائی فرسوده .
۳۰۲ گ ، ۲۵ س ، ۱۸/۵ × ۲۹/۵ سم

(۲۹۷)

کشف الاسرار فی شرح الاستبصار (حدیث ـ عربی)

از : سید نعمت الله بن عبد الله موسوی جزائری (۱۱۱۲)

شرح مفصلی است در سه جلد بر کتاب « الاستبصار » شیخ طوسی بعنوان « ص ـ ش » . مؤلف در مقدمه گوید که شرحی براستبصار نوشتم ، وچون بعضی این کتاب‌را برمن خواندندبعضی ازحواشی نیزبروی افزودم وپس ازمدتی حواشی‌را

در شرح جای دادم . در آغاز کتاب عقدی است دارای ده جوهره در مباحثی راجع به روایت وأقسام آن .

نسخهٔ حاضر جلد اول ودوم کتاب است ، واز اول کتاب شروع میشود وبآخر کتاب حج ختم میگردد . جزء اول در هفتم ربیع الاول ۱۰۸۸ ، وجزء دوم ۲۰ ذی القعده ۱۰۸۸ پایان یافته است .

آغاز : « الحمد لله الذي نطقت بشرح احاديث ملكوته عامة العقول وشهدت بكماله في ذاته وصفاته شواهد المعقول والمنقول » .

انجام نسخه : « والائمة عليهم السلام أن تختم لنا بخير وان تنفع بهذا الكتاب كما نفعت بأصله ؛ وقد تم هذا المجلد . . » .

نسخ ، محمد بن علی الجزائری ، ذی القعده ۱۰۹۴ ، عناوین شنگرف یانوشته نیست ، در حاشیه تصحیح شده وآثاربلاغ دارد ، روی برگ اول تملکی است ازکاتب محمد بن علی جزائری ومهر مربع « لا اله الاالله محمدرسول الله علی ولی الله » ، وتملکی است بی‌نام بتاریخ ۹جمادی الاول ۱۲۲۴ ، ودر پایان جزء اول اجازه‌ای است که مؤلف بجهت‌ناسخ بتاریخ ۱۰۹۵ نوشته است ، جلدمقوائی عطف تیماج قهوه‌ای .
۳۲۷ گ ، ۲۵ س ، ۲۸/۵ × ۲۰ سم

(۲۹۸)

کشف الاسرار فی شرح الاستبصار (حدیث ــ عربی)

از : سید نعمت الله بن عبد الله موسوی جزائری

این نسخه برابر نسخهٔ قبل است ومتضمن جزء اول ودوم میباشد واز اول افتاده دارد .

آغاز نسخه افتاده : « الوجه الثانی كما لايخفی ، وقال فی الحبل المتين قوله عليه السلام ولا أری أن يعود الی هذه الارض » .

نسخ ، محمدصالح بن عبد الرشید ، پنجشنبه ۲۵ ذی‌القعده ۱۱۰۴ ، عناوین ونشانیهاشنگرف ، درحاشیه تصحیح شده است ، همهٔ کتاب‌را مؤلف خوانده ودر تاریخ جمعه جمادی الاول ۱۱۰۶ در آخر جزء دوم وجاهای دیگر این موضوع‌را نوشته است ، جلد تیماج مشکی فرسوده .
۲۲۲ گ ، ۲۸ س ، ۳۰×۲۱ سم

(۲۹۹)

کشف الاسرار فی شرح الاستبصار (حدیث ـ عربی)

از : سید نعمت الله بن عبد الله موسوی جزائری

این نسخه مشتمل برجزء سوم کتاب است ، وبه « باب ان المشرکین یأخذون من المسلمین شیئاً » شروع میشود ، وبه « باب سبي اهل الضلال » ختم میگردد ، واز اول وآخر افتاده دارد .

آغاز افتاده : « الرکوب علی واحدة یضعفها ویمنع من المحاربة علیها » .

انجام افتاده : « واخری علی النفس ووراء الخطوتین منازل الاحباب فحکي » .

نسخ ، درعصر مؤلف نوشته شده است ، متن بامشکی علامت دارد ، درحاشیه تصحیح شده است ، برگهای آخر را موریانه خورده است .
۲۱۳ گ ، ۲۸ س ، ۲۹×۱۹/۵ سم

(۳۰۰)

مجموعه :

۱ ـ کتاب دعا « ۱ پ ـ ۱۵۳ ر » (دعا ـ فارسی)

از : ؟

این کتاب که بصورت جنگی گرد آوری شده است دارای دعاهای متفرقه واعمال روزهای متبرکه وبعضی از زیارتهای ائمه علیهم السلام میباشد ؛ وجنگ

میر محمد باقرداماد وحزب البحر که منسوب به شیخ ابوالحسن شاذلی است ودعای سیفی کبیر باشروح زیاد ودعای علوی مصری وبعضی از دعاهای روزهای ماه رمضان ودعای جوشن کبیرومناجاتهای حضرت امیروامام زین العابدین علیهما السلام رادارد .

آغاز : « دعاء باطل السحر ودرجـۀ اعلی یافتن ، بسم الله الرحمن الرحیم اللهم انی اسألك یاخیر مسؤول واکرم مأمول » .

انجام : « یا وجیهاً عند الله اشفع لنا عند الله وصلی الله علی محمـد وآله الطاهرین » .

۲ - ترجمۀ الحصن الحصین « ۱۵۳ پ - ۱۶۹ ر » (دعا - فارسی)

از : ؟

ترجمۀ تحت اللفظی‌است ازکتاب «الحصن الحصین من کلام سیدالمرسلین» شمس الدین محمـد بن محمد جزری (۸۳۳) ؛ این کتاب بنا بر التماس بعضی از اخوان ترجمه شده ودارای ده باب است .

آغاز : « الحمدلله رب العالمین . . اما بعدبدان أعزك الله تعالی بادامة وظایف الطاعات ووفقك لادامة مراسم الادعیة والاذکار فی الاوقات » .

انجام : « ودر دین ودنیا همه را عافیت کرامت فرماید انه هو الغفور الرحیم وهو الجواد الکریم » .

۳ - شرح جواهر القرآن « ۲۳۵ پ - ۲۴۵ پ » (علوم قرآن - فارسی)

از : ؟

در مقدمه بنقل از یوسف بن طاهر روایت کند که محمد بن اسامه در اصفهان به تهمتی زندانی شد وپس ازتضرع حضرت پیغمبر صلی الله علیه وآله رادرخواب دید بوی دستور داد که آیاتی را در روزهای هفتـه بخواند تارهائی یابد . آیه‌ها در

هر روز هفته بترتیب سوره‌ها گردآورده شده است ، ودر فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۵۲/۱ بنام « شرح جواهر الایات » آمده است .

آغاز : « حمد وسپاس وثنا مرواجب الوجودی را سزاست که ابواب خزائن اسرار قلوب انبیا ومرسلین را » .

انجام : « رب اغفرلي ولوالدي ولمن دخل بیتی مؤمناً وللمؤمنین والمؤمنات ولاتزد الظالمین الا خسارا » .

۴ - جواهر القرآن « ۲۴۷ پ - ۲۹۹ پ » (علوم قرآن - فارسی)

از : عبد العلی بن محمد بن حسین (ق ۱۰)

به شمارهٔ (۱۴۰) رجوع شود .

نستعلیق زیبا ، دعاها وآیه‌ها نسخ زیبا ، عناوین شنگرف ، صفحه‌ها مجـدول به مشکی وزر ، بین ورق ۱۷۰ و۲۳۴ دعاها وآیه های متفرقی گردآوری شده است ، صفحه ها نا مرتب نوشته شده وبعضی جاها سطرهـا به چلیپاست ، روی برگ اول تملك محمـد صادق موسوی ومهر بیضوی وی « محمد صادق الموسوی » دیده میشود ، وهمچنین در بسیاری از صفحه‌ها مهـر مربع « افوض امری الی الله عبده محمد مهدی » دیده میشود ، روی برگ ۱۴ وقفنامهٔ کتاب است که محمد مهدی بتاریخ ۱۵ شعبان ۱۱۳۳ نوشته است ، جلد دورو تیماج رو قهوه‌ای پشت مشکی .

۳۰۰ گ ، سطور مختلف ، ۲۹ × ۱۵/۵ سم

(۳۰۱)

المحیط الاعظم والبحر الخضم فی تأویل کتاب الله العزیز المحکم

(تفسیر - عربی)

از : سید رکن الدین حیدر بن علی بن حیدر حسینی آملي (ق ۸)

تفسیر بسیار مفصلی است مشحون از مطالب عرفانی وتأویلات عقلی وگفته های بزرگان عرفان وتصوف ، درهر آیه چند بحث میآورد وبطور عرفانی عمیق آنرا

تأویل میکند . در اول کتاب شش مقدمه است در معنی تأویل و تفسیر و کتاب آفاقی وانفسی وحروف آفاقیــه وبحثهای دیگری که در آنهـا سخنان بسیار گفته وتطبیقات عرفانی عجیبی دارد .

نسخه‌ای از این کتاب را علامهٔ شادروان آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی دیده ودر ذریعه ۱۶۱/۲۰ گوید : این کتاب دارای چهار مطلب است بحسب ذات وصفات واسماء وافعال : مطلب اول در فضل توحید ، دوم در تعریف وحقیقت آن ، سوم در ترتیب وتقسیم آن ، چهارم در کیفیت وتفصیل آن . وبجهت شاه شجاع تألیف شده است ، پس این کتاب در تفسیر نیست بلکه در تأویل است .

نسخهٔ مذکور در ذریعه را من در کتابخانه غرویه بشمارهٔ (۲۲) نیز دیده ام که روی برگ اول آن نام « المحیط الاعظم » نوشته بود وتصریح شده بود که جزئی است از پنج جزء ، وبا کتابی دیگر در عرفان از آملی وبخط خودش بود وگمان دارم که آن نسخه قطعه‌ای از مقدمات تفسیرش باشـد که در اینجا گفتگو از آن مینمائیم وحتماً تمام تفسیر نمیباشد ، زیرا چنانچه گفتیم این تفسیر بسیار مفصل در پنج جلد میباشد وقرآن را پس از مقدمات از سورهٔ فاتحه شروع نموده تفسیر مینماید .

نسخهٔ حاضر از اول کتاب شروع میشود وبه آیهٔ «یابني اسرائیل اذکروا نعمتي» [سورة البقرة : ۴۰] ختم میشود ؛ ومشتمل بر جزء اول ودوم کتاب است که جزء اول دارای مقدمات است ودوم شروع به تفسیر میشود ، آغاز وانجام جزء اول وانجام جزء دوم افتاده است .

آغاز افتاده : « أن اکتب لهم کتاباً جامعاً للتأویل والتفسیر بحیث یکون التأویل مطابقاً لارباب التوحید والتحقیق » .

انجام افتاده : « ای انا جعلنا له انساناً کاملا مستحقاً بأن یسمی له انساناً » .

نستعلیق نازیبا ، بخط مؤلف آملی ، سلخ شوال ۷۷۷ در نجف اشرف (روی برگ اول جزء دوم) ، عناوین وآیات وعلائـم شنگرف ، در حاشیه تصحیح شـده وبعضی جاها خط خورده است ، بسیاری از

اوراق فرسوده و تعمیر شده است ، روی برگ اول جزء دوم ، دو تملک است که پاك شده‌اند ، جلد تیماج قهوه‌ای .

۱۶۶ گ ، سطور مختلف ، ۲۸×۲۲ سم

(۳۰۲)

الکافی (حدیث ـ عربی)

از : ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸)

به شمارهٔ (۲۶۱) رجوع شود .

نسخهٔ حاضر مشتمل بر اصول کافی میباشد .

نسخ ، ابوالفاضل محمد صادق بن حاج قربانعلی خراسانی ملاامامی، شب سه شنبه ماه شعبان ۱۰۹۲ ، عناوین وعلائم شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده ولغات شرح شده وآثار بلاغ دارد ، قبل ازکتاب سیزده برگ است دارای فهرست ابواب ، روی برگ اول فهرست تملک عبدالکریم بن محمد هادی الکرهی الطبسی بتاریخ ۱۱۱۵ ومهر بیضوی وی « عبده عبدالکریم » دیده‌میشود ، روی برگ اول کتاب اجازه‌ایست که نظام الدین علی بن صدرالدین محمدموسوی به‌کاتب محمدصادق خراسانی بتاریخ ۲۶ ذی‌الحجه ۱۰۹۴ داده‌است، وهمچنین روی این برگ تملك رحیم بن محمدابراهیم ومهر بیضوی وی « بسم الله الرحمن الرحیم » ، وتملکی که پاك‌شده است بتاریخ ۱۲۶۱ ، وتملك محمد کریم دیده میشود . پس ازکتاب صفحه ایست که کاتب محمد صادق در آن نوشته است کتاب را نزد محمد رحیما هروی ومحمد نصیراصفهانی ومحمد بن الحسن حرعاملی خوانده وتصحیح نموده است ، ودر حاشیه همین صفحه نیز نوشته است که از جملهٔ مشایخ وی میرزا نظام الدین علی مشهدی میباشد ، وروی برگی بعد ازکتاب اجازه‌ایست که محمد نصیر الشریف نوشته‌است بجهت‌کاتب نسخه محمدصادق بتاریخ غرهٔ شعبان ۱۰۹۲ ، وهمچنین اجازه‌ایست که حرعاملی بجهت محمد صادق بتاریخ ۱۹ شعبان ۱۰۹۲ نوشته است ، جلد تیماج مشکی .

۴۳۵ گ ، ۲۱ س ، ۲۹/۵×۱۸/۵ سم

(۳۰۳)

الکافی (حدیث ـ عربی)

از : ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸)

به شمارهٔ (۲۶۱) رجوع شود .

این نسخه‌مشتمل براصول‌کافی‌ومقداری ازفروع تاآخر کتاب الجنائزمیباشد.

نسخ زیبا ، دو شنبه نیمهٔ ربیع الثانی ۱۰۷۶ ، عناوین وعلائم شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی مختصری دارد ، قبل‌از کتاب یازده‌برگ‌است دارای فهرست‌تمام‌کتاب‌کافی،روی برگ اول سلام الله بن حسین نوشته است که بسبب وی نسخه نوشته شده است ، مهر بیضوی « سلام الله علی الحسین » ومهر بیضوی دیگر « شکر لله که مرتضی قلبم » روی همین برگ دیده میشود ، در آخر کتاب عشرت اجازه ایست که ملا محمد باقر مجلسی بجهت مولی عبد الرضا نوشته است .

۵۰۱ گ ، ۲۴ س ، ۳۰×۱۷ سم

(۳۰۴)

الکافی (حدیث ـ عربی)

از : ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸)

به شمارهٔ (۲۶۱) رجوع شود .

این نسخه مشتمل براصول وروضهٔ کافی میباشد .

نسخ ، محمدرضابن حاج درویش شهمرزادی ، سه‌شنبه جمادی‌الثانی ۱۰۷۱ ، عناوین ونشانیها شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده وگاهی حاشیه نویسی دارد ، وآثار بلاغ نیز دارد ، روی برگ اول فوائد مختلف وتملك ملا محمد ایروانی واحمد فرهومند بتاریخ محرم ۱۳۵۴ دیده میشود ، درآخر کتاب العقل انهائی است که ملا محمد

باقر مجلسی بجهت کاتب محمـد رضا الکهدمی بتاریخ ۱۶ شـوال ۱۰۷۴ ، وهمچنین درآخر کتاب روضه انهاء دیگری است که مجلسی بجهت محمدرضا اردبیلی بتاریخ ۲۶ صفر ۱۰۷۶ نوشته‌است ، جلد تیماج مشکی .
۴۰۸ گ ، ۲۳ س ، ۳۲ × ۱۹ سم

(۳۰۵)

ایضاح الفوائد فی شرح مشکلات القواعد

(فقه - عربی)

از : فخر الدین محمد بن الحسن بن یوسف حلی (۷۷۱)

به شمارهٔ (۲۳۱) رجوع شود .

نسخهٔ حاضر ازاول کتاب شروع میشود وبآخر کتاب نکاح ختم میگردد .

نسخ ، جعفر بن علی بن الحسام ، دوشنبه ۹ ربیع الاول ۸۵۰ (آخر شـرح خطبهٔ کتاب) ، چهار شنبه ۷ ربیع الاول ۸۴۸ (آخر جزء اول) ، عناوین شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده ، روی برگ اول تملك مرتضی بن احمـد الحسینی الرشتی وحسن بن سلیمان عاملی ومهر بیضوی « وما توفیقی الا بالله » دیده میشود ، برگ آخر کتاب نونویس است ، جلد تیماج قرمز عطف تیماج مشکی فرسوده .
۱۶۵ گ ، ۳۷ س ، ۳۱ × ۲۰ سم

(۳۰۶)

کنز الدقائق وبحر الغرائب

(تفسیر - عربی)

از : میرزا محمدبن محمدرضابن اسماعیل بن جمال الدین قمی مشهدی (ق۱۲)

دراین تفسیر مزجی اول بحث میشود از معنی آیات و آنچه دانشمندان تفسیر گفته‌اند ، پس از آن روایاتی که راجع به همان آیه ازائمهٔ هدی علیهم السلام روایت شده آورده است .

نسخهٔ حاضر جلد اول کتاب واز اول قرآن شروع میشود وبآخر سورهٔ مائده ختم میگردد .

آغاز : « الحمدلله الذي أنزل على عبده الكتاب وجعله للناس بشيراً ونذيراً وبين فيه لاولى الالباب بينات » .

انجام : « وانما لم يقل من تغليباً للعقلاء لان ما يطلق مثناً ولا للاجناس كلهـا فهو أولى بارادة العموم » .

نسخ ، آیات باخط شنگرف علامت دارد ، صفحه‌ها مجدول بهلاجورد وشنگرف ، حاشیه نویسی مختصر دارد بانشانی « محمد طاهر » ، در صفحـهٔ آخر باخطی غیر از خط اصل نوشته است « بلـغ قبالا وتصحيحاً وتدريساً . . » ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .

۱۶۴ گ ، ۳۱ س ، ۳۰ × ۲۰ سم

(۳۰۷)

کنز الدقائق وبحر الغرائب (تفسیر — عربی)

از : میرزا محمد بن محمد رضا بن اسماعیل بن جمال الدین قمی مشهدی

این نسخه جلد دوم کتاب واز سورهٔ انعام شروع میشود وبه آخر سورهٔ کهف ختم میگردد .

آغاز : « الحمد لله رب العالمين . . سورة الانعام . . في كتاب ثواب الاعمال باسناده عن ابن عباس قال من قرأ سورة الانعام » .

انجام : « محمد بن يعقوب باسناده الى عامر بن عبد الله بن خزاعة عن ابى عبد الله عليه السلام » .

نسخ ، آیه‌ها باخط مشکی باشنگرف علامت دارد ، درحاشیه تصحیح شده است ، در صفحهٔ آخر نوشته است که بانسخه‌ای که از روی آن استنساخ شده وغلط داشت مقابله شد ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .

۳۶۰ گ ، ۲۷ س ، ۲۹ × ۲۰ سم

(۳۰۸)

کنز الدقائق وبحر الغرائب
(تفسیر - عربی)

از : میرزا محمد بن محمد رضا بن اسماعیل بن جمال الدین قمی مشهدی

نسخهٔ حاضر جلد چهارم کتاب واز سورهٔ یس شروع میشود وبه آخر قرآن ختم میگردد .

آغاز : « الحمد لله رب العالمین . . سورة یس وتدعی المعمة تعم صاحبها خیر الدارین » .

انجام : « قال هذه الاية ما جمع القرآن الا وصي محمد صلی الله علیه وآله وأهل بیته الطاهرین المعصومین » .

نسخ ، شنبه ششم رجب ۱۲۶۱ ، مانند خط جزء اول است ، آیه ها باشنگرف علامت دارد ، صفحه‌ها مجدول به لاجورد وشنگرف ، در حاشیه تصحیح شده است . جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .
۲۳۴ گ ، ۳۱ س ، ۳۰ × ۲۰ سم

(۳۰۹)

کنز الدقائق وبحر الغرائب
(تفسیر - عربی)

از : میرزا محمد بن محمد رضا بن اسماعیل بن جمال الدین قمی مشهدی

نسخهٔ حاضر مشتمل برجزء اول است که به آخر سورهٔ مائده تمام میشود ، وتفسیر سورهٔ یس را نیز دارد که اول جزء چهارم میباشد .

نسخ ، آیه‌ها در نیمهٔ اول کتاب با شنگرف نشان دارد ودر نیمهٔ آخر بامشکی ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .
۲۶۵ گ ، ۳۳ س ، ۲۹ × ۲۰ سم

(۳۱۰)

خیر الکلام فی تحقیق وجوب عصمة الامام (اعتقادات - عربی)

از : سید خلف بن عبد المطلب موسوی مشعشعی (۱۰۷۴)

مباحث بسیار مفصل عقلی و نقلی است در موضوعات مختلف اعتقادی و مخصوصاً آنچه راجع بامامت است ، در اول بحثهائی میآورد در توحید ونبوت ، پس از آن در امامت چهار رکن را تفصیل میدهد : رکن اول در نص برامام ، دوم در افضلیت امام برتمام رعیت ؛ سوم در وجوب عصمت امام ، چهارم در معجزات که تصدیق امام‌را میکنند . درقسمت امامت آنچه که راجع بامامان‌است ازحضرت امیرالمؤمنین تا حضرت حجت علیهم السلام بترتیب ذکر میکنند .

آغاز افتاده : « فهناك يحصل الادراك فلو جاز ذلك لامكن ولا يختص بوقت لارتفاع الموانع » .

انجام افتاده : « منهم الصالحية فانهم وان اطلق عليهم أنهم من الزيدية . . » .

نسخ ، عناوین شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده ، برگهای آخر تعمیر شده است ، جلد پارچه عطف تیماج قهوه‌ای .

۴۰۶ گ ، ۲۷ س ، ۲۹/۵ × ۲۰ سم

(۳۱۱)

من لا یحضره الفقیه (حدیث - عربی)

از : شیخ صدوق محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱)

به‌شمارهٔ (۱۲۲) رجوع شود .

آغاز نسخه افتاده : « بذا يغسل يساره قبل يمينه انه يعيد على يمينـه ثم يعيد على يساره » .

نسخ ، مؤمن بن حاج محمد بن حاج میرزا علی ابهری ، سه شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۰۶۰ ، عناوین ونشانیها شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی بخطهای مختلف دارد ، در آخر کتاب محمدصادق الشریف نوشته است که کتاب را چهار مرتبه تصحیح ومقابله نموده ومرتبهٔ آخر در ۲۳ شعبان ۱۰۷۱ در اصفهان بوده است ، ودر همین صفحه اجازه ایست که ملا محمـد تقی مجلسی بجهت محمد صادق مذکور بتاریخ اواسط رجب ۱۰۶۰ نوشته است ، جلد تیماج قهوه‌ای.
۴۱۳ گ ، ۲۲ س ، ۳۱×۲۰ سم

(۳۱۲)

تهذیب الاحکام (حدیث ـ عربی)

از : شیخ الطائفه محمد بن الحسن طوسی (۴۶۰)

به‌شمارهٔ (۲۲۹) رجوع‌شود .

نسخهٔ حاضر ازاول کتاب شروع میشود وبآخر کتاب صلاة ختم میگردد .

نسخ ، عین العارفین حسینی عاشـوری قمی ، یکشنبه دههٔ سوم صفر ۱۰۹۲ ، عناوین شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی زیادی دارد ، وهمچنین در حاشیه ها بلاغ دارد بخط مجلسی ، روی برگی قبل ازکـتاب میرزا محمد ارباب قمی نوشـته است که کتاب وقف است . درآخر کـتاب طهارت انهائی است که ملا محمد باقر مجلسی بتاریخ ۱۳ ربیع الاول ۱۰۹۱ نوشته است ، وپس‌ازکتاب طهارت نیز انهائی است که مجلسی بتاریخ ذی القعده ۱۰۹۱ نوشته است ، وبعد ازکتاب اجازه‌ایست که مجلسی بجهت کاتب عین‌العارفین بتاریخ جمادی الاخر ۱۰۹۲ نوشته است ، جلد تیماج قرمز .
۲۷۶ گ ، ۲۷ س ، ۳۰×۱۹ سم

(۳۱۳)

الوسیط فی تفسیر القرآن (تفسیر — عربی)

از : ابو الحسن علی بن احمد بن محمد واحدی نیشابوری (۴۶۸)

واحدی سه تفسیر دارد بنام « البسیط » و « الوسیط » و « الوجیز » . تفسیر الوسیط تفسیری است بعنوان « قوله ـ قوله » که جنبه‌های ادبی‌را بیشتر بحث‌میکند وگفته‌های دانشمندان ادب ولغت را میآورد .

نسخهٔ حاضر از سورهٔ نحل شروع میشود وبه اوائل سورهٔ فاطر ختم میگردد.

آغاز : « تفسیر سورة النحل ، أخبرنا ابو عثمان سعيد بن محمد الحيرى اه ابوعمرو محمد بن جعفر الحيرى » .

انجام افتاده : « عن قتادة قال هو الملاحة في العينين وقال الزهرى هو حسن الصوت » .

نسخ ، نسخه بسیار قدیم ونفیس ، عناوین شنگرف ، آیه‌ها باشنگرف علامت دارد ، درحاشیه تصحیح شده است ، جلدمقوائی عطف تیماج مشکی فرسوده .
۲۲۷ گ ، ۲۳ س ، ۳۰ × ۱۹ سم

(۳۱۴)

ریاض الشعراء (تراجم — فارسی)

از : میرزا علی قلیخان بن محمد علیخان واله داغستانی (۱۱۷۰)

حالات‌شعرارابترتیب حروف گردآورده وهرحرفی‌بعنوان روضه‌ای معنون‌شده است . بیوگرافی شاعررا بطور مختصرمیاآورد وچند شعری نیز از هر شاعری گلچین

مینماید ؛ وگویند دوهزار وپانصد شاعر را ذکر کرده است . از حدود سال ۱۱۵۶ شروع بتألیف این تذکره شده ودر سال ۱۱۶۱ بپایان رسیده است .

آغاز افتاده :

.. این الوقت ناید ای رفیق　　نیست فردا گفتن از شرط طریق

انجام :

گفتار ریاض الشعرا رفت خزان　　وردی چو بهار سر زده داخل شد

نستعلیق ، عناوین شنگرف ودرحاشیه به مشکی نوشته شده است ، جلد تیماج مشکی بدون مقوا .
۴۳۸ گ ، سطور مختلف ، ۳۱ × ۲۰ سم

(۳۱۵)

تهذیب الاحکام　　(حدیث ـ عربی)

از : شیخ الطائفه محمد بن الحسن طوسی (۴۶۰)

بهشمارهٔ (۲۲۹) رجوع شود .

نسخهٔ حاضر از اول کتاب شروع میشود وبه آخر کتاب صلاة ختم میگردد .

نسخ ، احمد بن علی بن حسن بن موسی النباطی ، پنجشنبه ۲۷ شعبان ۹۸۳ ، عناوین ونشانیها شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده‌است، آثار بلاغ دارد ویکی از بلاغها بخط ملامحمد باقر مجلسی میباشد ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتابست بخط حسن بن زین الدین بن علی العاملی (شیخ حسن پسر شهید دوم) بتاریخ جمعه ۵ رمضان ۹۸۳ ، جلد تیماج مشکی فرسوده .
۲۵۶ گ ، ۲۹ س ، ۳۰ × ۲۱ سم

(۳۱۶)

ترجمان اللغة (لغت ـ فارسی)

از : محمد یحیی بن محمد شفیع قزوینی (ق ۱۲)

ترجمه ایست از کتاب « القاموس » فیروزآبادی که بدستور شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۳۵) در سی و یکماه و ده روز ترجمه شده ودر بیستم ربیع الاول ۱۱۱۷ بپایان رسیده است .

آغاز : « سپاس بلند اساس وثنایش بی حد وقیاس حکیمی را سزاست که به حکمت بالغه وقدرت کامله » .

انجام : « اگر بخار خود روی سهو ونسیانی رسند به پیراستن آن پرداخته عذر خواه این فقیر باشند لان الانسان کثیر النسیان وعبید الاحسان » .

نسخ زیبا ، محمدعلی بن احمد کرمانی ، بیستم جمادی الاول ۱۲۴۷ ، کاغذ ترمه ، عناوین درمتن شنگرف ودر حاشیه مشکی درشت ، لغتها در متن وحاشیه شنگرف ، صفحه‌ها مجدول به مشکی ولاجورد وزر ، روی برگ اول مهر بیضوی است « محاسب الدوله » حاشیه صفحهٔ اول ودوم نقشهای زرین دارد ، در صفحهٔ اول سرلوح رنگین بسیار زیبائی است ، جلد دورو تیماج رو مشکی ضربی پشت قرمز بانقش زرین .

۶۰۸ گ ، ۳۹ س ، ۳۱ × ۲۰ سم

(۳۱۷)

جامع اسرار العلماء (حدیث ـ فارسی)

از : شیخ محمدقاسم بن محمد بن جوادمشهور به ابن الوندی (پس از ۱۱۰۰)

به شمارهٔ (۲۹۲) رجوع شود .

نسخهٔ حاضر از اول کتاب شروع میشود وبآخر کتاب صلاة ختم میگردد ، ودر آخر کتاب طهارت کتاب را بنام « الاصل في الحکم » نامیده چنانچه در آخر کتاب صلاة کتاب را بنام « جامع الحکم » نامیده است .

آغاز نسخه افتاده : « للایجاز والاختصار واقتصرنا علی هذه الجملة التي قدمناها » .

انجام : « فیحتج علی اهل کل قریة من اهتم بصلاته ومن ضیعها » .

نسخ ، محمد بن شیخ احمدکاظمی نزیل نجف ، دوم جمادی الاول ۸۷ ؟ ازروی‌خط مصنف ، عناوین باخط مشکی‌درشت ، حاشیه‌نویسی مختصری دارد ازخود مؤلف ، درحاشیه‌ها آثار بلاغ نیز دارد ، جلد تیماج قرمز .
۳۲۸ گ ، ۲۹ س ، ۳۰ × ۲۰ سم

(۳۱۸)

جامع ا رار العلماء (حدیث ـ عربی)

از : شیخ محمد قاسم بن محمد بن‌جواد مشهور به ابن الوندی

این نسخه از اول کتاب زکاة شروع میشود وبآخر کتاب حج ختم میگردد .

آغاز : « کتاب الزکاة ولنقدم فیه فوائد الفائدة الاولی في وجوب فرض الزکاة ومایجب في المال في الحقوق » .

انجام : « کما امر رسول الله بدیل بن ورقاء ألا لاتصوم فانها ایام اکل وشرب وبعال ، کان حسناً » .

نسخ ، فیاض بن حاج محمد البارمانی ، ۲۰ ربیع الثانی ۹۰۴ ، عناوین ونشانیها شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده است ، قبل از کتاب چند برگ است دارای فهرست ابواب ، درصفحهٔ آخر مؤلف نوشته است « قوبل بأصله علی الدقة بقدرالوسع والطاقة کتب جامعه الاقل قاسم » پس از آن مهر بیضوی وی‌میباشد «محمدقاسم الکاظمی» ، جلد تیماج قرمز .
۵۱۲ گ ، ۲۷ س ، ۳۰ × ۱۹/۵ سم

(۳۱۹)

جامع اسرار العلماء (حدیث ـ عربی)

از : شیخ محمد قاسم بن محمد بن جواد مشهور به ابن الوندی

نسخهٔ حاضر از کتاب مزار شروع میشود وبآخر کتاب بیوع ختم میگردد .

آغاز: «کتاب المزار الحمدلله رب العالمین . . ابواب ماجاء في السفر وآدابه وما يتعلق به ؛ باب ما جاء في السفر الى الحج » .

انجام : « وقداستوفينا جميع الأخبار منه على مانعتقده والله الموفق والمعين » .

نسخ ، عباس بن خضر بن عباس بن نصير النجفی ، سه‌شنبه غرهٔ شعبان ۱۰۹۴ ، ازروی نسخهٔ مصنف ، عناوین ونشانیها شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی مختصری دارد ازمؤلف ، وهمچنین آثار بلاغ دارد ، محمدیوسف بن یس بن حسن نجفی درآخر کتاب نوشته است که آن را تصحیح ومقابله نموده است بتاریخ صفر ۱۰۹۷ ، ومؤلف نوشته است « صحت المقابلة ولله الداعی قاسم » ومهر بیضوی وی « محمد قاسم الكاظمی » نیزدیده میشود ، جلد تیماج قرمز .
۵۰۹ گ ، ۲۹ س ، ۳۲ × ۲۰ سم

(۳۲۰)

جامع اسرار العلماء (حدیث ـ عربی)

از : شیخ محمد قاسم بن محمدبن جواد مشهور به ابن الوندی

این مجلداز کتاب اطعمه واشربه شروع میشودوبآخر کتاب میراث ختم میگردد واز اول وآخر افتاده دارد . تاریخ بپایان رسیدن کتاب وقوف وصدقات غرهٔ ربیع الاول ۱۰۹۷ ، وتاریخ بپایان رسیدن کتاب وصایا سه شنبه بیستم ذی القعده ۱۰۷۹ .

آغاز افتاده : « يؤكل ماصاد المجوس واصناف الكفار ونقل صحيح الحلبی المذكور في أول الباب » .

انجام افتاده : « فعلی هذا لا منع الا انه متروك ، والاعتماد علی ماعلیه الفتوی وظاهر الاخبار » .

نسخ ، عباس بن خضربن عباس النجفی ، شنبه سلخ ذی‌القعده ۱۰۹۹ (آخر کتاب وقوف وصدقات) ، عناوین شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی مختصری دارد ، وبلاغاتی در حاشیه ها دارد وگویا بعضی‌ازآنها بخط‌خودمؤلف باشد ، جلدتیماج قهوه‌ای‌فرسوده.
۳۵۴ گ ، ۲۹ س ، ۳۰/۵ × ۲۱/۵ سم

(۳۲۱)

ترجمهٔ الاحتجاج (اعتقادات ـ فارسی)

از : نظام الدین احمد غفاری مازندرانی

ترجمه ایست بدون شرح واضافه از کتاب « الاحتجاج علی اهل اللجاج » طبرسی . در ذریعه ۷۵/۴ گوید : غفاری این کتاب را بجهت سید احمد مشهور به جان بازخان مرعشی ترجمه کرده است .

آغاز : « شکر وسپاس مرخداوندی را سزاست که ذات‌کامله‌اش از صفات مخلوقین متعالی » .

انجام : « وما قطع کتاب بر کلام سید مرتضی قدس الله روحه نمودیم » .

نستعلیق ، عناوین در متن وحاشیه شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده است ، ودر صفحهٔ‌آخر تاریخ تولدآقا حسین بهائی ذی‌قعده ۱۲۲۶ دیده میشود ، جلد تیماج قرمز .
۴۲۵ گ ، ۲۲ س ، ۳۲ × ۲۳/۵ سم

(۳۲۲)

تأویل الایات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة (اعتقادات ـ عربی)

از : سید شرف الدین علی حسینی استرابادی (ق ۱۰)

به شمارهٔ (۲۵۹) رجوع شود .

نسخ زیبا ، عناوین وآیه‌ها شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده است ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتابست بتاریخ ماه رمضان ۱۲۹۸ ، جلد تیماج سبز .

۱۴۲ گ ، ۲۶ س ، ۳۱ × ۱۹/۵ سم

(۳۲۳)

خزائن الانوار ومعادن الاخبار (تفسیر – فارسی)

از : میر محمد رضا بن محمد مؤمن خاتون آبادی (ق ۱۲)

تفسیری است مزجی که بجنبه‌های ادبی کمتر میپردازد ، ودرآغازمقدمهٔ بسیار مفصلی دارد دریك فاتحه وچهارده خزانه که در آن مباحثی میآورد متعلق بفضل قرآن وکیفیت جمع آن ومعنی ناسخ ومنسوخ ومحکم ومتشابه وتفسیر وتأویل وعدد سوره‌ها وآیه ها ومکی ومدنی آنها ونامهای قرآن وجز اینها . این تفسیر بنام شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۳۵) نوشته شده است .

نسخهٔ حاضر ازاول کتاب شروع میشود وبآخر سورهٔ بقره ختم میگردد .

آغاز : « معمار خزاین فکر غواصان امواج وجود ازبحر وسیع سبع المثانی ومعیار معانی سنج سر صرافان نقود ازگنج خانهٔ معانی » .

انجام نسخه : « ونور در دیدهٔ وی پیدا شود وهیبت او داخل شود بدلهای کافران » .

نسخ ، اواخررجب ۱۱۱۹ (نام‌کاتب پاك شده‌است) ، آیه‌ها شنگرف معرب ، در حاشیه تصحیح شده است ، جلد دو رو تیماج رو مشکی پشت قرمز .

۳۲۵ گ ، ۲۴ س ، ۳۲/۵ × ۲۱/۵ سم

(۳۲۴)

الباقیات الصالحات (متفرقه ـ فارسی)

از : احمد بن حسن یزدی مشهدی (حدود ۱۳۱۰)

مجالس مرتبی است دارای مباحث گوناگـون تفسیر وامور اعتقادی وآنچه راجع بفضل اهل بیت علیهم السلام میباشد .

نسخهٔ حاضر جلددوم کتابست ودارای یك مقدمه وپنجاه وهفت مجلس میباشد. مؤلف در مقدمهٔ این جلد گوید : چون ازاصفهان بر گشتم وجلد اول راآنجا بپایان رسانده بودم ، گروهی از بزرگان ودانشمندان که ازآن جملـه آقا میرزا علی است خواهش نمودند جلد دوم را بنگارم .

آغاز : « الحمدلله الذی ذهبت عقول العقلاء في بنداء معارف نعمه وآلائه . . اما بعد چنین گوید العبد العاصی وغریق بحر معاصی » .

انجام : « سیم منادی عمرسعد نداکرد ای لشکر کیست که اسب بربدن حسین بتازد وجسد اورا باخاك یکسان کند » .

نسخ ، محمدعلی اصفهانی ، ۲۶ ذی‌الحجه ۱۲۹۱ ، عناوین ونشانیها شنگرف ، عبارتهای عربی معرب ، در حاشـیه تصحیح شده است ، جلد تیماج قرمز .
۲۵۰ گ ، ۲۳ س ، ۳۳×۲۰ سم

(۳۲۵)

الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة (فقه ـ عربی)

از : شهید دوم زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

شرح مختصر مزجی است بر کـتاب « اللمعة الدمشقیة » شهید اول ؛ در این

شرح عبارتها ومطالب مشکل توضیح داده میشود و گاهی بطور بسیار مختصر اشاره بأدله نیز میکند . در شب شنبه ۲۱ جمادی الاول ۹۵۸ تألیفش بپایان رسیده است .

نسخهٔ حاضر جلد دوم کتابست و از کتاب الاجاره شروع میشود و به آخر شرح ختم میگردد .

آغاز کتاب : « الحمد لله الذي شرح صدورنا بلمعة من شرائع الاسلام . . وبعد فهذه تعليقة لطيفة وفوائد خفيفة » .

آغاز نسخه : « كتاب الاجارة وهي العقد على تملك المنفعة المعلومة بعوض معلوم فالعقد يشتمل سائر العقود » .

انجام : « وعفا عن سيئاته وزلاته بجوده وكرمه على ضيق المجال وتراكم الاهوال الموجبة لتشويش البال » .

نستعلیق ، شوال ۱۰۷۱ ، متن باخط شنگرف علامت دارد ، درحاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی دارد ، برگ اول نونویس است ، در صفحهٔ آخر اجازه‌ایست که محمد باقر بن سید حسن بن خلیفه سلطان بجهت حاج عبد الرحیم بتاریخ دههٔ سوم ربیع الثانی ۱۱۱۷ نوشته است ، جلد تیماج مشکی .

۱۸۴ گ ، ۲۷ س ، ۳۰ × ۱۸/۵ سم

(۳۲۶)

ذخر العالمین فی شرح دعاء الصنمین (اعتقادات ـ فارسی)

از : محمد مهدی بن علی اصغر بن محمد یوسف قزوینی (ق ۱۲)

شرح مفصلی است در یکصد اصل بر دعای مشهور که بنام « دعاء صنمی قریش » معروف است ؛ هر قطعه ای از دعا را دریك اصل شرح نموده ومطالب اعتقادی زیادی آورده است . در اول کتاب مقدمه ایست دارای فصل دعای صنمی و کجا باید آنرا خواند ومباحث اعتقادی دانشمندان شیعه وفهرست موضوعی کتاب

در بیست باب . تألیف کتاب در اوائل ماه ذی القعده ۱۱۱۹ بپایان رسیده است .

این کتاب بنام شاه سلطان حسین صفوی تألیف شده ومؤلف درمقدمه‌اش گوید : دعاء صنمی قریش را در کتاب « دلیل الدعاة في شرح عین الحیاة » آوردم وفقط ترجمهٔ تحت اللفظی نمودم ، پس از آن بخاطرم رسید که شرحی مفصل بنگارم که به ادله نیز اشارت داشته باشد لذا این کتاب را پرداختم .

آغاز : « سپاس وستایش اخلاص اساس وثنا ونیایش افزون از حد وقیاس حضرت مالکی الملکی را رواست » .

انجام : « بلکه اظهر اینست که نکتهٔ جمعیت آن همان است که مذکور شد الان ، فلا تغفل . . . » .

نستعلیق ، عبارتهای عربی نسخ ، محمدحسن بن میرزا محمدمستوفی اصفهانی ، سوم ربیع الاول ۱۲۹۳ ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول تملك فریدنهاوندی دیده میشود ، ودرصفحهٔ آخر سه مهر بیضوی است « امین نظام » و « مرتضی قلی بن محمد صادق » و « عبده الراجی محمد صادق » ، جلد تیماج سبز ضربی .
۲۸۶ گ ، ۱۹ س ، ۳۲×۲۰ سم

(۳۲۷)

تحفة الاحرار (عرفان ــ فارسی)

از : نور الدین عبد الرحمن بن احمد جامی (۸۹۸)

یکی از منظومه های هفتگانهٔ « هفت اورنگ » میباشد که بشمارهٔ (۲۵۸) ذکرش بتفصیل رفت .

آغاز : « حامداً لمن جعل جنان کل عارف مخزن اسرار کماله و لسان کل واصف مطلع أنوار جماله » .

گنجینهٔ اسرار کمالش مائیم　　　آئینهٔ انوار جمالش مائیم

انجام:

حسن مقطع چو بود رسم کهن　　　قطع کردیم براین نقطه سخن

نستعلیق زیبا ، عناوین شنگرف ، صفحه‌ها مجـدول به زر ولاجورد ومشکی ، صفحهٔاول دارای سرلوح رنگین ، روی برگ اول‌وپشت برگ‌آخر اشعار ونوشته‌های متفرقه دیده میشود ، جلد مقوائی عطف تیماج قهوه‌ای .

۳۷ گ ، ۲۳ س ، ۱۹/۵ × ۳۳/۵ سم

(۳۲۸)

خمسهٔ نظامی (پنج گنج)　　　(شعر - فارسی)

از : ابو محمد ویس بن یوسف نظامی گنجوی (ق ۶)

پنج منظومهٔ عرفانی‌وادبی است بنامهای «مخزن الاسرار» و «خسروشیرین» و «لیلی ومجنون» و «هفت پیکر» و «اسکندرنامه» . مجمـوع این منظومه ها نزدیك به بیست ونه هزاربیت میباشد ، وهر یك ازاینها بنام یکی از شاهان نظم شده است ، وبقدری شهرت پیدا کردند که بسیاری از شعرا به پیروی از نظامی مانند او منظومه‌ها سرودند .

آغاز مجموعه :

بسم الله الرحمن الرحیم　　　هست کلید در گنج حکیم
فاتحهٔ فکرت وختم سخن　　　نام خدایست برو ختم کن

انجام مجموعه :

نظامی بدو عالی آوازه باد　　　به نظمی چنین جان او تازه باد
برو باد فرخنده چون نام او　　　از آغـاز او تا به انجـام او

نستعلیق زیبا ، یوسف بن حسین بن یوسف حمامی ، آخر جمادی الثانی ۹۸۱ ، عناوین شنگرف ، صفحه‌ها مجدول به مشکی ولاجورد وزروسبز وپرتقالی ، صفحهٔ اول ودوم هریك ازپنج‌منظومه بین سطرها بهزر ورنگهای دیگر نقاشی شده است ، صفحهٔ اول‌هریك ازمنظومه‌ها سرلوح رنگین زیبائی دارد ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۳۵۹ گ ، ۲۰ س ، ۲۰×۳۳ سم

(۳۲۹)

من لایحضره الفقیه (حدیث ـ عربی)

از : شیخ صدوق محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱)

به شمارهٔ (۱۲۲) رجوع شود .

نسخ ، محمد حسین بن یادگار محمد فندرسکی استرابادی ، سه شنبه ۱۰ محرم ۱۰۶۹ در شـاه جهان‌آباد ، عناوین ونشانیها شنگرف ، حاشیه نویسی دارد باخطهای مختلف ، در حاشیه تصحیح شده ونسخه بدلهای بسیاری دارد وبلاغات نوشته شـده است ، روی برگ اول تملك ابوتراب الغروی ومهر مربع وی « العبد الضعیف ابوتراب » ، ومحمـد بن عبد الله الحسینی السلمابادی ومهر مربع وی که خوانده نمیشود ، وحسن بن محمد بن عبد الله الحسینی السلمابادی البحرانی بتاریخ ۱۱۷۱ ومهر مربع وی که خوانده نمیشود ، کتاب نزد شیخ یوسف بحرانی صاحب کتاب الحدائق خوانده شده وانهائی در آخر کتاب وقبل از مشیخه نوشته است بتاریخ ۲۷ جمادی الاول ۱۱۷۶ ، ودر همین صفحه تملکی است بتاریخ جمعه ۱۶ شوال ۱۲۸۸ ، جلد تیماج قرمز فرسوده .
۳۱۸ گ ، ۲۷ س ، ۲۲×۳۴/۵ سم

(۳۳۰)

قرآن کریم

نسخهٔ حاضر برگهـای پراکنده است از جزء سی ام که یکجا صحافی شده است .

ثلثی ممتاز ، نسخه بسیار قدیم ، صفحه‌ها مجـدول به زر ولاجـورد ومشکی ، فواصل آیه‌ها دوائری‌است زرین که‌لفظ « الله » باخط کوفی میان آنها نوشته شده است ، علامتهای تجوید شنگرف ، جلدمقوائی عطف پارچه مشکی .

۶ گ ، ۵ س ، ۳۴ × ۲۴/۵ سم

(۳۳۱)

لوائح اللوحين فی أسرار شهادة الحسين (تاریخ ـ عربی)

از : سید محمد باقر بن مرتضی طباطبائی یزدی حائری (۱۲۹۸)

بحثهای بسیار مفصل تاریخی واعتقادی است راجع به اسرار شهادت حضرت امام حسین علیه السلام . نسخـه جلد اول کتاب ودر یك مقدمـه ونه تلویح است ؛ مقدمه در فهرست کـتاب ، تلویح اول در معنی اندوه و گریه ، دوم در راههای اندوه برامام حسین ، سـوم فضیلت صرف اموال در عزاداری امام حسین ، چهارم عزای امام حسین مخصوص بجائی یا وقتی است یانه ، پنجم بعضی آیات در شهادت امام حسین ، ششم اخبـار بشهادت امام حسین ؛ هفتم تأثر همـه چیزها از این مصیبت ، هشتم استدلالهائی که برشهادت شده است ، نهم شعرهائی که درمرثیهٔ امام حسین گفته شده است .

آغاز : « الحمد لله الذي فتح فاتحة كتاب النبوة والولاية والاصطفاء ببسملة البلاء وحمدلة الابتلاء » .

انجام : « واختلج بالبال في أول الحال أن نشرح مشكلات القصائد المذكورة ونبين لغاتها الا انه لم يسعنا المجال . . » .

نسخ ، امان الله اردبیلی ، یکشنبه ۱۶ جمادی الاول ۱۲۹۵ ، عناوین ونشانیها شنگرف ، در حاشیه تصحیح شـده است ، روی برگ اول تقریضی شیخ جعفرشوشتری بخط خودش بتاریخ۱۲۹۵ نوشته‌است، ومهر بیضوی « لااله الاالله الملك الحق المبين‌عبده جعفر » ، وهمچنین

تقریض کتاب از میرزا محمد حسن حسینی (میرزای شیرازی) بخط خودش ومهر بیضوی وی « عبده محمد حسن الحسینی » ، ومهرمربع دیگر « محمد باقر الطباطبائی » دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۳۶۰ گ ، ۲۷ س ، ۳۴/۵ × ۲۱/۵ سم

(۳۳۲)

عوالم العلوم والمعارف

(حدیث ــ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی (ق ۱۲)

کتاب بسیار مفصلی است در بیش از صد جلد که احادیث وروایات را از مصادر مختلف شیعه گردآورده ودر هربابی آیات مناسب باآن را نیزمیاورد ودر آنجا که احتیاج به شرح داشته باشد بعنوان « بیان » مطالبی را ذکر مینماید .

مؤلف در مقدمه‌اش گوید : درهربابی اول آیات را بترتیب سوره‌ها آوردیم؛ پس ازآن گفته‌های مفسرین‌را نقل‌نمودیم ، پس ازآن بترتیب اخبارمعصومین‌را ذکر کردیم ، وبعضی از روایتها که احتیاج بتوضیح داشت توضیح دادیم ، وتا آنجاکه توانستیم راه اختصار را پیمودیم ، ونام کتاب را « عوالم العلوم والمعارف والاحوال من الآیات والاخبار والاقوال » نهادیم ، وبنا داریم چنانچه عمر وفاکند اخبار را در آینده بطور مفصل شرح کنیم .

در اول کتاب مقدمه ایست دارای چهار مطلب : مطلب اول در مصادر کتاب ، دوم درنقل آغاز بعضی ازمصادر ، سوم دربعضی اصطلاح مخصوص مؤلف ، چهارم دررموز کتاب .

عوالم بحسب تقسیم مؤلف درصد کتاب میباشد ، پنجاه کتاب دراصول وپنجاه کتاب در فروع ؛ ومجموع جزء هایش صد وبیست وهشت جزء است ، وفهرست کتابها چنین است :

اول : مقدمات کتاب .

دوم : عقل ومدح وی وذم جهل .

سوم : علم ودانش .

چهارم : اثبات صانع .

پنجم : توحید .

ششم : عدل .

هفتم : نبوت وحالات پیغمبران علیهم السلام .

هشتم : داستان پیغمبران در چهار جزء .

نهم : احوال پیغمبر اسلام صلی الله علیه وآله در ده جزء .

دهم : خلافت در دو جزء .

یازدهم : احوالات حضرت زهرا علیها السلام .

دوازدهم : امامت واحوال ائمه در چهار جزء .

سیزدهم : احوال خلفای ثلاثه در سه جزء .

چهاردهم : احوال طلحه وزبیر ومعاویه وعمرو بن العاص درسه جزء .

پانزدهم : احوال حضرت امیر المؤمنین علیه السلام درهشت جزء .

شانزدهم : احوال امام حسن علیه السلام .

هفدهم : احوال امام حسین علیه السلام .

هیجدهم : احوال امام زین العابدین علیه السلام .

نوزدهم : احوال حضرت باقر علیه السلام .

بیستم : احوال حضرت صادق علیه السلام .

بیست ویکم : احوال حضرت کاظم علیه السلام .

بیست ودوم : احوال حضرت رضا علیه السلام .

بیست وسوم : احوال امام محمد تقی علیه السلام .

بیست وچهارم : احوال امام هادی علیه السلام .

بیست وپنجم : احوال حضرت عسکری علیه السلام .

بیست وششم : احوال حضرت حجت علیه السلام .

بیست وهفتم : احوال عالم مطلق .

بیست وهشتم : احوال عالم علوی .

بیست ونهم : آنچه تعلق دارد به ستارگان .

سی‌ام : احوال ملائکه .

سی ویکم : احوال عالم سفلی .

سی ودوم : آنچه تعلق به جمادات دارد .

سی وسوم : آنچه تعلق به نباتات دارد .

سی وچهارم : احوال حیوانات .

سی وپنجم : جن وشیاطین .

سی وششم : احوال انسان .

سی وهفتم : پزشکی ودرمان بیماریها .

سی وهشتم : دنیا وآفات آن .

سي ونهم : مرگ وعالم برزخ .

چهلم : علامات قیامت .

چهل ویکم : معاد وعالم آخرت .

چهل ودوم : ایمان وکفر .

چهل وسوم : اخلاقهای نیکو وزشت .

چهل وچهارم : اوامر ونواهی .

چهل وپنجم : گناهان .

چهل وششم : آداب وسنتهای شرعی .

چهل وهفتم : احتجاجات در دو جلد .

چهل وهشتم : اندرزها وخطب .

چهل ونهم : گفته‌های کوتاه حکمت آمیز .

پنجاهم : آداب معاشرت .

پنجاه ویکم : احکام طهارت .

پنجاه ودوم : احکام نماز .

پنجاه وسوم : اعمال روز وشب .

پنجاه وچهارم : اعمال هفته .

پنجاه وپنجم : قرآن .

پنجاه وششم : اذکار .

پنجاه وهفتم : دعاها .

پنجاه وهشتم : زکاة وخمس .

پنجاه ونهم : احکام روزه .

شصتم : اعمال ماهها مطلقا .

شصت ویکم : اعمال روزهای سال .

شصت ودوم : حج وعمره .

شصت وسوم : زیارتها .

شصت وچهارم : احکام جهاد .

شصت وپنجم : امر بمعروف ونهی از منکر .

شصت وششم : مکاسب .

شصت وهفتم : تجارت وبیع .

شصت وهشتم : دیون .

شصت ونهم : رهن .

هفتادم : حجر .

هفتاد ویکم : اجاره .

هفتاد ودوم : مزارعه ومساقاة .

هفتادوسوم : ودیعه وامانت وعاریه .

هفتاد وچهارم : کفالت وضمان ووکالت .

هفتاد وپنجم : صلح .

هفتاد وششم : مضاربه .

هفتاد وهفتم : جعاله .

هفتاد وهشتم : وقف وحبس وسکنی وعمری وترقب وهبه وصدقه .

هفتاد ونهم : سبق ورمایة .

هشتادم : وصیت .

هشتاد ویکم : نکاح .

هشتاد ودوم : فراق .

هشتاد وسوم : عتق وتدبیر ومکاتبه .

هشتاد وچهارم : ایمان ونذر وعهد .

هشتاد وپنجم : صید وذباحه .

هشتاد وششم : اطعمه .

هشتاد وهفتم : اشربه .

هشتاد وهشتم : لقطه وضاله .

هشتاد ونهم : احکام حریم واحیاء اموات .

نودم : احکام شفعه .

نود ویکم : غصب .

نود ودوم : قضاء .

نود وسوم : شهادات .

نود وچهارم : قرعه .

نود وپنجم : مواریث .

نود وششم : حدود .

نود وهفتم : جنایات وقصاص .

نود وهشتم : دیات .

نودونهم : کتاب رجال .

صدم : اجازات بعضی علما .

نسخهٔ حاضر دارای کتاب اول ودوم وسوم میباشد .

نستعلیق ، محمد مهدی بن محمد اشرف العامری ، ۸ جمادی الثانی ۱۲۲۹ (کتاب دوم) ، وسه شنبه ۲۰ ذی القعده ۱۲۳۰ (کتاب سوم) عناوین نسخ شنگرف ، جلد تیماج قهوه‌ای طلاکوب .
۱۳۲ گ ، ۳۰ س ، ۲۹ × ۱۹ سم

(۳۳۳)

عوالم العلوم والمعارف

(حدیث - عربی)

از : شیخ عبد الله بن نورالله بحرانی

این نسخه مشتمل برجزء ششم از کتاب نهم است .

نسخ ، محسن بن محمد رضا نصرآبادی یزدی ، شنبه دههٔ سوم شوال از سدهٔ سیزدهم ، عناوین شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده است ودر صفحهٔ آخر آمده « ازروی خط مولف مقابله شده است » ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .
۲۴۵ گ ، ۲۳ س ، ۲۸ × ۱۸ سم

(۳۳۴)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نورالله بحرانی

این نسخه مشتمل بر جزء سوم از کتاب نهم است وازاول افتاده دارد .

نستعلیق ، محمد مهدی بن محمد اشرف العامری ، ۹ ربیع الاول ۱۲۳۲ ، عناوین نسخ شنگرف ، عناوین وحواشی در حاشیه بخطی دیگر است ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .

۲۱۲ گ ، ۲۰ س ، ۲۱×۱۴/۵ سم

(۳۳۵)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نورالله بحرانی

این نسخه مشتمل برجزء دهم ونهم وپنجم وهفتم از کتاب نهم است .

نسخ ، محسن بن محمدرضا نصرآبادی یزدی ، چهارشنبه ۱۵ ذی‌الحجه ۱۲۳۱ (آخر جزء هفتم) ، عناوین شنگرف ، درحاشیه تصحیح‌شده است ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتاب است بتاریخ ذی‌القعده ۱۲۳۲ ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .

۲۹۷ گ ، ۱۸ س ، ۲۱×۱۵ سم

(۳۳۶)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نورالله بحرانی

نسخهٔ حاضر مشتمل برجزء اول ودوم از کتاب نهم است ، واز اول جزء اول افتاده دارد .

نستعلیق ، محمد مهدی بن محمد اشرف العامری ، جمعه ۱۳ شوال ۱۲۳۱ بدستور حاج محمدکاظم قزوینی (آخر جزء دوم) ، عناوین نسخ شنگرف ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .
۲۱۸ گ ، ۲۰ س ، ۲۱ × ۱۵ سم

(۳۳۷)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث - عربی)

از : شیخ عبد الله بن‌نور الله بحرانی

این نسخه دارای جزء دوم از کتاب دوازدهم میباشد .

نستعلیق ، عناوین نسخ شنگرف ، برگ اول نونویس ، روی برگ اول تملك ریحان الله بن جعفرالموسوی بتاریخ رمضان۱۳۲۱ومهر بیضوی وی « العبد ریحان الله الموسوی » دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای‌ضربی .
۲۵۲ گ ، ۲۰ س ، ۲۰/۵ × ۱۴/۵ سم

(۳۳۸)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث - عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

نسخهٔ حاضر مانند نسخهٔ سابق مشتمل برجزء دوم از کتاب دوازدهم میباشد .

نستعلیق ، محمدمهدی بن محمد اشرف العامری ، ذی‌الحجه ۱۲۳۲، بدستور حاج محمد کاظم قزوینی بجهت حاج محمد حسن قزوینی ، عناوین نسخ شنگرف ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتاب است بتاریخ ذی القعده ۱۲۳۲ ، وروی همین برگ مهرمربع « محمد حسن نور چشم بود » ومهرمربع دیگری که خوانده‌نشد دیده میشود ، جلدتیماج قهوه‌ای ضربی .
۲۳۹ گ ، ۲۰ س ، ۲۱ × ۱۴ سم

(۳۳۹)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نورالله بحرانی

این نسخه مشتمل برجزء سوم از کتاب دوازدهم میباشد ، وازاول افتاده دارد.

نستعلیق ، محمد مهدی بن محمد اشرف العامری سمنانی ، ۳ جمادی الاول ۱۲۳۳ ، بدستور حاج محمدکاظم قزوینی بجهت حاج محمد حسن قزوینی ، عناوین نسخ شنگرف ، جلدتیماج قهوه‌ای .
۲۳۲ گ ، ۲۰ س ، ۲۰ × ۱۴ سم

(۳۴۰)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نورالله بحرانی

نسخهٔ حاضر مشتمل برجزء چهارم از کتاب نهم است .

نستعلیق ، محمدمهدی بن محمد اشرف العامری سمنانی ، ذی‌الحجه ۱۲۳۳ ، بدستور حاج محمد کاظم قزوینی بجهت حاج محمد حسن قزوینی ، عناوین نسخ شنگرف ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتاب است بتاریخ ذی القعده ۱۲۳۲ ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .
۲۰۵ گ ، ۲۰ س ، ۲۰ × ۱۴ سم

(۳۴۱)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نورالله بحرانی

این نسخه مشتمل است برجزء پنجم وششم وهفتم وهشتم از کتاب پانزدهم .

نستعلیق ، محسن بن احمد یزدی ، جمعه ۱۰ ذی الحجه ۱۲۳۱ ، از روی خط مؤلف (آخر جزء پنجم) ، عناوین نسخ شنگرف ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتاب است بتاریخ ذیقعده ۱۲۳۲ ، وروی همین برگ مهر مربع « محمد حسن بود نور چشم » دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .

۱۸۶ گ ، ۲۶ س ، ۳۰ × ۲۰/۵ سم

(۳۴۲)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ــ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

نسخهٔ حاضر دارای جزء هشتم از کتاب پانزدهم میباشد .

نسخ ، محمدبن محمدباقر تفتی یزدی ، یکشنبه ۲۴ ذیقعده ۱۲۶۷ ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول تملك محمد الشریف بن محمد ابراهیم حائری یزدی دیده میشود ، جلدمقوائی عطف تیماج قهوه‌ای.

۵۰ گ ، ۲۱ س ، ۲۱ × ۱۵ سم

(۳۴۳)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ــ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

این نسخه مشتمل است بر کتاب هفدهم ، واز اول افتاده دارد .

نستعلیق ، محمد مهدی بن محمد الشریف العامری ، دو شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۲۳ ، بدستور حاج زین العابدین خان ، عناوین نسخ شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده وآثار بلاغ دارد ، جلد تیماج سبز .

۳۶۶ گ ، ۲۰ س ، ۲۱ × ۱۴ سم

(۳۴۴)

عوالم العلوم والمعارف

(حدیث ــ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نورالله بحرانی

این نسخه مانند نسخهٔ سابق کتاب هفدهم میباشد واز اول افتاده دارد .

نسخ ، قاسم بن محمد نصر آبادی، ۱۱ رمضان ۱۲۳۱ ، عناوین شنگرف ، در حواشی تصحیح شده ، محمد مهدی بن محمد اشرف العامری در آخر کتاب نوشته است که بدستور حاج محمد کاظم تاجر قزوینی نسخه را با خط مصنف مقابله و تصحیح نموده است ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .
۱۷۳ گ ، ۲۴ س ، ۲۷ × ۱۸ سم

(۳۴۵)

عوالم العلوم والمعارف

(حدیث ــ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نورالله بحرانی

نسخهٔ حاضر مشتمل است بر کتاب شانزدهم وهجدهم ونوزدهم .

نسخ ، محمد مهدی بن محمد باقر تفتی یزدی ، شب دو شنبه ۱۸ ربیع الاول ۱۲۵۲ (آخر کتاب نوزدهم) ، عناوین شنگرف ، نسخه تصحیح شده است ، روی برگ اول تملک محمـد محسن بن عبد العظیم زواره‌ای اصفهانی بتاریخ شنبه ۲۷ ربیع الثانی ۱۲۶۷ ومهر بیضوی وی «یامحسن» ومهرمربع «عبده الراجی محمد محسن» دیده میشود ، واین دو مهر در آخر کتاب نوزدهم نیزمیباشد ، جلد تیماج قرمز .
۱۸۰ گ ، ۲۰ س ، ۲۱ × ۱۴ سم

(۳۴۶)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

این نسخه دارای کتاب هجدهم ونوزدهم است .

نستعلیق ، محمد مهدی بن محمد اشرف العامری ، شب هشتم شوال ۱۲۱۶ ، عناوین شنگرف نسخ ، درحاشیه تصحیح شده‌است ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتاب است که حاج ملاحسن بن علی یزدی کشنوی بتاریخ شوال ۱۲۷۵ وقف نموده است ، وروی همین برگ تملک مهدی کشنوی ومهر بیضوی « مهدی کشنوی » دیده میشود ، ودر آخر کتاب نوزدهم همین مهر بیضوی نیزمیباشد ، جلد دورو تیماج قهوه‌ای.

۱۶۷ گ ، ۲۰ س ، ۲۱ × ۱۴ سم

(۳۴۷)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نورالله بحرانی

این نسخه دارای کتاب هجدهم ونوزدهم میباشد .

نسخ ، محمد باقر مهریجردی ، جمعه ۱۲ ذی الحجه ۱۲۳۱ ، (آخر کتاب نوزدهم) ، عناوین باخط شنگرف علامت دارد ،درحاشیه تصحیح شده‌است ، روی برگ اول وقفنامه کتاب است بتاریخ ذی‌قعده ۱۲۳۲ ومهر مربع « محمد حسن بود نور چشم » ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .

۱۴۰ گ ، ۲۰ س ، ۲۱ × ۱۴ سم

(۳۴۸)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

این نسخه دارای کتاب بیست ودوم میباشد .

نستعلیق، محمد مهدی بن محمداشرف العامری ، پنجشنبه ۲۷ محرم ۱۲۲۶ ، بدستور حاج عبد الرحیم خان ، عناوین نسخ شنگرف ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۱۸۶ گ ، ۲۰ س ، ۲۰ × ۱۴ سم

(۳۴۹)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

نسخهٔ حاضر مانند نسخهٔ سابق کتاب بیست ودوم میباشد .

نسخ ، عناوین نوشته نیست ، روی برگ اول تملک مصطفی الحسینی الصفائی الخونساری بتاریخ ذی قعده ۱۳۷۶ ومهر بیضوی وی « مصطفی الحسینی » دیده میشود ، وهمین مهر درصفحهٔ آخر نیز میباشد ، جلد تیماج مشکی .
۱۱۹ گ ، ۲۰ س ، ۲۱ × ۱۵ سم

(۳۵۰)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

این نسخه نیز جلد بیست ودوم است .

نستعلیق ، بخط مؤلف ، عناوین‌شنگرف ، بعضی جاها خط خورده
ودر حاشیه اضافه شده است ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتاب بتاریخ
ذی قعده ۱۲۳۹ ومهر بیضوی « عبده الراجی محمد ولی » دیده
میشود ، پس از برگ دوم دو برگ سفید است ، جلد مقوائی عطف
تیماج قهوه‌ای .
۶۹ گ ، ۲۳ س ، ۲۴ × ۲۱ سم

(۳۵۱)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ــ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

این نسخه دارای کتاب شانزدهم وهفدهم میباشد .

نسخ ، عباس بن ابراهیم قمی ، سلخ جمادی الاول ۱۲۶۷ ، عناوین
در کتاب هفدهم نوشته نیست ودر کتاب هجدهم باخط مشکی‌علامت
دارد ، در حاشیه تصحیح شده است ، برفراز صفحهٔ اول ودر صفحهٔ
آخر مهر بیضوی « عز من قنع وذل من طمع » دیده میشود ، جلد
تیماج قهوه‌ای ضربی .
۲۷۶ گ ، ۲۰ س ، ۲۰/۵ × ۱۶ سم

(۳۵۲)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ــ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

این نسخه مشتمل بر کتاب هفدهم است .

نسخ ، دوشنبه پنجم رمضان ۱۲۴۵ ، عناوین شنگرف ، در حاشیه
تصحیح شده است ، روی برگ اول وقفنامهٔ کتابست بتاریخ پنجم
محرم ۱۲۴۶ ومهر بیضوی « یامحمد » ومهر مربع « عبده محمد » ،
جلد تیماج مشکی .
۲۳۲ گ ، ۲۱ س ، ۲۴ × ۱۶ سم

(۳۵۳)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ــ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

این نسخه مشتمل بر کتاب هجدهم و نوزدهم و بیستم و بیست و یکم میباشد .

نسخ ، محمدمهدی بن محمد باقر ، چهارشنبه دوم ذی‌القعده ۱۲۶۳ ، عناوین شنگرف (آخرجزء بیست ویکم) ، روی برگ اول مهر بزرگی است « هـو المالك بالاستحقاق مـن عواری الزمـان لدی الاحقر الجانی . . » ، جلد تیماج سبز .
۲۹۶ گ ، ۲۶ س ، ۳۰/۵ × ۲۰ سم

(۳۵۴)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ــ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

نسخهٔ حاضر کتاب بیست وششم است .

نسخ ، پنجشنبه ۸ جمادی الاول ۱۱۵۰ ، عناوین باخط مشکی علامت دارد ، قبل از کتاب برگی است که حسین عندلیب زادهٔ همدانی بتاریخ ۴ شعبان ۱۳۷۲ در وصف کتاب ومؤلف نوشته است ، وهمچنین علی اکبر همدانی نجفی بتاریخ ۱۳۱۷ برفراز صفحهٔ اول وصف مؤلف وکتاب را نوشته است ، جلد تیماج مشکی .
۱۱۸ گ ، ۲۵ س ، ۲۱ × ۱۵ سم

(۳۵۵)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ــ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

این نسخه کتاب بیست وهفتم میباشد .

نستعلیق ، بخط مؤلف ، عناوین شنگرف ، بعضی جاها خط خورده
ودرحاشیه اضافه دارد ، جلد مقوائی عطف تیماج قهوه‌ای .
۹۴ گ ، ۲۰ س ، ۲۵ × ۲۱ سم

(۳۵۶)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث - عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

این نسخه مشتمل بر کتاب بیست وهفتم میباشد واز اول افتاده دارد .

نستعلیق ، محمد مهدی بن محمد اشرف العامری سمنانی ، سلخ ربیع
الثانی ۱۲۳۴ ، بدستور حاج محمد کاظم قزوینی ، عناوین نسخ
شنگرف ، صفحه‌ها مجدول به‌شنگرف ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .
۲۹۶ گ ، ۲۰ س ، ۲۰/۵ × ۱۴/۵ سم

(۳۵۷)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث - عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

این نسخه دارای کتاب بیست وهشتم وسی ویکم میباشد .

کتاب بیست وهشتم نستعلیق ، محمد مهدی بن محمداشرف العامری،
۱۲ ذی قعده ۱۲۳۵ ، عناوین شنگرف نسخ .کتاب سی ویکم
نستعلیق محسن بن احمد یزدی ۱۳ محرم ۱۲۳۵ ، عناوین نسخ
شنگرف ، محمدمهدی بن محمداشرف العامری این‌جزءرا تصحیح
ومقابله‌نموده‌است ، روی برگ اول‌مجموعه‌تملک ریحان الله بن‌جعفر
موسوی بتاریخ شعبان ۱۳۲۱ ومهر بیضوی وی « العبد ریحان الله
الموسوی»دیده میشود، جلدتیماج قهوه‌ای .
۲۴۳ گ ، ۲۰ س ، ۲۰ × ۱۴/۵ سم

(۳۵۸)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

نسخهٔ حاضر مشتمل بر کتاب سی ودوم وسی وچهارم میباشد .

کتاب سی‌ودوم نستعلیق ، محمدمهدی بن‌محمداشرف‌العامری ، عناوین نسخ شنگرف . کتاب سی‌وچهارم نسخ ، جمعه بیست وهشتم جمادی الثانی ۱۲۳۷ ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول تملک ریحان الله ابن جعفرموسوی بتاریخ۳ رمضان۱۳۲۱ ریده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .
۱۸۹ گ ، ۲۰ س ، ۲۰/۵ × ۱۴/۵ سم

(۳۵۹)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

این نسخه مشتمل بر کتاب بیست ونهم وسی وسوم میباشد .

نستعلیق ، محسن بن احمدیزدی ، سال ۱۲۳۷ ، بدستور حاج محمد کاظم قزوینی (آخر کتاب سی‌وسوم) ، عناوین نسخ شنگرف ، روی برگ اول تملک ریحان الله بن جعفر موسوی بتاریخ شعبان ۱۳۲۱ ومهر بیضوی وی « العبد ریحان الله الموسوی » دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .
۲۵۷ گ ، ۲۰ س ، ۲۰ × ۱۴ سم

(۳۶۰)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

این نسخه مشتمل بر کتاب چهلم وچهل ویکم میباشد .

نسخ ، محمدبن محمدصادق ، پنجشنبه دوازدهم رجب ۱۲۷۷ ، عناوین شنگرف ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۲۶۲ گ ، ۲۱ س ، ۲۱/۵ × ۱۴ سم

(۳۶۱)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

نسخهٔ حاضر دارای کتاب چهل ویکم میباشد .

نستعلیق ، محمد مهدی بن محمد اشرف العامری سمنانی ، ۱۶ صفر ۱۲۳۵ ، بدستور حاج محمدکاظم قزوینی ، عناوین نسخ شنگرف ، صفحه‌ها مجدول به شنگرف ، روی برگ اول تملك ریحان الله بن جعفر موسوی بتاریخ شوال ۱۳۲۲ ومهر بیضوی « العبد ریحان الله الموسوی » دیده‌میشود ، جلدتیماج قهوه‌ای ضربی .
۲۰۱ گ ، ۲۰ س ، ۲۱ × ۱۴ سم

(۳۶۲)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبدالله بن نورالله بحرانی

این نسخه مشتمل بر کتاب سی ونهم میباشد .

نسخ ، ابو القاسم بن محمد نصرآبادی یزدی ، ششم شعبان ۱۲۳۹ عناوین شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده‌است ، روی برگ اول تملك ریحان الله بن جعفر موسوی بتاریخ ۲۱ ذی القعده ۱۳۲۱ ومهر بیضوی « العبد ریحان الله الموسوی » دیده میشود ، جلد مقوائی عطف تیماج قهوه‌ای .
۷۴ گ ، ۲۰ س ، ۲۱ × ۱۴ سم

(۳۶۳)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ــ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

نسخهٔ حاضر مشتمل است بر کتاب سی ونهم .

نسخ ، محمدبن محمدباقر ، پنجشنبه ۲۹ ربیع الثانی ۱۲۶۶ ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول تملك محمد الشریف بن محمد ابراهیم وتملك سید حسن اشکذری بتاریخ ۱۳۴۷ دیده میشود ، جلدمقوائی عطف تیماج قهوه‌ای .
۷۳ گ ، ۲۱ س ، ۲۱ × ۱۴/۵ سم

(۳۶۴)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ــ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

نسخهٔ حاضر مشتمل بر کتاب پنجاه وششم وپنجاه وهفتم میباشد ، واز آخر کتاب پنجاه وهفتم افتاده دارد .

نسخ ، عناوین لاجورد وگاهی نوشته نیست ، روی برگ اول تملك صفائی خونساری (سید مصطفی خونساری) ومهر بیضوی « مصطفی الحسینی » دیده میشود ، جلد تیماج قرمز .
۲۴۴ گ ، ۳۰ س ، ۲۹ × ۱۸ سم

(۳۶۵)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ــ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی

این نسخه مشتمل است برجزء اول از کتاب چهل وهفتم وجزء هفتم از کتاب نهم وجزء اول ودوم از کتاب سیزدهم .

نسخ ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول تملك مصطفی حسینی صفائی بتاریخ ذی قعده ۱۳۷۳ ومهر بیضوی « مصطفی الحسینی » دیده میشود ، جلد تیماج قرمز .
۲۴۵ گ ، ۳۱ س ، ۳۴۰ × ۲۱ سم

(۳۶۶)

تهذیب الاحکام

(حدیث - عربی)

از : شیخ الطائفه محمد بن الحسن طوسی (۴۶۰)

به شمارهٔ (۲۲۹) رجوع شود .

نسخ ، تاآخر کتاب حج بخط منهی بن کمال الدین حسین حسینی ، چهارشنبه ۱۰۵۰ . وبقیه نسخه بخط ابومسلم بن محمدعلی بن ابومسلم الحشوقانی ، سال ۱۰۵۵ ، عناوین ونشانیها شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی دارد ، تاباب « بیع العیوب الموجبة للرد » را حاج میرزا یحیی بن محمد شفیع اصفهانی تصحیح نموده وحاشیه نوشته است باخط شنگرف در اوائل وسبز دراواخر ، حاشیهٔ برگهارطوبت دیده وفرسوده است ، برگ اول نونویس است ، روی برگ اول تملك یحیی بن محمد شفیع اصفهانی بتاریخ ۳ شوال ۱۳۰۸ ومهر بیضوی « محمد والعترة الطاهرة شفیع یحیی فی الاخرة » ومهر بیضوی دیگر « المتوکل علی الله یحیی بن محمد شفیع » دیده میشود ، تاکتاب حج رامحمودبن افضل الدین طباطبائی بتاریخ دوشنبه هشتم جمادی الثانی ۱۰۷۲ مقابله وتصحیح نموده وتا آخر کتاب را بتاریخ چهارشنبه هشتم محرم ۱۰۷۳ تصحیح ومقابله کرده است ، جلد دورو تیماج رو قرمز پشت قهوه‌ای .
۶۶۵ گ ، ۲۷ س ، ۳۹ × ۲۵ سم

(۳۶۷)

مجموعـه :

۱ - تقویم الابدان في تدبیر الانسان « ۱ پ - ۹۷ پ » (طب - عربی)

از : ابو علی یحیی بن عیسی ابن جزلة بغدادی (۴۹۳)

ابن جزله این کتاب را شبیه بکتابهای نجومی تقسیم بندی نموده است ، هر بیماری را دردوازده خانه تقسیم نموده : اول نام بیماري ، دوم امزجه ؛ سوم اسنان ؛ چهارم بادها ، پنجم شهرها ، ششم بیماری سالم است یا مخوف ، هفتم سبب آن بیماری ، هشتم صلاحیت برای استفراغ دارد یانه ؛ نهم بادار‌وهای گرم یاسرد تداوی میشود ، دهـم درمان با تدبیر ملکی ؛ یازدهم درمان با آسانترین داروها ، دوازدهم درمان عمومی . پس ازآن داروهای کشنده وعلامت بیماری که آنهارا خورده است ذکرمیکند .

مجموع بیماریها که شرح آنها را داده است چهل وچهار نوع میباشد ؛ وهر نوعی دریك صفحه جدول بندی شده که دارای هشت شعبه میباشد ؛ ومجموع علتها سیصد وپنجاه ودو نوع است .

کتاب بنام القائم بأمر الله عباسی تألیف شده است ، ونسخهٔ حاضر قسمتی از مقدمهٔ مؤلف را ندارد .

آغاز کتاب : « الحمد لله الذي خلق فسوی » .

آغاز نسخه : « وقـد جاء في الاثر احرث لدنیاك كأنك تعیش ابداً واحـرث لاخرتك تلقی ثوابه غداً » .

انجام : « والله تعالی يعين للعلم ويوفق للصواب ويرشد الى الهداية فانه ولي التوفيق وهوحسبي ونعم الوكيل » .

۲ ـ ترجمهٔ تقویم الابدان « ۱۰۰ پ ـ ۱۶۳ ر » (طب ـ فارسی)

از : محمد اشرف بن شمس الدین محمد طبیب (ق ۱۱)

به شمارهٔ (۱۸۱) رجوع شود .

کتاب تقویم الابدان نسخ ، چهارشنبه ۲۷ جمادی الاول ۹۴۷ ، جدولها وعناوین شنگرف ، روی برگ اول دارای نقشهای رنگین بسیار زیبا دارای نوشته‌های ثلثی خوش خط ، در صفحهٔ آخر نوشته شده است که مقابله وتصحیح شده است .

کتاب ترجمهٔ تقویم الابدان نستعلیق ، بدستور شاه نعمت الله ولی ، عناوین وجدولها شنگرف .

۱۶۳ گ ، سطور مختلف ، ۳۸ × ۲۸ سم

(۳۶۸)

روض الجنان وروح الجنان (تفسرابوالفتوح) (تفسیر ـ فارسی)

از : ابو الفتوح حسین بن علی خزاعی نیشابوری (ق ۶)

تفسیر مفصلی است که قطعه‌ای از آیات را میآورد وتفسیر مینماید ، وجنبه‌های ادبی ولغوی وگفته‌های مفسرین وآنچه ازروایات استفاده میشود ذکرمیکند ؛ وگاهی مباحث تاریخی نیز می‌آورد .

نسخهٔ حاضر به آیهٔ « لایسمعون بها اولئك كالانعام بل هم أضل اولئك هم الغافلون » [الاعراف : ۱۷۹] شروع میشود وبه‌آیهٔ « وربك الغفور ذو رحمة » [الكهف : ۵۸] ختم میگردد .

آغاز کتاب : « سپاس خدایرا که بردارندهٔ این ایوان است وآرایندهٔ آن بماه وآفتاب وستارگان است » .

آغاز نسخه : « لایسمعون بها اولئك كالانعام . قوله تعالی واذ نتقنا الجبل فوقهم الایه بیان کردیم که هر کجا از باشد » .

انجام نسخه : « وقوله أهلكنا هم درمحل رفع است به ابتدا ، وقوله لماظلموا در محل نصب است علی الظاهر » .

نسخ ، ابو سعید بن الحسین الکاتب بیهقی ، یکشنبه ۱۲ صفر ۵۹۵ ، آیه‌ها به‌ثلث درشت ، حاشیه‌های کوتاهی دارد با نشانیهای «عبدالعالی» ، در صفحه آخر تملك اسحاق بن عبد الملك الواعظ بتاریخ ۷۷۳ دیده میشود ، جلد دورو تیماج فرسوده تعمیر شده .
۴۱۴ گ ، ۲۵ س ، ۳۷ × ۲۹ سم

(۳۶۹)

الکافی (حدیث ــ عربی)

از : ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸)

به‌شمارهٔ (۲۶۱) رجوع شود

این نسخه فروع کافی است واز کتاب صلاة شروع میشود وبه آخر کتاب عقیقه ختم میگردد .

نسخ ، محمدقاسم بن حاج نظام قواس شوشتری ، رمضان ۱۰۵۸ ، عناوین شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی مختصری دارد ، جلد دورو تیماج رو قرمز پشت قهوه‌ای .
۲۶۱ گ ، ۲۹ س ، ۳۸ × ۲۴ سم

(۳۷۰)

الکافی (حدیث ــ عربی)

از : ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی

به‌شمارهٔ (۲۶۱) رجوع شود .

نسخهٔ حاضر از کتاب اموات شروع میشود وبه آخر کفارات ختم میگردد واز اول افتاده دارد .

آغاز افتاده : « المشرکون ، عدة من اصحابنا عن سهل بن زیاد عن محمدبن سنان عن ابی الحسن علیه السلام قال قلت له المؤمن یعلم من یزور قبره » .

نسخ ، چهارم جمادی الاول ۱۰۶۶ (آخر کتاب جهاد) عناوین شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی مختصری دارد ، وهمچنین بلاغهائی است بخط ملا محمد باقر مجلسی ، وملا محمد باقر دیگری که در قزوین مقابله نموده است ومقابلهٔ کتاب مواریث بتاریخ پنجشنبه دوازدهم محـرم ۱۰۷۰ بپایان رسیده است ، جلد دورو تیماج رو قرمز ضربی پشت سبز .
۲۹۴ گ ، ۳۰ س ، ۳۸ × ۲۴ سم

(۳۷۱)

حدیقة الاقالیم　　　　　　　　　　　　(تاریخ ـ فارسی)

از : مولوی مرتضی حسین آله یارغیمانی بلگرامی (ق ۱۲)

کتابیست در تاریخ بسیار مفصل در هفت اقلیم بعدد اقالیم سبعه که احـوال زمین وربع مسکون وداستانهـای عجیب وغریب وتاریخ سلاطین وحکما وبزرگان ومشاهیر ازدانشمندان وشعرا رامیآورد . این کتاب درسال ۱۲۰۲ تألیف شده‌است ، ودر آخر دو ملحق نیز از مؤلف دارد .

آغاز : « حمد بیحد مرخدای عزوجل راکه لسان عالمیـان در ادای شکرش شیرین بیان است » .

انجـام : « یعنی زیر زمین که عبارت از ارض متقاطر تحتانی است عمارت است وفرمانروایان باشند » .

نستعلیق زیبا ، موهن لعل لکهنوی ، پنجشنبه بیست وسوم ذی قعده ۱۲۳۰ در مقام کودهـا از توابع جی پور (از بلاد هند) ، عناوین شنگرف ، صفحهها مجدول بهشنگرف وزر ولاجورد ومشکی ، دراول هراقلیم ودوملحق سرلوح رنگین بسیار زیبا میباشد ، جلدتیماج سبز.
۴۶۶ گ ، ۲۱ س ، ۳۷ × ۲۴/۵ سم

(۳۷۲)

الکافی (حدیث ـ عربی)

از : ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸)

بهشمارهٔ (۲۶۱) رجوع شود .

این نسخه مشتمل براصول وفروع وروضه میباشد .

نسخ ، فتح الله بن شکرالله الشریف (مؤلف تفسیر منهج الصادقین) ، ۲۹ جمادی الاول ۹۷۲ ، عناوین شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده وحاشیه نویسی دارد به چند خط وبیشتر بخط علی رضا بن آقاجانی میباشد ، روی برگ اول تملك محمد کاظم ومهر دائری وی « العبد الواثق بالله محمـد کاظم » ، وتملك علی رضا بن آقا جانی ومهر بیضـوی وی « الراجی شفاعة المرتضی عبده علی رضـا » وتملك محمدبن عاشور کرمانشاهی بتاریخ ۱۲۰۱ ومهرهشت گوشه «محمد محمد محمد محمد » ، وتملك محمـد بن حیدر مشهور بهآقا جانی ومهردائری وی که خوانده نشد ، وتملك ابن آقاجانی بتاریخ ۱۰۰۴ ومهر بیضوی وی « عبده علی رضا » دیده میشود ، تمام کتاب را علی رضا بن محمد شهیر بهآقا جانی تصحیح ومقابلـه نموده است ودر صفحه آخر آمده که درروز شنبه غرهٔ محرم ۱۰۲۴ تصحیح ومقابلهاش بپایان رسیده است ، چنانچه روی برگ اول نوشته است که ابتداء تصحیح از ماه محـرم ۱۰۱۸ بود ، جلد دو رو تیمـاج رو قرمز پشت قهوهای .
۴۲۳ گ ، ۳۹ س ، ۳۷ × ۲۴ سم

(۳۷۳)

الموجز فی شرح القانون (طب - عربی)

از : علاء الدین علی بن ابی الحزم القرشی مشهور به ابن النفیس (۶۸۷)

شرحی است بعنوان « قال الشیخ - الشرح » بر کتاب « قانون » ابو علی سینا ، ابن النفیس اول قانون را مرتب ساخته مگر فن تشریح وداروسازی را پس ازآن شرح نموده است .

نسخهٔ حاضر شرح کتاب دوم ازقانون رادارد واز بحث مزاجها شروع میشود وبه بحث اقرابادین (داروسازی) ختم میگردد وازآخر افتاده دارد .

آغاز نسخه : « قال الشیخ الامام . . بحث مفرد قد رأینا أن نبتدیء قبل شروعنا في هذا الكتاب بتقسيم الاجزاء الدوائية » .

انجام نسخه : « قال الشيخ معجون ترياقي من صنعتنا مجرب » .

نسخ ، ازاول کتاب تاآخر « الادوية المفردة » که شصت وهفت برگ است بخط نعمت الله بن لطف الله ، وباقی کتاب بخط احمد بن علی ، ۴رجب ۸۹۵ ، عناوین شنگرف ، صفحهها مجدول بهلاجورد، روی برگ اول نام کتاب ومؤلف بخط زرین میان نقشه های رنگین نوشتهشده است ، ودرهمین صفحه تملك محمدعلی بن آقا میر کربلائی بتاریخ ۱۰۲۲ در مکه دیده میشود ، ودر صفحه اول نام کتاب در سرلوحی رنگین به سفید نوشته است ، وهمچنین در سه جای دیگر سرلوح مختصری دیدهمیشود ، حاشیه برگهارا موریانه خورده وتعمیر شدهاست ، جلد دورو تیماج‌رو مشکی ضربی پشت قهوهای .
۵۲۴ گ ، ۳۴ س ، ۳۶ × ۲۴ سم

(۳۷۴)

لوامع الانوار فی معرفة الائمة الاطهار (اعتقادات - فارسی)

از : علی بن الحسن زواری (ق ۱۰)

مؤلف کتابی نوشته بنام « احسن الکبار في مناقب الائمة الاطهار » ، و آن را بدستور شاه طهماسب در این کتاب ترتیب داده و از روایتهای نادرست و نقلهای سست پاك ساخته است . این کتاب در یك مقدمه و چهارده باب و یك خاتمه میباشد: مقدمه در اصول پنجگانه ؛ چهارده باب در حالات چهارده معصوم ، خاتمه در حالات ابی طالب و محمدبن ابی بکر و عائشه .

آغاز : « حمد نامحدود حضرت واجب الوجودیرا رواست که در ذات عالم هو العلیم القدیر » .

انجام : « بعد از آن حکیم بن خزامة بر او نماز کرد و در اقصای بقیع دردوله دفن کردند اورا » .

نسخ ، عبارتهای عربی معرب ، عناوین ونشانیها شنگرف ، صفحه ها مجدول به لاجورد ومشکی وزر وشنگرف ، برگ اول تعمیر شده ، صفحه اول دارای سرلوح رنگین ، حاشیه برگهای آخر راموش خورده است ، جلد تیماج مشکی .
۱۵۸ گ ، ۲۷ س ، ۳۵ × ۲۲ سم

(۳۷۵)

شرح زیارة عاشوراء (زیارت — عربی)

از : شیخ مفید بن محمد نبی شیرازي (۱۳۲۴)

شرح مزجی بسیار مفصلی است که در موضوعات ادبی و تاریخی و اعتقادی بحث میکند ، دراول کتاب مقدمه ایست دارای فضل زیارت امام حسین علیه السلام ومعنی عاشورا ، اوائل ماه رمضان ۱۳۰۳ شروع بتألیف نموده وروز سوم ماه ذی‌القعده از همان سال پایان یافته است .

آغاز : « الحمد لله الذي فضلنا بالعاشوراء ووعدنا الثواب الجزیل بالعویل والبکاء . . وبعد فهذا شرح شریف وایضاح منیف » .

انجام : « وذلك متناقض في الاية المذكورة والتناقض في كلامه تعالى محال ؛ وههنا قد تم ماأردنا ايراده في شرح الزيارة . . » .

نسخ معرب ، محمد ابراهیم بن محمد باقر شیرازی ، بیست وسوم صفر ۱۳۰۴ ، متن باخط مشکی علامت دارد ، حاشیه نویسی دارد بانشانی « منه » ، قبل از کتاب هشت برگ استدارای مطالب متفرقه وازجملهٔ آنها دوقصیده است ازمیرزاآقای نقاش شیرازی (فرصت) ومیرزا محمد شیرازی (قدسی) در تقریض کتاب ، روی برگ اول ودر صفحهٔ آخر مؤلف نوشته است که کتاب را از اول تا آخر تصحیح نموده است ، ومهر مربع وی « مفید بن محمد نبی » نیز دراین دوصفحه دیده میشود ، بعدازکتاب چهارده برگ است دارای مطالب متفرقه وبعضی قصاید فارسی از مؤلف ، جلدتیماج قهوه‌ای .
۲۰۳ گ ، ۲۶ س ، ۳۵ × ۲۲ سم

(۳۷۶)

بحرالمغفره (دعا ـ فارسی)

از : سید محمد رضا بن میر محمد قاسم قزوینی (ق ۱۲)

اعمال روزهای سال و آداب متفرقهٔ شرعیه ودعاهائی که درمناسبتهای مختلف خوانده میشوند وزیارتهای معصومین علیهم السلام را در یك مقدمه بعنوان « امید » وچهل وپنج مغفرت گرد آورده است . مادهٔ تاریخ پایان رسیدن تألیف کتاب این مصرع است « الهی این بود مفتاح جنت » .

آغاز : « حمد وثنا کریمی را روا ورحیمی را بجاست که گردانیده مناجات را سبب علو درجات » .

انجام :

ببحر مغفرت گردید موسوم | که باشد في المثل دریای رحمت
بصد امید گفتم بهر تاریخ | الهی این بود مفتاح جنت

نسخ زیبا ، محمد صالح ، شعبان ۱۱۲۳ (درعصرمؤلف) . دعاها معرب ، عناوین‌شنگرف ، صفحه‌هامجدول به‌لاجوردوشنگرف ومشکی وزر ، حاشیه نویسی دارد بانشانی « منه » ، روی برگ اول تملکها ومهرهائی است‌که پاك شده‌اند ، صفحه اول دارای سرلوح رنگین است وچـون این برگ تعمیر شده مقداری از سراوح از بین رفته است ، جلد دورو تیماج رو مشکی پشت قرمز .

۲۲۷ گ ، ۲۱ س ، ۳۵ × ۲۱/۵ سم

(۳۷۷)

مجموعـه :

۱ ـ جامع المقال في علم الرجال « ۳ ر ـ ۲۰۹ پ » (رجال ـ عربی)

از : شیخ محمد بن علی تبنینی عاملی (ق ۱۱)

اسماء رجال را بترتیب حروف تنظیم نموده وآنچه اصحاب اصول رجالی گفته‌اند درحال‌هر راوی‌آورده است . کتاب دارای بیست وهشت باب‌است بترتیب بیست وهشت حرف ؛ در هربابی چند فصل است ، ودر آخر فصلی است در کنی والقاب ، پس از آن خاتمه‌ایست دارای چند فصل در موضوعات رجالی متفرقه .

آغازافتاده : « كان غالياً وصرت اليه الى بغدادلاكتب عنه وسألته كتاباً أنسخه فأخرج الي من أحاديث المفضل بن عمر » .

انجام : « والباقي من الروايات الى هؤلاء المشايخ والى غيرهم مذكور في كتابنا الكبير من اراده وقف عليه هناك ، والحمد لله رب العالمين . . » .

۲ ـ طبقات الرواة « ۲۱۲ پ ـ ۱۴۵ ر » (رجال ـ عربی)

از : سید علی اصغر بن سید شفیع جابلقی (۱۳۱۳)

این‌کتاب در دو جزء است : جزء اول در دوازده طبقـه از روات در دوازده جدول ، وجزء دوم در فوائد رجالی مختلف وتعیین گروهی از روات‌که در تعیین آنها اختلاف شده است . در این نسخه قطعه‌ای از جزء اول را فقط دارد .

نسخ ، نسخه نونویس است ، بخط میرزا علی اکبرشرفخانی ، سال ۱۳۸۴ (بنا بنوشتهٔ آیة الله مرعشی) ، عناوین ونشانیهـا شنگرف ، برگهای آخر کتاب در نسخه اصل گویا نامرتب بوده وهمان طور در این نسخه نوشته شده است ، جلد تیماج قرمز .

۱۴۵ گ ، ۲۹ س ، ۳۴ × ۲۲ سم

(۳۷۸)

جوامع الخیرات فی تفسیر الایات (تفسیر ـ فارسی)

از : شیخ حبیب الله بن زین العابدین قمی (۱۳۵۹)

تفسیر بسیار مفصلی است که بمناسبت کم در هر علمی بحثهـای دراز آورده ومخصوصاً جنبه‌های ادبی‌را زیاداهمیت میدهد ؛ وازعلوم غریبه ومنطق‌وفقه واصول فقـه و کلام وتاریخ ملل وامـور اعتقادی وفلسفه ورد وایرادهای علمی بقـدر وافی میآورد ، وگوئی که میخواسته در تمام علوم اسلامی بعنوان تفسیر بحث کند .

در ذریعه ۲۵۰/۵ گوید : دو جزء اول قرآن را در پنج جلد تفسیرنموده وبیش از این موفق بنوشتن نشده است.

نسخهٔ حاضر متضمن قسم اول از تفسیر جزء دوم میباشـد ، وازآیهٔ « سیقول السفهاء من الناس » [البقرة : ۱۴۲] شروع میشود وبه آیـهٔ « ذلك بأن الله نزل الکتاب بالحق » [البقرة : ۱۷۶] ختم میگردد وروز جمعه نهم شعبان ۱۳۴۸ درقریهٔ زبوان پایان یافته است ، وچـون در تفسیر احتیاج زیادی است به علم نحو مؤلف در اول این جزء کتابی در نحو نوشته وملحق نموده است .

آغاز قسمت نحو : « الحمد لله رب العالمین . . چون علم بکتاب الله مجید متوقف است بر علم نحو لهذا این بی بضاعت » .

آغاز قسمت تفسیر : « الحمد لله رب العالیمن . . چون بحمد الله فراغت حاصل شد از تفسیر جزو اول از سی جزو کلام الله مجید » .

انجام : « آنچه متصل ميشود بأحكام توراة وانجيل ، تمام شد حزب اول از جزو دوم از سى جزو كلام الله مجيد رباني . . » .

نسخ ، بخط مؤلف ، جمعه نهم شعبان ١٣٤٨ درقريهٔ زيوان ، آيه‌ها درشت معرب ، حاشيه نويسى دارد از خود مؤلف ، در پشت برگ آخر صورت اجازهٔ آية الله العظمى حاج شيخ عبد الكريم حائرى وحاج سيد محمد بهبهانى به مؤلف وعكس وى الصاق شده‌است ، جلد تيماج قهوه‌اى .
٣٨١ گ ، ٢٥ س ، ٣٤ × ٢١ سم

(٣٧٩)

انيس المجتهدين (اصول ـ عربى)

از : ملا محمد مهدى بن ابى ذر نراقى (١٢٠٩)

مباحث اصولى استدلالى است كه پس از هر بحثى يك فرع فقهى ميآورد كه از آن قاعدهٔ اصولى استفاده ميشود . اين كتاب در پنج مبحث است وهرمبحثى داراى چند باب است ودر هر بابى چند فصل ميباشد . در روز هشتم جمادى الاول سال ١١٨٥ تأليفش بپايان رسيده است .

آغاز : « الحمد لله الذي جعل علم الاصول وسيلة للصعود الى مدارج حقائق المباحث الشرعية » .

انجام : « ولابد للمجتهد عندتعارض الترجيحات من نظر آخر للترجيح بينهـا ، وبعد الاحاطة بماذكرناه لايخفى جلية الحال فيه » .

نسخ ، محمد حسين بن علينقى بزازكاشانى ، پنجم شوال ١١٨٦ ، از روى نسخه‌اى كه از روى نسخهٔ مصنف نوشته شده بود ، عناوين شنگرف ، درحاشيه تصحيح شده است وآثار بلاغ دارد ، روى برگ اول تملك محمدرضا بن محمدصفى حلبى كاشانى ومهرمربع «محمد رضا بن محمدصفى الحسينى » ومهرمربع « المتوكل على الله العلى

محمد رضا الحسینی » ومهرمربع « یامحسن قداتاك المسیء » ومهر بیضوی « اللهم صل علی محمد وآل محمد » دیده میشود ، درصفحهٔ آخر آمده است « بلغ بأمره مد ظله » ، ودر همین صفحه محمد بن حاج طالب طاهر آبادی نوشته است که این نسخه وچهارنسخهٔ دیگررا بامر مصنف بانسخه‌ای که بخط مصنف بود مقابله نموده‌ام بتاریخ ۱۱۸۹ ، ومهر مربع « یامحمد ادرکنی » نیز در این صفحه دیده میشود ، جلد تیماج مشکی عطف تیماج قرمز .

۲۶۵ گ ، ۲۱ س ، ۳۴ × ۲۰/۵ سم

(۳۸۰)

مجالس المؤمنین

(تراجم ـ فارسی)

از : قاضی نور الله بن محمد شریف شوشتری (۱۰۱۹)

تاریخ مفصلی است از شهرستانها وبزرگان شیعه از صحابه وتابعین وراویان اخبار وفلاسفه ومتکلمین وفقهاء وملوك وامراء وشعراء وعرفاء . این کتاب در یك مقدمه ودوازده مجلس میباشد ، واز سال ۹۸۲ شروع بتألیفش شده است .

آغاز : « نفحات دلگشای حمد ورشحات جانفزای ثنا که از مهب شمال اعتقاد ومصب زلال انقیاد چمن سپهر اخضر » .

انجام : « وطبع لطیف ناظران را مطالعهٔ آن ملالت نیفزاید ، بتوفیق الله خیر الناصرین واستعانة سید المرسلین » .

نسخ ، عناوین شنگرف ، اوراق تعمیر شده ، قبل از کتاب سه برگ است دارای فهرست ، دوبرگ آخر نونویس بخط حسن وبدستور حاج ابراهیم باسمچی تبریزی نوشته شده است ، جلد تیماج سرخ عطف تیماج مشکی .

۳۱۷ گ ، ۳۱ س ، ۳۲ × ۲۰ سم

(۳۸۱)

جامع الاخبار الیوسفیه (حدیث ـ فارسی)

از : محمد یوسف قزوینی

در این کتاب روایاتی بعربی آورده شده وترجمه شده است ، واین روایات راجع به پنج مطلب است که در چهار فصل میباشد : مطلب اول بدو خلقت عالم علوی وسفلی ، دوم احوال عالم ذروابتدای خلقت بنی آدم ، سوم عالم رحم ، چهارم عالم تکلیف که زندگانی در دنیا باشد ، پنجم عالم آخرت وپس از مرگ .

روی برگ اول این کتاب نوشته است که تألیف محمد یوسف قزوینی صاحب « سفینة النجاة » میباشد ، ودر ذریعه ۱۹۹/۱۲ گوید : سفینة النجاة مشهور بمقالات ازمولی علی اصغر بن مولی محمد یوسف قزوینی شاگرد مولی خلیل قزوینی ومعاصر شیخ حر عاملی است .

آغاز : « شکر وسپاس بی قیاس مرمعبودی راسزاست که هدایت کرده است مارا برراه راست » .

انجام افتاده : « وریسمـان مرگ را بکنده زوری پاره نمیتوان کرد ، بیت بسا کرد » .

نسخ نازیبا (شاید بخط مؤلف باشد) ، عناوین شنگرف ، قبل از کتاب دو صفحه دارای نام مصادر میباشد ، جلد تیماج مشکی .
۳۱۳ گ ، ۲۱ س ، ۳۴ × ۲۱ سم

(۳۸۲)

سراج الملوك (اخلاق ـ عربی)

از : ابوبکر محمد بن الولید طرطوشی مالکی (۵۲۰)

شصت وچهار باب است در اندرزها وتاریخ گروهی از پادشاهان وبزرگان وداستانهائی از دانشمندان وچگونگی پادشاهی وآنچه پادشاهان بدو احتیاج دارند وآدابی که پادشاهان ووزیران باید آنها را مراعات کنند وبعضی از صفات اخلاقی زشت وپسندیده وحقوقی که ازسلطان بررعیت وازرعیت برسلطان میباشدوچگونگی مملکت داری ووظایف ولات وکارگردانان وبعضي ازآنچه که در جنگ بکار آید وقضا وقدر وپندهای کوتاه .

این کتاب چنانچه در مقدمه‌اش آمده بنام امیرالمؤمنین ابا عبدالله محمدالامین نوشته شده است ، وبنا بگفتهٔ کشف الظنون ۹۸۴/۲ بنام امیر ابا عبد الله محمد الاموی نگاشته شده است .

آغاز : « الحمد لله الذی لم یزل ولا یزال وهو الکبیر المتعال خالق الاعیان والاثار ومکور النهار علی اللیل واللیل علی النهار » .

انجام : « فهذا ماأردنا أن نملیه فی هذا الکتاب فاکتبوا أنفاسه ان ذا الانفاس مما تکتب » .

نسخ ، محمد بن ناصر بن حبیل بن المهتز الستر ، پنجشنبه ۵ جمادی الاول ۱۲۶۴ ، عناوین شنگرف ، صفحه ها مجدول به شنگرف ، روی برگ اول تملک احمد بن محمد علی ، وتملك علی بن خلیفة ابن سلیمان آل خلیفة ملك البحرین ، وحالات مؤلف دیده میشود ، وپشت برگ آخر قصیده‌ایست عربی ازشیخ حسین بحرانی که درمدح شاهزاده عبد الباقی میرزا بن مؤید الدوله فرمانفرمای فارس سروده است ، جلد تیماج سرخ .

۱۳۶ گ ، ۲۱ س ، ۳۳×۲۲ سم

(۳۸۳)

الجمل الهادیة فی شرح المقدمة الکافیة (نحو – عربی)

از : ابو الحسین طاهر بن احمد بن بابشاذ نحوی (۴۶۹)

شرحی است متوسط بر کتاب «الکافیـة» ابن الحاجب نحوی (۶۴۶)؛ این شرح بنام ابو القاسم عبد الرحمن بن ابی بکر بن ابی سعید نوشته شده است .

آغاز : «قال الشیخ الامام . . أما بعد حمد الله بجمیع المحامد والتوکل علیه في جمیع المصادر والموارد والصلاة علی نبیه محمد خاتم النبیین» .

انجام : «فانه یکتبها بهمزة منفصلة حملا علی الأصل اذ لم یعرض ما یوجب الاتصال» .

نسخ ، هبة الله بن عبد المنعم بن هبة الله بن علی بن القاسم ، ۱۵ شعبان ۵۷۲ (مقداری از تاریخ از بین رفته وپشت برگ اول نوشته شده است) ، روی برگ اول تملك علی بن امرالله بن محمدبتاریخ ۹۷۴ ومحمد تقی دیده میشود ، ونیز این عبارت روی همین برگ آمده است «صنفها برسم المولی الجلیل الوزیر الامیر عادی بخدمة مولای ابی فارس سلطان المغرب ولد الخلفاء الراشدین» جلد تیماج صورتی .
۱۰۹ گ ، ۱۹ س ، ۳۱×۲۳ سم

(۳۸۴)

نهایة الاصول (اصول - عربی)

از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

به شمارهٔ (۲۷۷) رجوع شود .

این نسخه ازحسن وقبح عقلیشروع میشود وبه مباحث نسخ قیاسختم میگردد.

آغاز افتاده : «أي ان الله تعالی احبه ونفلا ای طاعته غیر واجبة وان للانسان ان یفعله من غیر حتم» .

انجام افتاده : «وتعبد بالقیاس علیه بواسطة کونه مأکولا بامارة هي أقوی» .

نسخ نازیبا ، نسخه بسیار قدیم وظاهراً در عصر مؤلف نوشـته شده است ، عناوین شنگرف ، در حاشـیه تصحیح شده ودر بسیاری از

صفحه‌ها تصریح شده که از روی نسخه‌ای که برمصنف خوانده شده بودتصحیح شده‌است ، گاهی حاشیه نویسی دارد بخطهای مختلف ، جلد تیماج مشکی فرسوده .

۲۲۷ گ ، ۲۲ س ، ۲۴×۱۹ سم

(۳۸۵)

تحریر الاحکام الشرعیة علی مذهب الامامیة (فقه ـ عربی)

از : علامهٔ حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

به شمارهٔ (۲۷۲) رجوع شود .

این نسخه از اواخر احکام غسل جنابت شروع میشود وبرگها در صحافي بسيار نامرتب صحافي شده است .

نسخ ، محمد بن علی الطبری (ازشاگردان علامهٔ حلی) ، سه شنبه ۲۴صفر ۷۳۷ (آخر عبادات) ، عناوین ونشانیهاشنگرف ، دربسیاری ازصفحه‌ها تصریح شده‌است که از روی نسخهٔ مصنف تصحیح ومقابله شده است ، در صفحهٔ آخر عبادات تملك اسکندر بن مهدی دیده میشود که کتاب را به فرزندش محمد بخشیده است بتاریخ ۷۴۹ ، وهمچنین در این صفحه تملك محمد بن نعمت الله عقدائی بتاریخ غرهٔ رجب ۷۶۲ ، وتملك یونس بن حسن بن سیف صیمری جزائری دیده میشود ، جلد تیماج سبز .

۲۸۸ گ ، ۱۹ س ، ۲۳×۱۶ سم

(۳۸۶)

مجموعه :

۱ ـ شرح دعاء صباح « ۱ پ ـ ۵ ر » (دعا ـ فارسی)

از : سید محمود بن ابی نصر حسینی جامی

ترجمه وشرح مختصری است بر دعای صباح حضرت امیر المؤمنین علي علیه السلام ؛ در این ترجمه وشرح بیشتر مباحث ادبی آورده شده است .

آغاز: « سپاس بیقیاس حضرت واجب الوجودی را جل جلاله وعم نواله که زبان صبح نوراني ازکام شب ظلماني بیرون آورد ».

انجام: « واقض لي حوائجي بحق القرآن العظیم والنبي الکریم محمد وآله الطاهرین ».

۲ - اوزان ومقادیر « ۶ پ - ۱۳ پ » (فقه - فارسی)

از: محمد مؤمن بن علی حسینی

بحث مختصری است در اوزان ومقادیر که در مسائل شرعیـه وداروها بدو احتیاج افتد. این رساله بنام محمد قطب شاه ساخته شده ودریك مقدمه ویك فصل ودو خاتمه در دو فائده میباشد: مقدمه در بیان مجملی از مقصود، فصل در دوازده مقدارمشهور، فائدهٔ اول دربیان پنج وزن، فائدهٔ دوم درمیل وفرسخ وبریدوجزاینها.

آغاز: « بعد از حمد وسپاس افزون از حد ومقدار وصلاة وسلامی بیرون از حد وشمار ».

انجام: « مقصود از آن وجبی است که دربزرگی وکوچکی میانه باشد چنانکه وجب بیشتر مردم براین وجه است ».

۳ - تفسیر سورة الاخلاص « ۱۴ پ - ۱۵ پ » (تفسیر - عربی)

از: میر داماد محمد باقر بن محمد حسینی (۱۰۴۰)

تفسیر عرفانی فلسفی مختصری است برسورهٔ « قل هو الله احـد » ودر اول چند روایت در فضل این سوره ذکر شده است، وبسال ۱۰۲۰ بپایان رسیده‌است.

آغاز: « الحمد کله لصانع الوجود کله والصلاة أفضلها علی افضل الرسل ».

انجام: « وکتب مسؤولا احوج المفتاقین .. والحمدلله وحده حق حمده ».

۴ ـ خلق الاعمال « ۲۰ ر ـ ۲۰ پ » (فلسفه ـ عربی)

از : میر داماد محمد باقر بن محمد حسینی

بحث مختصری است درچگونگی خلق اعمال ، این رساله غیر از « الایقاظات في خلق الاعمال » میرداماد میباشد . در ماه ذی القعده سال ۱۰۲۵ نوشته شده‌است .

آغاز : « الحمدلله رب العالمین حق حمده . . سألتني أفاض الله علیك سحائب عالم القدس عن مسألة خلق الاعمال » .

انجام : « وحق البسط فیه علی ذمة مایسرنا الله بعظیم فضله و کبیرطوله .. » .

۵ ـ ترجمهٔ الثمره « ۲۱ پ ـ ۴۳ پ » (نجوم ـ فارسی)

از : خواجه نصیر الدین محمد بن محمد بن الحسن طوسی (۶۷۲)

چهار کتاب بطلمیوس حکیم یونانی در احکام نجوم بجهت شاگردش سورس تألیف نموده پس از آن ثمره ومختصر آنها را دراین رساله میآورد . عناوین « قال بطلمیوس ـ اقول » میباشد ، وبجهت بهاء الدین محمد بن محمد ترجمه بفارسی شده است .

آغاز : « الحمدلله رب العالمین . . بحکم اشارهٔ مخدوم ومخدومزاده مؤید » .

انجام : « واگرسیرنکند هم از آن اقلیم برخیزد ، اینست تمامی کلمات ثمره» .

۶ ـ الخاقانیة « ۴۵ پ ـ ۵۱ ر » (اعتقادات ـ عربی)

از : عبد الحکیم بن شمس الدین سیالکوتی (۱۰۶۷)

بحث فلسفی استدلالی مهمی‌است درعلم پروردگارمتعال ، این رساله درچند مبحث است وبنام محمدشاه جهان تألیف شده ودر دوازدهم ربیع الاول سال ۱۰۵۷ بپایان رسیده است .

آغاز : « اللهم باسمك ابتدیء وبنور قدسك اهتدی لا اله الا أنت سبحانك لا علم لنا الا ماعلمت » .

انجام : « لابد في الايمان من معرفة نسبه الى أجداده الاربعة لتمييزه مما عداه تمييزاً تاماً ، وليكن هذا آخر ماقصدنا ايراده . . » .

نستعليق ، ۱۳ رجب سال ۱۰۹۲ ، پس ازتفسير سورهٔ اخلاص چند برگ است دارای دعاها ومطالب متفرقه كه از مير داماد نقل شده است ، جلد پارچه .
۵۱ گ ، سطور مختلف ، ۲۴ × ۱۳/۵ سم

(۳۸۷)

كشف الاحتجاج (اعتقادات ــ فارسی)

از : ملا فتح الله بن شكر الله كاشانى (۹۸۸)

ترجمهٔ تحت اللفظى است ازكتاب « الاحتجاج على اهل اللجاج » طبرسى كه بنام شاه طهماسب صفوى ترجمه شده است .

آغاز : « افتتاح اين مقال همايون فال عديم المثال كه حسن فصاحت وجمال بلاغت بزيور بدايع مناقب آل اطهار » .

انجام : « وتعبد در آن اقتضا تعبد بچيزى ميكند كه تمام نشود صلاة الا بآن از معرفت آل وعترت طاهرين » .

نستعليق ، عناوين نوشته نيست ، روى عبارتهاى عربى با شنگرف نشانى دارد ، روى برگ اول نوشته‌هائى است كه پاك شده اند وتاريخهاى ۱۰۹۸ و ۱۱۲۰ ديده ميشود ، برگهاى آخر رطوبت ديده وحاشيهٔ آنها خورده شده است ، در صفحهٔ آخر مهر بيضوى « محمدكاظم » ومهر مربع « لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده محمد كاظم » ومهر مربع « المتوكل على الحى القيوم عبده محمد كاظم » ديده ميشود ، جلد تيماج مشكى فرسوده .
۲۶۷ گ ، ۱۹ س ، ۲۵ × ۱۸ سم

(۳۸۸)

انوار الحقیقة واطوار الطریقة واسرار الشریعة (عرفان - عربی)

از : سید رکن الدین حیدر بن علی بن حیدر حسینی آملی (ق ۸)

بحثهای بسیار مفصلی است در اینکه شریعت وطریقت وحقیقت در معنی یکی است گرچه در اسم اختلاف دارند ، در بحثهای کتاب استشهاد به آیات واحادیث وگفته‌های فلاسفه وعرفا میشود ؛ ودر آخر بحث مفصلی میآورد درعبادتها وواجبات نزد اهل شریعت وأهل طریقت . فهرست کتاب چنین است :

مقدمه : دارای سه وجه :

وجه اول : تعریف شریعت وطریقت وحقیقت .

وجه دوم : در بیان اینکه اهل حقیقت مهمتر از اهل طریقتند واهل طریقت از اهل شریعت میباشند .

وجه سوم : شریعت از عقل مستغنی نیست چنانچه عقل از شریعت مستغنی نمیباشد .

اصل اول : قواعد کلی مقرر بین انبیا واولیا ورسل در ارشاد خلق .

اصل دوم : تعیین کمال هرموجودی در کیفیت سلوك او .

قاعدهٔ اول : بحث در اصول اعتقادی ووابستگی آنها باشریعت وطریقت وحقیقت.

قاعدهٔ دوم : بحث درفروع دین ووابستگی آنها باشریعت وطریقت وحقیقت .

آغاز : « الحمد لله الذي نور قلوب عباده بالعلوم الحقیقیة الذوقیة الشهودیة وکحل بصیرتهم بکحل العنایة الازلیة » .

انجام : « والاغضاء عن المکاشفة والمکافحة والاصطلاح لما یراه من الخلل والتسدید لما یطلع علیه من الزلل » .

نسخ ، عناوین شنگرف ، در حاشیه تصحیح شده است ، روی برگ اول مهر بیضوی « حسین منی وانا من حسین » دیده میشود ، برگ آخر نونویس است ، جلد تیماج قرمز بدون مقوا .
۸۷ گ ، ۲۵ س ، ۲۳/۵×۱۳ سم

(۳۸۹)

ادراء العاقلین واخزاء المجانین (پاسخ - فارسی)

از : سید محمد بن محمد مشهور به لوحی موسوی سبزواری (ق ۱۲)

مؤلف در این کتاب پاسخ میگوید از اعتقاد بعضی که میگویند دیوانگان از اولیاء خدایند وبجهت آنها کرامات قائلند . این کتاب در دو فصل ویك خاتمه‌است : فصل اول در تعریف ومدح عقل ، فصل دوم در تعنیف وذم جنون ودیوانگان ، خاتمه مآل متجنن .

آغاز : « حمد وسپاس بی حد وقیاس خداوندیرا که پیگر ظلمت اثر بشر را بفروغ چراغ نفس ناطقه که در حقیقت انسان عبارت از آنست منور ساخت » .

انجام افتاده : « حضرت الله تعالی ازشر این طایفه دون دغا که خراب کنندگان دین خدایند جمیع مؤمنان را » .

نستعلیق ، بخط مؤلف ، عناوین شنگرف ، عبارتهای عربی نسخ با علامت شنگرف ، پس از کتاب قطعه‌ای از جلاء العیون مجلسی‌است که بخط نسخ نوشته شده است ، جلد تیماج سرخ بدون مقوا .
۲۲ گ ، ۱۶ س ، ۲۳/۵×۱۷/۵ سم

(۳۹۰)

الامالی (حدیث - عربی)

از : شیخ صدوق محمد بن علی بن بابویه قمی (۲۸۱)

نود وهفت مجلس است که شیخ صدوق در آنها روایتهائی برشاگردان خود املاء نموده است ، این مجلسها از روز جمعه ۱۸ رجب سال ۳۶۷ شروع شده وبه روز پنجشنبه ۹ شعبان سال ۳۶۸ ختم میگردد .

آغاز : « الحمدلله رب العالمين . . حدثني الشيخان الفقيهان العالمان ابو محمد عبد الله الدوريستي وابو الفضل شاذان بن جبرئيل » .

انجام : « كذلك يطبع الله على كل قلب متكبر جبار وصلى الله على محمد المصطفى وعلى المرتضى وفاطمة الزهراء والائمة من ولدها بعدهم . . » .

نسخ،محمدابراهيم بن محمدتقی تبریزی ، ۲۰ جمادی الثانی ۱۰۸۶ ، عناوین ونشانیها شنگرف ، درحاشیه تصحیح شده ولغات شرح داده شده است ، روی برگ اول تملك حسین علی بتاریخ ۱۲۴۴ دیده میشود ، درآخر نسخه آمده است که محمد ابراهیم بن محمد تقی تبریزی (کاتب نسخه) کتاب‌را بانسخهٔ محمدحسین شهیر بتاج(تاجا) مقابله ومعارضه نموده است بتاریخ سلخ محرم ۱۰۸۷ ، جلد دو رو تیماج رو قرمز پشت مشکی .

۳۰۵ گ ، ۱۷ س ، ۲۳/۵ × ۱۵/۵ سم

(۳۹۱)

غزلان الهند (بلاغت ـ فارسی)

از : سید غلامعلی بن محمد نوح بلگرمی متخلص به‌آزاد (۱۲۰۰)

مؤلف کتابی بنام « سبحة المرجان في آثار هندوستان » بعربی نوشت ، سپس بسال ۱۱۷۸ بنابخواهش دودوستش میر عبد القادر اورنگ‌آبادی متخلص به‌مهربان وصدیق لاله لچهمی متخلص بـه شفیق دو مقصد آخر سبحة المرجـان را بفارسی برگرداند . این کتاب مشتمل است بریك مقدمه ودو مقاله : مقدمه دربعضی تواریخ متفرقه ؛ مقالهٔ اول درصنایع بدیعی دارای چهارفصل ، مقالهٔ دوم درنایکاهید (اوصاف

زنان وعشق وعاشقي) درچهار فصل . در آخر کتاب مؤلف بيوگرافي مختصرخود را نيز آورده است .

آغاز : « سرآمد محسنات کلام ستايش صانعی که خلوتکده تنزيه را وجود او نواخت ونگارخانهٔ تشبيه را بنزول او مزين ساخت » .

انجام : « حق تعالى خاتمه بخير گرداند وپروانهٔ بی بال وپر را بشعلهٔ ديدار رساند » .

نستعليق ، امتيازعلی بن شيخ بهوتی بلگرامی ، سال ۱۲۴۷،عناوين ونشانيها شنگرف ، در حاشيه تصحيح شده است ، برگهارا موريانه خورده‌است ، روی برگ اول مهر بيضوی « کتابخانهٔ سيد علی‌اصغر بلگرامی » و « ابن علی » ديده ميشود ، جلد مقوائی عطف تيماج قهوه ای .

۷۳ گ ، ۱۷ س ، ۲۳ × ۱۵ سم

(۳۹۲)

جامع اسرار العلماء (حديث ـ عربی)

از : شيخ محمدقاسم بن محمدبن‌جواد مشهوربه ابن الوندی (پس‌از ۱۱۰۰)

به‌شمارهٔ (۲۹۲)رجوع شود .

اين نسخه از اوائل کتاب عتق شروع ميشود وبه‌آخر کتاب وقوف وصدقات ختم ميگردد .

آغاز افتاده : « والسنة والاجماع ، اما الكتاب فقوله تعالى واذ تقول للذي أنعم الله عليه وأنعمت عليه » .

نسخ ، عباس بن خضر بن عباس نجفی ، دو شنبه ۲۱ جمادی الاول ۱۰۹۷ ، عناوين ونشانيها شنگرف ، در حاشيه تصحيح شده است ، در چند جا محمد يونس بن يس نجفی نوشته است كه بانسخهٔ اصل مقابله نموده‌است ، وتاريخ مقابله درآخر نسخه جمادی الاول ۱۰۹۷ ميباشد ، جلد تيماج قهوه‌ای عطف تيماج قرمز .

۳۸۳ گ ، ۲۷ س ، ۲۴ × ۱۸/۵ سم

(۳۹۳)

مجموعـه :

۱ ـ نور الحقیقة ونور الحدیقة « ۶ پ ـ ۶۴ ر » (اخلاق ـ عربی)

از : شیخ عز الدین حسین بن عبد الصمد حارثی عاملی (۹۸۴)

گفته‌های کوتاه فلاسفه وعرفاوشعراء بزرگ وبعضی‌از روایات وآیات راجع به‌آنچه‌که باید علما ودانشمندان دارا باشند ، در بیست ودو باب گردآورده‌است : باب اول العقل ، دوم العلم ، سوم الکتابة ؛ چهارم الألغاز ، پنجم الدنیا ، ششم ادب النفس ؛ هفتم الکلام والصمت ، هشتم الصدق والکذب ، نهم کتمان السر ، دهـم الاستشارة ، یازدهم‌الکبروالعجب ، دوازدهم‌الحلم والغضب ، سیزدهم الصبروالجزع ، چهاردهم‌السخاء والشح ، پانزدهم‌حسن الخلق ، شانزدهم الحیاء ، هفدهم المصاحبة والاصدقاء ، هجدهم المزاح والضحك ، نوزدهم الحسد والمناقشة ؛ بیستم الطیرة ؛ بیست ویکم الامل ، بیست ودوم الموت .

نسخه‌ای‌که این نسخه ازروی‌آن نوشته شده است افتاده‌داشت لذامقداری از از آغاز کتاب وباب هفدهم ومقداری از آخر کتاب نوشته نیست .

آغاز نسخه : « وأما الغریزي ونعني به ما سماه الحکماء عقلا بالملکة وجعله الشارع مناط التکلیف » .

انجام نسخه : « بل المراد انـه اذا صدر ما یغضب أوقع الحلم علی احـد الوجوه التي . . » .

۲ ـ حیاة الارواح ومشکاة المصباح « ۶۵ پ ـ ۱۳۶ ر » (اخلاق ـ عربی)

از : شیخ ابراهیم بن علی بن الحسن کفعمی عاملی (۹۰۵)

هفتاد وهشت باب است متضمن نکات لطیفه وگفته‌های نغز واندرزهای پرمغز

ومواعظ وزواجر ونوادر منظوم ومنثور ومطالبی که در ساعتهـای فراغ مأنوس کند وضمناً پندواندرزی بدهد . این کتاب به عضد السلطان ناصر الدین محمد بن خواجه عبد الواحد بغدادی اهداء شـده وسه شنبه ۱۵ جمادی سـال ۸۵۴ تألیفش بپایان رسیده است .

آغاز : « الحمدلله حمداً یتأرج نفحاً أعین من تنفس نکهة الورد لدی الصباح في الوجوه الصباح » .

انجام : « لازالت الاذان تستنصت الی خریر مائها الفیاض ولابرحت الانفس تهوی الی برد طلها الفضفاض ؛ وکان الفراغ من تزیینه . . » .

نسخ ، عبن علی بن طهماسب ملا رجانی ، جمادی الاخر ۱۰۵۹ ، عناوین شنگرف وگاهی درشت مشکی ، قبل از مجموعه پنج برگ است دارای مطالب متفرقه وتملك محمدمهدی بن میرزازین العابدین تبریزی ساکن نجف اشرف ومهر مربع « عبده محمدمهدی الحسنی الحسینی» ، وتملك ذوالفقار رضوی ومهر بیضوی « الواثق بالمالك الغنی عبده ذوالفقار الرضـوی » وتملك ابن عباس الرضوی ومهر بیضوی « حسین الرضوی » بتاریخ ۱۱۵۶ ، وصورت اهداء کتاب بکتابخانهٔ آیة الله مرعشی ازمحمد علی‌صفوت بتاریخ ۱۳۲۶/۷/۳ ، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا .

۱۳۶ گ ، ۲۱ س ، ۲۴ × ۱۳ سم

(۳۹۴)

أقبال نامهٔ جهانگیری (تاریخ ـ فارسی)

از : معتمد خان (ق ۱۱)

تاریخ زندگانی وجنگها وسفرهای ابو المظفر نور الدین محمد جهانگیر شاه را سال بسال تفصیل داده وبسیاری از تفاصیل را خود مؤلف دیده است . این کتاب از سال ۱۰۱۴ شروع میشود وبسال ۱۰۳۵ ختم میگردد .

آغـاز : « شایستهٔ سریر سلطنت وفرمانروای وزیبندهٔ افسر خلافت و کشور گشای بلند اقبالی تواند بود » .

انجام : « حافظ صله جهانگیر داد اخترخان پرویز داد وخرم داد » .

نستعلیق ، جمعه ۲۹ ربیع الثانی ۱۲۵۸ ، عناوین شنگرف ، روی برگ اول مهر کتابخانهٔ راجه سیدمحمد مهدی دیده میشود ، نسخه‌را موریانه خورده است ، جلد مقوائی عطف تیماج مشکی .
۲۲۷ گ ، ۱۲ س ، ۲۲/۵ × ۱۶ سم

(۳۹۵)

صحیفهٔ سجادیه (دعا ــ عربی)

از : حضرت سجاد علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب علیهم السلام

به‌شمارهٔ (۵) رجوع شود .

این نسخه جزملحقاتی که در بیشتر نسخه‌های صحیفه میباشد ملحقات دیگری دارد وازآنها مناجات خمسة عشر میباشد ، وازآخر ملحقات افتاده دارد .

نسخ معرب زیبا ، شنبه ۱۵ ذی‌الحجه ۹۳۵ در نجف اشرف (قبل‌از ملحقات) ، علائم ونشانیها شنگرف ، صفحه ها مجدول به شنگرف ومشکی ، برگها حاشیه دارد برنگی دیگر ، در حاشیه تصحیح شده واز کتابهای مختلف حاشیه نویسی دارد ، روی برگ اول دو تملک ودومهر بیضوی میباشد که‌پاك شده‌اندوخوانده‌نمیشوند ، قبل‌ازملحقات آمده که ازروی نسخه شهید اول محمد بن مکی عاملی ازروی نسخه علی بن السکون نوشته شده‌است ، وخصوصیات نسخهٔ شهیداول را نیز ذکرکرده است ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۱۵۳ گ ، ۱۲ س ، ۲۲ × ۱۵ سم

(۳۹۶)

منتخب العهدین (اعتقادات ــ عربی)

از : سید جواد بن ابراهیم ساباط حسنی قادری حنفی (حدود ۱۲۵۰)

موضوعـات مختلفی که راجع به پیغمبران ودین آنهـا بود از توراة وانجیل انتخاب شده‌است بترتیب کتابها وفصول خودتوراة وانجیل . نسخهٔ توراة که ازروی آن انتخاب شده است در سال ۱۸۱۱ م چاپ شده ؛ ونسخهٔ انجیل در سال ۱۷۲۷ م چاپ شده‌است ، قسمت اول که انتخاب از توراة است درسه شنبه ۲۰ جمادی‌الاول ۱۲۴۰ در مرشـدآباد هنگامی که مؤلف به عظیم‌آباد میرفت بپایان رسیده ، وقسمت دوم که انتخاب از انجیل است در روز دو شنبه ۲۶ جمادی الاول ۱۲۴۱ در مرشد آباد بپایان رسیده است .

آغاز : « هذا ما انتخبته والتقطته من معرب العهد العتيق . . الفصل الاول‌من السفر الاول وهو سفر الخليقة اول ما خلق الله السماء والارض » .

انجام : « وهذا الفصل تتمة الفصل السابق . . » .

نستعلیق ، عناوین نسخ ، بخط مؤلف ، دو شـنبه ۲۶ جمادی الاول ۱۲۴۱ در مرشد آباد ، عناوین باخط مشکی علامت دارد .
۱۱۲ گ ، ۱۹ س ، ۲۳×۱۸ سم

(۳۹۷)

ذریعة النجاح (دعا ـ فارسی)

از : میر محمد صالح بن عبد الواسع خاتون‌آبادی (۱۱۱۶)

اعمال ودعاهای ایام سال را در یك مقدمـه ودوازده باب ویك خاتمه ترتیب داده است ، مقدمـه در فضیلت وآداب دعا ؛ دوازده باب در اعمال دوازده ماه واز ماه رجب شروع شده است ، خاتمه در فضیلت وشرافت عید نوروز .

ذریعه ۳۲/۱۰ گوید : در عصر شاه سلیمان صفوی (۱۱۰۵) تألیف نموده وبر زاد المعاد مجلسی مقدم است که در عصر شـاه سلطان حسین تألیف شده است . . وگویند که مجلسی پیش از تألیف زاد المعاد مردم را باین کتاب رهنمائی مینمود .

آغاز: « ذریعه نجاح سر گشتگان گرداب عصیان حمدو ثنای مجیب الدعواتیست که به بادبانی دست دعا پیشه » .

انجام افتاده : « ودر روز بیست وششم این ماه بنا برقول کلینی حضرت امام علی نقی از دنیا رحلت کرد . . » .

نسخ زیبا ، عناوین درمتن وحاشیه ونشانیهاشنگرف ، درحاشیه تصحیح شده است ، از اول کتاب پس از مقدمه افتاده دارد .
۲۲۸ گ ، ۲۰ س ، ۲۴ × ۱۳/۵ سم

(۳۹۸)

المبسوط (فقه ـ عربی)

از : شیخ الطائفه محمد بن الحسن طوسی (۴۶۰)

به شمارهٔ (۲۷۶) رجوع شود .

نسخهٔ حاضر از اول کتاب شروع میشود وبآخر کتاب قسمة الفیء والغنائم ختم میگردد .

نسخ ، نسخه بسیار قدیم ونفیس ، عناوین شنگرف ، یك برگ اول ودو برگ آخر نونویس است ، قبل از کتاب چهار برگ دارای فهرست موضوعات ، روی برگ اول تملك نصر الله بن الحسین الحسینی الحائری دیده میشود ، جلد تیماج قهوه‌ای .
۲۵۲ گ ، ۱۹ س ، ۲۳/۵ × ۱۶ سم

(۳۹۹)

معالم الدین فی فقه آل یس (فقه ـ عربی)

از : شیخ شمس الدین محمد بن شجاع القطان حلی (ق ۹)

کتاب فقهی مختصری است از طهارت تادیات که اشاره بأدله واقوال نیز

دارد ومنقسم بر چهار قسم است : عبادات ، معاملات ؛ عقود ، ایقاعات .

آغاز : « الحمد لله الذي خلقني من ولد آدم الذي كرم وجعلني من أمة محمد التي سلم » .

انجام نوشته نیست بقدریك برگ : « ولایجب علیه اداؤه عندالبلوغ ؛ البحث الثالث » .

نستعلیق ، عناوین با شنگرف علامت دارد ، روی برگ اول تملك ریحان الله بن جعفرموسوی بتاریخ ربیع الثانی ۱۳۲۲ ومهر بیضوی « العبد ریحان الله الموسوی » دیده میشود ، قبل از کتاب صفحه‌ای است دارای حالات مؤلف ، جلد تیماج قرمز .
۱۹۸ گ ، ۱۸ س ، ۲۲ × ۱۷ سم

(۴۰۰)

عوالم العلوم والمعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبد الله بن نور الله بحرانی (ق ۱۲)

به شمارهٔ (۳۳۲) رجوع شود .

نسخهٔ حاضر مشتمل بر کتاب یازدهم وشانزدهم ودوازدهم میباشد ، واز اول وآخر مجموعه افتاده دارد .

کتاب یازدهم نسخ ، احمدبن حسن نصرآبادی ، ذی القعد ۱۲۳۱ ، بانسخهٔ اصل مقابله شده است . کتاب شانزدهم نستعلیق ، محسن بن احمد یزدی ، دوشنبه ۲۱ ربیع الثانی ۱۲۳۲ تصحیح ومقابله شده است . عناوین ونشانیها در تمام مجموعه شنگرف ، جلد تیماج قهوه‌ای ضربی .
۲۲۹ گ ، سطور مختلف ، ۲۱ × ۱۵ سم

فهرست نسخه‌ها بترتیب الفبائی

(ب)

(پ)

(ت)

(ث)

(ج)

(چ)

(ح)

(خ)

(د)

(ذ)

(ر)

(ز)

(س)

(ش)

(غ)

(ف)

(ق)

(ن)

یادداشتها

۲۵	۸	(۱۰۵۱)	(۱۰۷۲)
۴۰	۱۶	منظومة	قسم فقهی الدرّة البهیة می باشد
۶۶	۱۶	از ؟	از : خواجه نصیر الدین طوسی
۸۸	۱۰	(۹۰۴)	(پس از ۹۰۶)
۱۱۶	۷	عربی	فارسی
۱۴۷	۲۲	(۱۲۴۴)	(۱۲۴۵)
۱۷۵	۸	ملاعبدالله	جملهٔ « اصفهانی صاحب کتاب ریاض العلماء » زیاد است
۱۷۶	۶	۲۷۰	۲۷۴
۱۸۲	۲۳	خود ذهبی	ابن حجر عسقلانی
۲۲۳	۱۶	دانشمند	دانشمندان
۲۲۸	۱۷	از؟	از: محیی الدین ابن عربی
۲۳۵	۱۷	فیض	ارباب
۲۷۸	۱۶	آیة الله بروجردی	علامهٔ طباطبائی صاحب تفسیر المیزان
۳۵۶	۲۰	فارسی	عربی
۳۵۷	۲۰	۹۰۴	۱۰۹۴

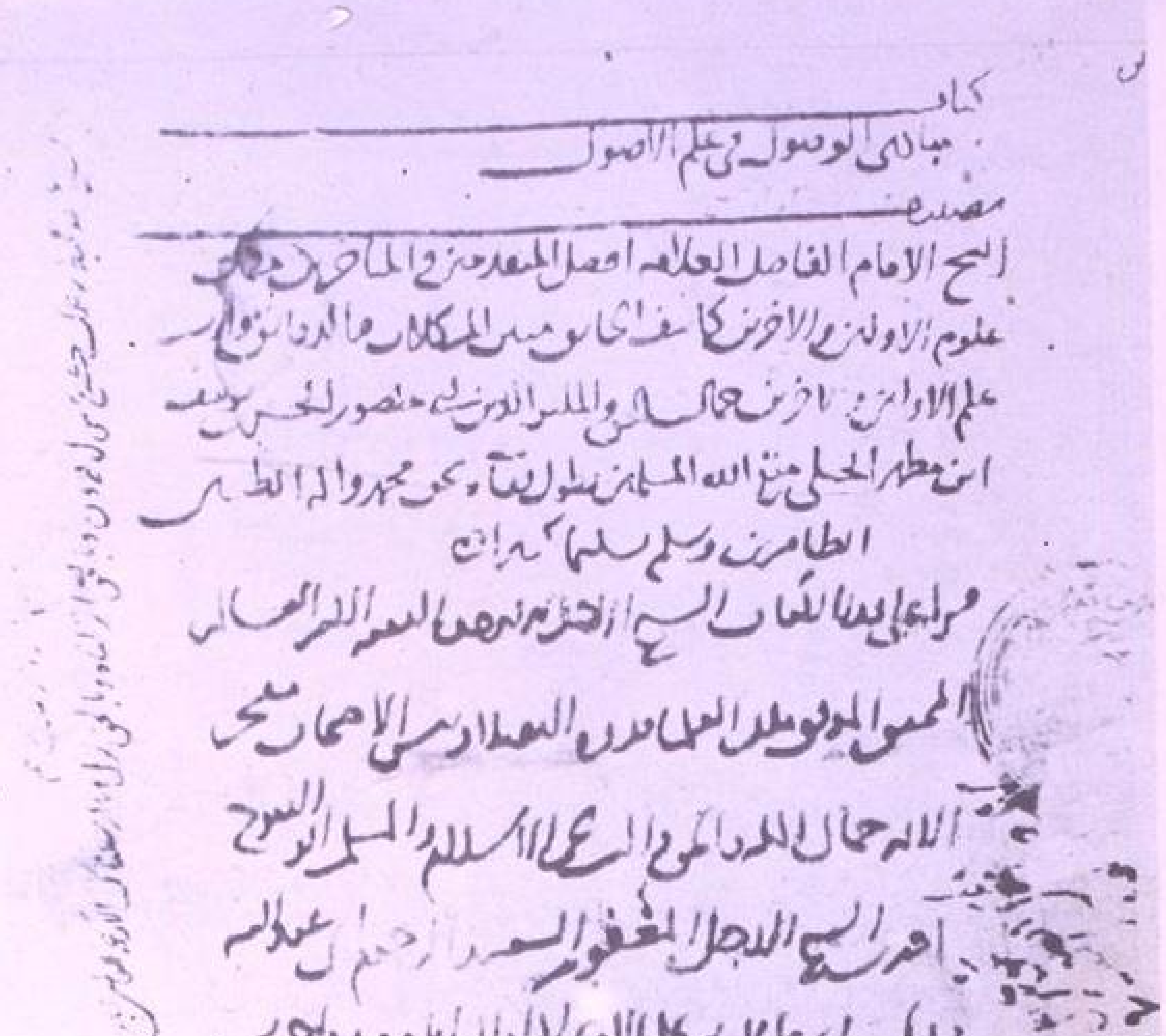
بسم الله الرحمن الرحيم ، عونك يا قيوم
الحمد لله الولي الحميد ذي العرش المجيد الفعال لما يريد عالم الغيب و
الشهادة المتفرد باستحقاق العبادة احمده والحمد من نعمه واستزيده
من فضله وكرمه واشهد ان لا اله الا هو مخلصا له الدين مسلما للامر
في كل حين . واشهد ان محمدا رسوله الامين المبعوث بلسان عربي
مبين صلى الله عليه وعلى آله الطيبين واصحابه الاكرمين وسلم عليهم
اجمعين . وبعد فلما كان شرف العلم بشرف المعلوم وكلما كان
المعلوم اجل واعلى كان العلم به بالرعاية اولى وكانت ذات الباري
سبحانه اشرف المعلومات فكانت معرفته اتم المهمات اذ كان
المتوجه اليها هو المتوجه الى اعلى الكمالات والفائز بها هو الفائز
باقصى مراتب السعادات واذا كان المتكفل ببيانها هو العلم المسمى
في عرف المتكلمين باصول الدين وكنت ممن وسم فيه بالتحصيل وان لم
احصل منه الا على القليل . اشار الي من اشارته غنم وتلقي اوامره
العالية حتم . هو المولى المكرم الملك المعظم العالم العادل الفاضل
الكامل الذي فاق ملوك الآفاق باستجماع مكارم الاخلاق وفات في
حلبة السباق اهل الفضائل بالاطلاق الذي ملأ الاسماع باوصافه
الجميلة وافاض اوعية الاطماع بالطافه الجزيلة حتى انسى بضروب
النعم من سلف من اهل الكرم وامّت كعبة جوده وجوه الهمم من
سائر طوائف الامم عز الدنيا والحق والدين غياث الاسلام والمسلمين
ابو المظفر عبد العزيز بن جعفر خلد الله اقباله وضاعف جلاله و
ابد فضله وافضاله وحرس عزه وكماله اذ كانت همته العلية مقصورة

آغاز کتاب «قواعد المرام» ابن میثم (ش ۴)

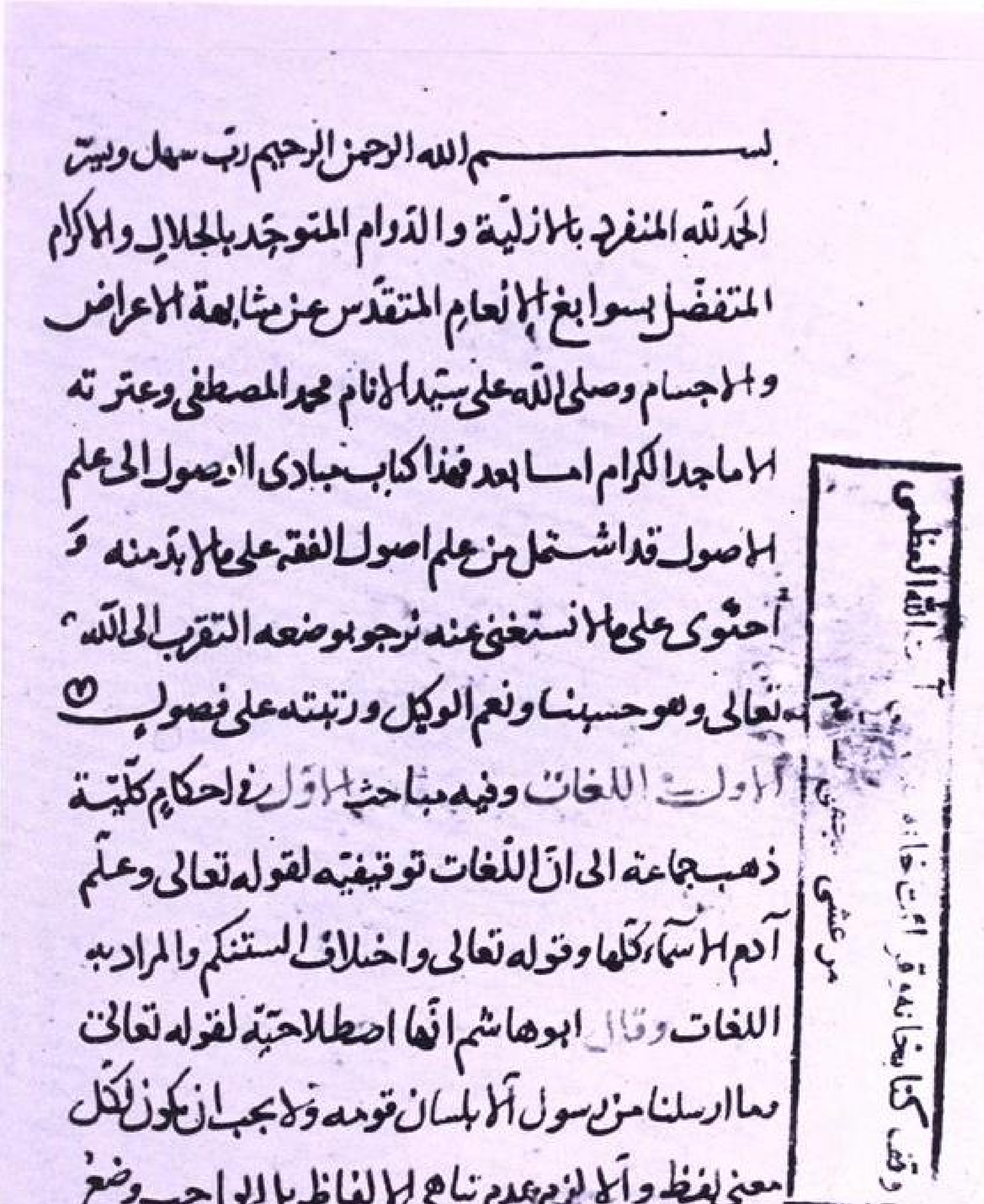
سنة وكذلك بقاؤهما من المعمّرين الثاني قوله تعالى اخبارا عن
نوح علم فلبث فيهم ألف سنة الا خمسين عاما الثالث
الاتفاق منا ومن الخصم على حيوة الخضر والياس عليهما السلم من
الانبياء والسامري والدجّال من الاشقياء واذا جاز ذلك في
الطرفين فلم لا يجوز مثله في الواسطة اعني طبقة الاولياء وبالله
التوفيق والعصمة وبه الحول وله القوة والحمد لله رب العالمين
اتفق فراغ مصنفه ومؤلفه مولانا ملك العلماء علامة الدهر مفتي
الطوائف كاشف الحقائق واللطائف كمال الملة والدين
ميثم بن علي بن ميثم البحراني تغمده الله برحمته واسكنه بحبوحة
جنته بمدينة السلم في العشر من ربيع الاول سنة ست وسبعين وستما

ووقع الفراغ من كتابته ظهر يوم العشرين
من رجب المرجب لسنة سبع عشرة وسبعمائة
سلطانية رحم الله محررها على يدي صاحبه
ابي الفتوح احمد بن ابي عبد الله بلكو بن ابي طالب
الآوي بورك له فيه وبأمثاله بحق محمد وآله

انجام كتاب «قواعد المرام» ابن ميثم (ش ٤)

روی برگ اوّل کتاب «مبادئ الوصول» با خط علّامهٔ حلّی (ش ٤)

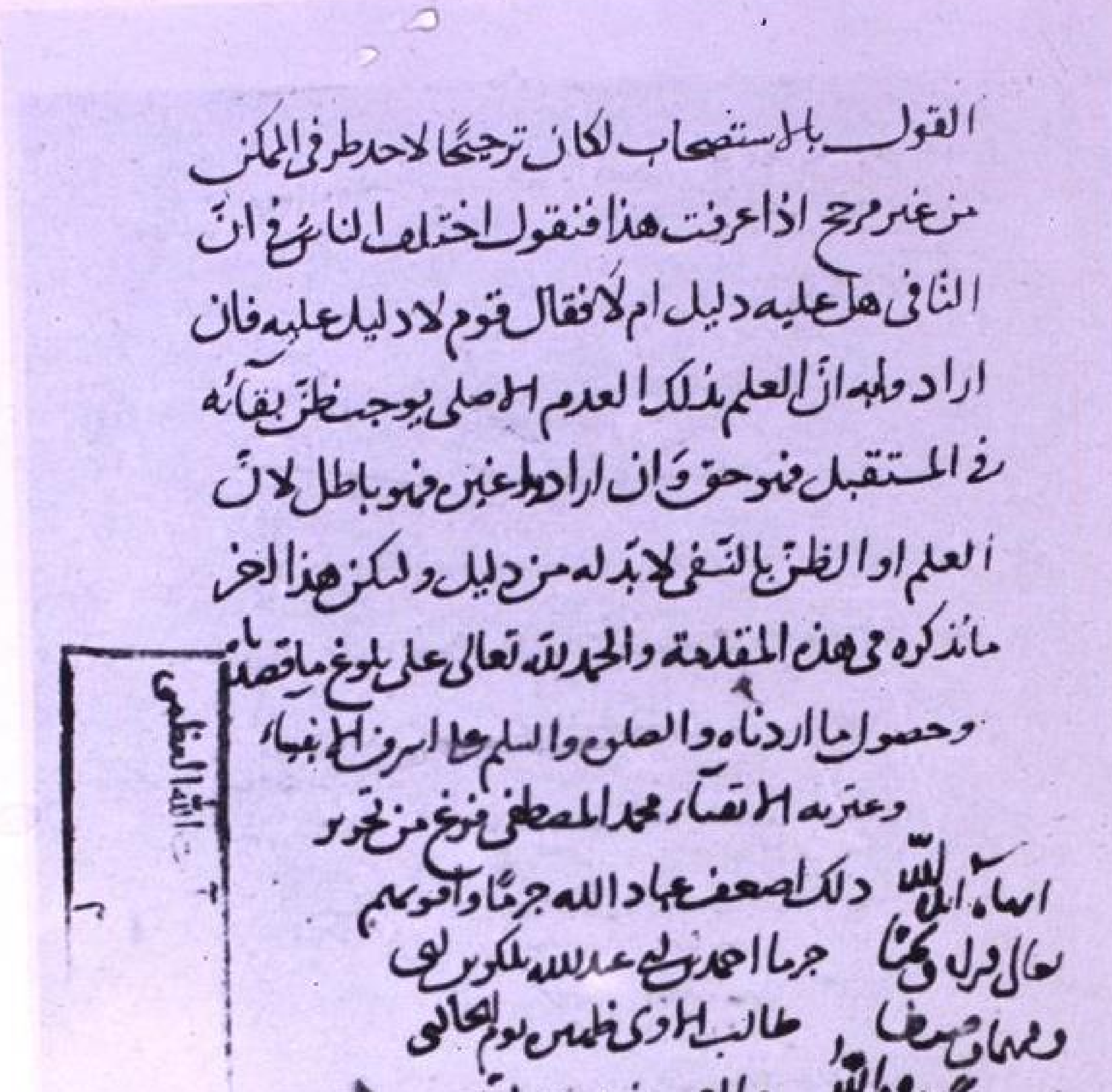

بسم الله الرحمن الرحيم رب سهل ويسر

الحمد لله المنفرد بالازلية والدوام المتوحد بالجلال والاكرام
المتفضل بسوابغ الانعام المتقدس عن مشابهة الاعراض
والاجسام وصلى الله على سيد الانام محمد المصطفى وعترته
الامجاد الكرام اما بعد فهذا كتاب مبادى الوصول الى علم
الاصول قد اشتمل من علم اصول الفقه على ما لا بد منه و
احتوى على ما لا نستغني عنه نرجو بوضعه التقرب الى الله
تعالى وهو حسبنا ونعم الوكيل ورتبته على فصول

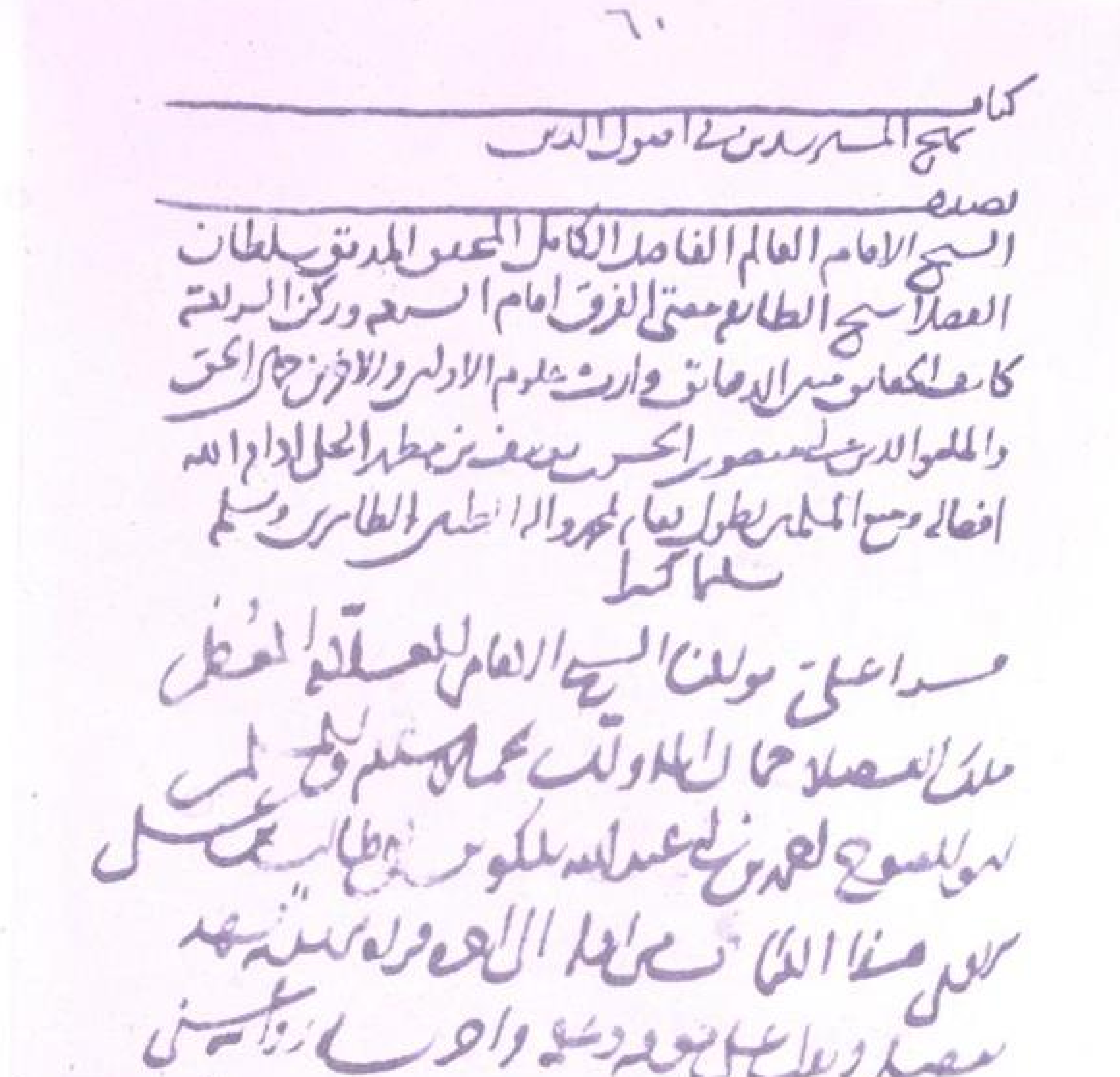
الاول اللغات وفيه مباحث الاول في احكام كلية
ذهب جماعة الى ان اللغات توقيفيه لقوله تعالى وعلم
آدم الاسماء كلها وقوله تعالى واختلاف السنتكم والمراد به
اللغات وقال ابو هاشم انها اصطلاحية لقوله تعالى
وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه ولا يجب ان يكون لكل
معنى لفظ والا لزم عدم تناهي الالفاظ بل الواجب وضع
اللفظ لما تكثر الحاجة الى التعبير عنه والعلم باللغة
واجب لوجوب معرفة الشرع المتوقف عليها و[illegible] عند

آغاز کتاب «مبادئ الوصول» علامهٔ حلّی (س ٤)

القول بالاستصحاب لكان ترجيحًا لاحد طرفي الممكن
من غير مرجح اذا عرفت هذا فنقول اختلف الناس في ان
النافي هل عليه دليل ام لا فقال قوم لا دليل عليه فان
اراد وابه ان العلم بذلك العدم الاصلي يوجب ظن بقائه
في المستقبل فهو حق وان ارادوا غير فهو باطل لان
العلم او الظن بالنفي لا بد له من دليل ولكن هذا اخر
ما نذكره في هذه المقدمة والحمد لله تعالى على بلوغ ما قصدناه
وحصول ما اردناه والصلوة والسلم على اشرف الانبياء
وعترته الاتقياء محمد المصطفى فرغ من تحرير
اسماء الى الله ذلك اضعف عباد الله جرمًا واقوىهم
تعالى قرل وكمنا جرما احمد بن علي عبد الله ملكوبن لى
وهمها صرف طالب الهادي خمس يوم العالى
واسعد اخا وهو الله والعشرين من شهر الله
لمرا انسه والكسا المبارك رمضان حجه
محالس احمد الكالك ثلاث سبعمائة
والعهود من احسه بعون سبح
حمره وسما، ولسه محمد من المطهر عليه
حامدا لله تعالى مصليا على نبيه السلم
صلى الله عليه وآله

انجام کتاب «مبادئ الوصول» با انهاء فخر المحققين (ش ٤)

٦٠

كتاب نهج المسترشدين في أصول الدين

تصنيف

الشيخ الإمام العالم الفاضل الكامل المحقق المدقق سلطان
العلماء شيخ الطائفة مفتي الفرق إمام الشيعة وركن الشريعة
كاشف الحقائق مبين الدقائق وارث علوم الأولين والآخرين جمال الحق
والملة والدين أبي منصور الحسن بن يوسف بن مطهر الحلي أدام الله
أفضاله

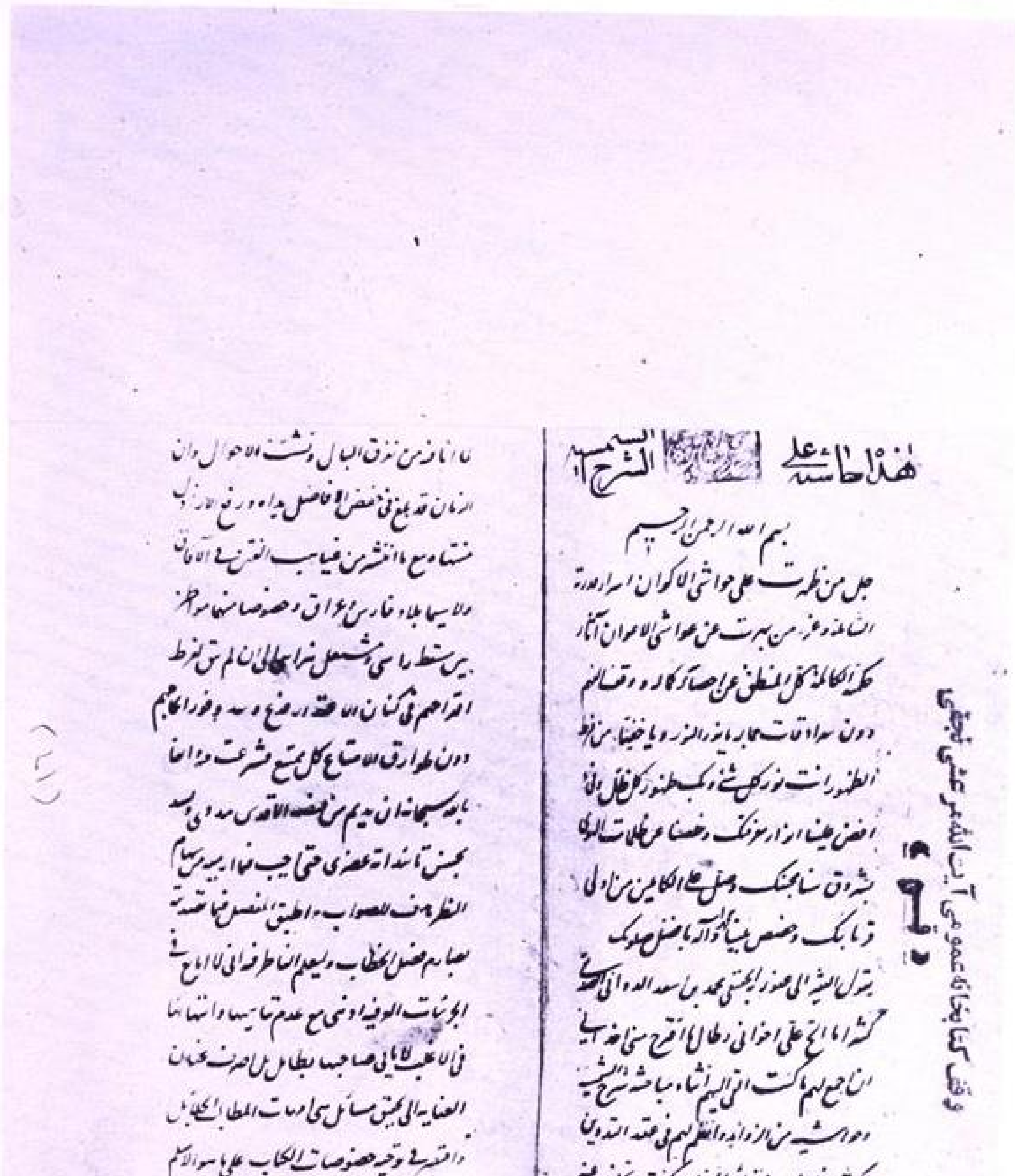
روی برگ اول کتاب «نهج المسترشدین» با خط فخر المحققین (ش ٤)

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

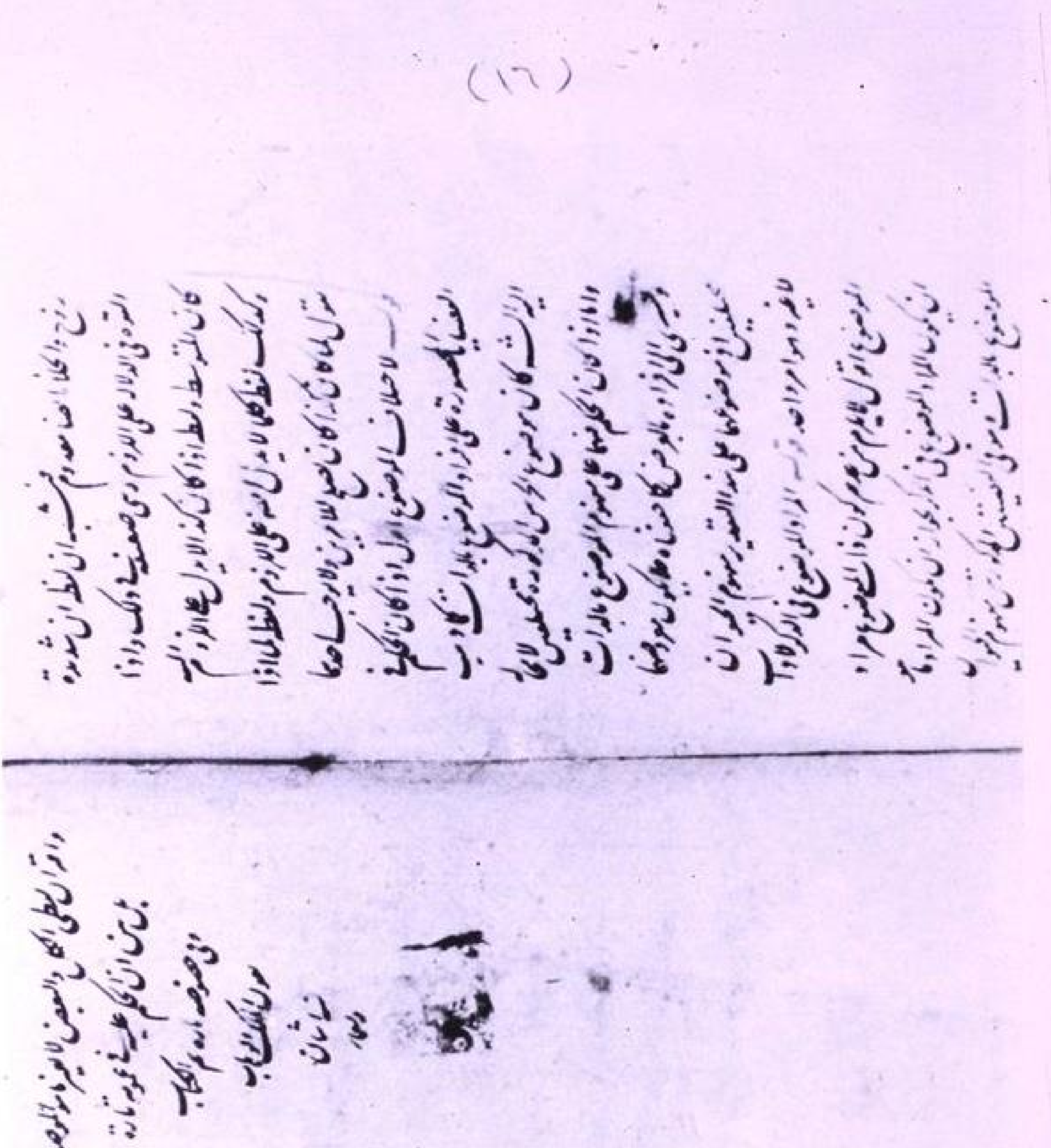
الحمد لله المنقذ من الحيرة والضلال المرشد الى سبل الصواب في المعاش والمآل والصلوة على سيدنا محمد النبي المعصوم من الخطاء في المقال والفعال وعلى آله الاطهار خير آل اما بعد فهذا كتاب نهج المسترشدين في اصول الدين لخصت فيه مبادي القواعد الكلامية وروس المطالب الاصولية نفع الله تعالى به طلاب اليقين انه خير موفق ومعين اجابة لسوال الولد العزيز محمد ايده الله تعالى بعنايته ووفقه للخير وملازمة طاعته وامده بالعنايات الربانية واسعده بالالطاف الالهية وبنيته على فصول الاول في تقسيم المعلومات المعلوم اما ان يكون موجودا وهو الثابت العين او معدوما وهو المنفي العين ولا واسطة بينهما على المذهب الحق لقضاء الضرورة بهذا الحصر والموجود اما ان يكون ذهنيا لا غير كالاشياء المتصورة في الذهن المنفية في الخارج كما نتصور

بلغ مقابلة ادام الله

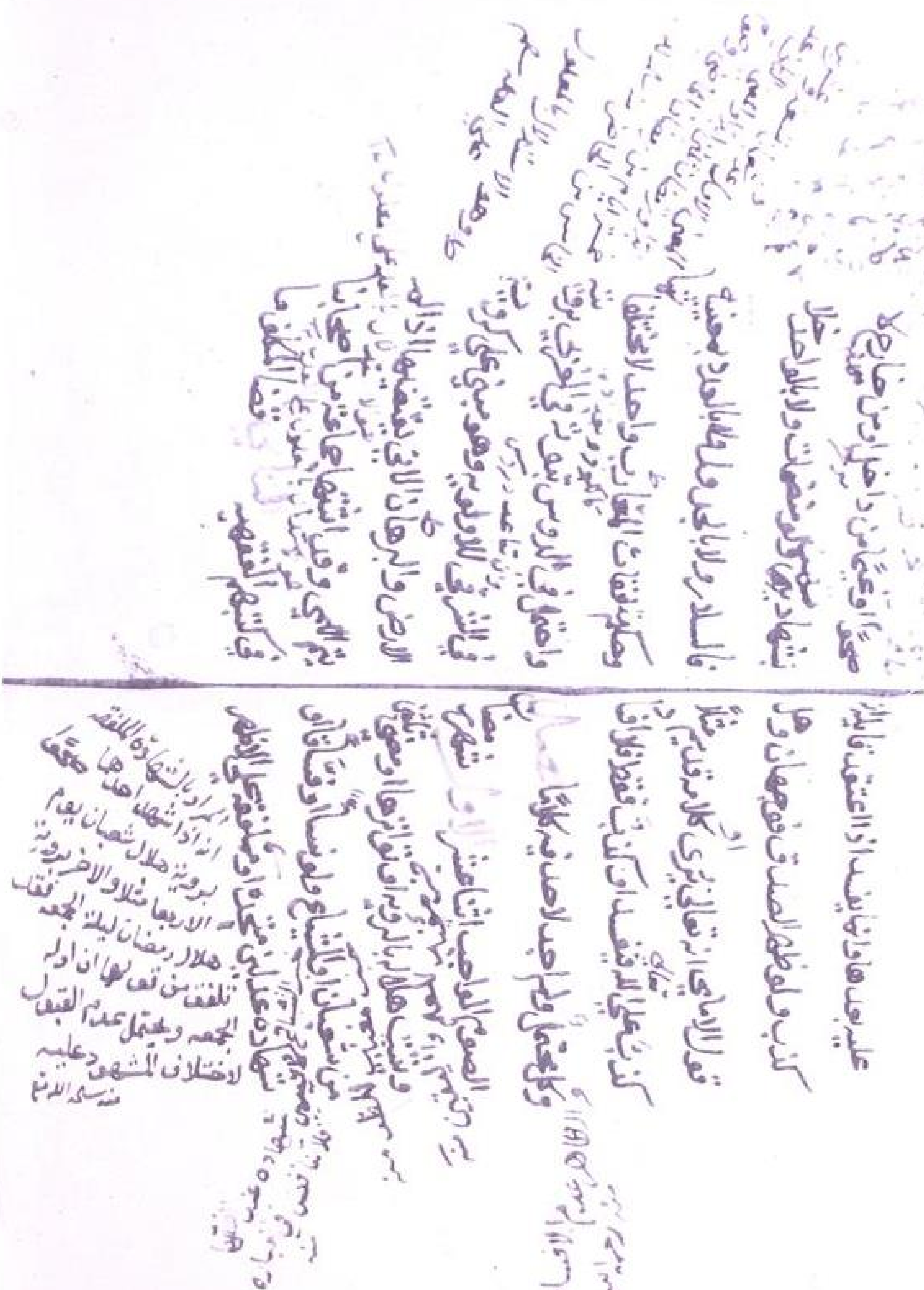
آغاز کتاب «نهج المسترشدین» علامه حلی (ش ٤)

آغاز «حاشیه تحریر القواعد المنطقیة» (ش ١٦)

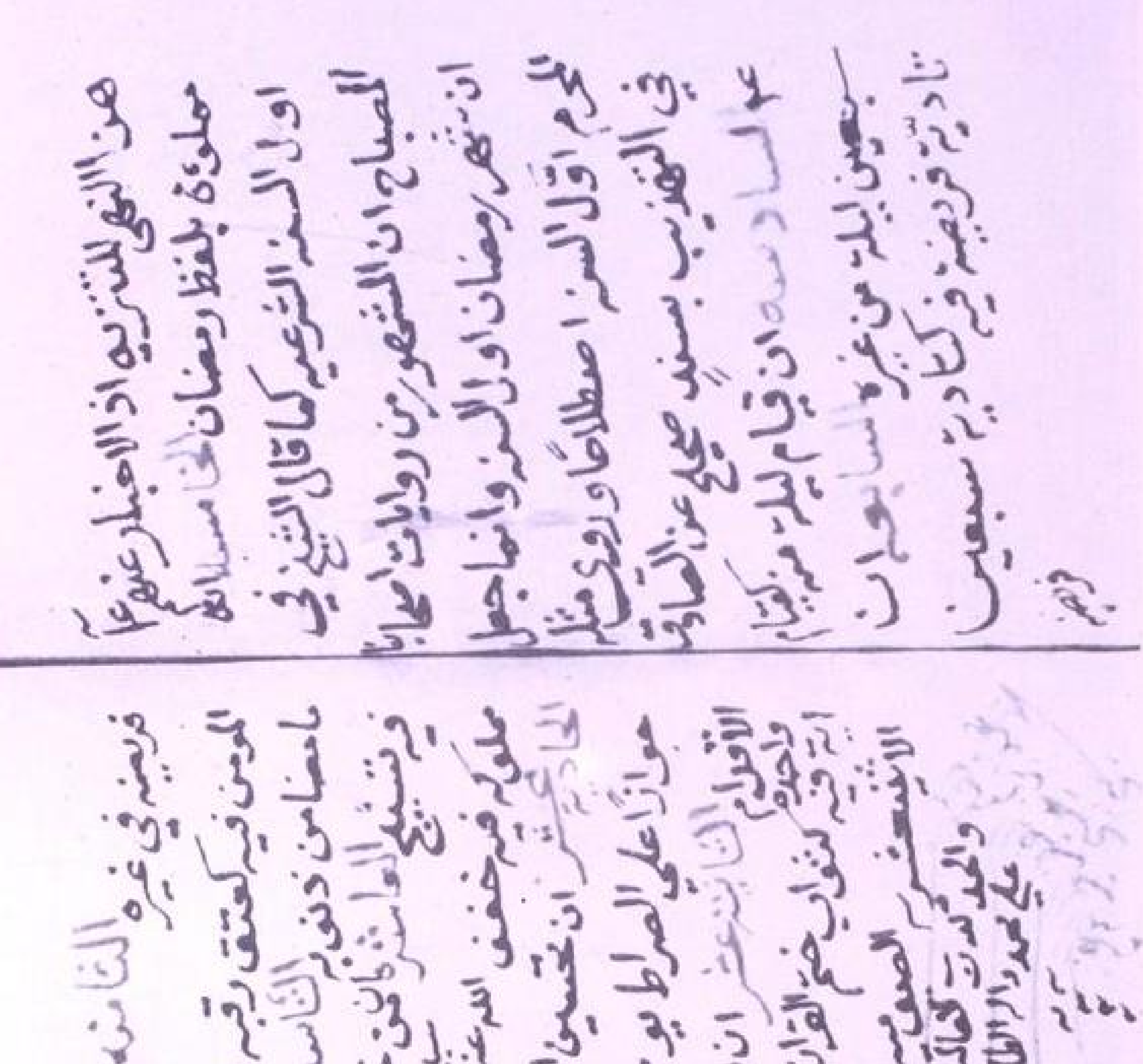
انجام « حاشیه تحریر القواعد المنطقیة » (ش ۱۶)

علیه بعد ها وانها یفسد اذا اعتقد قایله انه
كذب ولو ظهر الصدق فوجهان وهل
قول الامامي انه تعالي يُری او كلامه قديم مثلاً
كذب علي الله تعالي فيفسد او كذب فقط فلا افساد
وكل محتمل ولم اجد لاحد فيه كلاماً
الصوم الواجب اثنا عشر الاول شهر رمضان
ويثبت هلاله بالرؤية او تواترها او مضي ثلثين
من شعبان او الشياع ولو نساء او فساقاً او
شهادة عدلين متحدة او ملفقة علي الاظهر

صحواً او غيماً من داخل او من خارج لا
بشهادة ... ولو منضمات ولا بالواحد خلافا
للسلار ولا بالجدول ولا بالعدد بمعنييه
وحكمه توقفات المغارب واحد لا لاختلافها
واحتمل في الدروس ثبوته في الغد برؤيته
في النهار قبل الزوال وهو مبني علي كروية
الارض والبرهان الاني يقتضيها اذ الامر
يتم الا بها وقد اشتهها جماعة من اصحابنا
في كتبهم الفقهية

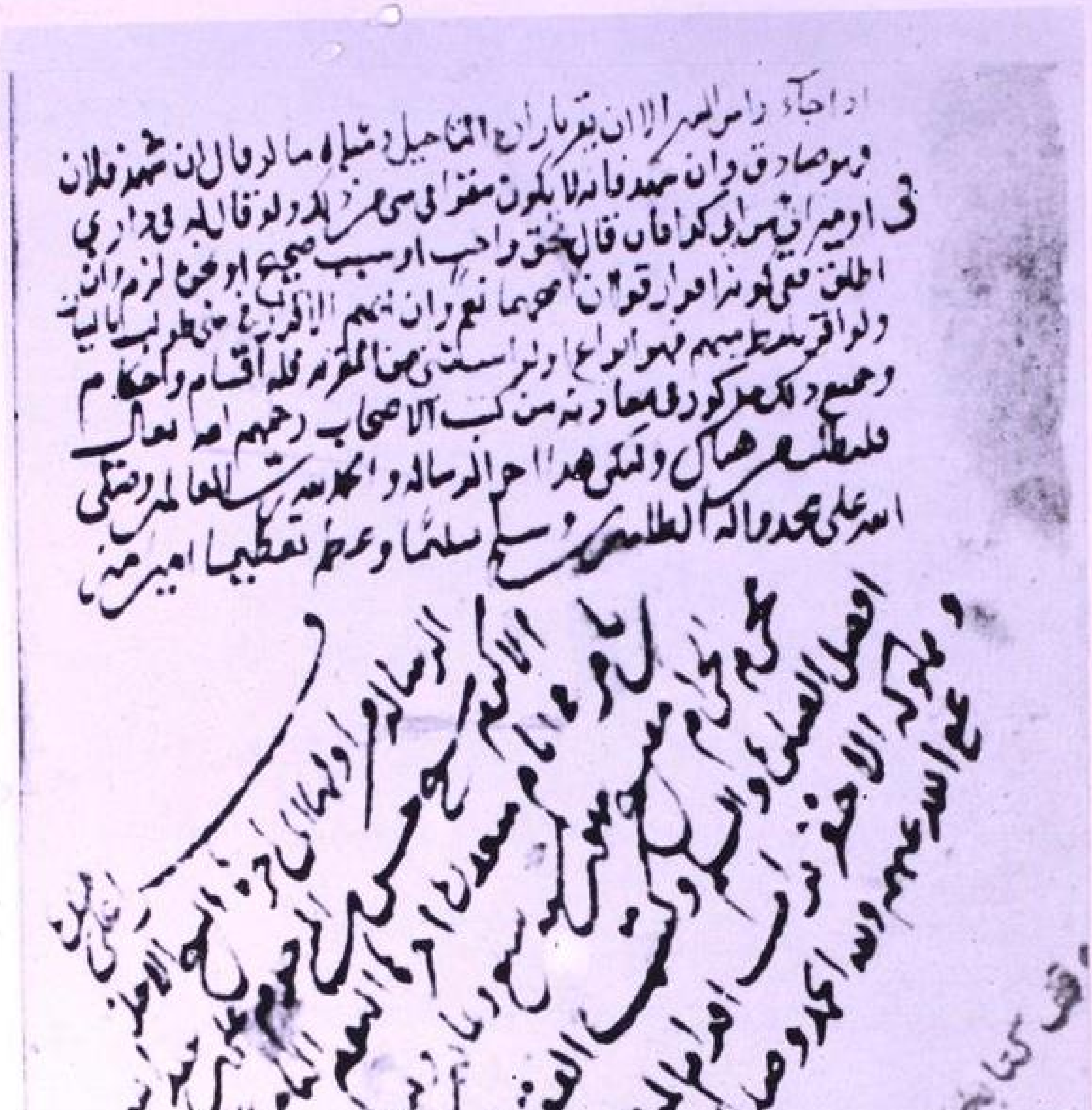
دو صفحه از «الاثناعشرية في الصوم» شيخ بهائی (ش ۲۲)

انجام « الاثنا عشرية في الصوم » شيخ بهائي (ش ۲۲)

المعين له لكن شرعا دون مجرد القصد
والتراضي من المتعاملين والمتشاحين
الا ترى ان المرأة لو رضيت بالوطء لم
يجز ذلك وان كانت خلية من الموانع
وصاحب المال لو قصد نقله الى غيره
لم يكف ذلك ولم ينتقل المال عن ملك
المالك وكذا لو اتى كل منهما بغير اللفظ
المعتبر بذلك شرعا لما مرّ حدود الله
فلا تعتدوها واعلم انّ العقد
صيغة شرعية لابدّ لها من مخاطبين
ولو بالقوة تترتب عليها نقل ملك
او سقوط حق او حل فرج او تسلط
على تصرف والعقود عقد البيع

آغاز نسخهٔ « صيغ العقود » محقق كركى (ش ۲۲)

فليطلع هناك وليكن هذا آخر الرسالة والحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وآله الطاهرين وسلم تسليما وعظم تعظيما امين

انجام کتاب «صیغ العقود» محقق کرکی (ش ۲۲)

بسم الله الرحمن الرحيم

قال الفقير الى رحمة الله تعالى محمد بن محمد بن محمد الجزري جمع الله شمله وغفر الله له الحمد لله الذي جعل ذكره حياة القلوب ودعاءه سببا لنيل كل مطلوب واشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له علام الغيوب واشهد ان محمدا عبده ورسوله الذي كشف به عن الامة الكروب وعلى آله وصحبه المجلين للخطوب صلوة تبلغ بها كل مرغوب وتدرا عنا كل مرهوب وسلم تسليما كثيرا فهذه جنة من كتاب الحصن الحصين من كلام سيد المرسلين صلى الله عليه وسلم ابرزتها عدة عند كل شدة وبذلت فيها النصيحة وخرجتها من الاحاديث الصحيحة وجعلته في ثمانية ابواب في فضل الذكر والدعاء وآدابهما في اوقات الاجابة واحوالها واماكنها ومن يستجاب دعاؤه وعلامة الاجابة في اسم الله تعالى الاعظم واسمائه الحسنى والادعية المستجابة

آغاز کتاب «جنة الحصن الحصين» جزری (ش ٢٤)

على ابراهيم وبارك على محمد وازواجه وذريته كما
باركت على ال ابراهيم   من سره ان يكتال بالمكيال
الاوفى اذا صلى علينا اهل البيت فليقل اللهم
صل على محمد النبي وازواجه امهات المؤمنين و
ذريته واهل بيته كما صليت على ال ابراهيم انك
حميد مجيد   من صلى على محمد وقال اللهم انزله
المقعد المقرب عندك يوم القيمة وجبت له شفاعتي
وهذا آخر ما يسر الله عز وجل من اختصار
جنة الحصن الحصين من كلام سيد المرسلين صلى الله عليه وسلم والحمد لله
اولا وآخرا وظاهرا وباطنا

وقد فرغ من تحريره العبد الملتجي الى الله الجليل
الواثق بالملك المعين عماد [illegible]
في سادس شهر ربيع الآخر [illegible]

انجام کتاب «جنة الحصن الحصين» جزری (ش ۲٤)

واتوب الیه علی طلب المغفرة من الله تعالی فی الحال والرجوع

الیه سبحانه فی الان فحینئذ لا یکون ذلک المحذور والحمد لله

العفو الغفور والصلوة والسلام علی نبینا المبعوث بالهدی

والنور والله سبحانه اعلم بحقایق الامور

حرره المسکین الفقیر الی الله الغنی المغنی

احمد بن اسحق بن ابرهیم الحسنی الحسینی

حامدا مصلیا مسلما مستغفرا

کند روزه را و بعد خواهد که مخصوصا هرگاه که تا از یکی از ماه رمضان یکی روز روزه داشته باشد و جمعی از علما

قایل شده‌اند که هرگاه بر کسی دو ماه متوالی روزه واجب شود و عاجز شود از گرفتن آن هیجده روز

روزه میدارد و اگر نتواند برای هر روز مدی از طعام میدهد و اگر نتواند استغفار کند و اشهر

و اقوی آنست که هرگاه از کفاره عاجز باشد ظاهرا استغفار بدل آن میشود مگر کفاره ظهار که بعضی

واجب دانسته‌اند که تا کفاره ندهد وطی زن برای او حلال نمیشود هر چند عاجز شود و اگر بعد

و استغفار بر کفاره قدرت بهم رساند احوط آنست که باز کفاره را بعمل بیاورد و چون اکثر مردم

جاهلند بکفارات و احکام آنها و بر ایشان مشکل میشود و همه مشغول اللذة بجمع اهل سیما شده‌اند

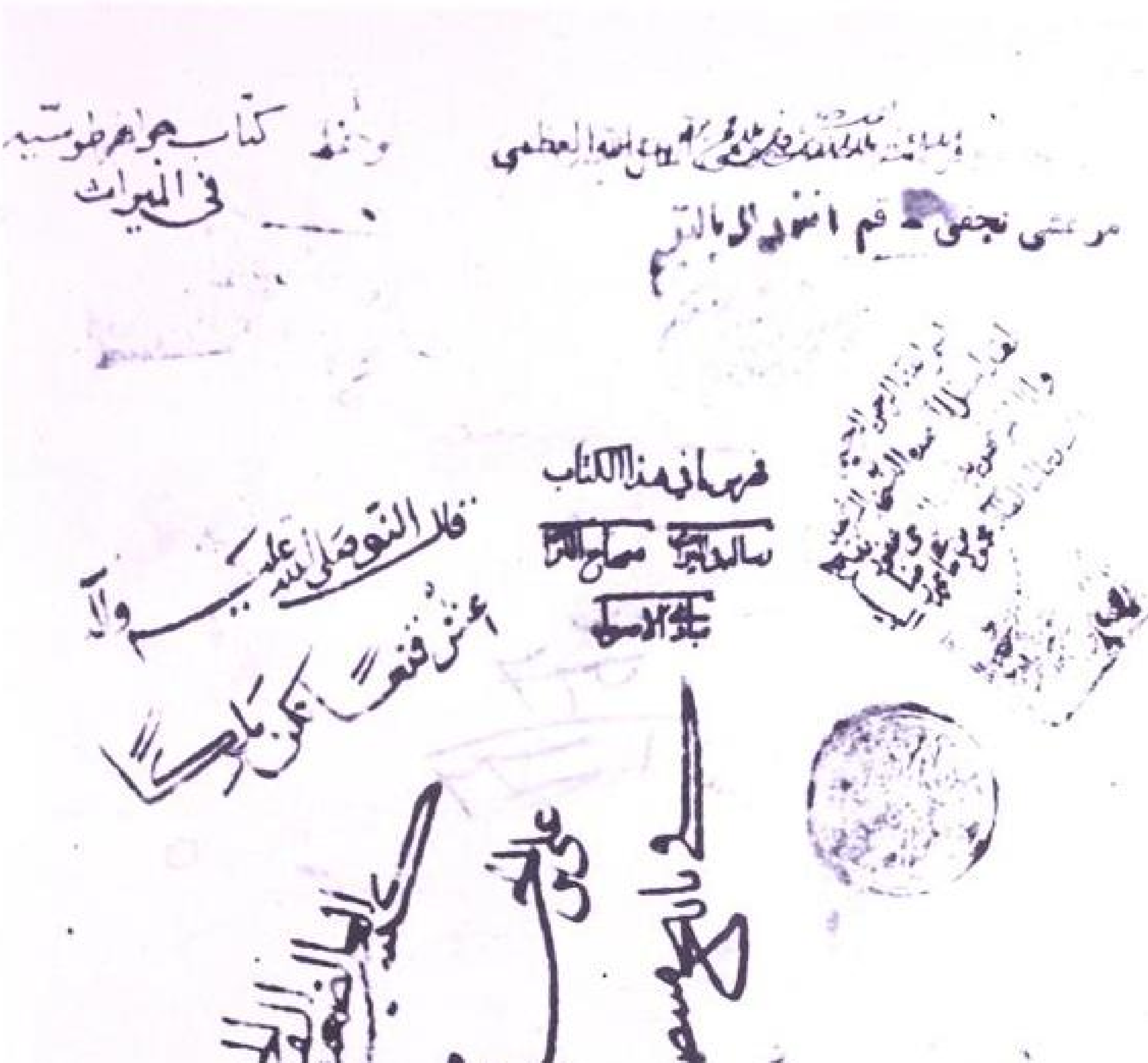
از احکام آنها در این رساله ایراد نموده‌ام برای برادران ایمانی امید آنست که هر که از این رساله منتفع

شود در حال الحیوة یا بعد از وفات این شکسته را بدعای رحمت و مغفرت یاد کند تمام شد این رساله در روز

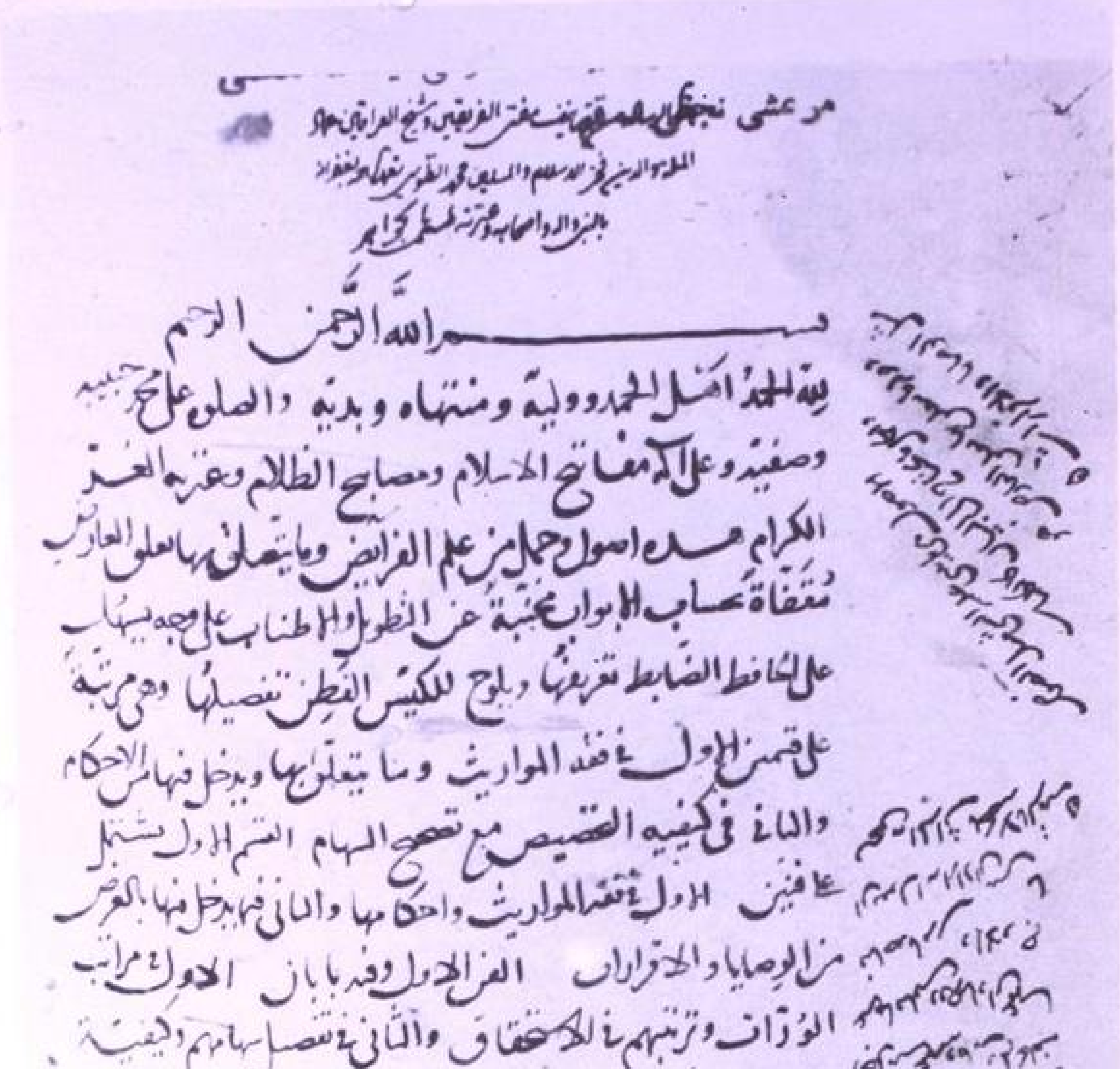
پنجشنبه والله الموفق والمعین کتبه الاخ الاحقر محمد رضا والله تعالی عالم

[illegible]

انجام کتاب « زادالمعاد » علامه مجلسی (ش ۲۹)

روی برگ اوّل مجموعه (ش ۴۹)

بسم الله الرحمن الرحيم

لله الحمد اهل الحمد ووليه ومنتهاه وبديه والصلوة على محمد حبيبه وصفيه وعلى آله مفاتيح الاسلام ومصابيح الظلام وعترته الغر الكرام هذه اصول جمل من علم الفرائض وما يتعلق بها على العادة منقاة بحساب الابواب مجتنبة عن التطويل والاطناب على وجه يسهل على الحافظ الضابط تعريفها ويلوح للكيس الفطن تفصيلها وهي مرتبة على قسمين الاول في عدد المواريث وما يتعلق بها ويدخل فيها من الاحكام والثاني في كيفية التقسيم مع تصحيح السهام القسم الاول يشتمل على فنين الاول في تعدد المواريث واحكامها والثاني فيما يدخل فيها كالعرض من الوصايا والاقرارات الفن الاول وفيه بابان الاول في مراتب الوراث وترتيبهم في الاستحقاق والثاني في تفصيل سهامهم وكيفية اقتسامهم وكل باب يشتمل على فصول

الباب الاول

من الفن الاول من القسم الاول في مراتب الوراث وترتيبهم

الميراث يستحق بامرين نسب وسبب ما لم يمنع مانع وسنذكر الموانع

فصل في الانساب ومراتبها النسب هنا هو اتصال انسان بغيره لانتهائه او انتهاء الآخر بالولادة الى الآخر او انتهائهما الى ثالث

آغاز کتاب «جواهر الفرائض» خواجه طوسی (ش ۴۹)

وخلفت ابن اختها لابيها الذي هو ابن اخيها لامها والذي هو ابن اختها لابيها
والذي هو ابن اختها لامها وابن بنت اخ اخرى لابيها ايضا ومات الزوج الثالث
ايضا وخلفت زوجا وعما وعمة واقرّ الوارث انها اوصت لكجنبي بثلث مالها ثم مات
وخلف بنتين ولم يخلف غير المتوفى الاول شيئا ثم ركته ولم يقسم تركته الى ان بلغ هذه الغاية كيف تقسم
عليهم ٥ اصل المال بالطرق المذكورة مائة وثمانون للاب اربعة وعشرون
وللام اربعة وعشرون للزوجات ثمانية عشر ولكل ابن اربعة وعشرون وللبنت اثنا عشر
وللخنثى ثمانية عشر وللموصى له الاول ستة وللثاني اثنا عشر وللثالث ثمانية عشر ثم يقسم
الاربعة والعشرين التي للابن المهدوم عليه على ورثته فنصيب امه ستة ينقل
الى ابنتها والباقي لبنته وينقل الجدّي ابيها للذكر مثل حظ الانثيين ثم يقسم
الستة التي للزوجة المهدوم عليها على ورثتها فنصيب بنتها اثنان ونصيب
ابنها المهدوم عليه معها اربعة وينقل منها اثنان الى جدته وواحد الى جدّه
وواحد الى اخته فبلغ نصيب الجد ثمانية وثلثين ونصيب الجدة واحد او ملب
وللبنت احد وعشرون اما الاربعة والعشرون التي حصة الابن الاخر
فنقسمها على ورثته والمقر لها فيكون لكل ابن ثمانية وللابن المقر ستة
وللزوجة المقرّ لها واحد ولابنتها واحد واما الستة التي حصة
الزوجة الثانية فلذي القرابات الاربع خمسة ولذي القرابة الواحدة واحد
واما الستة التي حصة الزوجات الثلث فلزوجها الثلثة منه واحد للموصى له المعرب
وواحد لكل من بنتيه ولعمها اثنان ولعمتها واحد . هذا ما هو لجواب عنها
والله الموفق

انجام کتاب «جواهر الفرائض» خواجه طوسی (ش ۴۹)

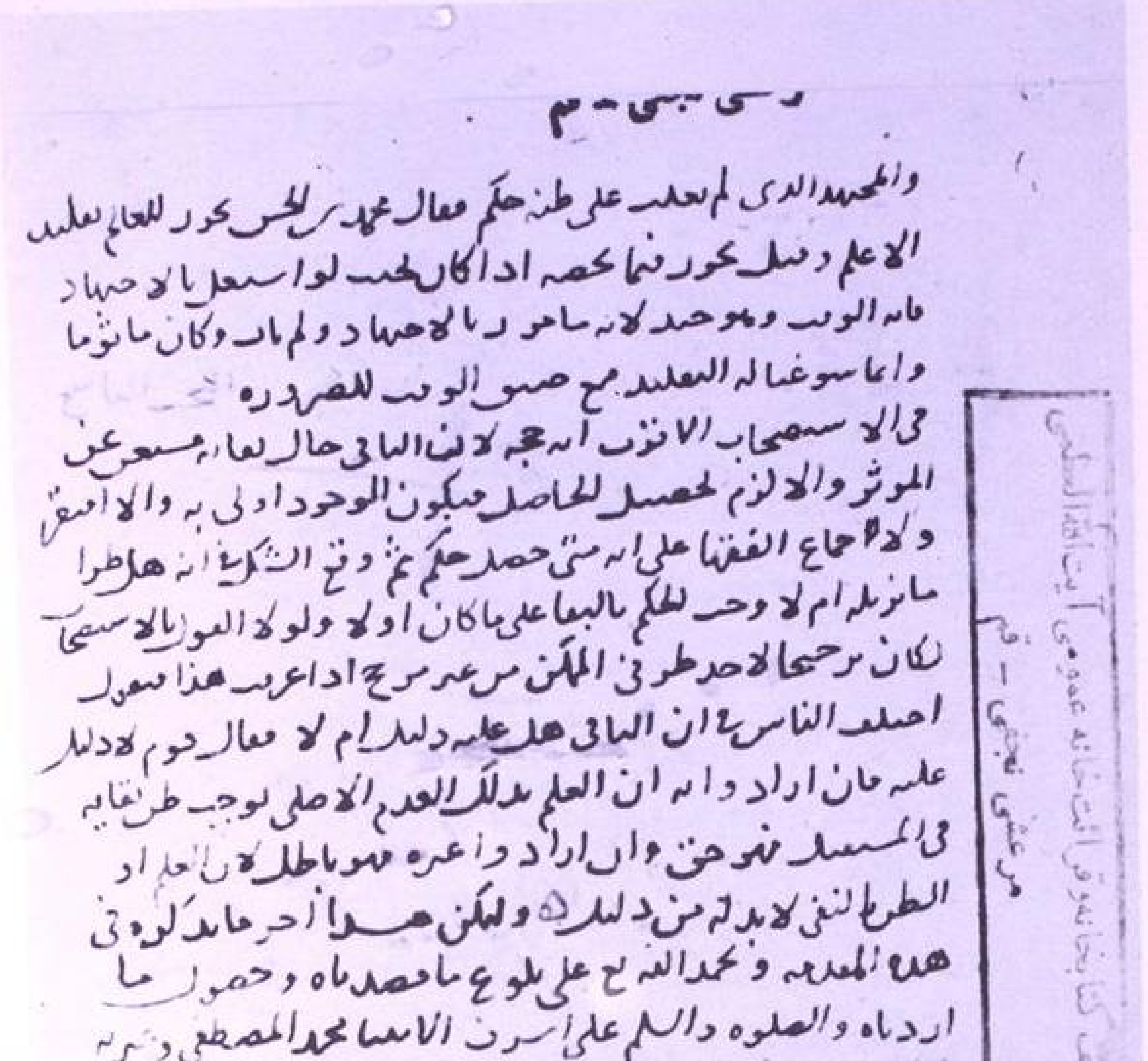
من الصحابة لو انصف لوجب ان ينزل فيه قرآن كما انزل في غيره ومن المطاعن ان النبي
صلى الله عليه كان ... من النبي تصدقت عليهم امير المؤمنين والمال الذي ينفق انفاقه كان
اكثر لحبه لم ينزل فيه ... على كذب المعترض وانما تقدمه في الصلوة خطاء لان بعد ذلك لما اذنت
بالصلوة امرت عائشة ان يقدم ابا بكر فلما افاق النبي صلعم سمع التكبير فقال من يصلي بالناس فقالوا
ابو بكر فقال اخرجوني فخرج بين علي عليه السلام والعباس فنحاه عن القبلة وعزله عن الصلوة
وتولى هو الصلوة فهذا حال الادلة من الطرفين فلينظر العاقل بعين الانصاف وليقصد طلب الحق دون
اتباع الهوى وترك تقليد الاباء والاجداد فقد نهى الله تعالى في كتابه عن ذلك ولا
تلهيه الدنيا عن ايصال الحق الى مستحقه ولا يمنع المستحق عن حقه فهذا آخر ما اردنا اثباته
في هذه المقدمة والحمد لله وحده والصلوة على نبيه محمد وآله طاهرا ومعطيا والله اعلم
بالصواب بعون الله الملك الوهاب ووقع الفراغ من نسخ هذه الرسالة الشريفة
في خمس ربيع الاول سنه اثنى واربعين وثمانماية على يد العبد الضعيف المحتاج الى رحمة الله
مسعود بن ... الحلي عفى عنهم وغفر لمن نظر ودعا اليه ...

انجام کتاب «منهاج الکرامة» علامهٔ حلی (ش ٤٩)

كتاب مبادي الوصول
إلى علم الأصول
تصنيف مولانا الشيخ الإمام العلامة أوحد الزمان
المبرّز في فنّي المعقول والمنقول المطرّز للواء على الفروع
والأصول جمال الملة والحق والدين الحسن بن يوسف
ابن مطهر أدام الله أيامه

قرأ هذا الكتاب الشيخ العالم الإمام الفاضل الكامل المحقق
المدقق ملك العلماء قدوة الفضلاء رئيس المناظرين لسان المتكلمين
[illegible] الملة والدين المعروف بالمولى الإمام العلامة أفضل المتأخرين
رئيس الأفاضل [illegible] محمد الطبري أدام الله
أفضاله وأعلى [illegible] قراءة مهذبة تشهد بفضله وتدل على علمه
وحلّه المسائل المشكلة فيه وقد أجزت له رواية هذا الكتاب
عني [illegible] وكتب حسن بن يوسف بن مطهر
مصنف الكتاب في أواخر ربيع الأول [illegible]
حامداً لله ومصلياً على سيدنا محمد النبي وآله الطاهرين

روی برگ اول کتاب «مبادئ الوصول» با اجازه‌ی بخط علامه حلی (ش ٤٩)

والمجتهد الذي لم يغلب على ظنه حكم فقال محمد بن الحسن يجوز للعالم تقليد
الاعلم وقيل يجوز فيما يخصه اذا كان بحيث لو اشتغل بالاجتهاد
فاته الوقت ومنعه جماعة لانه قادر على الاجتهاد ولم يأت وكان مأثوما
وانما سوغنا له التقليد مع ضيق الوقت للضرورة

في الاستصحاب الاقرب انه حجة لان الباقي حال بقاءه مستغن عن
المؤثر والا لزم تحصيل الحاصل فيكون الوجود اولى به والا امتنع
ولاجماع الفقهاء على انه متى حصل حكم ثم وقع الشك في انه هل طرأ
مانع ام لا وجب الحكم بالبقاء على ما كان اولا ولولا القول بالاستصحاب
لكان ترجيحا لاحد طرفي الممكن من غير مرجح اذا عرفت هذا فنقول
اختلف الناس في ان النافي هل عليه دليل ام لا فقال قوم لا دليل
عليه فان اراد وانه ان العلم بذلك العدم الاصلي يوجب ظن بقائه
في المستقبل فهو حق وان اراد غيره فهو باطل لان العلم او
الظن بالنفي لا بد له من دليل ولكن هذا آخر ما نذكره في
هذه المقدمة ونحمد الله تعالى على بلوغ ما قصدناه وحصول ما
اردناه والصلوة والسلام على اشرف الانبياء محمد المصطفى وعترته
الاتقياء

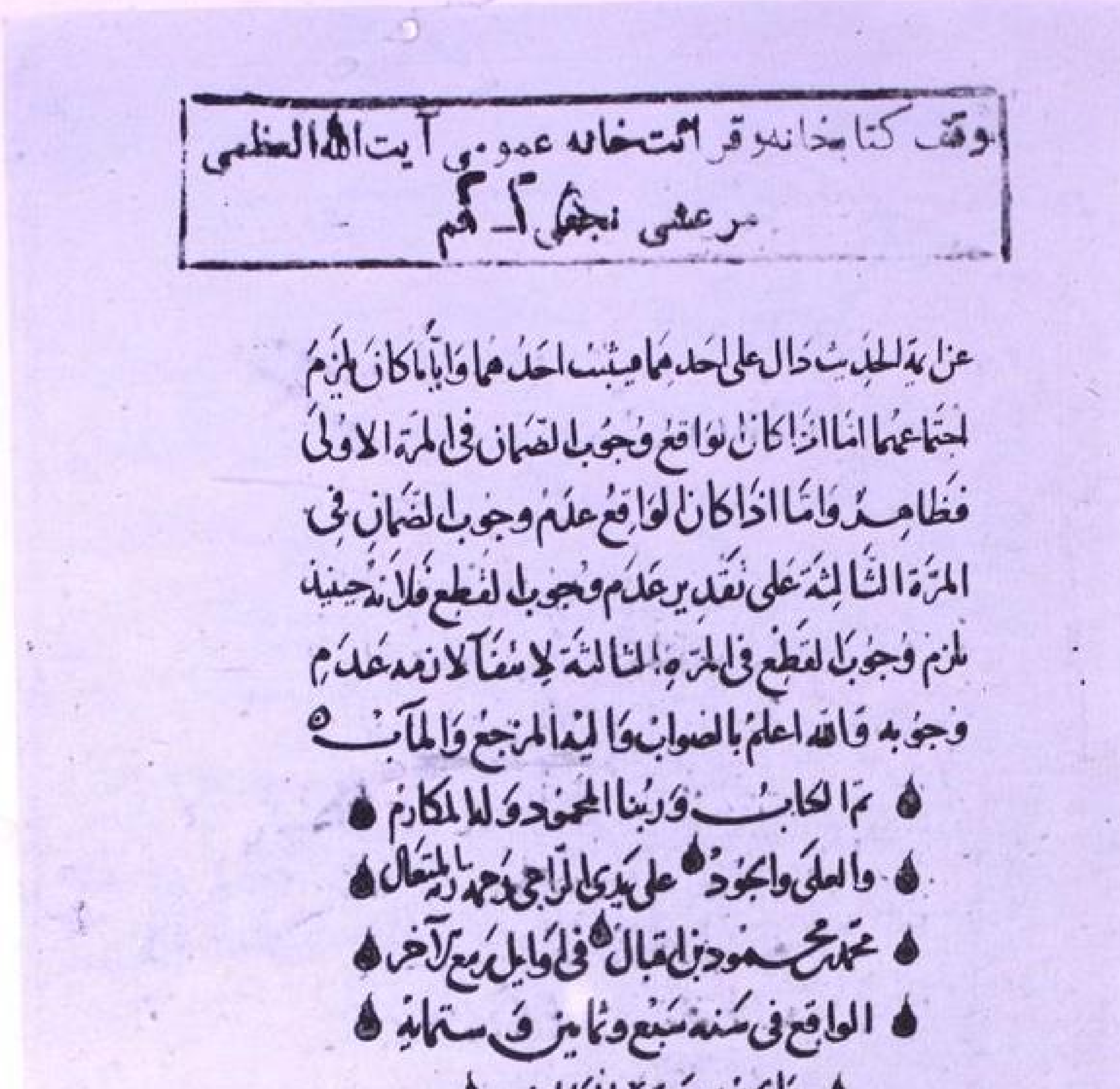
فرغ من تسويده مصنفه العبد الضعيف
المحتاج الى رحمة ربه اللطيف هارون بن
الحسن بن علي المطهري يوم الاثنين حادي
وعشرين من الشهر المبارك شعبان سنة سبع مائة
حامدا لله ومصليا على نبيه محمد وآله اجمعين

انجام کتاب «مبادئ الوصول» با خط علامه حلی (ش ٤٩)

مرعشی نجفی - قم

اما بعد حمد الله المنعم بهدايته والصلوة على خير خليقته محمد
وآله وعترته فانا نورد في هذا الكتاب جملة كافية من
العلوم النظرية ونبين فيه ما عرض للجدليين من الزلل
في تقرير المسائل الجزئية بالطرق التي تخصها ونستعين بالله

آغاز کتاب «تهذیب النکت» ابهری (ش ۵۰)

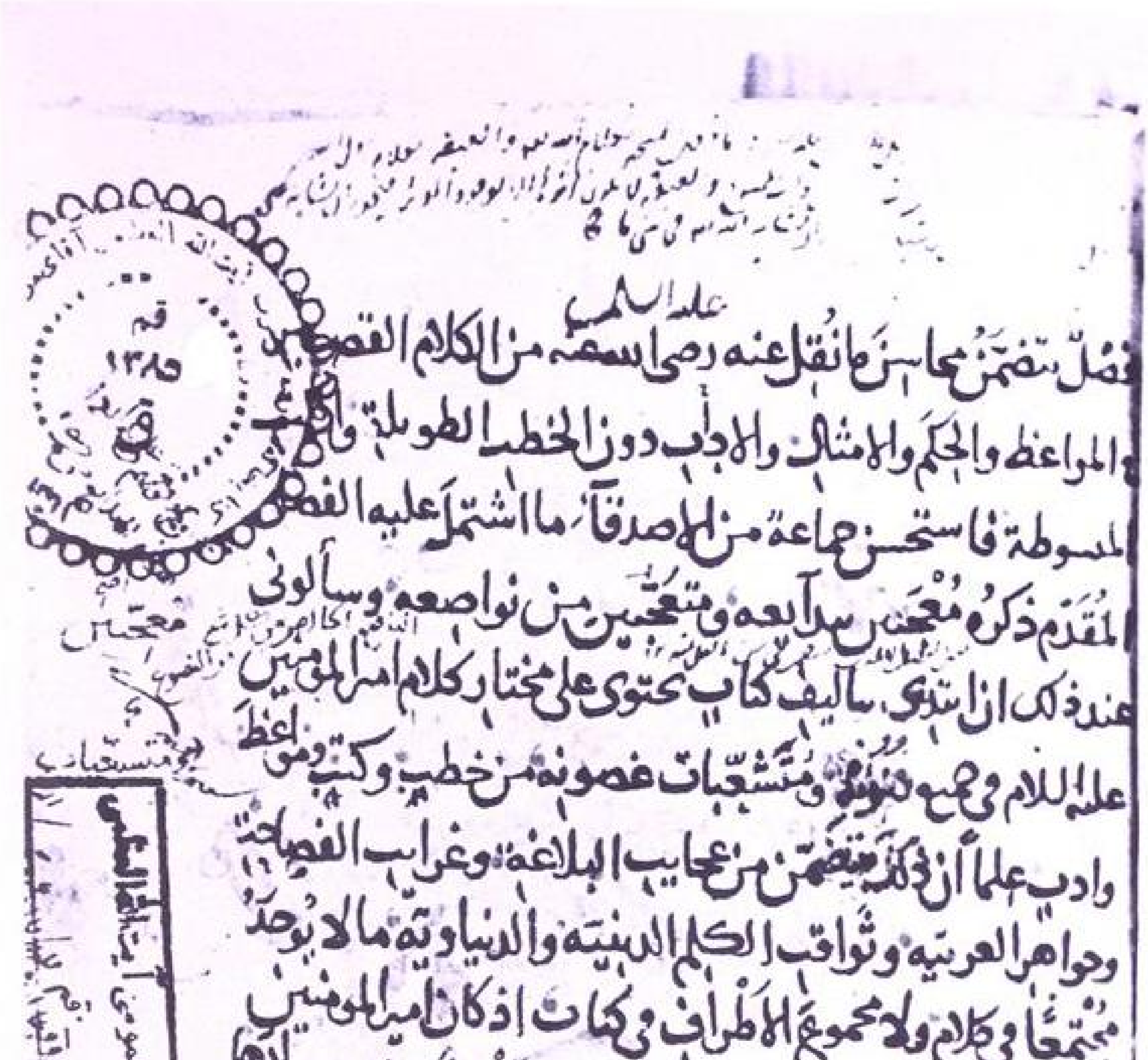

عن انه للحديث دال على احدهما فيثبت احدهما وايا ما كان لزم
لحتما عمما اما اذا كان لواقع وجوب الضمان في المرة الاولى
فظاهر واما اذا كان لواقع علم وجوب الضمان في
المرة الثالثة على تقدير عدم وجوب القطع فلانه حينئذ
يلزم وجوب القطع في المرة الثالثة لا سفا لا انه عدم
وجوبه والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب

تم الكتاب وربنا المحمود وله المكارم
والعلى والجود على يدي الراجي رحمة ربه المتعال
محمد محمود بن اقبال في اوايل ربيع الآخر
الواقع في سنه سبع وثمانين وستمائة
والحمد لله رب العالمين
وصلواته على محمد وآله اجمعين

وقف کتابخانه قرائت خانه عمومی آیت الله العظمی
مرعشی نجفی - قم

انجام کتاب «تهذیب النکت» ابهری (ش ۵۰)

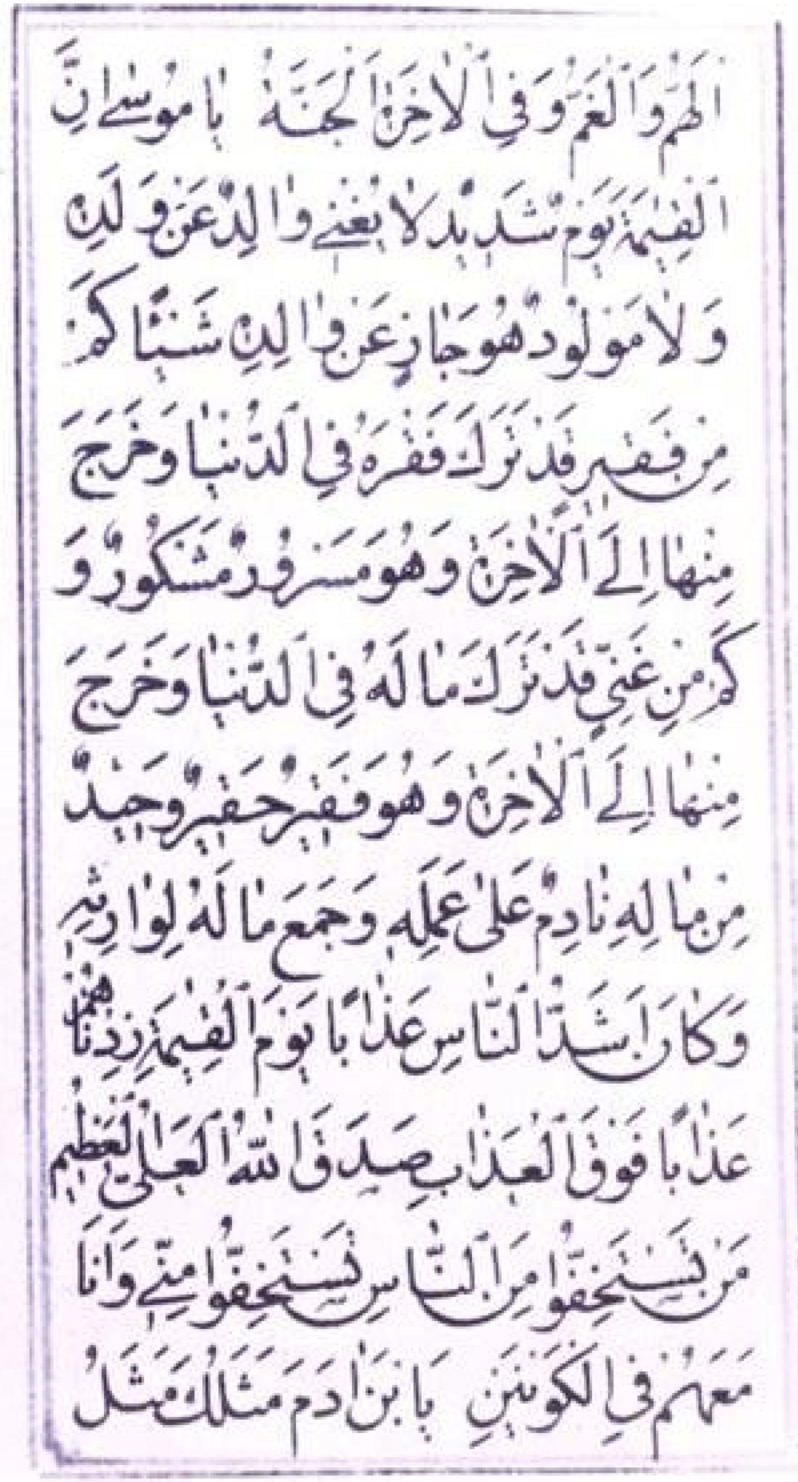
فصلاً یتضمن محاسن ما نقل عنه رضی الله عنه من الکلام القصیر
فی المواعظ والحکم والامثال والادب دون الخطب الطویلة والکتب
المبسوطة فاستحسن جماعة من الاصدقاء ما اشتمل علیه الفصل
المقدم ذکره معجبین ببدایعه ومتعجبین من نواصعه وسألونی
عند ذلک ان ابتدی بتالیف کتاب یحتوی علی مختار کلام امیر المؤمنین
علیه السلام فی جمیع فنونه ومتشعبات غصونه من خطب وکتب ومواعظ
وادب علماً ان ذلک یتضمن من عجایب البلاغة وغرایب الفصاحة
وجواهر العربیة وثواقب الکلم الدینیة والدنیاویة ما لا یوجد
مجتمعاً فی کلام ولا مجموع الاطراف فی کتاب اذ کان امیر المؤمنین
رضی الله عنه مشرع الفصاحة وموردها ومنشأ البلاغة ومولدها
ومنه رضی الله عنه ظهر مکنونها وعنه اخذت قوانینها وعلی
امثلته حذا کل قایل خطیب وبکلامه استعان کل واعظ بلیغ
ومع ذلک فقد سبق وقصروا وتقدم وتأخروا لان کلامه رضی الله عنه
الکلام الذی علیه مسحة من الکلام الالهی وفیه عبقة من الکلام
النبوی واجبتهم الی الابتداء بذلک عالماً بما فیه من عظیم النفع

آغاز نسخهٔ «نهج البلاغة» (ش ۵۵)

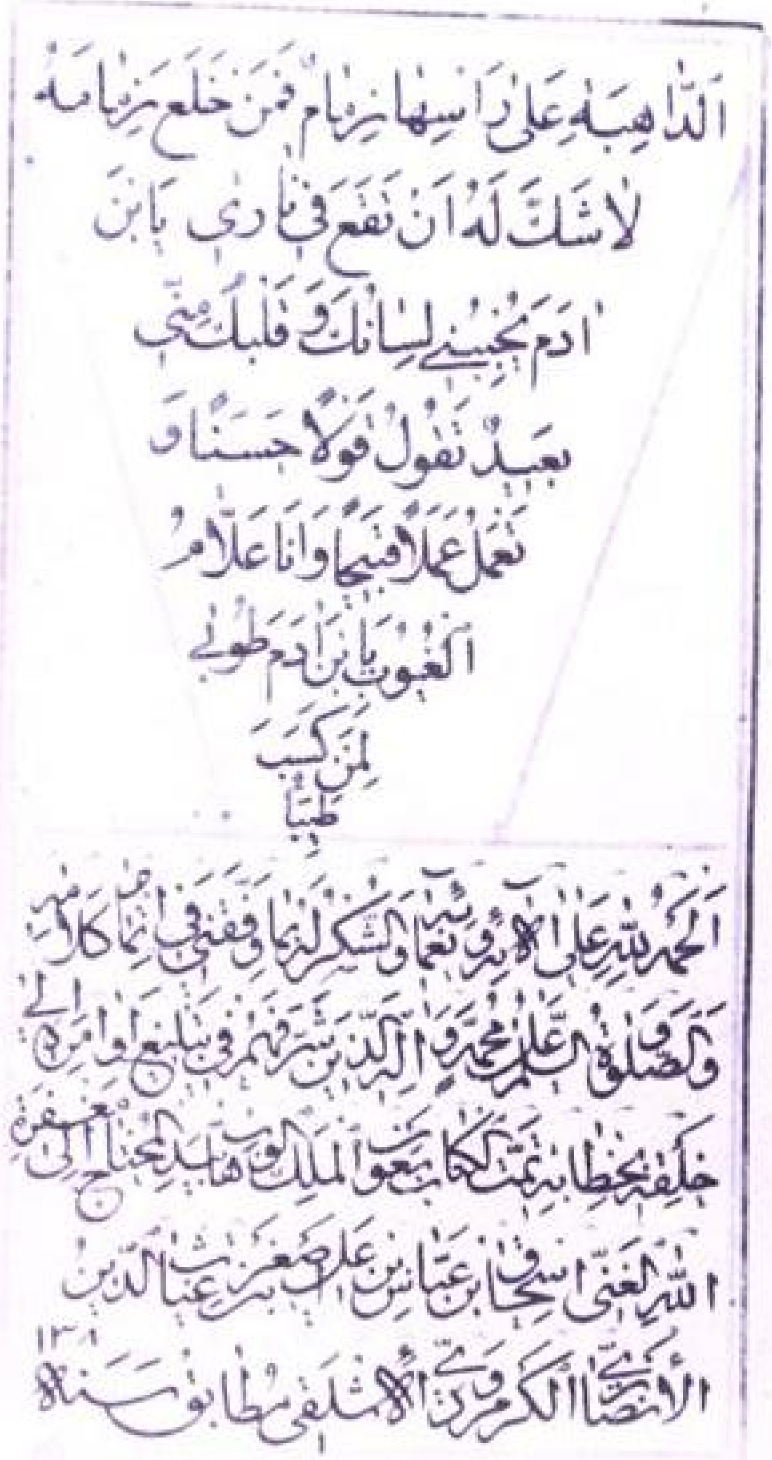
كان سيما نماه فيه عن يقدم الخراج استعمل العدل واحذ
العسف والحيف فان العسف يعود بالجلاء والحيف
الى السيف ۝ وقال عليه السلام ما اخذ الله على اهل الج
ان يتعلموا حتى اخذ على اهل العلم ان يعلّموا قال
السيد رحمه الله وهذا حين انتهاء
الغاية بنا الى قطع المختار من كلام امير المؤمنين عليه السلام
حامدين لله تعالى على ما منّ به من توفيقنا لضم ما انتشر
من اطرافه وتقريب ما بعد من اقطاره وما توفيقنا الا
بالله عليه توكلنا وهو حسبنا ونعم الوكيل ۝ والحمد لله رب العالمين
والصلوة على خير خلقه محمد وآله الطاهرين تمّ كتاب نهج البلاغة
[illegible] العبد الفقير الى رحمة
الله الغنى ابى اسحق [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

وقف کتابخانه و قرائت خانه عمومی آیت الله العظمی
مرعشی نجفی - قم

انجام نسخهٔ « نهج البلاغة » (ش ۵ه)

الهم والغم وفی الآخرة الجنة یا موسى ان
القیمة یوم شدید لا یغنی والد عن ولده
ولا مولود هو جاز عن والده شیئا کم
من فقیر قد ترک فقره فی الدنیا وخرج
منها الى الآخرة وهو مسرور مشکور و
کم من غنی قد ترک ماله فی الدنیا وخرج
منها الى الآخرة وهو فقیر حقیر وحید
من ماله نادم على عمله وجمع ماله لوارثه
وکان اشد الناس عذابا یوم القیمة زدناهم
عذابا فوق العذاب صدق الله العلی العظیم
من یستخفوا من الناس یستخفوا منی وانا
معهم فی الکونین یا ابن ادم مثلک مثل

الداهبة على راسها زمام فمن خلع زمامه
لا شک له ان نفع فی نار دی یا ابن
ادم یحبسنی لسانک وقلبک منی
بعید تقول قولا حسنا و
تعمل عملا قبیحا وانا علام
الغیوب یا ابن ادم طوبى
لمن کسب
طیبا

الحمد لله على آلائه ونعمائه والشکر له بما وفقنی فی اتمام کلامه
والصلوة والسلام على محمد وآله الذین شرفهم فی تبلیغ اوامره الى
خلقه بخطابه تمت کتاب بعون الملک الوهاب بید المحتاج الى عفو
الله الغنی اسمعیل ابن عباس بن علی صغر بن عبا الدین
الانصاری الکرمانی فی ... الاسلام فی ... سنة

انجام حدیث قدسی (ش ۵۷)

سلم تسليمًا   تمت الكتاب بعون الملك

الوهاب على يد العبد الراجي الى رحمة

الله وشفاعة النبي والائمة المعصومين

صلوات الله وسلامه عبد الرزاق

بن عبد الفتاح الهروي في

تاريخ حادي عشر شهر المحرم

الحرام سنة ست وخمسين

وتسعمائة

وفرغ مصنف هذا الكتاب قدس الله روحه من

تصنيفه يوم الجمعة سابع جمدى الاولى من سنة اثنين وستين وستمايه توفى ورضي

الله عنه ببغداد سحر يوم الاثنين خامس شهر ذى القعدة من سنة اربع وستين وستمايه

وجد بخط مصنف هذا الكتاب قدس الله روحه ما صورته روى ان رجلا كان قد

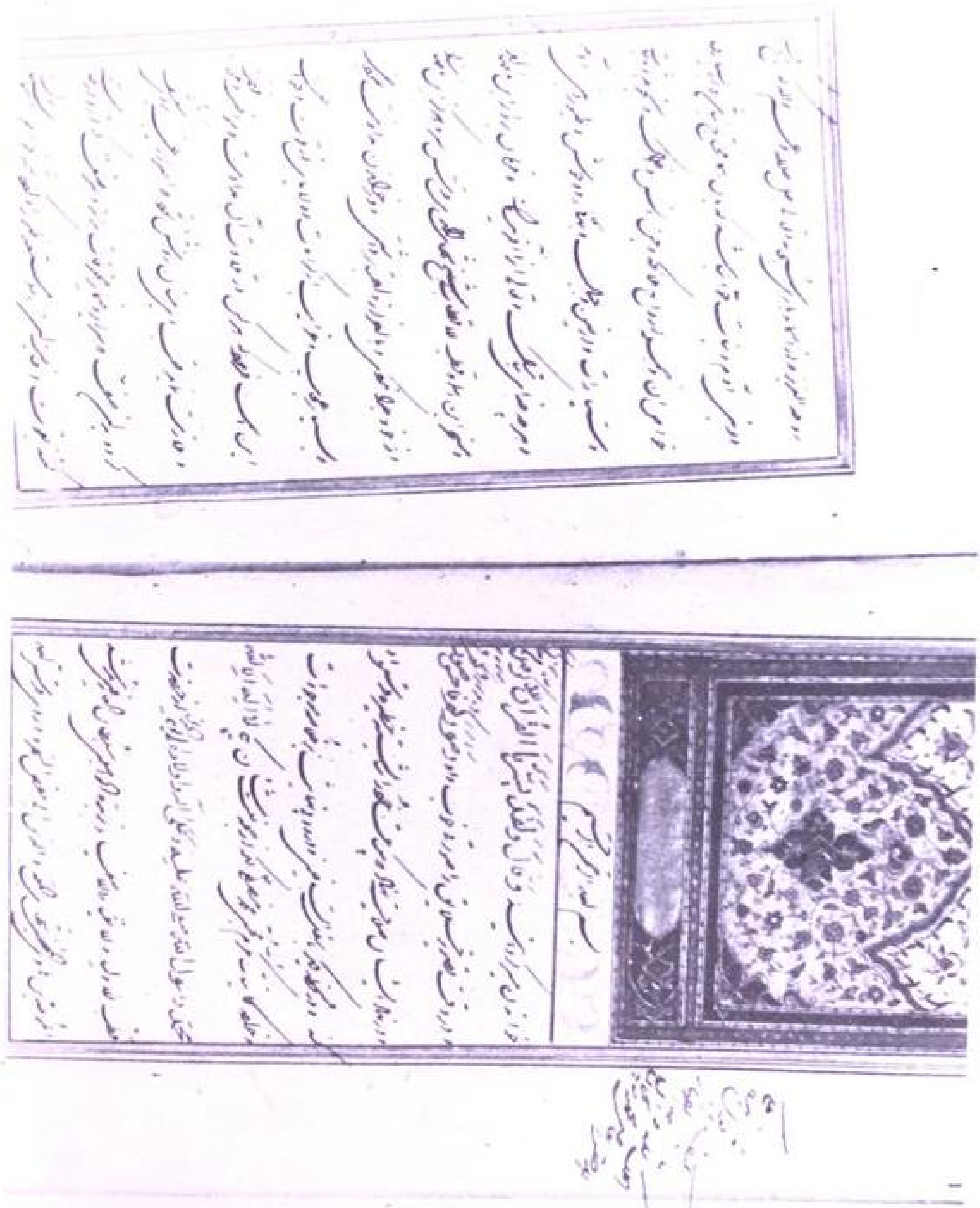
عمي بصره فرأى في منامه قائلا يقول له قل يا قريب يا مجيب يا سميع الدعاء يا لطيفا لما   قل

يشاء ردّ لي بصري   فعاد اليه بصره   يا ذا الجلال والاكرام بحرمة وجهك

الكريم اقض عني ديني   لا استيصال اللهم عمّه بالشر تماما وليته بالشر لما وصمه

بالشر صمّا وعمّه بالشر قمّا واطرقه بليلة لا اخت لها وساعة لا نجاة منها

انجام کتاب «مهج الدعوات» ابن طاوس (ش ٥٩)

آغاز کتاب «خواص اسماء الله» (ش ٦١)

على الموازين دأب اولى العزم والحزم من هذا الفن فانه ان
صح الحساب صح الميزان وان لم يصح الميزان لم يصح الحساب وليس
ان صح الميزان صح الحساب وان لم يصح الحساب لم يصح الميزان
لاحتمال الغلط في الحساب وفي الوزن بحيث يتوافقان بعد
الغلطين لكنه نافع في تشحيد الذهن ومؤكد لصحة العمل والعمدة
هو ما ذكرنا والتوفيق من واجب الوجود ومفيض الخير والجود ٥

وقع الفراغ من تسويد هذه النسخة في
يوم الاحد ١٥ من شهر رجب المرجب
سنه اثنى وثمانين وتسعمائة
على يد العبد الفقير الى الله الغني
ابن القاضي صدر الاسلام بن
ابو المكي غفر الله ذنوبهما
وستر عيوبهما
م م م

در دار السلطنه شیراز

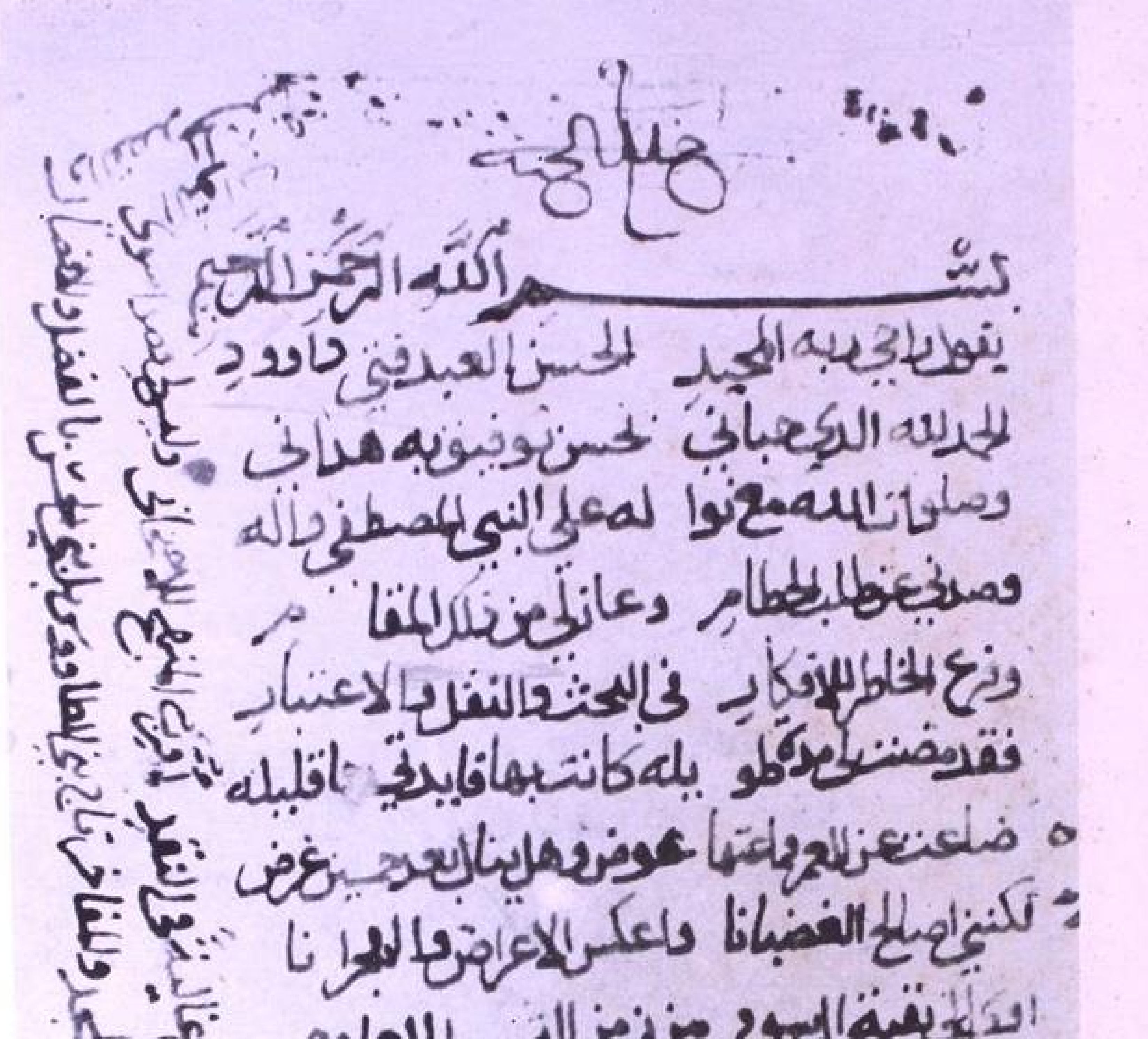
انجام کتاب «شمسیه» نیشابوری (س ٦٣)

وسدس شیء معادلا لشیء فاذا قابلت وجبرت بقی خمسمائة معادلا
لخمسة اسداس شیء فعلمنا ان الشیء ستمائة وهو مال الزید فنسقط
ثلثه وهو مائتان من الالف بقی ثمانیة وهو لعمرو ولو قال
لزید علی الف ونصف مال عمرو ولعمرو علی الف وثلث مال الزید نفرض
مال الزید شیئا فلعمرو الف وثلث شیء فلزید الف وثلث شیء فلزید الف
وخمسمائة وسدس شیء معادلا لشیء فاذا قابلت بقی الف وخمسمائة
معادلا لخمسة اسداس شیء فعلمنا ان الشیء الف وثمانمائة وهو للزید
نزید ثلثه وهو ستمائة على الف صار الفا وستمائة وهو لعمرو ولو قال
لزید الف الا ثمن مال عمرو ولعمرو الفان الا نصف مال زید نفرض لزید شیئا
فلعمرو الفان الا نصف شیء تأخذ ثمنه وهو مائتان وخمسون الا
نصف ثمن شیء وننقص من الالف فاذا جبرت بقی سبعمائة وخمسون
معادلا لشیء فاذا قابلت بقی سبعمائة وخمسون معادلا لسبعة
اثمان شیء ونصف ثمنه فعلمنا ان الشیء ثمانیة وهو مال الزید فاذا
نقصت نصفه وهو اربعمائة من الالفین بقی الف وستمائة وهو لعمرو

فهذا مسائل استخرجناها بالطرق من المفردات من
المسائل الست الجبریة وبالله التوفیق
تمت هذه المسائل والحمد لله علی الاواخر
والاوائل وصلی الله علی محمد وآله الکرام
الافاضل بتاریخ شهر جمادی سنة ۹۹۲
کتبه العبد ...

[illegible]

انجام رسالهٔ «حساب» (ش ۶۳)

بسم الله الرحمن الرحيم

يقول راجي ربه المجيد   الحسن العبد في داود
الحمد لله الذي حباني   بحسن توفيقه هداني
وصلوات الله مع سلامه   على النبي المصطفى وآله
وصدني عن طلب المطالب   وعاقني عن نيل المقام
وفرغ الخاطر للافكار   في البحث عن النقل والاعتبار
فقد مضت لي مدة طويلة   كانت بها فوائدي قليلة
ضيعت من العمر وما لها عوض   وهل ينال العمر حين غرض
لكنني اصلح الغصبانا   واعكس الاعراض والهجرانا
ابتغي بغية الرسوم   منزه من التحصيل للعلوم
وابذل الجهد بان وصلت   فالرضا والفوز قد حصلت
واناتم خيرة المآب   فقد ظفرت برضى الرحمن
لانني تم ما نهاني   عنه وجنبت طالب الاحسان
ثم الصلوة جمة التوالي   على النبي المصطفى والآل
وبعد فالعلم كثير تتفق   في صور حسنة نوعا يفترق
وحاز الفقيه خصيصها امر   ذي النفسه

آغاز منظومهٔ «عقد الجواهر» ابن داود حلی (ش ٦٢)

ومسلم نازل مشركينا للسوق يعشاو مهادنينا

قتله للمسلم مناعن خطا فعود ودية قد سقط

لان على قاتله التكفير وقد مضى في الخطا التقدير

وان يكن مسلما فعمدا قتلا فدية لا هله ولقد ا

وان يكن قاتله يعمدا لكفر واستحق الولي القودا

ومن يكن يعيره عدا عنا تعين الحفظ له اذا علم

فان يكن عالم اهملا كانه يضمن ما جنى ولا

يضمن ما جناه قبل العلم او ما جناه بعد بذل الجزم

وقد روى ثلاثة جبار المعدن العجما والابار

وقد روى فيمن لاحداث تعل في البيت رايه الكنانى قتل

وقد روى عن النبي من شهر سيفا محاربا فدمه هدره

قد انتهى نظمي للجواهر مجتهدا في الجمع للمطالب

اذا دعي الى علي الصواب في كلما ذكرت في كتابي

فربما ذكرته حكاية في كتب الاصحاب او رواية

لان على السرح لها عرفت وما اختيارى به عرفت

والحمد لله ومنه ارجوا الحسن الوفي المفضل اخوا

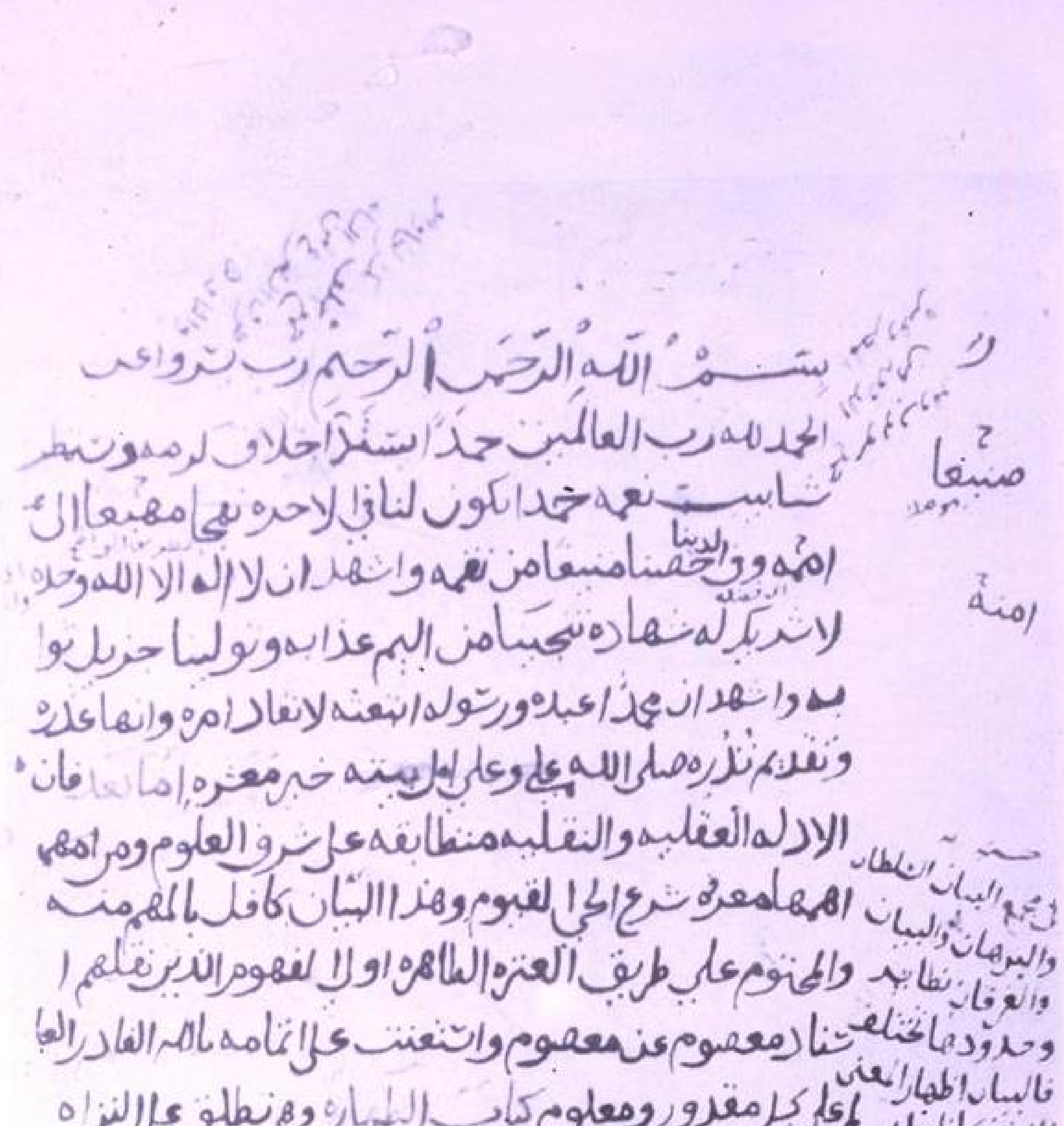
نظمتها في الحرم المبجل الكاظمي والجواد ابن العلي

وهانا اختم بالصلوة على رسول الله والهداة

...له وصحبه الاخيار ما اختلف الليل والنهار

...محمد الله

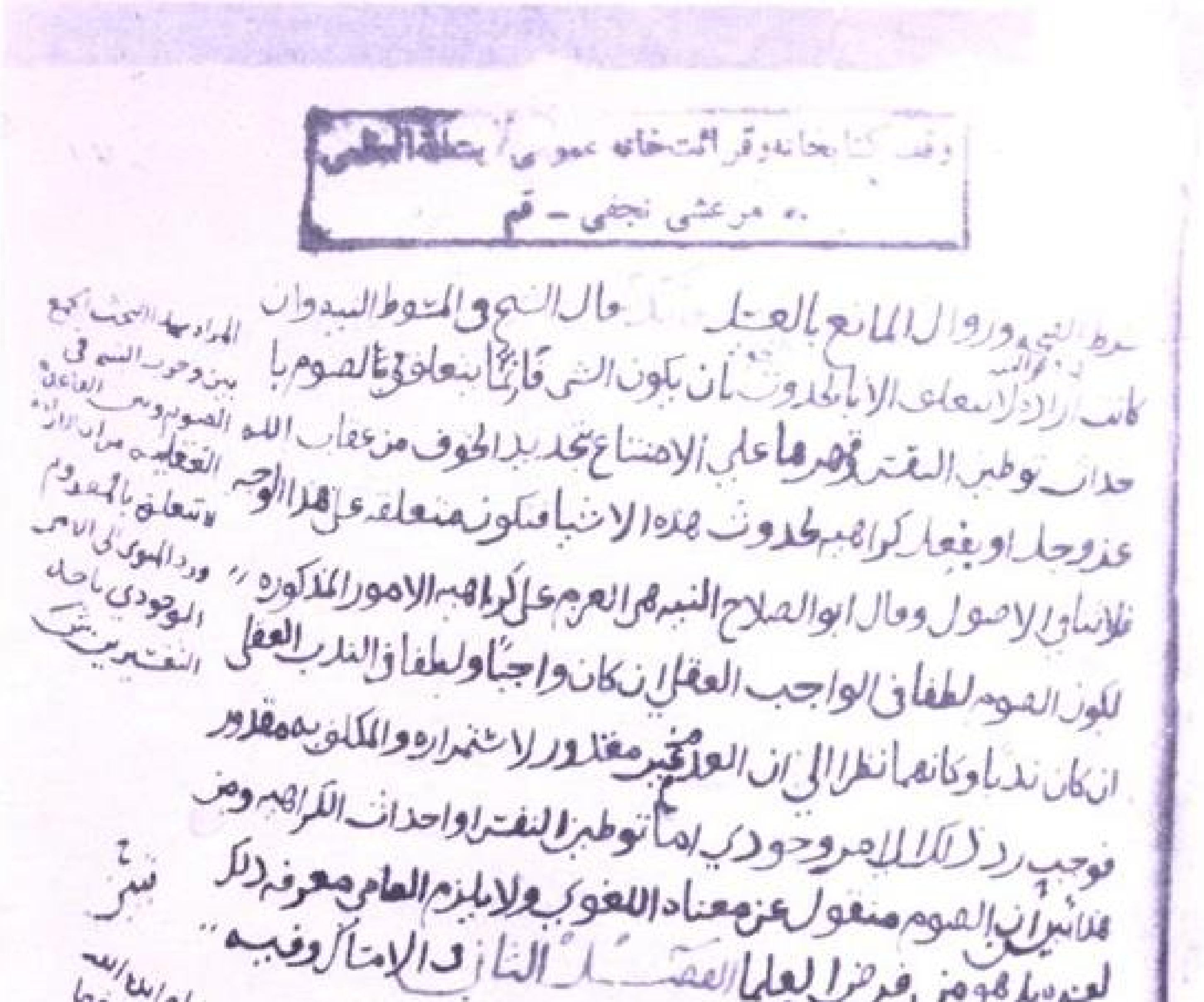
انجام منظومه «عقد الجواهر» ابن داود (ش ٦٧)

بسم الله الرحمن الرحيم رب يسر واعن

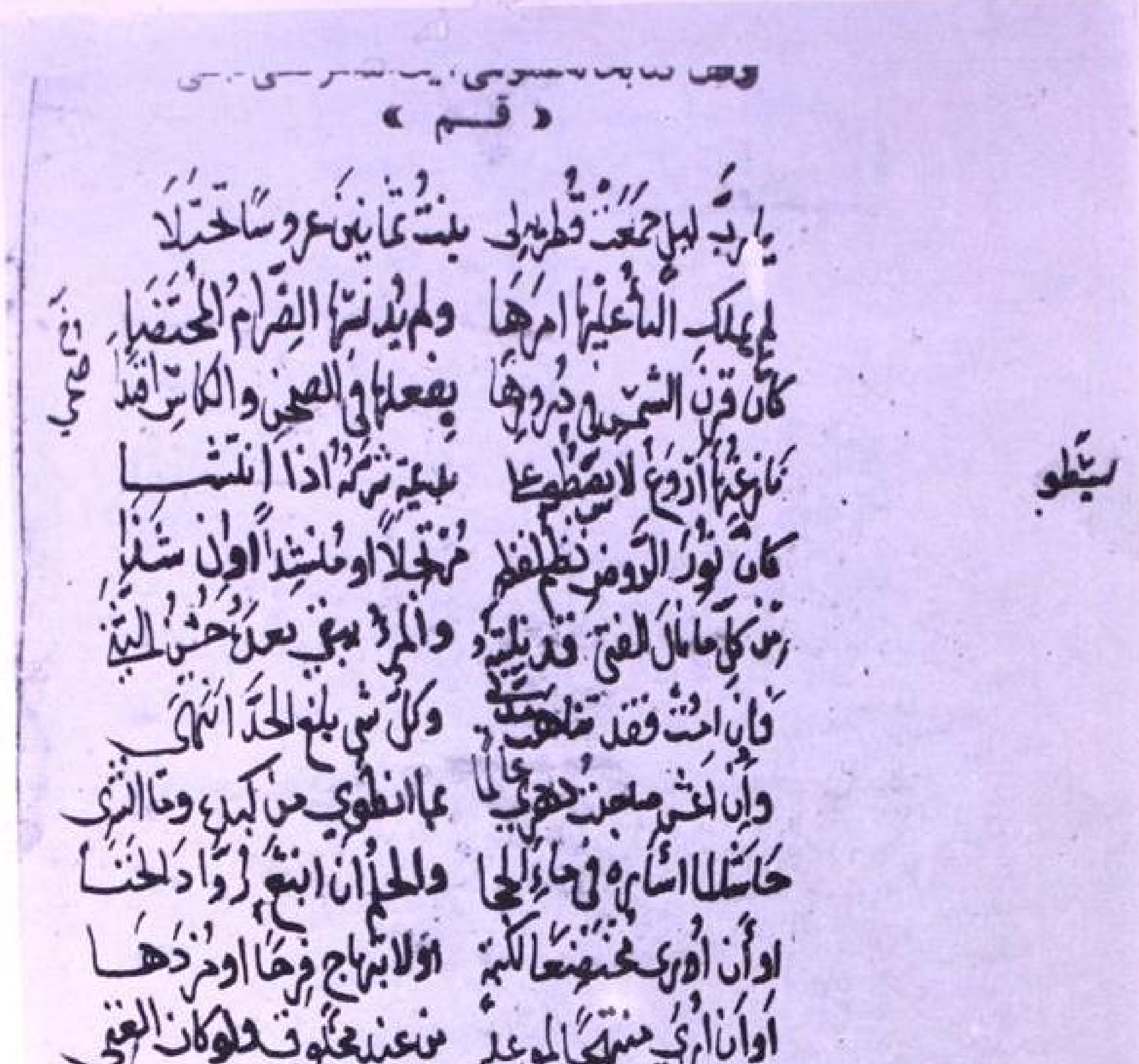
الحمد لله رب العالمين حمداً استدرّ اخلاف كرمه ويستمطر
سحائب نعمه حمداً يكون لنا في الآخرة نجياً مشفعاً الى
امّه وفي الدنيا مسعفاً من نقمه واشهد ان لا اله الا الله وحده
لا شريك له شهادة تنجينا من اليم عذابه وتولينا جزيل ثوا
به واشهد ان محمداً عبده ورسوله ابتعثه لانفاذ امره وانهاء عذره
وتقديم نذره صلى الله عليه وعلى اهل بيته خير معشره اما بعد فان
الادلة العقلية والنقلية متطابقة على شرف العلوم ومن اهمها
اهمها معرفة شرع الحي القيوم وهذا البيان كافل بالمهم منه
والمختوم على طريق العترة الطاهرة اولي العصوم الذين نقلهم ا
سناد معصوم عن معصوم واشتملت على اتمامه بالله القادر العا
لم على كل مقدور ومعلوم كتاب الطهارة وهي تطلق على النزاهة
من الادناس وعلى رفع الحدث وعلى كل واحد من الوضوء
والغسل والتيمم اذا اثر في استباحة الصلوة وهو المعنى الذي
استقر عليه اصطلاح علماء الخاصة ... في اطراف ... فيما
يسوغ له لا ريب في توقف استباحة الصلوة وان كانت ندبا والطواف
الواجب خاصة ومس كتابة القرآن عليها وتوقف صوم الجنب

آغاز کتاب «البیان» شهید اول (ش ٦٧)

شرط النهي وزوال المانع بالعقل [illegible] وقال النبي والمشروط [illegible] وان
كان [illegible] لا يتعلق الا بالحدوث ان يكون النهي فانما يتعلق في الصوم با
حداث توطين النفس فيهما على الامتناع بتجديد الخوف من عقاب الله
عز وجل او بفعل كراهية لحدوث هذه الاشياء فيكون متعلقا على هذا الوجه
[illegible] الاصول وقال ابو الصلاح النية هي العزم على كراهية الامور المذكورة
لكون الصوم لطفا في الواجب العقلي ان كان واجبا ولطفا في الندب العقلي
ان كان ندبا وكانهما نظرا الى ان العدم غير مقدور لاستمراره والمكلف به مقدور
فوجب رد ذلك الى امر وجودي اما توطين النفس او احداث الكراهية ومن
[illegible] ان الصوم منقول عن معناه اللغوي ولا يلزم العامي معرفة ذلك
لعدم [illegible] هو من فرض العلماء الفصل الثاني في الامساك وفيه
مطالب الاول فيما يمسك عنه وهو اقسام القسم الاول الابتلاع يجب
فيه الى هنا انتهى كلام المصنف السعيد الشهيد شمس الملة والحق
والدين عبدالله بن محمد بن مكي قدس الله روحه ونور ضريحه بمحمد واله
وصحبه وسلم
فرغ من تعليقه العبد الفقير الراجي عفو ربه
علي بن محمد بن حسن العاملي [illegible]
[illegible]

انجام کتاب «البیان» با انها، بخط ابن خاتون عاملی (ش ٦٧)

« تم »

يا رب ليل جمعت قطريه لي　　بنت ثمانين عروسا تجتلى

لم يملك الماء عليها امرها　　ولم يدنسها الضرام المحتضى

كان قرن الشمس في ذرورها　　يفعلها في الصحن والكاس اقتدى

ثم رعينا اروع لا يسطو على　　... اذا انتشا

كان نور الروض نظم لفظه　　مرتجلا او منشدا او ان شدا

من كل ما نال الفتى قد نلته　　والمرء يبقى بعده حسن الثنا

فان امت فقد تناهت لذتي　　وكل شي بلغ الحد انتهى

وان اعش صاحبت دهري عالما　　بما انطوى من صرفه وما انزوى

حاشا لما اسأره في حاء الحجا　　والحلم ان ابتغ زادا لخنا

او ان اري مختضعا لنكبة　　ولا ابتهاج فرحا او مرزها

او ان اري مبتهجا لموعد　　من عند مخلوق ولو كان الغني

رضيت بالله فنعم المرتضى　　لكل اسباب غدو ومسا

ثم الصلوة والسلام دائما　　على النبي العربي المهتدي

واله وصحبه اهل التقا　　ما طلعت شمس وما جا مسا

انجام «مقصوره» ابن درید ازدی (ش ٦٧)

بسم الله الرحمن الرحيم رب يسر

اللهم لك الحمد على ما انعمت واعطيت ونشكرك لما اوليت واسديت
ونسألك الصلوة على من انتجبت وارتضيت وانتجبت لرسالتك
وانتضيت بسيدنا محمد رسولك الذي اصطفيت الحافظ لما اوحيت
والناهض بما امضيت وعلى الائمة الطاهرين من اهل البيت صلوة تزيد
على عدد من نعمت والنبيين وترفع نور كل من اختصصت واعليت
واكرمت بعد رضوانك ما ارتضيت ونرغب اليك في التثبت على ما ارشدت
والتسليم لما ارتضيته ونرغب اليك في التثبت على ما ارشدت والتسليم
لما ارتضيت والرضا بما قضيت اما بعد فيقول العبد الفقير الى
الله تعالى الملك الودود عبد المحمود بن داود المصري عفا الله
تعالى عنه هذا كتاب احدثني على عمله بعض احد الاخوان من اهل
الايمان سلمهم الله بفضله لما اطلع من امالي الشيخ المفيد رضي الله
عنه على كتاب موسوم بالطرائف الدلايل وادلة المسائل
يتضمن كلاما في الامامة فرأى في اخره بابا من اغلاط العامة
اورده الشيخ رضي الله عنه على طريق التعجب منهم وضمنه يسيرا
من خطاياهم المحفوظ عنهم وجعله بابا قصيرا وقولا يسيرا حسبما
اقتضاه غرضه واشترطه واستغربه فاستحضر الباب وتلهف
على طول الخطاب بمسالك في سلوك سبيله واتباع قصده وقوله
بكلام نسيج وغرض لعرضه صحيح اتبعته ليكون ما اورده كتابا
مفردا وفنا في الامامة واحدا فاعلمته ان كتب الشيخ المفيد رضوان
الله عليه مفاتيح الفوائد ومصابيح المراشد وان السعيد من سلك

الله وهديه من هو اولاه من اهل البيت معادا [illegible]

آغاز کتاب «الطرائف» ابن طاوس (ش ٦٧)

بسم الله الرحمن الرحيم

اخبرنا الشيخ الامام الفقيه شهاب الدين ابو الفضل محمد
بن ابي سعد علي الغزنوي الحنفي رضي الله عنه قال اخبرنا
الشيخ ابو بكر المبارك بن كامل بن ابي غالب الخفاف اجازة قال اخبرنا
الشيخ ابو محمد يحيى بن علي الطراح بقراءتي عليه قال اخبرنا القاضي
ابو المظفر هناد بن ابراهيم النسفي اجازة قال اخبرنا ابو القسم
علي بن محمد بن الحسن الصوفي قال اخبرنا ابو عبد الله محمد بن خفيف
رحمه الله قال الشيخ المبارك بن كامل واخبرنا به الشريف ابو
الكرم المبارك بن جعفر بن مسلم الهاشمي بقراءتي عليه في جمادي الاولى
سنة خمس عشرة وخمسمائة به قال اخبرنا ابو محمد التميمي اجازة عن
السلمي عن ابي عبد الله بن خفيف قال الشيخ ابو بكر واخبرنا الشيخ ابو
الحسن علي بن احمد بن الحسن الموحد بقراءتي عليه قال اخبرنا هناد بن ابراهيم
النسفي اجازة قال اخبرنا علي بن محمد الصوفي قال ابو عبد الله بن خفيف
رحمه الله عليه الحمد لله الذي حمد نفسه بالثنا على نفسه لما هو
المعروف

آغاز «رسالهٔ تصوف» ابن خفيف (ش ٦٧)

الخمس واستثنيه اليومان اخيرا بالثمان ولا تقضى الجمعة في
ولا العيد ولا الايات لغير العالم بها مالم يستوعب الاحتراق
والطلاق القضا على الطواف والجنازه فيجاز وكذا النذر المطلق

تمت الرسالة والحمد لله الذى بنعمته تتم الصالحات
وتدفع المحذورات والصلوة والسلام على محمد وآله اولى
المعجزات والدلالات

والحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله كلهم
فرغ من تسويده العبد الفقير الى الله الراجى عفو الله
الذى لا يزول الا بالله وشفاعة مصطفاه ومكانة من ولاة المجال ولى
محمد بن على الصفى عامله الله بلطفه الخفى وغفر له
ولوالديه وللمؤمنين والمؤمنات المسلمين والمسلمات بكرمه
والداعى الفاضل امير ...

انجام كتاب «الألفية» شهيد اول (ش ٦٧)

بسم الله الرحمن الرحیم

قال الفقیر حسن بن راشد ، مبتدئاً باسم الاله الماجد

الحمد لله کما قد وجبا ، مبارکاً فیه کثیراً طیبا

والصلوات والتحیات علی ، من ظلم الظلم بنوره جلا

محمد اشرف خلق الله ، سید کل آمر وناه

وآله الائمة الاثنی عشر ، من لهم الرحمن فی الذکر ذکر

المرتضی اولهم والمنتظر ، آخرهم قد صح هذا فی الخبر

وبعد فاعلم زادک الله هدی ، الی سادتی لک ما قد بعدا

بنظم النبیه شمس الدین ، العالم العلامة الامین

ذاک الذی فاز من السعاده ، برتبة العلم مع الشهاده

مجتهد العصر بغیر شک ، مفتی الوری محمد بن مکی

اسکنه الله بفضل رحمته ، فی جنة الفردوس مع ائمته

آغاز «نظم الالفیة» ابن راشد حلی (ش ٦٧)

حسنا واما ان يكن قبل النسبه • زاد على الكامل فيما رتبه

ستين مع ستين قبل مغرب • وبعدها ستين ايضا اوجب

وفرضه التعيين ثم هكذا • من فاته الخمس ليوم اذا

استنه اليوم الى العرفان • فليجبر الانسان بالثمان

والعيد والجمعه لمن تعقى • ثم قضى الآيات ليس فرضا

لغير ذي علم بها المنافاة • الا اذا استوعب الاحتراقا

ثم القضا الملحقوا مجازه • على الطوائف وعلى الحيوان

وكل نذر مطلق واجره • لله قبل بد ومع بعد

والصلوات ابد الليالي • على النبي المصطفى والآل

وهذه الرسالة الالفيه • نظمتها بالكلمة البهيه

في ثالث العشرين من ربيع • الاول الواقع في التبيع

في عام خمس بعد عشرين حجته • بعد ثمان من مئين انقضت

ثنتان وثلث ضبطا • وبعدها خمس بحكي تمطا

واسأل الافاضل الائمه • الدين هداه الامه

لنشرها وامرها بنيل العفو • ما وجدوا من خلل وهفو

فانه من شيمة الانسان • بل كل منسوب الى الامكان

ويسألوا الله بفضل منهم • للعفو لي فالله يعفو عنهم

زادني الله رشدا وهدى • رب العباد في محل الشهدا

وزاده فضلا بغير منه • في جنة الخلد مع الائمه

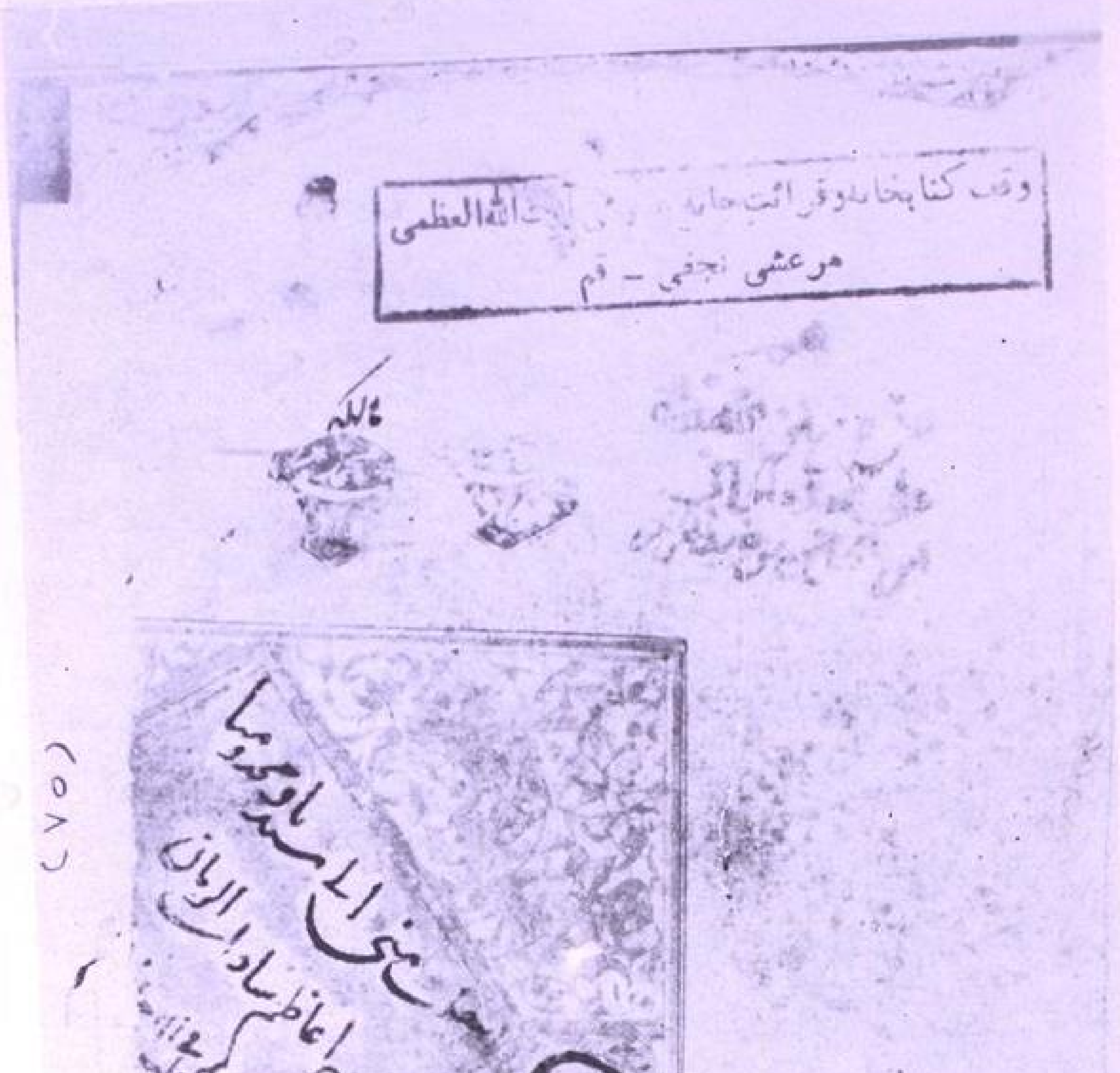
ثم الصلاه والسلام النامي • على النبي واله الكرام

ما غردت في ايكها الحمائم • وهطلت من مزنها الغمائم

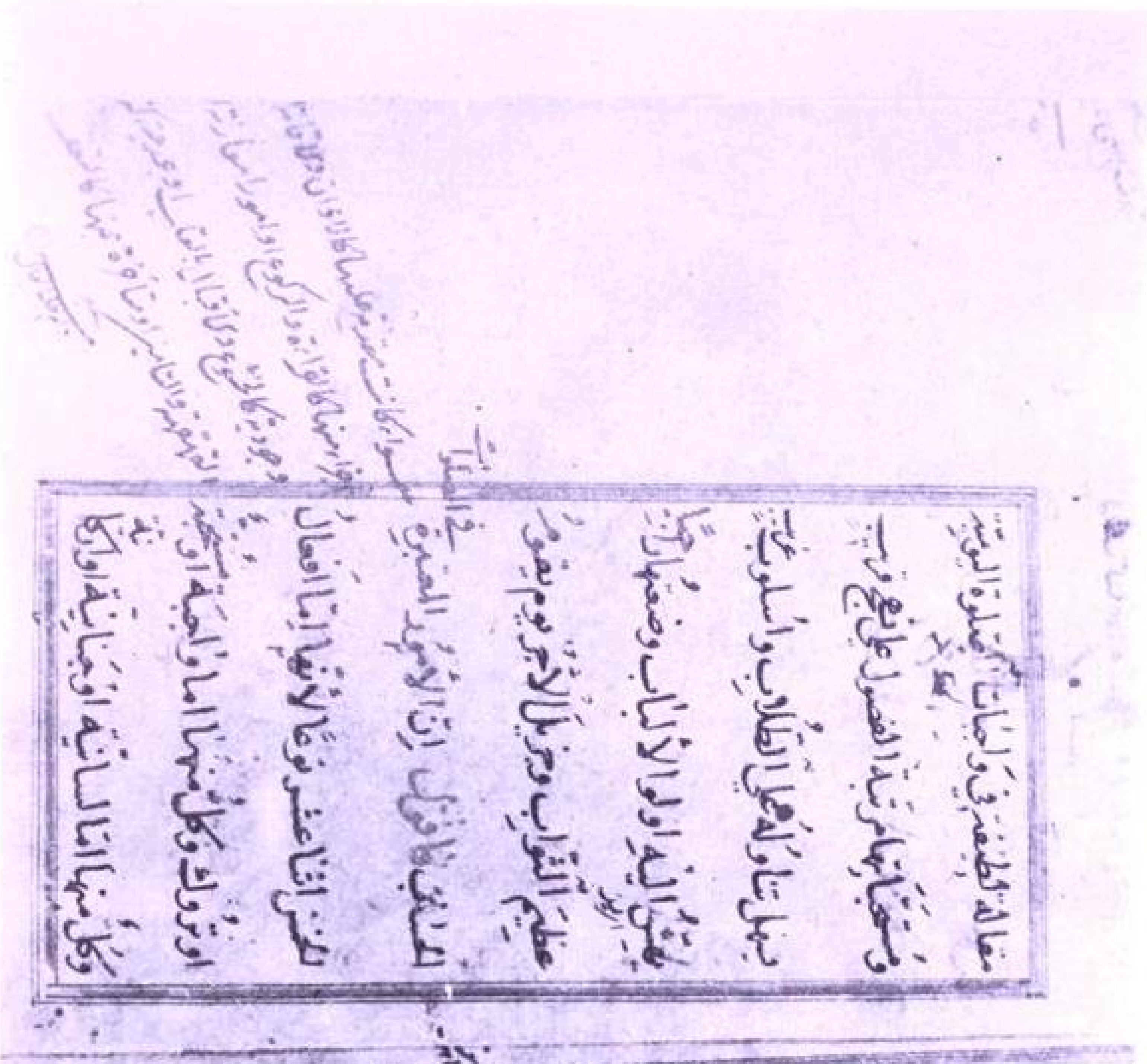
والحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله وسلم • تمت ... سنة ...

تمت بحمد الله للكاتب لطف الله به

انجام « نظم الالفية » ابن راشد حلي (ش ٦٧)

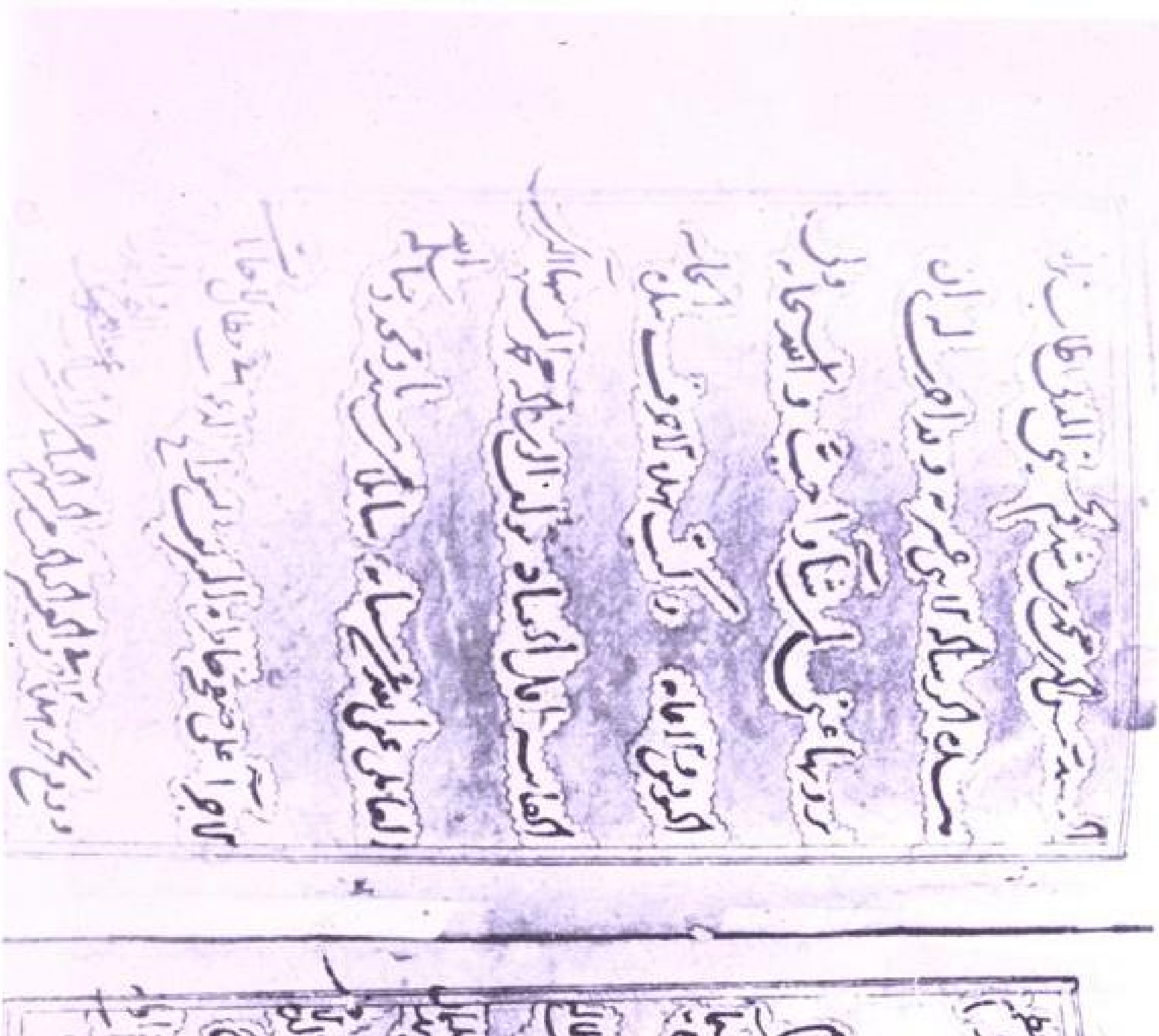
روی برگ اوّل «اثنا عشریه» شیخ بهائی با خطّ خود شیخ (ش ۷۵)

آغاز «اثناعشریه» شیخ بهائی (ش ۷۵)

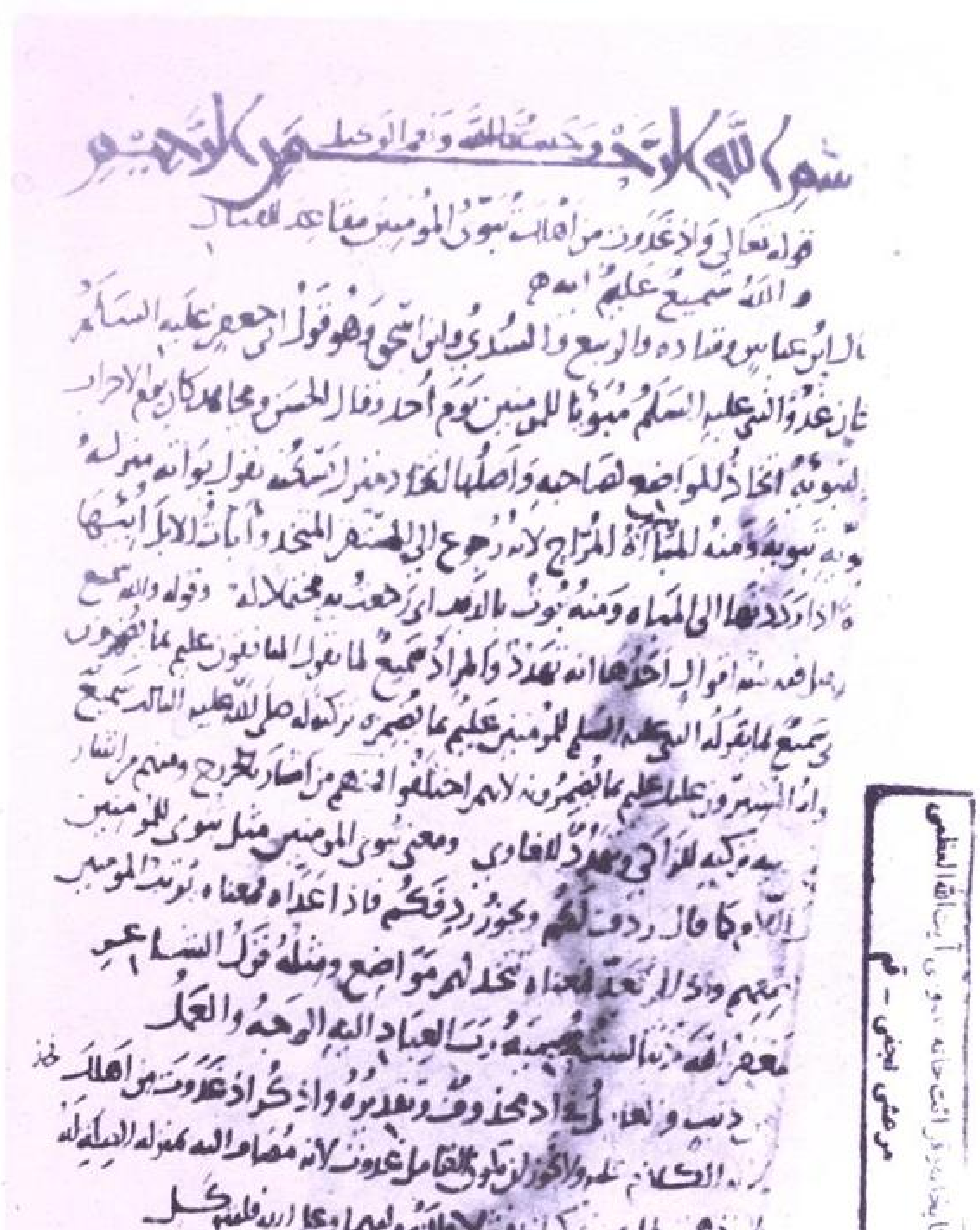
انجام «اثناعشریه» شیخ بهائی (ش ۷۵)

اجازه بخط شیخ بهائی (ش ۷۵)

اجازهٔ شیخ طوسی پشت برگ اول تبیان (ش ۸۳)

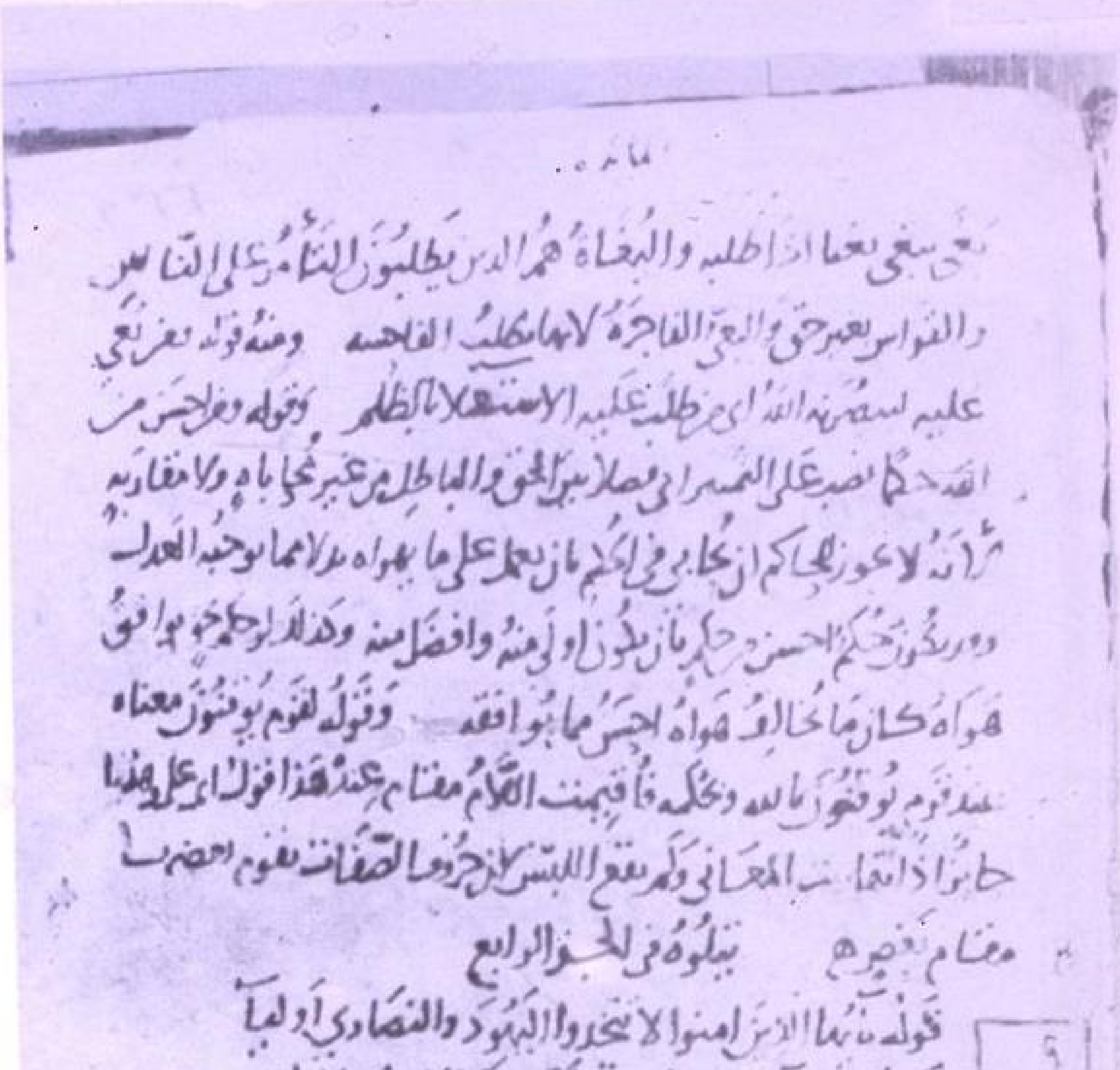

بسم الله الرحمن الرحيم وحسبنا الله ونعم الوكيل

قوله تعالى وإذ غدوت من أهلك تبوئ المؤمنين مقاعد للقتال
والله سميع عليم آية
قال ابن عباس وقتادة والربيع والسدي وابن اسحاق وهو قول أبي جعفر عليه السلام
كان غدو النبي عليه السلام مبوئا للمؤمنين يوم أحد وقال الحسن ومجاهد كان يوم الأحزاب
التبوئة اتخاذ المواضع لصاحبه وأصلها اتخاذ منزل تسكنه تقول بوأته منزله
تبوئة ومنه المباءة المراح لانه رجوع إلى المستقر المتخذ وأباءة الإبل [illegible]
إذا رددتها إلى المباءة ومنه بوء بالوعد أي رجع به محتملا له وقوله والله سميع
عليم فيه [illegible] أقوال أحدها أنه تهدد والمراد سميع لما يقول المنافقون عليم بما يضمرون
سميع لما يقوله النبي عليه السلام للمؤمنين عليم بما تضمره [illegible] رسوله صلى الله عليه وآله سميع
لما [illegible] المشيرون عليك عليم بما يضمرون لانهم اختلفوا فمنهم من أشار بالخروج ومنهم من أشار [illegible]
[illegible] تزكية للراضي وتهدد للعاصي ومعنى تبوئ المؤمنين مثل تبوئ للمؤمنين
[illegible] كما قال ردف لكم ويجوز ردفكم فاذا عداه فمعناه تبوئ المؤمنين
[illegible] وإذا لم تعده فمعناه تتخذ لهم مواضع ومثله قول الشاعر
[illegible] رب العباد إليه الوجه والعمل
[illegible] وإذ غدوت من أهلك [illegible]

وقف كتابخانه [illegible] آية الله العظمى مرعشي نجفي - قم

آغاز «التبیان» شیخ طوسی (ش ۸۳)

يبغي بغياً اذا طلبه والبغاة هم الذين يطلبون الاثم على الناس
والفواحش بغير حق والبغي الفاجرة لانها تطلب الفاحشة ومنه قوله بغي
عليه لينصرنه الله اي من طلب عليه الاستعلاء بالظلم وقوله ومن احسن من
الله حكماً نصب على التمييز اي فصلاً بين الحق والباطل من غير محاباة ولا مقاربة
ثم انه لا يجوز للحاكم ان يحابي في الحكم بان يعمل على ما يهواه بل لانما يوجبه العدل
ومن يكون حكم الحسن حكم بان يكون اولى منه وافضل منه وكذلك لو حكم بما يوافق
هواه كان ما خالف هواه احسن مما يوافقه وقوله لقوم يوقنون معناه
عند قوم يوقنون بالله وبحكمه فانهم يعرفون الكلام معناه عند هذا قول اي على هذا
جاز اذا تقاربت المعاني ولم يقع اللبس لان حروف الصفات تقوم بعضها
مقام بعض
يتلوه في الجزء الرابع
قوله يا ايها الذين امنوا لا تتخذوا اليهود والنصارى اولياء
بعضهم اولياء بعض ومن يتولهم منكم فانه منهم ان الله
لا يهدي القوم الظالمين
والحمد لله رب العالمين والصلاة على محمد وآله الطيبين الطاهرين
حسبنا الله ونعم الوكيل

انجام «التبیان» شیخ طوسی (س ۸۳)

کتاب کنز العرفان

بسم الله الرحمن الرحیم

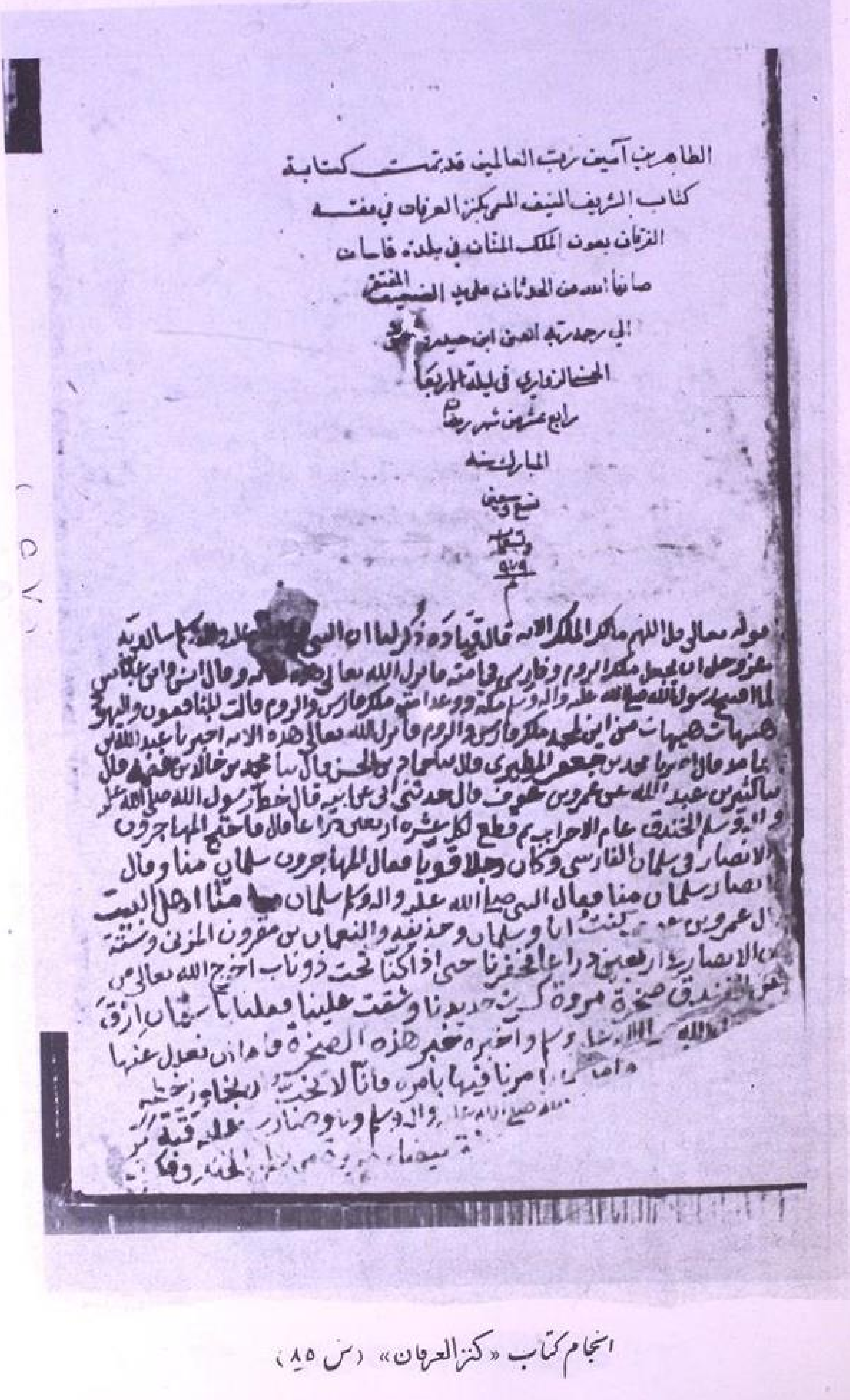
الحمد لله الذي انزل على عبده الكتاب لكل شيء تبيانا وجعله

لتصديق نبوته وتاييد رسالته معجزا وبرهانا

وقف کتابخانه عمومی آیت الله مرعشی نجفی

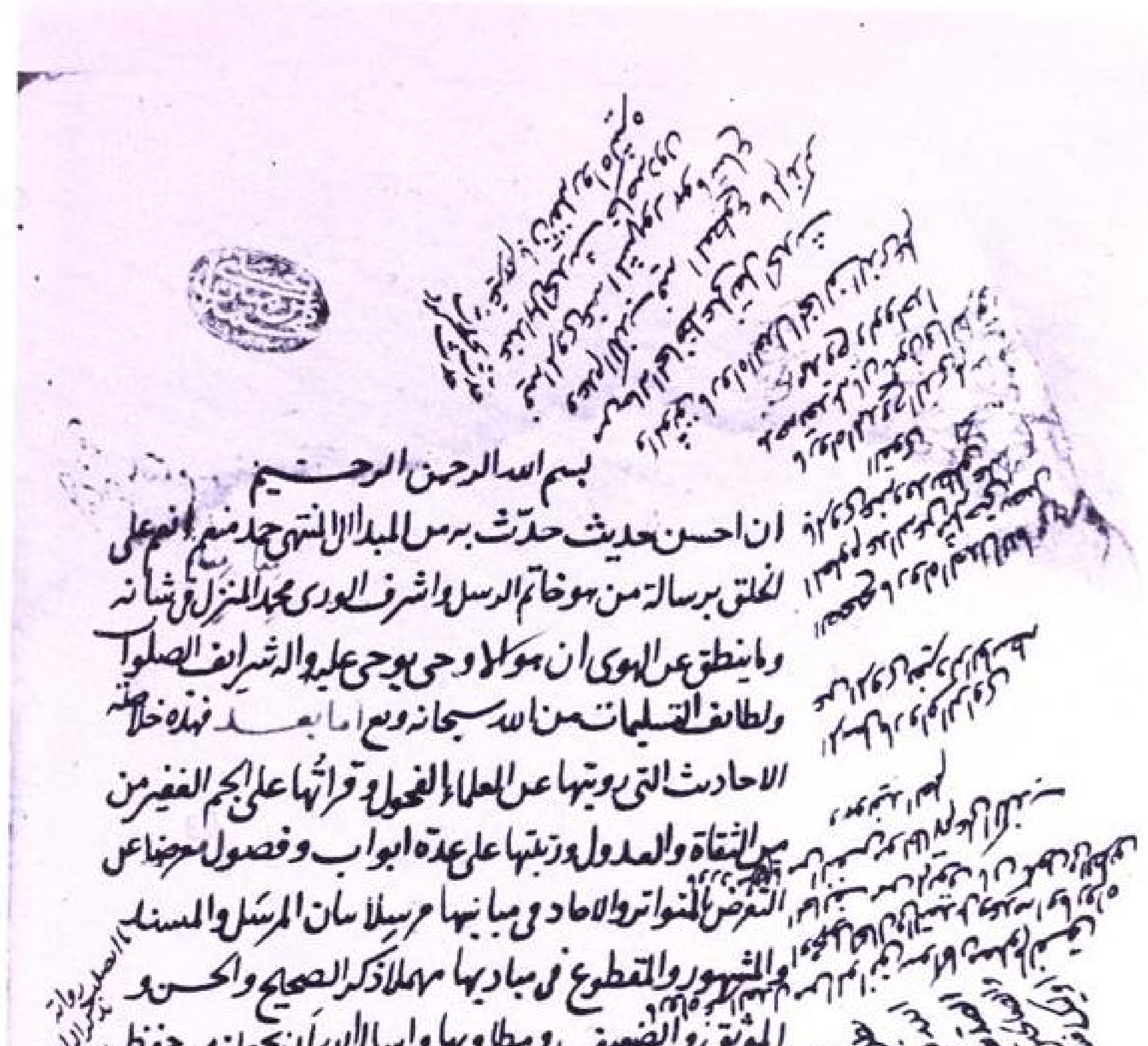
قم

آغاز کتاب «کنز العرفان» (ش ۸۵)

الطاهرين آمين رب العالمين قد تمت كتابة
كتاب الشريف المنيف المسمى بكنز العرفان في فقه
القرآن بعون الملك المنان في بلدة قاسان
صانها الله من الحدثان على يد الضعيف المفتقر
الى رحمة ربه الغني ابن حيدر ...
الحسن الزواري في ليلة الاربعا
رابع عشرين شهر رمضان
المبارك سنة
تسع وسبعين
وتسعمائة
٩٧٩

قوله تعالى قل اللهم مالك الملك الآية قال قتادة ذكر لنا ان النبي صلى الله عليه وآله وسلم سأل ربه
عز وجل ان يجعل ملك الروم وفارس في امته فانزل الله تعالى هذه الآية وقال انس وابن عباس
لما فتح رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم مكة ووعد امته ملك فارس والروم قالت المنافقون واليهود
هيهات هيهات من اين لمحمد ملك فارس والروم فانزل الله تعالى هذه الآية اخبرنا عبد الله
... قال اخبرنا محمد بن جعفر الطبري قال ... بن الحسن قال ... محمد بن خالد ...
... كثير بن عبد الله بن عمرو بن عوف قال حدثني ابي عن ابيه قال خط رسول الله صلى الله عليه
وآله وسلم الخندق عام الاحزاب ثم قطع لكل عشرة اربعين ذراعا قال فاحتج المهاجرون
والانصار في سلمان الفارسي وكان رجلا قويا فقال المهاجرون سلمان منا وقال
الانصار سلمان منا فقال النبي صلى الله عليه وآله وسلم سلمان منا اهل البيت
قال عمرو بن عوف كنت انا وسلمان وحذيفة والنعمان بن مقرن المزني وستة
من الانصار في اربعين ذراعا فحفرنا حتى اذا كنا تحت ذو ناب اخرج الله تعالى من
بطن الخندق صخرة مروة كسرت حديدنا وشقت علينا فقلنا يا سلمان ارق
الى رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم واخبره خبر هذه الصخرة فاما ان نعدل عنها
... فانا لا نحب ان نجاوز خطه
... صلى الله عليه وآله وسلم ... عليه قبة تركية
...

انجام کتاب «کنز العرفان» (ص ۸۵)

بسم الله الرحمن الرحيم

ان احسن حديث حدث به من المبدأ الى المنتهى حمد منعم انعم على
الخلق برسالة من هو خاتم الرسل واشرف الورى محمد المنزل في شانه
وما ينطق عن الهوى ان هو الا وحي يوحى عليه واله شرايف الصلوات
ولطائف التسليمات من الله سبحانه وبعد امابعد فهذه خلاصة
الاحاديث التي رويتها عن العلماء الفحول وقراتها على الجم الغفير من
بين الثقاة والعدول ورتبتها على عدة ابواب وفصول معرضا عن
التعرض المتواتر والاحاد وعن مبانيها مرسلا بيان المرسل والمسند
والمشهور والمقطوع في مباديها مهملا ذكر الصحيح والحسن
الموثق والضعيف في مطاويها واسأل الله ان يجعلني ممن حفظ
على امته اربعين حديثا من امر الدين نخير موفق ومعين على
مسؤول المؤمنين ومامول الموقنين الباب الاول
في تهليل رب العالمين والصلوة على سيد المرسلين وتفضيل عترته الطاهرين
وشرف ذريته الاكرمين قال رسول الله ص يقول الله عز وجل لا اله الا الله
حصني من دخل حصني امن من عذابي وقال ص من قال لا اله الا الله
موقنا دخل الجنة وقال ص ما من عبد يقول لا اله الا الله الا يقول
الله صدق عبدي لا اله الا انا اشهدكم يا ملائكتي اني قد غفرت له

آغاز «خلاصة الأحاديث» علامه حلى (ش ٨٦)

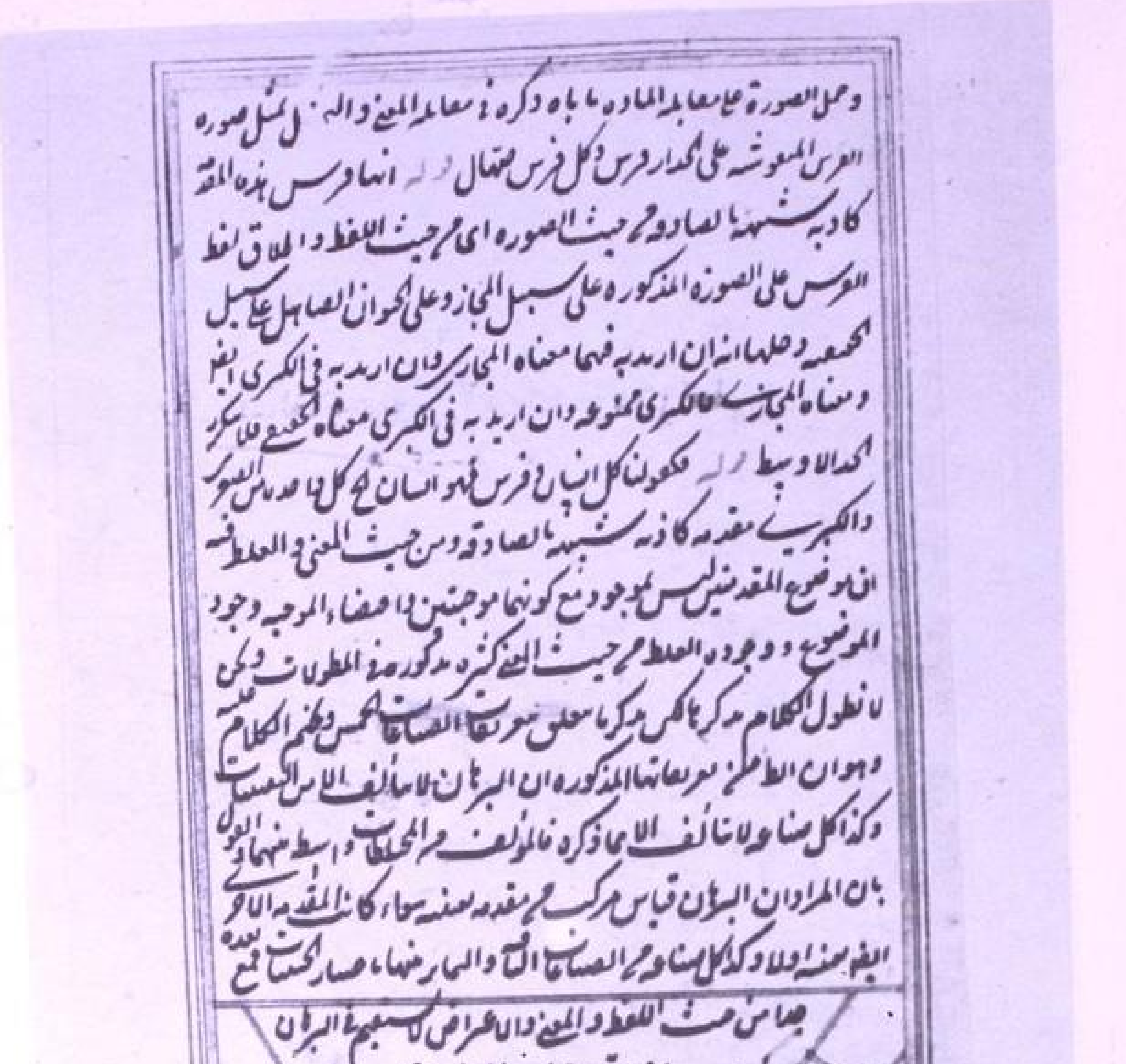
من يعطي ويهرب من المخلوقين هربا ويفر من العاصين فرارا ويشتغل
بذكري اشتغالا لا يكثر التسبيح دائما ويكون بالوعد صادقا وبالعهد وافيا
ويكون قلبه طاهرا وفي الصلوة زاكيا وفي الفرائض مجتهدا وفيما عندي
من الثواب راغبا ومن عذابي راهبا ولاحبائي قرينا وجليسا يا
احمد لو صلى العبد صلوة اهل السماء والارض ويطوي الطعام مثل الملائكة
ولبس لباس العاري ثم أرى في قلبه من حب الدنيا ذرة او سمعتها او
رياستها او حليها او زينتها لا يجاورني في داري ولانزعن من قلبه
محبتي وعليك سلامي ورحمتي والحمد لله رب العالمين والصلوة على محمد وآله

ولا اظلمن قلبه حتى ينساني

انجام « خلاصة الاحاديث » علامهٔ حلی (ش ۸۶)

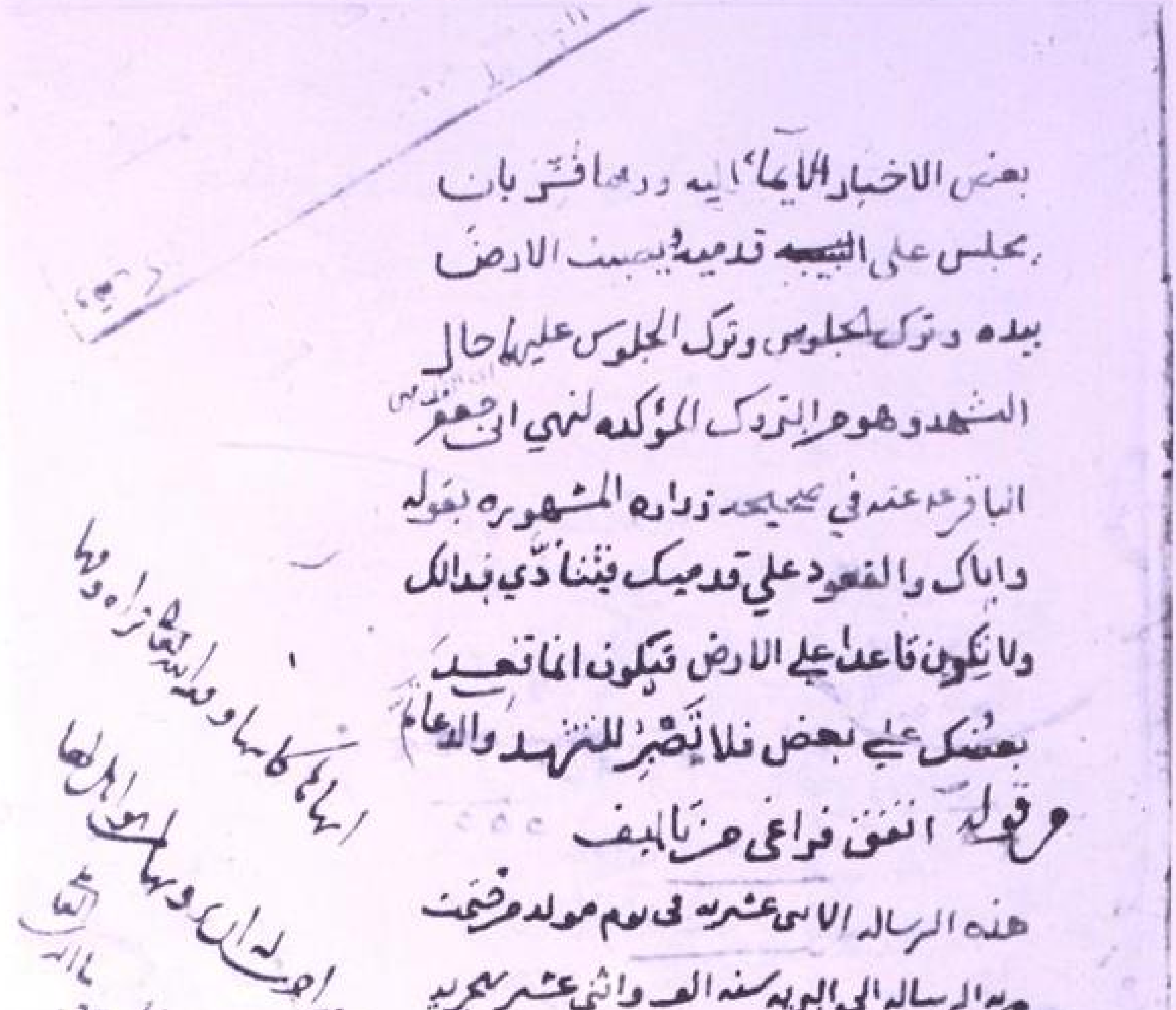
آغاز حاشیه شرح ایساغوجی (ش ۹۲)

وحمل الصورة على معاينة المادة بما ذكره في معاينة المعنى واللفظ لمثل صورة
الفرس المنقوشة على الجدار فرس وكل فرس صهال قوله انما فرس بهذه المقدمة
كاذبة شبيهة بالصادقة من حيث الصورة اي من حيث اللفظ واطلاق لفظ
الفرس على الصورة المذكورة على سبيل المجاز وعلى الحيوان الصاهل على سبيل
الحقيقة وحاصله انه ان اريد به فيهما معناه المجازي وان اريد به في الكبرى [illegible]
ومعناه المجازي في الصغرى فالكبرى ممنوعة وان اريد به في الكبرى معناه الحقيقي فلا يتكرر
الحد الاوسط قوله فيكون كل انسان فرس فهو انسان اي كل واحد من الصغرى
والكبرى مقدمة كاذبة شبيهة بالصادقة ومن حيث المعنى واللفظ فانه
ان موضوع المقدمتين ليس بموجود مع كونهما موجبتين واقتضاء الموجبة وجود
الموضوع ووجوه الغلط من حيث المعنى كثيرة مذكورة في المطولات ولكن
لا نطول الكلام بذكرها لكن نذكر ما يتعلق بموقعات الصناعات الخمس ونختم الكلام
وهو ان الظاهر من تعاريفها المذكورة ان البرهان لا يأتلف الا من اليقينيات
وكذا كل صناعة لا تأتلف الا مما ذكره فالمؤلف من المخيلات واوسط منهما والقول
بان المراد ان البرهان قياس مركب من مقدمة يقينية سواء كانت المقدمة الاخرى
اليقينية ايضا وكذا كل صناعة من الصناعات [illegible]
مما من حيث اللفظ والمعنى وان اعترض كما سبق في البرهان
لوجوب [illegible] مقدمة [illegible] الصورة
الحمد لله الواهب للصور والصلوة
والسلام على سيد البشر وعلى
آله واصحابه بعدد الشجر
والحجر والمدر
تمت

انجام حاشیهٔ شرح ایساغوجی (ش ۹۲)

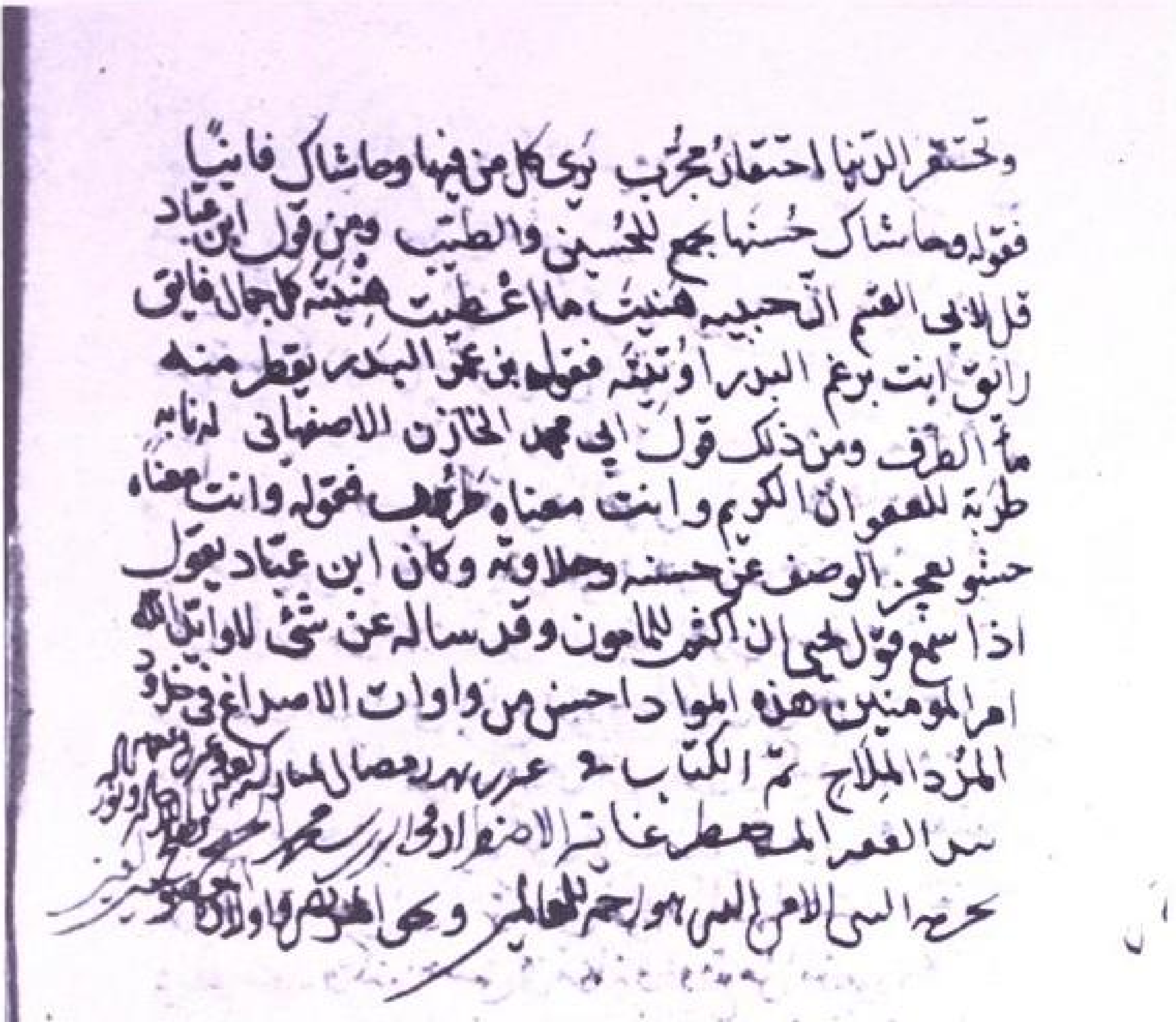
بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي وفقنا للاهتداء الى شريعة اشرف شريف
المرسلين وسيد الاولين والاخرين وهدانا الاقتداء
باهل بيته الائمة الطاهرين صلوات الله عليه وعليهم اجمعين
وبعد فيقول اقل العباد محمد المشتهر ببهاء الدين
العاملي عفى الله عنه هذه مقالة لطيفة في واجبات
الصلوة اليومية ومستحباتها مترتبة الفصول على حسن
ترتيب ليسهل تناوله على الطلاب واسلوب غريب
يهتش اليه اولو الالباب وضعتها رجاء عظيم الثواب
وجزيل الاجر يوم يقوم الحساب فاقول ان
الامور المعتبرة في الصلوات الخمس اثنا عشر
نوعا لانها اما افعال او تروك وكل منهما اما
واجبة او مستحبة [illegible]
او ركانية [illegible] المقالة الاثني
عشرية منحصرة في اثني عشر [illegible] تفصيلها

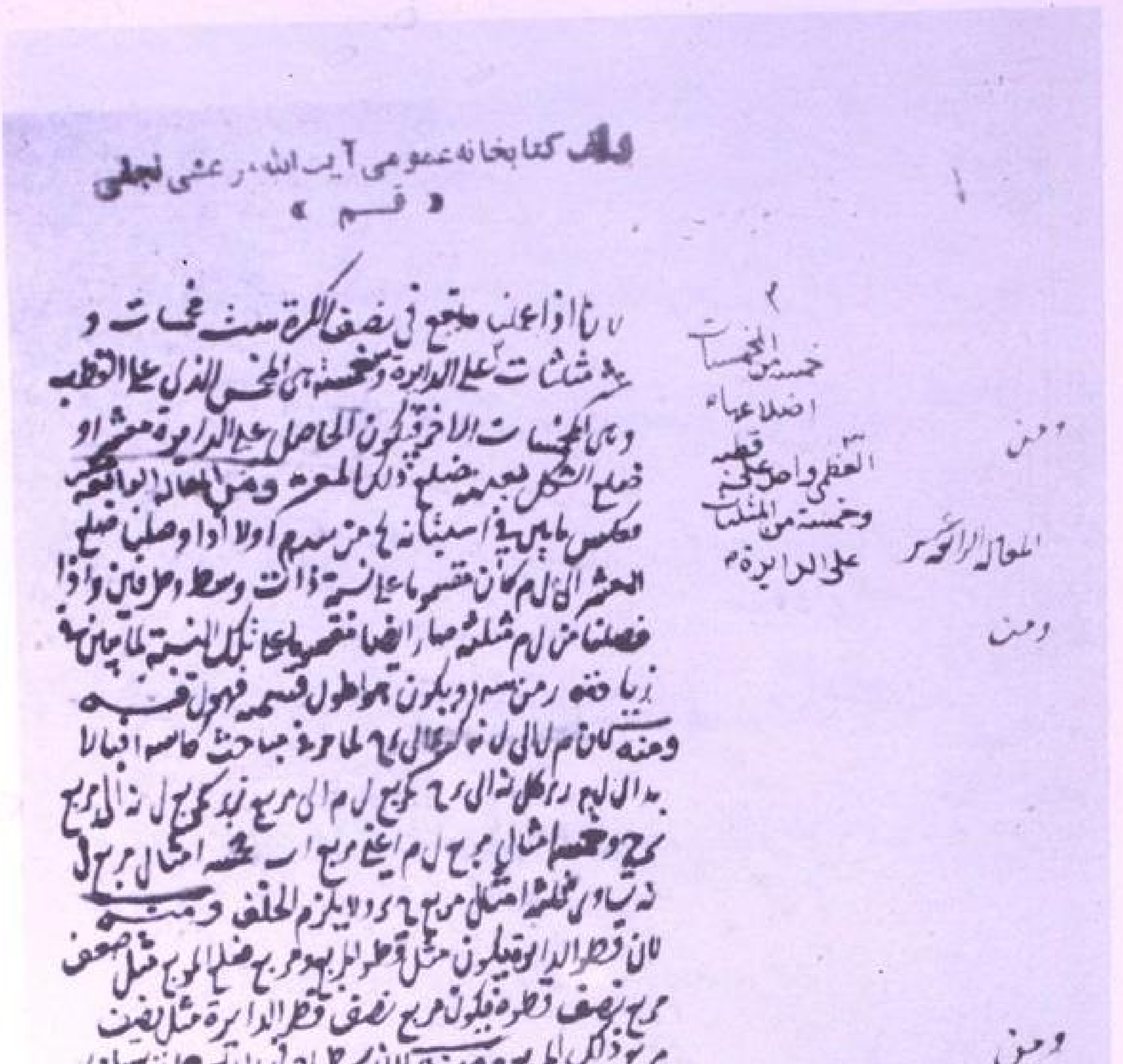

بعض الاخبار الايماء اليه وردها فتي بان
يجلس على اليتيه قدميه ويصيب الارض
بيده وترك الجلوس وترك الجلوس عليهما حال
التشهد وهو من التروك المؤكدة لنهي ابي جعفر
الباقر عليه السلام في صحيحة زرارة المشهورة بقوله
واياك والقعود على قدميك فتتاذى بذالك
ولا تكون قاعدا على الارض فيكون انما قعد
بعضك على بعض فلا تصبر للتشهد والدعاء
وقوله الفق فراغي من تاليف
هذه الرسالة الاثنى عشرية في يوم مولد من فتحت
به الرسالة الى البرية سنة الف واثني عشر هجرية
على صاحبها الف الف صلوة وسلام وتحية وانا احوج
الخلق الى رحمة الله الغني محمد المشتهر ببهاء الدين العاملي
وفقه الله للعمل في يومه لغده قبل ان يخرج الامر
من يده والحمد لله رب العالمين

انجام «الاثناعشرية» وانهاء بخط شيخ بهائى (ش ١٠٤)

وتحتقر الدنيا احتقار مجرب يرى كل من فيها وحاشاك فانيا
فقوله وحاشاك حسنها جمع التحسين والتطييب ومن قول ابن عباد
قال لابي العلم التحبيه هنيئت ما اعطيت هنيئة كالجمال فايق
رائق ابنت برغم البدر او تيقه فقوله برغم البدر يقطر منه
ماء الظرف ومن ذلك قول ابي محمد الخازن الاصفهاني لرنابه
طربه للعقوان الكريم وانت معناه طرب فقوله وانت معناه
حشو يعجز الوصف عن حسنه وحلاوته وكان ابن عباد يقول
اذا سمع قول الحيا ان الكمى للماحون وقد ساله عن شئ للواثق الله
امير المومنين هذه المواد احسن من واوات الاصداغ في خدود
المرد الملاح تم الكتاب [illegible] عشر شهر رمضان المبارك [illegible]
[illegible]
[illegible] للعالمين [illegible]

انجام «فقه اللغة» ثعالبی (ش ۱۱۰)

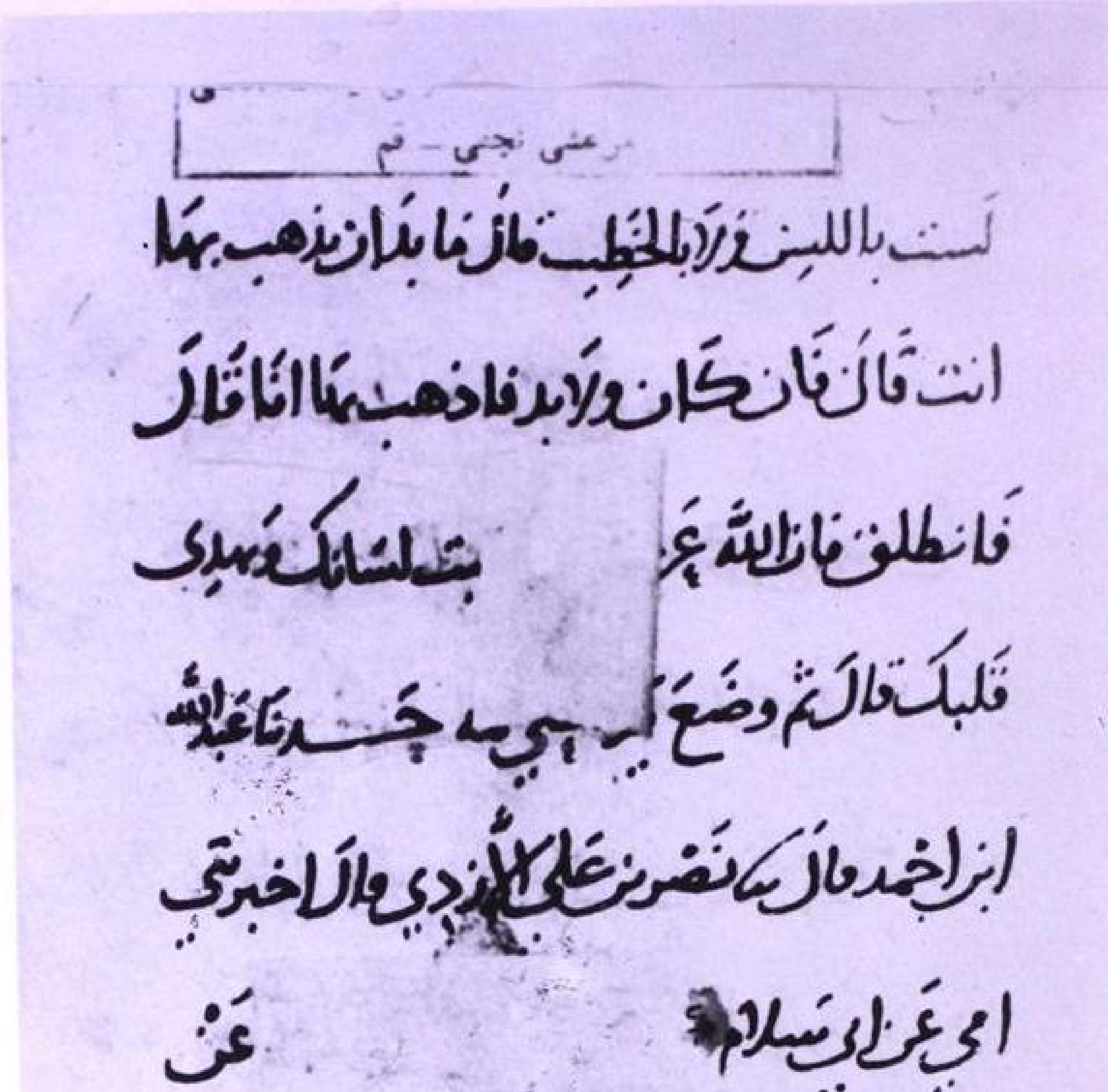
انجام حاشیهٔ تحریر اقلیدس (ش ۱۱۰)

قسم

في قميص بثلثة دراهم فلما عرفه لم يشتر منه شيئا
ثم اتى آخر فلما عرفه لم يشتر منه شيئا فاتى غلاما
حدثا فاشترى منه قميصا بثلثة دراهم ثم جاء
أبو الغلام واخبره فاخذ ابوه درهما ثم جاء به
فقال خذ هذا الدرهم يا امير المؤمنين قال ما شأن
هذا الدرهم قال كان قميصا ثمنه درهمين
قال باعني رضاي واخذ رضاه هو [illegible] ابي
حدثني ابي قال حدثنا وكيع قال حدثنا علي
ابن صالح عن يحيى بن هانئ بن عروة المرادي

بسمه تعالى
قد انتقل الى العبد ... جعفر ...
١٣٢١
في شوال
وقد استكتبت ...
الذي هو فضائل
احمد بن حنبل

آغاز نسخهٔ «فضائل علی» ابن حنبل (ش ۱۱۳)

مرعشی نجفی – قم

لست باللبس ولا بالخطيب قال فما بد ان يذهب بهما

انت قال فان كان ولا بد فاذهب بهما انا قال

فانطلق فان الله عز [illegible] بت لسانك ويهدي

قلبك قال ثم وضع يده على صدره حدثنا عبد الله

ابن احمد قال ثنا نصر بن علي الازدي قال اخبرني

ابي عن ابي سلام [illegible] عن

عمران بن ظبيان عن [illegible] عن علي عليه

السلام ان رسول الله صلى الله عليه كان اذا اراد

سفرا قال اللهم بك اصول وبك احول وبك

المرعشی

انجام نسخهٔ «فضائل علی» ابن حنبل (ش ۱۱۳)

تركنوا الى الدنيا فانها لا تدوم لاحد ولا تهتموا لها فما يكون الا ما
شا الله ولا ترفضوها فان الحسنى الى الانسان وان الاخرة لا تنال
الا بها وكانت مدة ملكه اربع عشرة سنة وستة اشهر ثم ملك
بعده ابنه سابور وفي ايامه ظهر ماني تزعم انه نبي مرسل من الهند ما ردوت وقال بالا
فتبع سابور المذهب ماني والقول بالاله النور واله الظلمة ثم دعا الى
المجوسية وترك المانوية وكان ملكه ثلاثا وثلثين سنة ونصف سنة
وثمانية عشر يوما ثم ملك ابنه هرمز وهو الذي يقال له هرمز البطل وكان
مدة ملكه سنة وقيل سنة وعشرة اشهر ثم ملك بعده ابنه بهرام
ثلثين سنة ويقال ان اباه مانى عرض عليه مذاهب الثنوية فاجابه
الى الناحية الدقيقة الى ان احس رعاية المستغرقين في البلاد والذين يدعو
الناس الى الثنوية فقتلهم وفي ايام ماني هذا ظهر اسم الزنادقة الذي
اليه يضيفت الزندقة وذلك ان المجوس كان لهم كتاب يسمونه البستاه
وكان لرشيح يسمونها الزند كان من اتاهم بزيادة على كتابهم سموه زندى
فلما انتهات العرب ولسان هذا الاسم عربته وقالت زنديق والثنوية
هم الزنادقة ولحق هذا الاسم سائر من اعتقد في العالم القدم وكان
الذي اتاهم بهذا الكتاب المذكور زرادشت الذي تزعم الفرس انه نبيها
المرسل اليها وكان زرادشت هذا في زمن الفرس اوله وفي مدة كان
بينه وبين دارى بن دارى الذي هو اخر من ملك من الفرس الاول
على ما ذكر المحققون مايتين سنة وكان زرادشت هذا خادم شعيا النبي عم

وقيل اثنين وثلثين سنة

ن

صفحه ای از «کمامة الزهر» ابن بدرون (ش ۱۱۴)

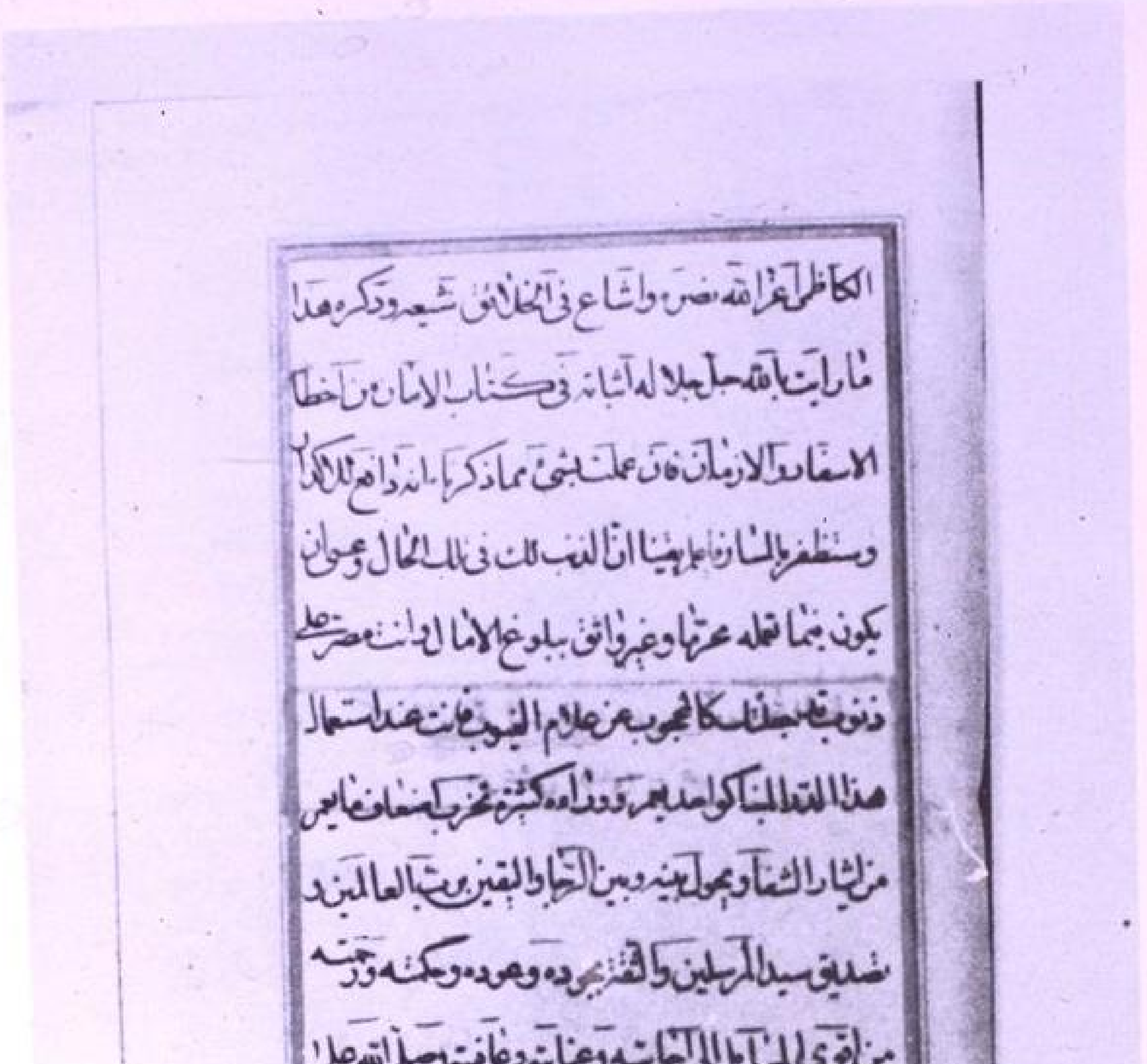
ثلثة ما رقى النسران حيث رقوا ... وكلما طار من نسر ولم يطر
ثلاثة ما أرى السعدان مثلهم ... فضلاً ولو عززوا بالشمس والقمر
ومر من كل شيء فيه أطيبه ... حتى التمتع بالآصال والبكر
من للجلال الذي غضت مهابته ... قلوبنا وعيون الأنجم الزهر
أين الوفاء الذي أصفوا شرائعه ... فلم يرد أحد منها على كدر
أين الإباء الذي أرسوا قواعده ... على دعائم من عز ومن فخر
كانوا رواسي أرض الله منذ نأوا ... عنها استطارت بمن فيها ولم تقر
كانوا مصابيحها حتى خبوا عثرت ... هذي الخليقة يا لله في سدر
كانوا شجى الدهر فاستهوتهم خدع ... منهم وبادهم منها على سرر
من لي ولا من بهم إن أطبقت محن ... ولم يكن وردها يفضي إلى صدر
من لي ولا من بهم إن أظلمت نوب ... ولم يكن ليلها يفضي إلى سحر
من لي ولا من بهم إن عطلت سنن ... وأخفيت ألسن الآثار والسير
وويلمه من طلوب للثار يدركه ... لو كان ذنبا على إنسان ذي عمر
على الفضائل إلا الصبر بعدهم ... سلام مرتقب للأجر منتظر
يرجو ولا في أختها طمع ... والدهر ذو عقب شتى وذو غير
من فيها بفاضحة ... على الحسان حصا الياقوت والدر

الله وحده وبعد الصلوة على رسول الله عبده والذي صحبه
الأخ في الحقيقة عبد العزيز بن ... المالكي حامدا
يوم الثلثا ثاني عشر شعبان من سنة الف و...

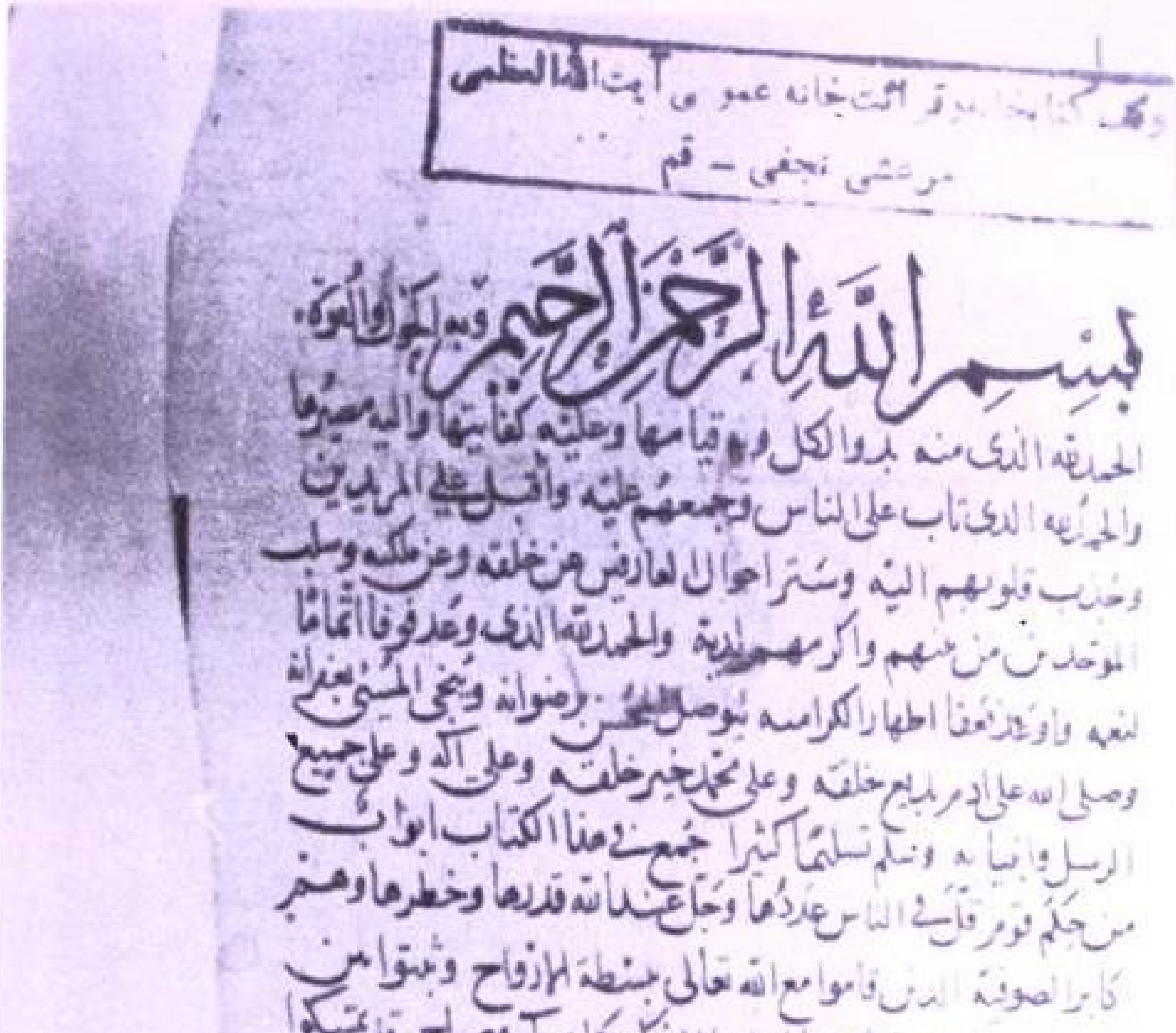
انجام «كمامة الزهر» ابن بدرون (ش ١١٤)

آغاز کتاب «الأمان» ابن طاوس (ص ۱۱۶)

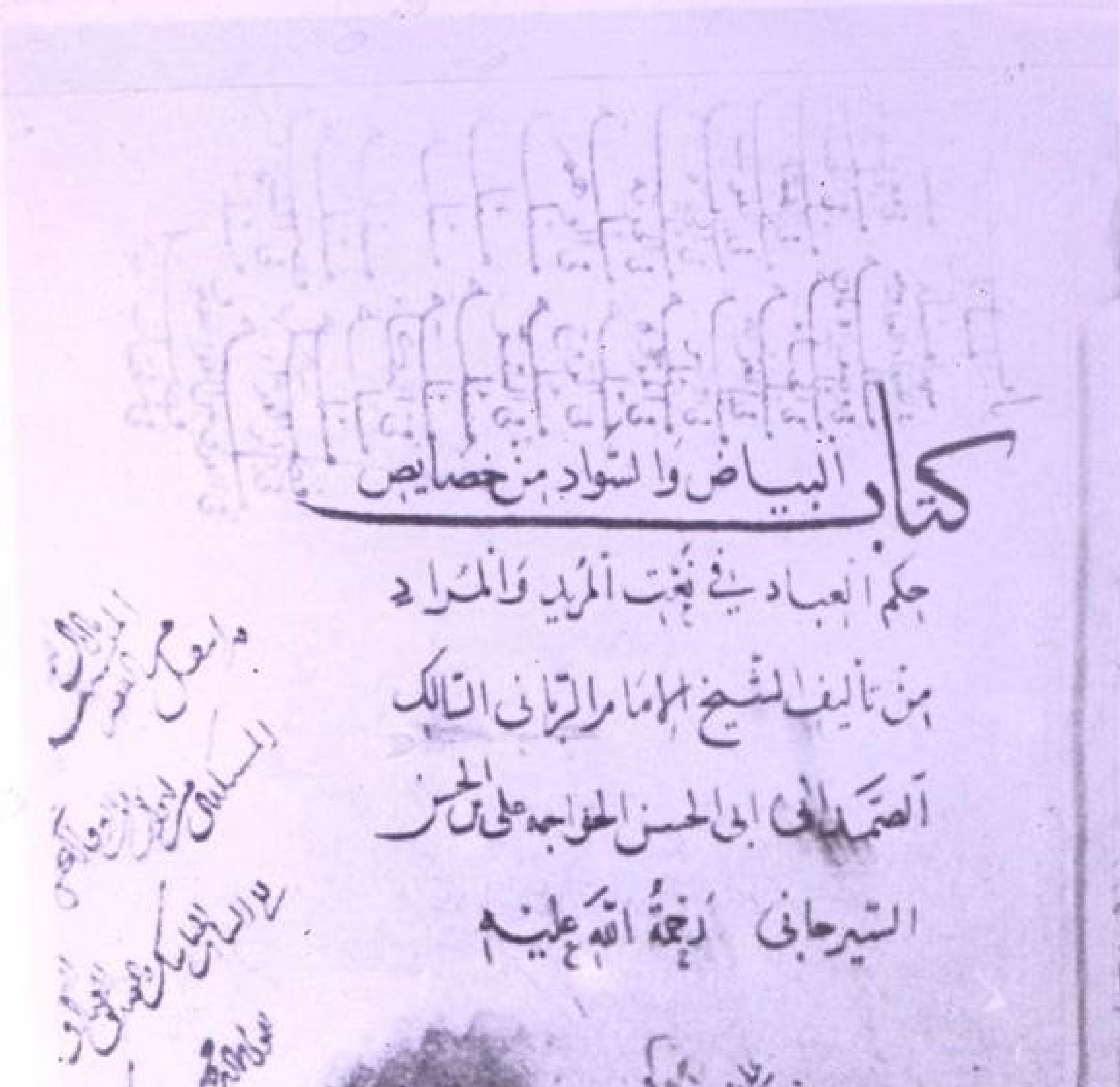

انجام کتاب «الأمان» ابن طاوس (ش ۱۱۶)

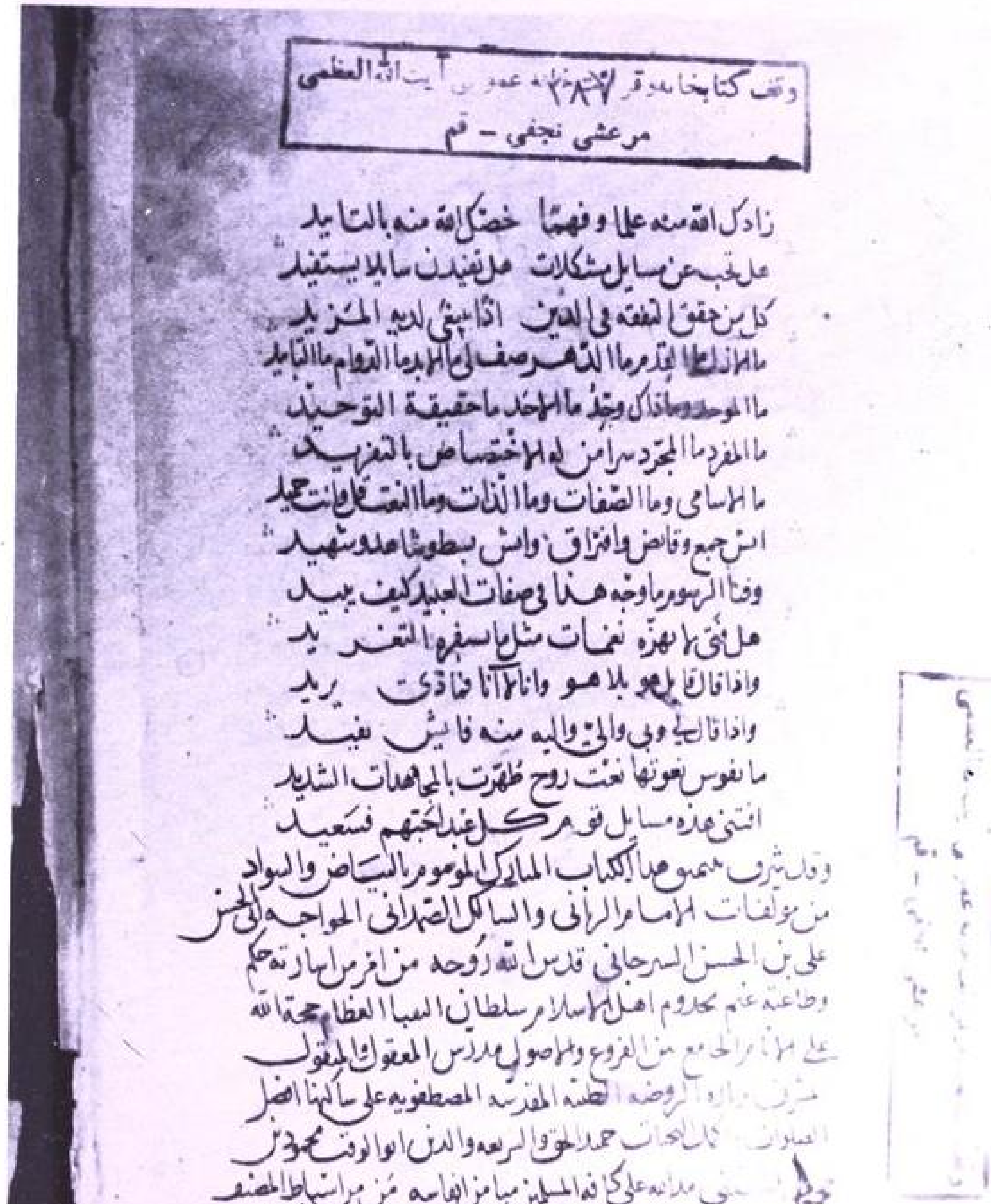

بسم الله الرحمن الرحيم وبه الحول والقوة
الحمد لله الذي منه بدو الكل وبه قيامها وعليه كفايتها واليه مصيرها
والحمد لله الذي تاب على الناس فجمعهم عليه واقبل على المريدين
وجذب قلوبهم اليه وستر احوال العارفين عن خلقه وعن ملكه وسلب
الموحدين من نفسهم واكرمهم بالربوبية والحمد لله الذي وعد فوفا اتماما
لنعمه واوعد عفوا اظهارا لكرامته يوصل المحسن رضوانه وينجي المسيء بغفرانه
وصلى الله على ادم بديع خلقه وعلى محمد خير خلقه وعلى آله وعلى جميع
الرسل وانبيائه وسلم تسليما كثيرا جمعت في هذا الكتاب ابواب
من حكم قوم قل في الناس عددها وجل عند الله قدرها وخطرها وهم
اكابر الصوفية الذين قاموا مع الله تعالى بسقطة الازواج وثبتوا من
خلائقه برسم الاشباح وانقطعوا الى ذكره كل مساء وصباح قد تمسكوا
بكتاب الله عز وجل ظاهرا وباطنا عقلا وقلبا واقتدوا بسنن رسول الله صلى الله
عليه قولا وفعلا واخذا جمعها من جمعها محبة لسلفهم وخدمة لخلفهم
مفتقرا الى الله [illegible] وروايتهم حققه الله في دعواه ولا اخلاه
من معناه [illegible] بحذف الاسانيد اذ كانت اسانيد الحكم متولها
ورواتها وجودها [illegible] معناها [illegible] حظ عظيم ومن عجز
فهمه من ذلك معناه فهو على خطر جسيم فالواجب على من لم يفهم معنى
كلامهم [illegible] تعطيلا وفي الرد
تعطيلا [illegible] الجاهل المدعي اخذه على سبيل الظاهر فيجعله حجة لباطله
[illegible] الى ادراك ذلك فيعتقد الكفر على [illegible]
[illegible] المريدون عن فهمها على دوام
[illegible] الاحوال متصلة والاعمال منقطعة والذي

آغاز کتاب «السواد والبیاض» سیرجانی (ش ۱۱۷)

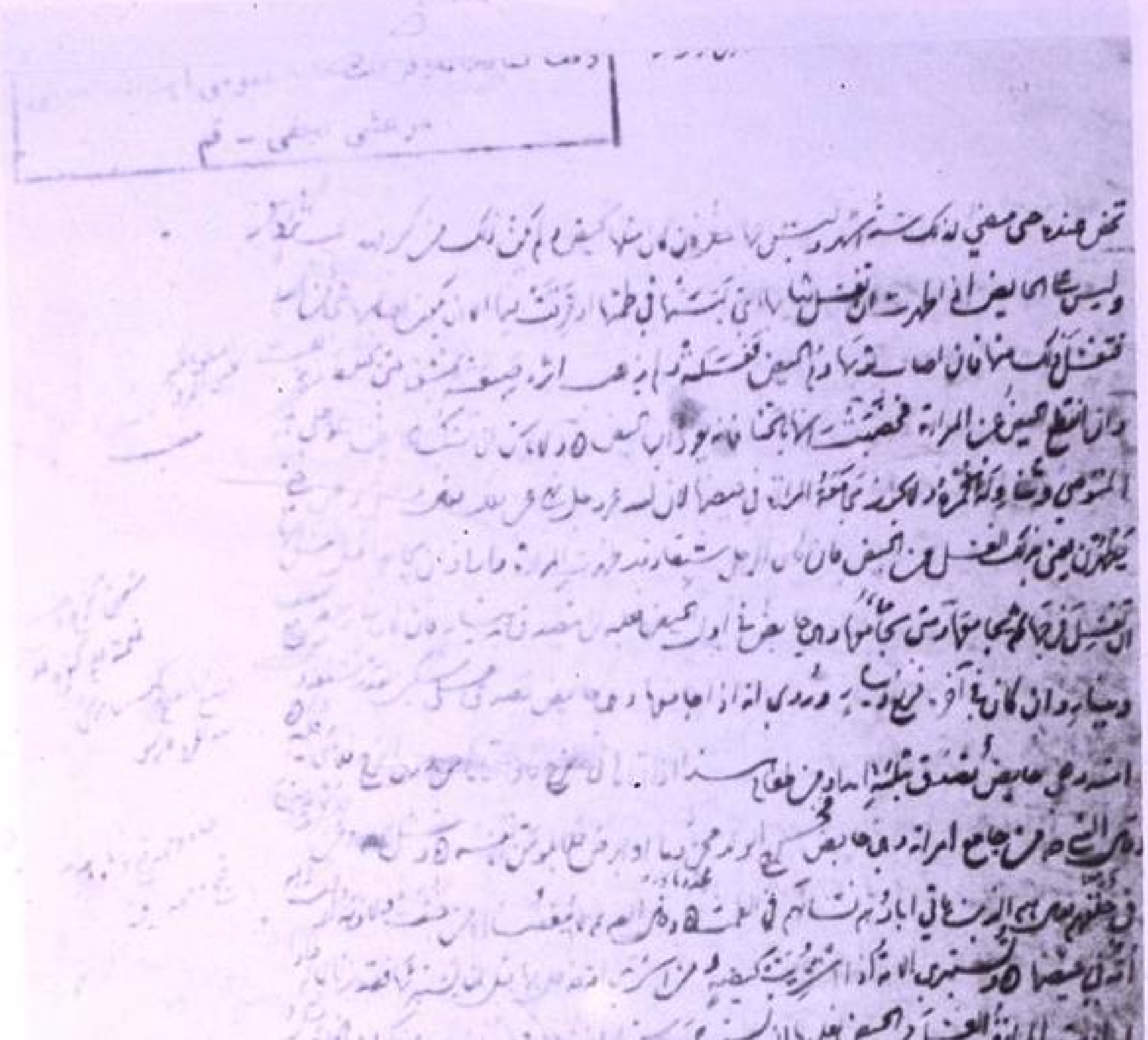
روی برگ اول «البیاض والسواد» سیرجانی دش ۱۱۷)

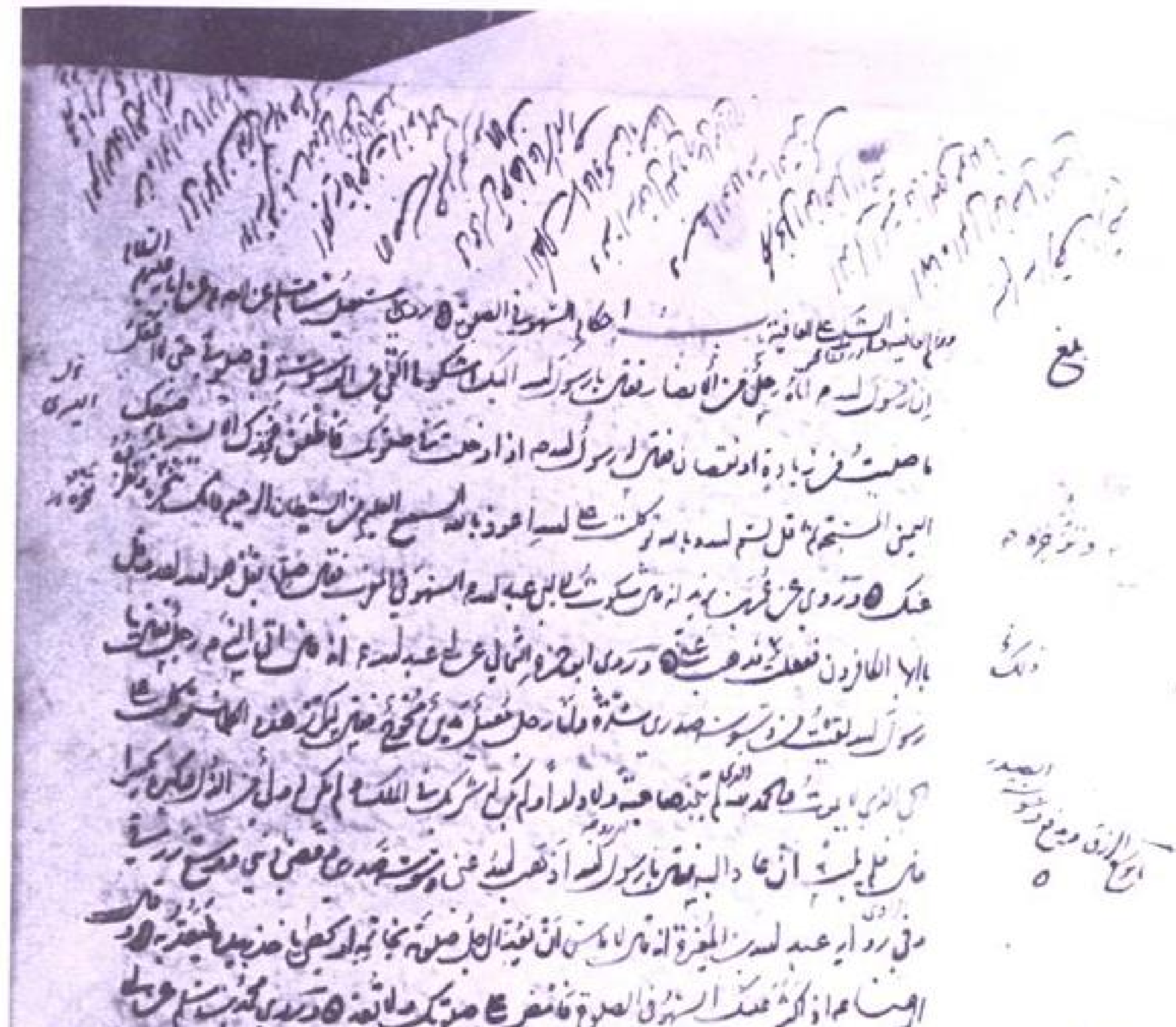
زاد کل الله منه علما و فهما   خصک الله منه بالتأیید
هل تجب عن مسایل مشکلات   هل تفیدن سایلا یستفید
کل من حقق التفقه فی الدین   اذا ینبغی لدیه المزید
ما الازل ما الابد ما الدهر صف لی   ما الابد ما الدوام ما التأبید
ما الموحد وما ذاک وجد   ما الاحد ما حقیقة التوحید
ما المفرد ما المجرد سر امن له الاختصاص بالتفرید
ما الاسامی وما الصفات وما الذات وما الفعل وانت حمید
اش جمع وقابض وافتراق   واش بسط وشاهد وشهید
وفنا الرسوم ما وجه هذا   فی صفات العبید کیف یبید
هل یری ما هزه نغمات   مثل ما یسمع التغرید
واذا قال لا هو بلا هو   وانا لا انا فما ذی یرید
واذا قال لی وبی والی   والیه منه فایش یفید
ما نفوس نعوتها نعت روح   طهرت بالمجاهدات الشدید
انتهی هذه مسایل قوم   کل عبد اجبتهم فسعید

وقد تشرف بسمو هذا الکتاب المبارک الموسوم بالبیاض والسواد
من مؤلفات الامام الربانی والسالک الصمدانی الخواجه ابی الحسن
علی بن الحسن السیرجانی قدس الله روحه من اعز من اشارته حکم
وطاعته غنم مخدوم اهل الاسلام سلطان العلماء العظام حجة الله
علی الانام الجامع من الفروع والاصول مدرس المعقول والمنقول
[illegible] الروضة [illegible] المقدسة المصطفویة علی ساکنها افضل
الصلوات [illegible] حمید الحق والشریعة والدین ابو الوقت محمود بن
[illegible] مد الله علی کافة المسلمین [illegible] من اسباط المصنف
ابو محمد علی بن محمد بن [illegible] علی الخطیب [illegible] الملقب بعماد
[illegible] منه یوم العید الاول من شوال لسنة ست واربعین وسبعمائة
والمأمول من کرمه ان لا ینساه من خاطره الشریف
[illegible] اوان مطالعته

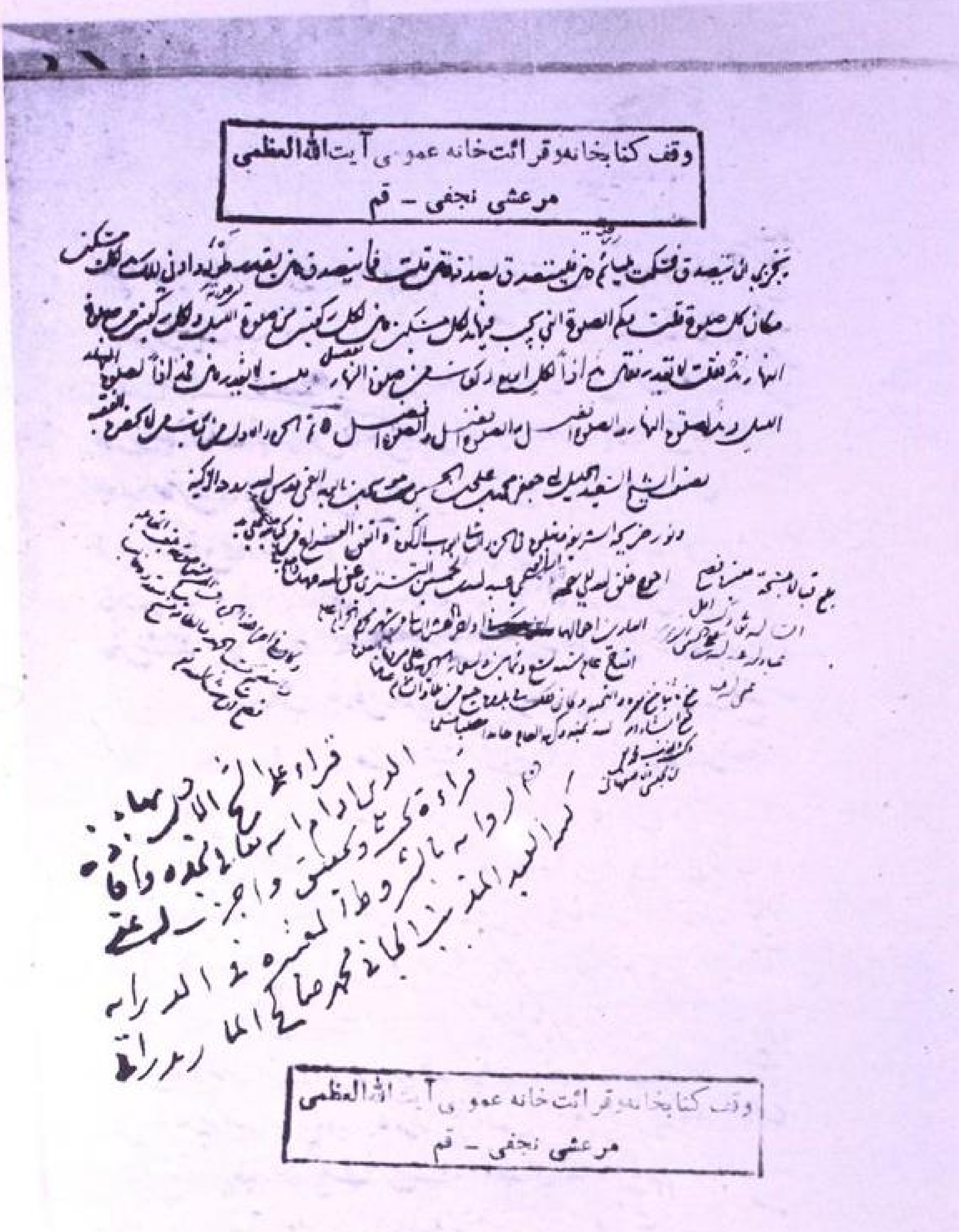
انجام کتاب «البیاض والسواد» سیرجانی (ش ۱۱۷)

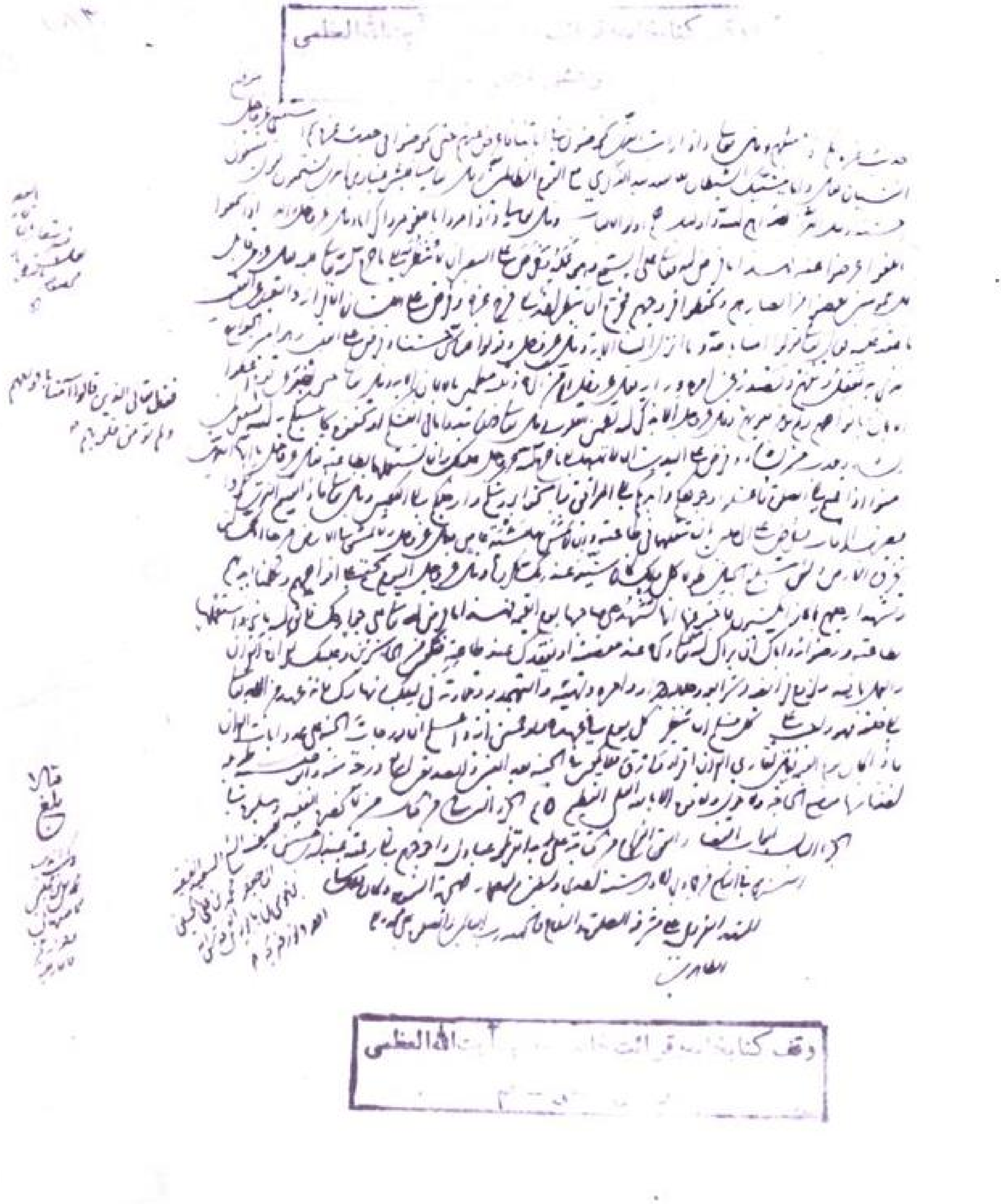
آغاز برگهای قدیم «من لا یحضر» شیخ صدوق (ش ۱۳۲)

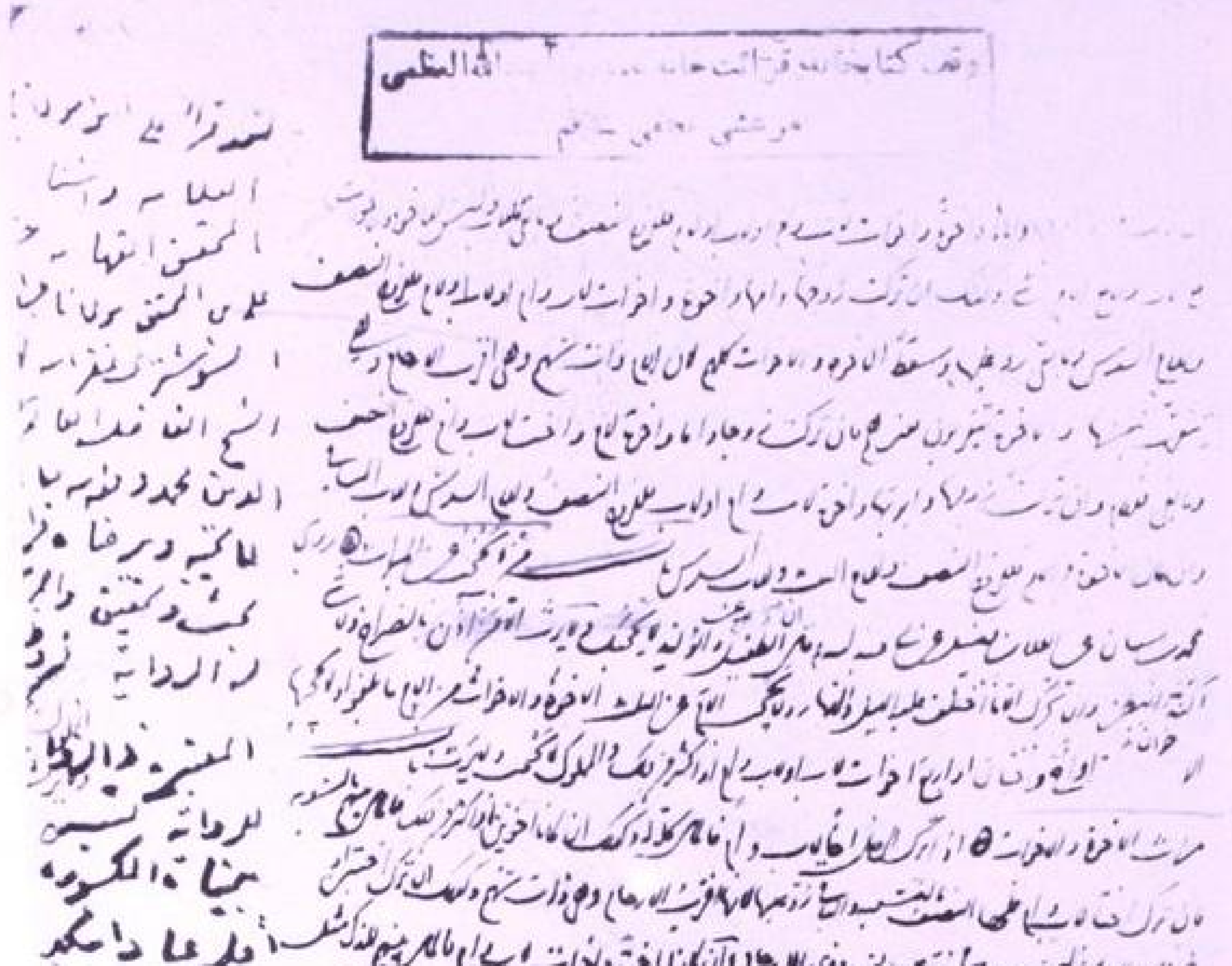
صفحه‌ای از کتاب «من لایحضر» با اجازهٔ ملاصالح مازندرانی (ش ۱۲۲)

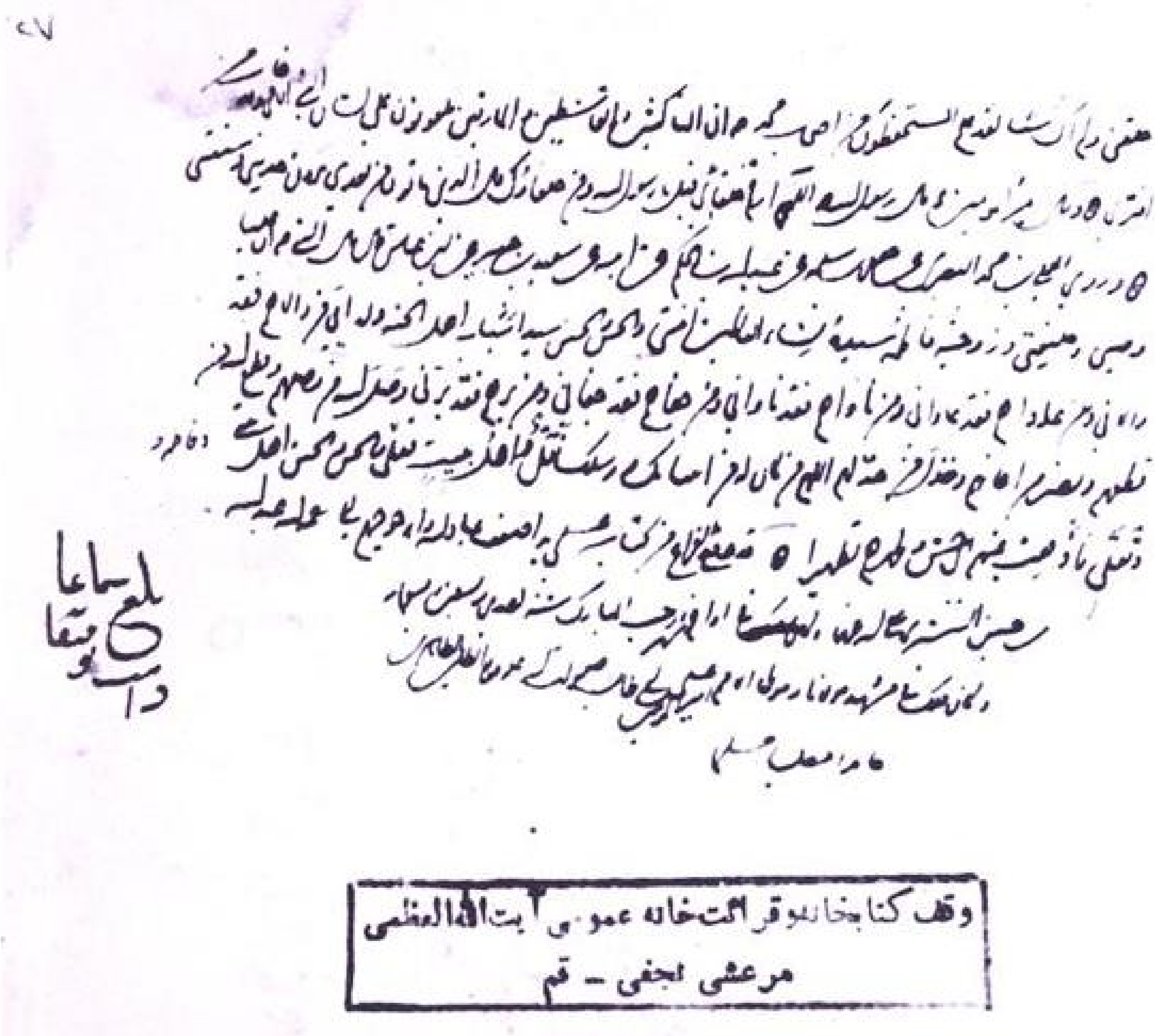
انجام جزء اوّل «من لایحضر» با بلاغ مجلسی اوّل و اجازهٔ ملّا صالح مازندرانی (ش ۱۳۲)

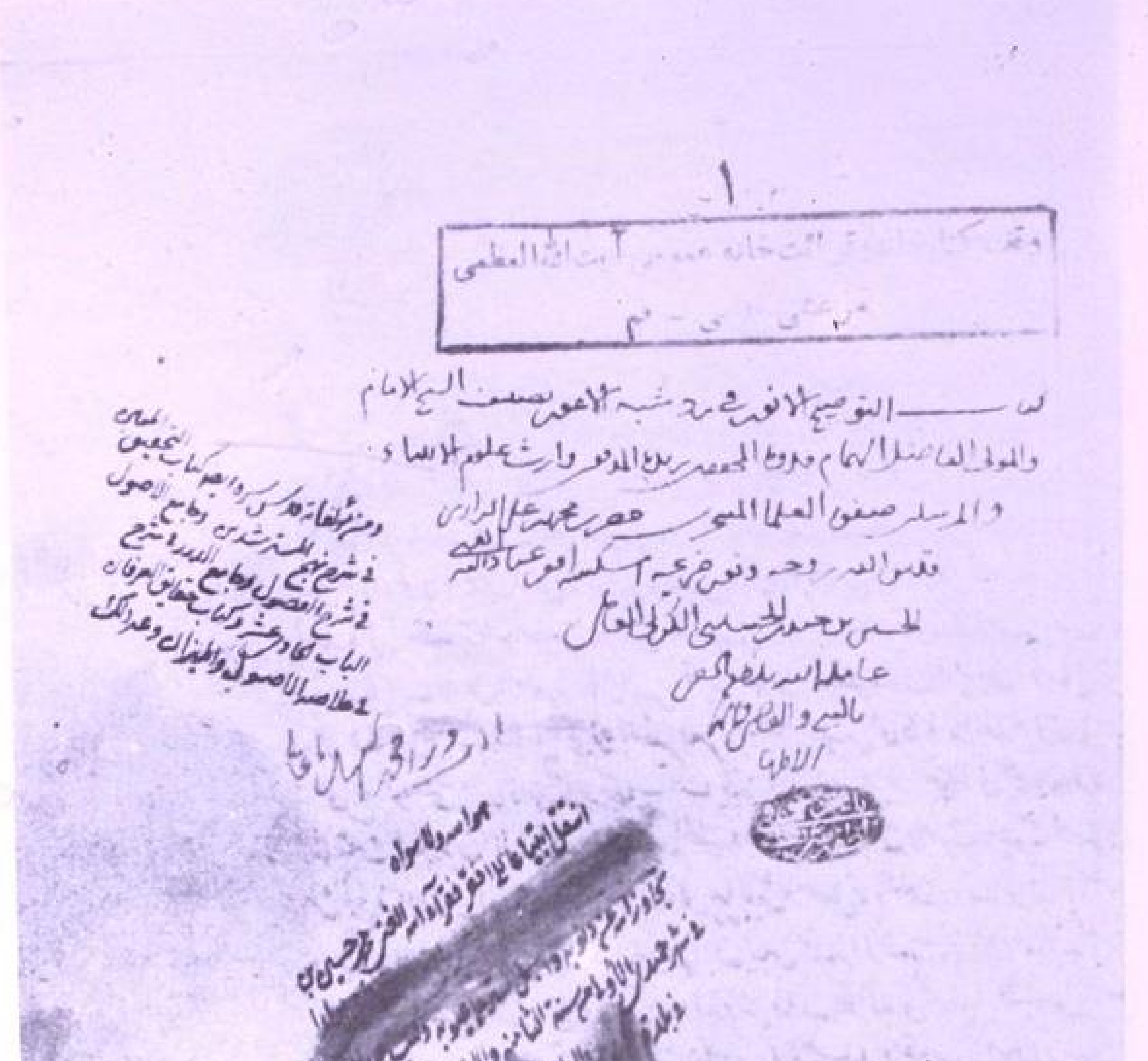
انجام جزء دوّم «من لا یحضر» با بلاغ مجلسی دوّم د ش ۱۳۲.

صفحه‌ای از کتاب «من لا یحضر» با انهار مجلسی دوم (ش ۱۲۲)

انجام کتاب «من لا یحضر» شیخ صدوق (ش ۱۲۲)

خط سید حسین بن حیدر کرکی روی برگ اول «التوضیح الأنور» (ش ۱۲۸)

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله حمداً كثيراً كما هو اهله والصلوة والسلام على رسول محمد وآله

وبعد فهذه جملة كافلة ببيان صيغ العقود والايقاعات

اذ كان لا بد من معرفتها لمن احتاج الى شيء منها من المكلفين لتوقف

حصول الامور المطلوبة منها شرعاً على الاتيان بها على الوجه المعتبر

الذي ثبت كونه مثمراً لحصولها دون غيره من الوجوه فان نقل

الملك من عين ومنفعة واباحة الفرج هو قطع سلطنة النكاح

والزام الذمة البرية بشيء من الحقوق واسقاط ما في الذمة انما

يكون بالطريق المعين لذلك شرعاً دون مجرد القصد والتراضي

من المتعاملين والمتناكحين الا ترى ان المرأة لو رضيت بالوطي

لم يحل ذلك وان كانت خلية من الموانع وصاحب المال لو

قصد نقله الى غيره لم يكف ذلك ولم ينتقل المال عن ملك المالك

وكذا لو اتى كل منهما بغير اللفظ المعتبر لذلك شرعاً تلك

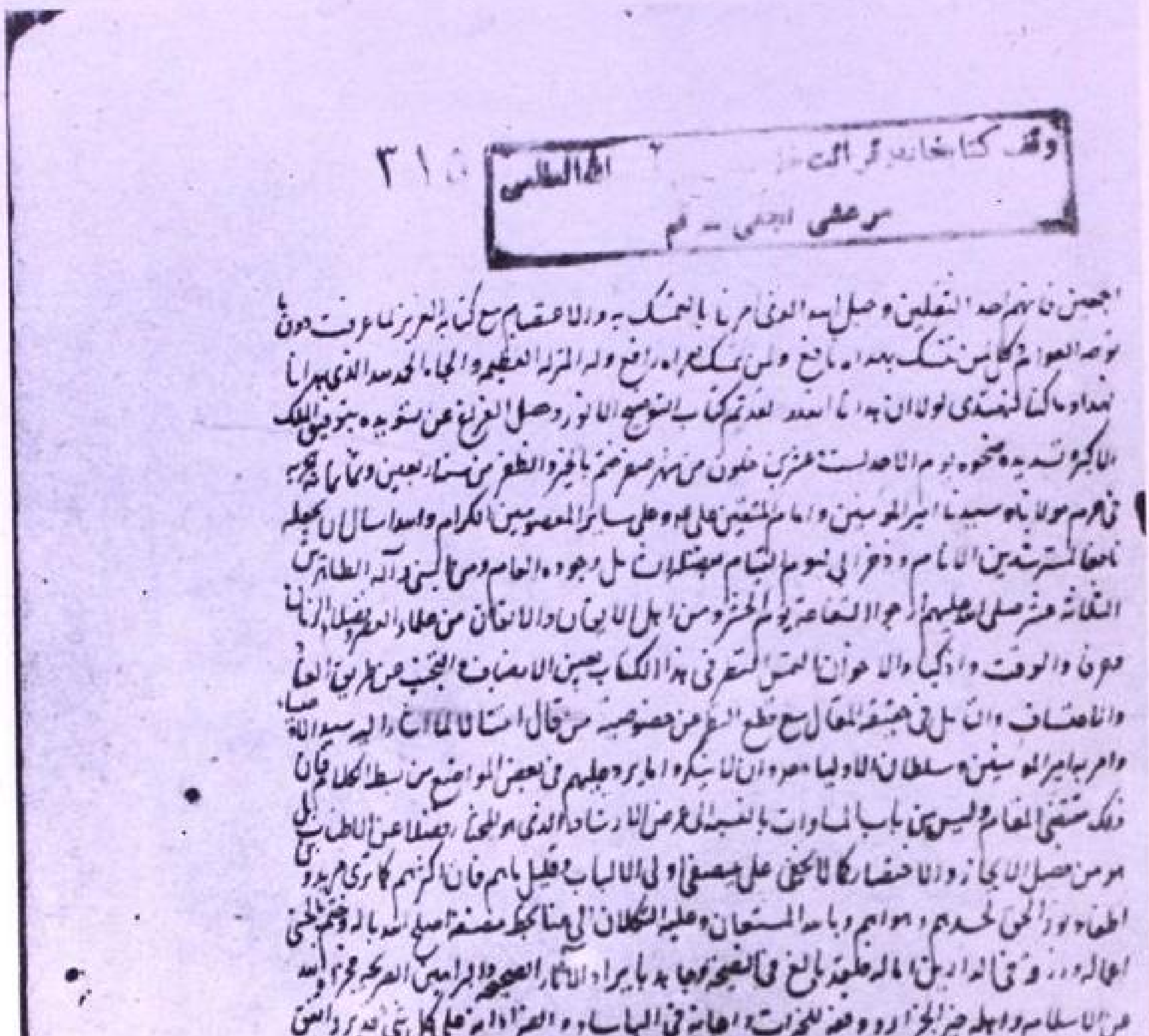
حدود الله فلا تعتدوها واعلم ان العقد صيغة شرعية

لا بد لها من متخاطبين ولو بالقوة يترتب عليها نقل ملك

او سقوط حق او حل فرج او تسلط على تصرف والعقود عقد

البيع والقرض والرهن والصلح والضمان والحوالة والكفالة

لم يكف

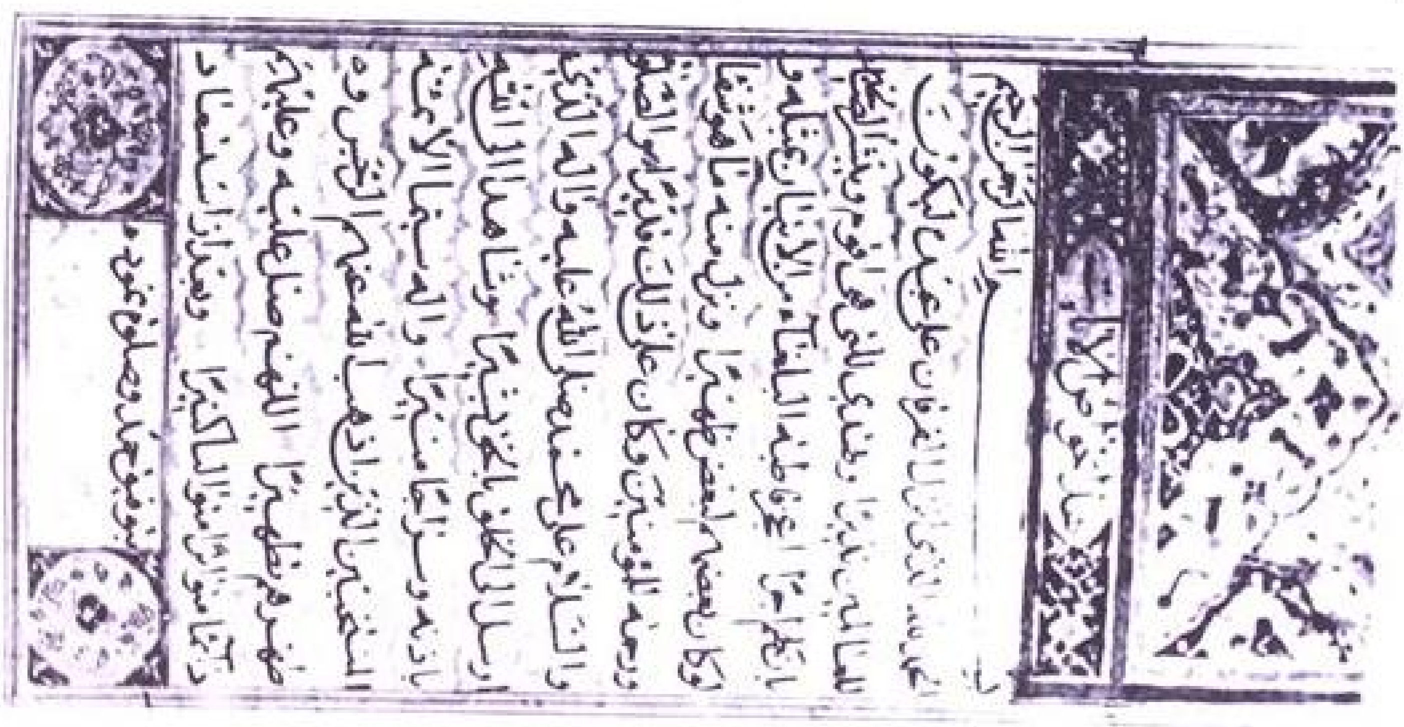

انجام کتاب «التوضیح الانور» حبلرودی (ش ۱۲۸)

بانه قصد الترکمانه وکذا لو قال راس الشهر الا ان یفسر بارادة
التاجیل به مثل ما لو قال ان شهد فلان فهو صادق وان شهد
فانه لا یکون مقرا فی شیء من ذلک ولو قال له فی داری او فی
میراثی من ابی کذا فان قال بحق واجب او بسبب صحیح
ونحوه لزم وان اطلق ففی کونه اقرارا قولان اصحهما نعم
ثم لو ابهم الاقرار فی شیئین طولب بالبیان ولو اقر بلفظ مبهم
نحو انواع ولو استفتی من المقر به فلذا اقسام او احکام وجمیع
ذلک مذکور فی مواضعه من کتب الاصحاب رحمهم
الله تعالی فلیطلب من هناک ولکن
هذا آخر الرسالة والحمد لله رب
العالمین وصلی الله
علی سیدنا محمد وآله
اجمعین تمت
الکتاب بید
الضعیف
الحقیر الفقیر الی
المحتاج الی
رحمة الله

انجام «صیغ العقود» کرکی (ش ۱۳۳)

آغاز کتاب «جواهر القرآن» (ش ۱٤٠)

الجلد الاول من شرح دیوان اعجوبة الزمان

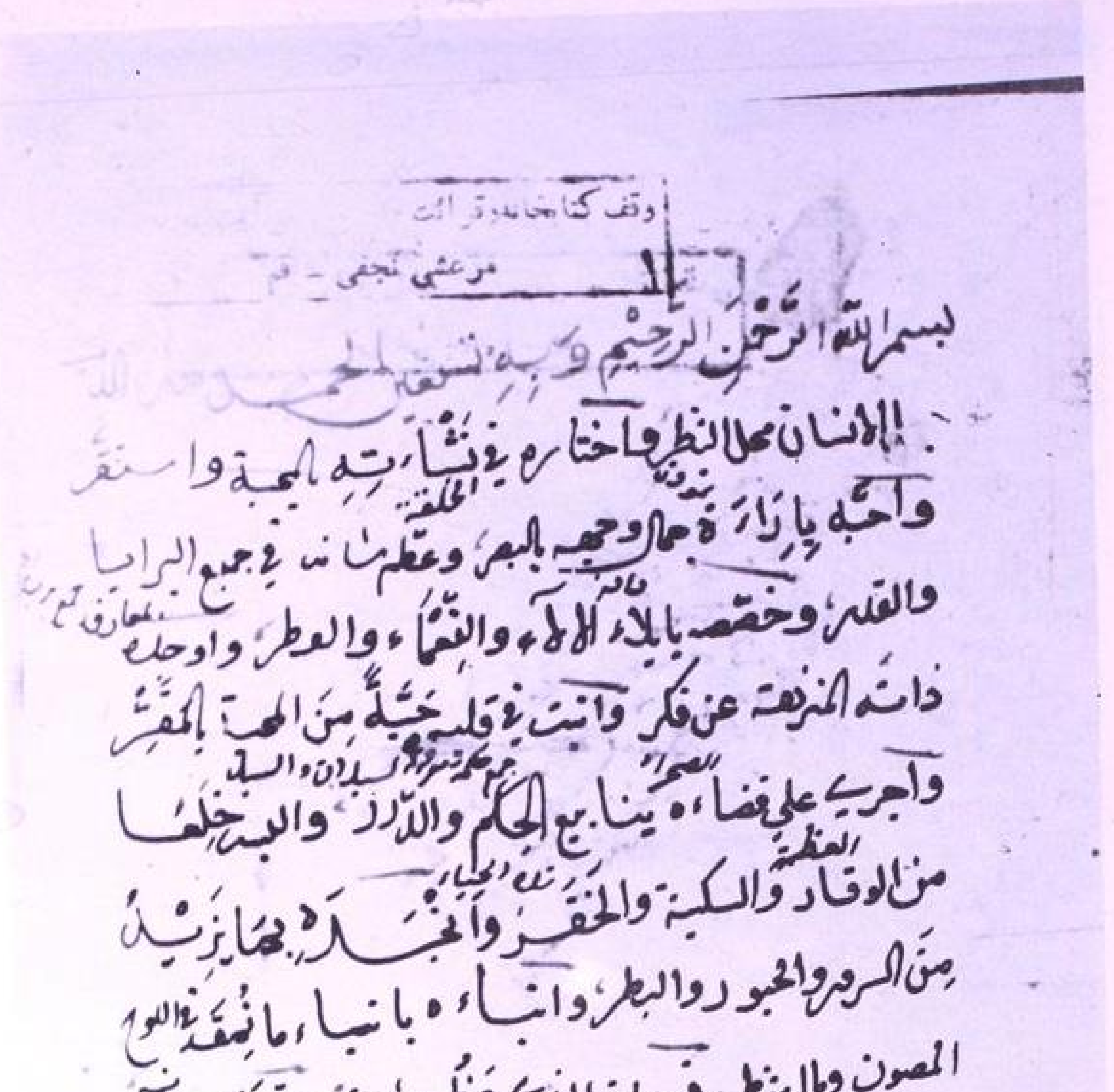
بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين
الحمد لله ذي المنن والنعم وموكي الالاء بالفضل والكرم
ومنشي الاكوان من العدم ومولف فطرة الجرم بالحكم و
محيي الاموات بعد الرمم وموجد الاجساد بالارواح
والنسم وهو الذي لم يزل ولا يزال في القدم مالك الملك تؤتي
الملك من تشاء بالعظم وتنزع الملك ممن تشاء بالنقم وتعز من
تشاء بالنعم وتذل من تشاء بالالم تولج الليل في النهار للعلم و
تولج النهار في الليل بالقسم ومبرئ الالام والسقم وموهب الا
بالقسم ونشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له الذي لا يجو
في ميدان نعوته التصورات ... الاوهام ...
موهباته الافكار والافهام في الصلوة والسلام على سيد
محمد الذي شرف بجلوة جمال ذاته الاحدية وخصص
بمشهد عينه الالوهية الواحدية وعلى اله واصحاب
الذين اقاموا على الهداية السرمدية وتعوذوا على ان ال

آغاز شرح دیوان اعجوبة الزمان (ش ۱۴۸)

تفسیره ثم امر وقال اعینونی واعینونی فانی من شر مرغلبات تحسبلم فانیا شمیا بالالم والعلام

وَلَا تَمْهِلُونَ فَالْفُؤَادُ عَلَى الْفَنَا
اَقَامَ وَلَا عَنْكُمْ قَنَايَ وَثَرْوَتِي

الفاظه لا امر تمهلوا نهی از امهال بمعنی مهلت دادن کلا شتق الفؤاد دل اقام فعل از اقام یقیم اقامت کردن الفناء بالقاف توانگر شدن وراضی شدن وملازمت کردن الثروة بسیار مال شدن ونیز نیاز شدن تفسیره ثم امر وقال ولا تترکونی علی طول الفراق بما حصل لی من کثرة الذنوب والعیوب فان قلبی اقام علی ساحل الفنا ولیس لی عنکم غنا ونسیان دیانة بمعنی امر کرد وگفت ومهلت ندهید مرا بر جدائی وفراق بدانچه حاصل است مرا از بسیاری گناهان وعیبها زیرا چه بدرستی دل من مقیم شده است بر کرانه فنا ونیست مرا از شما بی نیازی وفراموشی

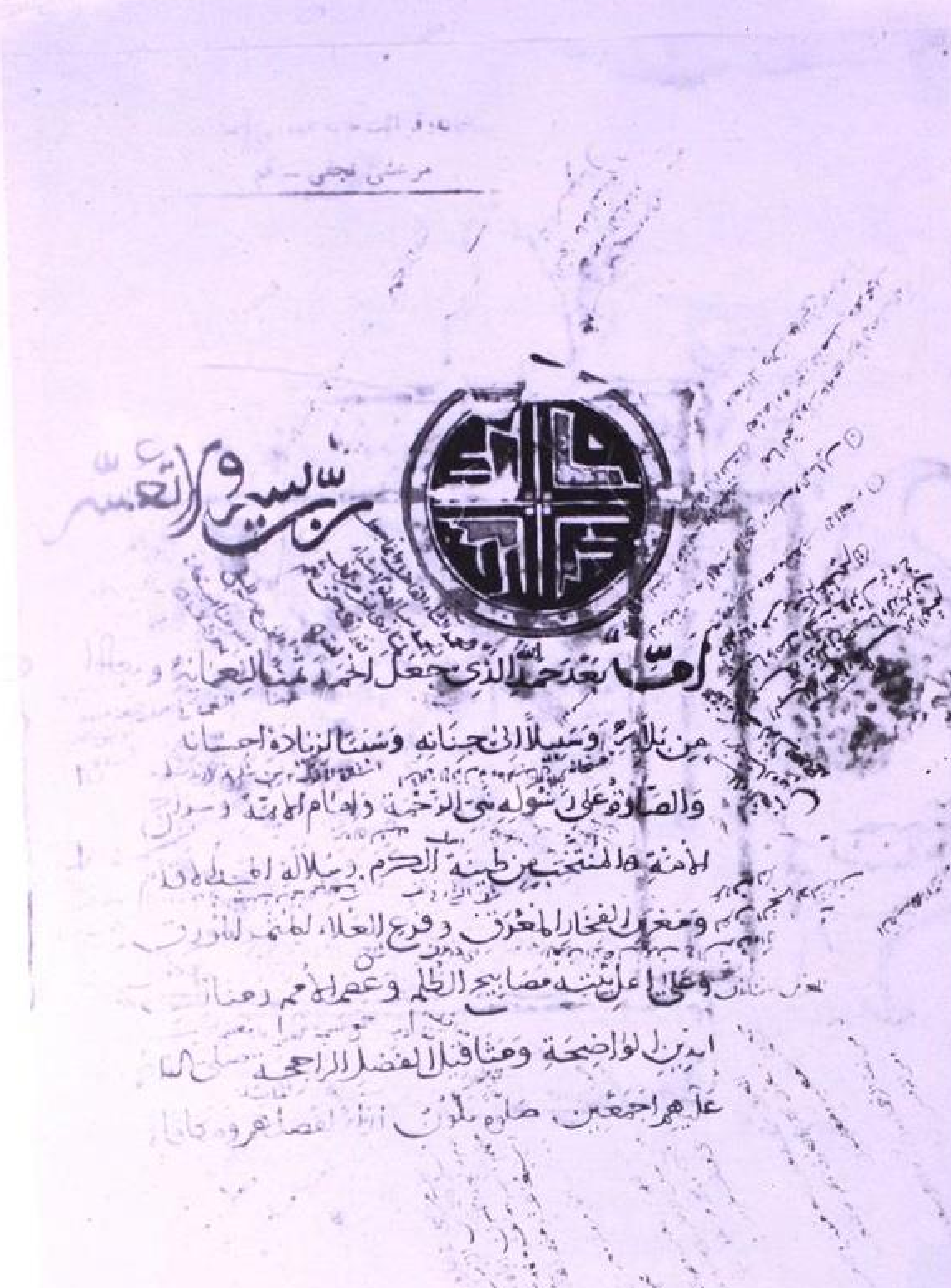

بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین الحمد [illegible]
الانسان محل النظر واختاره فی نشأته بالمحبة واستقر
واحبه بازاء جمال وجهه بالبصر وعظم شانه فی جمیع البرایا
والقلم وخصصه بالآء الآلاء والنعماء والعطر واوجده
ذاته المنزهة عن فکر وانبت فی قلبه حبة من المحبة بالمقر
واجری علی غضاه ینابیع الحکم والاسرار والسبر خلعها
من الوقار والسکینة والخفر وانجاده بما یزید
من السرور والحبور والبطر وانباءه بانباء ما نمقه فی اللوح
المصون وما ینظر فسبحان الذی عظم شانه وقوی برهانه
وبهر سلطانه وظهر احسانه واحتجب بالجلال وانفرد بالکمال
وتردی بالجلالة فی الازال لا یدرک التصور وهم
ولا خیال ولا یوصف بغیر ولا مثال ذو المن
الدائم والعز القائم وهو الذی لیس کمثله شیء وهو السمیع البصیر

آغاز «ذخیرة الملوک» بخاری (ش ۱٤۹)

روی برگ اول کتاب «نهج البلاغة» (ش ۱۵٤)

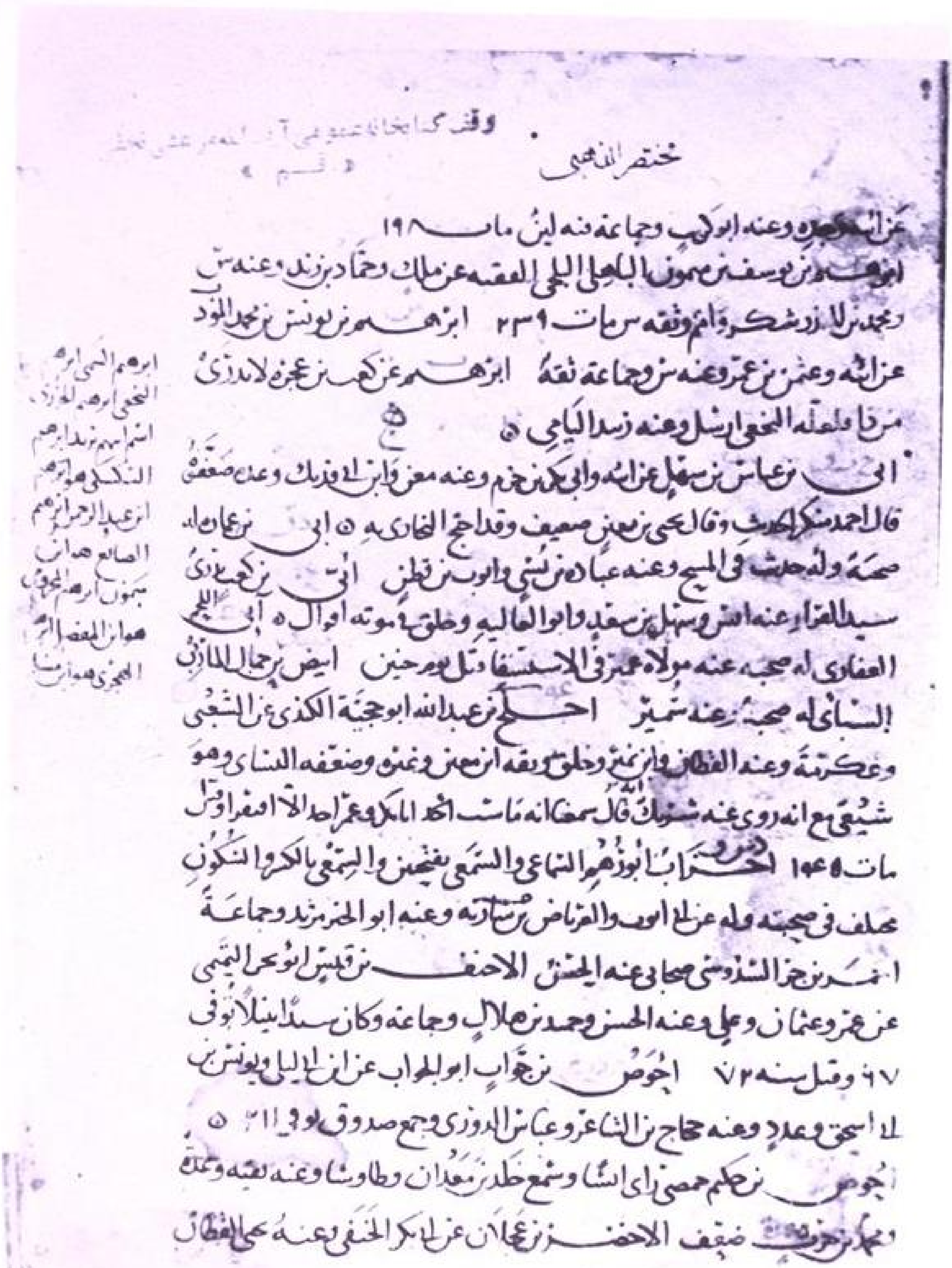

آغاز کتاب «نهج البلاغة» (ش ۱۵۴)

... السحاب الجائرة ... تلك الزوابع بالأبل
الذلل تختال ... طرحة وتقتعد حشيمة وقيل له عليه السلام
لو غيرت شيبك يا أمير المؤمنين فقال الخضاب زينة
ونحن قوم في مصيبة بعد رسول الله صلى الله ... القنا ... المصيبة خ
عة مال لا ينفد وقد روى بعضهم هذا الكلام عن
النبي صلى الله عليه وآله ... زياد بن أبيه وقد استخلفه
لعبد الله بن العباس رحمه الله عليه على فارس وأعمالها
في كلام طويل كان بينهما نهاه فيه عن تقديم الخراج
استعمل العدل واحذر العسف والحيف فإن
... يعود بالجلاء والحيف يدعو إلى السيف
أشد الذنوب ما استخف به صاحبه ... ما أخذ الله
... أن يتعلموا حتى أخذ على أهل العلم

برگ الحاقی «نهج البلاغه» (ش ١٥٤)

مختصر الذهبي

عن ابيه حجر وعنه ابو كريب وجماعة منهم ابن ماجه مات ١٩٨
ابراهيم بن يوسف بن ميمون الباهلي البلخي الفقيه عن مالك وحماد بن زيد وعنه س
ومحمد بن لا زد شكر وامم وثقه س مات ٢٣٩ ابراهيم بن يونس بن محمد المؤدب
عن ابيه وعثمان بن عمر وعنه س وجماعة ثقة ابراهيم عن كعب بن عجرة لا يدرى
من ذا ولعله النخعي ارسل وعنه زبيد اليامي ٥
ابي بن عباس بن سهل عن ابيه وابي بكر بن حزم وعنه معن وابن ابي فديك وعدة ضعفه
قال احمد منكر الحديث وقال يحيى بن معين ضعيف وقد احتج البخاري به ٥ ابي بن عمارة له
صحبة وله حديث في المسح وعنه عبادة بن نسي وايوب بن قطن ابي بن كعب بن
سيد القراء عنه انس وسهل بن سعد وابو العالية وخلق في موته اقوال ٥ ابي اللحم
الغفاري له صحبة عنه مولاه عمير في الاستسقاء قتل يوم حنين ابيض بن حمال المازني
السبائي له صحبة وعنه سمير اجلح بن عبد الله ابو حجية الكندي عن الشعبي
وعكرمة وعنه القطان وابن نمير وخلق وثقه ابن معين وغيره وضعفه النسائي وهو
شيعي مع انه روى عنه شريك قال سمعنا انه ما سب احد ابا بكر وعمر الا افتقر او قتل
مات ١٤٥ احزاب ابو رهم السماعي والسمعي بفتحتين والسمعي بالكسر والسكون
مختلف في صحبته وله عن ابي ايوب والعرباض بن سارية وعنه ابو الخير مرثد وجماعة
احمر بن جزء السدوسي صحابي عنه الحسن الاحنف بن قيس ابو بحر التميمي
عن عمر وعثمان وعلي وعنه الحسن وحميد بن هلال وجماعة وكان سيدا نبيلا توفي
٦٧ وقيل سنة ٧٢ احوص بن جواب ابو الجواب عن ابن ابي ليلى ويونس بن
ابي اسحق وعدة وعنه حجاج بن الشاعر وعباس الدوري وجمع صدوق توفي ٢١١ ٥
احوص بن حكيم حمصي راى انسا وسمع خالد بن معدان وطاوسا وعنه ثقة وعدة
ومحمد بن حرب ضعيف الاخضر بن عجلان عن ابي بكر الحنفي وعنه يحيى القطان

آغاز نسخهٔ «مختصر التهذيب» (ش ١٦٣)

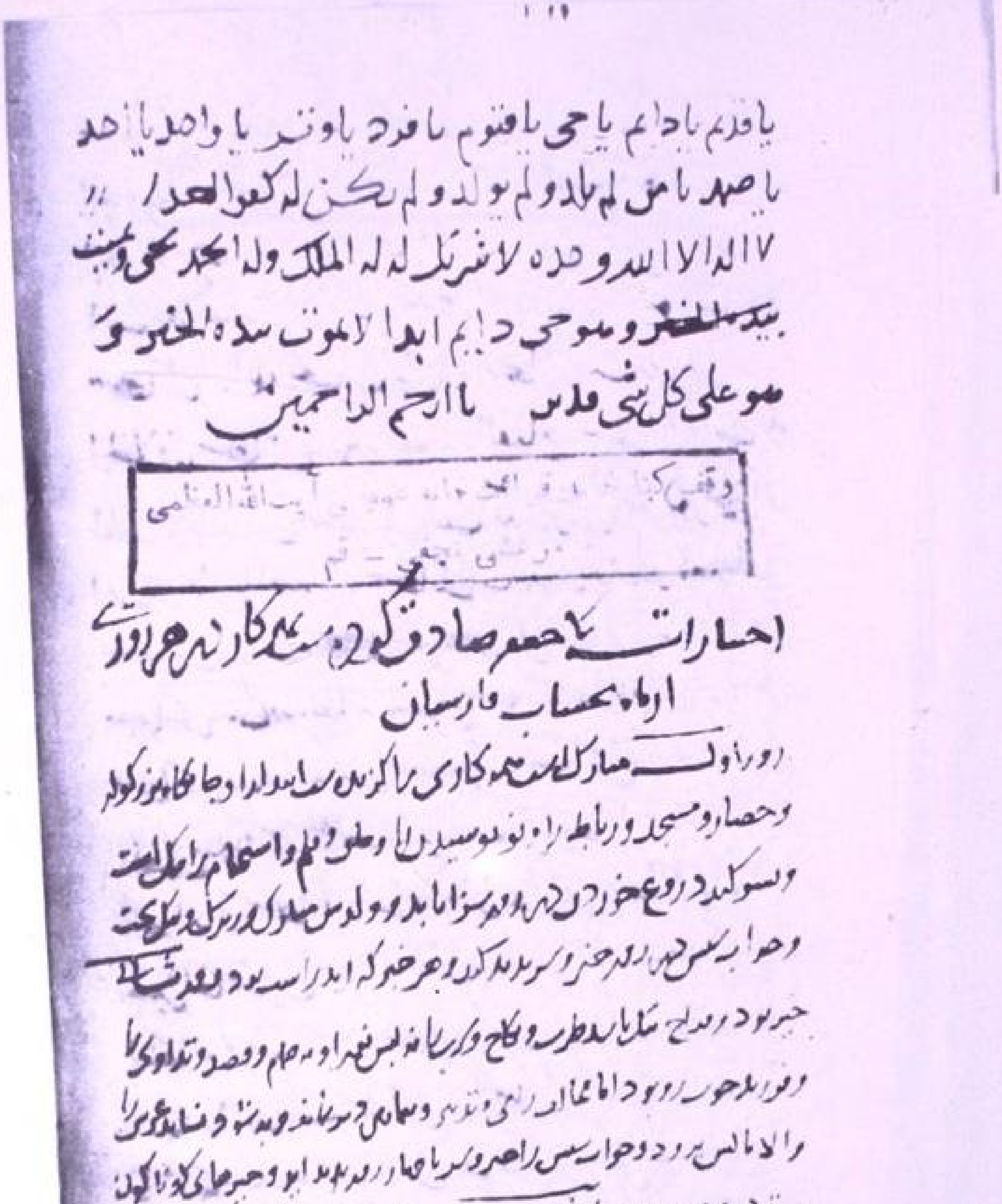

الشعبي وعلي بن طلحة قتل مع ابن الزبير ٧٥ من فرسان قريش ع عبد الله بن مطيع بن
راشد البكري النيسابوري سعد عن اسمعيل بن جعفر وابن المبارك وعنه مرو الغوي
واحمد بن الحسن الصوفي ثقة توفي ٢٣٧ عبد الله بن معاذ الصنعاني عن يونس ومعمر
وعنه العدني والزبير بن بكار صدوق مد ق عبد الله بن معانق الاشعري عن ابي مالك
الاشعري وعبد الرحمن بن غنم وعنه يحيى بن ابي كثير وبشر بن عبد الله وثق د ت عبد الله
ابن معبد الجرمي ابو جعفر البصري عن ابي قتادة الحداني وحماد بن سلمه وعنه د ت ق والبزار
وعلي الغفاري نبيل على الجلالة توفي ٢٢ عبد الله بن معبد الغافري صحابي وعنه
جبير بن نفير ثقة م د س ق عبد الله بن معبد بن عباس عن عمه عبد الله وعنه اخوه ابرهيم وابن
ابي مليكة ثقة م ع عبد الله بن معبد الزماني عن ابي قتادة وابي هريرة وعنه قتادة وما
ثقة د عبد الله بن معقل بن مقرن المزني عن ابيه وعلي وابن مسعود وعنه ابو اسحق
ويزيد بن ابي زياد ثقة ق عبد الله بن معقل عن يزيد الرقاشي وعنه نوح الحداني لا يعرف
عبد الله بن معتمر ويقال عبيد الله ولد في حجر النبي صلى الله عليه وسلم ارسل حديثا
وعنه سعد بن السائب وابن عيينة ع عبد الله بن مغفل المزني من اصحاب
الشجرة عنه الحسن وسعيد بن جبير وابن بريدة وهو اول من نزل تستر وتوفي فيها توفي
سنة ستين وله عبد الله بن مكنف الانصاري عن انس وعنه المسور بن عبيد وابن اسحق واه
د عبد الله بن منيب الانصاري عن جده وهشام بن عروة وعنه ابن
مهدي وسعيد بن ابي مريم صدوق خ ت س عبد الله بن منير المروزي ابو عبد الرحمن الحافظ
الزاهد عن النضر بن شميل ويزيد وعنه خ ت س وعبدان المروزي توفي ٢٤١
د ق عبد الله بن منين مصري عن عبد الله بن عمرو وعنه الحرث بن سعيد
د س ق عبد الله بن المهاجر الدمشقي عن عنبسة بن ابي سفيان وعنه ابنه محمد ق عبد الله بن موسى بن
ابرهيم التيمي عن صفوان بن سليم وعدة وعنه يعقوب بن محمد وابرهيم بن المنذر الحزامي

انجام نسخهٔ «مختصر التهذیب» (ش ۱۶۳)

بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله الذی جعل العبادة وسیلة لنیل السعادة فی الآخرة
والاولی والصلوة علی سید الوری محمد وعترته ائمة الهدی اما بعد
محمد باقر بن محمد تقی عفی الله عن جرائمهما بر الواح ارواح صافیه بلدان
ایمانی و اخلاء روحانی میگرداند که چون جناب اقدس ایزدی تعالی شانه برای هدایت
گمگشتگان بوادی جهالت و ضلالت طریق صوم و صلوة و دعا و عبادت
که اشرف و اقرب طرق نیل سعادات است مقرر گردانیده و از حضرت رسول خدا
و ائمه هدی صلوات الله علیه و علیهم اجمعین ادعیه و اعمال بسیار منقول
گردیده که کتب دعا مشحونست و از اینها و این خادم اخبار ائمه اطهار
علیهم صلوات الله الملک الغفار اکثر آنها را در کتاب بحار الانوار ایراد
نموده ام و اکثر خلق را باعتبار اشتغال بانواع اشغال دنیویه و عدم تتبع
آنها و عمل بجمیع آنها میسر نیست خواستم منتخبی از اعمال سال و فضایل
ایام و لیالی شریفه و اعمال آنها محروم نباشند و شاید این بنده عاصی را
بدعای مغفرت یاد نمایند و مسمی گردانیدم بزاد المعاد عسی الله
ان یهدینا و ایاهم الی سبیل الرشاد و چون اتمام این رساله و آغاز و انجام
این عجاله در زمان دولت عدالت قرین و اوان سلطنت سعادت آیین اعلی
حضرت سید سلاطین زمان و سرور خواقین دوران شیرازه اوراق

آغاز کتاب «زادالمعاد» مجلسی (ش ۱۶۸)

۱۲۹

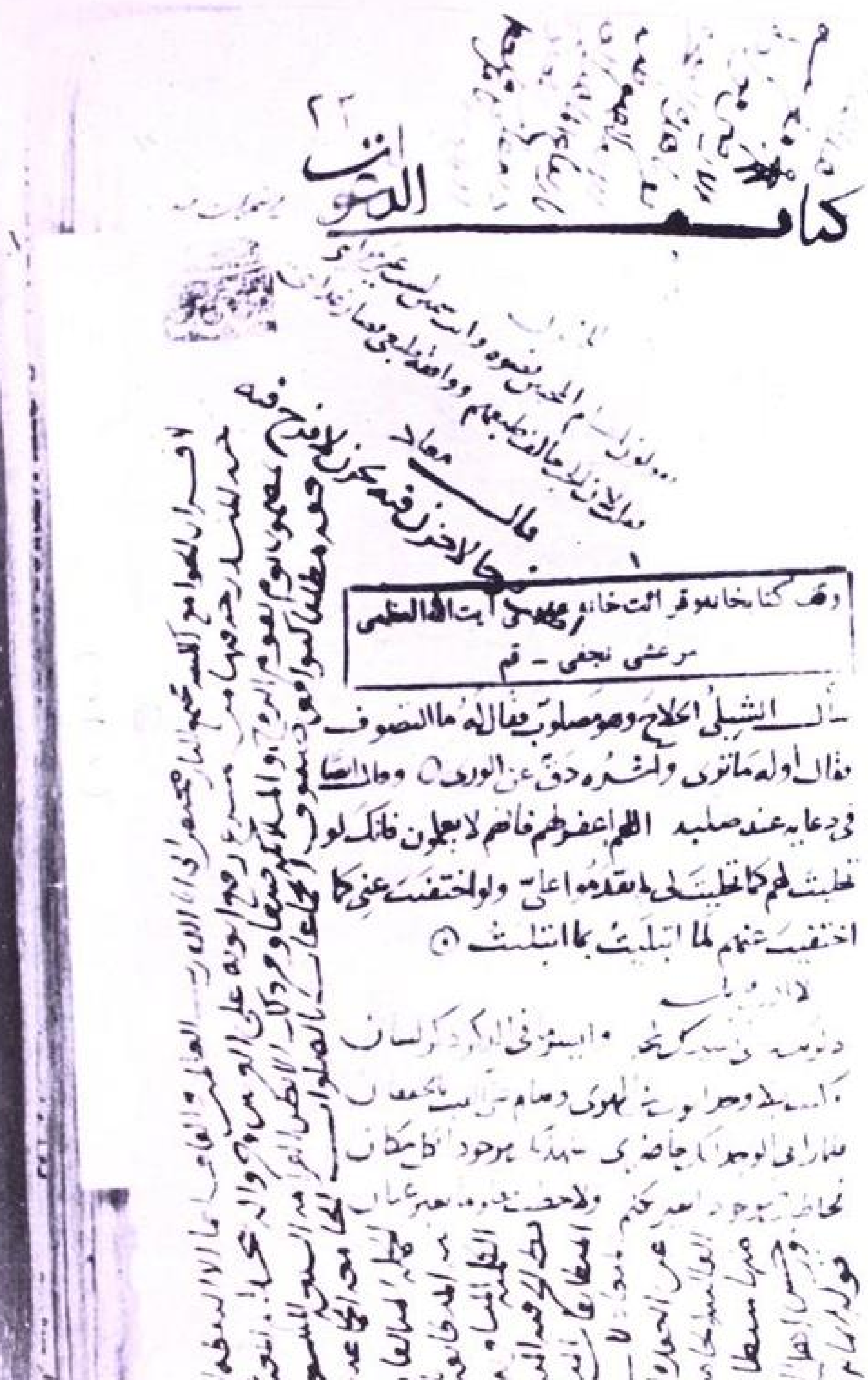
یا قدیم یا دایم یا حی یا قیوم یا فرد یا وتر یا واحد یا احد
یا صمد یا من لم یلد و لم یولد و لم یکن له کفوا احد
لا اله الا الله وحده لا شریک له له الملک و له الحمد یحیی و یمیت
بیده الخیر و هو حی دایم ابدا لا یموت بیده الخیر و
هو علی کل شیء قدیر یا ارحم الراحمین

وقف ... آیت الله العظمی

اختیارات که حضرت صادق ... در معرفت کار هر روز
از ماه بحساب فارسیان

روز اول ... مبارک است همه کاری را ... و جای ... و
حصار و مسجد و رباط ... و ... و
... دروغ ... و ... کس ...
و ... خیر ... و ...
خیر بود ... و نکاح ... و ... و قصد ...
... و ... و ...
... و ... خواب ... را ...
... دروغ بود ... روز ... کارها ... محمود ...
... و هلاک ... و ...
خواب ... روز چهارم ... و ... را
... و ... و ... حمام ...

آغاز اختیارات منسوب به حضرت صادق علیه السلام (ش ۱۷۱)

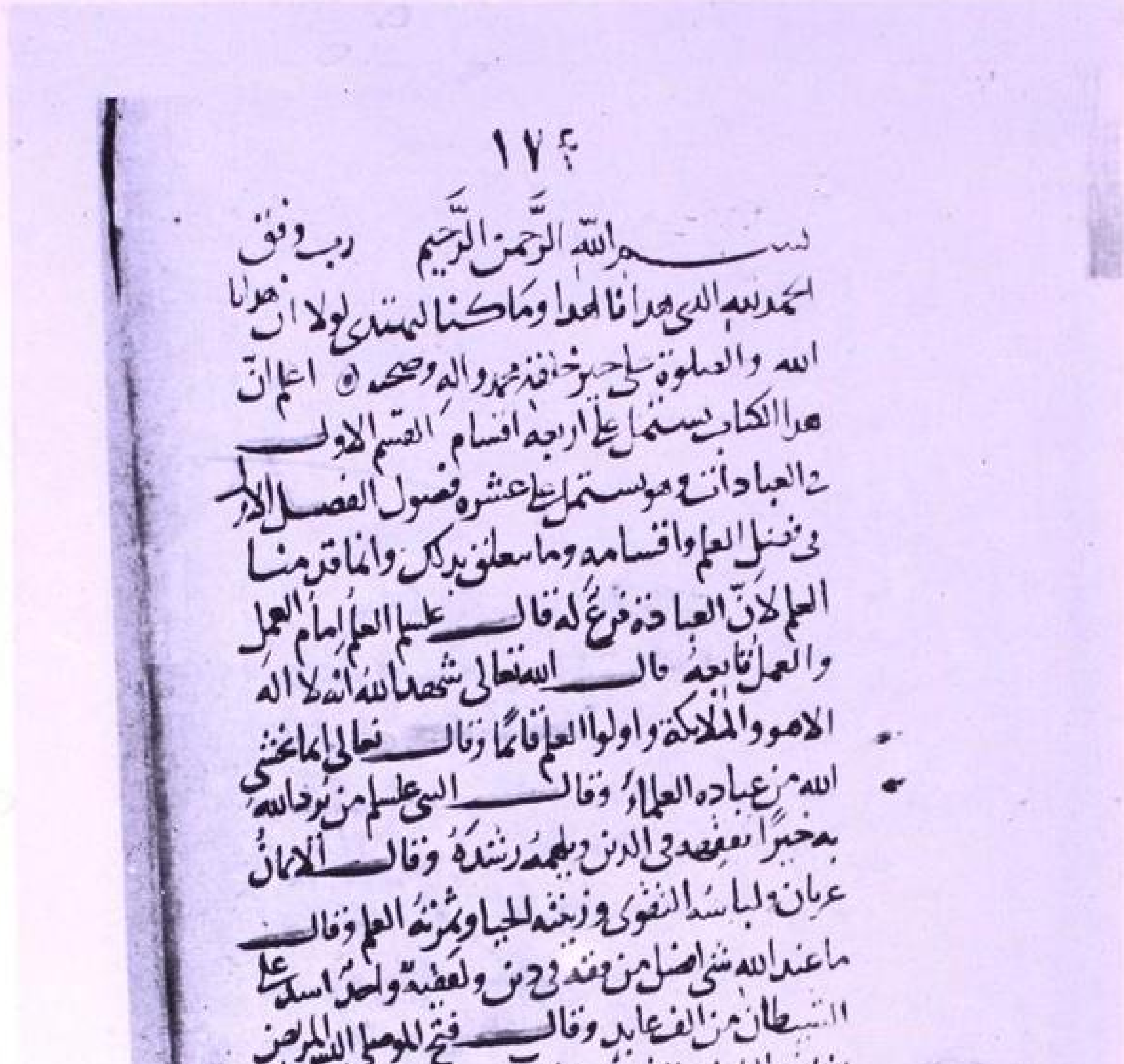

کتاب الدعوات

وقف کتابخانه عمومی حضرت آیت الله العظمی
مرعشی نجفی ـ قم

قال الشبلي الحلاج وهو مصلوب فقال له ما التصوف
فقال أوله ما ترى والشره دق عن الورى وقال ايضا
في دعائه عند صلبه اللهم اغفر لهم فانهم لا يعلمون فانك لو
كشفت لهم كما كشفت لي لما فعلوا ما فعلوا ولو اخفيت عني كما
اخفيت عنهم لما ابتليت بما ابتليت

روی برگ اوّل کتاب «الدّعوات» (ش ۱۷۱)

۱۷۴

بسم الله الرحمن الرحيم رب وفق

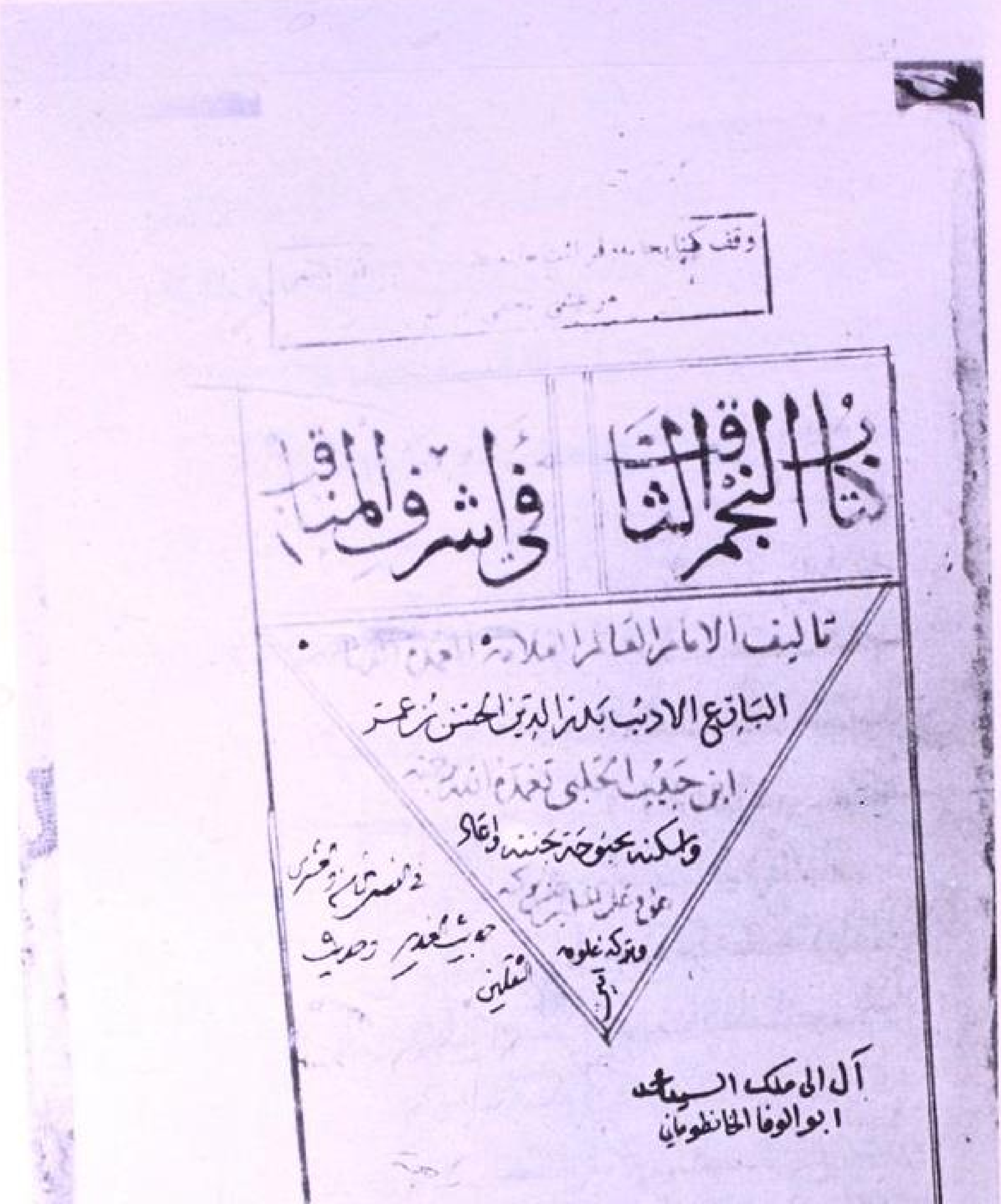
الحمد لله الذى هدانا لهذا وما كنا لنهتدى لولا ان هدانا
الله والصلوة على خير خلقه محمد واله وصحبه ﴿ اعلم ان
هذا الكتاب يشتمل على اربعه اقسام القسم الاول
فى العبادات وهو يشتمل على عشره فصول الفصل الاول
فى فضل العلم واقسامه وما يتعلق بذلك وانما قدمنا
العلم لان العبادة فرع له قال عليه السلم العلم امام العمل
والعمل تابعه قال الله تعالى شهد الله انه لا اله
الا هو والملائكة واولوا العلم قائما وقال تعالى انما يخشى
الله من عباده العلماء وقال النبى عليه السلم من يرد الله
به خيرا يفقهه فى الدين ويلهمه رشده وقال الايمان
عريان ولباسه التقوى وزينته الحيا وثمرته العلم وقال
ما عبد الله بشىء افضل من فقه فى دين ولفقيه واحد اشد على
الشيطان من الف عابد وقال فتح الموصلى اليس المريض
اذا منع الطعام والشراب والدواء يموت قيل نعم قال
فكذلك القلب اذا منع العلم والحكمة ثلثة ايام ﴿ العلم كلها محموده
الا ما تعلق به مفسدة كالسحريات والطلسمات والاشعار
التى فيها هجو ونحو ذلك وفضل العلم يظهر من وجهين احدهما انه يريد
فى ذاته الباقى انه وسيلة الى السعاده فى الاخره والى العز
فى الدنيا فان اغنياء الترك وجهال الاكراد واجلاف العرب
يوقرون مشايخهم لاختصاصهم بمزيد العلم والبهيمه توقر الادمى

آغاز منتخب احیاء العلوم (ش ۱۷۱)

مرعشی نجفی - ۲۶۰۹

بالصغری دون الکبری نا طوا العین العوراء کا فرسیه
المضل مخلد فی النار و نحن نستغفر الله من کل ما زل به
القدم او طغی به القلم فی کتابنا هذا و فی سایر کتبنا و نرجو
لنا و لمن طالع فی کتابنا کسبا الرحمه و المغفرة و لنا خمتها
فالکرم عمیم و الجود علی اصناف الخلایق فایض
والحمد لله رب العالمین والصلوه والسلم
علی سیدنا محمد و اله اجمعین وقع
الفراغ من تحریره یوم الاحد للسادس
عشر من شهر جمادی الاخر الواقع
فی سنه سبع و تسعین و ستمایه
اکتبه ... الحسینی
احسن الله عواقبه

انجام منتخب احیاء العلوم (ش ۱۷۱)

كتاب النجم الثاقب في اشرف المناقب

تاليف الامام العالم العلامة

البارع الاديب بدر الدين الحسن بن عمر

ابن حبيب الحلبي تغمده الله برحمته

واسكنه بحبوحة جنته

آل الى ملك السيد

ابو الوفا

۱۷۵

روی برگ اول «النجم الثاقب» بدر الدین حلبی (ش ۱۷۵)

بغاية العزم والتبجيل ويحفظ عليه نجله السعيد الموفق
الرشيد مولانا المشار اليه قرينه لازال محفوظا ملحوظا
بحظوظا بعون الله الكبير المتعال معمود
ما دعا الله مخلص ظهر غيب وتلى ذكره الجميل دواما
وكان الفراغ من تعليقه في ثالث عشر صفر الخير من شهور سنه
سبعة عشر بعد الالف احسن الله عاقبتها بالخير الوف
على يد العبد الحقير المعترف بالعجز
والتقصير يحيى سبط سيدنا الشيخ
العارف بالله تعالى نور الدين
على بن الخليل المرصفى
اعاد الله علينا وعلى
المسلمين
بكاته
تم

انجام كتاب «النجم الثاقب» (ش ١٧٥)

ويالمق [illegible] قشغولمق تقبلاتنده واو ورنبه الف وياءغه بيخنايدو [illegible]

دبيلور [illegible] عادت بيه ارزومندلق معيار جالبده السلوبنده اغلنو كربيتيمي بيده

اولاغو به وزننه وبعض صحيح كتابلرده اول اخر حروف تهجي ايله واخر ثاني حروف تهجي يله

كوبه وزننه چون مرا بوته درگاه توخير وجه كنم رهي اموز رهي اوازين عم بربان

يوزبار سي يدكلرني جانور اركه بيرتجي لردني معروف عربجه قهد ديرلر وبجرمنوق وستنك

معنالنده دخي كلور بارسوكلمت صفتي در شمس فخري زنهفت حصن فلك بجين اشود

خالي چون كه بميدان رهي اورد ميار زيوز يوز بان يار تجي فهاد معنالنه يوغ بوينده رق

كه اوكوزك بوينه قوشوب چيفتلوررلر فكليه وعربيه قوشرلر بوشكلور كرايدو نكه بيش

توكويم دروغ دروغ اندر ار رسمن بيوغ يوكاني رحم رسيدان معنالنه اصح بودر كه

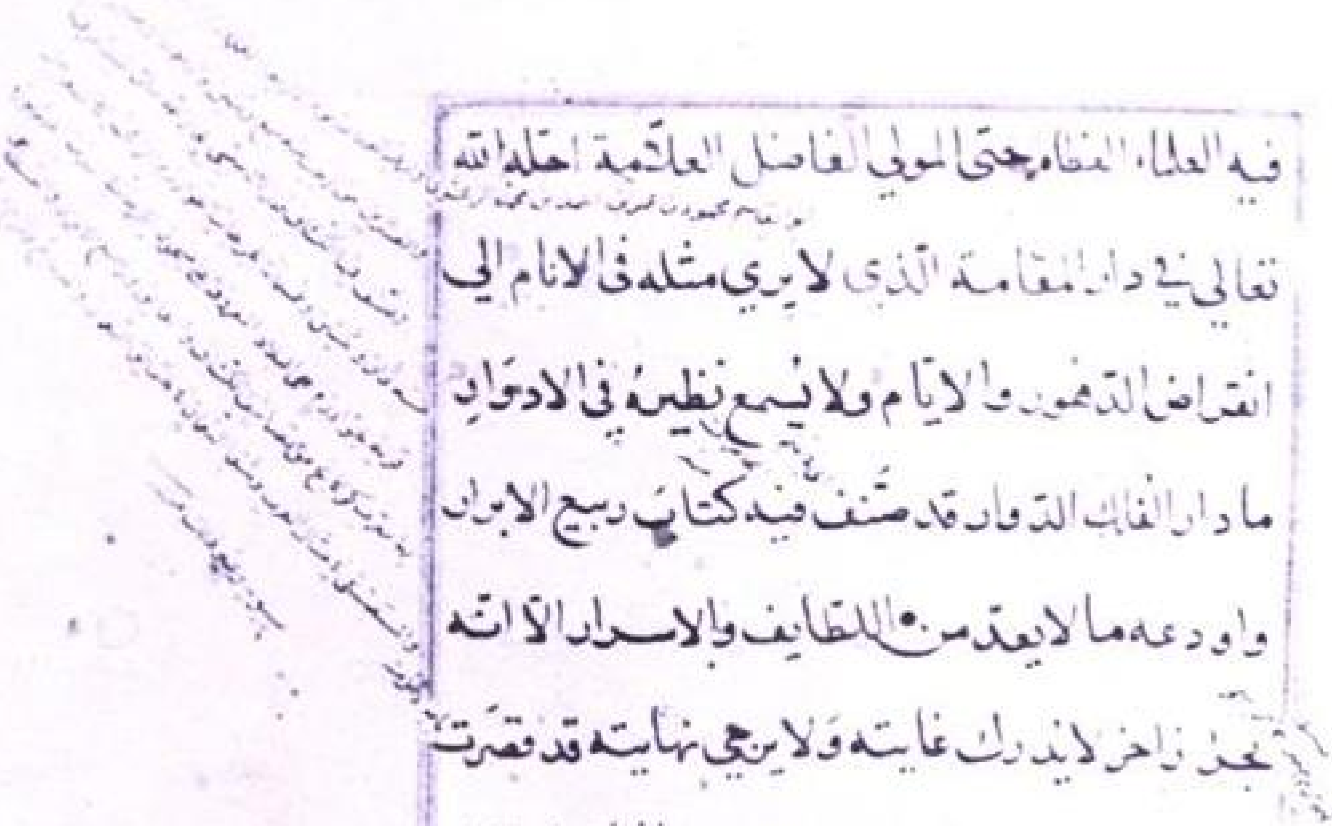
بادعربي بابنده درج تنگلتو غمدرني معنالنه يوجه بويول ديدكلري يرنجي نوش

وديدلر قمراكونر وديدلركه دلو مبه يهيدني يحقق وبوز منق لطيف اگرچه خانه عمرم بهيده

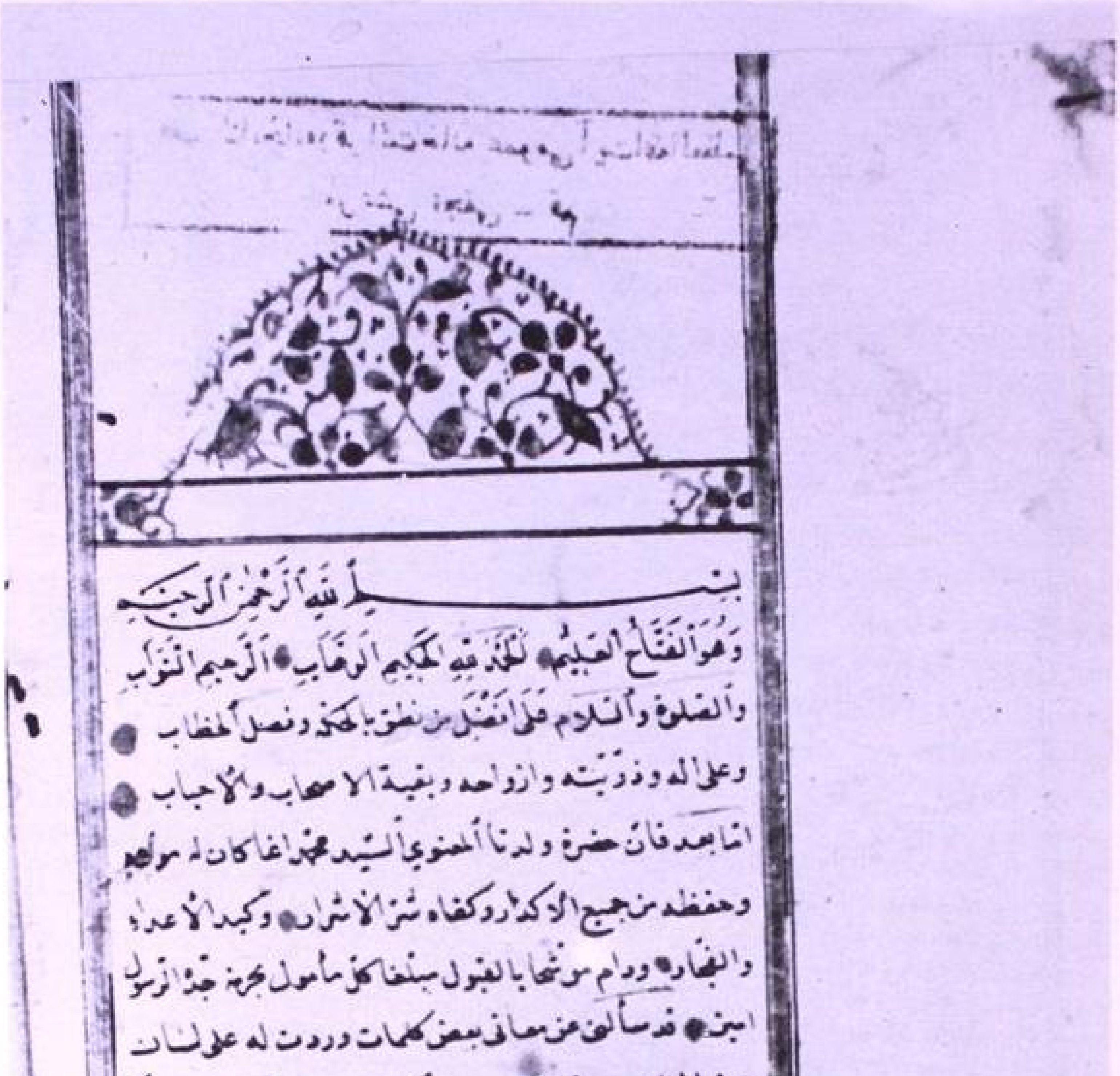
كرده بجو بالاسي عمرو اندر اما جنق بادا

تم تم تم

انجام کتاب «بحرالغرائب» (ش ۱۷۸)

فيه العلماء العظام حتى المولى الفاضل العلامة احله الله
تعالى في دار المقامة الذي لا يرى مثله في الانام الى
انقراض الدهور والايام ولا يسمع نظيره في الادوار
ما دار الفلك الدوار قد صنف فيه كتاب بديع الابواب
واودعه ما لا يعد من اللطايف والاسرار الا انه
بحر زاخر لا يدرك غايته ولا يرجى نهايته قد قصرت
عن احاطته الاوهام وعجزت عن محافظته الافهام
استخرجت من لجج فرايده وكتبت من نكت فوايده
ما استحسنته على وجه الاختصار متجنبا عن الاملال
الحاصل من الاكثار ليسهل ضبطه على الطالبين ويكثر
فيه رغبة الراغبين والحقت به ما عثرت عليه
في كتب الادباء وما سمعته من افاضل العلماء من
نوادر الحكايات وعجايب العبارات وسميته

آغاز نسخهٔ «روض الأخیار» (ش ۱۸۰)

بسم الله الرحمن الرحيم

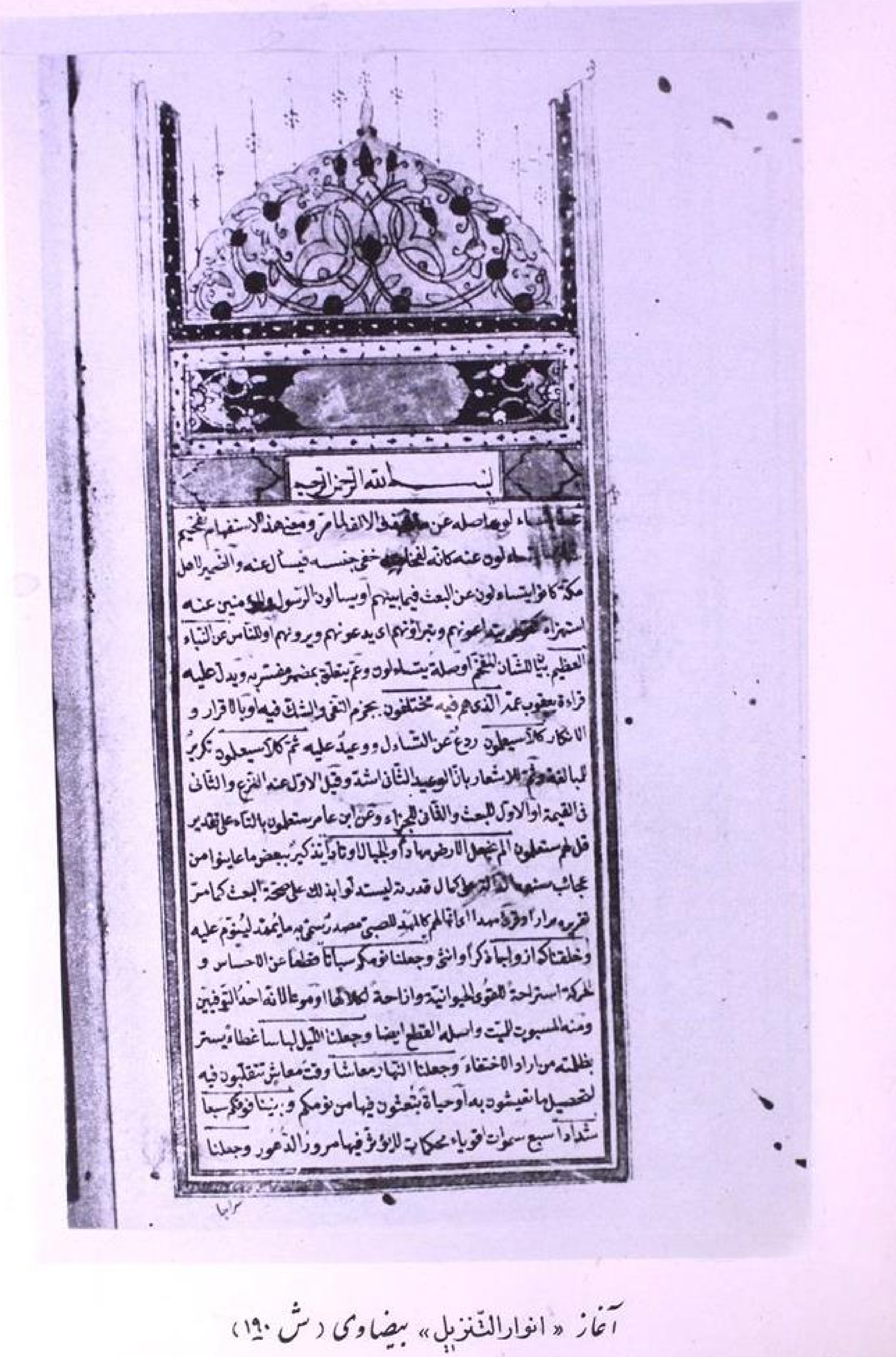
وهو الفتاح العليم • الحمد لله الحكيم الوهاب • الرحيم التواب
والصلوة والسلام على افضل من نطق بالحكمة وفصل الخطاب •
وعلى اله وذريته وازواجه وبقية الاصحاب والاحباب •
اما بعد فان حضرة ولدنا المعنوي السيد محمد اغا كان له مولاه
وحفظه من جميع الاكدار وكفاه شر الاشرار • وكيد الاعداء
والفجار • ودام موشحا بالقبول مبلغا كل مأمول بحرمة جده الرسول
امين • قد سألني عن معاني بعض كلمات وردت له على لسان
بعض المجاذيب رغبة منه لنيل المعارف والحقايق وحرصا
على تحصيل معاني لطائف الحكم والدقايق • زاده الله رغبة
ومحبة في الوقوف على تحصيل حقايق العلوم • وعلم دقايق
رقايق المنطوق والمفهوم • ونفعه ونفقه لفهم كلام
اهل الله وحماه • وصانه من شر كل لئيم لداه امين • فاقول
متوكلا على ملهم الصواب • ومسبب الاسباب ان معاني هذه
الكلمات هي الحق • العدل مدار صلاح العالم • والعالم
بستان اشجاره الدولة • والدولة سلطان صاحبه

آغاز شرح کلمات بعض المجاذیب (ش ۱۸۲)

بسم الله الرحمن الرحيم
حمد و سپاس حضرت مالك علام و تصليه و تسليم جناب
خير الانام و ترضيه و تكريم اصحاب و آل كرام
ديباجه زيب صحيفه كلام فلله قد تمکن معالی رونق
افروز مسند خلافت نير اعظم برج سلطنت قطب
فلك ابهت مدار مهر معدلت سبب امن و امان
خليفه زمين و زمان پناه اهل ايمان شهنشاه
اسكندر عنوان السلطان عبد الحميد خان ابن السلطان
احمد خان خلد الله تعالى ملكه الى انقراض الزمان حضرتلرينك
دعاى دوام دولت و بقاى ملك و سلطنتلرى كه جمله
وظيفه ذمت عبوديتدر بخلوص البال ادا و اتمام
عقيبنده باعث ترجمه رساله بو وجهله بيان اولنور كه
تاريخ هجرت نبويه على صاحبها افضل الصلوة و التحيه نك

آغاز کتاب «النهج المسلوک» (ش ۱۸۲)

بسم الله الرحمن الرحيم

عم يتساءلون اصله عن ما فحذف الالف لما مر ومعنى هذا الاستفهام تفخيم
شان ما يتساءلون عنه كانه لفخامته خفي جنسه فيسال عنه والضمير لاهل
مكة كانوا يتساءلون عن البعث فيما بينهم او يسالون الرسول والمومنين عنه
استهزاء كقولهم يتداعونهم ويتراءونهم اي يدعونهم ويرونهم او للناس عن النبا
العظيم بيان للشان المفخم او صلة يتساءلون وعم متعلق بمضمر مفسر به ويدل عليه
قراءة يعقوب عمه الذي هم فيه مختلفون بجزم النفي والشك فيه او بالاقرار و
الانكار كلا سيعلمون ردع عن التساول ووعيد عليه ثم كلا سيعلمون تكرير
للمبالغة وثم للاشعار بان الوعيد الثاني اشد وقيل الاول عند النزع والثاني
في القيمة او الاول للبعث والثاني للجزاء وعن ابن عامر ستعلمون بالتاء على تقدير
قل لهم ستعلمون الم نجعل الارض مهادا والجبال اوتادا تذكير ببعض ما عاينوا من
عجائب صنعه الدالة على كمال قدرته ليستدلوا بذلك على صحة البعث كما مر
تقريره مرارا وقرئ مهدا اي انها لهم كالمهد للصبي مصدر سمي به ما يمهد لينوم عليه
وخلقناكم ازواجا ذكرا وانثى وجعلنا نومكم سباتا قطعا عن الاحساس و
الحركة استراحة للقوى الحيوانية وازاحة لكلالها او موتا لانه احد التوفيين
ومنه المسبوت للميت واصله القطع ايضا وجعلنا الليل لباسا غطاء يستتر
بظلمته من اراد الاختفاء وجعلنا النهار معاشا وقت معاش تتقلبون فيه
لتحصيل ما تعيشون به او حياة تبعثون فيها من نومكم وبنينا فوقكم سبعا
شدادا سبع سموات اقوياء محكمات لا يوثر فيها مرور الدهور وجعلنا

آغاز «انوار التنزیل» بیضاوی (ش ۱۹۰)

بسم الله الرحمن الرحيم

[illegible] الذی اودع جواهر المعانی الضیائیة . فی قوالب زواهر المبانی
من حروف الهجائیة . وابدع المکنونات لظهور حقیقة ذاته
العلیة . فی مرای صفاته الجلیة . وانزل القرآن بلسان عربی مبین
مع وساطة الروح الامین . علی رسوله خاتم النبیین . وسابق
الاولین . الذی اشار الی صدق سورة عرشه وهو افصح من
نطق بالضاد من بین العباد . و [illegible] النعمات مما ادغم واخفی
وقلب علی قلب اهل العناد . صلی الله علیه وسلم علیه وعلی آله واصحابه
المقربین الیه والمرضیین لدیه التالین علی سبیل الترتیل لکتابه
والمجودین لاداء آیاته . الواقفین علی عتبة بابه . الواصلین الی
حضرت جنابه . المتشمین علی وفق خطابه . حیث شموا رایحة
فاتحة الکتاب . ودموا بما قاموا لایحة لامعة خاتمة الکتاب
اما بعد فیقول الملتجی الی حرم ربه تعالی الباری علی بن سلطان
محمد القاری . عاملهما الله بلطفه الخفی . وکرمه الوفی . ان
المقدمة المنسوبة للعلامة شیخ الاسلام والمسلمین . وخاتمة
الحفاظ والمحدثین . سیدنا وسندنا ومولینا . وشیخ مشایخ
اولینا . الشیخ الاکبر شمس الدین محمد بن محمد بن محمد الجزری
قدس الله سره السری . ما رایت لها شرحا کاملا . یبین بیانا
شاملا . یکون لتحقیق الحقایق کافلا . سنح ببالی ان اضع علیها شرحا
مختصرا لا مخلا . ولا مطولا مملا . فاقول وبالله التوفیق . وبیده
ازمة التحقیق ان قوله [illegible] [illegible] باشباع

آغاز «شرح المقدمة الجزریة» (ش ۱۹۰)

الله أودع في الأحشاء الذي ضم | صبابة صبغت الدمع كالديم
وأنت إذ ذكر عرب الحي والحرم | تبكي العقيق بنثر الدمع في العلم
مستفهماً ... دمع سال كالعنم | أمن تذكر جيران بذي سلم

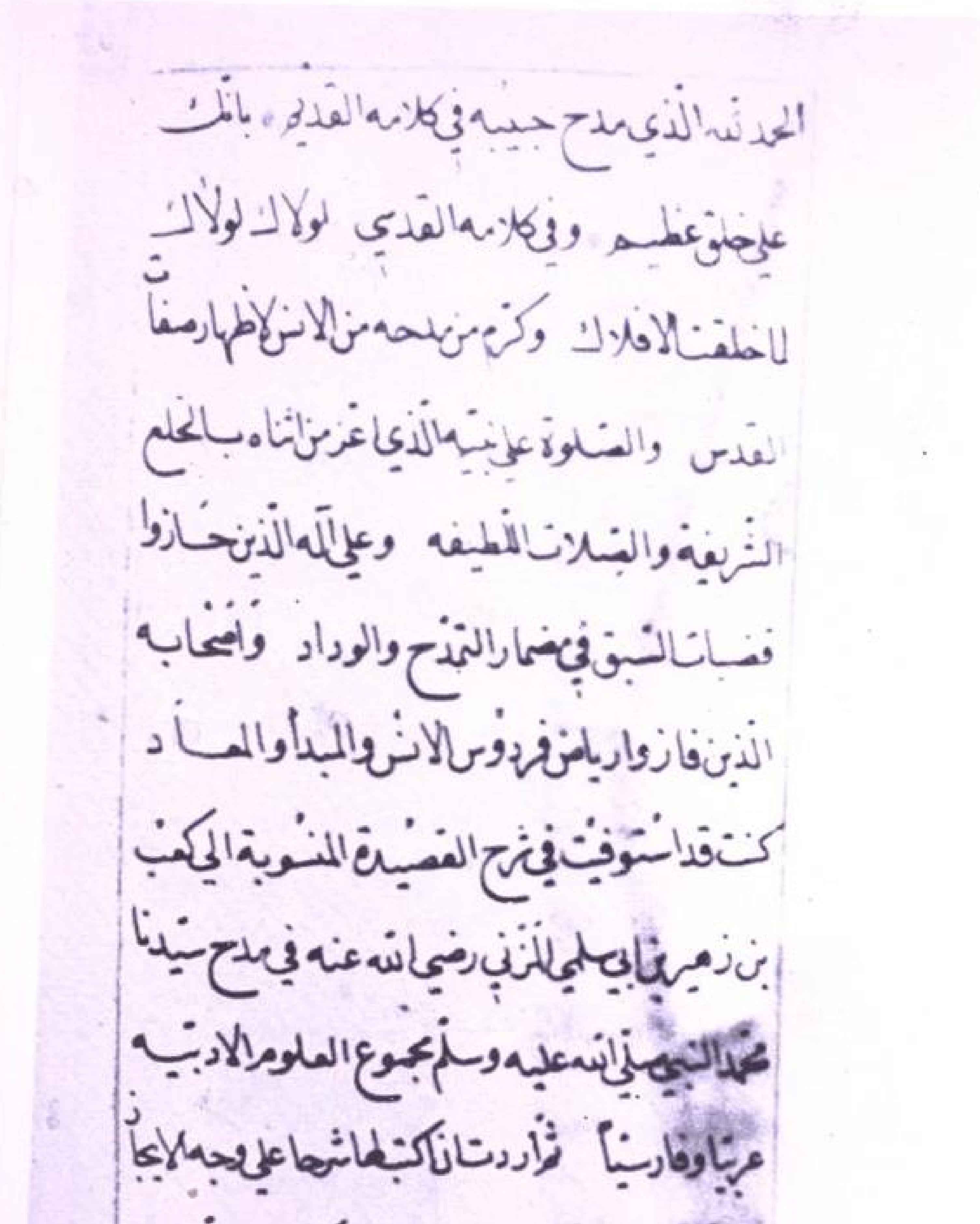
مزجت دمعا جرى من مقلة بدم

الله يكفي لروحي لوم لائمة | حتى ترى منه أشكاية
فكر تداوي بأشواق ملازمة | هل فاح من طيبة طيب بناسمة
أم ابتسام لثام من ثغر كاظمة | أم هبت الريح من تلقاء كاظمة

وأومض البرق في الظلماء من إضم

الله جاعل قلبي بالغرام فتى | وللصبابة والأحباب ملتفتا
ولم أجعل إلى السلوان ملتفتا | لو مال قلبي إلى السلوان والتعنا
ما أخره العقل تحضا قال حين أتى | فما لعينيك إن قلت اكففا همتا

آغاز تسمیط قصیدہ بردہ (ش ۱۹۱)

الحمد لله الذي مدح حبيبه في كلامه القديم . بانك
على خلق عظيم . وفي كلامه القدسي لولاك لولاك
لما خلقت الافلاك . وكرم من مدحه من الانس لاظهار صفات
القدس . والصلوة على نبيه الذي غمر من اتاه بالخلع
الشريفة والصلات اللطيفة . وعلى آله الذين حازوا
قصبات السبق في مضمار التمدح والوداد . واصحابه
الذين فازوا برياض فردوس الانس والمبدأ والمعاد
كنت قد استوقفت في شرح القصيدة المنسوبة الى كعب
بن زهير بن ابي سلمى المزني رضي الله عنه في مدح سيدنا
محمد النبي صلى الله عليه وسلم بمجموع العلوم الادبية
عربيا وفارسيا . ثم اردت ان اكتب لها شرحا على وجه الايجاز
وبتوفيق الله الانجاز . وهو حسبي ونعم الوكيل . وافوض امري
اليه انه بصير بالعباد .

بانت سعاد فقلبي اليوم متبول . متيم اثرها لم يفد مكبول

آغاز شرح قصیده بانت سعاد (ش ۱۹۱)

وعفی عنهما ما وقع منهما من شرور النفس الخناس بحق سید الناس

محمد واله المطهرین عن الادناس والاوجاس امین یارب العالمین

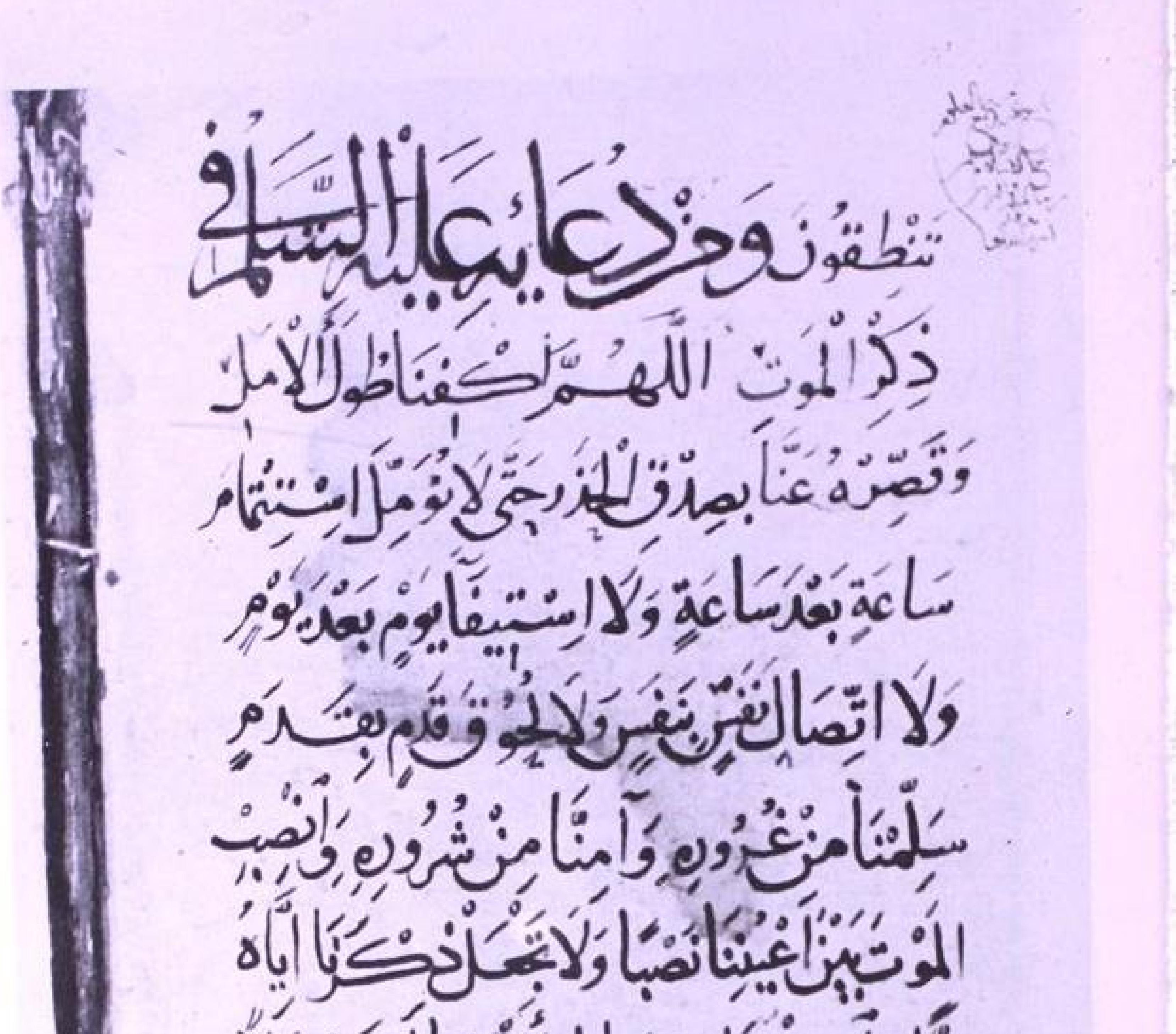
سنة ثمان وستین وثمانمائه

انجام شرح قصیده بانت سعاد (ش ۱۹۱)

بسم الله الرحمن الرحيم

حدثنا ابو علي بن همام بن سهيل الاسكاف
ببغداد قال حدثنا علي بن مالك عن احمد
بن عبد الله قال حدثنا محمد بن صالح عن عمر بن
المتوكل بن هرون قال حدثني ابي المتوكل
قال لقيت يحيى بن زيد بعد قتل ابيه وهو متوجه
الى خراسان فسلمت عليه فقال من اين اقبلت فقلت
من الحج فسالني عن اهله وبني عمه فاخبرته
بخبرهم وحزنهم على ابيه فقال كان عمي

آغاز صحیفه سجادیه (ش ۱۹۸)

تنطقون

وكان من دعائه عليه السلام في

ذكر الموت اللهم اكفنا طول الامل

وقصّره عنا بصدق الحذر حتّى لا نؤمل استتمام

ساعة بعد ساعة ولا استيفاء يوم بعد يوم

ولا اتصال نفس بنفس ولا لحوق قدم بقدم

سلّمنا من غروره وآمنّا من شروره وانصب

الموت بين اعيننا نصبا ولا تجعل ذكرنا اياه

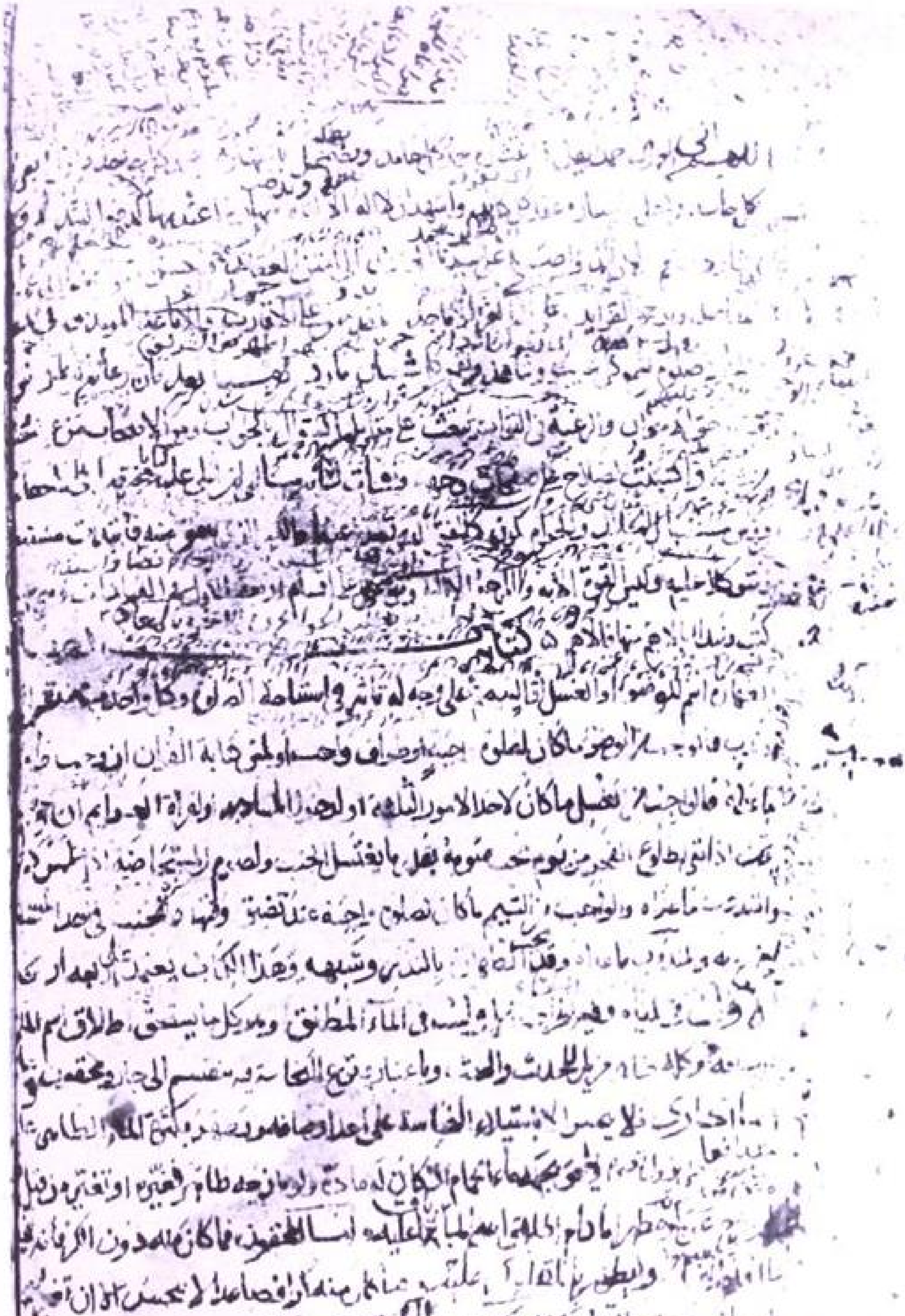
غبّا واجعل لنا من صالح الاعمال عملا

نستبطئ معه المصير اليك ونحرص له على

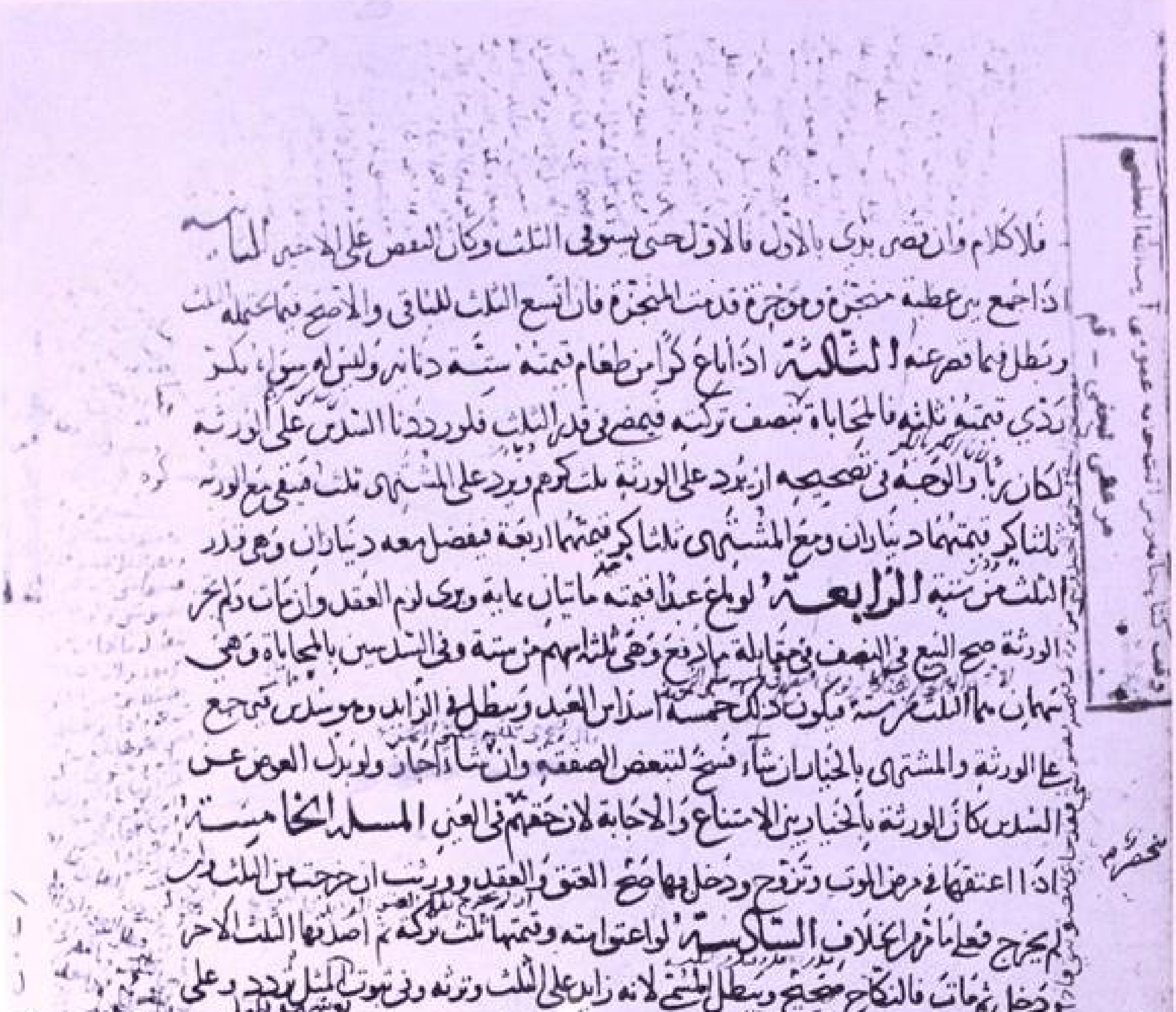
وشك اللحاق بك حتّى يكون الموت مأنسنا

الذى نأنس به ومألفنا الذى نشتاق اليه

صفحه‌ای از «صحیفهٔ سجادیه» با نشانی بلاغ (ش ۱۹۸)

آغاز کتاب «شرایع الاسلام» (ش ۳۰۲)

فلا كلام وان نقص يبدئ بالاول فالاول حتى يستوفي الثلث وكان النقص على الاخير المسألة
اذا جمع بين عطية منجزة ومؤخرة قدمت المنجزة فان اتسع الثلث للباقي والا صح فيما يحتمله الثلث
وبطل فيما قصر عنه الثالثة اذا باع كراً من طعام قيمته ستة دنانير وليس له سواه بكر
ردي قيمته ثلاثة بالمحاباة بنصف تركته فيمضي في قدر الثلث فلو رددنا السدس على الورثة
لكان ربا والوجه في تصحيحه ان يرد على الورثة ثلث كرهم ويرد على المشتري ثلث فيبقى مع الورثة
ثلثا كر قيمتهما ديناران ومع المشتري ثلثا كر قيمتهما اربعة فيفضل معه ديناران وهي قدر
الثلث من ستة الرابعة لو باع عبداً قيمته مائتان بمائة وحابى لزم العقد وان مات ولم يجز
الورثة صح البيع في النصف في مقابلة ما دفع وهي ثلاثة اسهم من ستة وفي السدس بالمحاباة وهي
سهمان من الثلث من ستة فيكون ذلك خمسة اسداس العبد ويبطل في الزائد وهو سدس ثم يتخير
على الورثة والمشتري بالخيار ان شاء فسخ لتبعض الصفقة وان شاء اجاز ولو بذل العوض عن
السدس كان الورثة بالخيار بين الامتناع والاجابة لان حقهم في العين المسألة الخامسة
اذا اعتقها في مرض الموت وتزوج ودخل بها صح العتق والعقد وورثت ان خرجت من الثلث وان
لم يخرج فعلى ما مر من الخلاف السادسة لو اعتق امته وقيمتها ثلث تركته ثم اصدقها الثلث الاخر
ودخل ثم مات فالنكاح صحيح ويبطل المسمى لانه زائد على الثلث وترثه وفي ثبوت المهر تردد وعلى
القول الاخر يصح الجميع ه تم الجزء الاول والحمد لله وحده ويتلوه في الثاني كتاب النكاح
فرغ من تعليقه يوم الخميس رابع ربيع الآخر من سنة [illegible]
[illegible]

انجام جزء اول «شرایع الاسلام» (ش ۲۰۲)

بسم الله الرحمن الرحیم

نمکخوان حق شناسی شورانگیز سپاس بی قیاس منعم جهان

آفرینی است که ادای شکر عطای بی دریغش نعمت فزاست و

احصای حمد و ثنای بلیغش با عجز آشنا - کریمی که تمام بسیط

زمین از موائد نعمای بی سپاسش مائده ایست که بالوان اطعمه و

اشربه بر آراسته از عموم انعام خاص و عام را بر آن صلا

عام داده رحیمی که بساط بساطین همه آفاق از حدایق رحمة

عالم آرایش نقشی موزون است که بدست جهانگشای قدرة کامله

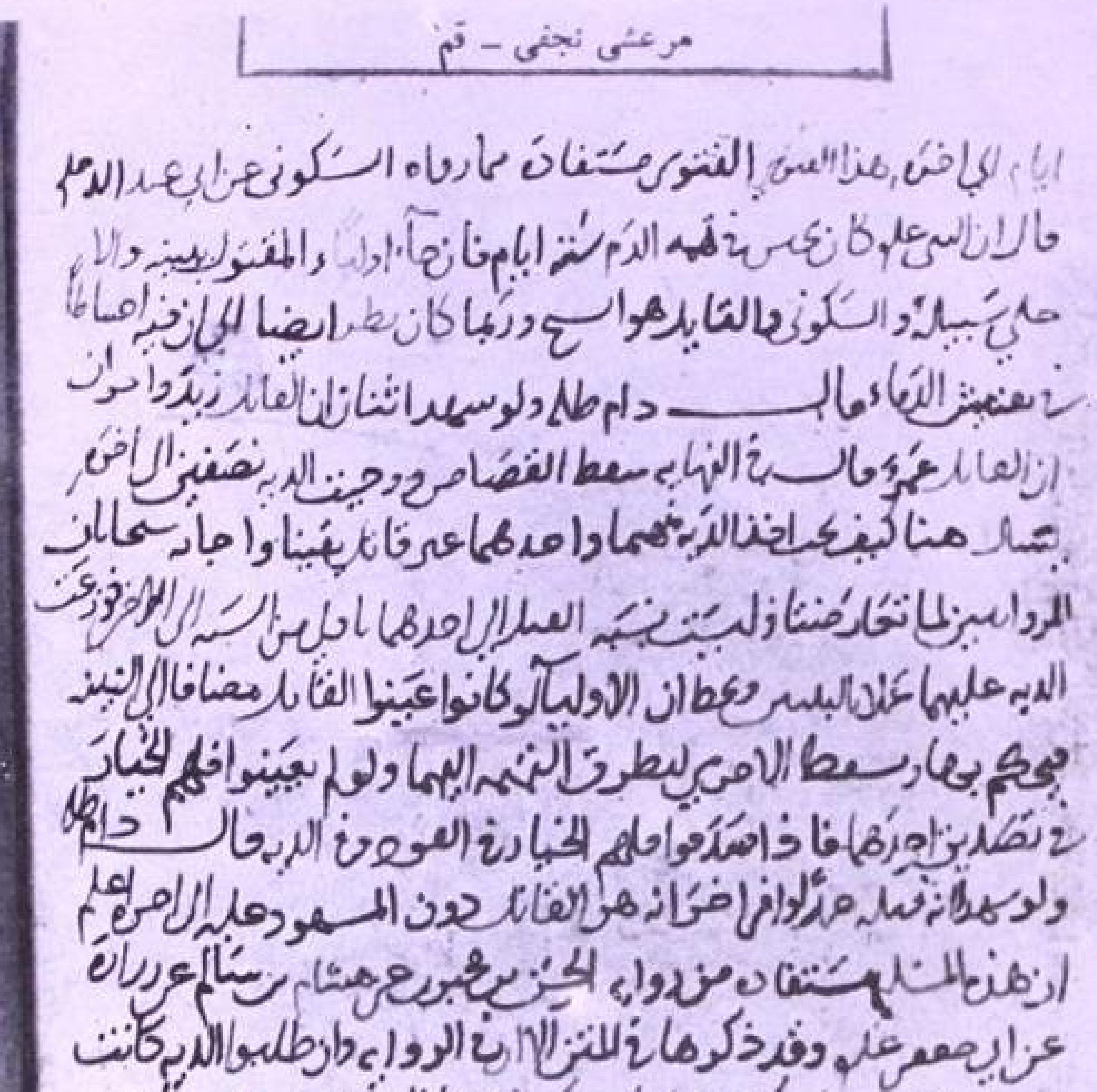
آغاز «مائدهٔ سماویه» خونساری (ش ۲۰۴)

ان اینکه از جوان طاهر بالاصاله باشد و میته نباشد و تجویز
شیخ طوسی علیه الرحمه استعمال جلد میته را در بعضی
امور غیر مشروطه بطهارت و ادله طرفین سابقا در بحث میته
مذکور شد قسم سادس ظرفی که از غیر اشیای مذکوره باشد
مثل مس و روی و قلع و سنگ و گل و سفال و چوب و برنج و کدو
و امثال اینها و شکی نیست در جواز استعمال اینها و بعضی اخبار
در باب نجاست آهن وارد شده است اما اکثر اصحاب عمل
باینها نکرده اند و بحث از آن در کتاب طهارت میشود و در این
هنگام ختم میکنیم کلام را باسم اعظم ملک علام و از وست
آغاز و بوی اوست انجام والله الموفق به
الاعتصام کتبه محمد سعید
الخوانساری

انجام «مائدهٔ سماویه» خونساری (ش ۲۰۴)

على الراجح فتدبر قال دام ظله والنظر في المطلق المضاف والامساك عن الجملة مركبة للمسند والمعران البحث في الماء مختصة للمطلق والمضاف والاسار وضحت بها انه تملة على العلية وعني بالمطلق ما لا يحتج سلب لفظ الماء عنه
فلا يعارض ماء القران او لحوم او الحوم او ماء دقوله في الاصل مطهر تلبيه على ان النجاسة عارضة له فلا يحكم بنجاسته ما دام الاصم بعين النجاسة ولا حكم لغلبة الظن ولهذا
ذلك بعض الجهلة ممنعون من استعمال ماء البئر في التطهير و ليس بشيء قال دام ظله وكله ينجس باستيلاء النجاسة الضمير في كله راجع الى المطلق واكد الكل
لانه اصنافا جار وراكد وبئر فيه بهذا التاكيد على اصنافه وهو في غاية الاتقان قال دام ظله ينجس القليل من الراكد بالملاقاة على الاصح بعدم
ملاقاة النجاسة وحده قال اول الكلام من قوله وينجس يدل على علية دعوله على الاصح بلسه على وجود مخالف فيه وهو الحسن بن ابي عقيل فعنده لا ينجس الا بالتغير في متمسكا بقوله عليه الماء طهور لا ينجسه شيء الا ما غير لونه او طعمه او رائحته
والجواب من وجوه الاول منع الخبر فانا ذكرنا انه الثاني
ومع تسليم الخبر ان المراد ما يكثر او جاري والمخصص روايات وسنذكر بعضها الثالث ان لفظ الماء كما يحمل العليلة مما يكون مخصوصا بالجاري الكثير فتنزله
عليها ولو حمل على الاطلاق لادى الى تخصيص البئر ابو اذا كان الماء قدر كر لم ينجسه شيء ودعة العارضة تقييد ارتفاع قبول النجاسة ببلوغ الكر فلو
كان الحكم قبل البلوغ موجودا لم يكن للتقييد فائدة وما رواه ابو العباس الفضل البقباق عن ابي عبد الله عليه في سؤر الكلب قال رجس نجس لا يتوضأ بفضله
واصبب ذلك الماء واغسله بالتراب اول مرة ثم بالماء ... الدجاجة ... لها

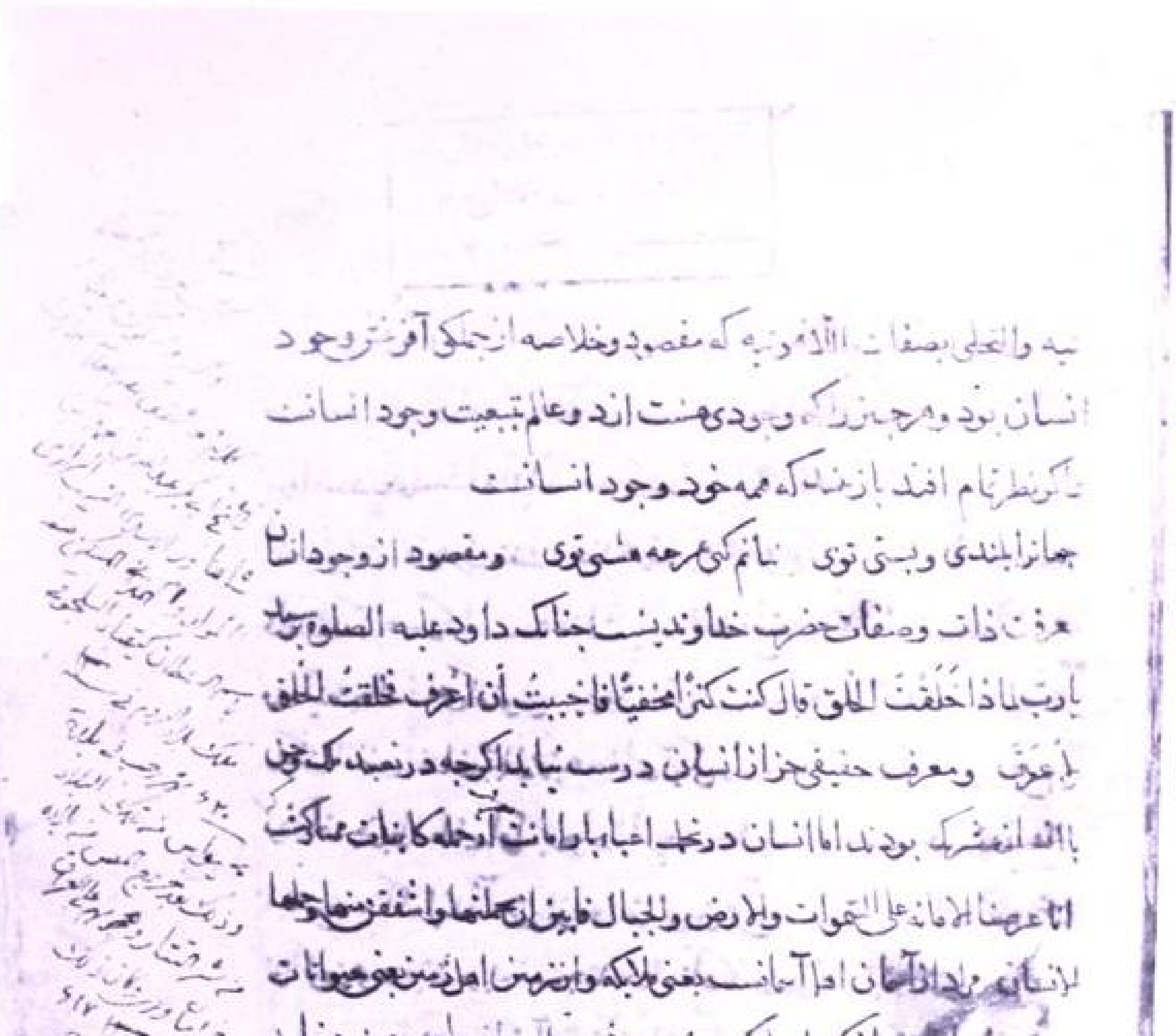
آغاز نسخهٔ «کشف الرموز» آبی (ش ۲۰۵)

مرعشی نجفی - قم

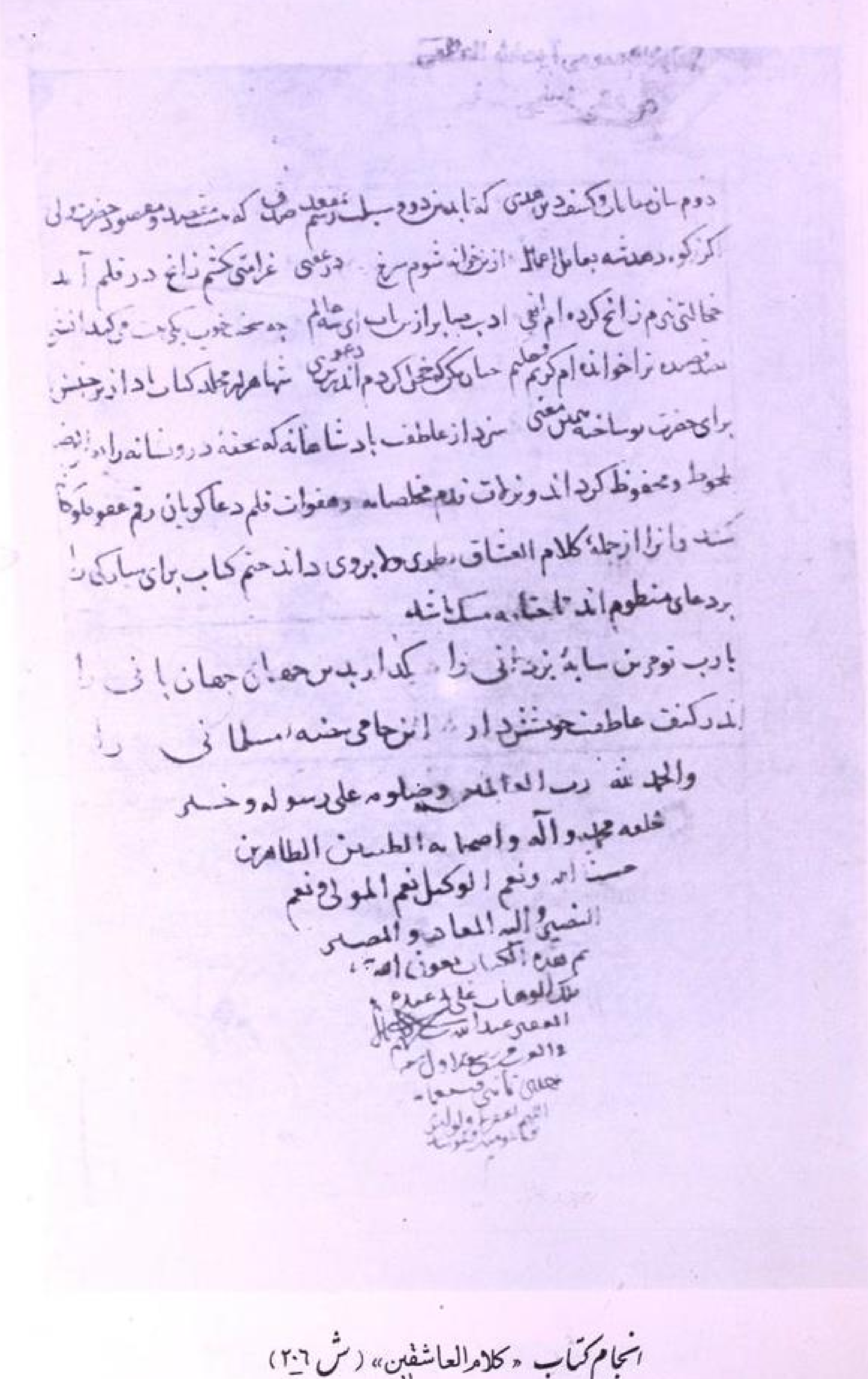
ايام الى اخره هذا الصحيح الفتوى مستفاد مما رواه السكوني عن ابي عبد الله عليه السلام
قال ان النبي صلى الله عليه وآله كان يحبس في تهمة الدم ستة ايام فان جاء اولياء المقتول ببينة والا
خلى سبيله والسكوني عامي والقايل هو الشيخ وربما كان نظره ايضا الى خبره احتياطا
في [illegible] الدماء قال [illegible] دام ظله ولو شهد اثنان ان القاتل زيد وآخران
ان القاتل عمرو قال في النهاية سقط القصاص ووجبت الدية نصفين الى آخره
يشكل هنا كيف يجب اخذ الدية منهما واحدهما بري قطعا يقينا واجابه [illegible]
المرتضى [illegible] لما تعارضتا ولم يثبت [illegible] العلم الى احدهما [illegible] الى الآخر فوجب
الدية عليهما [illegible] ان الاولياء لو كانوا عينوا القاتل مضافا الى البينة
يحكم بها وسقط الاخرى [illegible] التهمة اليهما ولو لم يعينوا فلهم الخيار
في تصديق احدهما فاذا اصدقوا احدهم الخيار في القود وفي الدية قال دام ظله
ولو شهدا انه قتله [illegible] انه هو القاتل دون المشهود عليه الاصح [illegible]
ان هذه المسئلة مستفاد من رواية الحسن بن محبوب عن هشام بن سالم عن زرارة
عن ابي جعفر عليه السلام وقد ذكرها في [illegible] الرواية وان طلبوا الدية كانت
عليهما نصفين [illegible] الاشكال الوارد عليه [illegible]
الرواية ان المقر يرد على اولياء المشهود عليه لو حمل نصف الدية ولا يرد
المشهود على اولياء المقر لو قتل [illegible] منشاه عدم الفرق بين [illegible]
[illegible] نظر ثم قال بعد ذلك ان يرد الاولياء اذا قتلوهما
دية كاملة الى ورثتهما اذ قد ثبت [illegible] خبط لانه
[illegible] ثبوت كونهما قاتلين [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

انجام نسخه «کشف الرموز» آبی (ش ۲۰۵)

یه والتجلی بصفات الالهیه که مقصود وخلاصه از جمله آفرینش وجود
انسان بود وهر چیز را که وجودی هست اند وعالم بتبعیت وجود انسانست
اگر بنظر تمام افتد باز داند که همه خود وجود انسانست
جهان را بلندی و پستی توی   ندانم کی هر چه هستی توی   ومقصود از وجود انسان
معرفت ذات وصفات حضرت خداوندیست چنانک داود علیه الصلوة پرسید
یا رب لماذا خلقت الخلق قال کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق
لاعرف ومعرفت حقیقی جز از انسان درست نیاید اگرچه در ... ملک وجن
... انسان در تحمل اعبای بار امانت آنچه کاینات ...
انا عرضنا الامانة علی السموات والارض والجبال فابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها
الانسان مراد از آسمان اهل آسمانست یعنی ملایکه واز زمین اهل زمین یعنی حیوانات
جن وشیاطین واز کوه اهل کوه یعنی وحوش وطیور ...
[illegible]

آغاز نسخهٔ «کلام العاشقین» رازی (ش ۲۰۶)

یا رب تو چو من سایهٔ یزدانی را ... جهان بانی را
اندر کنف عاطفت خویش دار ... سلطانی را

والحمد لله رب العالمین و صلوة علی رسوله و خیر
خلقه محمد و آله و اصحابه الطیبین الطاهرین
حسبنا الله و نعم الوکیل نعم المولی و نعم
النصیر و الیه المعاد و المصیر
تم هذه الکتاب بعون الله

انجام کتاب «کلام العاشقین» (ش ۲۰۶)

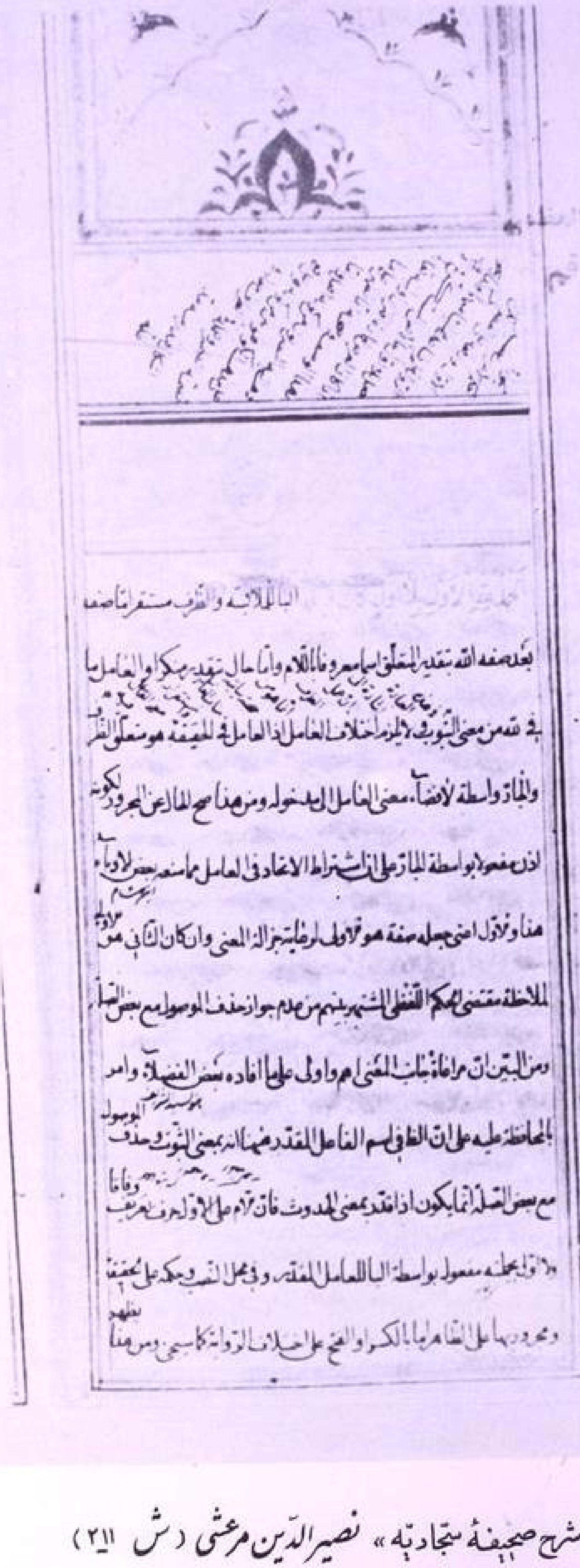

بسم الله الرحمن الرحیم و به ثقتی

الحمد لله الذی هدانا الی طریق معرفته و دعانا
الی نعمته و جعلنا من اهل الاجابة لدعوته
و الوافدین الی رحمته و الصلوة و السلام
علی سیدنا و نبینا محمد خیر خلیقته و اکرم
بریته امام الرحمة و شفیع الامة و علی آله
الطاهرین و ذریته المنتجبین الائمة الهداة
المهدیین الدعاة الی طاعة رب العالمین
و هداة لاهل السموات و الارضین

ابن عصمت بیت در عبادات و ادعیه و زیارات کلمها

آغاز «اعمال سال» سبزواری (ش ۲۰۸)

البا للالصاق والظرف مستقر اما صفة
بعد صفة الله بتقدير المتعلق اسما معرفة باللام واما حال بتقدير مبكرا او العامل اما
في قصص معنى الثبوت ولا يلزم اختلاف العامل اذ العامل في الحقيقة هو متعلق الظرف
والجار واسطة لافضاء معنى العامل الى معموله ومن هنا صح القول عن المجرور بكونه
اذن معمولا بواسطة الجار على ان اشتراط الاتحاد في العامل مما منعه بعض الاداة
هنا والاول اعني جعله صفة هو الاولى لرعاية جزالة المعنى وان كان الثاني من
الملاحظة مقتضى الحكم اللفظي المشهور بينهم من عدم جواز حذف الموصول مع بعض الصلة
ومن البين ان مراعاة جانب المعنى اهم واولى على ما افاده بعض الفضلاء وامر
المحافظة عليه على ان الظاهر اسم الفاعل المقدر منهما انه بمعنى الثبوت وحذف
مع بعض الصلة انما يكون اذا اعتقد بمعنى الحدوث فان قلت على الاول لم عرف
... معموله بواسطة البا للعامل المقدر وفي محل النصب وحكمه على تقديره
ومجرورها على الظاهر بالكسر والفتح على اختلاف الروايتين كما سيجيء ومن هنا

آغاز «شرح صحیفهٔ سجادیه» نصیر الدّین مرعشی (ش ۲۱۱)

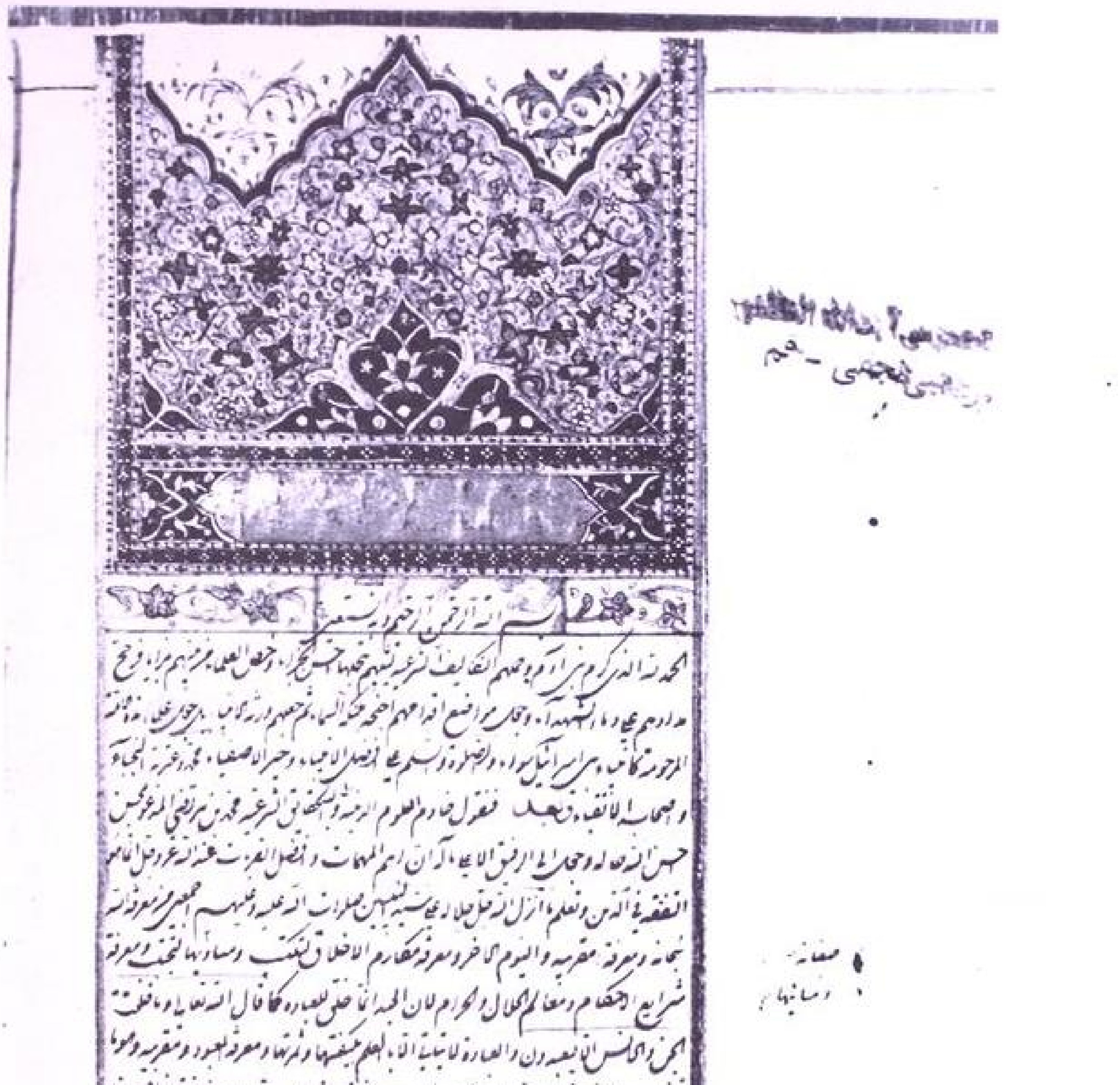

بسم الله الرحمن الرحيم

اللهم وأتباع الرسل ومصدقوهم من أهل الأرض بالغيب

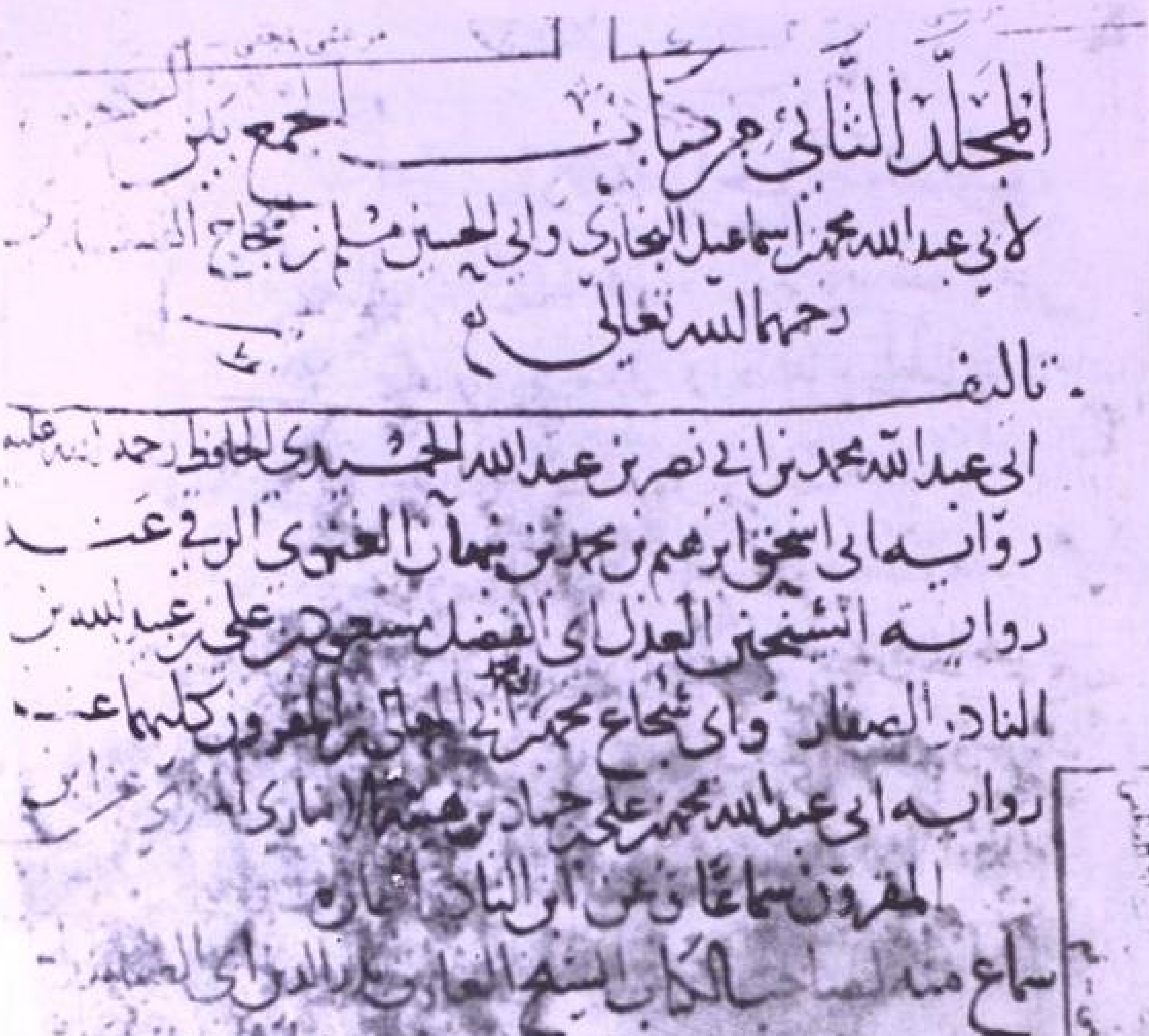
آغاز «شرح صحیفهٔ سجادیه» قوام الدین مرعشی (ش ۲۱۱)

في مجوزه ليس في اكثر النسخ فيحتمل ان يكون بالمهملة كما قيل اي الآن يجهد ويتكلم بالباطل كحفص او
عيينة فيقطعه بعض ابعيانهم هذا شرح الجزء الاول من كتاب معاني الاخبار وحرره مؤلفه المذنب
الجاني نعمة الله الموسوي الحسيني عفى الله عن جرائمه آخر فيما جاء عن الرضا ع من الحجة
المنثورة فجعل يأكل احسن من اكل سائر الايام يجوز ان يكون ما فعله من ترك الجزع رعاية لاصحابه
فيكون مستحبا لذلك ويجوز ان يكونوا عليهم السلام تارة يحزنون ويكونون على مواهم ولخوف بغيرهم
ليعلم جواز الامرين وان المدبرات الاربعة اشارة الى قوله تعالى فالمدبرات امرا وهم الملائكة
تدبر امور الخلايق وخصها هنا بالاربعة لان معظم التدبير عليهم ولانهم اعظم شانا من
سائر الملائكة شبه مضيق السراط وخطره بارقة في الطريق البارقة السيوف والمراد هنا اهلها
اقرب الى اسم الله الاعظم من سواد العين الى بياضها عن ابي عبد الله ع ان اسم الله الاعظم
على ثلاثة وسبعين حرفا كان عند آصف منها حرف واحد فتكلم به فخسف بالارض ما بينه وبين
سرير بلقيس ثم تناول السرير بيده ثم عادت الارض كما كانت اسرع من طرفة عين وعندنا نحن
من الاسم اثنان وسبعون حرفا وحرف عند الله تعالى استأثر به في علم الغيب المكنون عنده وجه
الجمع في الحديثين انما كان عند آصف كاتب سليمان ع وكان يوحى اليه حرف واحد الف او واو
فتكلم فاعرفت لم لا لعل الغرض ان قوله اقرب الى اسم الله الاعظم ظاهره المغايرة لان المتقاربين
يلزمهما التغاير ولعل القرب هنا اشارة الى ما تقدم من ان جميع العلوم كلها مندرج في بسم
الله الرحمن الرحيم ولا ريب ان علم الاسم الاعظم من جملة العلوم فيكون المغايرة من باب مغايرة
الكل للجزء وقد قيل ان الاسم الاعظم هو لفظ الله وقيل الرحيم والاقوال متكثرة ان اول سورة
انزلت بسم الله الرحمن الرحيم اقرأ باسم ربك في رواية اول سورة نزلت سورة الفاتحة
... غيره لك الكتاب والجمع بين الاخبار حمل بعضها على الاولية الحقيقية كحديث الفاتحة
والبعض الاخر على الاولية الاضافية بالاضافة الى باقي القرآن وان النبأ العظيم اشارة الى

صفحه‌ای از «لوامع الانوار» با نشانی بلاغ (ش ۲۱۶)

بسم الله الرحمن الرحيم و به نستعين

آغاز «معتصم الشيعة» فيض كاشانى (ش ٢١٧)

المجلد الثاني من كتاب الجمع بين

لابي عبد الله محمد بن اسماعيل البخاري وابي الحسين مسلم بن حجاج

رحمهما الله تعالى

تاليف

ابي عبد الله محمد بن ابي نصر بن عبد الله الحميدي الحافظ رحمة الله عليه

رواية ابي اسحق ابرهيم بن محمد بن نبهان الغنوي الرقي عنه

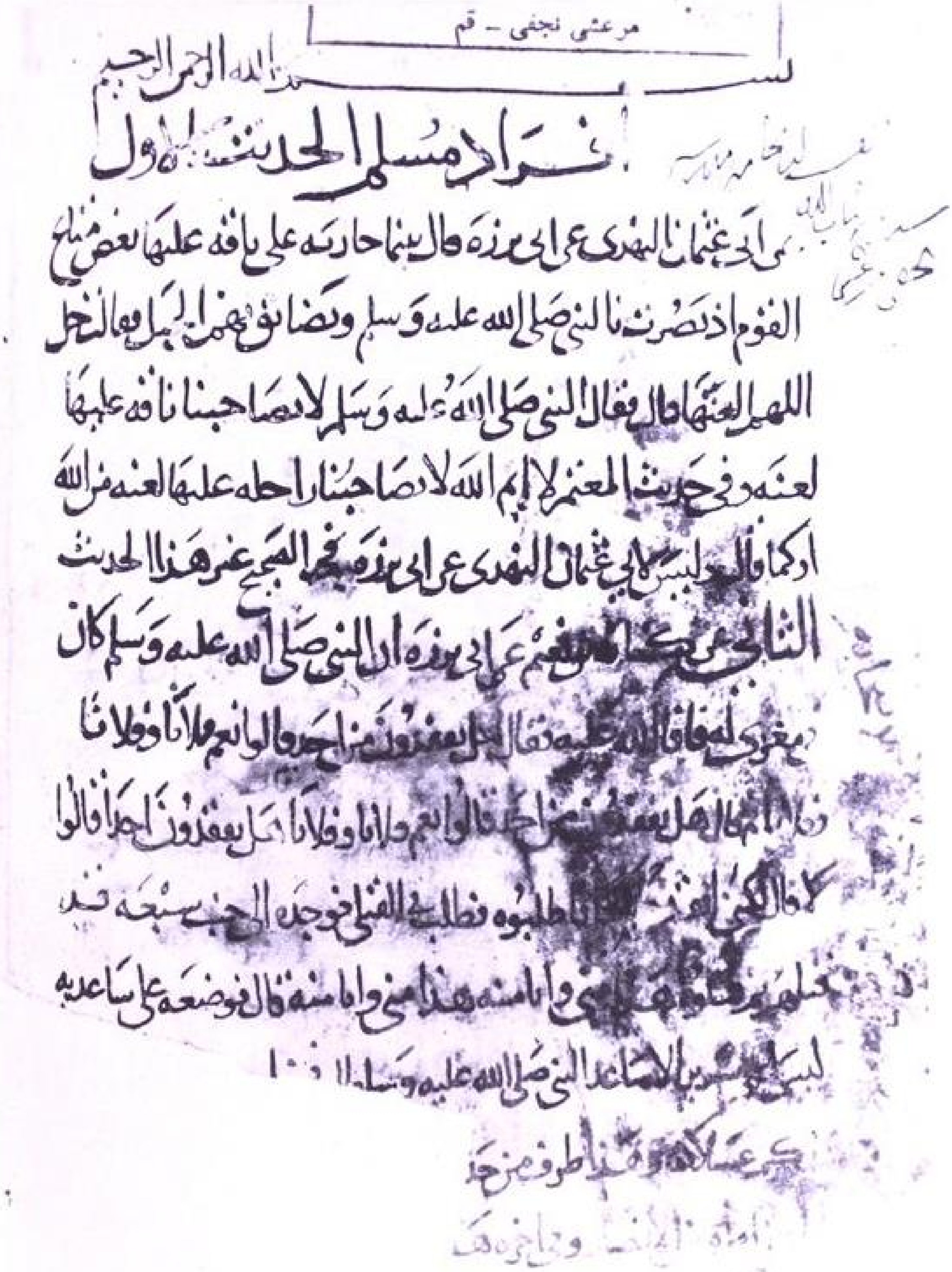
رواية الشيخين العدل ابي الفضل مسعود بن علي بن عبد الله بن

النادر الصفار وابي شجاع محمد بن ابي المعالي المعروف كلاهما عنه

رواية ابي عبد الله محمد بن علي بن حماد بن عيسى الانباري

المعروف سماعا من ابن النادر

روی برگ اول کتاب «الجمع بین الصحیحین» حمیدی (ش ۲۱۸)

مرعشی نجفی - قم

بسم الله الرحمن الرحيم

افراد مسلم الحديث الاول

عن ابي عثمان النهدي عن ابي برزة قال بينما جارية على ناقة عليها بعض متاع
القوم اذ بصرت بالنبي صلى الله عليه وسلم وتضايق بهم الجبل فقالت حل
اللهم العنها قال فقال النبي صلى الله عليه وسلم لا تصاحبنا ناقة عليها
لعنة وفي حديث المعتمر لا ايم الله لا تصاحبنا راحلة عليها لعنة من الله
او كما قال [illegible] ابي عثمان النهدي عن ابي برزة [illegible] الصحيح غير هذا الحديث
الثاني عن [illegible] عن ابي برزة ان النبي صلى الله عليه وسلم كان
في مغزى له فافاء الله عليه فقال [illegible] هل تفقدون من احد قالوا نعم فلانا وفلانا
[illegible] هل تفقدون من احد قالوا نعم فلانا وفلانا [illegible] هل تفقدون احدا قالوا
لا قال لكني افقد [illegible] فاطلبوه فطلب في القتلى فوجده الى جنب سبعة قد
قتلهم ثم قتلوه [illegible] هذا مني وانا منه هذا مني وانا منه قال فوضعه على ساعديه
ليس له [illegible] الا ساعدا النبي صلى الله عليه وسلم [illegible]

آغاز کتاب «الجمع بين الصحيحين» (ش ۲۱۸)

افراد مسلم

الحديث الاول عن ابي جعفر محمد بن علي بن الحسين عن جابر بن عبد الله سألته
متى كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يصلي الجمعة قال كان يصلي ثم نذهب الى جمالنا
فنريحها حين زوال الشمس يعني النواضح الثاني عن ابي جعفر محمد بن علي
عن جابر قال كان رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا خطب احمرت عيناه
وعلا صوته واشتد غضبه حتى كأنه منذر جيش يقول صبحكم ومساكم
ويقول بعثت انا والساعة كهاتين ويقرن بين اصبعيه السبابة
والوسطى ويقول اما بعد فان خير الحديث كتاب الله وخير الهدي هدي
محمد صلى الله عليه وسلم وشر الامور محدثاتها وكل بدعة ضلالة ثم يقول انا
اولى بكل مؤمن من نفسه من ترك مالا فلاهله ومن ترك دينا او ضياعا
فالي وعلي هذا حديث عبد الوهاب الثقفي وفي حديث سليمان بن بلال
كانت خطبة النبي صلى الله عليه وسلم يوم الجمعة يحمد الله ويثني عليه
ثم يقول على اثر ذلك وقد علا صوته ثم ذكر نحوه ○ وفي حديث وكيع
عن سفين كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يخطب الناس يحمد الله ويثني
عليه بما هو اهله ثم يقول من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا
هادي له وخير الحديث كتاب الله ثم ذكر نحو حديث عبد الوهاب

صفحه ای از «الجمع بين الصحيحين» (ش ۲۱۸)

ما اسمه عبد الرحمن الله بن زيد عن ابي سعيد الخدري ان رسول الله صلى الله عليه
وسلم قال انا بالسعيد في الصحيح عنه هذا الثاني والخمسون عن ابي عيسى
الاسواري عن ابي سعيد الخدري ان النبي صلى الله عليه وسلم زجر عن الشرب قايما
وفي حديث همام نهى عن الشرب قايما ه وليس لابي عيسى الاسواري عن ابي سعيد
في الصحيح غير هذا ولابي مسلم الاغر عن ابي سعيد الخدري احاديث هي في مسند
ابي هريرة لاشتراكهما فيها ه اخر ما في الصحيحين من مسند ابي سعيد الخدري
رضي الله عنه ه **المتفق عليه من مسند ابي حمزه**
احد المايتين يتلوهم في المال انس بن مالك الانصاري رضي الله عنه
الحديث الاول عن محمد بن مسلم بن شهاب الزهري عنه ان رسول الله صلى الله عليه
وسلم قال من سره ان يبسط عليه رزقه وينسا في اثره فليصل رحمه ه
الثاني عن الزهري عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال اللهم اجعل
بالمدينة ضعفي ما جعلت بمكة من البركة ه واخرجا من حديث اسحق
بن عبد الله بن ابي طلحه عن انس ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال يعني في
المدينة بارك الله لهم في صاعهم وبارك لهم في مدهم وعندهما في حديث
حديث عمرو بن ابي عمرو مولى المطلب عن انس عن النبي صلى الله عليه وسلم
نحوه من البركة في المد والصاع الثالث عن ابن شهاب

انجام نسخهٔ «الجمع بين الصحيحين» (ش ۲۱۸)

سمع جميع كتاب الجمع بين الصحيحين تأليف الحافظ ابي عبد الله محمد بن ابي نصر الحميدي وهو في اربع مجلدات من هذه
النسخة على الشيخ ابي اسحق ابرهيم بن محمد بن نبهان [illegible] الرقي بحق سماعه من الحميدي بقراءة العدل ابي الفضل
مسعود بن علي بن عبد الله بن احمد النادر الصفار وبخط السامع ومنه نقلت جماعة منهم ابو شجاع محمد بن ابي
محمد بن ابي المعالي بن المقرون الحافظ وذلك في مجالس آخرها يوم الخميس [illegible] سنة [illegible] واربع وخمسمائة
نقلته من الاصل بعد معارضته بهذه النسخة وفي السماع [illegible] والله اعلم بالصواب كتبه احمد بن [illegible]
وسمع جميع الكتاب ايضا من ابي شجاع محمد بن ابي محمد بن ابي المعالي المقرون بقراءته [illegible] حسن بن [illegible]
الشيخ علي بن حمد بن هبة الله الانباري وابنه ابو عبد الله محمد في مجالس آخرها يوم الخميس تاسع عشر جمادى [illegible]
سنة سبع وثمانين وخمسمائة نقلته من ثبت بخط احمد بن الوكيل الرصافي وهو بيد شهاب [illegible]
هبة الله المذكور كتبه احمد الدمياطي عفا الله عنه [illegible] والحمد لله وحده

وسمع جميع كتاب الجمع بين الصحيحين تأليف الحافظ الحميدي وهو في اربع مجلدات هذا آخرها على الشيخ الجليل العدل
ابي عبد الله محمد بن علي بن حمد بن هبة الله الانباري المقرئ بحق سماعه منه [illegible] من ابي شجاع بن المقرون
المذكور واجازته من العدل ابي الفضل مسعود بن النادر المذكور ايضا بسماعهما من الرقي عن الحميدي
بقراءة الحافظ محب الدين [illegible] علي بن ابي [illegible] بن [illegible] صاحب النسخة الشيخ [illegible] ابو الضيا
بدر بن عبد الله [illegible] شيخ الخدام بالحجرة النبوية على [illegible] الفضل [illegible] ورفقته [illegible] الكمال [illegible]
[illegible] وبخطه [illegible] ياقوت [illegible] في خدام الحجرة النبوية ايضا والولد الصالح برهان الدين ابو العباس
احمد بن الشيخ [illegible] محب الدين [illegible] الخدام [illegible] امين الدين ابو نصر [illegible] بن عبد الله [illegible]
[illegible] ونور الدين [illegible] وشهاب الدين [illegible] وعز الدين فرج [illegible]
[illegible] المستنصريون [illegible] الشرف [illegible] ابو عبد الله محمد بن محفوظ بن
ابي [illegible] الخازن [illegible] احمد بن محمود [illegible] وكاتب الاسماء [illegible] عبد الله [illegible]
[illegible] احمد بن محمد بن ابي [illegible] الدمياطي [illegible] عفا الله عنه واخرون
[illegible] على الاصل المقروء منه [illegible] بن سكينة [illegible] الصدر [illegible] وكان [illegible]
من محفوظ [illegible] المذكور من اول الكتاب [illegible] على الشيخ المذكور [illegible]
آخرها يوم [illegible] رابع عشر شهر رمضان سنة [illegible] وخمسين [illegible] بن الحديث [illegible]
[illegible] على [illegible] والحمد لله [illegible]
[illegible] والحمد لله رب العالمين وصلواته على سيدنا محمد [illegible]

صفحهٔ سماعات پس از کتاب «الجمع بين الصحيحين» (ش ۲۱۸)

نجمها نسطين و سعد بن علي و ابو عمرو يروى عنه فهذا ما اردت اثباته مما

قاله البرقي و به يتم القسم الاول من هذا الكتاب و يتلوه بحمد الله و منه القسم

الثاني في المجروحين و من اتوقف في حديثه و الحمد لله وحده و صلى

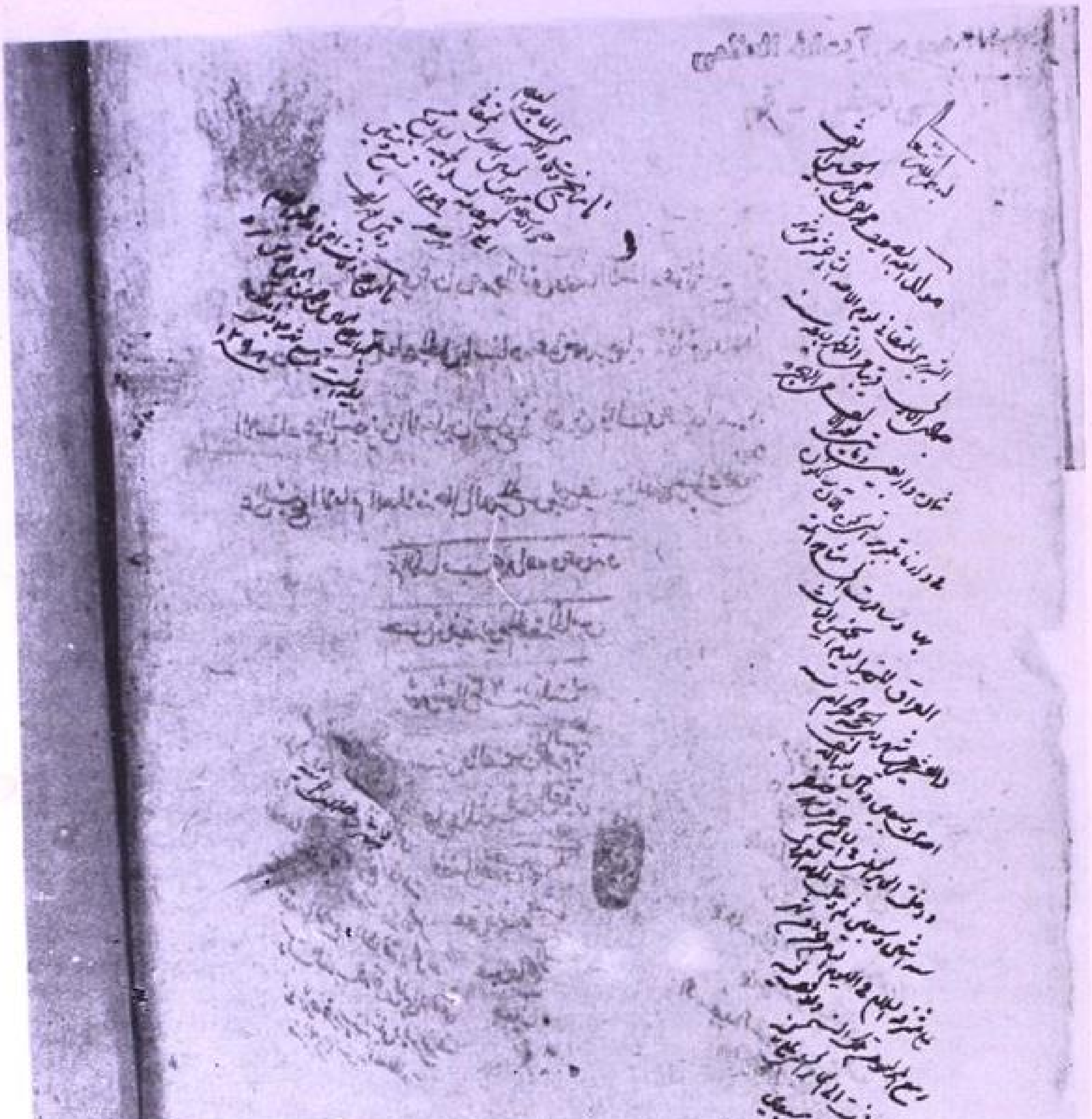
الله على خير خلقه محمد النبي و آله الطيبين الطاهرين و سلم تسليما كثيرا

بلغ مقابلة و تصحيحا ... م م

و كتب صاحب الكتاب

الحسن بن حيدر الحسني الكركي

انجام قسم اول « خلاصة الاقوال » بابلاغ کرکی (ش ۲۲۱)

بیوگرافی حجة‌الاسلام نیر بخط خودش (ش ۲۱۹)

محمد بن عمر

النجاشي بكتابه وبالاسناد عن الشيخ ابي جعفر الطوسي عن ابي محمد هرون بن
موسى التلعكبري رحمه الله عن ابي عمرو بن عبد العزيز الكشي رحمه الله بكتابه
وقد اقتصرت من الروايات الى هؤلاء المشايخ بما ذكرت والباقي من
الروايات الى هؤلاء المشايخ ولا غيرهم مذكور في كتابنا الكبير من
اراده وقف عليه هناك والحمد لله وحده
وصلى الله على خير خلقه محمد النبي وآله قد فرغ
من تسويده في المشهد المقدسة الرضوية
على ساكنها الف الف سلام يوم الاربعاء
المنتظم في ايام شهر شوال سنه ثمان
وتسعمايه م م م

فرغ من مقابلته ومباحثته
العبد الراجي الغني المغني
الحسن حيدر الحسني ...

صاحبه ابن محمد سطر محمد محمد

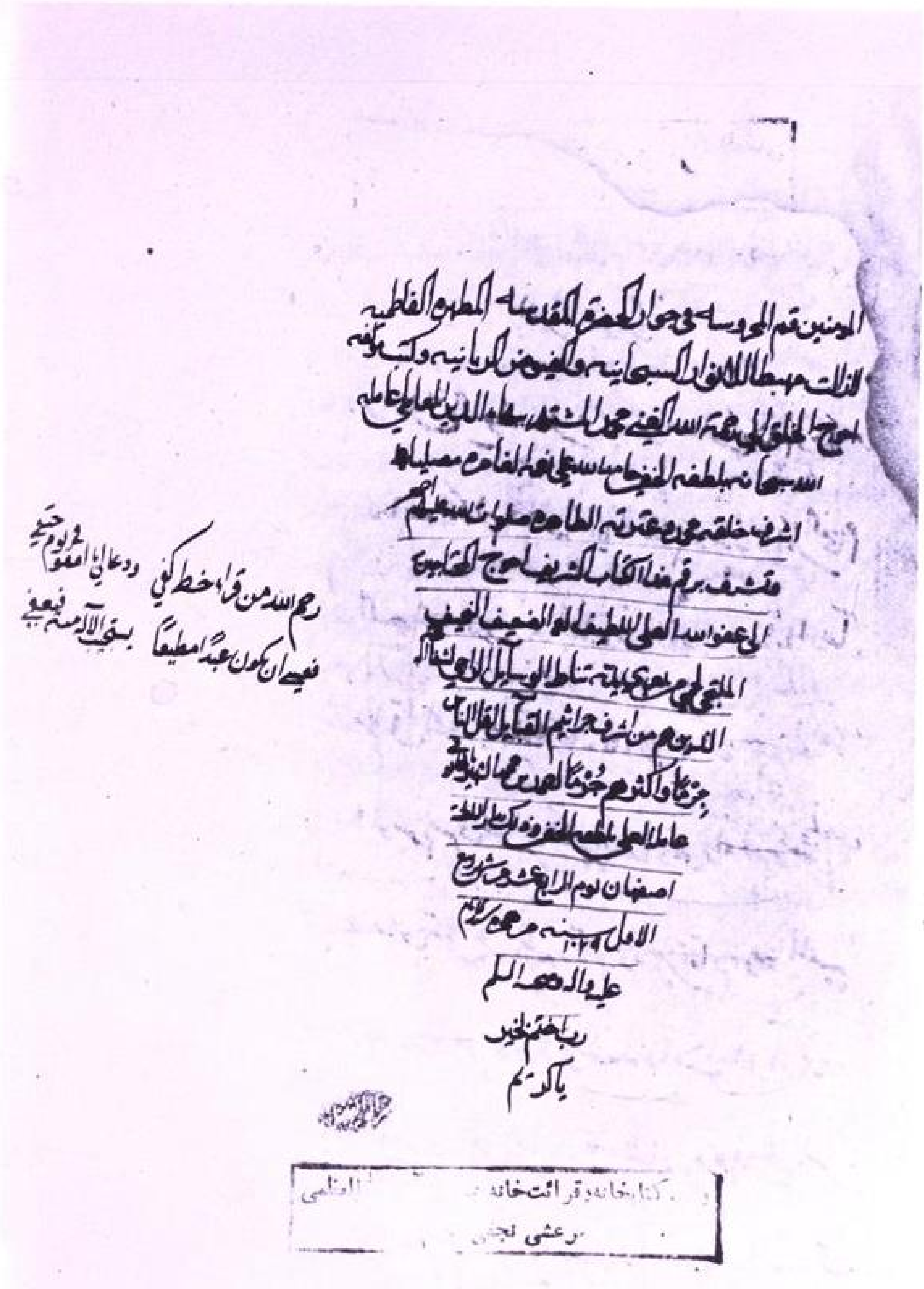
انجام قسم دوم «خلاصة الاقوال» با بلاغ کرکی (ش ۲۲۱)

بسم الله الرحمن الرحيم رب وفق واكرم

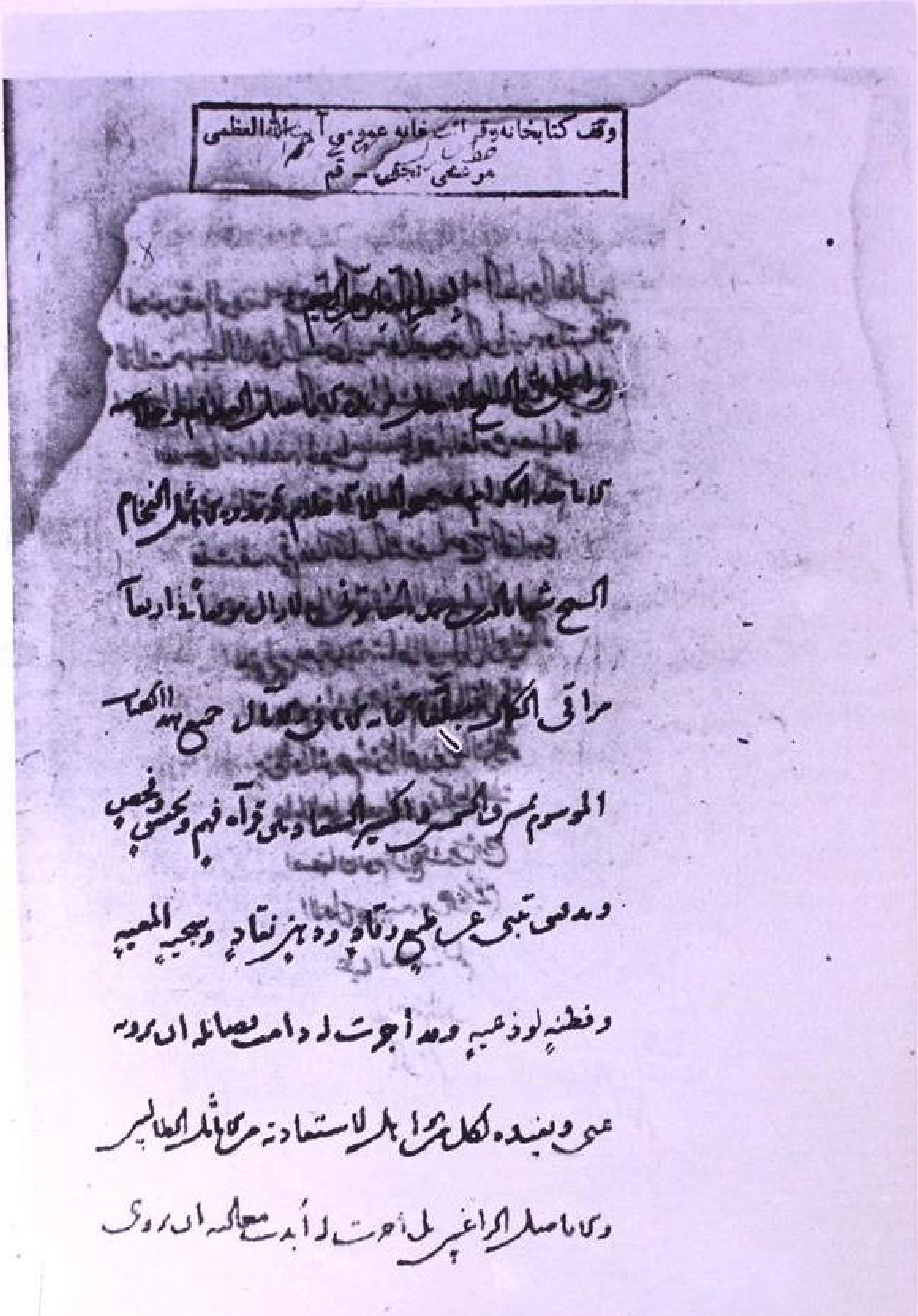
الحمد لله الذي هدانا بانوار كتابه المبين . ووفقنا لاقتفاء سنن نبينا
محمد سيد الاولين والآخرين . وكرمنا بالاقتداء باثار اهل بيته الائمة
الطاهرين صلوات الله وسلامه عليه وعليهم اجمعين وبعد
فان افقر العباد الى رحمة ربه الغني محمد المشتهر ببهاء الدين
العاملي وفقه الله للعمل في يومه لغده قبل ان يخرج الامر من يده
يقول ان جماعة من فضلاء الاخوان في الدين وعظماء الخلان
اليقين الذين تكثرت في العلوم الدينية [illegible]
وتوفرت حاجتهم الى احاديث اهل البيت عليهم السلام قد التمسوا
مني مع قلة بضاعتي وكثرة اضاعتي تاليف اصل يحتوي على خلاصة
ما تضمنته اصولنا الاربعة التي عليها المدار في جميع الاعصار اعني
الكافي والفقيه والتهذيب والاستبصار من الاحاديث الصحيحة
الواردة في الاحكام الشرعية . عن العترة الطاهرة النبوية لتكون
قانونا يرجع اليه الطالبون من الفرقة الناجية الامامية ودستورا
يعول عليه المجتهدون في استنباط امهات المطالب الفرعية
وان ابذل غاية جهدي في ان لا يشذ عنه شيء من صحاح
الاحاديث الاحكامية . وان اشرح مقاصده بتفسير

[illegible]

آغاز کتاب «مشرق الشمسین» شیخ بهائی (ش ۲۲۲)

انجام کتاب «مشرق الشمسین» (ش ۲۲۲)

صفحهٔ اول اجازهٔ شیخ بهائی (ش ۲۲۲)

جميع مصنفاتي سيما تفسيري الكبير الموسوم بالعروة الوثقى المسمى

بعين الحياة وكتاب الحبل المتين وكتاب الاربعين وشرح صحيفة الكاملة

عليه السلم وكتاب زبدة الاصول وكتاب مفتاح الفلاح وحواشي

تفسير البيضاوي وحواشي شرح مختصر الاصول للعضدي والرسائل

كالاثني عشريات الخمس اعني الطهارية والصلوتية والزكوية والصومية والحجية

فلما اجزت له دام مجده ان يروي عني كل ذلك الى

علمائنا الابرار الفرقة الناجية رضي الله عنهم اعني الكافي والفقيه

والتهذيب والاستبصار لمشايخنا المحمدين الثلثة قدس الله ارواحهم

واعلى طرقهم باسانيدي الى اصل الكتب المنتهية الى

اصحاب العصمة سلام الله عليهم فليرو ذلك لمن اراد جميع ذلك

صفحهٔ دوم اجازهٔ شیخ بهائی (ش ۲۲۲)

سالکاً سبیل الاحتیاط الذی لا یضل سالکه ولا تتظلم مسالکه

وهو الحری بما اعلی الله قدره ان یکتب علی لوح خاطره وصحیفة باله

ما نسج من الهواجس المعطلة مشامّ کل جاد الصاعد مصاعد سحابه

قاله بلسانه ورقمه ببنانه اشد المحتاجین الی عفو الله وغفرانه

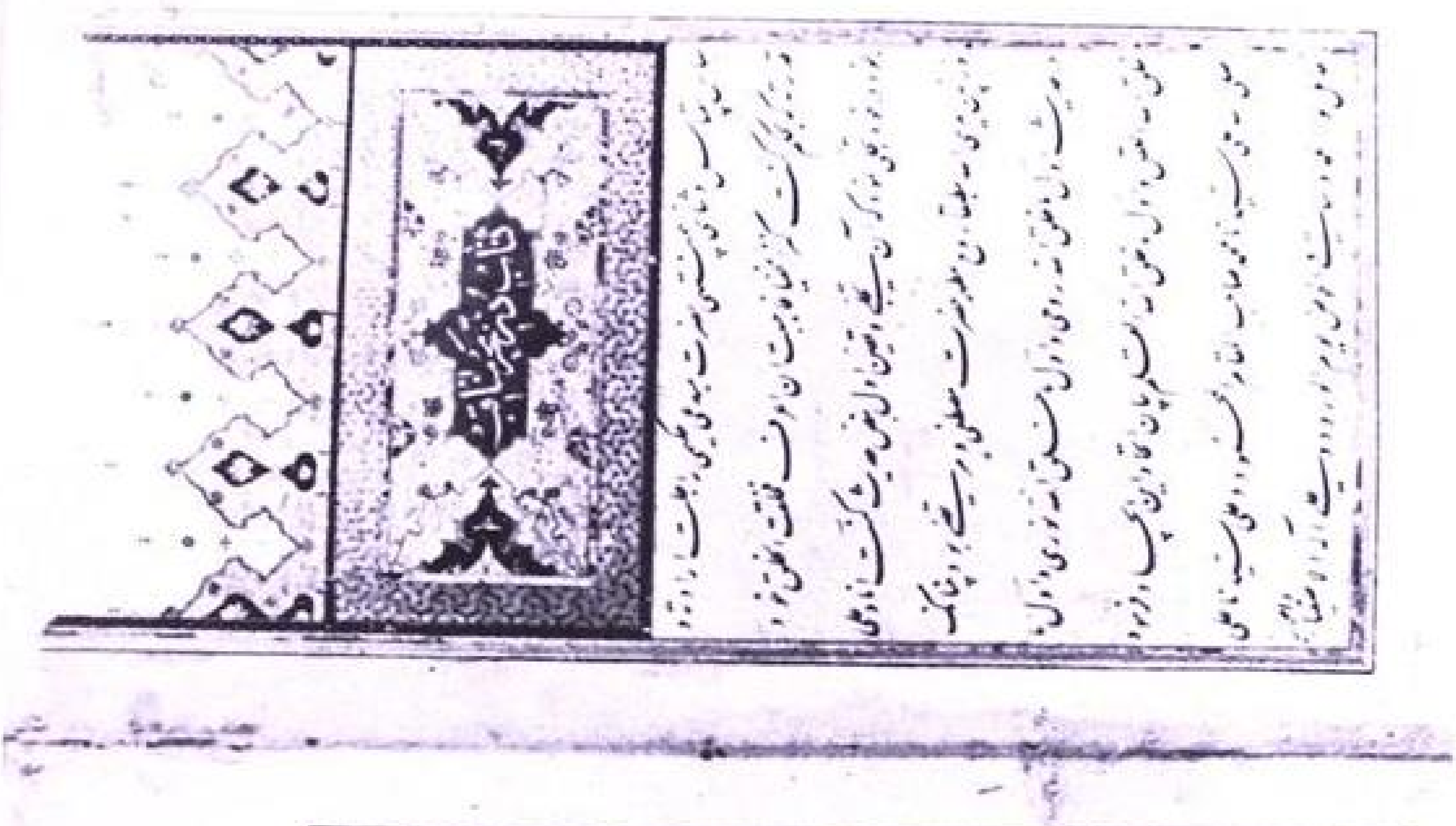
محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی عفا الله عنه

شکر سعیه اواخر ربیع الاول ۱۰۲۹

حامداً مصلیاً

۵

صفحه سوم اجازه شیخ بهائی (ش ۲۲۲)

آغاز کتاب «درّ بحر المناقب» درویش برهان (ش ۲۲۴)

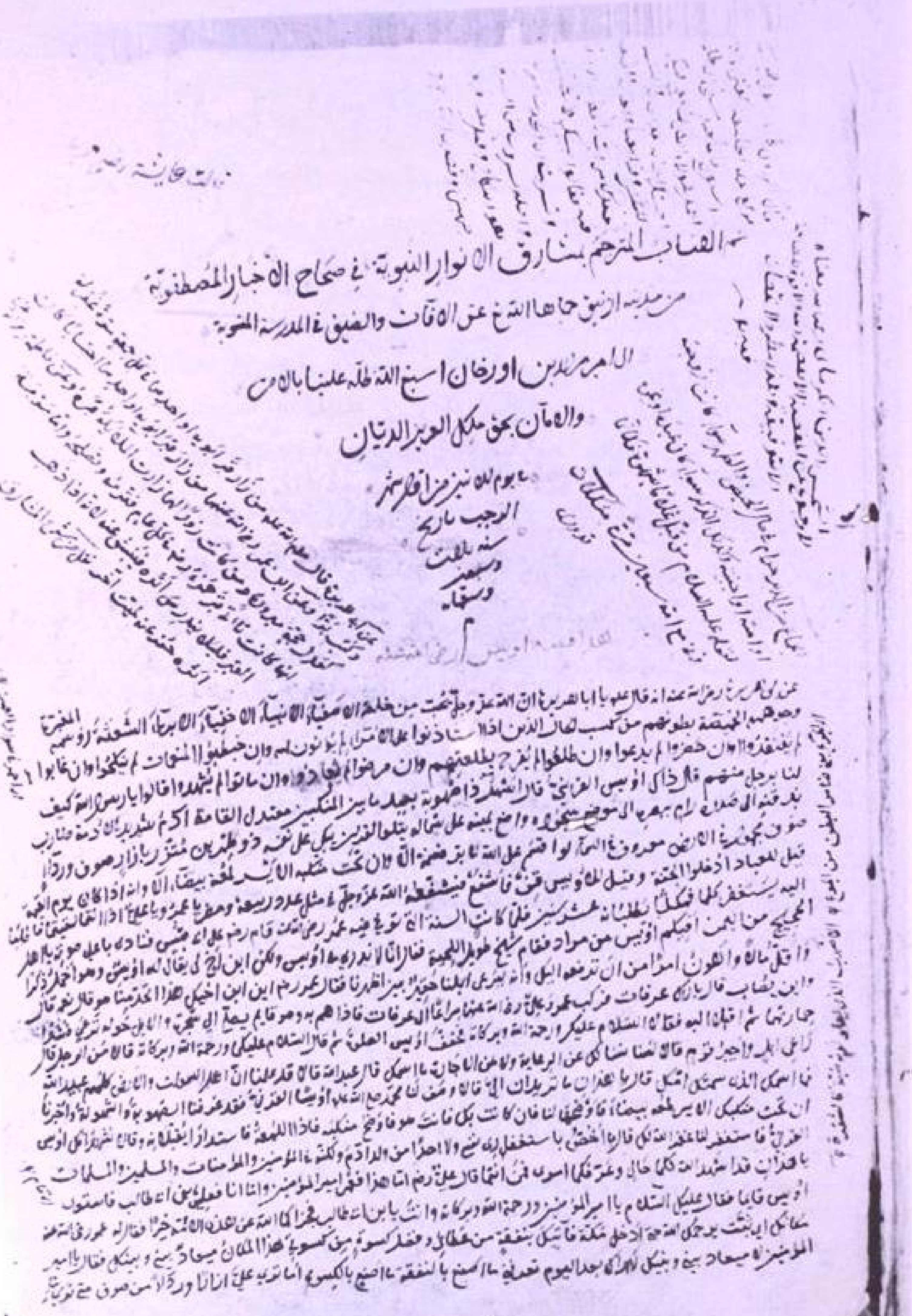

انجام کتاب «دربحرالمناقب» (ش ۲۲۴)

غفار حتم خالداً مخلداً فيها ابداً ق بريدة بن الحصيب من ترك صلوة العصر فقد
حبط عمله ق سعد بن ابي وقاص من تصبح بسبع تمرات عجوة لم يضره ذلك اليوم
سم ولا سحر ق ابو هريرة من تصدق بعدل تمرة من كسب طيب ولا يقبل
الله الا الطيب فان الله يتقبلها بيمينه ثم يربيها لصاحبها كما يربي احدكم فلوه حتى
تكون مثل الجبل م ابو هريرة من تطهر في بيته ثم مشى الى بيت من بيوت الله ليقضي
فريضة من فرايض الله كانت خطوتاه احديهما تحط خطيئة والاخرى ترفع درجة
عبادة بن الصامت من تعار من الليل فقال لا اله الا الله وحده لا شريك له له
الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير الحمد لله وسبحان الله والله اكبر ولا حول ولا قوة الا
بالله ثم قال اللهم اغفر لي او دعا استجيب له فان توضأ قبلت صلوته ابو هريرة
من توضأ فاحسن الوضوء ثم اتى الجمعة فاستمع وانصت غفر له ما بينه وبين الجمعة و
زيادة ثلثة ايام ومن مس الحصى فقد لغا عثمان من توضأ فاحسن الوضوء
خرجت خطاياه من جسده حتى تخرج من تحت اظفاره ابو هريرة من توضأ
فليستنثر ومن استجمر فليوتر عثمان من توضأ نحو وضوئي هذا ثم قام فركع ركعتين
لا يحدث فيهما نفسه غفر له ما تقدم من ذنبه قال حين توضأ ثلثاً ثلثاً عمار بن
سويد من توكل لي ما بين رجليه وما بين لحييه توكلت له بالجنة ابن عمر من [illegible]
[illegible] عثمان بن [illegible] جيش العسرة فله الجنة زيد بن [illegible]
[illegible] غازياً في سبيل الله فقد غزا ومن خلف غازياً في اهله بخير فقد غزا

آغاز نسخهٔ «مشارق الأنوار» صاغانی (ش ۲۲۶)

تم الكتاب المترجم بمشارق الانوار النبوية في صحاح الاخبار المصطفوية
من مدرسة ازنيق حاها الشرع عن الآفات والضيق في المدرسة المعمورة
الامير مرادبن اورخان اسبغ الله ظله علينا بالامن
والامان بحق ملك العزيز الديان
يوم الاثنين من اواخر شهر
الرجب ماريخ
سنة ثلث
وسبعين
وسبعماية

انجام کتاب «مشارق الانوار» (ش ۲۲۶)

مرعشی نجفی - قم

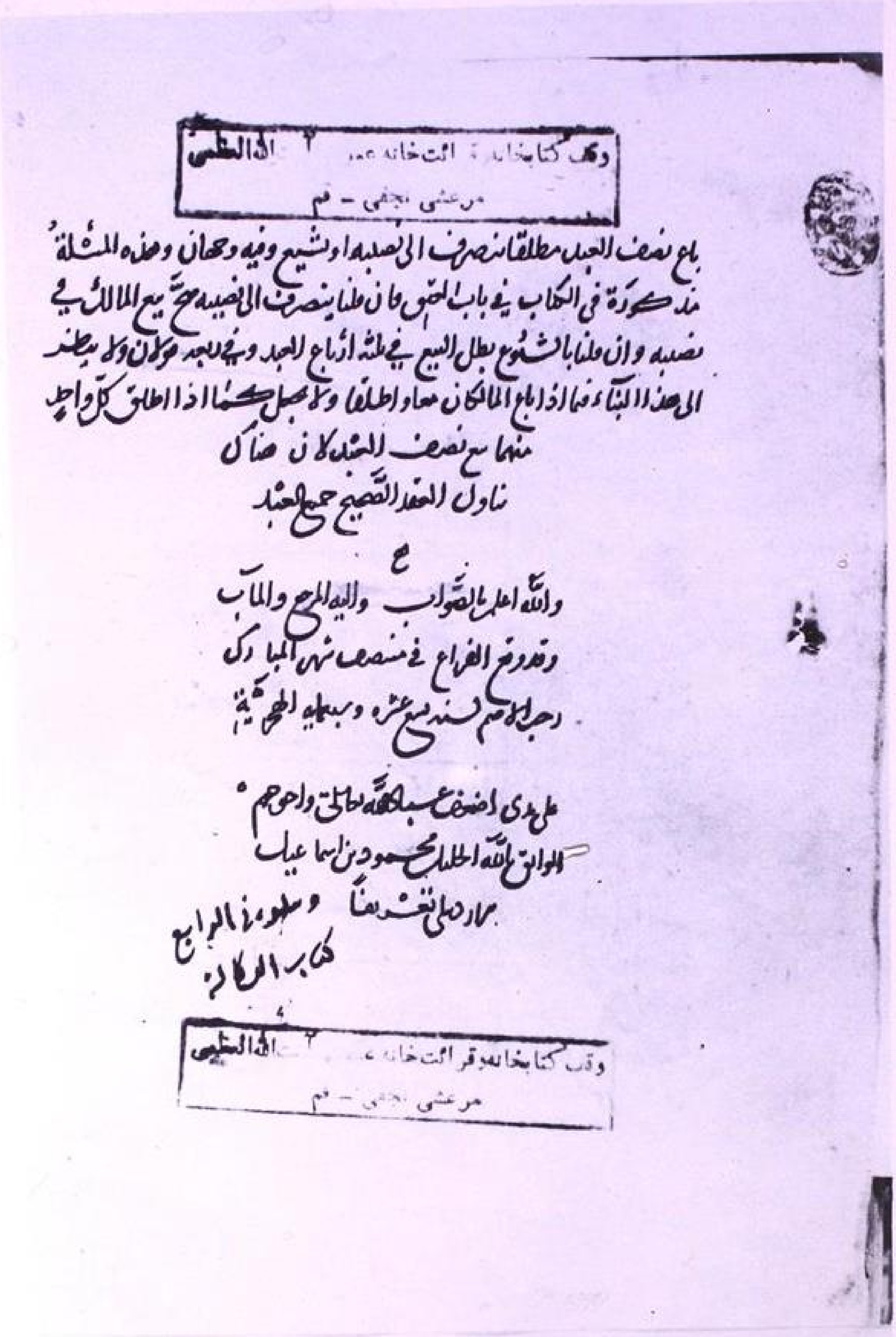
بسم الله الرحمن الرحیم رب تمم بفضلک قال

کتاب البیوع

الاول فی صحته وفساده وفیه اربعة ابواب الباب

الاول فی ارکانه وهی ثلثة الاول الصیغة وهی الایجاب والقبول

آغاز کتاب «شرح الوجیز» رافعی (ش ۲۲۸)

وقف كتابخانهٔ قرائت خانه عمومى آية الله العظمى
مرعشى نجفى – قم

باع نصف العبد مطلقا انصرف الى نصيبه او شيع وفيه وجهان وهذه المسألة
مذكورة في الكتاب في باب العتق فان قلنا ينصرف الى نصيبه صح بيع المالك في
نصيبه وان قلنا بالشيوع بطل البيع في ثلثة ارباع العبد وفي ربعه قولان ولا يخفى
الى هذا البناء فيما اذا باع المالكان معا او اطلقا ولا يحصل كما اذا اطلق كل واحد
منهما بيع نصف العبد لان هناك
تناول العقد الصحيح جميع العبد

تم

والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب
وقد وقع الفراغ في منتصف شهر المبارك
رجب الاصم سنة سبع عشرة وسبعمائة الهجرية
على يدي اضعف عباد الله تعالى واحوجهم
الواثق بالله الجليل محمود بن اسماعيل
[illegible]
وهو جزء الرابع
كتاب [illegible]

وقف كتابخانهٔ قرائت خانه عمومى آية الله العظمى
مرعشى نجفى – قم

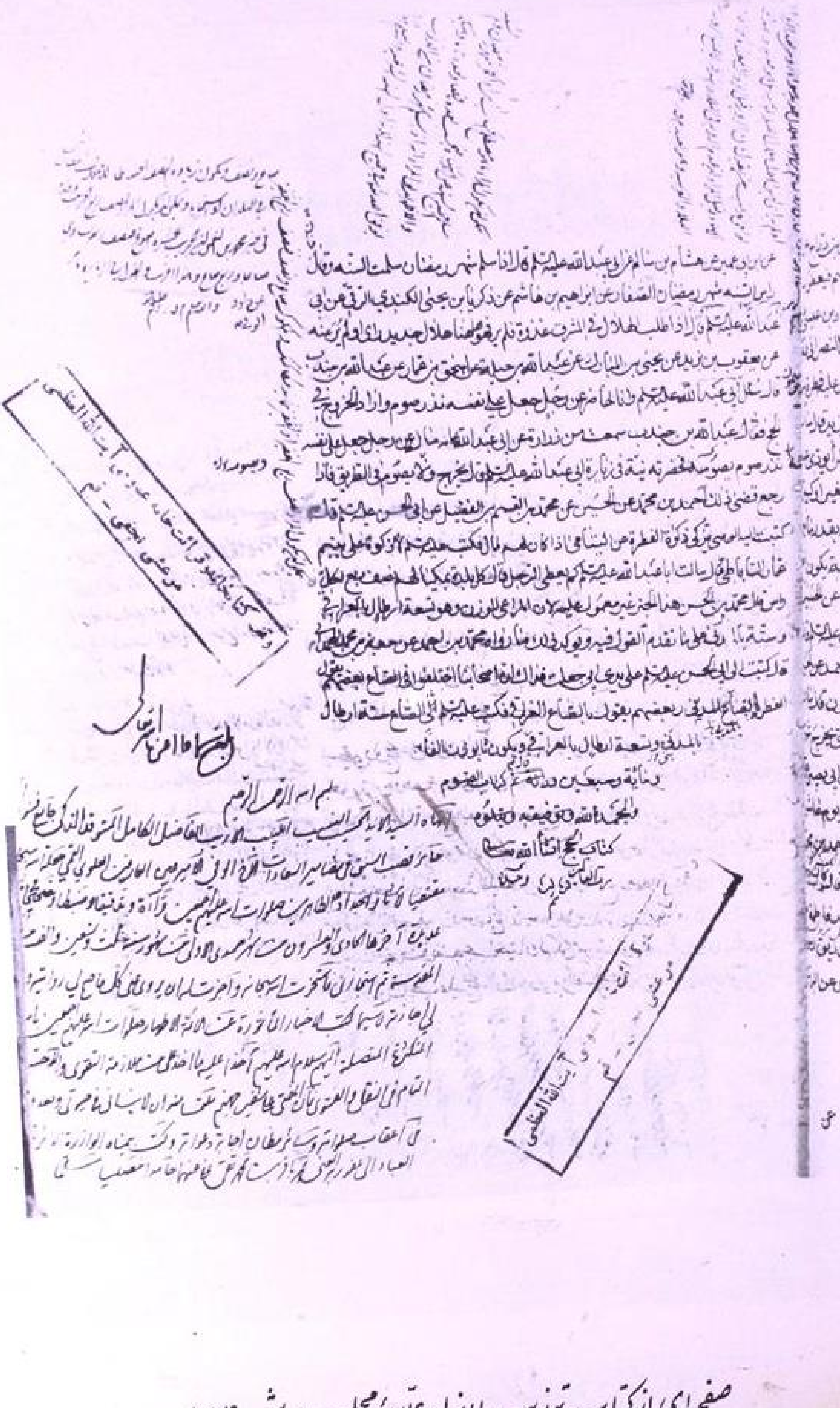
انجام کتاب «شرح الوجیز» (ش ۲۲۸)

...قال رسول الله صلى الله عليه وآله فرد على الله وعلى رسوله واما قتل النفس الحرام فقد قتل
الحسين واصحابه واما اكل اموال اليتامى فقد ظلمنا فيئنا وذهبوا به واما عقوق الوالدين
فان الله عز وجل قال في كتابه النبي اولى بالمؤمنين من انفسهم وازواجه امهاتهم وهو اب لهم فعقوه
في ذريته وفي قرابته واما قذف المحصنات فقد قذفوا فاطمة عليها السلم على منابرهم واما الفرار
من الزحف فقد اعطوا امير المؤمنين عليه السلم البيعة طايعين غير مكرهين ثم فروا عنه وخذلوه
واما انكار ما انزل الله عز وجل فقد انكروا حقنا وجحدوا له وهذا مما لا يتعاجم فيه احد والله يقول
ان تجتنبوا كبائر ما تنهون عنه نكفر عنكم سيئاتكم و
ندخلكم مدخلا كريما تم الجزو الثالث من
كتاب التهذيب الاحكام واخره كتاب الزكوة
ويتلوه الجزو الرابع كتاب الصيام والحمد لله
رب العالمين وصلى الله على محمد
وآله الطاهرين وسلم تسليما
كثيرا كثيرا

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

كتاب الصيام باب فرض الصيام قال الله تعالى يا ايها الذين امنوا كتب عليكم
الصيام كما كتب على الذين من قبلكم لعلكم تتقون وقال الله تعالى شهر رمضان الذي انزل فيه القرآن
هدى للناس وبينات من الهدى والفرقان فمن شهد منكم الشهر فليصمه ومن كان
مريضا او على سفر فعدة من ايام اخر فاوجب الصيام بظاهر اللفظ على كل مكلف وروى محمد بن يعقوب
عن علي بن ابرهيم عن ابيه عن حماد بن عيسى عن حريز عن زرارة عن ابي جعفر عليه السلم قال بني الاسلام
على خمسة اشياء على الصلوة والزكوة والصوم والحج والولاية قال رسول الله صلى الله عليه وآله
الصوم جنة من النار وعنه عن محمد بن يحيى عن احمد بن محمد بن عيسى عن ابن فضال عن ثعلبة

صفحه‌ای از کتاب تهذیب با بلاغ بخط علامهٔ مجلسی (ش ۲۲۹)

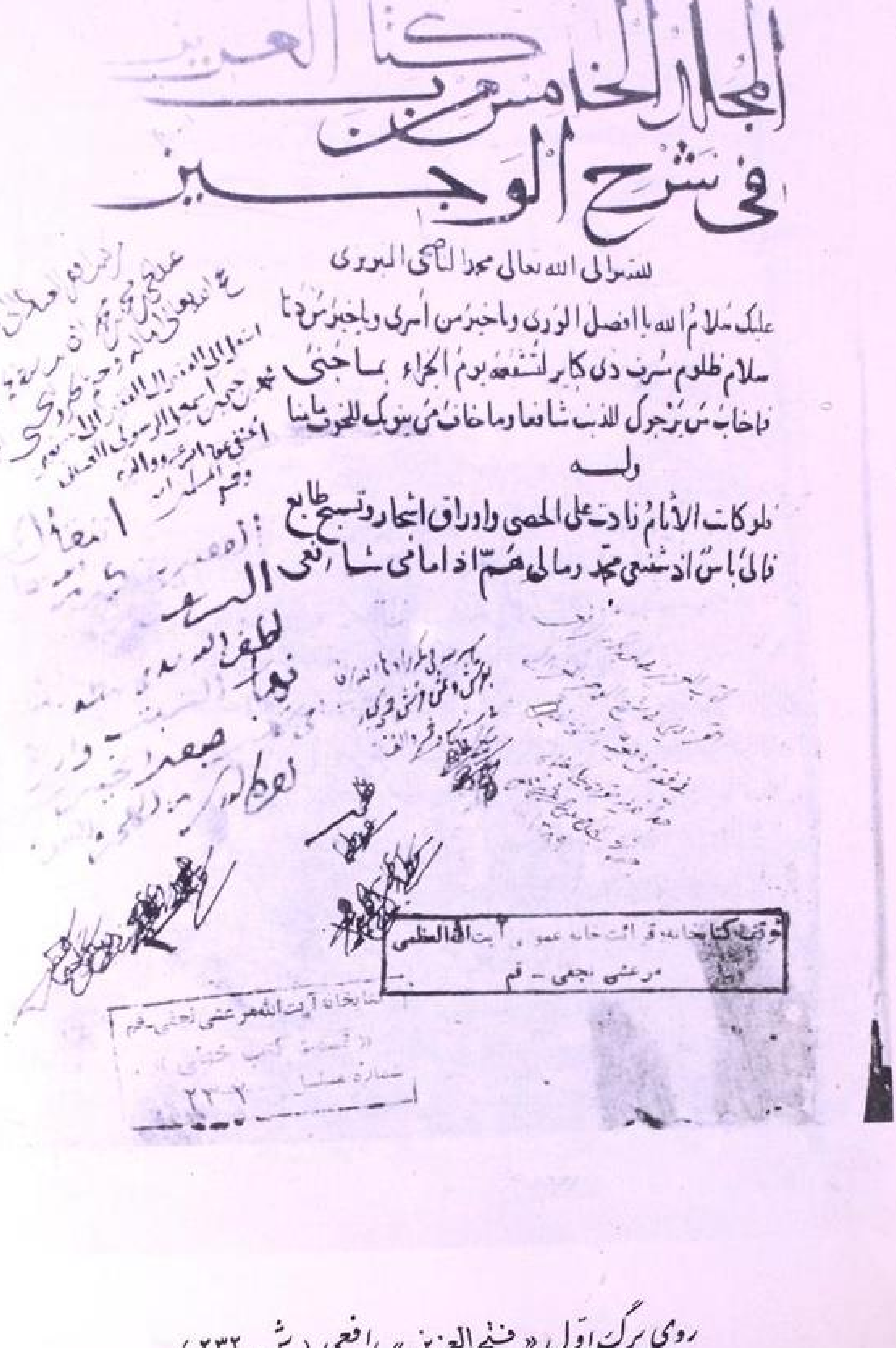

عن ابن ابي عمير عن هشام بن سالم عن ابي عبد الله عليه السلم قال اذا سلم شهر رمضان سلمت السنة وقال
رأس السنة شهر رمضان الصفار عن ابراهيم بن هاشم عن زكريا بن يحيى الكندي الرقي عن ابي
عبد الله عليه السلم قال اذا طلب الهلال في المشرق غدوة فلم يره فهو هاهنا هلال جديد رؤي او لم يره
عن يعقوب بن يزيد عن يحيى بن المبارك عن عبد الله بن جبلة عن اسحق بن عمار عن عبد الله بن جندب
قال سأل ابا عبد الله عليه السلم وانا حاضر عن رجل جعل على نفسه نذر صوم واراد الخروج في
الحج فقال عبد الله بن جندب سمعت من زرارة عن ابي عبد الله انه سأله عن رجل جعل على نفسه
نذر صوم يصوم فحضرته نية في زيارة ابي عبد الله عليه السلم قال يخرج ولا يصوم في الطريق فاذا
رجع قضى ذلك احمد بن محمد عن الحسين عن محمد بن القسم بن الفضيل عن ابي الحسن عليه السلم قال
كتبت اليه الوصي يزكي زكوة الفطرة عن اليتامى اذا كان لهم مال فكتب عليه السلم لا زكوة على يتيم
[illegible]
[illegible]
وستة بالمدني [illegible]
قال كتبت الى ابي الحسن عليه السلم [illegible] ان اصحابنا اختلفوا في الصاع بعضهم يقول
الفطرة بصاع المدني وبعضهم يقول بالصاع العراقي فكتب عليه السلم الصاع ستة ارطال
بالمدني وتسعة ارطال بالعراقي [illegible]
[illegible] تم كتاب الصوم
والحمد لله [illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم
[illegible]

صفحه‌ای از کتاب تهذیب با انهاء علامهٔ مجلسی (ش ۲۲۹)

كان له اسقاط الحد باللعان ثم لو قذفها ثم ابانها قدس الله سره ولو قذفها قبل تزوجه كان له
الحد بالاتمام ثم لو قذفها ولو لاعن الاخرس ثم نطق فانكر القذف واللعان لم يقبل انكار القذف ويعود
اللعان فيما عليه فيطالب بالحد ويلحقه النسب بمعنى انه يرثه الولد ولا يرث هو الولد ولا تعود الزوجة فان
ابى الملاعن بعد نفي النسب فالاقرب اجابته لانه انما لزمه باقراره انه لم يلاعن فاذا اراد ان يلاعن اجيب
ويحتمل ضعيفا عدم الاجابة لانه قد حكم الشارع ببطلانه ولهذا لا يرث هو الولد ولا تعود الزوجة
في الملاعنة قدس الله سره والاقرب عدم اشتراط الدخول وقيل يشترط في نفي الولد دون القذف
شرط الشيخ في النهاية الدخول وشرط في الخلاف امكان الوطي والتمكين منه والظاهر من كلام ابن الجنيد اشتراط
الدخول ولم يصرح به ابن البراج واطلق الشيخ في التبيان وكذا ابن حمزة وابن زهرة وقال ابن ادريس ان كان
لاكان القذف بالزنا لينفي عنه الحد لم يشترط الدخول لعموم الآية وان كان لنفي النسب اشترط فيه الدخول
لانه ينتفي عنه قبل الدخول بمجرد النفي والقول قوله فيه واللعان لنفي النسب انما يثبت اذا لم يمكن نفيه الا باللعان
قال فالعامل من الاصحاب بالاشتراط اراد به في نفي الولد ومن نفى الاشتراط نفى القذف والتفصيل حسن لكن
نقل عن الاصحاب كلهم ... احتج الشيخ بما رواه محمد بن مصادف قال قلت لابي عبد الله عليه السلام
ما تقول في رجل لاعن امراته قال لا يكون ملاعنا حتى يدخل بها يضرب حدا وهي امراته ويكون قاذفا قدس الله
سره ويصح بين الحر والمملوكة وروى المنع وقيل يثبت في نفي الولد دون القذف اختيار المصنف هنا اختيار
الشيخ في النهاية والمبسوط والخلاف ومعه اختيار ابن الجنيد والصدوق ونفاه المفيد مطلقا وفصل ابن ادريس
فقال يثبت لنفي الولد لا لاثبات الزنا احتج المصنف بعموم الآية وما رواه في الصحيح محمد بن مسلم عن احدهما عليهما
السلام قال سالته عن الحر بينه وبين المملوكة لعان فقال نعم وبين المملوك والحرة وبين العبد والامة وبين المسلم
واليهودية والنصرانية ولا يتوارثان ولا يتوارث الحر والمملوكة احتج المفيد بما رواه ابن سنان في الصحيح عن الصادق
عليه السلام قال لا يلاعن الحر الامة ولا الذمية ولا التي يتمتع بها ولان اللعان شهادات لقوله تعالى ولم يكن لهم
شهداء الا انفسهم والجواب عن الاول انه محمول على المملوكة بملك اليمين ويدل عليه رواية محمد بن مسلم الصحيحة عن الباقر
عليه السلام قال سالته عن الحر يلاعن المملوكة قال نعم اذا كان مولاها الذي زوجه اياها الحديث وعن الثاني بالمنع
من كونها شهادة وللاستعمال بمعنى الحلف والمجاز لا يبعد من الفاسق ولا شيء من الشهادة تقبل من الفاسق
قدس الله سره ولو قذف زوجته الصماء او الخرساء حرمت عليه ابدا ولا لعان ولو فقد اللعان لنفي النسب اشكال
ينشأ من عموم الآية المتناول لكل زوجة ولامكان كون الولد منفيا عنه في نفس الامر فلا بد له من طريق
الى نفي من ليس منه ولا يجوز ان يكون بمجرد نفيه والا لم يبق فرق بين النكاح التام وغيره وليس سوى اللعان اجماعا
ومن ان الشيخ في الخلاف نقل الاجماع على انه لا لعان للصماء والخرساء بل بمجرد القذف تحرم عليه ابدا والاجماع
المنقول بخبر الواحد حجة خصوصا مثل الشيخ حجة لما ثبت في الاصول ولما رواه المصنف في التحريم المؤبد فيما ...

صفحه‌ای از «ایضاح الفوائد» با علامت بلاغ (ش ۲۳۱)

روی برگ اوّل «فتح العزیز» رافعی (ش ۲۳۲)

بسم الله الرحمن الرحيم وما توفيقي الا بالله قال
الامام حجة الاسلام قدس الله روحه العزيز

كتاب اللقيط وفيه بابان

الباب الاول في الالتقاط

وحكمه وكل صبي ضائع لا كافل له فالتقاطه من فروض الكفايات
وفي وجوب الاشهاد عليه خشية من الاسترقاق خلاف مرتب على اللقطة واولى بالوجوب
واركان اللقط [illegible] فيه تردد والله اعلم قال الشارح رحمه الله
الصبي الموضوع في الطريق الضائع يسمى منبوذا باعتبار انه نبذ ولقيطا وملقوطا باعتبار انه يلقط
والاصل في الباب بقوله تعالى وافعلوا الخير وبقوله تعالى وتعاونوا على البر
والتقوى وما روي عن سنين ابي جميلة انه وجد منبوذا فجاء به الى عمر بن الخطاب رضي الله عنه
فقال ما حملك على اخذ هذه النسمة فقال وجدتها ضائعة فاخذتها فقال عريفه يا امير المؤمنين
انه رجل صالح فقال كذلك قال نعم قال اذهب فهو حر ولك ولاؤه وعلينا نفقته ولما كان
التقاط المنبوذ مناسبا للقطة ومشاركا في كثير من الاحكام وصل احدهما بالآخر والكلام فيه
كالكلام في اللقطة في الاركان والاحكام ثم احكامه تنقسم الى ما يطرد والى ما لا يطرد
[illegible] ويختص بحال اللقيط ولحكمه [illegible] فادرج صاحب الكتاب مقاصده
في بابين احدهما في الاركان والاحكام العامة والثاني في احكام اللقيط اما الاول فالاركان
[illegible] احدها نفس الالتقاط وهو من فروض الكفايات صيانة للنفس المحترمة عن الهلاك وفي
وجوب الاشهاد اذا اخذ اللقيط طريقان احدهما انه على وجهين او قولين كما قدمناه في اللقطة
[illegible] على سبيل النقل والتخريج [illegible] نص ههنا على الوجوب وفي اللقطة
على الاستحباب واصحهما القطع بالوجوب بخلاف اللقطة فان المقصود منها المال
[illegible] التصرفات المالية [illegible] وفي اللقيط حاجة الى حفظ الحرية والنسب
[illegible] وايضا فاللقطة يشيع امرها بالتعريف ولا تعريف
[illegible]

صفحه‌ای از کتاب «فتح العزیز» رافعی (ش ۲۳۲)

دين على غيره فقال للمديون اقض ما عليك على ان ترده الي عن زكوتي فقضاه صح القضاء ولا يلزمه رده اليه ولو دفع الى المديون دراهم من زكوته على ان يردها اليه قضاء لدينه لم تخرج عن الزكوة ولم يصح قضاء الدين بها ولذلك ذكر هذه الصورة صاحب التهذيب رحمه الله في باب الشرط في المهر قال ولو قال المديون ادفع الي دينار من الزكوة حتى اقضي به دينك ففعل جاز عن الزكوة وهو بالخيار في اداء الدين منه وفي البحر للقاضي الروياني رحمه الله عليه انه لو دفع الزكوة الى مساكين وواعدهم ان يردوها اليه بالبيع او الهبة او ليصرفوها المزكي في كسوة المساكين ومصالحهم ففي كونه قبضا صحيحا احتمالان لان الخلية لم تحصل على التمام فانه لو دفع الزكوة الى مسكين وهو غير عارف بالمدفوع بان كان مشدودا في خرقة او كاغد لا يعرف جنسه وقدره وتلف في يد المسكين ففي سقوط الزكوة احتمالان لان معرفة القابض لا تشترط فكذلك معرفة الدافع وذكر الامام قدس الله روحه في النهاية انه لو اقام مدعي الغرم بينة على الغرم ولحقه الزكوة ثم بان كذب الشهود ففي سقوط الفرض القولان فيما اذا دفع الزكوة الى من ظنه فقيرا فبان غناه وفي فتاوى صاحب التهذيب رحمه الله عليه انه لو استقرض المكاتب وادى النجوم فعتق لم يصرف اليه سهم الرقاب ولكن يصرف اليه سهم الغارمين كما لو قال العبد انت حر على الف فقبل عتق ويعطى الالف من سهم الغارمين والله اعلم بالصواب هـ تم النصف الاول من كتاب العزيز في شرح الوجيز بعون الله تعالى وحسن توفيقه في اواخر ربيع الآخر من شهور سنه ست وتسعمائة بمقام [illegible] الله من الاسوآ على يدي العبد الضعيف المذنب الراجي عفو الله تعالى وغفرانه حسين بن علي بابا بن محمد الشيرازي حامدا لله تعالى ومصليا على سيد الانبيا والمرسلين محمد بن عبد الله بن عبد المطلب وعلى آله وصحبه الاكرمين والحمد لله رب العالمين

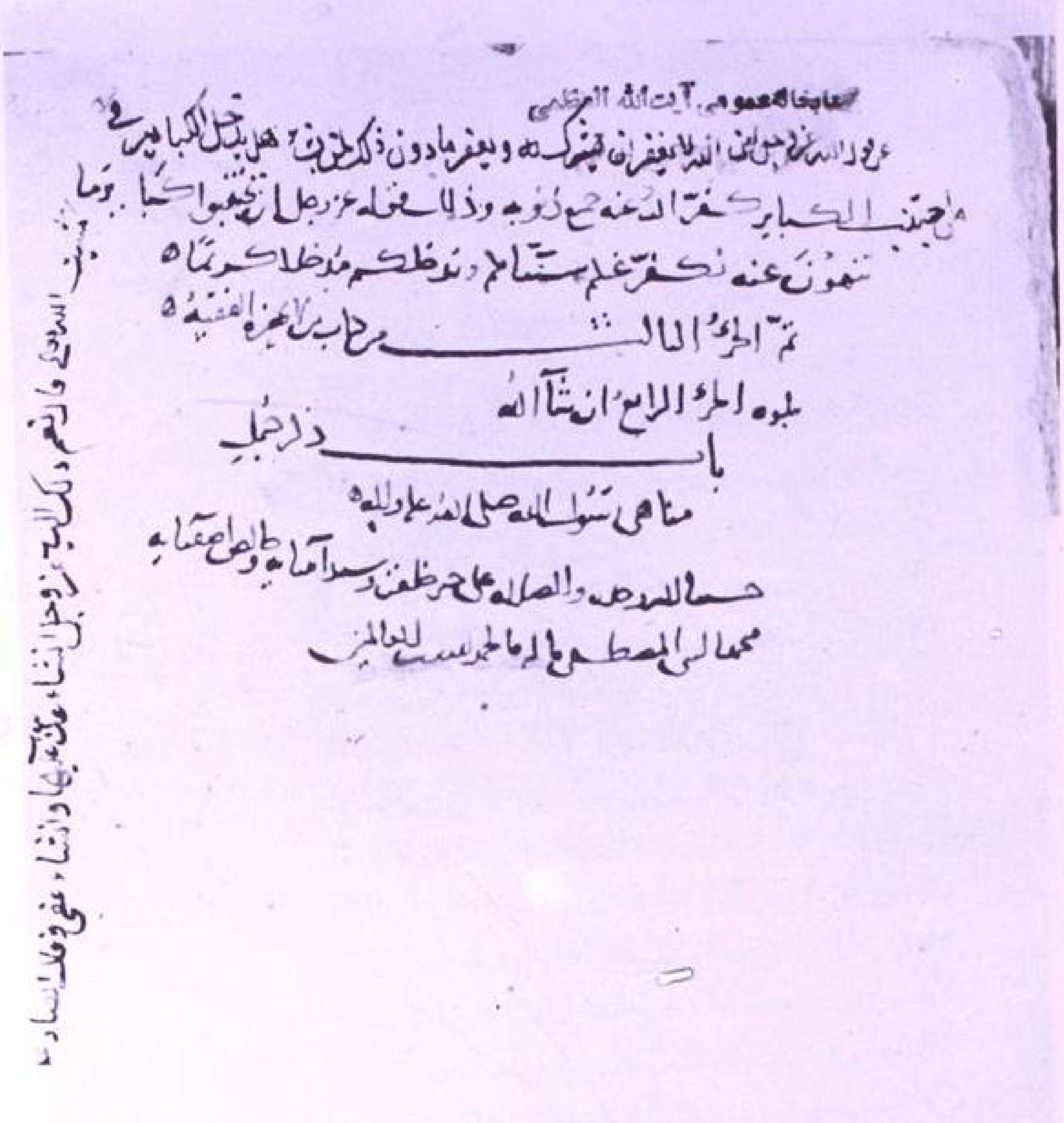
نه رنگ نه شاکر و نه شیون ماند	نه دست و قلم نه روح در تن ماند
با خاطر دوستان دهد یاد مرا	این خط که بیادگار از من ماند

انجام کتاب «فتح العزیز» رافعی (ش ۲۳۲)

ولد سواء قال نعم قال فإن أنكرهما ... قال ... [illegible]
لا تشهد على الحيف ۞ وفي رواية ابن أبي عمير عن ... [illegible]
عنه قال الصادق عليه السلام لا تشهد على ... [illegible]

باب
الشهادة على الشهادة ۞

قال الصادق عليه السلام إذا شهد رجل على شهادة رجل فإن شهادته
تقبل وهي نصف شهادة وإن شهد رجلان عدلان على شهادة رجل فقد ثبتت شهادة رجل
واحد ۞ وروى عن غياث بن ابراهيم عن جعفر بن محمد عن ابيه عليهما السلام
ان عليا صلوات الله عليه كان لا يجيز شهادة رجل على شهادة رجل الا شهادة
رجلين على شهادة رجل ۞ وروى عن عبد الله بن سنان عن عبد الرحمن بن ابي
عبد الله عن ابي عبد الله عليه السلام في رجل شهد على شهادة رجل
فجاء الرجل فقال اني لم اشهده قال تجوز شهادة اعدلهما وان كانت عدالتهما واحدة
لم تجز شهادته ۞ وسأل صفوان بن يحيى ابا الحسن عليه السلام عن رجل اشهد
اجيره على شهادة ثم فارقه اتجوز شهادته له بعد ان يفارقه قال نعم وان
يهودي أشهد على شهادة ثم اسلم اتجوز شهادته قال نعم ۞ وروى
العلاء عن محمد بن مسلم قال سألت ابا جعفر عليه السلام عن الذمي والعبد يشهدان
على شهادة ثم يسلم الذمي ويعتق العبد اتجوز شهادتهما على ما كانا اشهدا
عليه قال نعم اذا علم منهما بعد ذلك خير جازت شهادتهما ۞ وروى غياث بن
ابراهيم عن جعفر بن محمد عن ابيه عليهم السلام قال قال علي عليه السلام

کتابخانه عمومی آیت الله المرعشی

عن ابی عبد الله عز و جل ان الله لا یغفر ان یشرک به و یغفر ما دون ذلک لمن یشاء هل یدخل الکبائر فی

من اجتنب الکبائر کفر الله عنه جمیع ذنوبه و ذلک قوله عز و جل ان تجتنبوا کبائر ما

تنهون عنه نکفر عنکم سیئاتکم و ندخلکم مدخلا کریما

تم الجزء الثالث من کتاب من لا یحضره الفقیه

یتلوه الجزء الرابع ان شاء الله

باب ذکر جمل

من مناهی رسول الله صلی الله علیه و آله

حسبنا الله وحده والصلاة علی خیر خلقه و سید انبیائه و آله و اصحابه

محمد المصطفی و آله و الحمد لله رب العالمین

انجام نسخهٔ «من لا یحضر» (ش ۲۳۵)

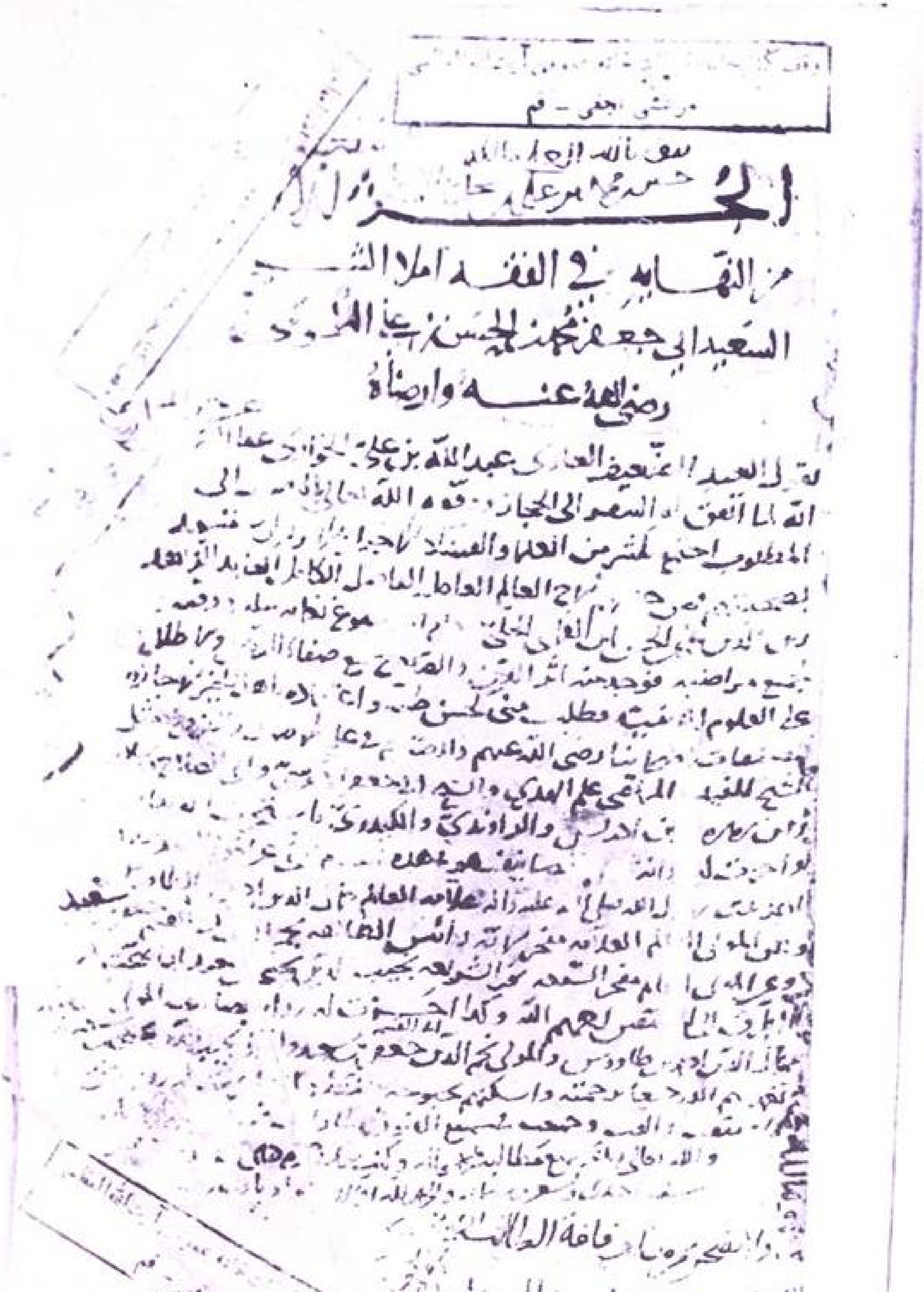
بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله والصلوة والسلام على رسول الله ثم على اهل بيت رسول الله ثم على رواة
احكام الله ثم على من انتفع بمواعظ الله باب الحج والعمرة
والزيارات وهو الثامن من اجزاء كتاب الوافي تصنيف محمد بن مرتضى المدعو بمحسن ايده الله
قال الله تبارك وتعالى ولله على الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلا ومن
كفر فان الله غني عن العالمين وقال جل وعز واذ بوأنا لابرهيم مكان البيت ان لا تشرك بي
شيئا وطهر بيتي للطائفين والقائمين والركع السجود وقال جل وعز واذن في الناس بالحج يأتوك
رجالا وعلى كل ضامر يأتين من كل فج عميق ليشهدوا منافع لهم ويذكروا اسم الله في ايام معلومات
على ما رزقهم من بهيمة الانعام وقال سبحانه جعل الله الكعبة البيت الحرام قياما للناس والشهر
الحرام والهدي والقلائد ذلك لتعلموا ان الله يعلم ما في السموات وما في الارض وان الله بكل
شيء عليم في الآية الاولى ضروب من التاكيد من ايراد الحكم بصيغة الخبر والجملة الاسمية
وان الحج حق لله عز وجل في رقاب الناس والتعميم اولا ثم التخصيص وتسمية تركه كفرا وذكر غنائه
سبحانه عن التارك ونحو ذلك الدال على شدة المقت له والخذلان ونظم السخط من استطاع اليه
سبيلا اي من وجد اليه طريقا بنفسه وماله واذ بوأنا اي هيأنا ومكنا له فيه والخطاب في واذن
لابرهيم وقيل لنبينا صلوات الله عليهما ويأتي في الاخبار والرجال جمع راجل والضامر
ويضمين الهزال يعني يأتوك مشاة وركبانا على كل جمل مهزول من طول السرى ويأتين صفة
لضامر والفج الطريق والعميق البعيد الاطراف اي من المنازات والمنافع تشمل الدنيوية كالتجارات
والاخروية كالاجر والعفو والمغفرة والذكر على البهيمة هو التسمية والنية للنحر وقيل كني عن
النحر ... لا انهم الاسلام لينتظروا من ذكر اسمه اذا نحروا او ذبحوا وفيه تنبيه على ان الغرض

آغاز کتاب «الوافی» بخط فیض کاشانی (ش ۲۳۲)

فقال ايش وراكم فقلنا ما ترى وحدثناه بالصورة فالتفت الى القبلة وتاب مما هو
عليه ورجع عن المذهب وتولى وتبرا وركب بعد ذلك في الليل الى علي بن نجعه
بن جابر فساله ان يعمل على القبر صندوقا ولم يخبره بشيء ووجه من طم الموضع وعمر
الصندوق عليه ومات الغلام الاسود من وقته قال ابو الحسن بن الحجاج رايناه
الصندوق الذي هذا حديثه لطيفا وذلك قبل ان يبنى عليه الحائط الذي بناه
الحسن بن زيد بيان السقيفة الصفة والاحجام بتقديم المهملة على الجيم الكف وهو
خلاف الاقدام والجمرة بالجيم والراء كل قبيل انضموا فصاروا يدا واحدة ولم يحالفوا
من سواهم ويقال الجمرة ايضا لاسمهم وهو المراد هنا والسكر بالمهملة سد النهر و
المستار صريحه كالناس يشتري بها طينا شديدا اي العنبر في بعض النسخ والبرو هو ...
ولا يحير جوابا بالمهملة من المحاورة بمعنى المجاوبة يقال كلمته فما احار الي جوابا اي ما رد جوابا
طائرين مسرعين بعض من الخوف لطيفا اي بحيث لم يطلع عليه احد ﻫ آخر ابواب
الزيارات وشهود المشاهد والمساجد وبتمامها تم الجزء الثامن كتاب
الحج من اجزاء كتاب الوافي ويتلوه في الجزء
التاسع كتاب الحسبة والاحكام
والشهادات ان شاء الله
والحمد لله اولا
واخرا وظاهرا
وباطنا

انجام کتاب «الوافی» بخط فیض کاشانی (ش ۲۳۷)

الجزء ... من النهاية في الفقه املاء الشيخ السعيد ابي جعفر محمد بن الحسن بن علي الطوسي رضي الله عنه وارضاه

پشت برگ اول نهایه شیخ طوسی با اجازه شیخ عبدالله خواری (ش ۲٤۱)

بسم الله الرحمن الرحيم رب اعن

فالحمد وموجبه وصلى الله على خيرته من خلقه محمد
وذريته وعترته وسلم تسليما

ماهية الطهارة وكيفية ترتيبها

الطهارة في الشريعة اسم لما يستباح به الدخول في الصلوة
وهي تنقسم قسمين وضوء وتيمم ومدارهما على اربعة اشيا احدها
وجوب الطهارة وثانيها ما به تكون الطهارة وثالثها كيفية
الطهارة ورابعها ما ينقض الطهارة ٥ فاما العلم بوجوبها
فحاصل لكل احد من اهل الشرع ولا يرتاب احد منهم
فيه والعلم بما به تكون الطهارة ينقسم قسمين احدهما العلم
بالمياه واحكامها وما يجوز الطهارة به منها وما لا يجوز والثاني
العلم بما يجوز التيمم به وما لا يجوز ٥ واما العلم بكيفية الطهارة
فينقسم قسمين احدهما العلم بالطهارة الصغرى وكيفيتها والثاني
العلم بالطهارة الكبرى من الاغسال واحكامها ٥ واما
القسم الرابع وهو ما ينقض الطهارة فهو ايضا على ضربين احدهما
ينقض الطهارة الصغرى ولا يوجب الا الوضوء والاخر ينقضهما

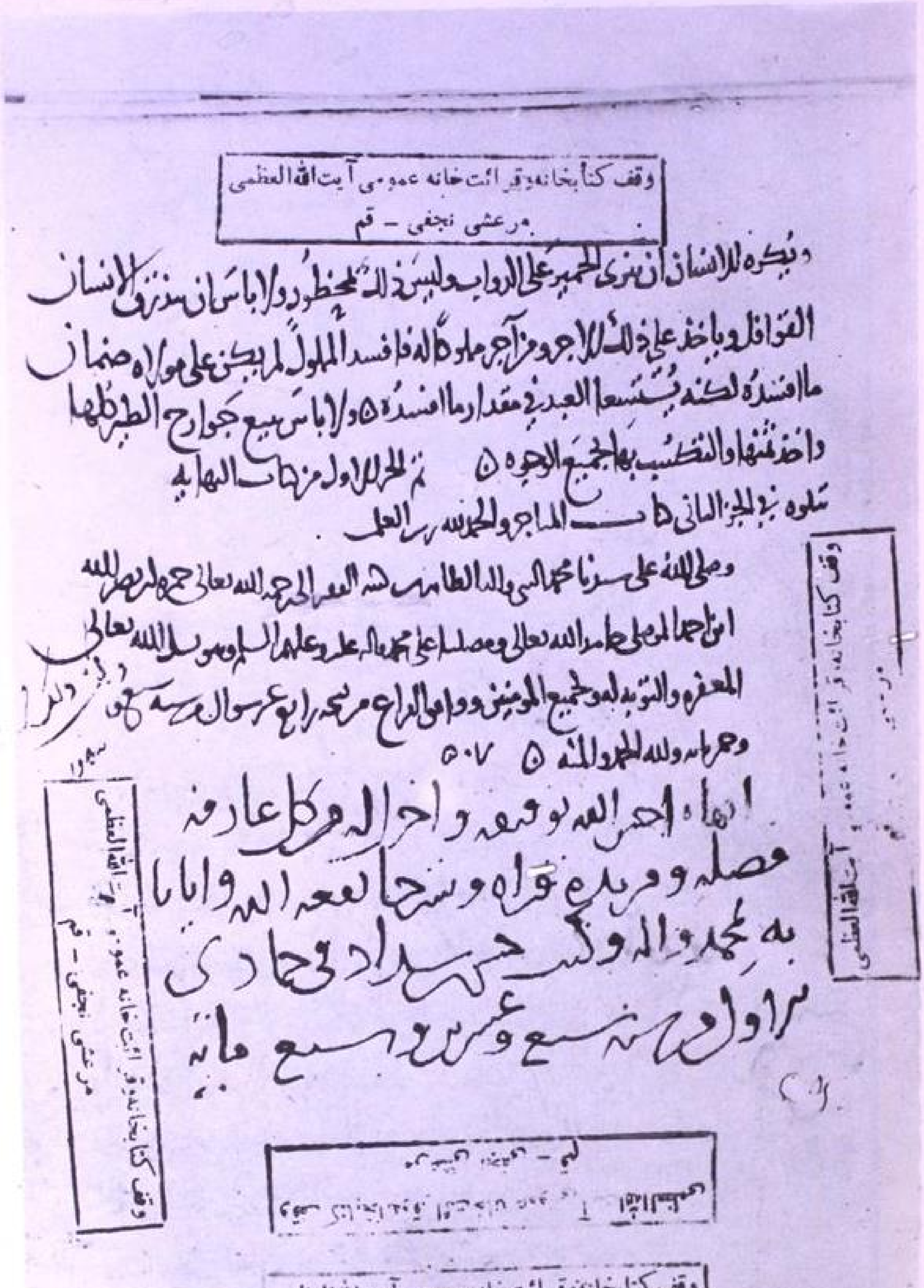
والمرأة إذا كانت حائضاً فإنه لا بأس أن تصلي عليه من غير اغتسال
فإن تمكنت من الاغتسال اغتسلت فإن ذلك أفضل وإذا كبر الإمام على
جنازة تكبيرة أو تكبيرتين وأحضرت جنازة أخرى فهو مخير بين أن
يتمم خمس تكبيرات على الجنازة الأولى ثم يستأنف الصلوة على الأخرى
وبين أن يكبر خمس تكبيرات من الموضع الذي انتهى إليه وقد أجزأه ذلك
عن الصلوة عليهما وإذا اجتمع جماعة من النساء للصلوة على الميت ليس فيهن
رجل فلتقف واحدة منهن في الوسط والباقيات عن يمينها وشمالها
ويصلين عليه كذلك إذا صلوا جماعة عراة على الجنازة فلا يتقدم أحد منهم
بل يقف الإمام في الوسط ويكبر ويكبر الباقون معه فإن كان الميت عرياناً
ترك في القبر أولاً وغطي سوأته ثم صلي عليه بعد ذلك ودفن

كتاب الصيام

باب ماهية الصوم ومن يجب عليه ذلك ومن لا يجب عليه

الصوم في اللغة هو الإمساك وهو في الشريعة كذلك إلا أنه إمساك
عن أشياء مخصوصة في زمان مخصوص والذي يقع الإمساك عنه على ضربين
ضرب يجب الإمساك عنه والآخر الأولى الإمساك عنه والذي يجب الإمساك

صفحه‌ای از کتاب «النهایة» با بلاغ بجبار خط (ش ۲۴۱)

ويكره للانسان ان يشتري الحمير على الروايا وليس ذلك بمحظور ولا بأس ان يشتري الانسان
القوافل ويأخذ على ذلك الاجرة ومن آجر مملوكه له فافسد المملوك لم يكن على مولاه ضمان
ما افسده لكنه يستسعى العبد في مقدار ما افسده ولا بأس ببيع جوارح الطير كلها
واخذ ثمنها والتكسب بها بجميع الوجوه تم الجزء الاول من كتاب النهاية
يتلوه في الجزء الثاني باب المتاجر والحمد لله رب العالمين

وصلى الله على سيدنا محمد النبي وآله الطاهرين كتبه العبد الفقير الى رحمة الله تعالى حسن بن نصر الله
ابن احمد [illegible] امر الله تعالى ومصليا على محمد وآله وعليهم السلام ومسائل الله تعالى
المغفرة والتوبة له ولجميع المؤمنين ووافق الفراغ منه رابع عشر شوال من سنة [illegible]
وحسبنا الله [illegible] ٥٠٧

انهاه احسن الله توفيقه واجزل من كل عارفه
فضله ومن يد [illegible] قراءة وشرحا نفعه الله وايانا
به بمحمد وآله وكتب حسن بن سداد في جمادى
الاولى من سنة تسع وعشرين وسبعمائة

انجام جزء اوّل «النهاية» با انهاء حسن بن سداد (ش ۲٤۱)

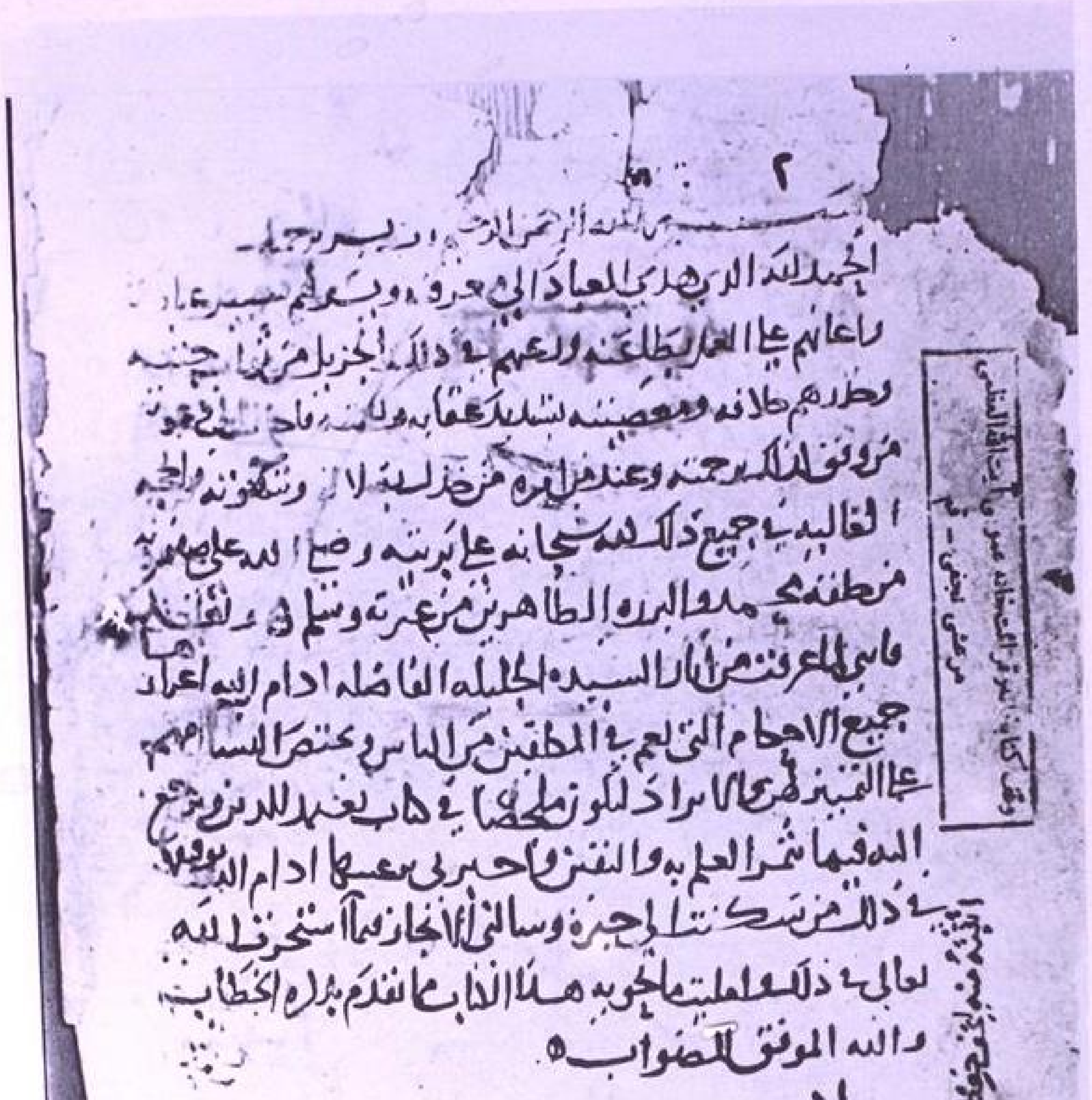
بسم الله الرحمن الرحيم

كتاب المتاجر

باب آداب التجارة

ينبغي للانسان اذا اراد التجارة ان يبتدئ اولا فيتفقه في دينه ليعرف كيفية الاكتساب ويميز
بين العقود الصحيحة والفاسدة ويسلم من الربا الموبق ولا يرتكب المآثم من حيث لا يعلم به
فانه روي عن امير المؤمنين عليه السلم انه قال من اتجر بغير علم ارتطم في الربا ثم ارتطم وكان عليه
السلم يقول التاجر فاجر والفاجر في النار الا من اخذ الحق واعطى الحق وكان يقول معاشر
الناس الفقه ثم المتجر الفقه ثم المتجر والله للربا في هذه الامة اخفى من دبيب النمل على الصفا
وكان عليه السلم بالكوفة يغتدي في كل يوم بكرة من القصر فيطوف في اسواق الكوفة
سوقا سوقا ومعه الدرة على عاتقه فيقف على اهل كل سوق فينادي يا معشر التجار اتقوا
الله عز وجل فاذا سمعوا صوته القوا ما في ايديهم وارعوا اليه بقلوبهم وسمعوا باذانهم
فيقول قدموا الاستخارة وتبركوا بالسهولة واقتربوا من المبتاعين وتزينوا بالحلم وتناهوا
عن الكذب وتجافوا عن الظلم وانصفوا المظلومين ولا تقربوا الربا واوفوا الكيل والميزان ولا
تبخسوا الناس اشياءهم ولا تعثوا في الارض مفسدين فيطوف في جميع الاسواق ثم يرجع
فيقعد للناس وروي عن الصادق عليه السلم انه قال من لم يتفقه في دينه ثم
اتجر تورط في الشبهات وينبغي ان يتجنب الانسان في تجارته خمسة اشياء مدح
البائع وذم المشتري وكتمان العيوب واليمين على البيع والشراء والربا ولا يجوز ان يغش
احدا من الناس فيما يبيعه او يشتريه ويجب عليه النصيحة فيما يفعله لكل احد واذا
قال الانسان للتاجر اشتر لي متاعا فلا يعطه من عنده وان كان الذي عنده خيرا مما يجده
الا بعد ان يبين له ان ذلك من عنده ومن خاص ماله ويجتنب بيع الثياب في المواضع المظلمة

آغاز جزء دوم «النهاية» (ش ۲٤١)

٢

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

الحمد لله الذي هدى العباد الى معرفته وبعثهم بما يسّره لهم
على العمل بطاعته ووعدهم في ذلك الجزيل من ثوابه وجنته
وحذرهم خلافه ومعصيته بشديد عقابه ونكاله فاجتمع
من ذلك لهم رحمته وعدل في بريته من فضله لا ... وتكون الحجة
الغالبة في جميع ذلك لله سبحانه على بريته وصلى الله على صفوته
من خليقته محمد والبررة الطاهرين من عترته وسلّم وبعد
فاني عرفت من آثار السيدة الجليلة الفاضلة ادام الله اعزازها
جمع الاحكام التي يعمّ فرضها المكلفين من الناس وتختص النساء منهم
على التمييز لهن من الرجال لتكون لها محصّلاً في كتاب يعتمد للدين ويرجع
اليه فيما تثمر العلم به والعمل واجريت بعضها ادام الله توفيقها
في ذلك من رسم كتاب وجيز وسألتني الايجاز فيما استخرت الله
تعالى في ذلك فعلمت ما يجب به هذا الكتاب ما تقدم به الخطاب
والله الموفق للصواب

باب
ما يعمّ كافة المكلفين فرضه ولا يسقط عنهم من ذلك عقولهم

اعتقاد التوحيد لله سبحانه ونفي التشبيه عنه والعدل
... العبث عنه وقبح الاعمال واعتقاد ...
الجنة والنار واعتقاد نبوة محمد
صلى الله عليه وآله والائمة ...

آغاز کتاب «احکام النساء» شیخ مفید (ش ۲۴۳)

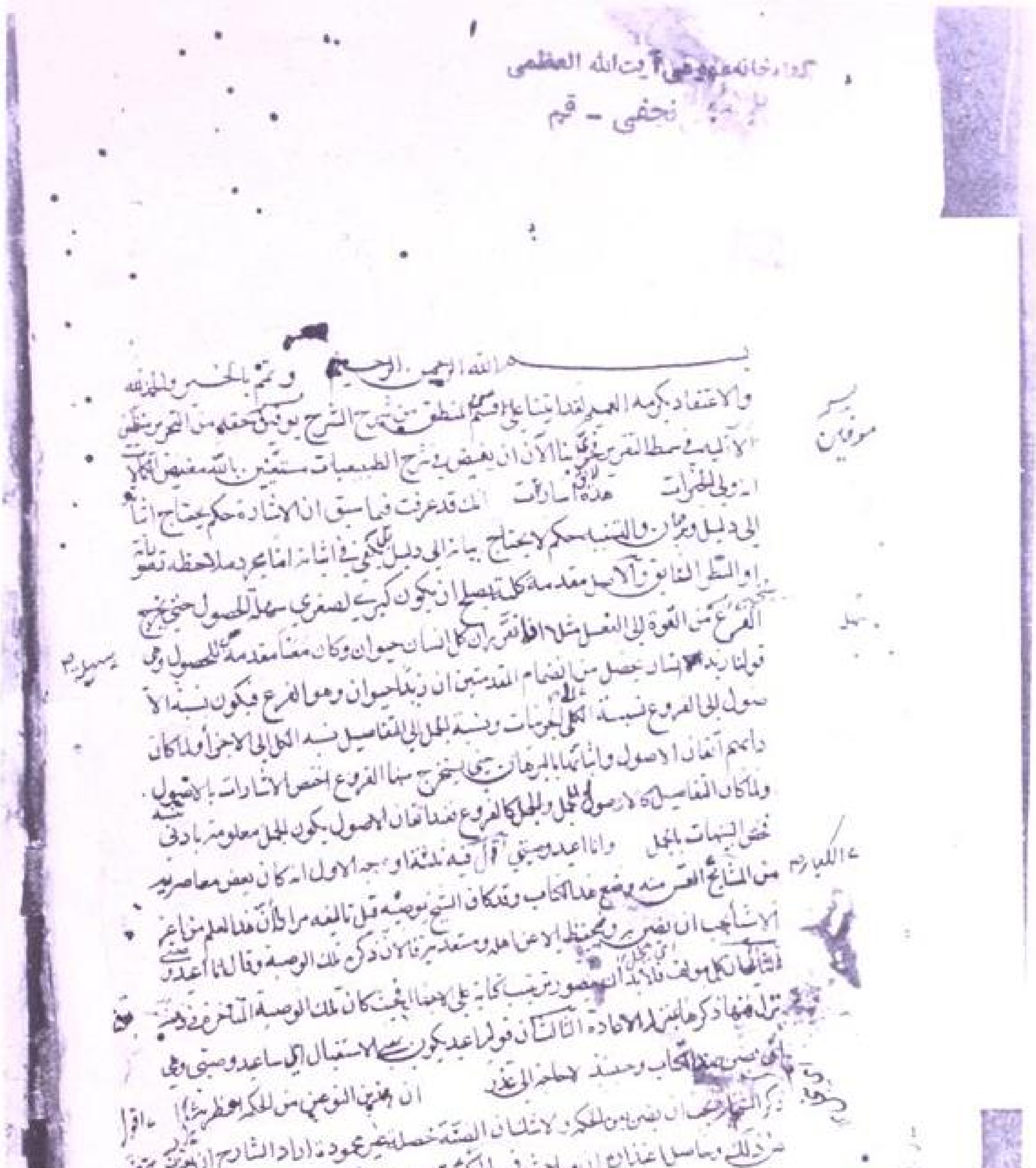
في القبر ما يدرك عليه شيئاً مسدوداً ويدخل الرجل إلى قبره
بخلاف إدخال المرأة [illegible] ويضع جنازته مما يلي رجلي الميت في
القبر ويكون رأسه مما يلي موضع الرجلين منها ولو جاز أن
ليسبق برأسه إلى القبر كما يسبق خروجه من الولادة إلى الدنيا
وأن يرفع قبور الرجال والنساء على وجه الأرض أكثر من أربع
أصابع مفرجات ويكره أن يطرح في القبر غير ترابه
الذي خرج منه ودفن الميت في التراب أفضل من دفنه في التابوت
بذلك جرت السنة والله ولي التوفيق تم الكتاب

بحمد الله ومنه وصلواته على
خير خلقه محمد النبي وآله الطاهرين
والحمد لله رب العالمين

انجام كتاب «احكام النساء» (ش ٢٤٣)

٢٠٤

من رسول الله صلى الله عليه وآله ومن دخل في نبوته لم
يكن نكاحهم حلال لكل احد ولو سباهم برهانه وانما كان يسوغ
لهم مناكحتهم لو كان الذي سباهم قد دخل في امامته
مع امير المومنين سلام الله عليه من سبيهم لكل الامر
على ذلك وأما حكمهم في مجالستهم فانه لو فعل لابد عليهم
يحكمون حكما واطلق الفعل اذا حكم له واليه دولتهم والله
التوفيق قال من كتب خطه هذه المسله احمد ... بها
ولنسبته مقتوما حسب ما املاها رضي الله عنه
وصلى الله على سيدنا محمد النبي وآله

بسم الله الرحمن الرحيم و تمم بالخير والحمد لله
والاعتقاد بكرمه العميم لقد اتينا على اقسام منطق [illegible] الشرح [illegible] من التحرير [illegible]
[illegible] الآن ان نخوض في شرح الطبيعيات مستعينين بالله [illegible]
الى الخيرات هذه اشارات انك قد عرفت فيما سبق ان الاشارة حكم يحتاج اثباته
الى دليل وبرهان والتنبيه حكم لا يحتاج بيانه الى دليل [illegible]
[illegible]

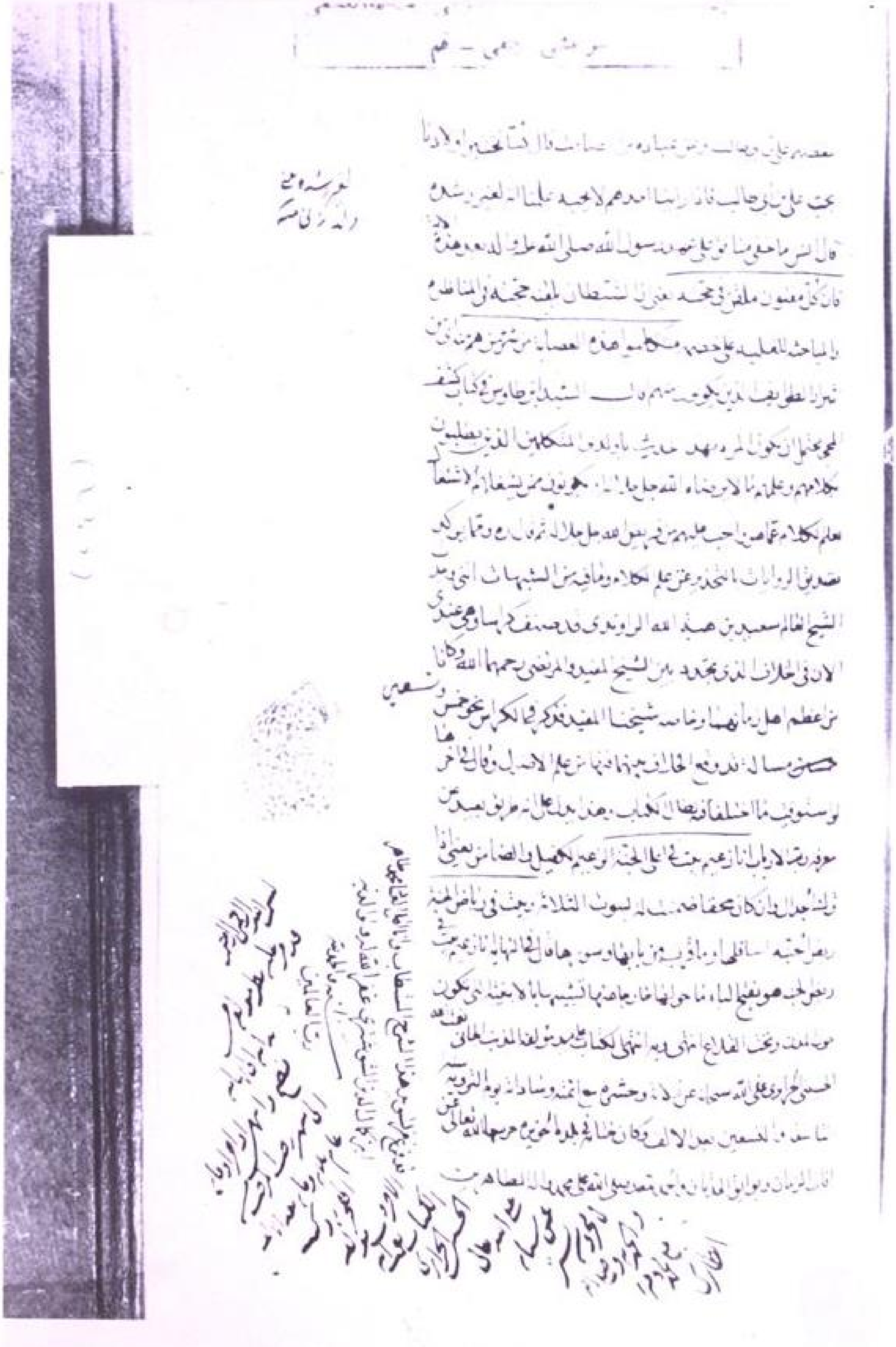
آغاز حاشیه شرح اشارات (ش ۲٤٤)

وجه يقرب من الاستدلال والشبهة معترضة لذلك وداخلة فيه فلا يمتنع
على هذا ان يكون كل من لم يظهر له من اوليائه فلان المعلوم من حاله
انه متى ظهر له قصر في النظر في معجزه ولحق به عند التقصير عند دخول
الشبهة بمن يخاف منه من الاعداء وقلنا ايضا انه غير ممتنع ان يكون الامام
يظهر لبعض اوليائه ممن لا يخشى من جهته شيئا من اسباب الخوف فان هذا
مما لا يمكن القطع على ارتفاعه وامتناعه وانما يعلم كل واحد من شيعته
حال نفسه فلا سبيل له الى العلم بحال غيره ولولا ان استقصاء الكلام
في مسائل الغيبة يطول ويخرج عن الغرض بهذا الكلام لاشبعناه ههنا
وقد اوردنا منه الكثير في كتابنا في الامامة ولعلنا ان نستقصي
الكلام فيه ونأتي على ما لعله لم نورده في كتاب الامامة في موضع نفرده له
ان اخر الله تعالى في الاجل وتفضل بالتاييد والمعونة فهو المتولي لذلك والمالك
المولي لكل فضل وخير فيهما من ثوابه وبعد من عقابه والحمد لله رب العالمين
وصلى الله على سيدنا محمد وآله الطاهرين وسلم تسليما كثيرا
برحمتك يا ارحم الراحمين ووقع الفراغ من تسويد
هذه المقدمة وهو تنزيه الانبياء عليهم السلام
عصر الثلثا سابع ذو القعدة الحرام سنة ٧٩
سبعين وتسعمائة على يد العبد الحقير
[illegible]
البحراني النوبلي عفا الله له
ولوالديه والمؤمنين والمؤمنات
ولكاتبه ولمن [illegible]
[illegible]

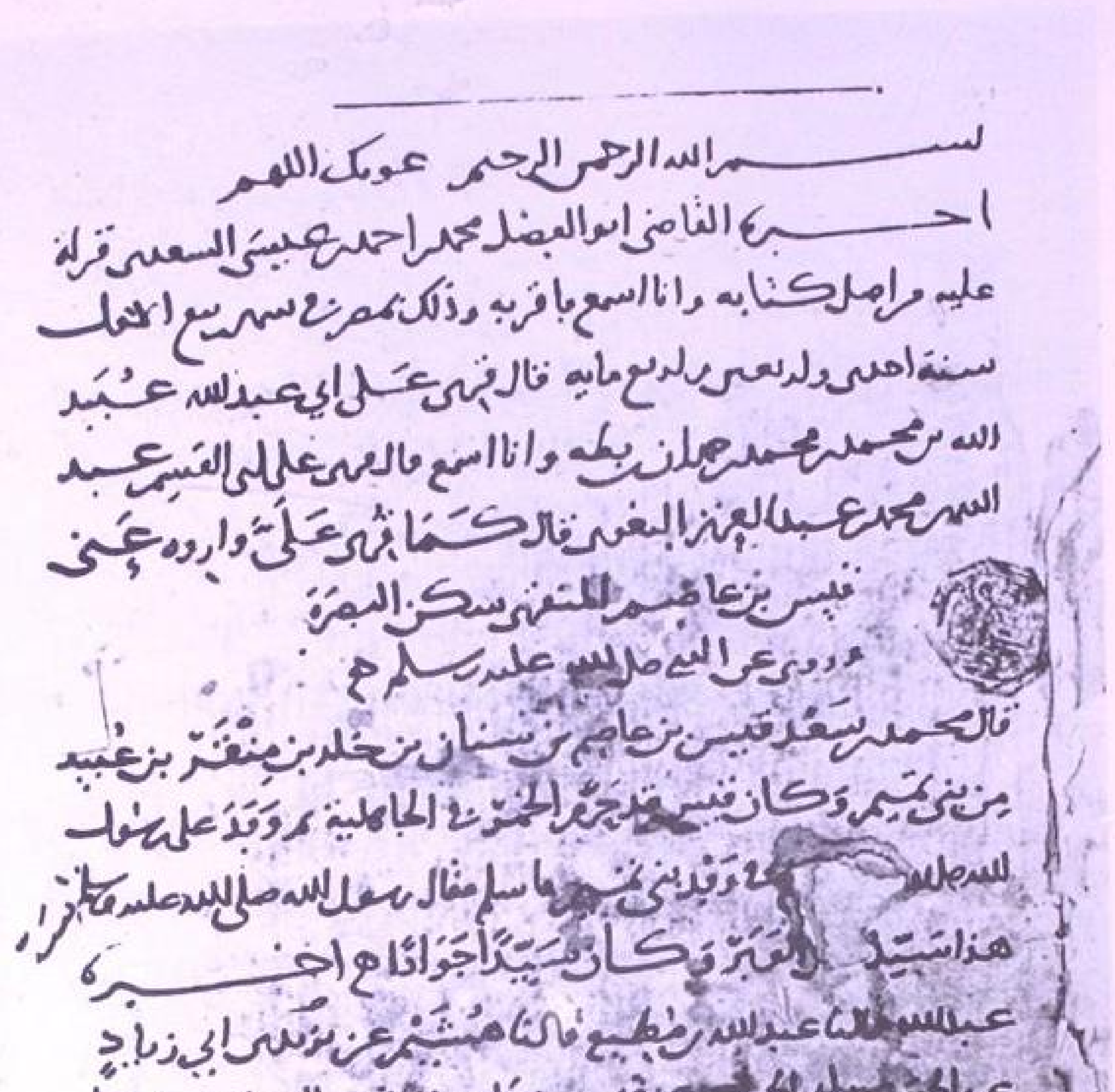
والشبهة
يخافوا
الكتاب
المتولي

بلغت مقابلته بعون الله تعالى وتوفيقه بحسب الجهد والطاقة فصح
[illegible]
شهر شوال [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

انجام «تنزیه الانبیاء» شریف مرتضی (ش ۲۴۵)

انجام کتاب «نور البراهین»، با دستخط مؤلف سید نعمت الله جزایری (ش ۲۴۶)

بسم الله الرحمن الرحيم عونك اللهم
أخبرنا القاضي أبو الفضل محمد بن أحمد بن عيسى السعدي قراءة
عليه من أصل كتابه وأنا أسمع فأقر به وذلك بمصر في شهر ربيع الأول
سنة إحدى وأربعين وأربع مائة قال قرئ على أبي عبد الله عبيد
الله بن محمد بن محمد بن حمدان بن بطة وأنا أسمع قال قرئ على أبي القسم عبد
الله بن محمد بن عبد العزيز البغوي قال كما قرئ علي وأرويه عني
قيس بن عاصم المنقري سكن البصرة
وروى عن النبي صلى الله عليه وسلم
قال محمد بن سعد قيس بن عاصم بن سنان بن خالد بن منقر بن عبيد
من بني تميم وكان قيس قد حرم الخمر في الجاهلية ثم وفد على رسول
الله صلى الله عليه وسلم في وفد بني تميم فأسلم فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]
هذا سيد أهل الوبر وكان سيدا جوادا أخبرنا
عبد الله قال نا عبد الله بن مطيع قال نا هشيم عن يونس بن أبي زياد
عن الحسن [illegible] عن قيس بن عاصم قال أتيت النبي صلى الله عليه وسلم
فلما دنوت منه سمعته يقول هذا [illegible] أهل الوبر فسلمت
عليه ثم جلست فقلت يا رسول الله [illegible] المال الذي لا يكون علي فيه تبعة
من ضيف أضافني أو عيال إن كثروا قال نعم المال الأربعون من
الإبل والأكثر ستون [illegible] الأعظم في
رسلها [illegible] أفقر الظهر وأطعم
القانع والمعتر قال قلت يا رسول الله ما أكرم هذه الأخلاق
[illegible] قال [illegible] الوادي الذي أنا به من كثرة إبلي فكيف تصنع

آغاز کتاب «معجم الصحابة» بغوی (ش ۲۴۷)

١٧٧

النساذكونى وقد رماه الائمة بالكذب هـ

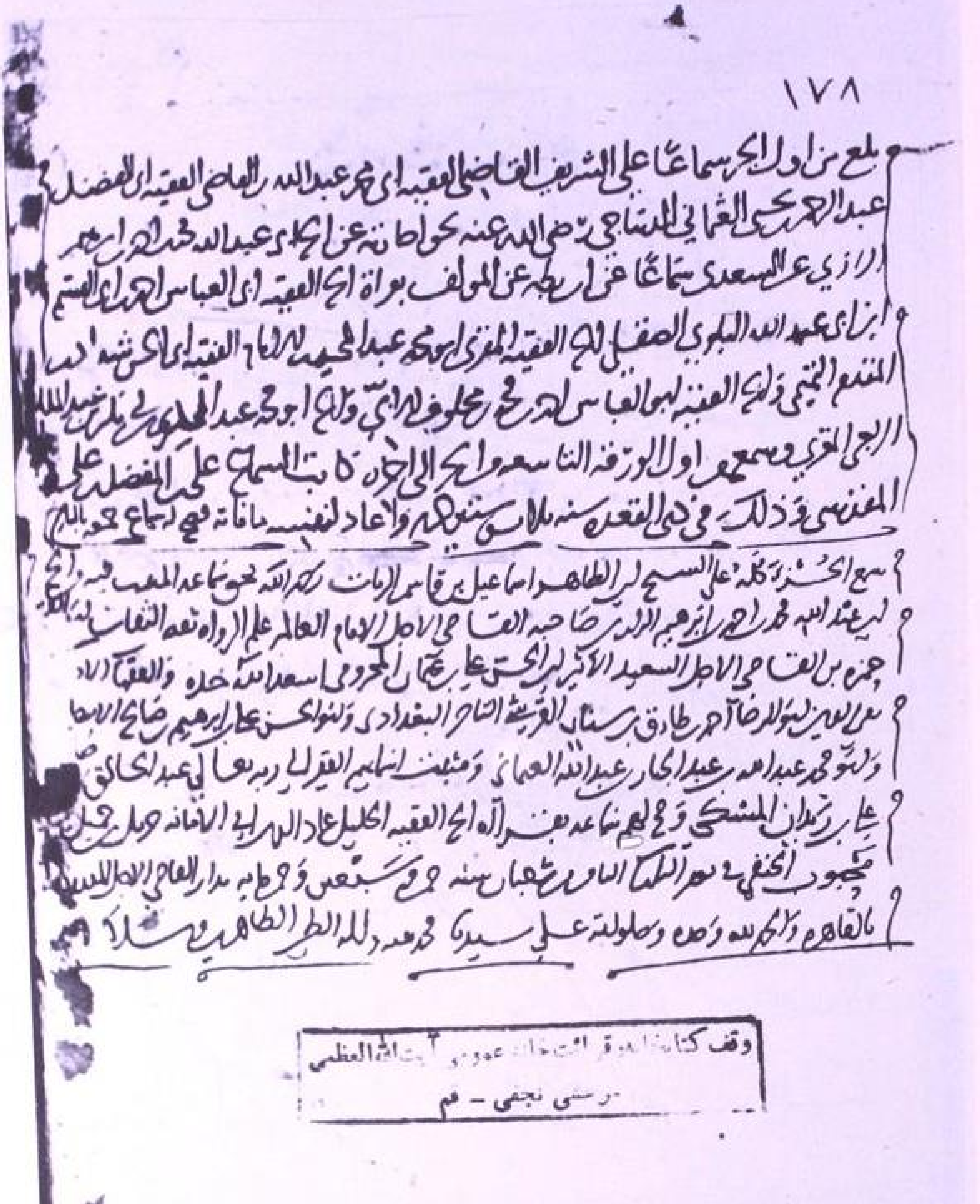
اسمعى الجزء الرابع والعشرون سلوه لها للسداد الجزء الخامس والعشرين

مرثد بن الصلت

فرغ من نسخه في ... شهر رمضان سنه ... وخمسمائه الحمد لله وصلى الله على سيدنا محمد آله وسلم تسليما كثيرا

سمع هذا الجزء من اوله الى اخره على الشيخ الاجل الفقيه العدل ابى عبدالله محمد بن احمد بن ابرهيم الرازى رضى الله عنه بقراه الشيخ الاجل الحافظ الزاهد ابى الطاهر احمد بن محمد السلفى الاصبهانى رضى الله عنه الشيخ ابو الاسوار عمر بن المسلم وابن اخيه ابرهيم بن حسين القربندبانى والشيخ ابو اسحق ابرهيم بن الحسين بن اسحق الطبرى والشيخ ابو الحسن على بن محمد بن يوسف الامان الاطى البجانى والشيخ ابو الطاهر عبد المنعم بن موهوب القابسى الواعظ والشيخ عبد المنعم بن المسلم الصعيدى والشيخ ابو العباس احمد بن ابرهيم القزاز المقرى وابو الحسين يحيى واخوه ابرهيم ابنا الشيخ ابى عبدالله محمد بن احمد بن ابرهيم الرازى والشيخ ياسين بن عبد العزيز بن ياسين المقرى الضرير وابو عبدالله واخوه ابو محمد عبدالله ابنا الحسين الدمشقى وابو اسحاق ابرهيم واخوه اسماعيل ابنا قاسم الزيات وابو الحسن احمد بن عبد السلام المعروف بابن الطوار وفتاه نجاح وقد سموه فرح ايضا وابو القاسم عبد الرحمن بن على المنبجى وابو المكارم جعفر بن على بن ... الصعيدى وعبد القهار بن يوسف الاربلى وكاتب السماع ابرهيم بن حاتم الاسدى وسمع من العلامة الاول جعفر بن عبدالله بن هارون الطحان والشيخ ابو عبدالله اسوار بن ابرهيم بن موسى سمع من العلامة الثانية وسمع من العلامة الثالثة الشيخ ابو عبدالله محمد بن جعفر الانصارى وسمع الكل ... من اوله الى اخره ابو عبدالله محمد بن رهب العطار وذلك ... شهر ... سنه عشره وخمسمائه والحمد لله وحده وصلواته على محمد ... تسليما وسمع الكل ... سيد الاهل ... الفضل المصرى

انجام كتاب «معجم الصحابة» (ش ٢٤٧)

١٧٨

بلغ من اول الجزء سماعًا على الشريف القاضي الفقيه ابي محمد عبد الله بن القاضي الفقيه ابي الفضل
عبد الرحمن بن يحيى العثماني الديباجي رضي الله عنه بحق اجازته عن ابي عبد الله محمد بن احمد بن ابرهيم
الرازي عن السعدي سماعًا عن ابن بطه عن المولف بقراءة الشيخ الفقيه ابي العباس احمد بن القسم
بن ابي عبد الله اللبوي الصقلي والشيخ الفقيه المقرئ ابو محمد عبد المجيد بن الشيخ الفقيه ابي الحسن [illegible] بن عبد
المنعم التميمي والشيخ الفقيه ابو العباس احمد بن محمد بن محلوف [illegible] والشيخ ابو محمد عبد [illegible] بن [illegible] عبد الله
[illegible] المقرئ [illegible] اول الورقة التاسعة والى الجزء [illegible] المسمع على [illegible] المفضل علي
المقدسي وذلك في ذي القعدة سنة ثلاث وستين وخمسماية واعاد لنفسه ما فاته [illegible]

سمع الجزء كله على الشيخ ابي الطاهر اسمعيل بن قاسم الزيات رحمه الله بحق سماعه [illegible] فيه [illegible]
ابي عبد الله محمد بن احمد بن ابرهيم الرازي صاحبه القاضي الاجل الامام العالم علم الرواة نعمه الثقات [illegible]
حمزة بن القاضي الاجل السعيد الاكثر ابي الحسن علي بن عثمان المخزومي اسعده الله [illegible] والفقهاء [illegible]
[illegible] ابو الرضا احمد بن طارق بن سنان القرشي التاجر البغدادي وابو الحسن علي بن ابرهيم [illegible]
وابو محمد عبد الله بن عبد الجبار بن عبد الله العثماني [illegible] اسمعيل العقيلي [illegible] ابي عبد الخالق
علي بن زيدان المشكي وصح لهم سماعه بقراءة الشيخ الفقيه الجليل عماد الدين ابي الامانة جبريل بن
محبوب الحنفي [illegible] الثامن شعبان سنة [illegible] وسبعين [illegible] بدار القاضي الاجل [illegible]
بالقاهرة والحمد لله وحده وصلواته على سيدنا محمد وآله الطاهرين وسلامه

صفحهٔ بلاغ پس از کتاب «معجم الصّحابة» (ش ۲۴۷)

الجزء العاشر
رسائل أبي إسحق إبراهيم بن هلال بن إبراهيم بن هرون الصابي
الكاتب
رسائل ابي اسحق ابراهيم بن هلال
علي بن محمد بن الحسن

روی برگ اول رسائل صابی (ش ۲٤۸)

بسم الله الرحمن الرحيم وبه استعين

كتب ابو اسحق ابرهيم بن هلال بن ابرهيم
بن زهرون الصابي الكاتب الى عز الدوله
ابن معز الدوله في صفة متصيد

من حل محلي من اصطناع الامير عز الدوله اطال الله بقاه
واصطفائه وانتهى الى غاية من اثرته واجتبائه كان حقيقا
بالتسوية في طاعته بين سره وجهره والجمع في نصيحته بين جده
وهزله غير مسامح نفسه بقضاء وطر لا حظ له فيه ولا موسع
لها في بلوغ ارب لا فائدة له فيه متمسكا بعلائق الولاية في
سائر الاحوال واداء الفريضة الامانة في صغير وكبير الاعمال
والله بلطفه يمدني في خدمته بالتوفيق ويقفني منها على سواء
السبيل والطريق ويهب لي تحفظا يحرس من الزيغ والزلل وتيقظا
يعصم من الخطاء والخطل ووجدت في سفري هذا ابد الله
الامير عز الدوله فضلا في زماني عن المهمات تستروح النفس

آغاز رسائل صابی (ش ۲٤۸)

فهذا نسخت من نسخة بخط المحسن بن ابي
اسحق الصابي وذكر انها آخر ما انشاه
والده وصنفه الى آخر سنة اربع وسبعين
وثلثمائة ه وكتب في سنة ثلث وثلثين وخمسمائة
كتبه محمد بن الاديب حامداً
والحمد لله حق حمده وصلوته على سيدنا محمد وآله
الطاهرين وسلامه

[illegible] الاستخارة بالقرآن والطيرة والعدوى

قالوا اطيرنا بك وبمن معك قال طائركم عند الله بل انتم قوم تفتنون قالوا انا
تطيرنا بكم لئن لم تنتهوا لنرجمنكم وليمسنكم منا عذاب اليم قالوا طائركم معكم أئن ذكرتم بل انتم
قوم مسرفون وتجعلون رزقكم انكم تكذبون قالوا اطيرنا بك وبمن معك اي تشأمنا بكم اذ
تتابعت علينا الشدائد من القحط وغيره ووقع بيننا الافتراق بافتراقكم من دينكم قال طائركم اي سببكم الذي جاء منه شركم
عند الله وهو قضاؤه وقدره او اعمالكم السيئة المكتوبة عنده بل انتم قوم تفتنون اي تختبرون بتعاقب السراء والضراء
وفيه دلالة على انه لا اصل للطيرة وان ما يقع من الخير او الشر بتقدير الله مترتبا على الاعمال الحسنة والسيئة كما قال ما اصابكم
من مصيبة فبما كسبت ايديكم قال صاحب الكشاف كان الرجل يخرج مسافرا فيمر بطائر فيزجره فان مر سانحا تيمن وان
مر بارحا تشأم فلما نسبوا الخير والشر الى الطائر استعير لما كان سببهما من قدر الله وقسمته انا تطيرنا بكم قال البيضاوي
تشأمنا بكم وذلك لاستغرابهم ما ادعوه واستقباحهم له وتنفرهم عنه لئن لم تنتهوا عن مقالتكم هذه طائركم معكم سبب شؤمكم
معكم وهو سوء عقيدتكم واعمالكم أئن ذكرتم وعظتم به وجواب الشرط محذوف مثل تطيرتم او توعدتم بالرجم والتعذيب بل انتم
قوم مسرفون قوم عادتكم الاسراف في العصيان فمن ثم جاءكم الشؤم او في الضلال ولذلك توعدتم وتشأمتم بمن يجب ان يكرم ويتبرك به
وتجعلون رزقكم قال الطبرسي اي وتجعلون حظكم من الخير الذي هو كالرزق لكم انكم تكذبون به وقيل وتجعلون شكر رزقكم التكذيب
عن ابن عباس قال اصاب الناس عطش في بعض اسفاره فدعا فسقوا فسمع رجلا يقول مطرنا بنوء كذا فنزلت
الآية وقيل معناه وتجعلون حظكم من القرآن الذي رزقكم الله التكذيب به عن الحسن وقرأ علي صلوات الرحمن عليه
وابن عباس وروي عن النبي صلى الله عليه وآله وتجعلون شكركم اي تجعلون مكان الشكر الذي يجب عليكم التكذيب وقد يكون المعنى
وتجعلون شكر رزقكم التكذيب قال ابن جني هو على حذف المضاف اي وتجعلون بدل شكركم

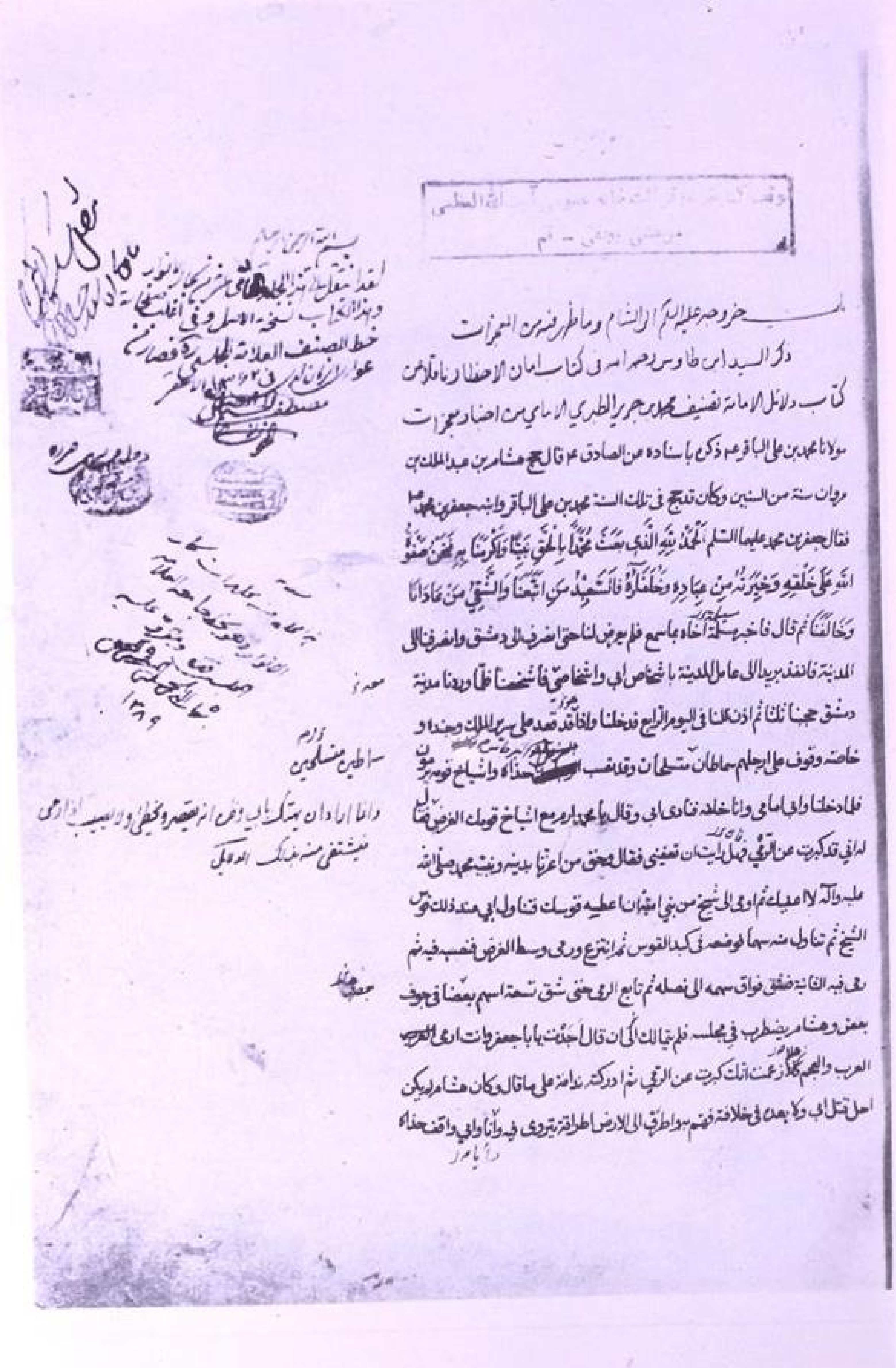
[illegible] بحار الانوار [illegible] العلامة المجلسي [illegible]
١٣٨٩

آغاز «بحار الانوار» بخط مجلسی (ش ۲۵۰)

في كتبهم المنقول عن امير المؤمنين صلوات الله عليه ايام منحوسة في الشهور وجلوه على شهور الفرس القديم وهي الثالث والخامس والثالث
عشر والسادس عشر والحادي والعشرون والرابع والعشرون والخامس والعشرون وجمعوها في هذين البيتين بالفارسية شعر
هفت روز نحس باشد در مهی ٭ زآن حذر کن تا نیابی هیچ رنج ٭ سه و پنج و سیزده با شانزده ٭ بیست و یک با بیست
و چار و بیست و پنج ٭ وجمعوا ايضا جملة على الشهور العربية كما مر ورووا ايضا عن الصادق عليه السلام كونه نحسا ايام شهور
الفرس القديمة كما نظمه سلطان المحققين نصير الملة والدين الطوسي قدس الله سره القدوسي في هذه الابيات بالفارسية شعر
ز قول جعفر صادق خلاصه سادات ٭ ز ماه فارسیان هفت روز مذموم است ٭ نخست روز سیم بار پنجم و پس از آن
چو روز سیزدهم روز شانزده مذموم است ٭ دگر ز عشر سیم بیست و یک بیست و چهار ٭ چو بیست و پنج کز آن هم نحس مرقوم است
بجو عبادت کاری مکن درین ایام ٭ اگر چه نیک و بدت هیچ رزق مقسوم است ٭ بدانکه هست سه روز از ایام خجسته مختار
که در عموم حوایج بخیر موسوم است ٭ ولی چهارم و هشتم سفر مکن زنهار ٭ که خوف هلک در این هر دو نقش محتوم است
بروز پانزدهم پیش پادشاه مرو ٭ اگر چه شاه گدا شد ترا ز جور معلوم است ٭ که نیز در این روز ناپسند آمده
که راه مخوف و هوای خلاف محتوم است ٭ مکن دوازدهم با کسی مناظره ٭ که در حضرت این روز ز صلح معدوم است
ز روزهای گزیده همین چهار است آنکه ٭ در این حوایج در سلک نحس منظوم است ٭ ورووا ايضا عن موسى بن جعفر عليه السلام
هو عن موسى كليم الله على نبينا وآله وعليه السلام ان الشهور الرومية ايام منحوسة من توجه فيها الى القتال قتل ومن سافر فيها لم يظفر
بمقصوده ومن تزوج لم يتمتع وهي اربعة وعشرون يوما في كل شهر يومان في تشرين الاول العاشر والعشرون من تشرين الاول الاول
والخامس عشر من تشرين الثاني والخامس عشر والسابع عشر من كانون الاول والسابع والرابع عشر من كانون الثاني والسادس عشر والسابع
من شباط والرابع والرابع والعشرون من آذار والعشرون والثاني عشر من نيسان والسادس والثامن من ايار والثالث والثامن
من حزيران والعشرون والسادس من تموز والرابع والثاني عشر من آب والاول والثالث من ايلول وفي بعض النسخ التاسع
والعاشر من تشرين الاول والتاسع والثاني عشر من كانون الاول والثاني والرابع عشر من كانون الآخر والثاني عشر والحادي
عشر من شباط والثالث والعاشر من حزيران وفي بعضها والرابع والحادي عشر من آب عن ابي عبد الله عليه السلام قال الثلثاء يوم
في سبع من حزيران [illegible]

في الرابع والعشر [illegible]
والثالث عشر منه
والخامس عشر منه

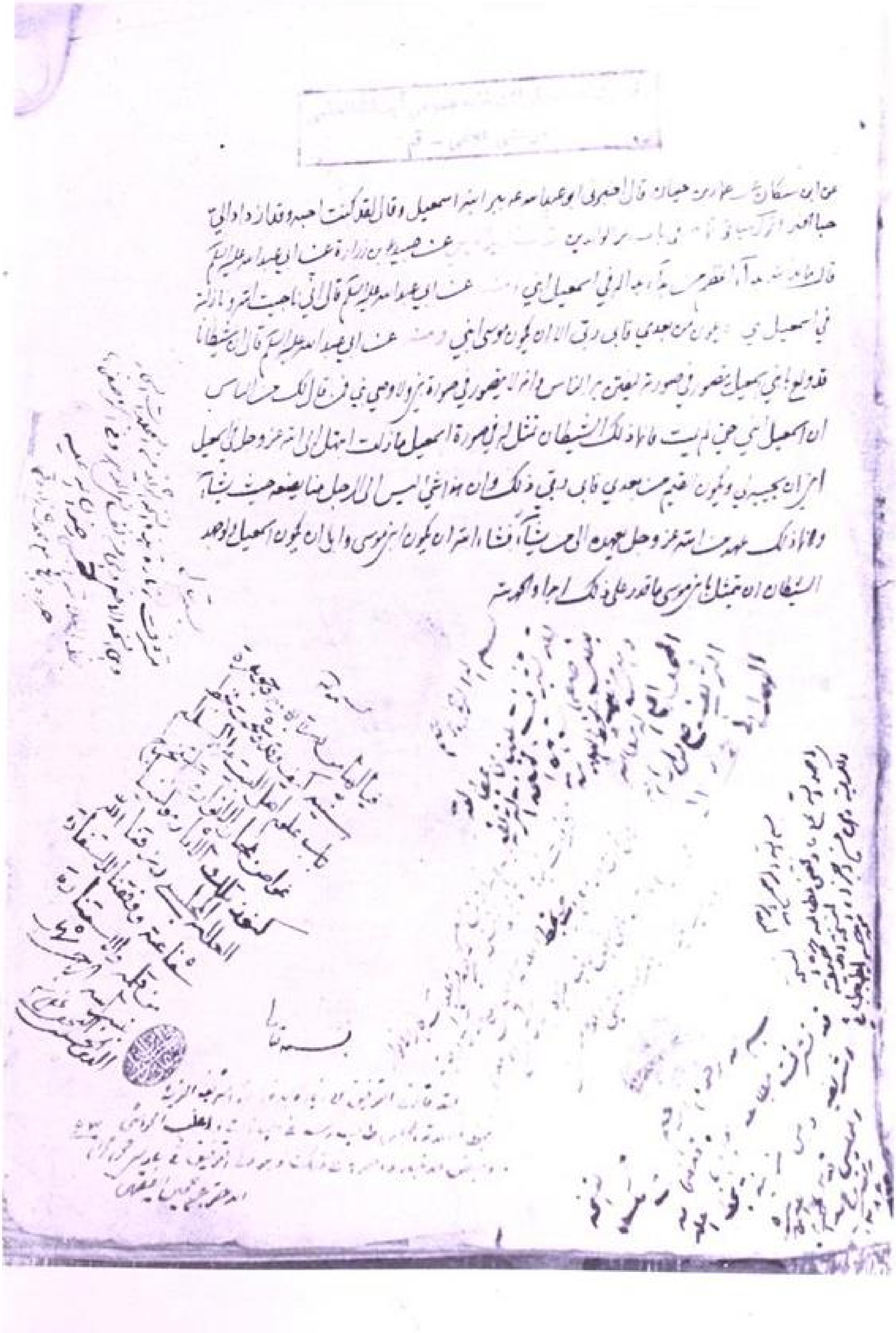
انجام «بحار الانوار» بخط مجلسی (ش ۲۵۰)

باب خروجه عليه السلام الى الشام وما ظهر فيه من المعجزات

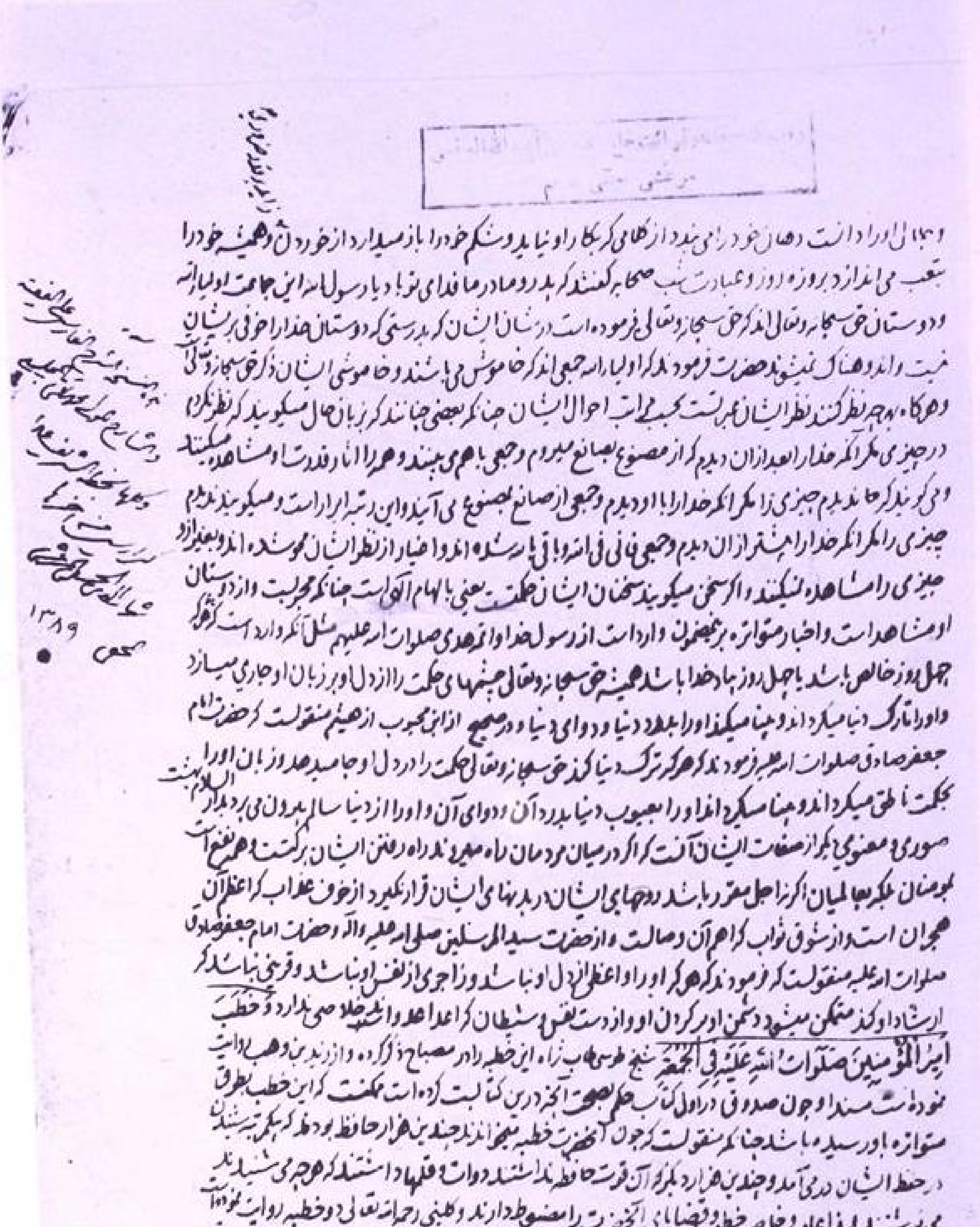
ذكر السيد ابن طاوس رحمه الله في كتاب امان الاخطار نقلا من
كتاب دلائل الامامة تصنيف محمد بن جرير الطبري الامامي من اخبار معجزات
مولانا محمد بن علي الباقر عم ذكر باسناده عن الصادق عم قال حج هشام بن عبد الملك بن
مروان سنة من السنين وكان قد حج في تلك السنة محمد بن علي الباقر وابنه جعفر بن محمد عم
فقال جعفر بن محمد عليهما السلم الحمد لله الذي بعث محمدا بالحق نبيا واكرمنا به فنحن صفوة
الله على خلقه وخيرته من عباده وخلفاؤه فالسعيد من اتبعنا والشقي من عادانا
وخالفنا ثم قال فاخبر مسلمة اخاه بما سمع فلم يعرض لنا حتى انصرف الى دمشق وانصرفنا الى
المدينة فانفذ بريدا الى عامل المدينة باشخاص ابي واشخاصي فاشخصنا فلما وردنا مدينة
دمشق حجبنا ثلثا ثم اذن لنا في اليوم الرابع فدخلنا واذا قد قعد على سرير الملك وجنده و
خاصته وقوف على ارجلهم سماطان متسلحان وقد نصب البرجاس حذاه واشياخ قومه يرمون
فلما دخلنا وابي امامي وانا خلفه فنادى ابي وقال يا محمد ارم مع اشياخ قومك الغرض فقال له
اني قد كبرت عن الرمي فهل رايت ان تعفيني فقال وحق من اعزنا بدينه ونبيه محمد صلى الله
عليه وآله لا اعفيك ثم اومى الى شيخ من بني امية ان اعطه قوسك فتناول ابي عند ذلك قوس
الشيخ ثم تناول منه سهما فوضعه في كبد القوس ثم انتزع ورمى وسط الغرض فنصبه فيه ثم
رمى فيه الثانية فشق فواق سهمه الى نصله ثم تابع الرمي حتى شق تسعة اسهم بعضها في جوف
بعض وهشام يضطرب في مجلسه فلم يتمالك الى ان قال اجدت يا ابا جعفر وانت ارمى العرب
والعجم كلا زعمت انك كبرت عن الرمي ثم ادركته ندامة على ما قال وكان هشام لم يكن
كنى احدا قبل ابي ولا بعده في خلافته فهم به واطرق الى الارض اطراقة يتروى فيه وانا وابي واقف حذاه

آغاز «بحار الانوار» بخط مجلسی (ش ۲۵۱)

عن ابن سنان عن ... حيان قال اخبرني ابو عبدالله عن عبدالله اسمعيل وقال لقد كنت اجيبه ولقد ازداد الي
حبا ... [illegible] ... عن عبيد بن زرارة عن ابي عبدالله عليه السلام
قال ... [illegible] ... عن ابي عبدالله عليه السلام قال اني ناجيت الله ونازلته
في اسمعيل ... من بعدي فابى ربي الا ان يكون موسى ابني ... عن ابي عبدالله عليه السلام قال ان الشيطان
قد يولع بابني اسمعيل يتصور في صورته ليفتن به الناس وانه لا يتصور في صورة نبي ولا وصي نبي فمن قال لك من الناس
ان اسمعيل ابني حي لم يمت فانما ذلك الشيطان تمثل له في صورة اسمعيل ما زلت ابتهل الى الله عز وجل في اسمعيل
ابني ان يحييه لي ويكون القيم من بعدي فابى ربي ذلك وان هذا شيء ليس الى الرجل منا يضعه حيث يشاء
وانما ذلك عهد من الله عز وجل يعهده الى من يشاء فشاء الله ان يكون ابني موسى وابى ان يكون اسمعيل ولو جهد
الشيطان ان يتمثل بابني موسى ما قدر على ذلك ابدا والحمد لله

انجام «بحار الانوار» بخط مجلسی (ش ۲۵۱)

و اعمال او را دانست دهان خود را می بندد از کلامی که بکار او نیاید و شکم خود را باز میدارد از خوردن و همیشه خود را
بتعب می اندازد بروزه روز و عبادت شب صحابه گفتند که پدر و مادر ما فدای تو باد یا رسول الله این جماعت اولیاء اند
و دوستان حق سبحانه و تعالی اند که حق سبحانه و تعالی فرموده است در شان ایشان که بدرستی که دوستان خدا را خوفی بر ایشان
نیست و اندوهناک نمیشوند حضرت فرمودند که اولیاء الله جمعی اند که خاموش می باشند و خاموشی ایشان ذکر حق سبحانه و تعالی
و هرگاه بچیزی نظر کنند نظر ایشان عبرتست که بمراتب احوال ایشان چنانکه بعضی چنانند که بزبان حال میگویند که نظر نکردم
در چیزی مگر آنکه خدا را بعد از آن دیدم که از مصنوع بصانع میروم و جمعی با هم می بینند و همه را آثار قدرت او مشاهده میکنند
و میگویند که ندیدم چیزی را مگر آنکه خدا را با او دیدم و جمعی از صانع بمصنوع می آیند و این رتبه ابرار است و میگویند ندیدم
چیزی را مگر آنکه خدا را پیشتر از آن دیدم و جمعی فانی فی الله و باقی بالله شده اند و اغیار از نظر ایشان محو شده اند و بغیر از او
چیزی را مشاهده نمیکنند و اگر سخن میگویند سخنان ایشان حکمت است یعنی با الهام الهی است چنانکه مجربست و از دوستان
او مشاهده است و اخبار متواتره بر مضمون وارد است از رسول خدا و ائمه هدی صلوات الله علیهم مثل آنکه وارد است که هر که
چهل روز خالص باشد یا چهل روز برای خدا باشد همیشه حق سبحانه و تعالی چشمه های حکمت را از دل او بر زبان او جاری میسازد
و او را تارک دنیا میگرداند و بینا میکند او را بعیوب دنیا و دردها و دواهای دنیا و در صحیح از ابن محبوب از هیثم منقولست که حضرت امام
جعفر صادق صلوات الله علیه فرمودند که هر که ترک دنیا کند حق سبحانه و تعالی حکمت را در دل او جا میدهد و زبان او را
بحکمت ناطق میگرداند و بینا میکند او را بعیوب دنیا بدرد آن و دوای آن و او را از دنیا سالم بدر می برد بدار السلام بهشت
صوری و معنوی بلکه از صفات ایشان آنست که اگر در میان مردمان راه میروند راه رفتن ایشان برکتست و همه نفع است
بمومنان بلکه بعالمیان اگر نه اجل مقرر باشد روحهای ایشان در بدنهای ایشان قرار نگیرد از خوف عذاب که اعظم آن
هجران است و از شوق ثواب که اهم آن وصالست و از حضرت سید المرسلین صلی الله علیه و آله و حضرت امام جعفر صادق
صلوات الله علیه منقولست که فرمودند که هر که او را واعظی از دل او نباشد و زاجری از نفس او نباشد و قرینی نباشد که
ارشاد او کند متمکن میشود دشمن او بر گردن او و او از دست نفس و شیطان که اعدا عدو اند خلاصی ندارد و خطب
امیر المؤمنین صلوات الله علیه فی الجمعة شیخ طوسی طاب ثراه این خطبه را در مصباح ذکر کرده و از زید بن وهب روایت
نموده است مسندا و چون صدوق در اول کتاب حکم بصحت اخبار درین کتاب کرده است ممکنست که این خطب بطرق
متواتره باو رسیده باشد چنانکه منقولست که چون آنحضرت خطبه میخواندند چندین هزار حافظ بودند که بکتابت میرسانیدند
در حفظ ایشان در می آمد و چندین هزار دیگر از آن قوت حافظه نداشتند دوات و قلمها داشتند که هر چه می شنیدند
می نوشتند لهذا عامه و خاصه خطب و قضایای آنحضرت را مضبوط دارند و کلینی رحمه الله تعالی دو خطبه روایت نموده است
یکی در باب نماز جمعه بسند صحیح از محمد بن مسلم از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه و در حسن کالصحیح از محمد بن مسلم روایت کرده است
که گفت از آنحضرت سوال کردم از نماز جمعه حضرت فرمودند که بانگ اذان و اقامت امام بعد از اذان از خانه بیرون می آید و بر منبر
بالا میرود و خطبه میکند و تا امام بر منبر است مردمان نماز نمیکنند پس امام بر منبر می نشیند آن مقدار که قل هو الله احد توان خواند
پس بر میخیزد و خطبه دیگر میخواند پس بزیر می آید و نماز را با مردم میکند و در رکعت اول سوره جمعه و در رکعت دوم سوره منافقین میخواند

آغاز «لوامع صاحبقرانی» بخط مؤلف مجلسی اوّل (ش ۲۵۲)

... تعلم عليه نجاسة تغير بها احد اوصافه لونه وطعمه

[illegible] وما عدا الابار فما ك

او [illegible] الواقف على ضربين ما الاثر [illegible]

[illegible] ما لم تقع فيها النجاسة فاذا حصل فيها [illegible]

النجاسات نجست ولا يجوز استعمالها قليلا كان او كثيرا [illegible]

[illegible] يمكن تطهيرها بنزح بعضها وقد ذكرنا تفصيل ذلك في النهاية والمبسوط

وغير ذلك وما عدا الابار على ضربين قليل وكثير فالقليل ما

نقص عن ذلك والكثير ما بلغ كرا فما زاد عليه والكر ما كان قدره

الف ومائتي رطل بالعراقي او كان قدره ثلثة اشبار ونصف

طولا في عرض في عمق فاذا كان اقل من كر فانه ينجس بما يقع

فيه من النجاسة على كل حال ولا يجوز استعماله وما كان كرا

فما زاد فلا ينجس بما يقع فيه من النجاسة الا ما غير احد اوصافه

اما لونه او طعمه او رائحته واما المياه فهو كلها طاهرة

الى صله او كان مرقة نحو ماء الورد وماء الخلاف وماء النيلوفر وماء

[illegible] وغير ذلك فما هذه صفته لا يجوز استعماله في الوضوء

والغسل وازالة النجاسة ويجوز استعماله فيما عدا ذلك ما لم يقع فيه

نجاسة فاذا وقعت فيه نجاسة لا يجوز استعماله بحال

فصل في ذكر التيمم واحكامه التيمم هو الطهارة بالتراب

[illegible] عدم الماء او عدم ما يتوصل به اليه من الة ذلك او الخوف

من استعماله [illegible] ولا يصح التيمم الا عند تضيق

وقت الصلوة ولا يصح التيمم الا بما يسمى ارضا بالاطلاق ويكون

[illegible] من تراب او مدر او حجر فاذا اراد التيمم فان كان عليه وضوء

ضرب بيده على الارض دفعة ثم نفضهما ومسح بهما وجهه من

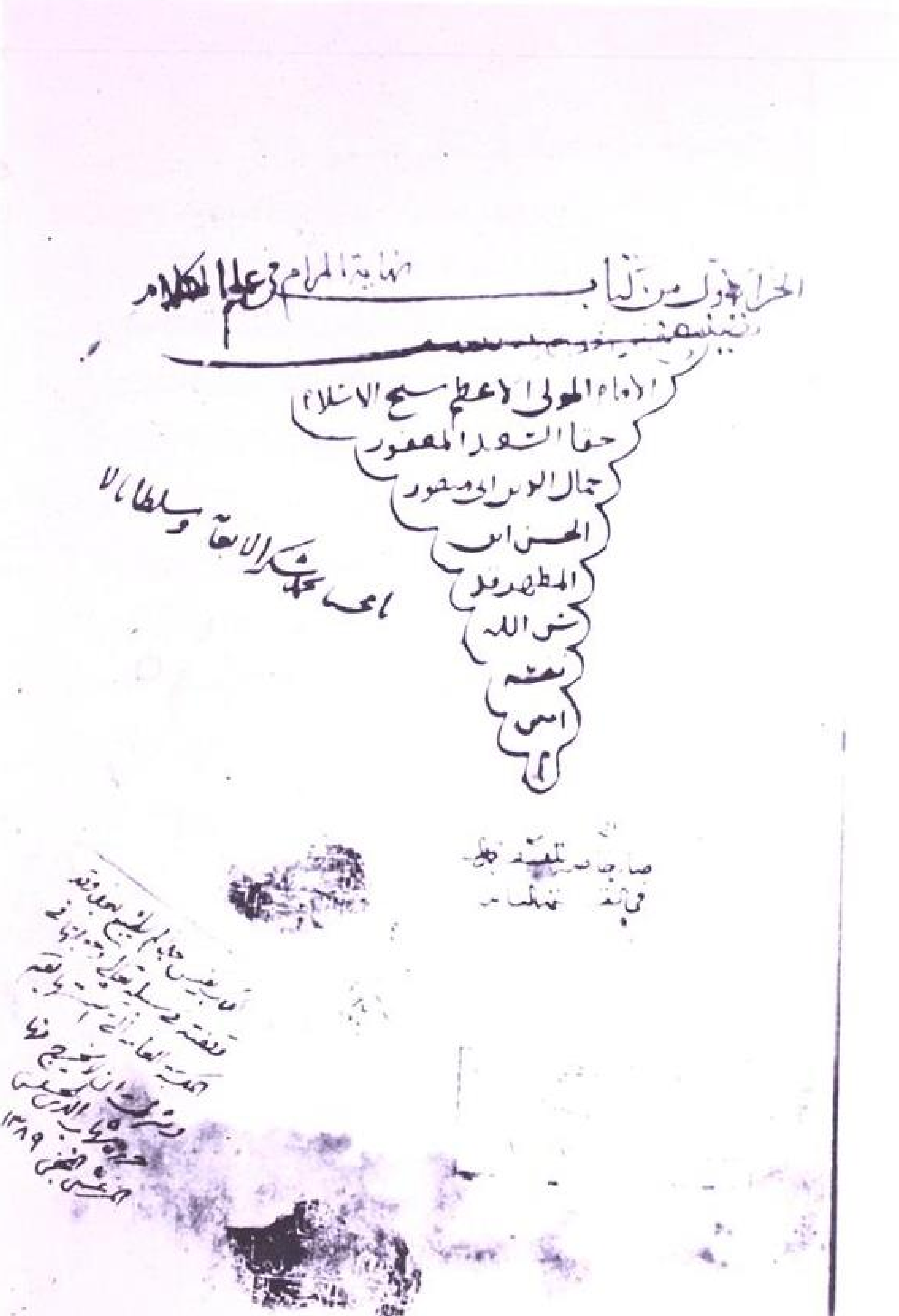
قصاص شعر الراس الى طرف انفه ويمسح بيده اليسرى ظهر كفه

اليمنى من الزند الى اطراف الاصابع ويمسح بكفه اليمنى ظهر كفه اليسرى

آغاز نسخهٔ «مصباح المتهجد» شیخ طوسی (ش ۲۵۳)

روى عبد الله بن سنان قال: دخلت على سيدي أبي عبد الله جعفر بن محمد عليهما
السلام في يوم عاشوراء فألفيته كاسف اللون ظاهر الحزن ودموعه تنحدر من عينيه
كاللؤلؤ المتساقط فقلت يا ابن رسول الله مم بكاؤك لا أبكى الله عينيك فقال لي
أوفي غفلة أنت أما علمت أن الحسين بن علي أصيب في مثل هذا اليوم فقلت يا سيدي فما قولك
في صومه فقال صمه من غير تبييت وأفطره من غير تشميت ولا تجعله يوم صوم
كملاً وليكن إفطارك بعد صلاة العصر بساعة على شربة من ماء فإنه في مثل ذلك
الوقت من ذلك اليوم تجلت الهيجاء عن آل رسول الله عليهم السلام وانكشفت
الملحمة عنهم وفي الأرض منهم ثلاثون صريعاً في مواليهم يعز على رسول الله صلى
الله عليه وآله مصرعهم ولو كان في الدنيا يومئذ حياً لكان صلوات الله عليه هو المعزى
بهم قال وبكى أبو عبد الله عليه السلام حتى اخضلت لحيته بدموعه ثم قال إن الله
جل ذكره لما خلق النور خلقه يوم الجمعة في تقديره في أول يوم شهر رمضان
وخلق الظلمة في يوم الأربعاء يوم عاشوراء في مثل ذلك يعني يوم العاشر من شهر المحرم
في تقديره وجعل لكل منهما شرعة ومنهاجاً يا عبد الله بن سنان إن أفضل ما تأتي
به في هذا اليوم أن تعمد إلى ثياب طاهرة فتلبسها وتتسلب قلت وما التسلب
قال تحلل أزرارك وتكشف عن ذراعيك كهيئة أصحاب المصائب ثم تخرج إلى أرض [illegible]
أو مكان لا يراك به أحد أو تعمد إلى منزل لك خال أو في خلوة منذ حين يرتفع النهار
فتصلي أربع ركعات [illegible]
بزيادة من إتمام الخشوع [illegible]
[illegible] شر [illegible] وامض [illegible]
[illegible]

انجام نسخهٔ «مصباح المتهجد» (ش ۲۵۳)

روی برگ اول «نهایة المرام» علامه حلی (ش ٢٥٤)

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نثق

الحمد لله القديم الازلي الدايم الابدي الفرد الصمد الواحد الحليم الكريم العظيم الجواد الاحد
المتقدس بوجوب وجوده عن الشريك والضد والمعاند المتنزه بكماله الذاتي عن الصاحبة
والولد والوالد المتوحد بتفرده في الصنع والابداع عن المعين والظهير والمعاضد العالم
بمستودعات السراير ومكنونات الضماير وما اشتملت عليه العقايد المتعالي بتجرده
عن نيل الاوهام وادراك الحواس المدرك لجميع الموجودات من الاشخاص والاصناف
والانواع والاجناس فهو الغايب الذي هو المتصرف بالملكوت والعظمة والجبروت وكل
شيء له خاضع شاهد يسبح له ما في السموات وما في الارض من رطب وجامد احمده
على افضاله المتضاعف وكرمه المترادف المتواتر واشكره على سوابغ نعمه وتواتر
نعمه الاوابد واشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له ولا ند ولا مساعد واشهد
ان محمدا عبده ورسوله ارسله بالهدى ودين الحق ليظهره على الدين كله ولو كره المشركون
والجاحدون شهادة استدفع بها الاهوال والشدايد وادخر بها الزاد يوم
المعاد واستوفد بها من الله تعالى اعظم الذخاير والفوايد وصلى الله على سيد
الانبيا وخير الاصفيا محمد ابن عبد الله القامع شريعته كل شيطان مارد والموضح
دينه لانواع الحكم واصناف المقاصد وعلى آله المطهرين عن الادناس المقدسين
عن الخطايا والارجاس الغر الاماجد صلاة ندحض بها كيد كل كايد ونقمع
عناد كل معاند وسلم تسليما اما بعد فان الله تعالى شرف العلما وعظم
الفضلا لاختصاصهم بمزيد الافضال وتميزهم باسباب الكمال وهو حصول
العلم القويم المقتضي لارتفاعهم عن مشابهة الجمادات وامتيازهم عن العجماوات
وجعل منازلهم لعلوهم محل النجب العجاب فقال عز من قائل هل يستوي
الذين يعلمون والذين لا يعلمون انما يتذكر اولوا الالباب وقد تطابق

آغاز کتاب «نهاية المرام» (ش ٢٥٤)

الشرط سوى ذلك وان عنيت به ان تلك الاشياء في نفسها لا تكون مدركة
في نفسها فهو باطل فمثل النور خير لانه وجودي والظلمة شر لانها
عدمية وسيأتي بيان ان الشر ليس الا عدم الكمال عن مستحقه وهذا
بحث خطائي في الكيفيات المسموعة وهي الصوت
والحرف فهنا بابان في الصوت وفيه مسائل
في ماهية الصوت كيفية محسوسة بحاسة السمع لا يحتاج الى تعريف
حدي ولا رسمي لظهور ماهيته فان المحسوسات على ما تقدم لا يمكن تعريفها
لانها اظهر من كل ما يعرف لكن قد غلط جماعة في ماهيته فبعضهم
جعله جسما ينقطع بالحركة فيقرع بانتقاله الى الاذن وهو مذهب
ابراهيم النظام وبعضهم اشتبه عليه الصوت بسببه واعتقد
انه التموج الذي هو السبب القريب للصوت وذهب بعضهم الى انه
نفس القرع والقلع اللذين هما سببان بعيدان للصوت وقيل
انه اصطكاك الاجسام الصلبة والكل باطل اما الاول فلان الاجسام
مشتركة في الجسمية ومختلفة في الصوت وما به الاشتراك غير ما به
الاختلاف ولان الاجسام ملموسة ومبصرة اما بالذات او بالعرض
وليس الصوت بملموس ولا مبصر بالذات ولا بالعرض فليست الاصوات
اجساما ولان الصوت مدرك بالسمع والجسم ليس مدركا به فتغايرا
واستدلوا على هذا القول المنسوب الى النظام بان الصوت لو
كان جسما لصح ان ينفذ منه حائط او دار والتالي باطل بالضرورة
فالمقدم مثله ولا يدل على الشرطية بل كان احدهما مسلمة مع
ان المنازع ان ينازع فيها بل ليس يصح كل جسم مادام ... شرطه

انجام نسخهٔ «نهایة المرام» علامه حلی (ش ۲۵٤)

بسم الله الرحمن الرحيم

باب الديون وأحكامها

سهل بن زياد عن جعفر بن محمد الأشعري عن ابن القداح عن أبي عبد الله عليه السلام عن
أبيه عن علي عليهم السلام قال إياكم والدين فإنه مذلة بالنهار ومهمة بالليل
وقضاء في الدنيا وقضاء في الآخرة الحسين بن سعيد عن عبد الرحمن بن الحجاج عن أبي
عبد الله عليه السلام قال تعوذوا بالله من غلبة الدين وغلبة الرجال وبوار الأيم
الحسين بن سعيد عن النضر بن سويد عن يحيى الحلبي عن معاوية بن وهب قال قلت لأبي عبد
الله عليه السلام إنه ذكر لنا أن رجلا من الأنصار مات وعليه ديناران فلم يصل النبي صلى الله
عليه وقال صلوا على صاحبكم حتى ضمنهما بعض قرابته فقال أبو عبد
الله عليه السلام ذلك الحق ثم قال إن رسول الله صلى الله عليه وآله إنما فعل ذلك ليتعظوا
وليرد بعضهم على بعض ولئلا يستخفوا بالدين وقد مات رسول الله صلى الله عليه وآله
وعليه دين ومات الحسن وعليه دين وقتل الحسين وعليه دين أحمد بن محمد
بن عيسى عن العباس بن عامر عن ذريح عن أبي عبد الله عليه السلام قال الإمام يقضي عن المؤمنين
الديون ما خلا مهور النساء محمد بن يعقوب عن علي بن إبراهيم عن أبيه عن حنان
بن سدير عن أبي جعفر عليه السلام قال كل ذنب يكفره القتل في سبيل الله عز وجل
إلا الدين لا كفارة له إلا أداؤه أو يقضي صاحبه أو يعفو الذي له الحق أحمد بن
محمد عن علي بن الحكم عن موسى بن بكر قال قال لي أبو الحسن عليه السلام من طلب هذا الرزق
من حله ليعود به على عياله ونفسه كان كالمجاهد في سبيل الله عز وجل فإن غلب
عليه فليستدن على الله عز وجل وعلى رسوله ما يقوت به عياله فإن مات

آغاز نسخهٔ تهذیب شیخ طوسی (ش ۲۵۶)

ن كان امهرها بوصيف كان الصداق على الامرة ولم يكن له سبيل الى الصداق وعلى [illegible]

لاهل المراة والميراث منها ولا عدة عليها ولها نصف الصداق [illegible]

طلحة بن زيد عن جعفر بن محمد عن ابيه عليهما السلام عن علي عليه السلام قال اذا [illegible]

فعليه [illegible] فاذا [illegible] فعليه الصداق وروى القسم بن [illegible]

عن [illegible] قال سمعت ابا الحسن عليه السلام يقول لا [illegible] المراة التي

[illegible] والمراة التي لا ترضع ولدها [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

وفرغ [illegible]

[illegible]

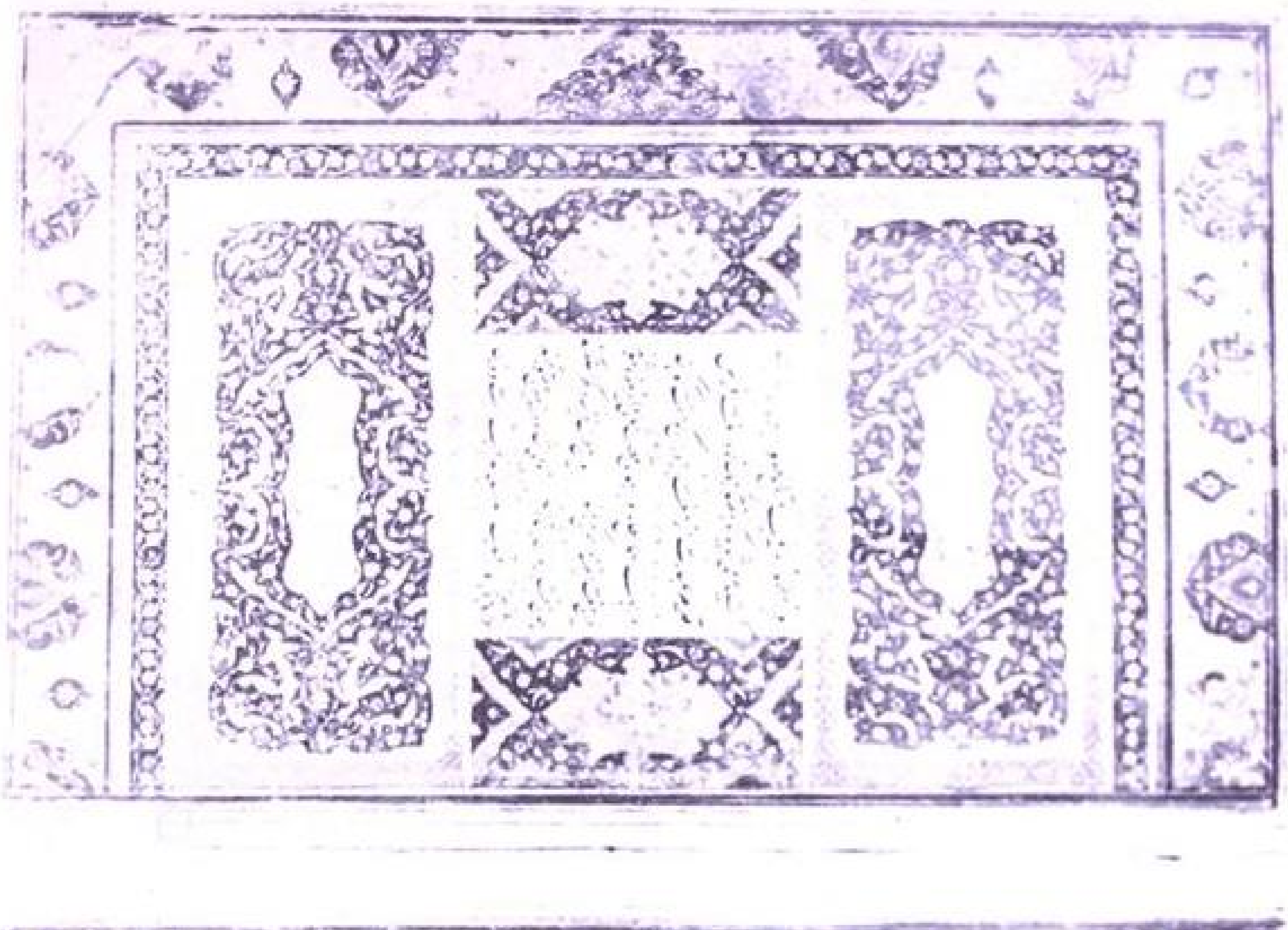
[illegible]

انجام کتاب «تهذیب الاحکام» با نشانی بلاغ (ش ۲۵۶)

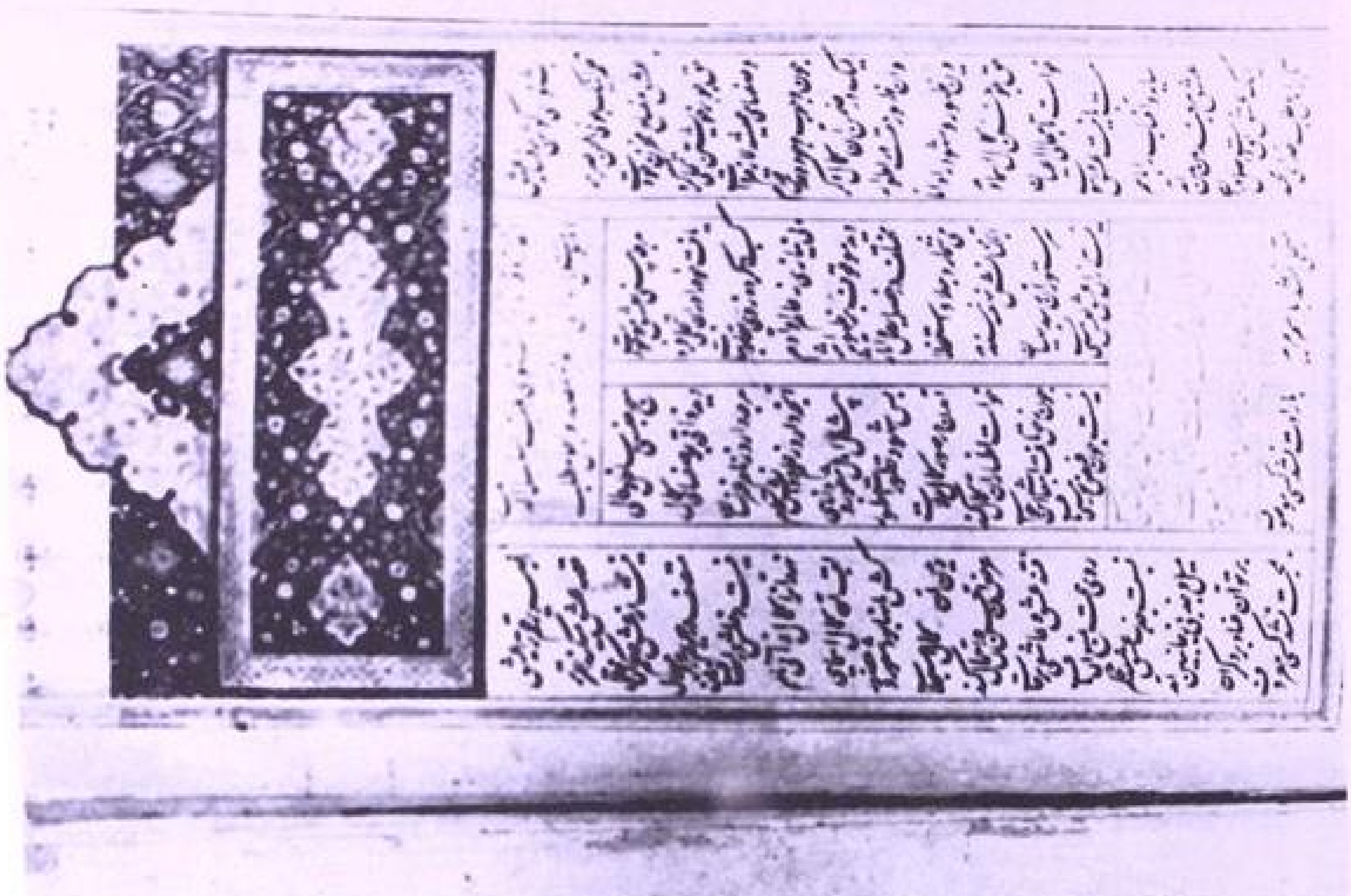
قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم المخالف على علي بن ابي طالب بعدي كافر والمشرك به مشرك والمحب له مؤمن والمبغض له منافق والمقتفي لاثره لاحق والمحارب له مارق والراد عليه زاهق علي نور الله في بلاده وحجته على عباده، علي سيف الله على اعدائه ووارث علم انبيائه علي كلمة الله العليا وكلمة اعدائه السفلى علي سيد الاوصياء ووصي سيد الانبياء علي امير المؤمنين وقائد الغر المحجلين وامام المسلمين لا يقبل الله الايمان الا بولايته وطاعته

لقد استنسخ هذا الكتاب المستطاب الذي هو من اجل الرغايب لاولي الالباب تذكرة لمن اهله الله للانتفاع [illegible] فليسعد باستعمال مطاوية من نسوقه اليه كرور الليالي والايام وليس [illegible] فيه من [illegible] مرور الشهور والاعوام ثم ليكونوا داعين لمن صرف الى نسخه [illegible] الاعطاء كل ذي حق حقه [illegible] الاحرف [illegible] عبدالله الفقير الى كل موطن محمد المدعو بعلم الهدى [illegible] الحسين [illegible] من التقريب الى زلفى لبعض شهور [illegible] الف من الحجة الهجرية الباهرة سلام الله على الصادع بها وعلى [illegible] الطاهرة والحمد لله على الائه المتواترة [illegible] نافعا في الدنيا والاخرة

انجام کتاب «غرر الحکم» آمدی (ش ۲۵۷)

آغاز «هفت اورنگ» جامی (ش ۲۵۸)

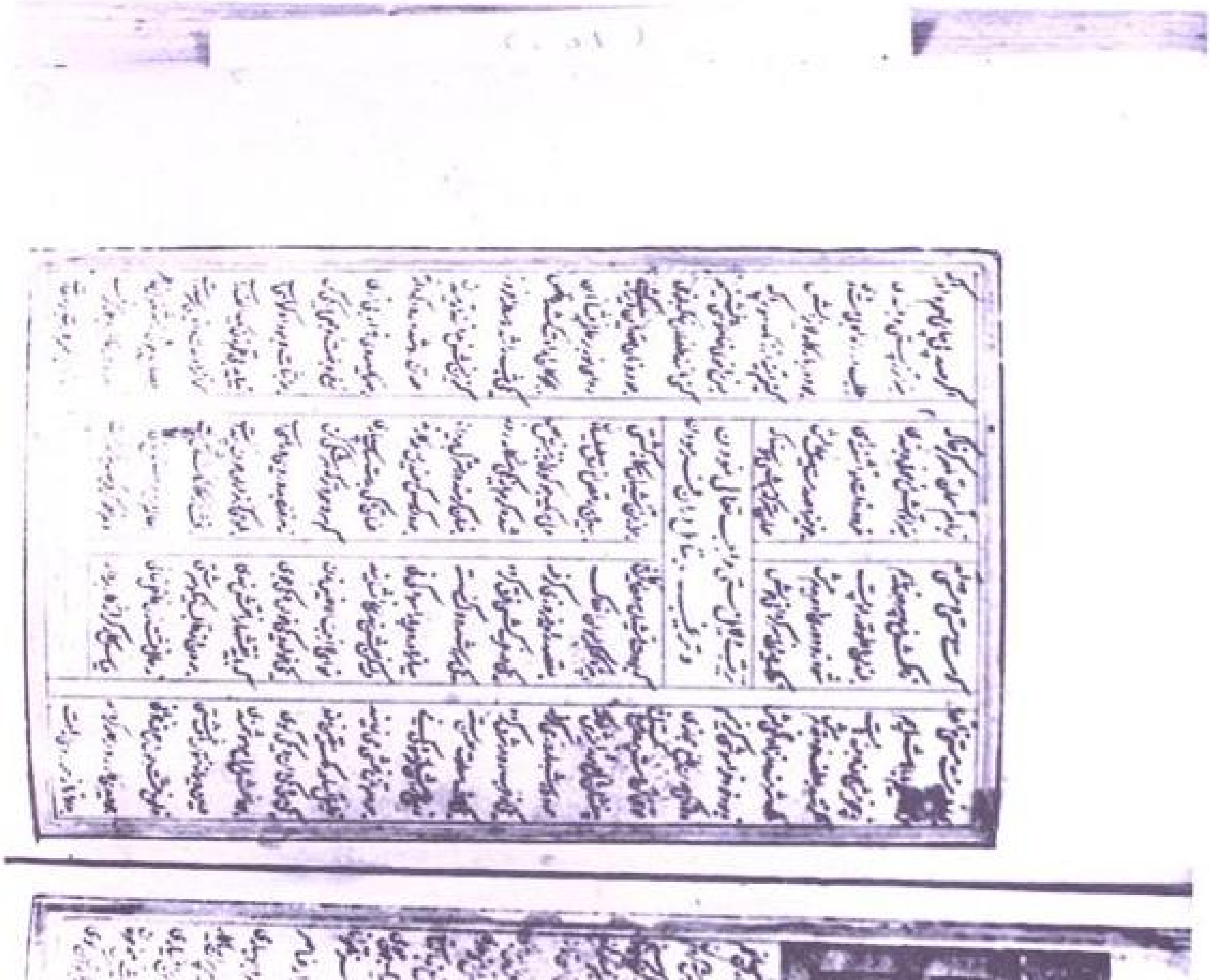
صفحه ای از « هفت اورنگ » جامی (ش ۲۵۸)

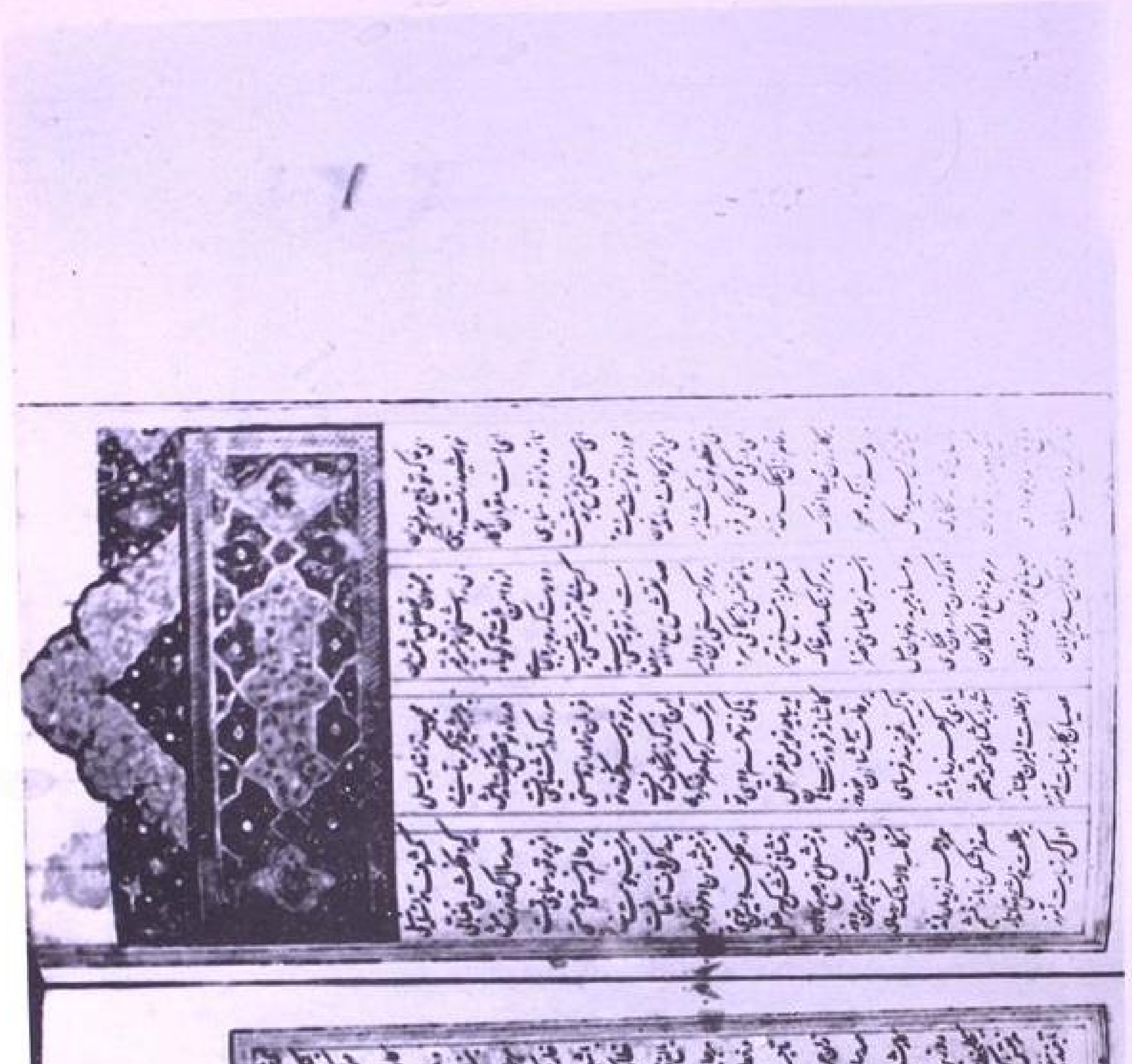
صفحه ای دیگر از «سلسلة الذهب» جامی (ش ۲۵۸)

آغاز «سبحة الابرار» جامی (ش ۲۵۸)

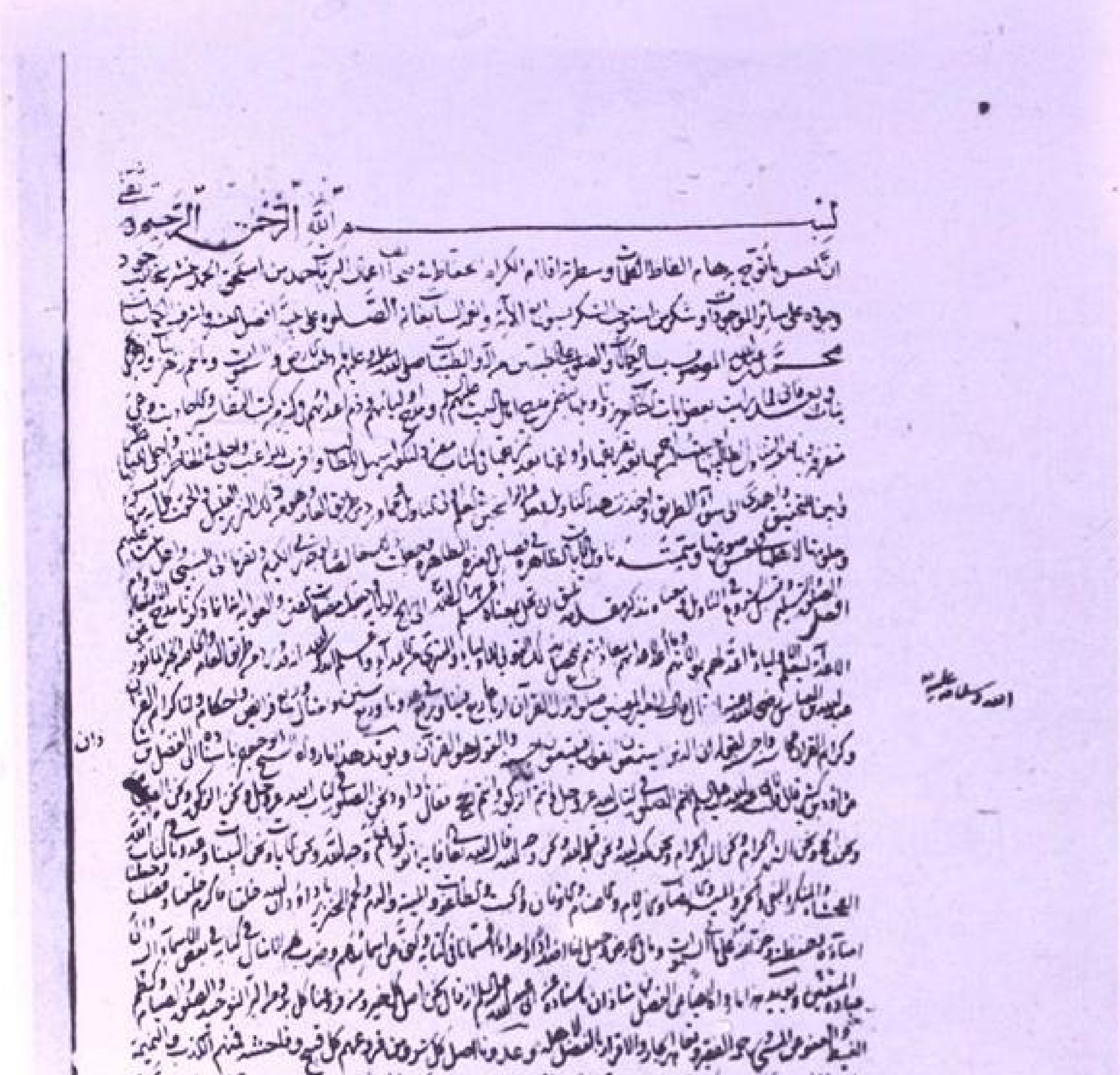
آغاز «یوسف وزلیخا» جامی (ش ۲۵۸)

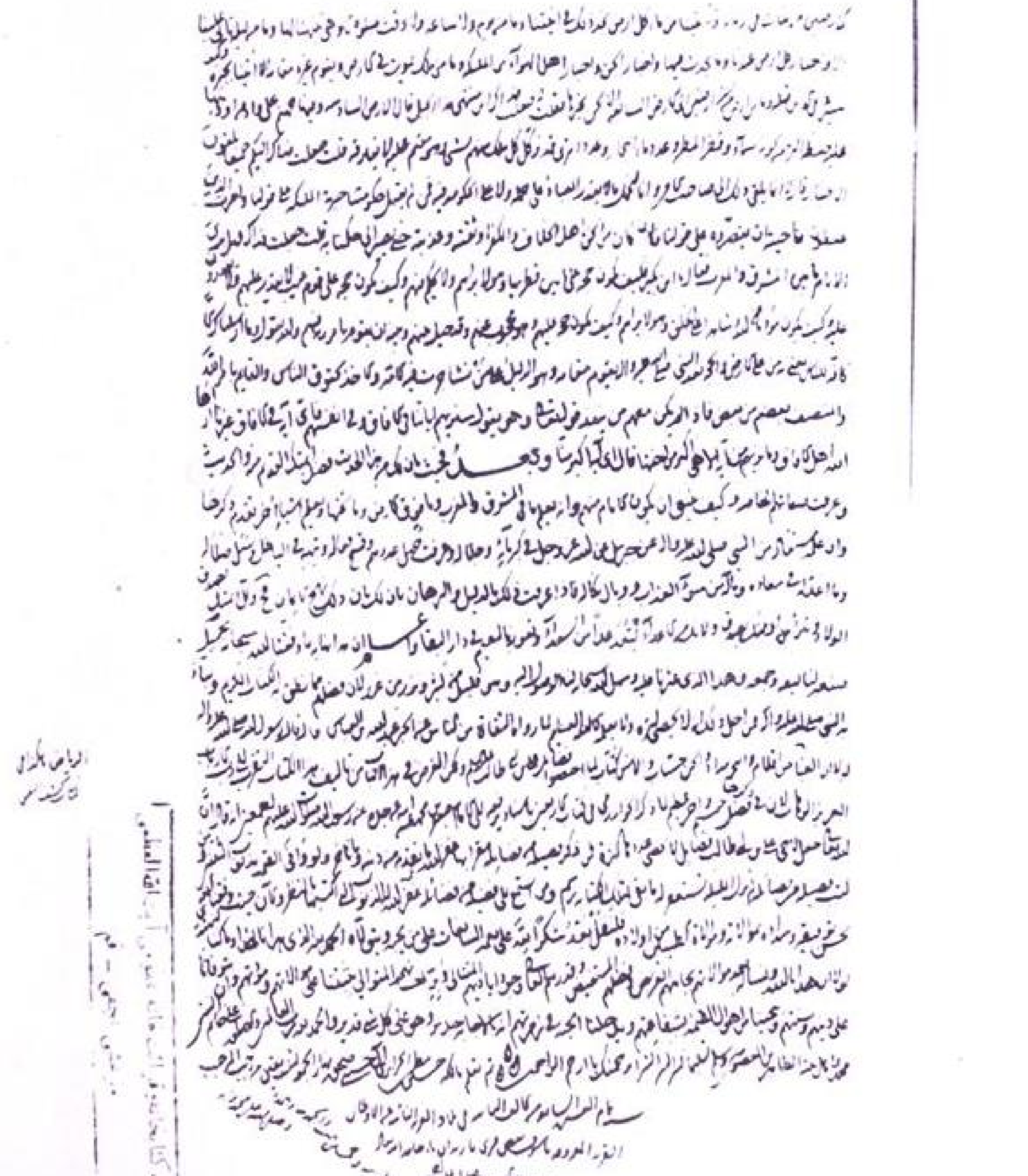
آغاز «لیلی و مجنون» جامی (ش ۲۵۸)

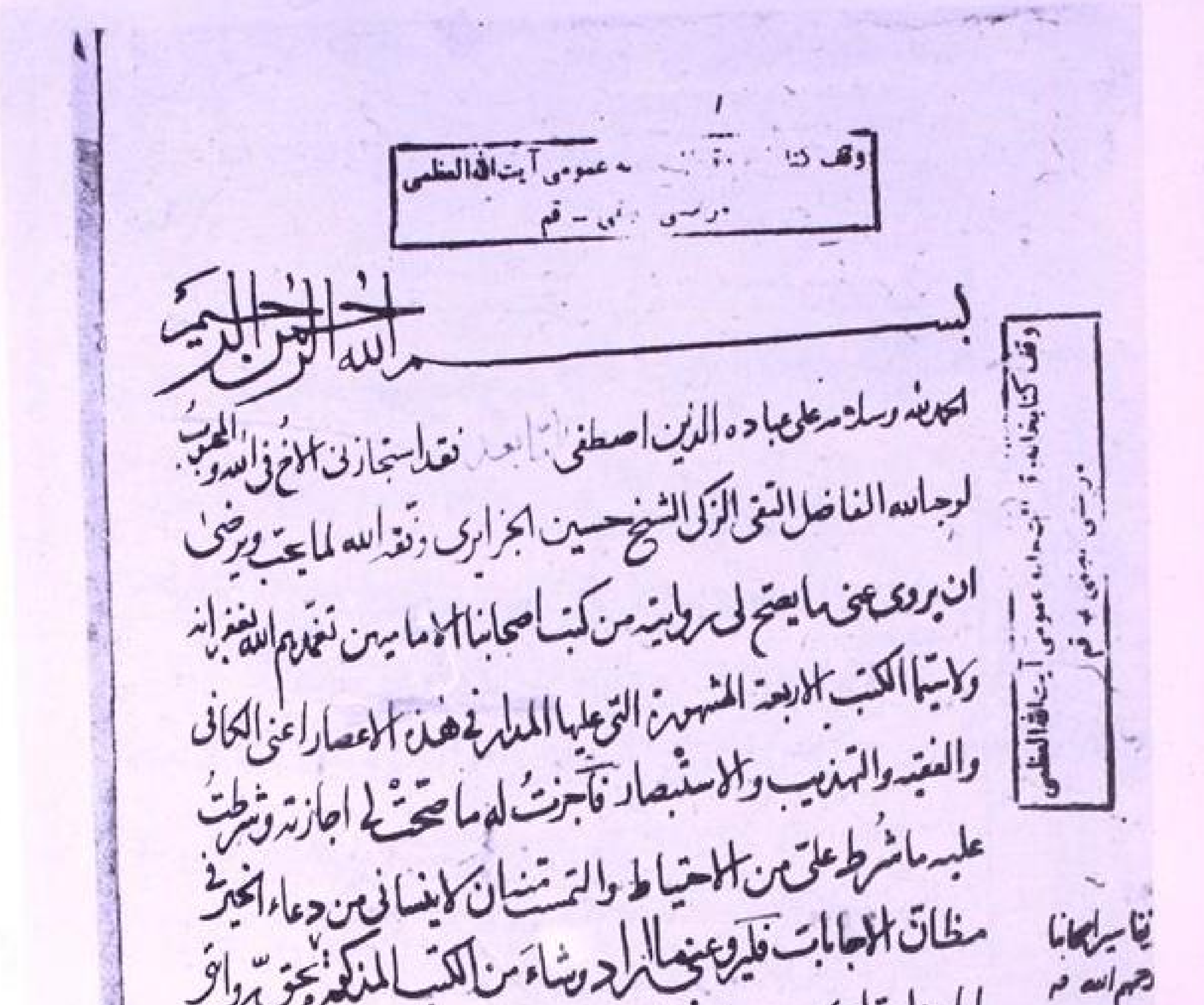
آغاز «خردنامهٔ اسکندری» جامی (ش ۲۵۸)

بسم الله الرحمن الرحیم

آغاز «تأویل الآیات الظاهرة» (ش ۲۵۹)

انجام «تأويل الآيات الظاهرة» (ش ۲۵۹)

وقف کتابخانه عمومی آیت الله العظمی مرعشی نجفی – قم

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى اما بعد فقد استجازني الاخ في الله والمحبوب
لوجه الله الفاضل التقي الزكي الشيخ حسين الجزايري وفقه الله لما يحب ويرضى
ان يروي عني ما يصح لي روايته من كتب اصحابنا الامامية تغمدهم الله بغفرانه
ولا سيما الكتب الاربعة المشهورة التي عليها المدار في هذه الاعصار اعني الكافي
والفقيه والتهذيب والاستبصار فاجزت له ما صح لي اجازته وشرطت
عليه ما شرط علي من الاحتياط والتمست منه ان لا ينساني من دعاء الخير في
مظان الاجابات فليرو عني ما اراد روايته من الكتب المذكورة بحق روايتي
لها عن استادي ومن عليه في العلوم الشرعية استنادي وعليه اعتمادي السيد
ماجد بن هاشم الصادقي البحراني طاب الله ثراه عن الشيخ الفاضل الكامل
بهاء الدين محمد العاملي قدس الله سره ح وعن الشيخ المذكور بدون وساطة
الاستاد وهو يروي عن ابيه واستاده الحسين بن عبد الصمد الحارثي
وهو عن شيخه الاجل السعيد زين الدين علي بن احمد العاملي الشهيد

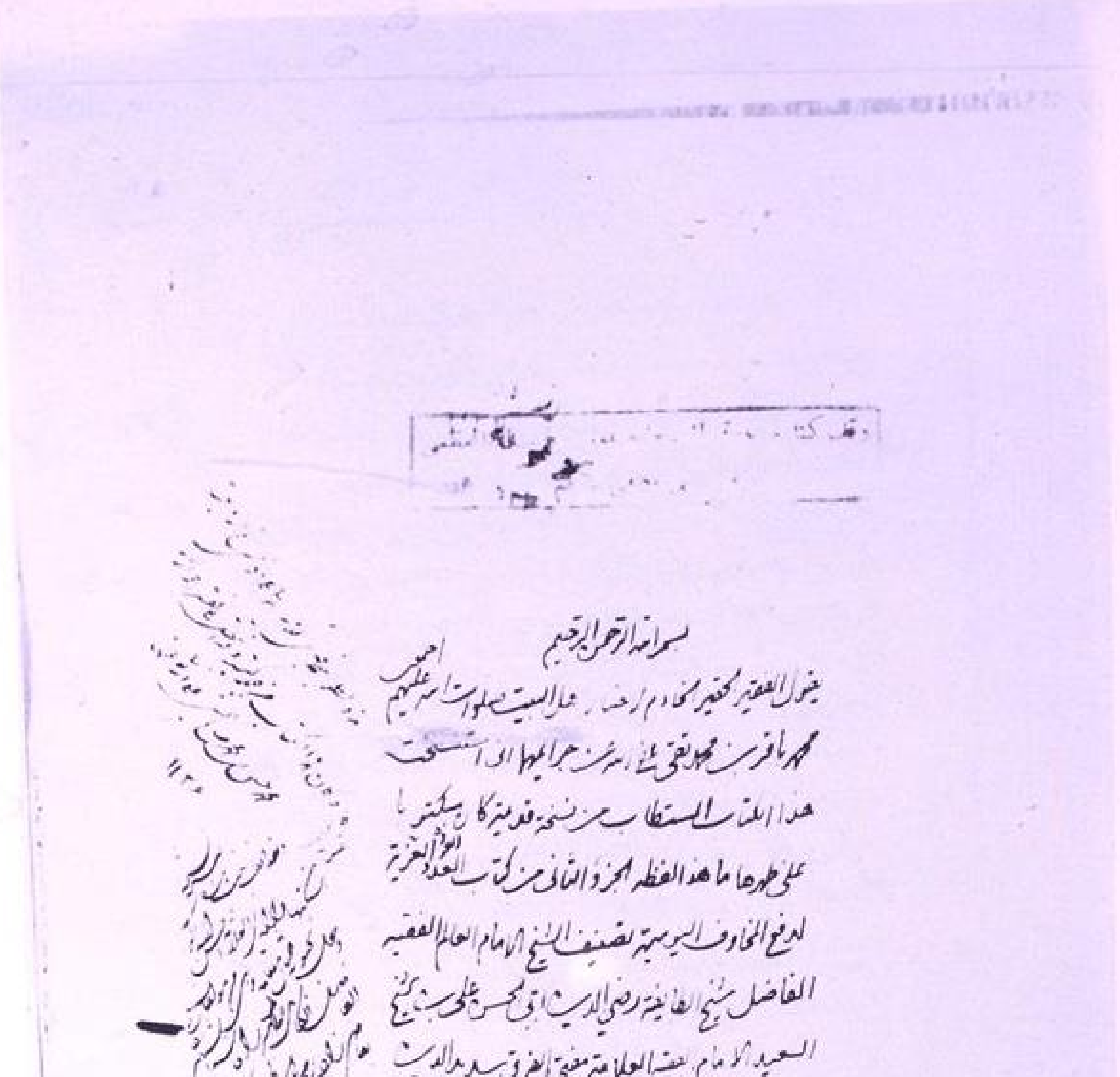
تفاسير اصحابنا رحمهم الله ثم

٥

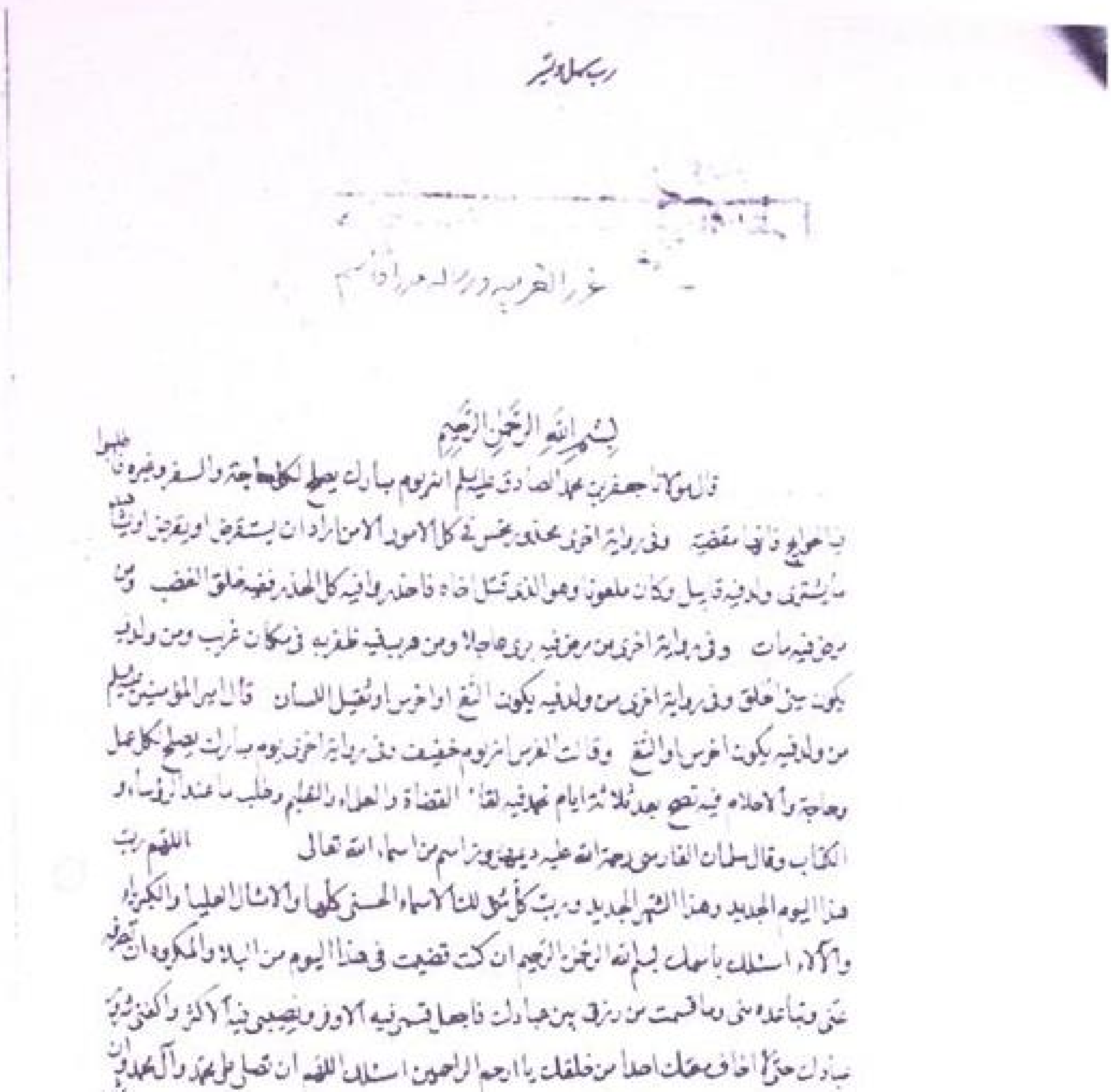
آغاز اجازهٔ فیض کاشانی بخط خودش (ش ۲۵۹)

ونحن روايتي عن الشيخ محمد بن الشيخ حسن بن الشيخ زين الدين الشهيد عن ابيه
عن جده الشهيد عن الشيخ الفاضل ناصر المذهب الحق على عبد العالي العاملي
الميسي عن الشيخ شمس الدين محمد بن المؤذن الجزيني عن الشيخ ضياء الدين علي
عن والده الاجل شمس الدين محمد بن مكي الشهيد عن الشيخ فخر الدين ابي طالب
محمد عن والده العلامة جمال الملة والدين الحسن بن مطهر الحلي عن شيخه
المحقق نجم الملة والدين ابي القاسم جعفر بن الحسن بن سعيد عن السيد الجليل
ابي علي فخار بن معد الموسوي عن الشيخ ابي الفضل شاذان بن جبرئيل
القمي عن الشيخ الفقيه عماد الدين ابي جعفر محمد بن ابي القاسم الطبري
عن الشيخ ابي علي الحسن عن والده شيخ الطائفة ابي جعفر محمد بن الحسن
الطوسي وله الى ثقة الاسلام محمد بن يعقوب الكليني طرق متعددة منها عن ابي عبد الله
محمد بن محمد بن النعمان المفيد عن شيخه ابي القاسم جعفر بن قولويه عنه
وكذلك له الى الشيخ الصدوق محمد بن علي بن بابويه القمي طرق منها عن الشيخ المفيد عنه
قدس الله اسرارهم اجمعين وكتب بيده الجانية الفانية محمد بن مرتضى المدعو بمحسن

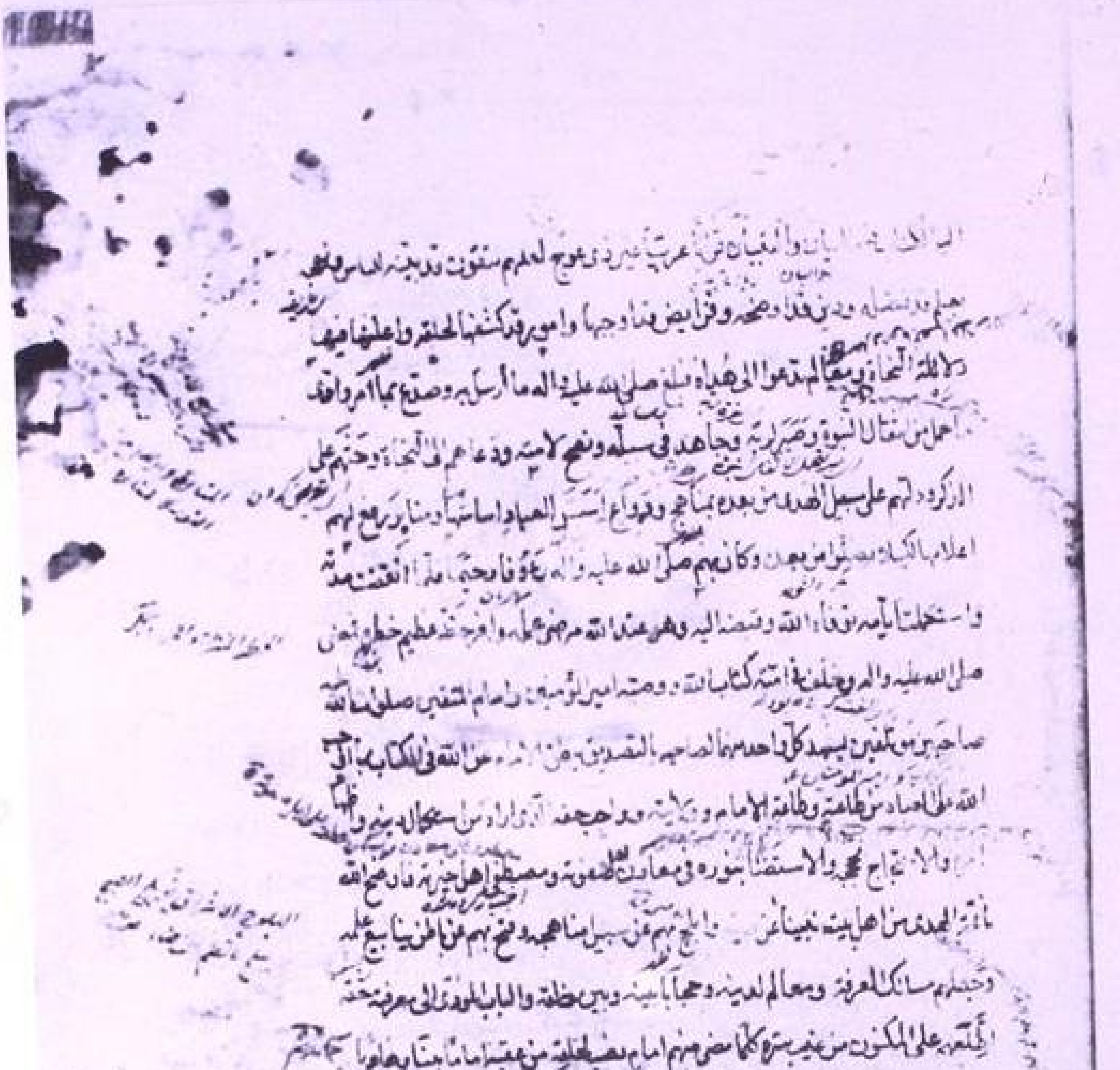
انجام اجازه فيض كاشانى (ش ۲۵۹)

خط علامهٔ مجلسی روی برگ اوّل «العدد القویة» (ش ۲۶۰)

بسم الله الرحمن الرحيم

آغاز نسخهٔ «العدد القویّة» (ش ۲۶۰)

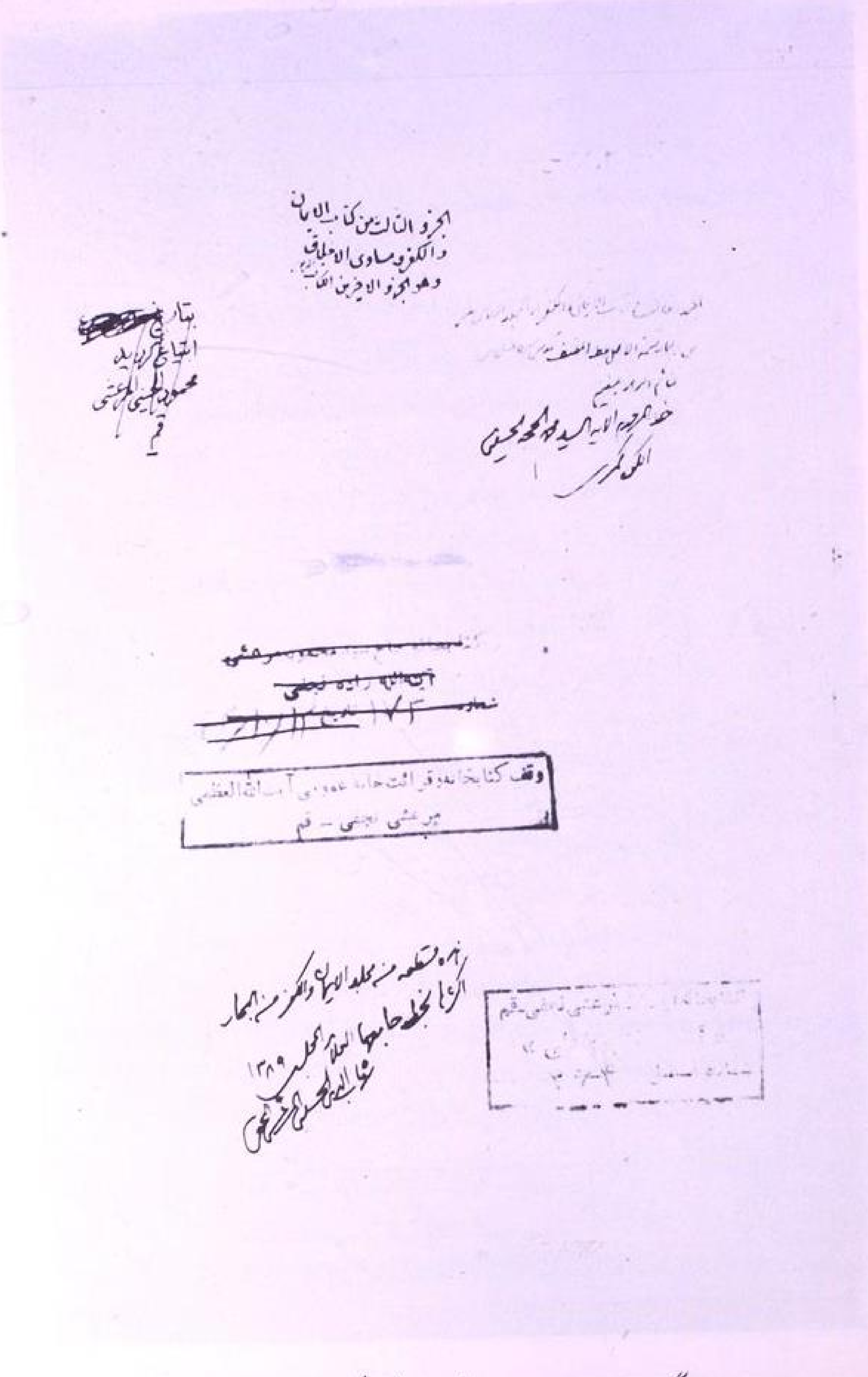
آغاز نسخهٔ کافی (ش ۲٦١)

م علي بن ابراهيم عن ابيه عن ابن ابي عمير عن محمد بن حمران عن سليمان بن خالد
عن ابي عبد الله ع قال ان الله اذا اراد بعبد خيرا نكت في قلبه نكتة من نور وفتح
مسامع قلبه ووكل به ملكا يسدده واذا اراد بعبد سوءا نكت في قلبه نكتة سوداء وسد
مسامع قلبه ووكل به شيطانا يضله ثم تلا هذه الاية فمن يرد الله ان يهديه يشرح صدره
للاسلام ومن يرد ان يضله يجعل صدره ضيقا حرجا كانما يصعد في السماء عدة
ح من اصحابنا عن احمد بن محمد عن ابن فضال عن علي بن عقبة عن ابيه قال سمعت ابا عبد الله ع — عن ابي عبد الله ع قال سمعته ع
يقول اجعلوا امركم لله ولا تجعلوا للناس فانه ما كان لله فهو لله وما كان للناس
فلا يصعد الى الله ولا تخاصموا الناس لدينكم فان المخاصمة ممرضة للقلب ان الله
عز وجل قال لنبيه صلى الله عليه وآله انك لا تهدي من احببت ولكن الله يهدي من
يشاء وقال تعالى افانت تكره الناس حتى يكونوا مؤمنين ذروا الناس فان الناس
اخذوا عن الناس وانكم اخذتم عن رسول الله صلعم وآله اني سمعت ابي صلى الله
عليه وآله يقول ان الله اذا كتب على عبد ان يدخل في هذا الامر كان اسرع اليه من الطير
ح الى وكره ٭ ابو علي الاشعري عن محمد بن عبد الجبار عن صفوان بن يحيى عن محمد
بن مروان عن فضيل بن يسار قال قلت لابي عبد الله ع ندعو الناس الى هذا الامر
فقال لا يا فضيل ان الله اذا اراد بعبد خيرا امر ملكا فاخذ بعنقه فادخله
في هذا الامر طائعا او كارها ٭ تم كتاب العقل والتوحيد من كتاب الكافي
ويتلوه كتاب الحجة وهو الجزء
الثاني من كتاب الكافي تاليف
شيخ ابي جعفر محمد بن
يعقوب الكليني رحمه الله

بسم الله الرحمن الرحيم
انهاه ... [illegible] ... محمد ... [illegible] ... وفقه الله تعالى لنيل السعادات
... سماعا وتصحيحا في مجالس آخرها ثاني عشر شهر ربيع الثاني من سنة
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...

[illegible] (signature)

انجام كتاب عقل از كافى با انهاء علامه مجلسى (ش ٢٦١)

الجزء الثالث من كتاب الايمان
والكفر ومساوي الاخلاق
وهو الجزء الاخير من الكتاب

خط مرحوم آية الله السيد محمد الحسيني
الكوه كمري

محمود الحسيني المرعشي
قم

وقف كتابخانه عمومی حضرت آیت الله العظمی
مرعشی نجفی – قم

جزء منقطعه من مجلد الايمان والكفر من البحار
بخط جامعها العلامة المجلسي
١٣٨٩
شهاب الدين الحسيني المرعشي النجفي

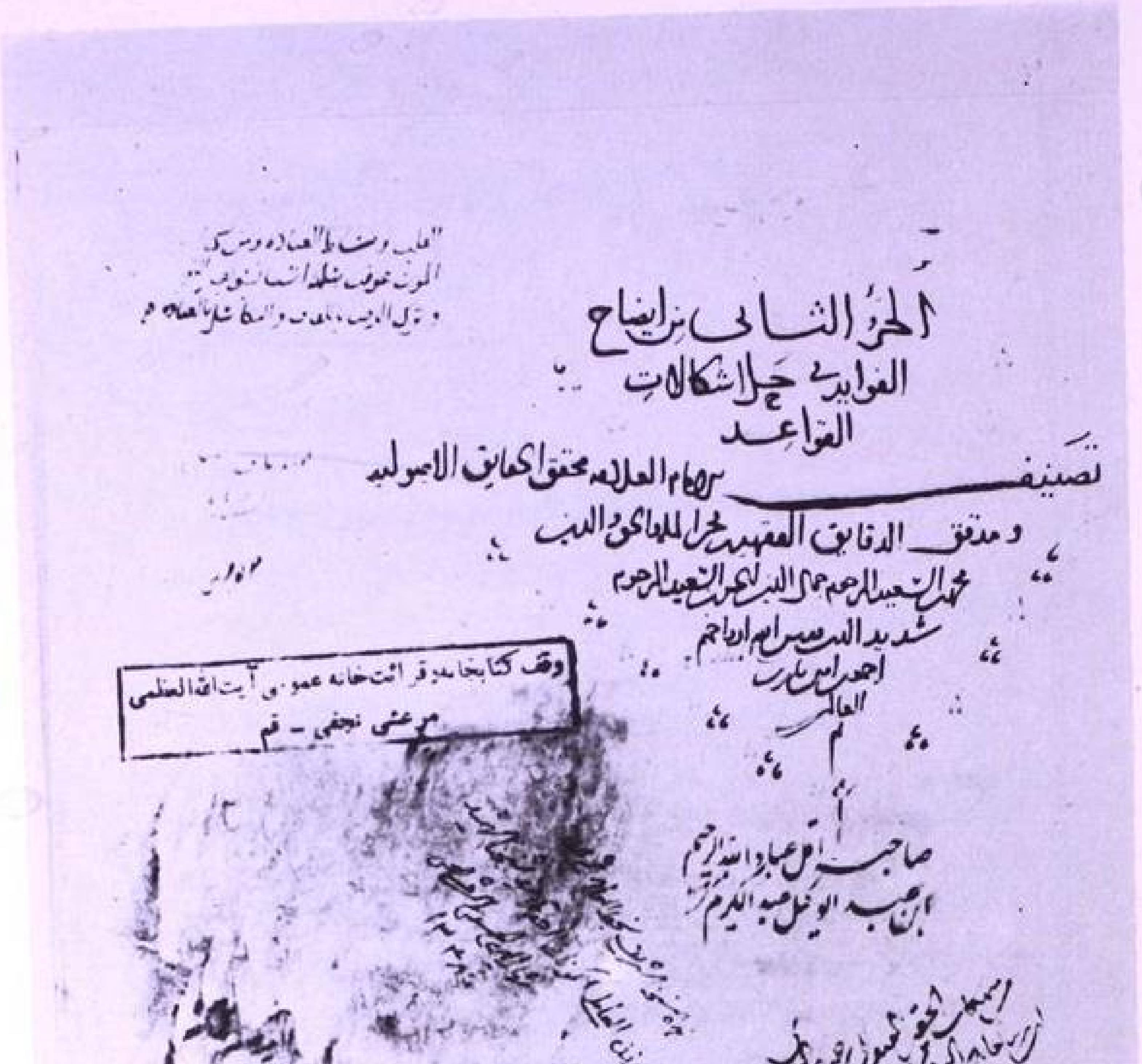
روی برگ اول کتاب بحار با خط آیت الله کوه کمری (ش ٢٦٤)

ابواب الكفر ومساوي الاخلاق اقول سيجيء في ابواب كتاب العشرة وكتاب الآداب والسنن والاوامر والنواهي ما يتعلق بهذه الابواب واخبار في نسخة

باب الكفر ولوازمه وآثاره وانواعه واصناف الشرك

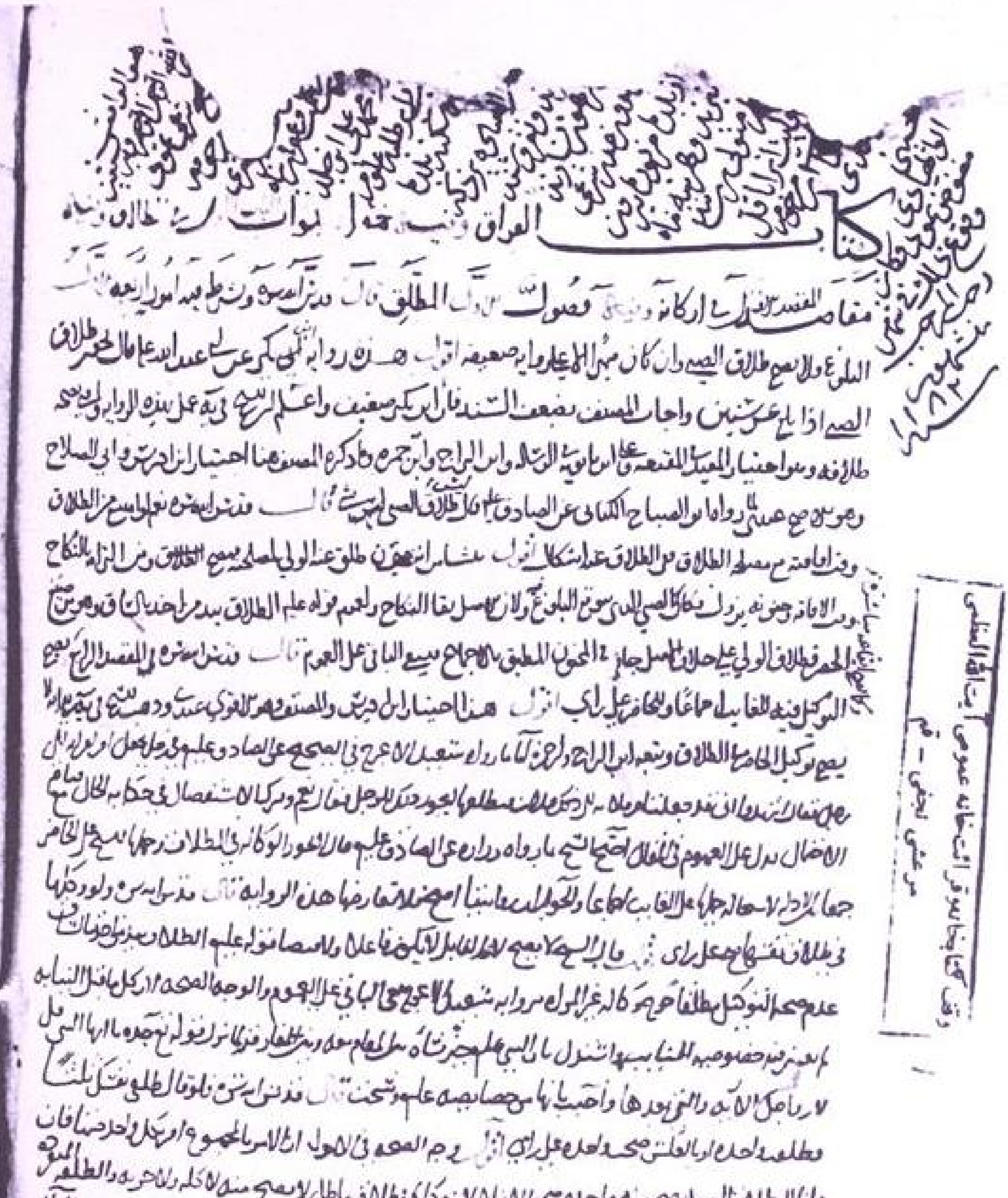
الآيات البقرة إن الذين كفروا سواء عليهم أأنذرتهم أم لم تنذرهم لا يؤمنون ختم الله على قلوبهم وعلى سمعهم وعلى أبصارهم غشاوة ولهم عذاب عظيم وقال تعالى والذين كفروا وكذبوا بآياتنا أولئك أصحاب النار هم فيها خالدون وقال تعالى فلما جاءهم ما عرفوا كفروا به فلعنة الله على الكافرين بئسما اشتروا به أنفسهم أن يكفروا بما أنزل الله بغيا أن ينزل الله من فضله على من يشاء من عباده فباؤوا بغضب على غضب وللكافرين عذاب مهين وإذا قيل لهم آمنوا بما أنزل الله قالوا نؤمن بما أنزل علينا ويكفرون بما وراءه وهو الحق مصدقا لما معهم قل فلم تقتلون أنبياء الله من قبل إن كنتم مؤمنين وقال تعالى إن الذين كفروا وماتوا وهم كفار أولئك عليهم لعنة الله والملائكة والناس أجمعين خالدين فيها لا يخفف عنهم العذاب ولا هم ينظرون وقال ومن يبدل نعمة الله من بعد ما جاءته فإن الله شديد العقاب وقال تعالى والكافرون هم الظالمون وقال تعالى والذين كفروا أولياؤهم الطاغوت يخرجونهم من النور إلى الظلمات أولئك أصحاب النار هم فيها خالدون وقال تعالى والله لا يهدي القوم الكافرين آل عمران إن الذين كفروا بآيات الله لهم عذاب شديد وقال تعالى إن الذين كفروا لن تغني عنهم أموالهم ولا أولادهم من الله شيئا وأولئك هم وقود النار كدأب آل فرعون والذين من قبلهم كذبوا بآياتنا فأخذهم الله بذنوبهم والله شديد العقاب وقال إن الذين يكفرون بآيات الله ويقتلون النبيين بغير حق ويقتلون الذين يأمرون بالقسط من الناس فبشرهم بعذاب أليم أولئك الذين حبطت أعمالهم في الدنيا والآخرة وما لهم من ناصرين وقال فأما الذين كفروا فأعذبهم عذابا شديدا في الدنيا والآخرة وما لهم من ناصرين وقال ما كان لبشر أن يؤتيه الله الكتاب والحكم والنبوة ثم يقول للناس كونوا عبادا لي من دون الله ولكن كونوا ربانيين بما كنتم تعلمون الكتاب وبما كنتم تدرسون ولا يأمركم أن تتخذوا الملائكة والنبيين أربابا أيأمركم بالكفر بعد إذ أنتم مسلمون وقال تعالى إن الذين كفروا بعد إيمانهم ثم ازدادوا كفرا لن تقبل توبتهم وأولئك هم الضالون إن الذين كفروا وماتوا وهم كفار فلن يقبل من أحدهم ملء الأرض ذهبا ولو افتدى به أولئك لهم عذاب أليم وما لهم من ناصرين وقال سبحانه ولا تكونوا كالذين تفرقوا واختلفوا من بعد ما جاءهم البينات وأولئك لهم عذاب عظيم

آغاز نسخهٔ «بحار الانوار» بخط علامهٔ مجلسی (ش ٢٦٤)

الجزء الثاني من ايضاح الفوائد في حل اشكالات القواعد

روی برگ اوّل «ایضاح الفوائد» فخرالمحققین (ش ٢٦٥)

آغاز کتاب «ایضاح الفوائد» (ش ۲۶۵)

[illegible]

فالاقرب وجوب الكفارة عليه لوجود المقتضي وانتفاء المانع اما الاول فلانه القتل العمد العدوان واما
الثاني فلانه لا مانع الا الكفر وهو لا يصلح للمانعية لان الكفار مخاطبون بفروع العبادات كما انهم
مكلفون باصول الدين فرع لو اسلم بعد وجوب الكفارة سقطت باسلامه لعموم قوله عليه
السلام الاسلام يجب ما قبله ولانها كفارة الكفار التي وجبت عليه في زمان الكفر والاصل فيه انها ليست حقا
لادمي بل هي حق لله تعالى لكن لو مات على كفره لعوقب عليه م هج وهذا اخر ما اردنا
ايراده في هذا الكتاب والله اعلم بالصواب والى ملتمس من ارباب الاذهان
[illegible] بالافكار السعادة النظر اليه بعين الانصاف فان
وجدوا عيبا ستروه بما رتم اخلاقهم او خللا
اولوه بسوابغ فضائلهم ولو احتم
فكلما هذا [illegible]
الفضلا كما به

مالك هذا الكتاب
الراجي عفو ربه ابو طالب محمد بن علي
الحسن بن المطهر بالحلية

وهو قول ما جاهدا [illegible] عذرا ان الحط الفضائل بقدره على بابه [illegible]
في العلم ذات الموت وهو معذور ومن الحال المنير [illegible]
واذا طفت [illegible] فتح لها باب التجاوز ان ذلك اجدر والحمد لله على
على سيد المرسلين المبعوث بالدين المبين وعلى اله المعصومين
والارض هج هج فرغ من تحريره [illegible] صفرة
الحرام سنة ستين وستمائه الهلاليه و
الحسن بن يوسف بن علي بن المطهر حامدا

[illegible]

انجام «ایضاح الفوائد» (ش ٢٦٥)

للمشهور فيد علمائنا ان للاخت للابوين الباقي بعد سدس الاخ او الاخت وعليه للاخوة من قبل
الام فاد في اكثر علمائنا عليه الاجماع لانها مع الفريضين ستكون اول ... ابن ابي عقيل هو له
غيرنا ان الفاضل يقسم عليها بالنسبة ستكون المال اربعا على الاختين ونظائرها من الخبر من
الام مع الاخت للابوين ومن الاخت للام مع الاختين لها **قال** قدس الله سره
واما الخنثى مع احد الابوين ومعهما فالرد الثابت لها مع البنت منها هنا نصفه وقيل لا رد لان
الاصل عدمه وانما ثبت في البنات بالاجماع وليس الخنثى بنتا وكونها تستحق نصف نصيب ابن وبنت وان
اوجب ذلك استحقاق نصف ميراث [illegible] فيما [illegible] في الاصل وهو عدم
الرد على الابوين بل يكون الجميع للخنثى والمعتمد الاول **اقول** قوله وقيل لا رد هذا قول بعض
الذين لم يصرح به وهو [illegible] لبعض علماء الامامية فانه قال لا رد على الابوين هنا بل الجميع للخنثى لان [illegible]
في منزلة نص الابوية لكل واحد منهما السدس اذا كان له ولد والولد يصدق على الذكر والانثى
بالتواطي حصر البنات بالنص [illegible] الباقي على عمومه والمشكل التي باني [illegible] خنثى سبب الرد
[illegible] على [illegible] بل الحكم بان له نصف اي سبب له الرد ولجانب الحكم بان له نصف ميراث
ذكر [illegible] لان [illegible] للذكورية ونصف النصيب [illegible] لانوثيه وهما متنافيان
بالنسبة اليها [illegible] فيها [illegible] الاصل [illegible] المصنف والذي [illegible]
[illegible] في البنات [illegible] الارحام [illegible] لكل على نسبة [illegible]
وعندي فيه نظر [illegible] الفضل عن الفرض [illegible] بالابوية والنسب [illegible] بالنسب
تم كتاب الميراث [illegible] من ايضاح الفوائد في شرح اشكالات القواعد [illegible]
في غرة رمضان سنة [illegible] ثم زيد عليه زيادات لطيفة [illegible] النسخة
من [illegible] النسخة السابقة مع زيادات لطيفة [illegible] الفقهاء [illegible] اذهان
العلماء [illegible] في غرة ربيع الاول سنة [illegible] الهلالية [illegible] كتاب
القضاء وهو اول المجلد الثالث الذي [illegible] الكتاب ان شاء الله تعالى والحمد لله رب العالمين وصلى الله على [illegible]

انجام کتاب ارث از «ایضاح الفوائد» با نشانی بلاغ (ش ۲۶۵)

بسم الله الرحمن الرحيم وصلى على سيدنا ونبينا [illegible]

الحمد لله الذي بعث فينا رسولا من انفسنا يهدي الى الحق والى صراط مستقيم
داعيا الى الله باذنه وبشيرا ونذيرا بالايات والذكر الحكيم الذي لا ينطق
عن الهوى وان هو الا وحي يوحى وقد كان خلقه القرآن العظيم ووجب
اقتداءه واتباعه بالنصوص القاطعة والبراهين القويم والصلوة التامة
الدائمة المباركة النامية على سيد الرسل وهادي السبل حريص عليكم بالمؤمنين
رؤف رحيم الشفيع المشفع المنجي من اهوال يوم القيمة وتصلية تجيم صلى الله
عليه وعلى اهل بيته وعترته وازواجه وذريته واله وصحبه وسلم تسليما كثيرا كثيرا
وبعد فهذا منتخب انتخب من كتب الاحاديث الصحيحة وثمر اجتنى
من ثمار الاشجار النبوية في ذكر محبته صلى الله عليه وسلم والاهتداء بهديه والاقتداء
بسنته ووظايفه في اصناف الطاعات من العبادات وما ورد منه من الاذكار
والدعوات وما تعوذ به من التعوذات ونحو من السير والآداب والعادات اتباعا
له صلى الله عليه وسلم وزاده شرفا وفضلا من لديه ليبلغ الشاهد منكم الغايب
ورجاء للدعاية في قوله صلى الله عليه وسلم نضر الله امرأ سمع مقالتي فوعاها واداها
كما سمع وقد روينا في صحيح مسلم رحمه الله عن ابي هريرة رضي الله عنه عن رسول
الله صلى الله عليه وسلم قال من دعى الى هدى كان له من الاجر مثل اجور من تبعه لا ينقص
ذلك من اجورهم شيئا ورتب على مقدمة وثلثة اقسام وخاتمة والمسئول المأمول
من الله الكريم المجيب التوفيق للانابة والاعانة والهداية والعصمة والصيانة
هو حسبي وعليه توكلي ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم ٦
في الاخلاص وحسن النية في جميع الاعمال الظاهرة والخفية الا الاخلاص فقال
الله تبارك وتعالى وما امروا الا ليعبدوا الله مخلصين [illegible] وقال تعالى

آغاز کتاب «سنن الهدی» حنفی (ش ۲۶۶)

المعينة قد مضى ذكرها في قسم العادات في آداب السفر فعلى الطالب بها ولنعلم
انه نقل من السلف رحمهم الله ان من تشرف بتلك البقعات العظيمة وزار المشاهد
الكريمة ثم رجع الى اهله واستقر في منزله ينبغي له ان لا ينسى تلك النعم العظام
والعطايا الجسام ويكون على ذكر منها وتشوق اليها ولا يغفل عن ذلك بالاهل
والمال فانما اموالكم واولادكم فتنة والله عنده اجر عظيم بل يعرض على الله
اهلها ويقبل على العقبى ووصولها فان الله تعالى واعرض عن من تولى عن ذكرنا
ولم يرد الا الحيوة الدنيا ذلك مبلغهم من العلم ولا تطع من اغفلنا قلبه عن ذكرنا
واتبع هواه وكان امره فرطا ويكف عن جميع الاشتغال ولا يصرف همته وقلبه
وقالبه الا الى الاشتغال بالطاعات والتقربات وتحصيل محاسن الاعمال والاحوال
ويجهد ان يكون توجهه وتحببه وتشوقه الى جناب قدسه وباب حضرته تعالى وتقدس
الآن اكثر مما كان فمن كان كذلك فله البشرى بالقبول وتحقق الوصول في الحيوة
الدنيا وفي الآخرة لا تبديل لكلمات الله فانه لا يتقبل الا ممن احبه ولا يجذب
اليه الا من اخلصه له ومن احبه واخلصه اظهر عليه آثار محبته وافاض عليه من
بحار مودته وكف عنه سطوة عدوه اللعين وغلبة اعداء الدين وقد قال تعالى ان جمع م
عبادي ليس لك عليهم سلطان ومن كان على غير هذه الصفة المذكورة فيوشك
ان لا حظ له ولا نصيب من سهم الا النصب والتعب والعياذ بالله من سخطه وغضبه
وعقابه وعتابه فليتعظ المتعظون وليتذكر المتذكرون ان في ذلك لذكرى لمن
كان له قلب وتعيها اذن واعية ولقد يسرنا القرآن للذكر فهل من مدكر وليكن
هذا آخر الكلام في ذكر متابعة سيد الانام وآخر دعويهم ان الحمد لله رب العالمين
والصلوة والسلام الاتمان الاكملان على سيد المرسلين ورضي الله عن سائر الصحابة اجمعين

انجام کتاب «سنن الهدی» (ش ٢٦٦)

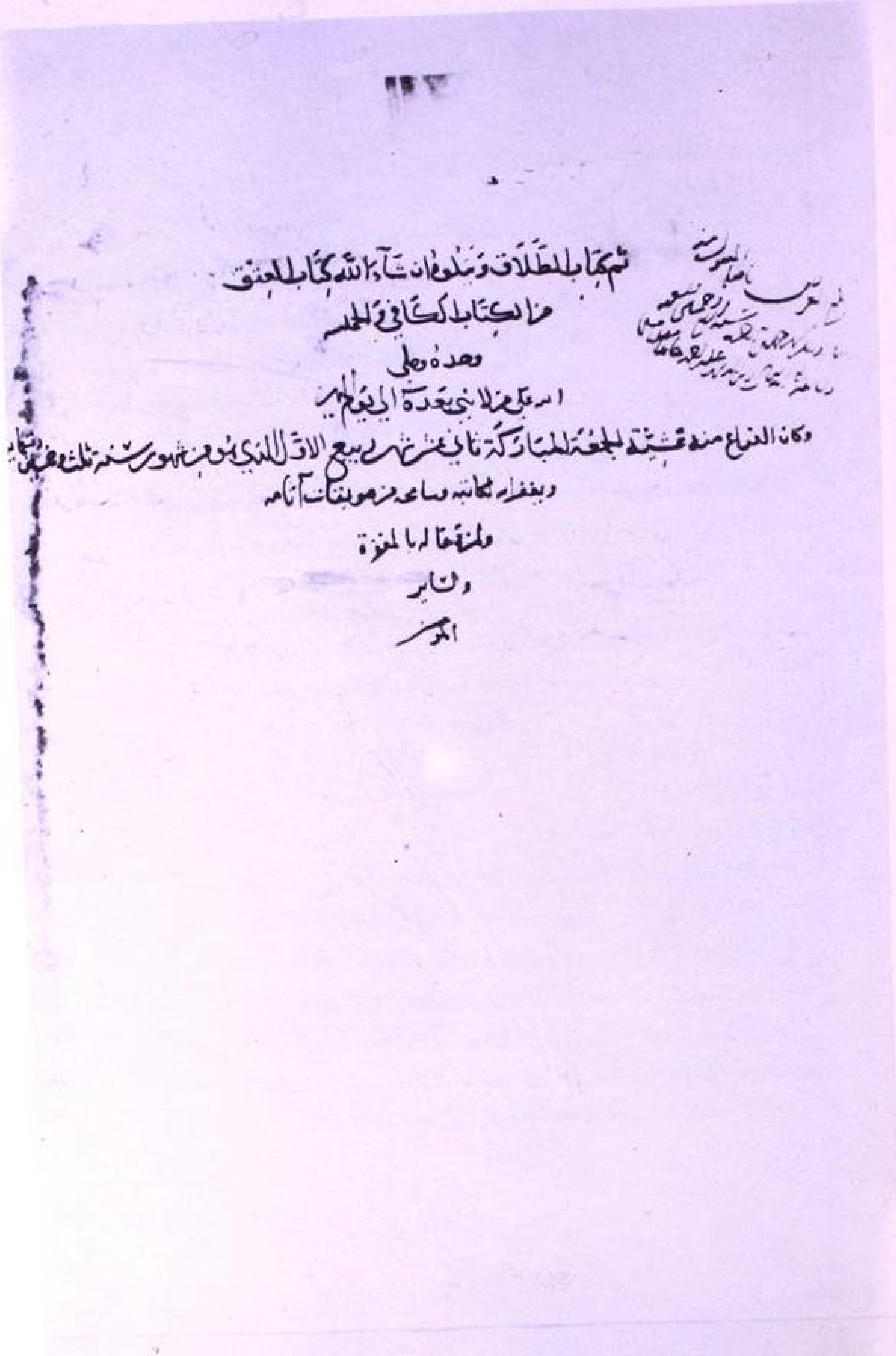
بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

الحمد لله الذي اقام قواعد القوانين الفقهية بتقويم الفقهاء واسس اساس
المباني الدينية بتشييد آراء العلماء للرواية والانباء واظهر اطوار الشريعة
المحمدية بالهام الحجة للدراية والافتاء ونور حنادس ظلمات المعالم الامامية
بالرواة الناقلين فتاوى الخلفاء حتى اعتلى بعلو هممهم العالية الشرع المطهر
واستغلظ واستوى وظهر بتحريراتهم الدين الحنيف وامتد في الاقطار الاقصى وتقريراتهم صح
منها والادنى فاوصلوا الكافة الى تكاليفهم وارشدوا الدهماء وعلموهم ما جهلوا
وخلصوهم من ظلمات الجهل والعمى فنابوا لهم مناب الرسل وقاموا بهدايتهم
مقام الاولياء بحكم ما جاء في الاثر العلماء ورثة الانبياء فتمت بهم الحجة على
العوالم بعد الرسل الكرام وارتفعت الاعذار في الاقطار بها ووجب لهم عليهم من
الاتباع والاقتداء ووجوب الطاعة ونفاذ الحكم بحكم سيد الاصفياء لانهم
خلفاء اولي الامر الذين وجبت طاعتهم بحكم الكتاب المنزل من السماء
فاستيقظ النائم من سنة الغفلة فارتقى الى مراتب السعداء وفاز بالقدح
المعلى والرفيق الاعلى وغلبت الشقاوة على قوم قعدت بهم الغفلات عن الوصول

آغاز « درر اللآلی » ابن ابی جمهور (ش ۲۶۷)

الفقهية ويتلوه بعون الله وحسن توفيقه المجلد الثاني منه وبه يتم الكتاب
وأوله النوع الثاني فيما يتعلق بالإيقاعات [illegible] وقع الفراغ من هذا المجلد
نقلا عن النسخة الأولى المبيضة من المسودة في أول ليلة الأحد الثاني
من شهر ربيع الثاني أحد شهور سنة أحد وتسع مائة على يد مؤلفه
الفقير إلى الله العفو الغفور محمد بن علي بن أبي جمهور الأحسائي
عفى الله عنه وعن والديه وجميع المؤمنين والمؤمنات إنه
غفور رحيم ووقع كتابة هذا المجلد بعد تأليف الكتاب
بولاية استراباد حين [illegible] في فصل
الشتاء في قرية كلبان وسكان [illegible] حماها الله
من الآفات وصرف عنها العاهات
والبليات وكان تأليف الكتاب
[illegible]
تمام شهور سنة تسع و[illegible]
فالحمد لله رب العالمين
وصلى الله على خير خلقه
محمد وآله وسلم

انجام کتاب «درر اللآلی» (ش ۲٦٧)

صفحه‌ای از کتاب کافی با علامت بلاغ (ش ۲٦۸)

وينفخ ... الهموم ويوهن الركبتين فقلت للطين فقال أكل الطين حرام مثل الميتة والدم ولحم
الخنزير إلا طين الحائر فإن فيه شفاء من كل داء وأمنا من كل خوف محمد بن يحيى عن علي بن الحسن
بن علي بن يقطين عن أحمد بن الحسن بن عمرو عن عمه محمد بن عمرو عن رجل عن أبي الحسن الأول عليه السلام قال
من استنجى بالسعد بعد الغائط وغسل به فمه بعد الطعام لم يصبه علة في فمه ولا يخاف شيئا
من رياح البواسير عدة من أصحابنا عن أحمد بن أبي عبد الله عن أبي الخزرج الحسن بن الزبرقان الانباري
عن الفضيل بن عثمان عن أبي عمرو المرادي قال وهو خال الأشجعي قال سمعت أبا عبد الله عليه السلام
يقول اتخذوا في أسنانكم السعد فإنه يطيب الفم ويزيد في الجماع محمد بن يحيى عن أحمد بن محمد عن بعض
أصحابه عن إبراهيم بن أبي البلاد قال حدثني العباس بن موسى وأمر فوقع ... [illegible]
أسنانه فعلم قدر ... أمضغ الطعام فرأيت في النوم ومعه شيخ لا أعرفه فقال أي شيء
عليه ... فقال له أبو شيبة الخراساني فقال امضغ عليه فقال له إن ...
قال قلت له القاسم العباس بن موسى ... عن أسناني فقال الحسن ...
بالسعد فأصبحت فمضغت السعد فسكنت أسناني عند ابن محمد ... فقال رأيت
أبا الحسن الأول عليه السلام في الحبس وهو قاعد وعنده عدة من أهل بيته فسمعته يقول ضربت
علي أسناني فأخذت السعد فدلكت به أسناني فنفعني ذلك وسكنت عني ... هذا

آخر كتاب الأطعمة والحمد لله
وحده وصلى الله على
سيدنا محمد وآله
وصحبه
وسلم

محمد بن يحيى عن أحمد بن محمد بن عيسى عن بكر بن صالح عن عيسى بن عبد الله بن محمد بن عمر بن علي عن أبيه عن جده
قال قال أمير المؤمنين صلوات الله عليه الماء سيد الشراب في الدنيا والآخرة عدة من أصحابنا عن أحمد
بن أبي عبد الله البرقي عن محمد بن علي عن عيسى بن عبد الله مثله أبو علي الأشعري عن محمد بن عبد
الجبار عن محمد بن يحيى عن أحمد بن محمد عن ابن فضال عن ثعلبة بن ميمون عن عبيد بن زرارة قال
سمعت أبا عبد الله عليه السلام يقول وذكر رسول الله صلى الله عليه وآله فقال اللهم إنك تعلم
أنه أحب إليه من الآباء والأمهات والماء البارد محمد بن يحيى عن أحمد عن العباس بن معروف
عن سعدان بن مسلم عن عبد الرحمن بن الحجاج عن أبي عبد الله عليه السلام قال ... [illegible]

العبد

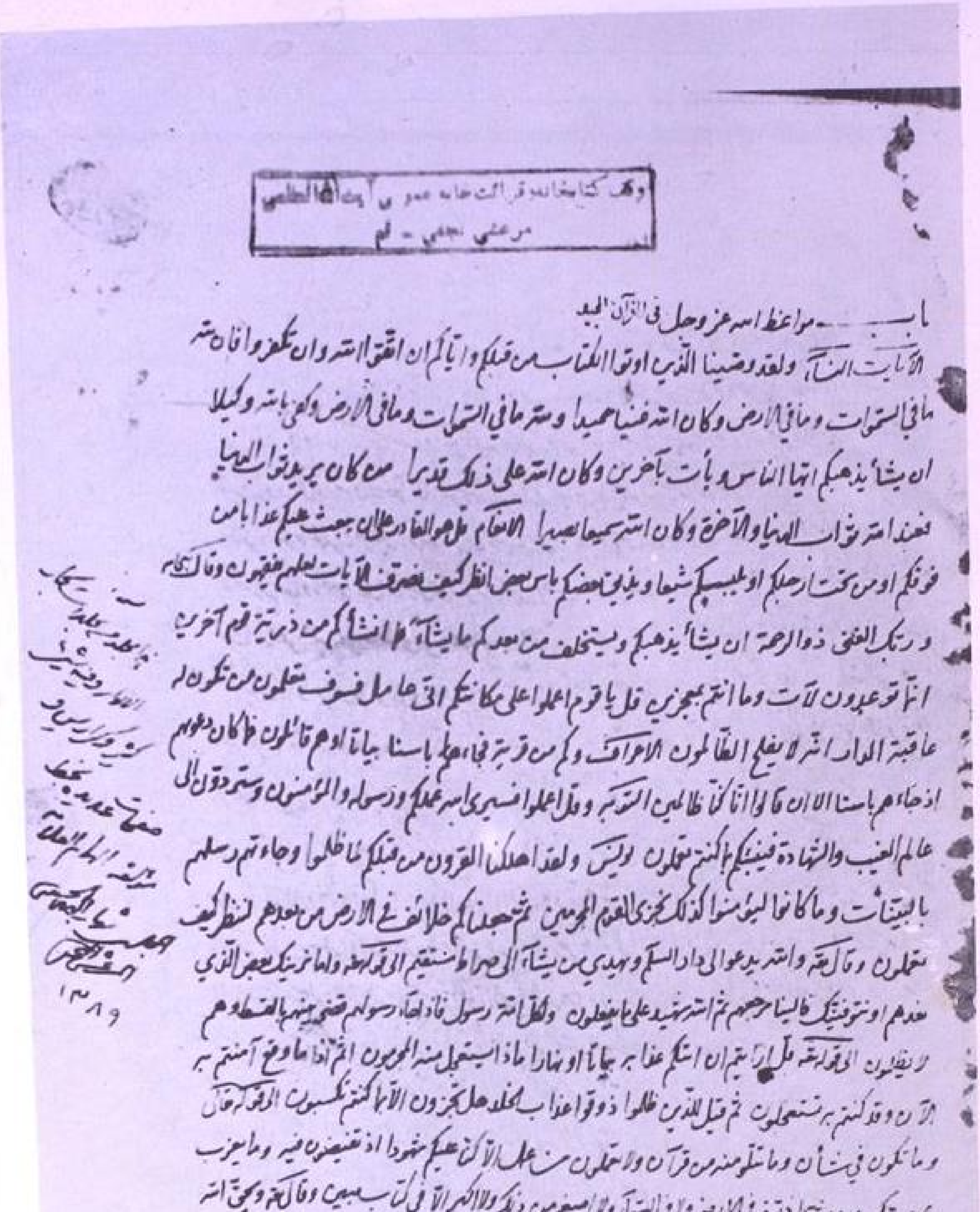
لاجل الناس قال بشر في اللحية شركان تسريحها لاجل الناس وتركها متشعثة
لاظهار الزهد النظر الى سوادها او بياضها بعين العجب
وذلك مذموم في جميع اجزاء البدن بل في جميع الاخلاق والافعال على ما سياتي
بيانه فهذا ما اردنا ان نذكره من انواع التزين والنظافة وقد حصل من
جملة الاحاديث من سنن الجسد اثنتا عشرة خصلة خمس في الراس وهي فرق شعر (منها)
الراس والمضمضة والاستنشاق وقص الشارب والسواك وثلاث في اليد
والرجل وهي القلم وغسل البراجم وتنظيف الرواجب واربعة في الجسد
نتف الابط والاستحداد والختان والاستنجا بالماء فقد وردت الاخبار بمجموع ذلك
واذ كان غرض هذا الكتاب التعرض للطهارة الظاهرة دون الباطن فلنقتصر على
هذا ولنتحقق ان فضلات الباطن واوساخه التي يجب تنظيفها منها اكثر من ان
تحصى وستاتي تفصيلها في ربع المهلكات مع تعريف الطريق الى ازالتها وتطهير القلب
منها ان شا الله تعالى كمل كتاب اسرار الطهارة وهو الثالث من ربع العبادات
ويتلوه كتاب اسرار الصلاة والحمد لله وحده وصلواته على سيدنا محمد واله وصحبه وسلم

بلغ مقابله
ولله الحمد والمنة

صفحه ای از «احیاء العلوم» غزالی (ش ۲۶۹)

اعطاه الله ثواب من صام رجب وشعبان ورمضان وكان له من الثواب مثل حاج البيت
وكتب له بعدد كل من امن بالله وتوكل عليه حسنة يوم الجمعة روى عن علي بن ابي طالب رضي الله
عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم انه قال في يوم الجمعة صلاة ما من عبد مومن قام اذا استقلت
الشمس وارتفعت قيد رمح او اكثر من ذلك فتوضا فاسبغ الوضوء فصلى سبحة الضحى ركعتين
ايمانا واحتسابا الا كتب الله له مائتي حسنة ومحى عنه مائتي سيئة ومن صلى اربع ركعات رفع الله
له في الجنة اربعمائة درجة ومن صلى ثمان ركعات رفع الله له في الجنة ثمانمائة درجة وغفر له
ذنوبه كلها ومن صلى اثنتي عشرة ركعة كتب الله له الفين ومائتي حسنة ومحى عنه الفين ومائتي سيئة
ورفع له في الجنة الفين ومائتي درجة وعن نافع عن ابن عمر رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه
وسلم انه قال من دخل الجامع يوم الجمعة فصلى اربع ركعات قبل صلاة الجمعة قرا في كل ركعة
الحمد لله وقل هو الله احد خمسين مرة لم يمت حتى يرى مقعده من الجنة او يرى له السبت
روى ابو هريرة رضي الله عنه ان النبي صلى الله عليه وسلم قال من صلى يوم السبت اربع ركعات
يقرا في كل ركعة فاتحة الكتاب مرة وقل يا ايها الكافرون ثلث مرات فاذا فرغ قرا اية الكرسي
كتب الله له بكل حرف حجة وعمرة ورفع له بكل حرف اجر سنة صيام نهارها وقيام ليلها
واعطاه الله بكل حرف ثواب شهيد وكان تحت ظل عرش الله مع النبيين والشهداء
واما الليالي ليلة الاحد روى انس بن مالك رضي الله عنه في ليلة الاحد انه
صلى الله عليه وسلم قال من صلى ليلة الاحد عشرين ركعة قرا في كل ركعة الحمد لله مرة وقل هو
الله احد خمسين مرة والمعوذتين مرة مرة واستغفر الله مائة مرة واستغفر لنفسه ولوالديه
مائة مرة وصلى على النبي صلى الله عليه وسلم مائة مرة وتبرا من حوله وقوته والتجا الى حول
الله وقوته ثم قال اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان ادم صفوة الله وفطرته وابرهيم
خليل الله وموسى كليم الله وعيسى روح الله ومحمد حبيب الله كان له من الثواب بعدد من
ادعى لله ولدا ومن لم يدع لله ولدا وبعثه الله يوم القيامة مع الامنين وكان حقا على الله
ان يدخله الجنة مع النبيين ليلة الاثنين روى الاعمش عن انس قال قال رسول الله صلى
الله عليه وسلم من صلى ليلة الاثنين اربع ركعات يقرا في الركعة الاولى الحمد لله وقل هو الله احد
عشر مرات وفي الثانية الحمد لله وقل هو الله احد عشرين مرة وفي الثالثة الحمد لله وقل هو الله
احد ثلثين مرة وفي الرابعة الحمد لله وقل هو الله احد اربعين مرة ثم يسلم ويقرا قل هو الله احد

صفحه‌ای دیگر از « احیاء العلوم » (ش ۲۶۹)

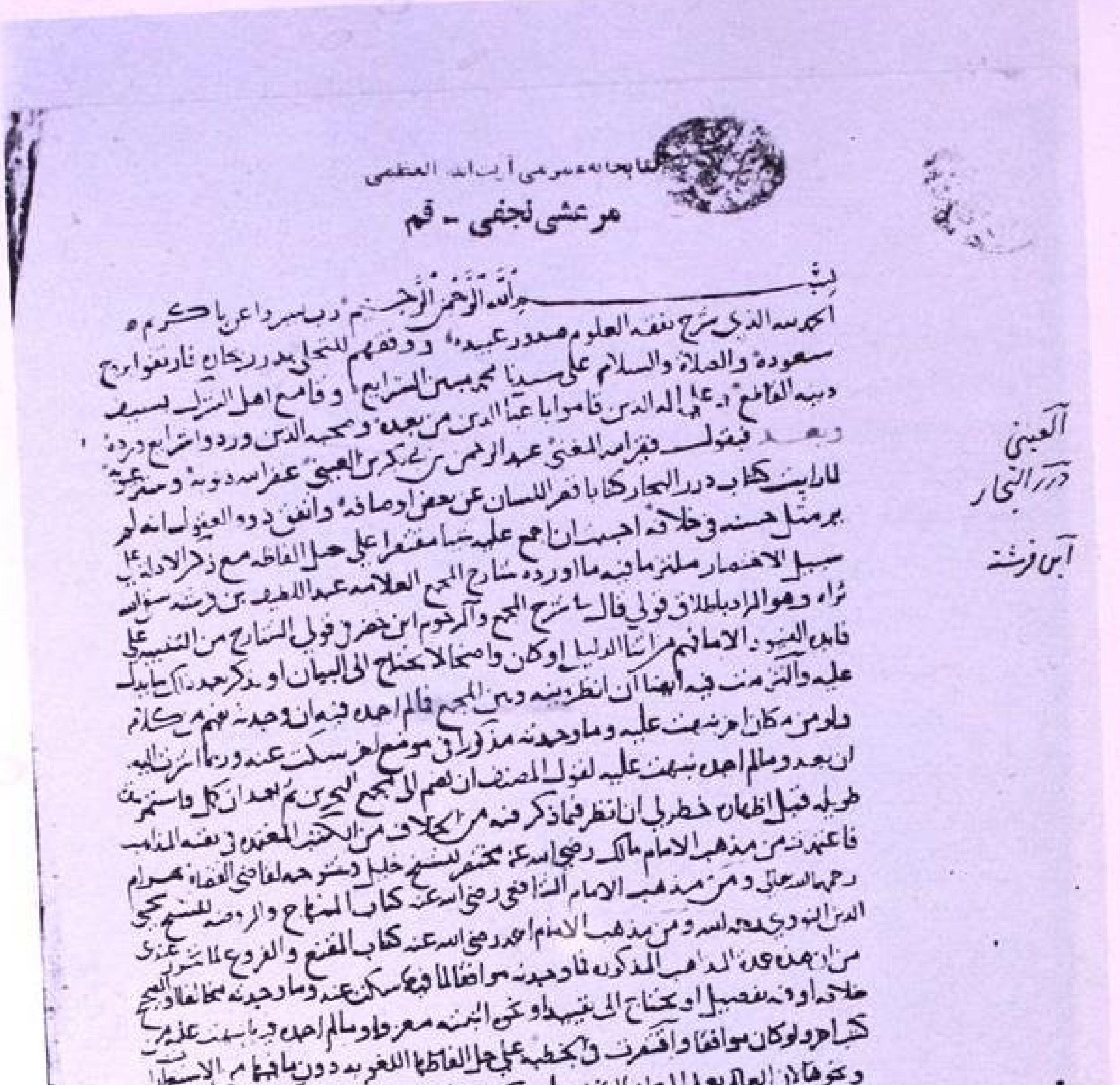
باب ـــــ مواعظ الله عزّ وجلّ في القرآن المجيد

الآيات النساء: ولقد وصّينا الذين اوتوا الكتاب من قبلكم وايّاكم ان اتقوا الله وان تكفروا فانّ لله
ما في السموات وما في الارض وكان الله غنيّا حميدا ولله ما في السموات وما في الارض وكفى بالله وكيلا
ان يشأ يذهبكم ايّها الناس ويأت بآخرين وكان الله على ذلك قديرا من كان يريد ثواب الدنيا
فعند الله ثواب الدنيا والآخرة وكان الله سميعا بصيرا الانعام: قل هو القادر على ان يبعث عليكم عذابا من
فوقكم او من تحت ارجلكم او يلبسكم شيعا ويذيق بعضكم بأس بعض انظر كيف نصرّف الآيات لعلّهم يفقهون وقال تعالى
وربّك الغنيّ ذو الرحمة ان يشأ يذهبكم ويستخلف من بعدكم ما يشاء كما انشأكم من ذرية قوم آخرين
انّ ما توعدون لآت وما انتم بمعجزين قل يا قوم اعملوا على مكانتكم انّي عامل فسوف تعلمون من تكون له
عاقبة الدار انّه لا يفلح الظالمون الاعراف: وكم من قرية اهلكناها فجاءها بأسنا بياتا او هم قائلون فما كان دعويهم
اذ جاءهم بأسنا الّا ان قالوا انّا كنّا ظالمين التوبة: وقل اعملوا فسيرى الله عملكم ورسوله والمؤمنون وستردّون الى
عالم الغيب والشهادة فينبّئكم بما كنتم تعملون يونس: ولقد اهلكنا القرون من قبلكم لمّا ظلموا وجاءتهم رسلهم
بالبيّنات وما كانوا ليؤمنوا كذلك نجزي القوم المجرمين ثم جعلناكم خلائف في الارض من بعدهم لننظر كيف
تعملون وقال تعالى والله يدعوا الى دار السلام ويهدي من يشاء الى صراط مستقيم الى قوله تعالى واما نرينّك بعض الذي
نعدهم او نتوفّينّك فالينا مرجعهم ثم الله شهيد على ما يفعلون ولكلّ امّة رسول فاذا جاء رسولهم قضي بينهم بالقسط وهم
لا يظلمون الى قوله تعالى قل ارأيتم ان اتيكم عذابه بياتا او نهارا ماذا يستعجل منه المجرمون اثمّ اذا ما وقع آمنتم به
الآن وقد كنتم به تستعجلون ثم قيل للذين ظلموا ذوقوا عذاب الخلد هل تجزون الّا بما كنتم تكسبون الى قوله تعالى
وما تكون في شأن وما تتلو منه من قرآن ولا تعملون من عمل الّا كنّا عليكم شهودا اذ تفيضون فيه وما يعزب
عن ربّك من مثقال ذرّة في الارض ولا في السماء ولا اصغر من ذلك ولا اكبر الّا في كتاب مبين وقال تعالى ويحقّ الله
الحقّ بكلماته ولو كره المجرمون هود: ذلك من انباء القرى نقصّه عليك منها قائم وحصيد وما ظلمناهم ولكن ظلموا انفسهم
فما اغنت عنهم آلهتهم التي يدعون من دون الله من شيء لمّا جاء امر ربّك وما زادوهم غير تتبيب وكذلك اخذ ربّك
اذا اخذ القرى وهي ظالمة انّ اخذه اليم شديد انّ في ذلك لآية لمن خاف عذاب الآخرة ذلك يوم مجموع له الناس

آغاز «بحار الانوار» بخط علامهٔ مجلسی (ش ۲۷۰)

اشدّه وذلك قوله سبحانه ولما بلغ اشده آتيناه حكما وعلما وكذلك نجزي المحسنين ولا بأس بان يعذل المقصر المعتذر قال بعضهم
لا يمنعكم سوء ما تعلمون منا ان تقبلوا احسن ما تسمعون منا قال الخليل بن احمد اعمل بعلمي ولا تنظر الى
عملي ينفعك علمي ولا يضررك تقصيري نعوذ بالله ان يكون ما علمنا حجة علينا الا انما انظر يا اخي لنفسك ولا تكن ممن جمع علم
العلماء وطرائف الحكماء وجرى في العمل مجرى السفهاء وروي ان امرأة العزيز وقفت على الطريق فمرت بها المواكب حتى مر يوسف
عليه السلم فقالت الحمد لله الذي جعل العبيد ملوكا بطاعته والحمد لله الذي جعل الملوك عبيدا بمعصيته وذكروا ان المتمناة ابنة
النعمان بن المنذر دخلت على بعض ملوك الوقت فقالت انا كنا ملوك هذه البلدة يجبى الينا خراجها ويطيعنا اهلها فصاح
بنا صائح الدهر فشق عصانا وفرق ملانا وقد اتيتك في هذا اليوم اسئلك ما استعين به على صعوبة الوقت فبكى الملك وامر لها
بجائزة حسنة فلما اخذتها اقبلت بوجهها عليه فقالت اني احييك بتحية كنا نحيى بها فاصغى اليها فقالت شكرتك يد افتقرت
بعد غنى ولا ملكتك يد استغنت بعد فقر واصاب الله بمعروفك مواضعه وقلدك المنن في اعناق الرجال ولا ازال الله
من عبد نعمة الا جعلك السبب لردها عليه والسلم فقال اكتبوها في ديوان الحكمة وعن محمد بن علي الازدي البصري رفعه الى ابي ذر
قال لقد بلغنا ان عيسى بن مريم عليه السلم قال للدنيا يا امرأة كم لك من زوج قالت كثير قال فكلهم طلقك قالت بل كلهم قتلت قال
فويح ازواجك الباقين كيف لا يعتبرون باخوانهم الماضين كيف تردينهم الهلاك واحدا واحدا فيكونوا منك على حذر قالت لا
وبلغنا ان من كلام الله تعالى في التوراة المنزلة على بني اسرائيل اني انا الله لا اله الا انا ذو بكة مفقر الزناة وتارك تاركي الصلوة عراة
وقال ابن عباس رحمه الله خمس خصال تورث خمسة اشياء ما فشت الفاحشة في قوم قط الا اخذهم الله بالموت
وما طفف قوم الميزان الا اخذهم الله بالسنين وما نقض قوم العهد الا سلط الله عليهم عدوهم وما جار قوم في الحكم الا كان
القتل بينهم وما منع قوم الزكوة الا سلط الله عليهم عدوهم وقال لقمان الحكيم لابنه في وصيته يا بني اخترت لك ست خصال ليس
منها خصلة الا وهي تقربك الى رضوان الله عز وجل وتباعدك من سخطه الاول ان تعبد الله لا تشرك به شيئا والثانية الرضا
بقدر الله فيما احببت او كرهت والثالثة ان تحب في الله وتبغض في الله والرابعة ان تحب للناس ما تحب لنفسك
وتكره لهم ما تكره لنفسك والخامسة تكظم الغيظ وتحسن الى من اساء اليك والسادسة ترك الهوى ومخالفة الردى
وصية لقمان لولده قال يا بني اقم الصلوة فانما مثلها في دين الله كمثل عمود الفسطاط فان العمود اذا استقام
نفعت الاطناب والاوتاد والظلال وان لم يستقم لم ينفع وتد ولا طنب ولا ظلال اي بني صاحب العلماء وجالسهم
وزرهم في بيوتهم لعلك ان تشبههم فتكون منهم اعلم يا بني اني قد ذقت الصبر وانواع المر فلم اجد امر من الفقر فاذا افتقرت
يوما فاجعل فقرك بينك وبين الله ولا تحدث الناس بفقرك فتهون عليهم ثم سل في الناس هل من احد وثق بالله

صفحه‌ای دیگر از «بحار الأنوار» بخط علامه مجلسی (ش ۲۷۰)

کتابخانه عمومی آیت الله العظمی

مرعشی نجفی - قم

بسم الله الرحمن الرحيم رب يسر واعن يا كريم

الحمد لله الذي شرح بفقه العلوم صدور عبيده، ووفقهم للتحلي بدرر بحار [illegible] سعوده، والصلاة والسلام على سيدنا محمد مبين الشرائع، وقامع اهل الزيغ [illegible] دبيه القاطع، وعلى آله الذين قاموا باعباء الدين من بعده، وصحبه الذين وردوا شرائع ورده

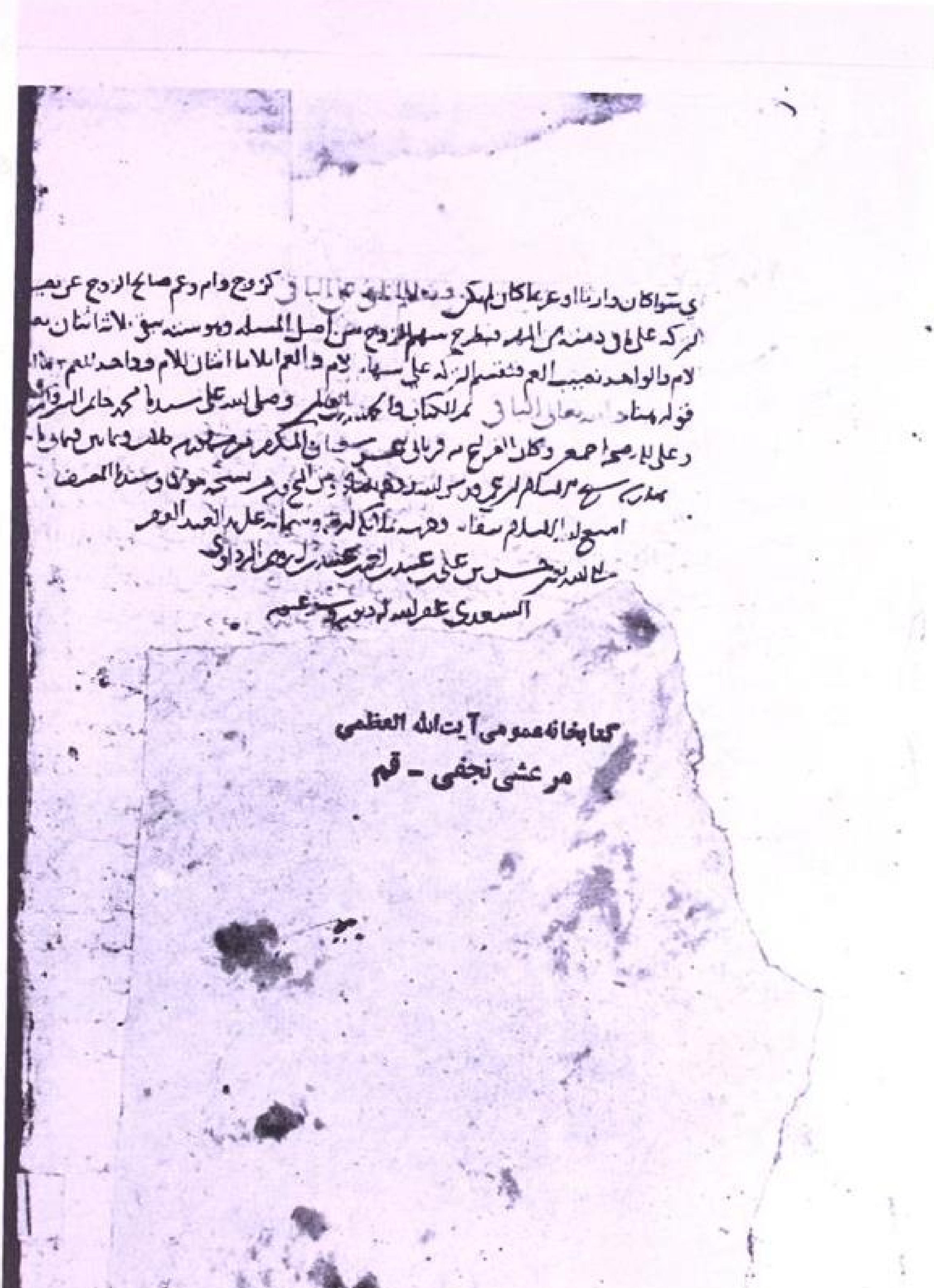
وبعد فيقول فقير الله الغني عبد الرحمن بن ابي بكر بن العيني عفا الله عنه، لما رايت كتاب درر البحار كتابا [illegible] اللسان عن بعض اوصافه، وانفق ذوو العقول انه لم [illegible] بمثل حسنه وخلافه، احببت ان اجمع عليه شرحا مقتصرا على حل الفاظه مع ذكر الادلة [illegible] سبيل الاختصار ملتزما فيه ما اورده شارح المجمع العلامة عبد اللطيف بن فرشته [illegible] ...

العيني

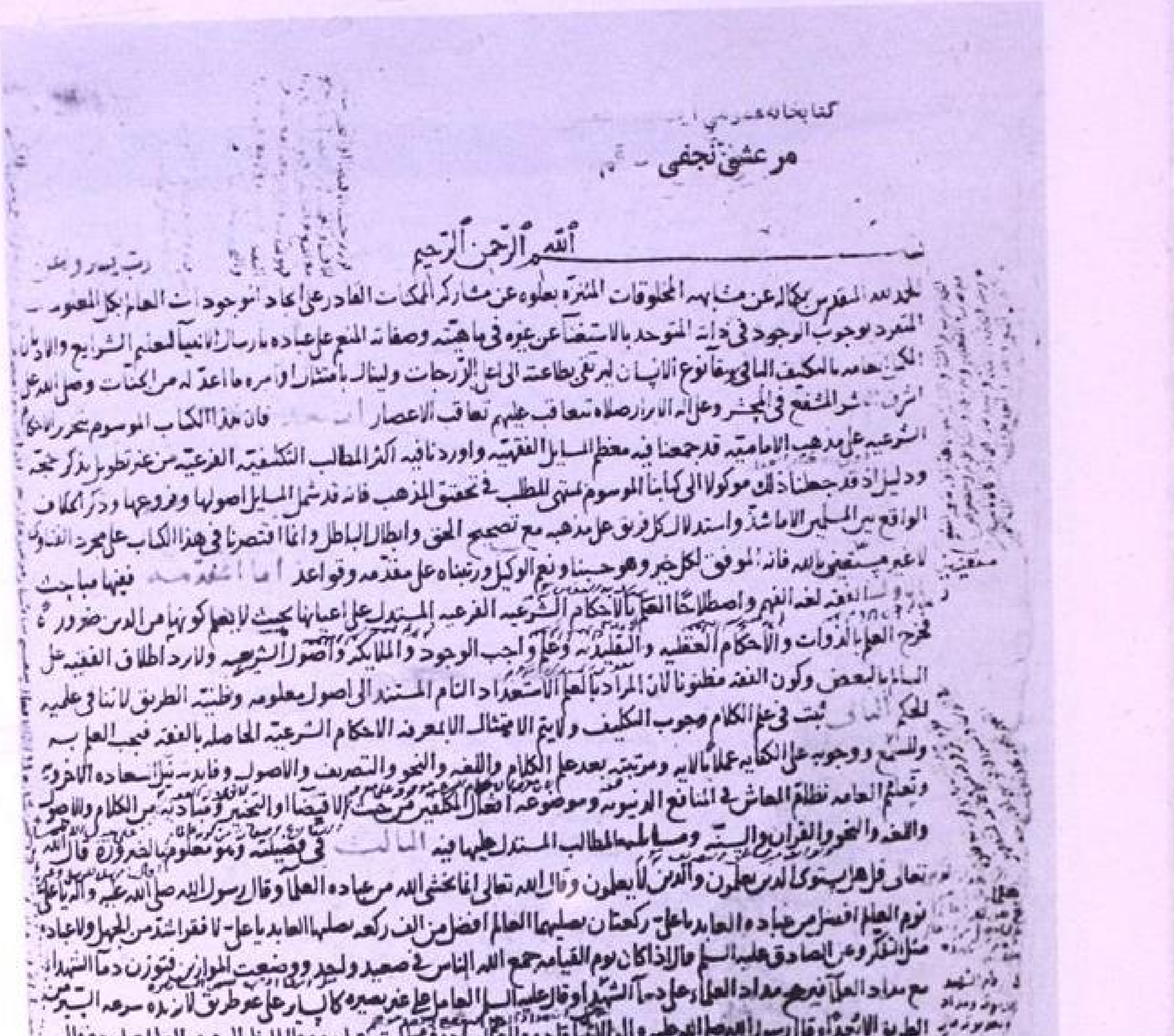
درر البحار

ابن فرشته

آغاز شرح «دررالبحار» عيني (ش ۲۷۱)

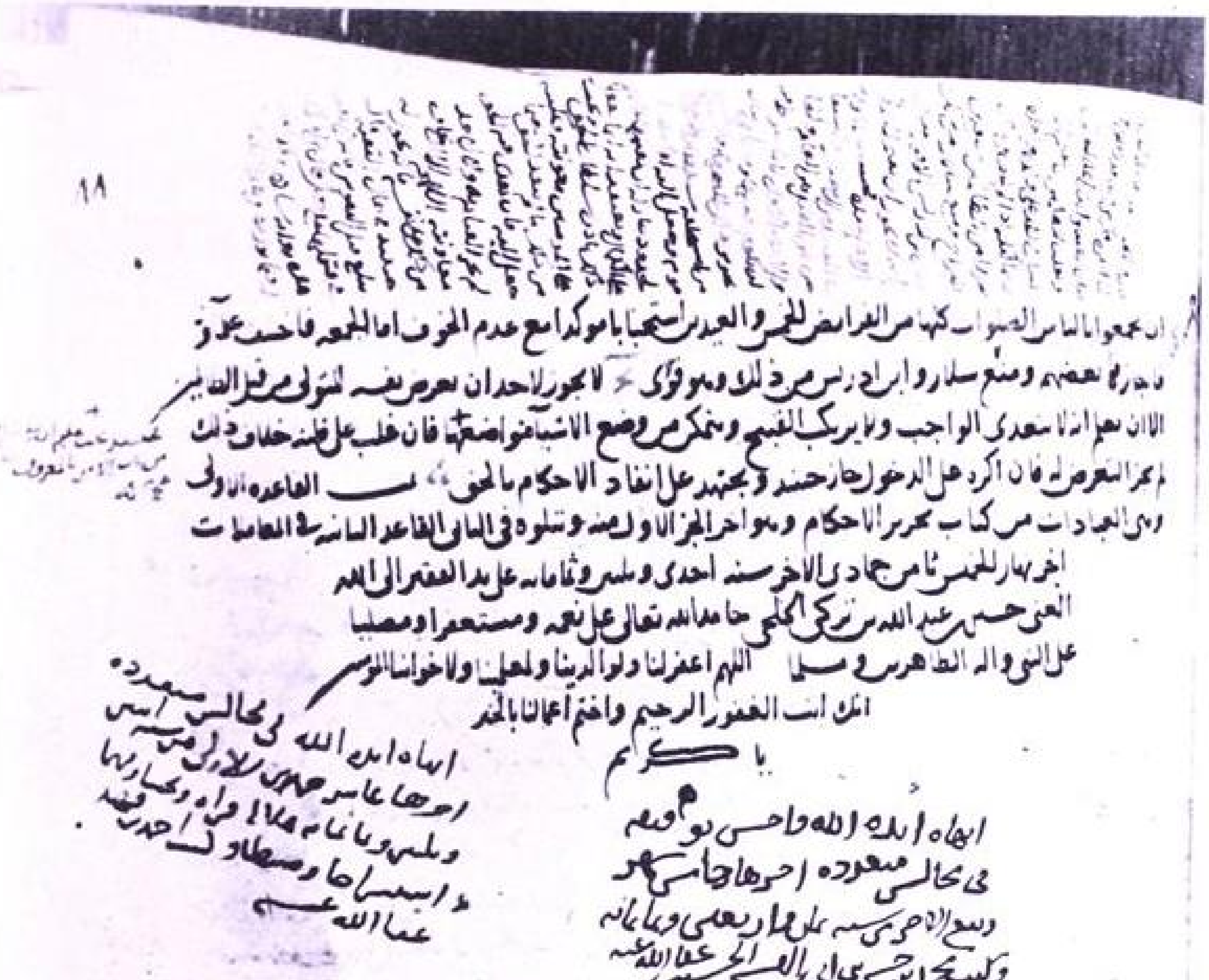
انجام کتاب «شرح درر البحار» عینی (ش ۲۷۱)

کتابخانه عمومی ...
مرعشی نجفی

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله المقدس بکماله عن مشابهة المخلوقات المنزه بعلوه عن مشارکة الممکنات القادر علی ایجاد الموجودات العالم بکل المعلومات المتفرد بوجوب الوجود فی ذاته المتوحد بالاستغناء عن غیره فی ماهیته وصفاته المنعم علی عباده بارسال الانبیاء لتعلیم الشرایع والادیان لکن تعدهم بالتکلیف الباعث علی نوع الانسان لیرتقی بطاعته الی اعلی الدرجات ولینال بامتثال اوامره ما اعد له من الکرامات وصلی الله علی اشرف ... المشفع فی المحشر وعلی آله الابرار صلاة تتعاقب علیهم تعاقب الاعصار اما بعد فان هذا الکتاب الموسوم بتحریر الاحکام الشرعیة علی مذهب الامامیة قد جمعنا فیه معظم المسایل الفقهیة واوردنا فیه اکثر المطالب التکلیفیة الفرعیة من غیر تطویل بذکر حجة ودلیل اذ قد جعلنا ذلک موکولا الی کتابنا الموسوم بمنتهی المطلب فی تحقیق المذهب فانه قد شمل المسایل اصولها وفروعها وذکر الخلاف الواقع بین المسلمین الا ما شذ واسند الی کل فریق ما ذهب الیه مع تصحیح الحق وابطال الباطل وانما اقتصرنا فی هذا الکتاب علی مجرد الفتوی لا غیر مستعینا بالله فانه الموفق لکل خیر وهو حسبنا ونعم الوکیل ورتبناه علی مقدمة وقواعد اما المقدمة ففیها مباحث ... الفقه لغة الفهم واصطلاحا العلم بالاحکام الشرعیة الفرعیة المستدل علی اعیانها بحیث لا یعلم کونها من الدین ضرورة فخرج العلم بالذوات والاحکام العقلیة والتقلیدیة وعلم واجب الوجود والملایکة واصول الشرعیة ولا یرد اطلاق الفقیه علی العالم بالبعض وکون الفقه مظنونا لان المراد بالعلم الاستعداد التام المستند الی اصول معلومة وظنیة الطریق لا تنافی علمیة الحکم ... ثبت فی علم الکلام وجوب التکلیف ولا یتم الامتثال الا بمعرفة الاحکام الشرعیة الحاصلة بالفقه فیجب العلم به والسمع ووجوبه علی الکفایة عملا بالآیة ومرتبته بعد علم الکلام واللغة والنحو والتصریف والاصول وفایدته نیل سعادة الآخرة وتعلیم العامة نظام المعاش فی المنافع الدنیویة وموضوعه افعال المکلفین من حیث الاقتضاء والتخییر ومبادیه من الکلام والاصول واللغة والنحو والقرآن والسنة ومسایله المطالب المستدل علیها فیه ... فی فضیلته وهو معلوم بالضرورة قال الله تعالی قل هل یستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون وقال الله تعالی انما یخشی الله من عباده العلماء وقال رسول الله صلی الله علیه وآله یا علی نوم العالم افضل من عبادة العابد یا علی رکعتان یصلیهما العالم افضل من الف رکعة یصلیها العابد یا علی لا فقر اشد من الجهل ولا عبادة مثل التفکر وعن الصادق علیه السلام قال اذا کان یوم القیامة جمع الله الناس فی صعید واحد ووضعت الموازین فتوزن دماء الشهداء مع مداد العلماء فیرجح مداد العلماء علی دماء الشهداء وقال علیه السلام العامل علی غیر بصیرة کالسایر علی غیر طریق لا یزیده سرعة السیر الا بعدا من الطریق وقال رسول الله صلی الله علیه وآله الانبیاء قادة والعلماء سادة ومجالستهم عبادة وقال النظر الی وجه العالم عبادة وقال اللهم ارحم خلفائی قیل یا رسول الله ومن خلفاؤک قال الذین یاتون من بعدی یروون حدیثی وسنتی ومن اکرم فقیها مسلما لقی الله یوم القیمة وهو عنه راض فصل ویحرم کتمان العلم والفقه قال الله تعالی ان الذین یکتمون ما انزلنا من البینات والهدی من بعد ما بیناه للناس فی الکتاب اولیک یلعنهم الله ویلعنهم اللاعنون وقال ان الذین یکتمون ما انزل الله من الکتاب ویشترون به ثمنا قلیلا اولیک ما یاکلون فی بطونهم الا النار وقال علیه السلام اذا ظهرت البدع فی امتی فلیظهر العالم علمه فمن لم یفعل فعلیه لعنة الله فصل وروی عن زین العابدین علیه السلام قال حق العالم التعظیم له والتوقیر لمجلسه وحسن الاستماع الیه والاقبال علیه وان لا ترفع علیه صوتک ولا تجیب احدا یسأله عن شیء حتی یکون هو الذی یجیب ولا تحدث فی مجلسه احدا ولا تغتاب عنده احدا وان تدفع عنه اذا ذکر عندک بسوء وان تستر عیوبه وتظهر مناقبه ولا تجالس له عدوا ولا تعادی له ولیا فاذا فعلت ذلک شهد لک ملایکة الله بانک قصدته ... وحق رعیتک بالعلم ان تعلم ان الله عز وجل انما جعلک قیما لهم فیما آتاک من العلم وفتح لک ... فان احسنت فی تعلیم الناس ولم تخرق بهم ولم تضجر علیهم زادک الله من فضله وان انت منعت الناس علمک ... حقا علی الله عز وجل ان یسلبک العلم وبهاءه ویسقط من القلوب محلک ...

آغاز «تحریر الاحکام» علامه حلّی (ش ۲۷۲)

۱۸

ان يجمعوا بالناس الصلوات كلها من الفرائض الخمس والعيدين استحبابا موكدا مع عدم الخوف اما الجمعة فاحسن عدم

جوازها بعضهم ومنع سلار وابن ادريس من ذلك وهو قوي لا يجوز لاحد ان يعرض نفسه للتولي من قبل الظالمين

الان يعلم انه لا يتعدى الواجب ولا يرتكب القبيح ويتمكن من وضع الاشياء مواضعها فان غلب على ظنه خلاف ذلك

لم يجز التعرض له فان اكره على الدخول جاز حينئذ ويجتهد على انفاذ الاحكام بالحق تمت القاعدة الاولى

وهي العبادات من كتاب تحرير الاحكام وهو اخر الجزء الاول منه ويتلوه في الثاني القاعدة الثانية في المعاملات

اخر نهار الخميس ثامن جمادى الاخر سنة احدى وعشرين وثمانمائة على يد الفقير الى الله

الغني حسن بن عبد الله بن زكي الكلبي حامدا لله تعالى على نعمه ومستغفرا ومصليا

على النبي واله الطاهرين ومسلما اللهم اغفر لنا ولوالدينا ولمعلمينا ولاخواننا المؤمنين

انك انت الغفور الرحيم واختم اعمالنا بالخير

يا كريم

انهاه ايده الله واحسن نوعه

في مجالس معدوده احدها خامس شهر

ربيع الاخر من سنه ثلثمائه بعين وثمانمائة

وكتب محمد بن حسين ابي القسم الحسيني عفا الله عنه

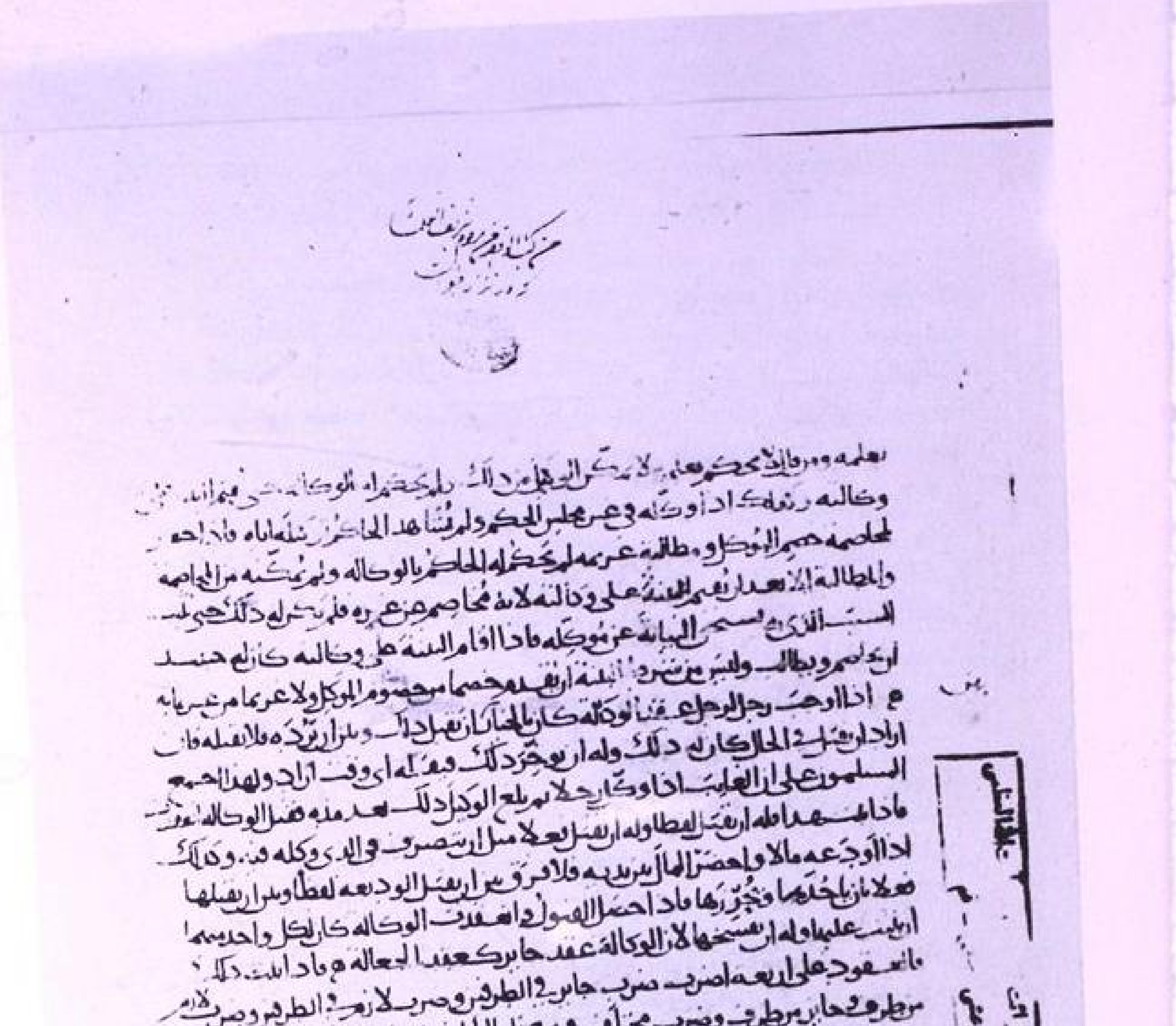
انهاه ايده الله في مجالس معدوده اخرها عاشر جمادى الاولى من سنه

احدى وعشرين وثمانمائه هلالية وذلك باجازته

واسبابها وسطره اضعف العباد احمد بن فهد

عفا الله عنه

صفحه‌ای از «تحریر الاحکام» با دو انهاء (ش ۲۷۲)

آغاز نسخهٔ «المبسوط» شیخ طوسی (ش ۲۷۶)

ملهذا

لان زرعه يكون له لا شركة له فيه اذا اسمى لهما ثلثه لم يحصل عليه ان يفرده للاجرة واذا لم لا قيمة للزرع
بعد قلعه فلهذا ان يبقيه ان يقره في ارضه باجرة ويكلف ذلك الغارس لان له قيمة بعد قلعه
فله الخيار على قلعه فاذا ثبت هذا رجعنا الى الغراس فلهما ان يختارا رب الارض بين ثلاثة اشياء
من القيمة والقلع والاجرة ما نقوله انه فان اتفقا على شيء اقرا على ما اتفقا عليه وان اختلفا
نظرت فان قال رب الارض اقلع وعلي ما نقص وقال العامل بل اقره في ارضك ولك الاجرة قدمنا
قول رب الارض لان العامل لا يملك اقرار غرسه في ارض غيره اذا لم يكن عليه في تحويله ضرر
لان رب الارض يضمن له ما نقص فان كانت بالضد فقال الغارس اعطني ما نقص لاقلع وقال رب
الارض اقره في ارضي وعليك الاجرة فالقول قول الغارس وان قال رب الارض اما ان تقلع وعليك
ما نقص او تقره في ارضك بغير اجرة فهذا اذا اختلفا في القلع والاجرة فاما ان اختلفا في القيمة
والقلع وقال رب الارض خذ القيمة لتكون الشجر لي وقال الغارس بل اقلع انا وعليك ما نقص قدمنا
قول الغارس لانه لا يجبر على بيع غرسه فان كانت بالضد فقال الغارس اعطني القيمة وقال
رب الارض بل اقلع وعلي ما نقص فالقول قول رب الارض لان رب الارض لا يجبر على شراء
الغراس وان اختلفا في القيمة والاجرة فقال رب الارض خذ القيمة وقال الغارس بل اقره ولك
الاجرة او قال العامل اعطني القيمة لتكون لك وقال رب الارض بل اعطني الاجرة لا اقره
في ارضي لم يجبر واحد منهما على ما يطلبه صاحبه فحصل بذلك فصول في كل فصل مسئلتان
مسئلتان في القلع والاجرة ومسئلتان في القيمة والقلع ومسئلتان في القيمة والاجرة

تم الجزء الثاني من كتاب المبسوط بحمد الله وحسن توفيقه
وهو السادس منه كتبه حسن المعالي بن علي بن محمد الهمدي
في المحرم سنة سبع وثمانين وخمسمائة ويتلوه الثالث منه
وهو كتاب المساقاة ان شاء الله تعالى

[illegible] المبسوط [illegible] ٥٠٢ [illegible]
٣٦

وما يتوقف [illegible] من احوالها مما هو من قول الرسول عليه السلام الذي يبرهن المتكلم على صدقه فتعرف به من حيث دلالته
على الاحكام الشرعية اما من جهة المنطوق والمفهوم او فعله عليه السلام [illegible] ولهذا بحث الاصولي عن قول الرسول
عليه السلام وفعله فان الكتاب انما يعرف منه والاجماع متفرع عليه وقول الرسول انما يثبت كونه حجة في علم الكلام
فاذن علم الكلام من العلوم الاعلى ومنه نزل الباحث ان العلوم الدينية وعلم الكلام شرط في كون العالم
فقيها العلوم الدينية [illegible] شرطا في كون الاصولي اصوليا او في كون الفقيه فقيها والمفسر والمحدث
[illegible] فان الفقيه انما ينظر في نسبة فعل المكلف الى خطاب الشرع في امره ونهيه ولا يجب
عليه الرد على المجبرة واثبات ان افعال العباد اختيارية للمكلف ولا دفع الاعتراض فقد شك قوم في وجوب هذا
الفعل [illegible] على ثبوت خطاب الشرع [illegible] بل اخذ جميع ذلك مسلما في علمه مثال ذلك
وكذا الاصولي [illegible] من المتكلم [illegible] الرسول عليه السلام وان قوله حجة [illegible]
انه لما كان [illegible] والمبدا [illegible] جزءا من مبداه [illegible] هذا العلم عن علم الكلام واللغة والنحو [illegible] الجميع
بل عما تتوقف عليه خاصة وكذا [illegible] جميع هذا الفن بل بما تتوقف منه خاصة [illegible]
في وجوب معرفته [illegible] في علم الكلام وجوب التكليف ووجب معرفته وانما يتم [illegible] هذا العلم وما لا يتم
الواجب المطلق الا به يكون واجبا فيكون معرفة هذا العلم واجبة [illegible] في هذا
ان الواجب [illegible] احدهما على الاعيان والثاني على الكفاية وهذا الواجب من قبيل القسم الثاني لان ايجاب
هذا العلم [illegible] انما يصح على هذا الحد [illegible] الحكمة ايجاب هذا على الاعيان
في مصادرات نذكر [illegible] اعلم ان اصول الفقه لما كان باحثا
عن ادلة الاحكام وكان الكلام فيها يحتاج الى معرفة [illegible]
العلم والظن [illegible]
[illegible]
في ان العلم هل يحد ام لا اختلف الناس هنا فذهب اكثر المحققين الى انه غني عن التعريف لانه من الكيفيات
النفسانية التي يجدها كل عاقل [illegible] والشبع [illegible] بعض المتاخرين [illegible] العلم
[illegible] بوجود
[illegible] العلم
بالعلم [illegible] بالعلم
[illegible]
[illegible] العلم من جهة كون العلم ادراكا [illegible] وتوقف العلم على الغير لا من جهة كون ذلك الغير ادراكا
للعلم بل من جهة كونه صفة مميزة له عما سواه فاختلفت جهة التوقف فلا دور [illegible]

آغاز نسخهٔ «نهایة الاصول» علامه حلی (ش ۲۷۷)

يعدل عن القاعدة العامة خالف في اشتراط قيام الدليل على وجوب تعليل الحكم وجواز القياس
عليه ولم يشترطه غيره وليس بجيد اذا كان نفي الفارق في اصل احد القياسين مقطوعا به دون الآخر
مظنونا فالاول اولى لقوة الظن فيه البحث الثالث في الترجيح بين المنقول والمعقول المنقول
ان كان خاصا دالا بمنطوقه فهو اولى بالنسبة الى الرأي لكونه اصلا له وقلة تطرق الخلل اليه وان دل
بمفهومه فمنه ما هو ضعيف جدا ومنه ما هو قوي جدا وبين المرتبتين مراتب كثيرة وحينئذ يحصل الترجيح
بحسب ما يقع للمجتهد في نظره من قوة الدلالة وضعفها وذلك غير منضبط اذ لا ضابط له يمكن
الاشارة اليه وان كان عاما وصل انه يقدم على القياس وقيل بالتوقف وقيل يقدم القياس وقيل
يقدم الجلي دون الخفي وقيل يقدم القياس فيما دخله التخصيص دون ما لم يدخله وقد تقدم
البحث في ذلك واعلم ان الترجيح كما يعرض في التصديقات كذا يعرض في الحد والمفيد للتصورات
فان كان الحد سمعيا فالمشتمل على الفاظ صريحة ناصة دالة على المعنى من غير تجوز ولا استعارة
اولى من مقابله وما يكون المعرف في احدهما اعرف من المعرف في الآخر اولى لانه افضى الى التعريف
والتعريف بالامور الذاتية والآخر بالامور العرضية فالمعرف بالامور الذاتية اولى لانه مشارك للمعرف
بالامور العرضية في التمييز ويزيد بافادة تصور الحقيقة كما هي وقيل اعم الحدين اولى من اخصهما
لتناوله محدود الآخر وقيل الاخص اولى لان مدلوله متفق عليه ومدلول الآخر من الزيادة مختلف
فيه وهو من التحقيق بمعزل والمشتمل على جميع الذاتيات اولى من المشتمل على بعضها والموافق
للنقل السمعي راجح على خلافه وما طريق اكتسابه احدهما ارجح اولى والموافق للوضع اللغوي او
الاقرب اليه موافقته اولى ومقرر الحظر اولى من مقرر الاثبات اولى والمستلزم لتقرير حكم معقول اولى
وقد تحصل في باب التصديقات والتصورات ترجيحات كثيرة وتتركب من الانواع ترجيحات اخر لا تخفى
تحصل لمن له ادنى فطانة ولنكن هذا آخر ما نورده في هذا الكتاب فنسأل الله تعالى ان يجعل ما
انشأناه فيه حجة لنا لا علينا وان يجعل سعينا فيه خالصا لوجهه ويجزينا عليه احسن الجزاء ويجعله
مرادنا يوم اللقاء ويوفق كل مستعد للاستفادة منه ويبعد كل مارد حائد عنه والحمد لله رب العالمين
وكان فراغ المصنف منه في ثامن شهر رمضان المبارك سنة اربع وسبعمائة تم الجزء الرابع من كتاب نهاية الوصول
تمام الارتسام على يد العبد الضعيف المحتاج الى رحمة ربه اللطيف
محمد بن علي ... الخلخالي ... يوم الاثنين خامس عشر
من شهر ربيع الآخر عام اثنتي وعشرين وسبعمائة

انجام کتاب «نهایة الأصول» (ش ۲۷۷)

و به نستعین — بسم الله الرحمن الرحیم

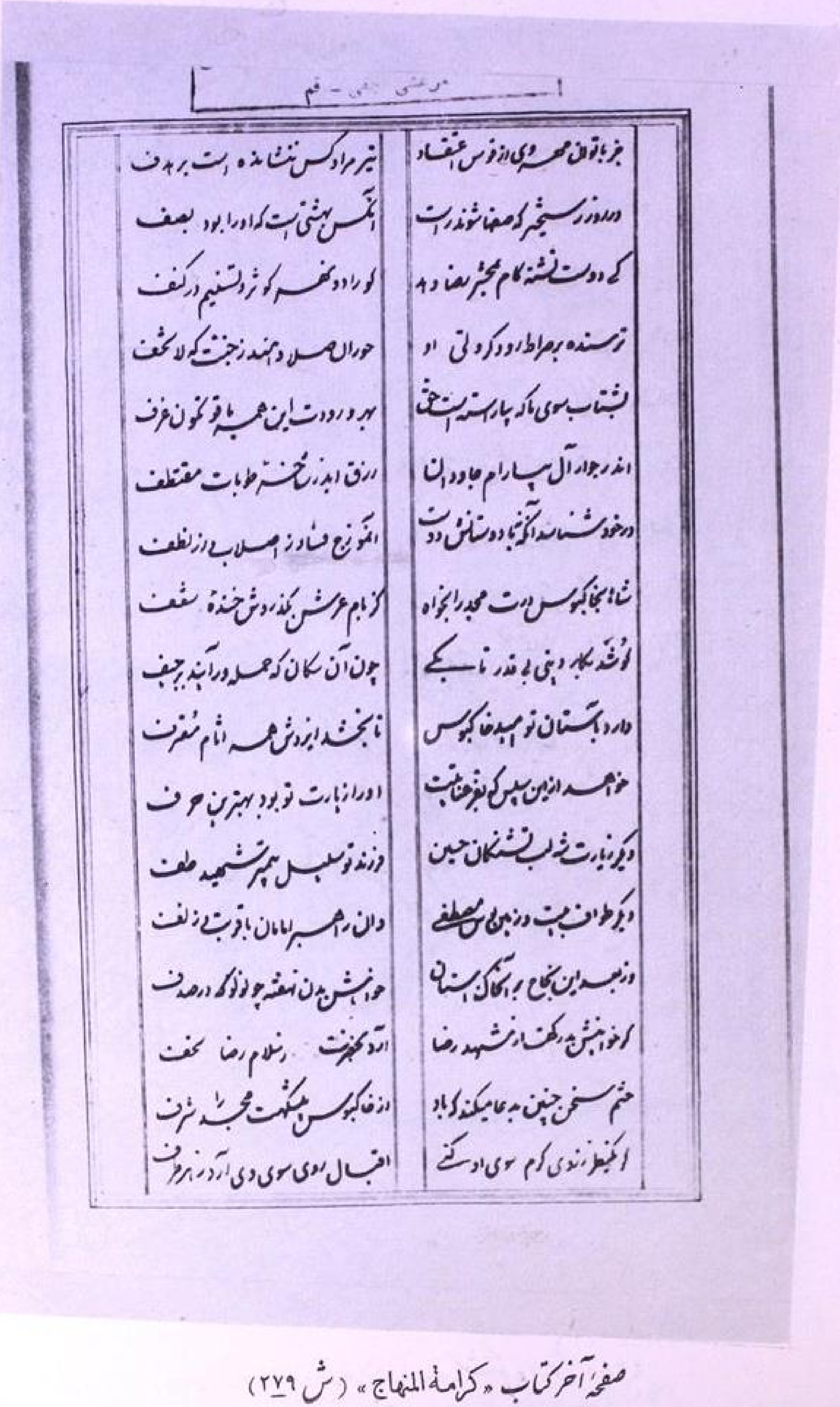
سپاس فراوان خداوند قدیم یگانهٔ کریم را که بکمال ذات ماجد خود مقدس از شریک و ضد و معاند است
و بوجوب وجود خویش منزه از والده و صاحبه و ولد و والد و حمد میکنم او را مانند حمد معترف بآلاء او که
ناشناک باشد و نه جاحد و شکر میگذارم او را بر نعماء او که متضاعف است و متزاید چون شکری که عاجز باشد
از آن هر آینه ساجد و رحمت پاینده باد بر سید هر زاهد و اشرف از هر عابد محمد مصطفی و عترتش
که همگنان اکابرند و اماجد رحمتی که پیوسته باشد بدوام اعصار و اوابد اما بعد پس این رساله شریفه
و مقاله لطیفه مشتمل است بر اهم مطالب و احکام دین و اشرف مسائل مسلمین و آن مسئله امامت است
که بآن حاصل میشود وصول بمدارج کرامت و آن یکی است از ارکان ایمان و سرمایه حصول استحقاق درجه
و خلود در جنان و رهائی از خشم خداوند دیان و بدرستیکه رسول خدای صلی الله علیه و آله فرموده است
مَن مات وَلَم یَعرِف اِمامَ زمانِه ماتَ میتةً جاهلیّةً کسی که بمیرد و امام زمانش را
نشناخته باشد میمیرد مانند مردن در جاهلیت که ایمان بتوحید خدای تعالی و نبوت پیغمبرش صلی الله
علیه و آله نیاورده باشد خدمت گذاری کردم بتالیف این رساله و ترصیف این مقاله بخزانه سلطان اعظم مالک
ملوک طوایف عرب و عجم ولی نعم ستنه هر خیر و کرم شاهنشاه معظم غیاث الحق والدین اولجایتو
خدابنده محمد اخلد الله ملکه و شید ارکانه و امده بعنایته و الطافه و ایده بجمیل اسعافه

آغاز کتاب «کرامة المنهاج» (ش ۲۷۹)

یارب [illegible] لسان من از [illegible] را / وجهد [illegible] اخترش [illegible]

منت خدای را جل جلاله و علا که رساله منهاج الکرامه حضرت علامه حلی اعلی الله مقامه را در اثبات
امامت [illegible] حضرات اهلبیت عصمت صلوات الله علیهم اجمعین و برکت انفاس
علماء اعلام ملت علیهم الرحمة والرضوان این بنده خاکسار محمد حسین بن محمد باقر خراسانی
[illegible] دولتان [illegible] عفی الله عنه توفیق ترجمه از لغت عربی به زبان فارسی ارزانی [illegible]
و در [illegible] معجزات باهره از حضرت شاه ولایت امیر المؤمنین و سید الوصیین ارواح العالمین
فداه در ضمن ترجمه یکی از اخبار چون [illegible] ظهور یافت [illegible] نسخه [illegible] تصحیح
رسید سطوری [illegible] اسم این رساله از لفظ منهاج الکرامه [illegible] کرامة المنهاج
نامید و [illegible] این نسخه را [illegible] کاتب [illegible] نسخه به خط خود از سواد بیاض [illegible]
تقدیم حضور [illegible] حضرت مستطاب اشرف ارفع امجد [illegible] شاهزاده اعظم و اکابر
[illegible] الدولة العلیة العالیة سلطان حسین میرزا [illegible] والی و فرمانفرمای کل
خراسان و سیستان اعز الله نصره [illegible] العباد و [illegible]
زیبا [illegible] ذخیره [illegible] واگر اکنون پیرایه سر [illegible] حضور انور [illegible]
رفته باشد همچنین [illegible] محضر اعلای [illegible] دین مبین را [illegible] در نظر مبارک
چون گوهری ارزنده [illegible] خواهد افتاد [illegible]
این خاندان کریم [illegible] ثابت و [illegible] و از آنجا که [illegible] این [illegible]
[illegible] الله [illegible] از حضور انور والا درخواست [illegible]
در جنب [illegible] توفیق بحضرت شاه ولایت صلوات الله و سلامه علیه که در آخر رساله [illegible]
بعون الله تعالی [illegible] فرزندان [illegible] و [illegible]
و بهره تربیت و کفالت [illegible] این [illegible]
[illegible] بقیه عمر [illegible] دعا [illegible] والا [illegible]
و بحمد الله تعالی در این [illegible] خواص و عوام
[illegible] و [illegible] نیکو
[illegible] دعوات خیر [illegible]
بدین خوبی و خرمی روزگار / بدین فرخی و خوشی نوبهار / [illegible]
[illegible] با بهره دار / تحریراً فی شهر ربیع الثانی مطابق [illegible] فرخنده سال [illegible] ۱۳۱۹

روی برگ اول «کرامة المنهاج» (ش ۲۷۹)

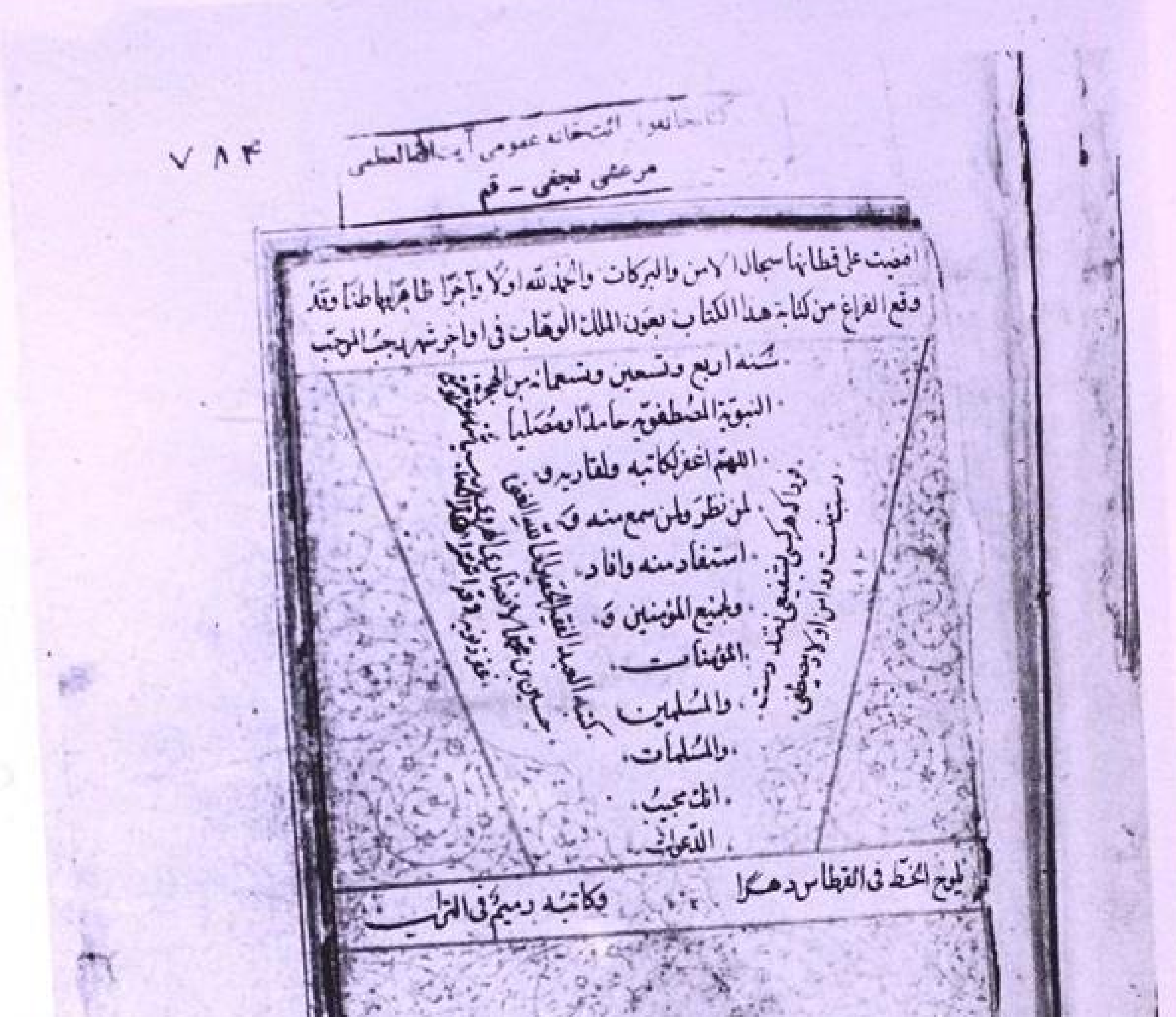

جز با توفق محبت وی از نوس اعتقاد — تیر مراد کس ننشانده است بر هدف
در روز رستخیز که صفها شوند راست — آنکس بهشتی است که او را بود بصف
کز دوست تشنه کام بمحشر رضا دهد — کو را دهد بخم کوثر و تسنیم در کنف
ترسنده بر صراط رود گر ولی او — حوران حمل دهند ز جنت که لاتخف
بشتاب سوی ما که بیاراسته است جنت — بهر ورودت این همه با قصور و غرف
اندر جوار آل پیامبر جاودان — رزق آید ز سفره طیبات مقتطف
در خود شناسد آنکه نباید دوستانش دوست — آنکو نزاد فاسد ز اصلاب از نطف
شاها بخاکبوس درت مجد را بخواه — کز بام عرش بگذرد وش خنده سقف
کوشند بگاه دینی بقدر تا یکی — چون آن سگان که حمله ور آیند بر جیف
دارد بآستان تو امید خاکبوس — تا بخشد ایزدش همه ایام مشرف
خواهد ازین سبب که بنوعی عنایت — او را زیارت تو بود بهترین حرف
دیگر زیارت شه لب تشنگان حسین — فرزند تو سلیل پیمبر شهید طف
دیگر طواف مرقد زین مصطفی — وان رهبر امامان با قرب و زلف
وز بعد این بحج بر آنکاک آستان — خواهش بدین نعمت چو لؤلؤ که در صدف
گر خواهشش بیر کمت و ز مشهد رضا — آید بحضرت ز سلام رضا تحف
ختم سخن چنین به دعا میکند که باد — وز خاکبوس مشهد مجد شرف
اکنبطر ندی کرم سوی او ستی — اقبال روی سوی وی آرد ز هر طرف

صفحهٔ آخر کتاب «کرامة المنهاج» (ش ۲۷۹)

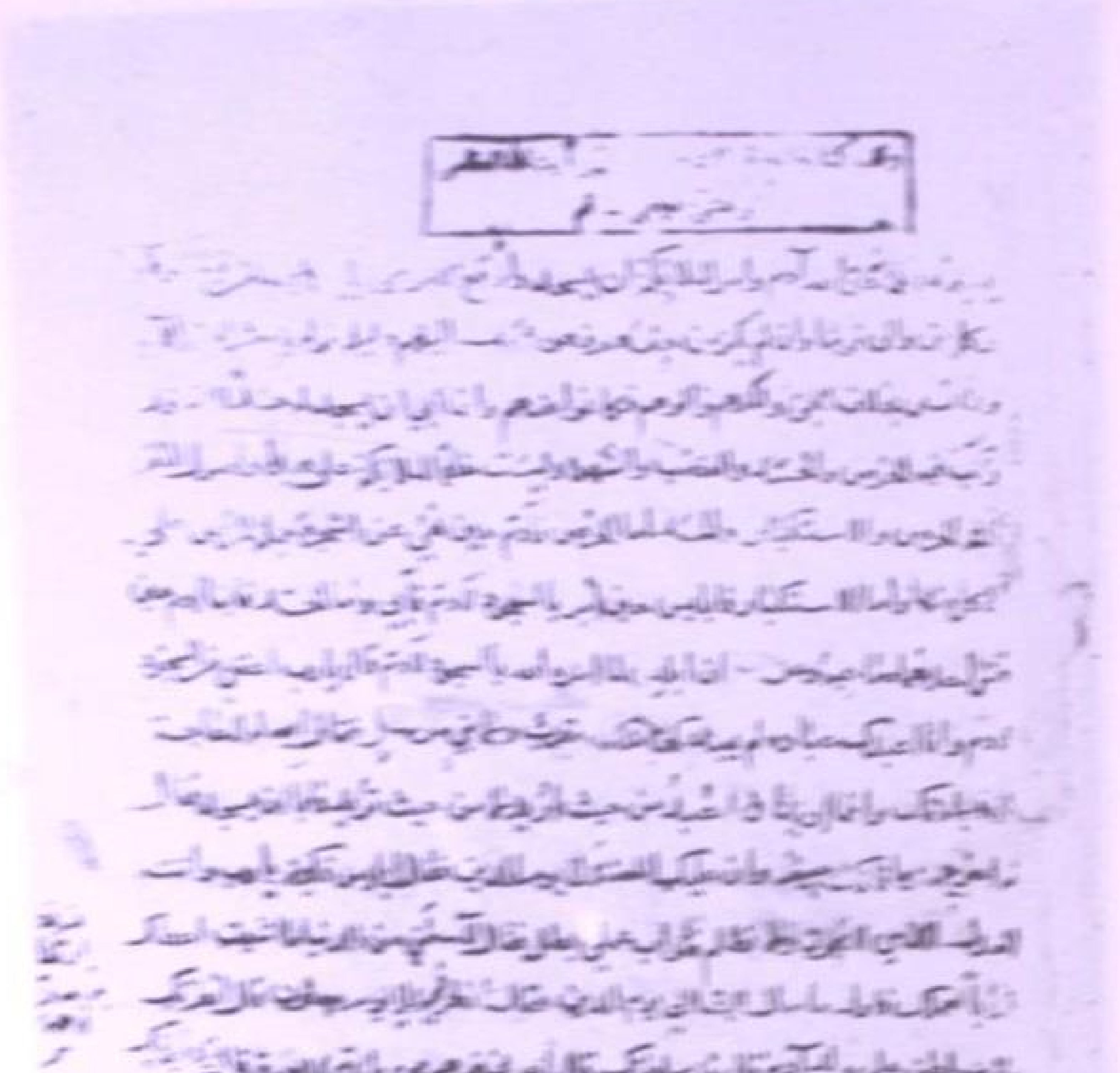
آغاز کتاب «روضة الاحباب» دشتکی (ش ۲۸۰)

انجام کتاب «روضة الاحباب» دشتکی (ش ۲۸۰)

آغاز «شرح بوستان سعدی» (ش ۲۸۱)

آغاز نسخهٔ « مختصر تفسیر علی بن ابراهیم » (ش ۱۹۵۲)

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله الذی خلق الانسان من حمأ مسنون

سیدنا محمدا عبده ورسوله

واصحابه الکرام الی یوم القیام اما بعد

آغاز «شرح بوستان سعدی» (ش ۲۸۱)

[illegible] ... ابن ... [illegible]

[illegible]

[illegible] خلق الله آدم وامر الملائكة ان يسجدوا له فقع [illegible]

[illegible] وان لم يكن من جنسهم فهو [illegible] اليوم دليله قوله يا معشر [illegible]

[illegible] بخلاف الجن ولكنهم والوهم فكانوا [illegible] وانما ابى ان يسجد له حسدا [illegible] قد

ركب فيه الحرص والحسد والغضب والشهوة وليست خلق الملائكة على [illegible] واصول [illegible]

[illegible] الحرص والاستكبار والحسد اما الحرص فآدم حين نهي عن الشجرة حمله الحرص على

ان اكل منها واما الاستكبار فابليس حين امر بالسجود لآدم فابى واما الحسد فابنا آدم حين

قتل احدهما صاحبه [illegible] ان ابليس لما امره الله بالسجود لآدم قال يا رب اعفني من السجود

لآدم وانا اعبدك عبادة لم يعبدك [illegible] مقرب ولا نبي مرسل فقال الله لا حاجة

لي الى عبادتك وانما اريد ان اعبد من حيث اريد لا من حيث تريد فلما ابى ان يسجد قال

[illegible] اخرج منها فانك رجيم وان عليك اللعنة الى يوم الدين فقال ابليس فكيف يا رب وانت

العدل الذي لا تجور ولا تظلم فثواب عملي بطل فقال لا ولكن سلني من الدنيا ما شئت اعطك

[illegible] بعملك فاول ما سال البقاء الى يوم الدين فقال انظرني الى يوم يبعثون قال انظرتك

[illegible] سلطني على ولد آدم قال قد سلطتك قال اجرني فيهم مجرى الدم في العروق قال [illegible]

[illegible] لا يولد لهم ولد واحد الا ويولد لي ولدان واراهم ولا يروني وا[illegible] لهم

في اي صورة شئت [illegible] قد اعطيتك ذلك كله قال رب زدني قال قد جعلت لك

[illegible] صدورهم اوطانا قال رب حسبي [illegible] قال [illegible] لاغوينهم اجمعين

الا عبادك منهم المخلصين وانما استوجب ابليس من الله ان اعطاه ما اعطاه [illegible]

[illegible] في السماء اربعة الاف سنة قال ولما اعطى الله ابليس ما اعطاه من القوة قال آدم يا رب

سلطت علي ابليس وعلى ذريتي يجري فيهم مجرى الدم في العروق واعطيته ما [illegible]

[illegible] لي ولولدي قال لك ولولدك السيئة بواحدة والحسنة بعشر [illegible]

قال التوبة مبسوطة الى ان تبلغ النفس الحلقوم فالحسب زدني [illegible] قال [illegible]

آغاز نسخه «مختصر تفسیر علی بن ابراهیم» (ش ۲۸۲)

الفجر

الفلق الصبح والغاسق الليل ووقب الظلمة إذا دخل في الكسوف. سورة الناس قال سألته عن
الخناس قال إن ابليس يلتقم القلب فاذا ذكر الله خنس وقال ابو جعفر ان الذي في الخبر عليهم
قلت لا فقال الناس نسيك وهذا آخر ما احتويناه وتخيرناه من السبع اجزاء من كتاب
بن ابرهيم بن هاشم رواه عن الائمة الطاهرين وحذفنا اسانيده واكتفينا باول الرواة
عن باقيها وحذفنا المكرر منه وما فائدة قليلة بل لا فائدة فيها ونقحنا واضفنا اليه ما خطر
بالبال مما يناسبه ورد ذلك على جاهر من علم العصمة بالانبياء [illegible] فان مذهب
اهل البيت الائمة الطاهرين ليس مثل ما يشعر هذا الرجل فليتامل فان مذهبهم تنزيه الملائكة
عن القبائح وتنزيه الانبياء والائمة عن جميع القبائح واعلم ان لنا في كثير من هذا الكتاب
نظر فانه لا يوافق مذهبنا الذي هو الان مجمع عليه وكتب عبد الرحمن بن محمد بن
ابرهيم بن العتائقي منتخب الكتاب مختصر ذلك والحمد لله رب العالمين وصلى الله
على محمد وآله اجمعين

وذلك في غرة ذي الحجة سنة سبع وستين
وسبعمائة الهجرية والحمد لله وحده وصلى
الله على سيدنا محمد وآله وسلم

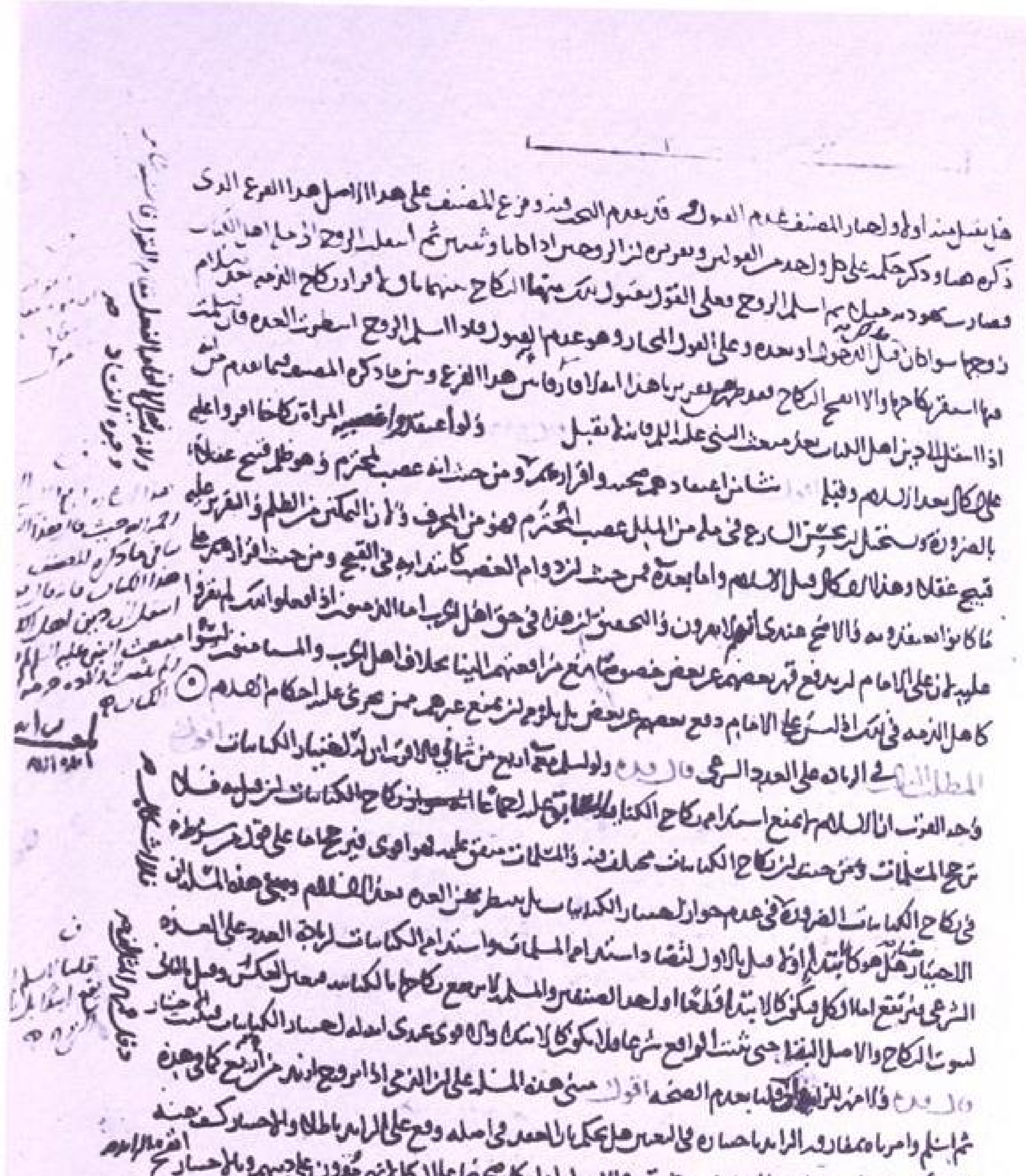
انجام «مختصر تفسير على بن ابرهيم» (س ۲۸۳)

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

الحمد لله الذي اكرمنا بكتابه الكريم وشرفنا بالسبع المثاني والقرآن الحكيم ونفعنا بما انزله من الآيات والذكر العظيم وصلواته على اشرف المرسلين وسيد الاولين والآخرين المويد باوضح الحجج والبراهين محمد المصطفى وآله الطيبين الطاهرين وبعد فاني وقفت على كتاب غرر الفوائد ودرر القلائد للمولى الامام الاعظم العالم العامل المعظم انسان ناظر نوع الانسان قد جمع فيه انواع العلوم والبرهان علم الهدى بحر الندى السيد المرتضى قدس سره وروحه ونور ضريحه بمحمد وآله فاحببت ان اجرد ما فيه من تاويل الآيات والاخبار مع تلخيص واختصار وربما اضيف الى ذلك شيئا مما استفدته وسميته بغرر الغرر ودرر الدرر وبالله التوفيق والعصمة من الخطاء في القول والعمل وهو حسبنا ونعم الوكيل قال السيد علم الهدى المرتضى قدس الله روحه تاويل آية قوله تعالى ويسئلونك عن الروح قل الروح من امر ربي وما اوتيتم من العلم الا قليلا قد ظن قوم من الجهلاء ان الجواب عما سئل عنه لم يحصل وان الامتناع منه انما هو لفقد العلم به وان قوله وما اوتيتم من العلم الا قليلا تكذيب وتقريع لم يقعا موقعهما وانما هو على سبيل المحاجة والمدافعة عن الجواب وفي هذه الآية وجوه من تاويل تبطل ما ظنوه اولها انه تعالى انما عدل عن جوابهم لعلمه بان ذلك ادعى لهم الى الصلاح وان الجواب لو صدر منهم اليهم لازدادوا فسادا وعنادا اذ كانوا بسؤالهم متعنتين لا مستفيدين وقد قيل ان اليهود قالوا لكفار قريش سلوا محمدا عن الروح فان اجابكم فليس بنبي وان لم يجبكم فهو نبي فانا نجد ذلك في كتبنا فامره الله تعالى بالعدول عن ذلك ليكون دلالة على صدقه وتكذيبا لليهود الرادين عليه وهذا جواب ابي علي محمد بن عبد الوهاب الجبائي اقول لو كان الامر على ما ذكره الجبائي لما قال الا اعلم لكونه اصرح لمراده وثانيها انهم سألوه عن الروح هل هي محدثة مخلوقة او ليست كذلك فاجابهم انها من امر ربي وهذا جوابهم

عما سألوا

آغاز کتاب «غرر الغرر» ابن العتایقی (ش ۲۸۳)

آغاز نسخهٔ «ایضاح الفوائد» (ش ۲۸۳)

اقوى [illegible] الكفار تكليفا مطلقا وحينئذ الصبي من قبيل الاسباب فهي سبب لتعلق الكفارة بماله

لو قتل الذمي مسلما [illegible] وجوب الكفارة عليه لوجود المقتضي وانتفاء المانع اما الاول فلانه القتل العمد

[illegible] واما الثاني فلانه لا مانع الا الكفر وهو لا يصلح للمانعية لان الكفار مخاطبون بفروع العبادات كما انهم

مكلفون باصول الدين لو اسلم بعد وجوب الكفارة سقطت بالاسلام لعموم قوله عليه السلام الاسلام يجب

ما قبله [illegible] الكفارات التي وجبت عليه في زمن الكفر والاصل [illegible] حقا للادمي بل هي لله تعالى لكن لو

مات على كفره لعوقب عليه وهذا اخر ما اردنا ايراده في هذا الكتاب والله اعلم بالصواب واني التمس

[illegible] الاذهان [illegible] والافكار النقادة النظر [illegible] بعين الانصاف [illegible]

[illegible] واني ختمت كتابي هذا بابيات [illegible] بعض الفضلاء [illegible]

يا حاسدا [illegible]	علما بان المرء لو بلغ المدى
في العلم [illegible]	ومن المحال بان [illegible]
فاذا [illegible]	باب التجاوز [illegible]

وهداية الطريق وصلى الله على سيد الانبياء والمرسلين المبعوث [illegible] وعلى آله

المعصومين وعترته الطاهرين صلوة تملأ اقطار السموات والارضين

فرغ [illegible] [illegible] وكتب [illegible] مصنف الكتاب محمد بن الحسن بن يوسف [illegible]

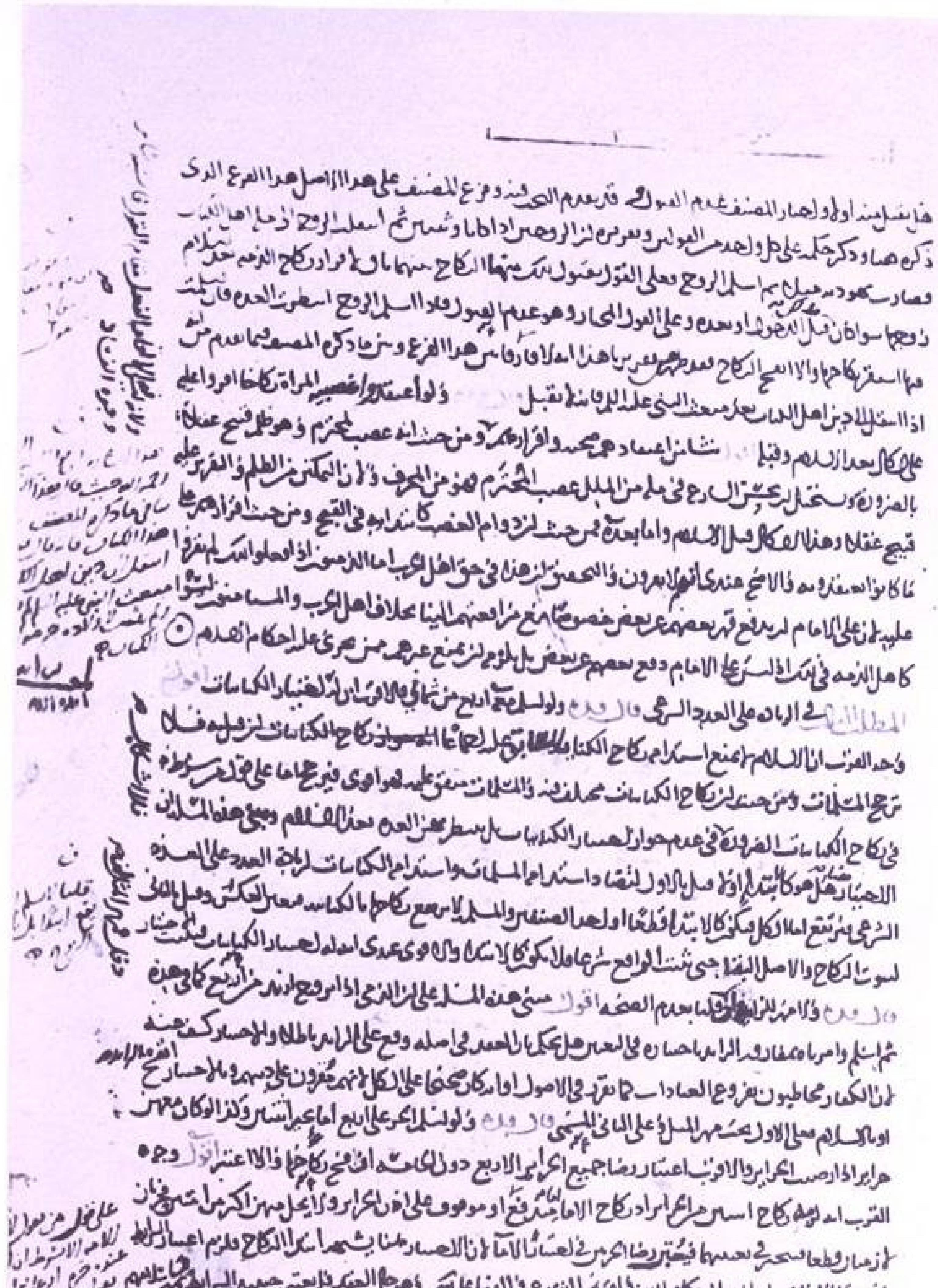
[illegible]

صورة اجازة كتبها فخر الدين على ظهر المصنف للشيخ الشهيد رحمهما الله تعالى

وهذه صورتها

قرا علي مولانا الامام العلامة الاعظم افضل علماء العالم سيد فضلاء بني ادم مولانا شمس الحق والدين محمد بن مكي ابن محمد بن حامد [illegible] من هذا الكتاب مشكلاته وحقق معضلاته [illegible] كثيرا من [illegible] المشكلات [illegible] وقد اجزت له رواية [illegible] ولمن [illegible] جميع كتب والدي [illegible] ومصنفاته والاصول وجميع ما صنفه اصحابنا المتقدمين [illegible] عنهم بالطرق المذكورة [illegible] عن المعقول والمنقول [illegible] كل [illegible] الاقوال [illegible] في الحلال [illegible] ان يروي عني [illegible] رواية عني [illegible]

[illegible]

آغاز نسخهٔ «ایضاح الفوائد» (ش ۲۸۳)

اقوى ومنع كون الكفار مكلفين مطلقا وخطاب الصبي من قبيل الاسباب فهي سبب لتعلق الكفارة بماله

لو قتل الذمي مسلما فالاقرب وجوب الكفارة عليه لوجود المقتضي وانتفاء المانع اما الاول فلانه القتل العمد

العدوان ولما الثاني فلانه لا مانع الا الكفر وهو لا يصلح للمانعية لان الكفار مخاطبون بفروع العبادات كما انهم

مكلفون باصول الدين لو اسلم بعد وجوب الكفارة سقطت بالاسلام لعموم قوله عليه السلام الاسلام يجب

ما قبله وهاهنا كاخ ... الكفارات التي وجب عليه في زمن الكفر والاصل فيها مخالفات حقا للآدمي بل هي بحق الله لكن لو

مات على الكفر لعوقب عليه وهذا اخر ما اردنا ايراده في هذا الكتاب والله اعلم بالصواب واني التمس

من ارباب الاذهان بالرقابة في الافكار النقادة النظر اليه بعين الانصاف فان وجدوا غثيا سترفوه بمكارم اخلاقهم

ولم يقبل التاويل اولوه بسوابغ افضالهم واني اختم كتابي هذا بابيات ختم بها بعض الفضلاء كتابا وهي هذا

يا ناظرا فيما عهدت بجمعه عذرا فان اخا الفضائل يعذر علما بان المرء لو بلغ المدى

في العلم ادركه اللسان وهو معتذر ومن المحال بان يرى اجتهادا كتب الكمال له منتهى

فاذ لطفت بزلة فاصفح لها باب التجاوز فالتجاوز اجمل واحمد الله على حسن الختام

وهداية الطريق وصلى الله على سيد الانبياء والمرسلين المبعوث الى الخلق اجمعين وعلى آله

المعصومين وعترته الطاهرين صلوة تملأ اقطار السموات والارضين

* فرغ من ... الكتاب ... وكتب ... مصنف الكتاب محمد بن الحسن بن يوسف بن المطهر ... [illegible]

صورة اجازة كتبها فخر الدين المصنف للشيخ الشهيد رحمهما الله على ظهر النسخة

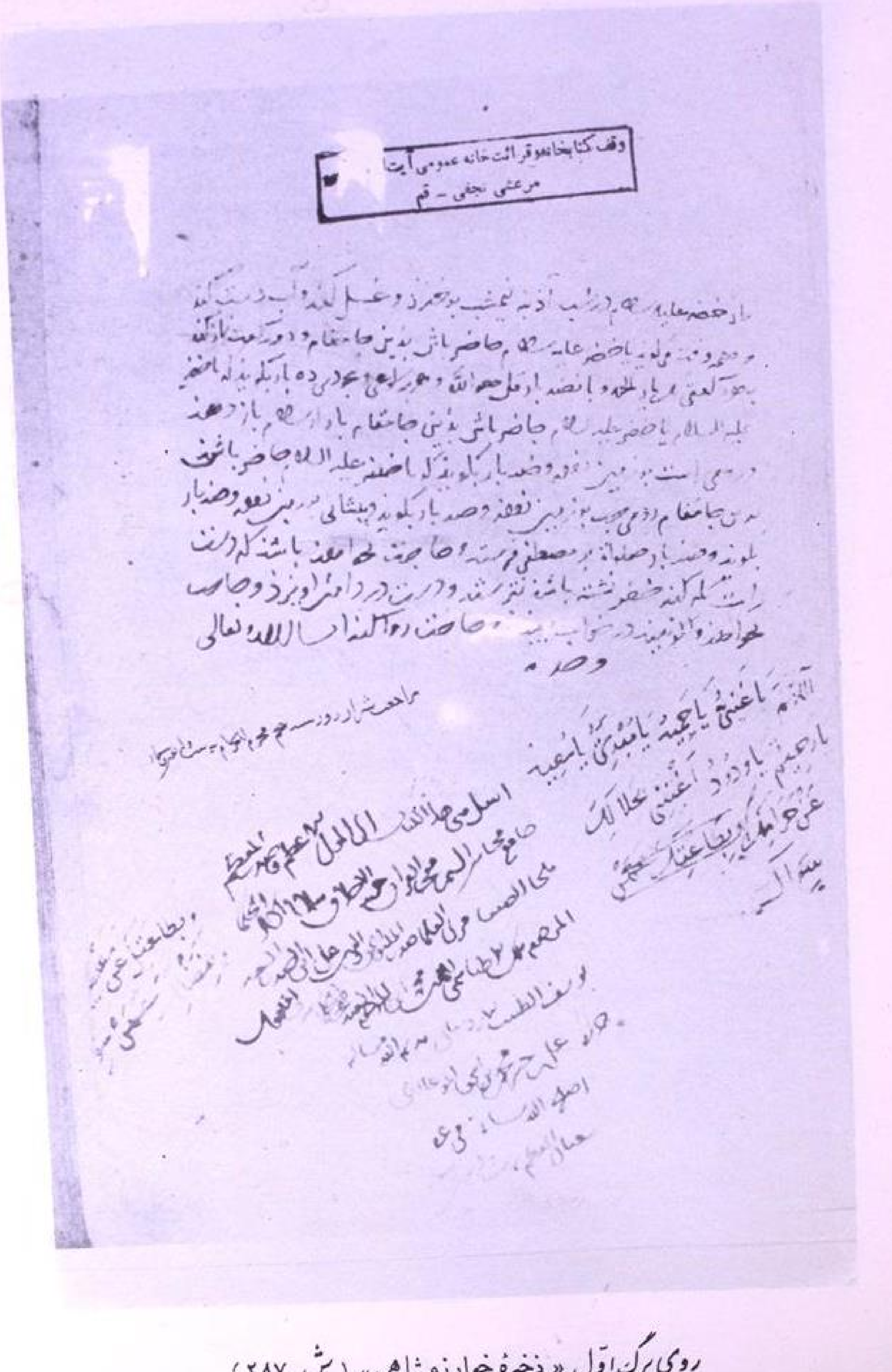
قرا علي مولانا الامام العلامة الاعظم افضل علماء العالم سيد فضلاء بني آدم مولانا شمس الحق والدين محمد بن مكي ... [illegible] ... اجزت له رواية ... [illegible]

انجام کتاب «ایضاح الفوائد» (ش ۲۸۳)

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي حرّك السماء على الامهات [illegible] و سكن الارض بالجبال الاوتاد ورفع الافلاك بغير عماد و [illegible]
مفتر السحاب و زين الفلق بالنجوم الزاهرات و شرف الغبراء بالحيوان والنبات واظهر في العلويات قوة
الحركات واظهر في السفليات جثة السكنات وجعل الشمس في الخضراء سراجا و سير القمر في الغبراء [illegible]
نور البيان و شرف اهل سفلها بالعلم والعرفان والنطق والبيان واوقع [illegible] بين المتخالفات [illegible]
عليها من خزائنه العناية الكون والفساد وجعل العنصر للكون امهات واعداد واظهر من ظهور [illegible] الاكوان
[illegible] واولاد [illegible] الفعل والفاعلية والفعل والانفعال [illegible] الكيفيتين [illegible] الحرارة المحللة
المفرقة [illegible] والبرودة القابضة المجمدة الجامعة [illegible] والقابلية والتذلل والانفعال
بين الرطوبة القابلة الانفعال واليبوسة الماسكة [illegible] اختصاص الابوة بالمذكر
الاشرف وانحصار الامومة في المؤنث الالطف [illegible] المتباينات [illegible] المتضادات حتى
[illegible] مظهرا الكل [illegible] كل [illegible]
[illegible] اصحاب الالباب [illegible]
المستعد [illegible] الكمال [illegible] الى حضرة
[illegible] عن الفقر [illegible] اسواق [illegible]
شموس الارواح [illegible] المشاهدة بلا حجاب [illegible] جعله الله عليه
[illegible] من جميع العقول [illegible] الى الارض والهواء [illegible]
[illegible] و شرع الحقائق والعرفان والتجرد [illegible] المقدسين عن [illegible]
[illegible] الهيولى [illegible]
[illegible] المعنى الثالث هو الذي [illegible] الجبروت [illegible]
العلويات [illegible] السفليات [illegible] الاضداد [illegible] في كل لغة [illegible]
[illegible] المشهور [illegible] في نوع اللغة دون اللغات [illegible] معجزاته
[illegible] في السماء [illegible]
[illegible] المعجزات [illegible] في زمانه
[illegible] صلى الله عليه وآله [illegible] وعلى آله [illegible]
[illegible]

آغاز کتاب «سرّ الاسرار» (ش ۲۸۶)

روی برگ اوّل «ذخیرهٔ خوارزمشاهی» (ش ۲۸۷)

باب بیست نهم باب ... تمام

باب ... تم و کمل

تمام شد فهرست کتاب فی ابواب الکتاب ذخیرهٔ خوارزمشاهی که تتمه کتاب ذخیره است

من تصانیف السید الاجل العالم ملک الحکماء والاطباء ذو المناقب والسیادة

اسمعیل بن محمد بن الحسن الحسینی الجرجانی رحمة الله علیه وعلی احبابه

واقربائه بعون وحسن توفیق بر دست العبد محمد بن ابراهیم محمد بن الحسن الحیدری

بن علی بن محمد بن ابراهیم بن حمزة بن عبید الله بن محمد بن علی بن الحسین

بن علی بن ابی طالب صلوات الله علیهما وعلیهم اجمعین فی سلخ جمادی الاولی

من شهور سنه ست و ثمانین و ثمانمایه اللهم اغفر لصاحبه ولکاتبه برحمتک

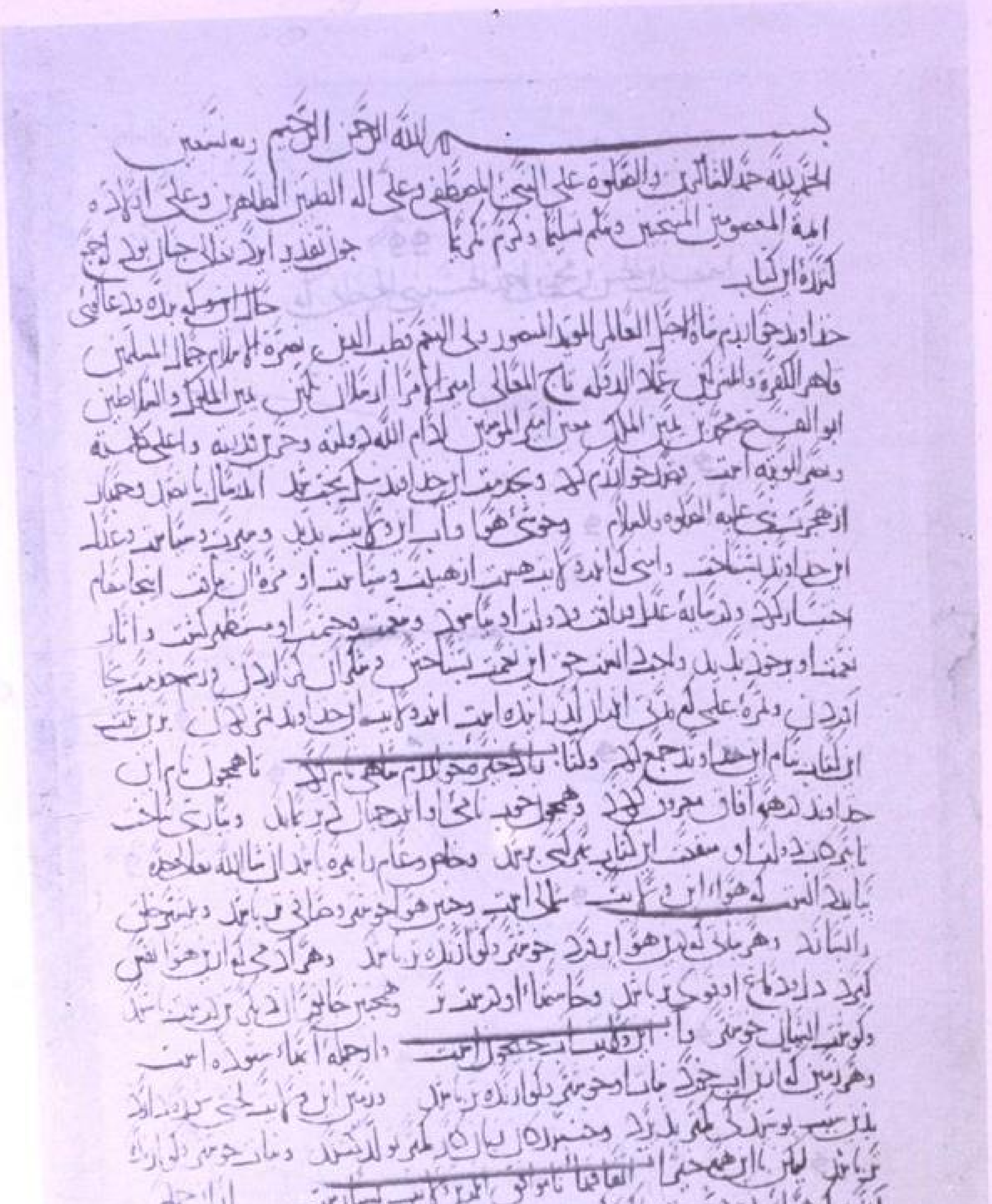
یا ارحم الراحمین وصلی الله علی محمد وآله اجمعین الطیبین الطاهرین

الاخیار وسلم تسلیما کثیرا کثیرا

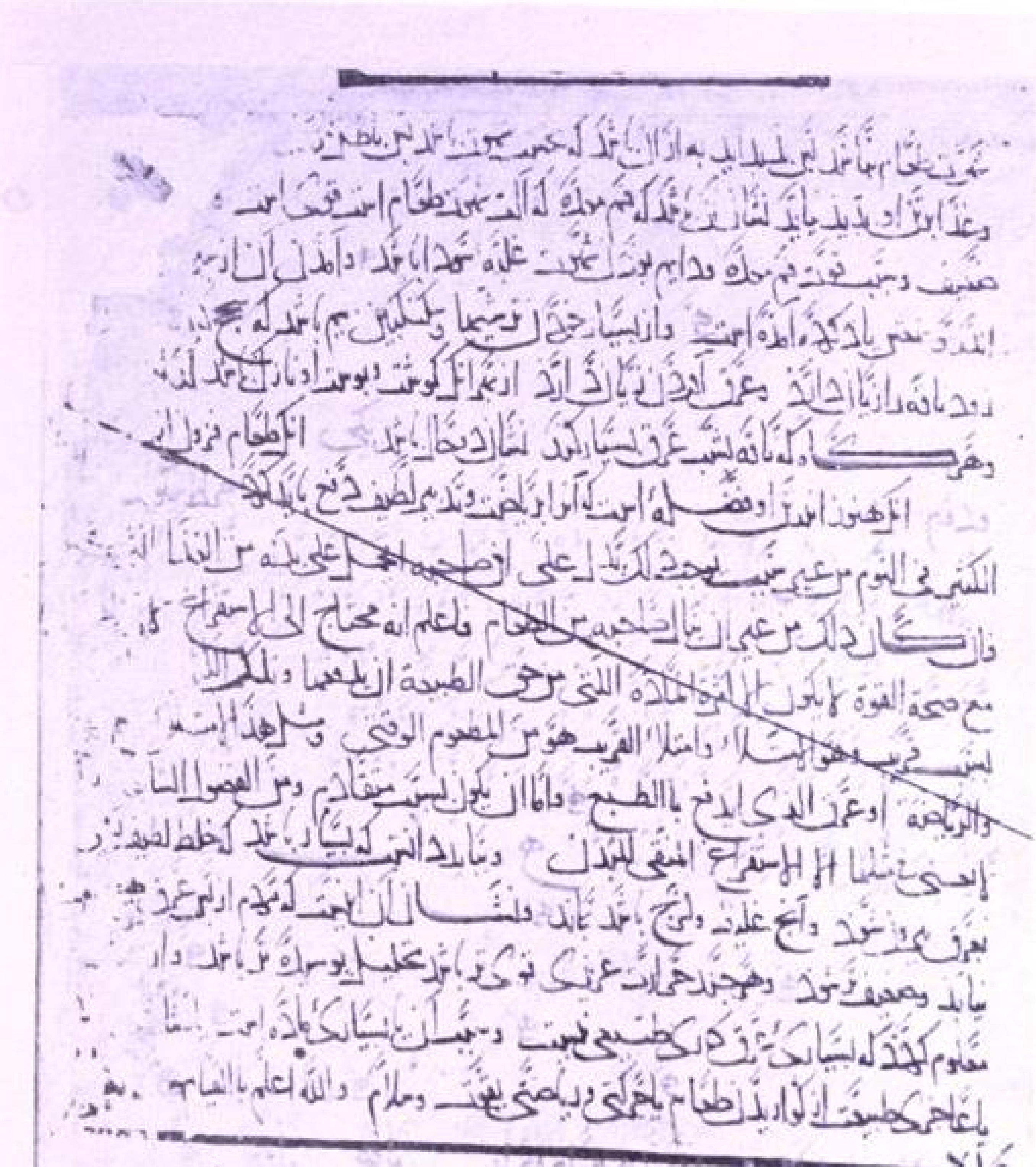
و بعد از این فهرستها اغاز کتاب ذخیره است انجا که

یاد کرده شود بعون الله تعالی وحسن توفیقه

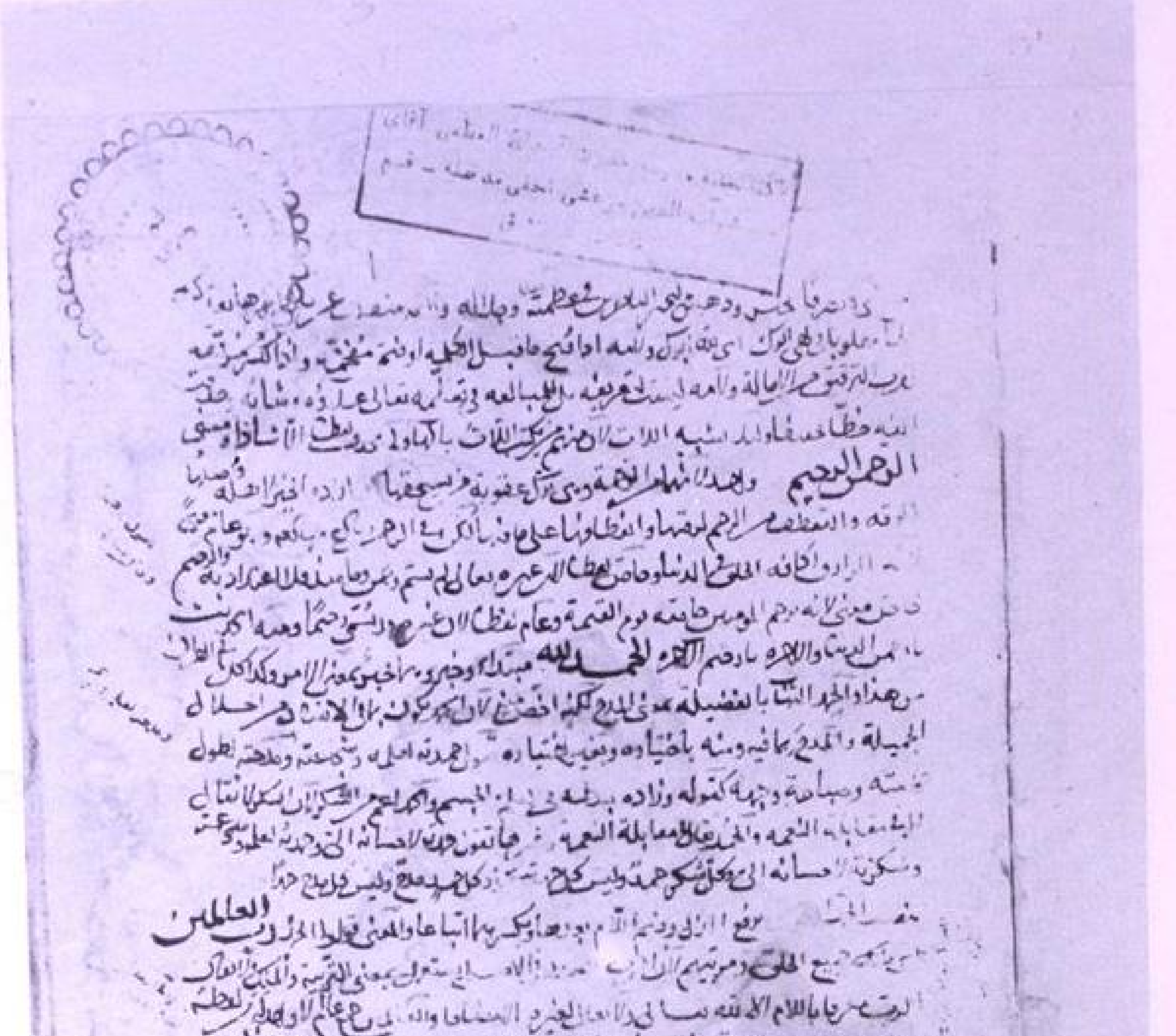
انجام فهرست «ذخیرهٔ خوارزمشاهی» (ش ۲۸۷)

بسم الله الرحمن الرحیم رب یسّر
الحمد لله حمد الشاکرین والصلوة علی النبی المصطفی وعلی آله الطیبین الطاهرین وعلی اولاده
ائمة المعصومین المنتجبین وسلّم تسلیما کثیرا
خداوند جهان پادشاه الاجل العالم المؤید المنصور ولی النعم قطب الدین نصرة الاسلام جمال المسلمین
قاهر الکفرة والمشرکین علاء الدوله تاج المعالی امیر الامراء ارسلان تکین یمین الملوک والسلاطین
ابو الفتح محمد بن یمین الملوک معین امیر المؤمنین ادام الله دولته وحرس ذاته واعلی کلمته
ونصر الویته است

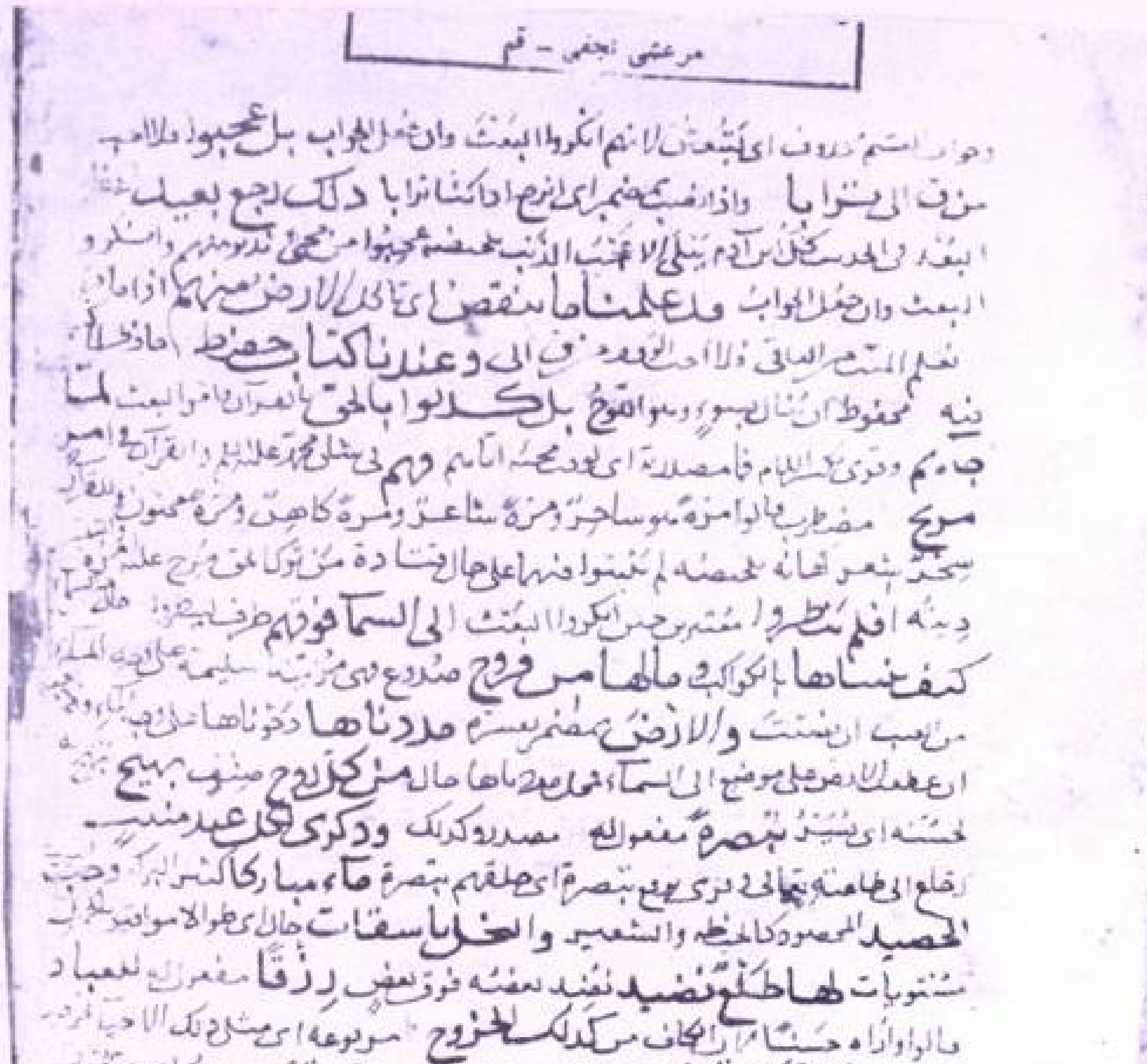
آغاز کتاب «ذخیرهٔ خوارزمشاهی» (ش ۲۸۷)

صفحه‌ای دیگر از « ذخیرهٔ خوارزمشاهی » (ش ۲۸۷)

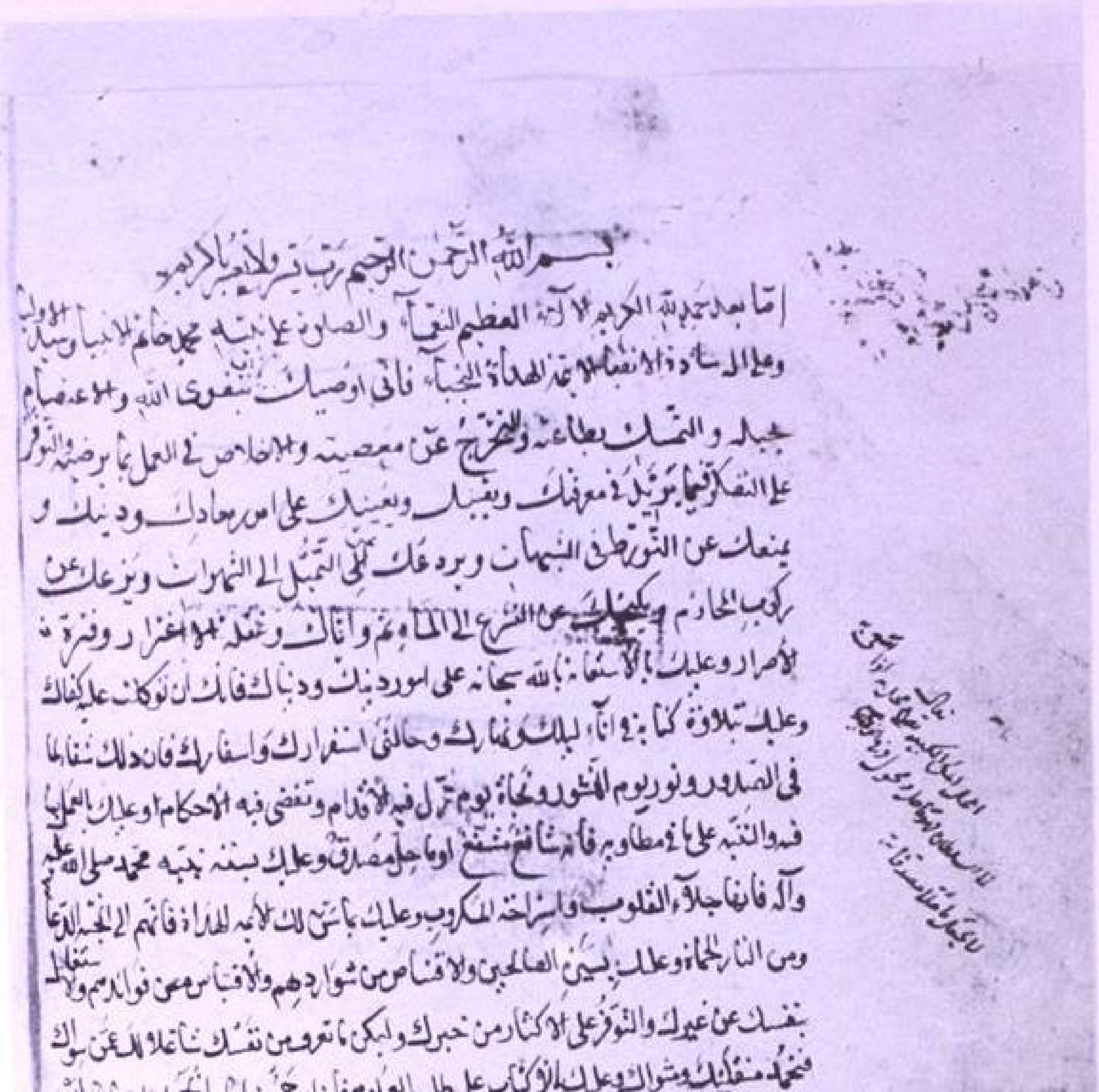

آغاز نسخهٔ «معانی القرآن» ابن النحاس (ش ۲۸۸)

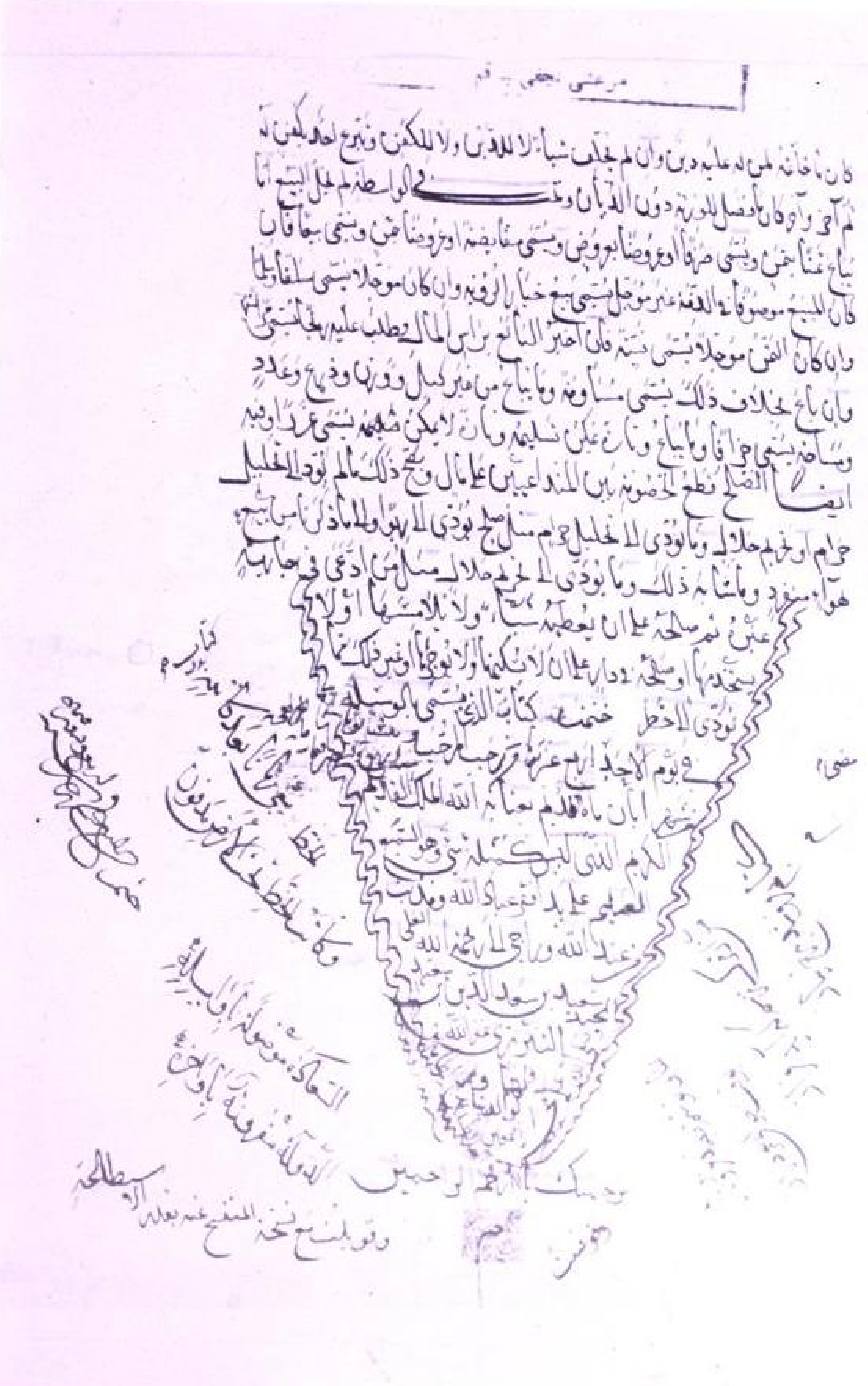

مرعشی نجفی – قم

بل عجبوا ... ذلك رجع بعيد ... قد علمنا ما تنقص الارض منهم ... وعندنا كتاب حفيظ ... بل كذبوا بالحق لما جاءهم فهم في امر مريج ... افلم ينظروا الى السماء فوقهم كيف بنيناها ... وما لها من فروج ... والارض مددناها ... من كل زوج بهيج ... تبصرة ... وذكرى لكل عبد منيب ... ماء مباركا ... الحصيد ... والنخل باسقات ... لها طلع نضيد ... رزقا للعباد ... كذلك الخروج ... كذبت قبلهم قوم نوح ... وقوم تبع كل كذب الرسل فحق وعيد ... افعيينا ... الاول ... بل هم في لبس من خلق جديد ... ولقد خلقنا الانسان ... ونحن اقرب اليه من حبل الوريد ... المتلقيان عن اليمين وعن الشمال قعيد

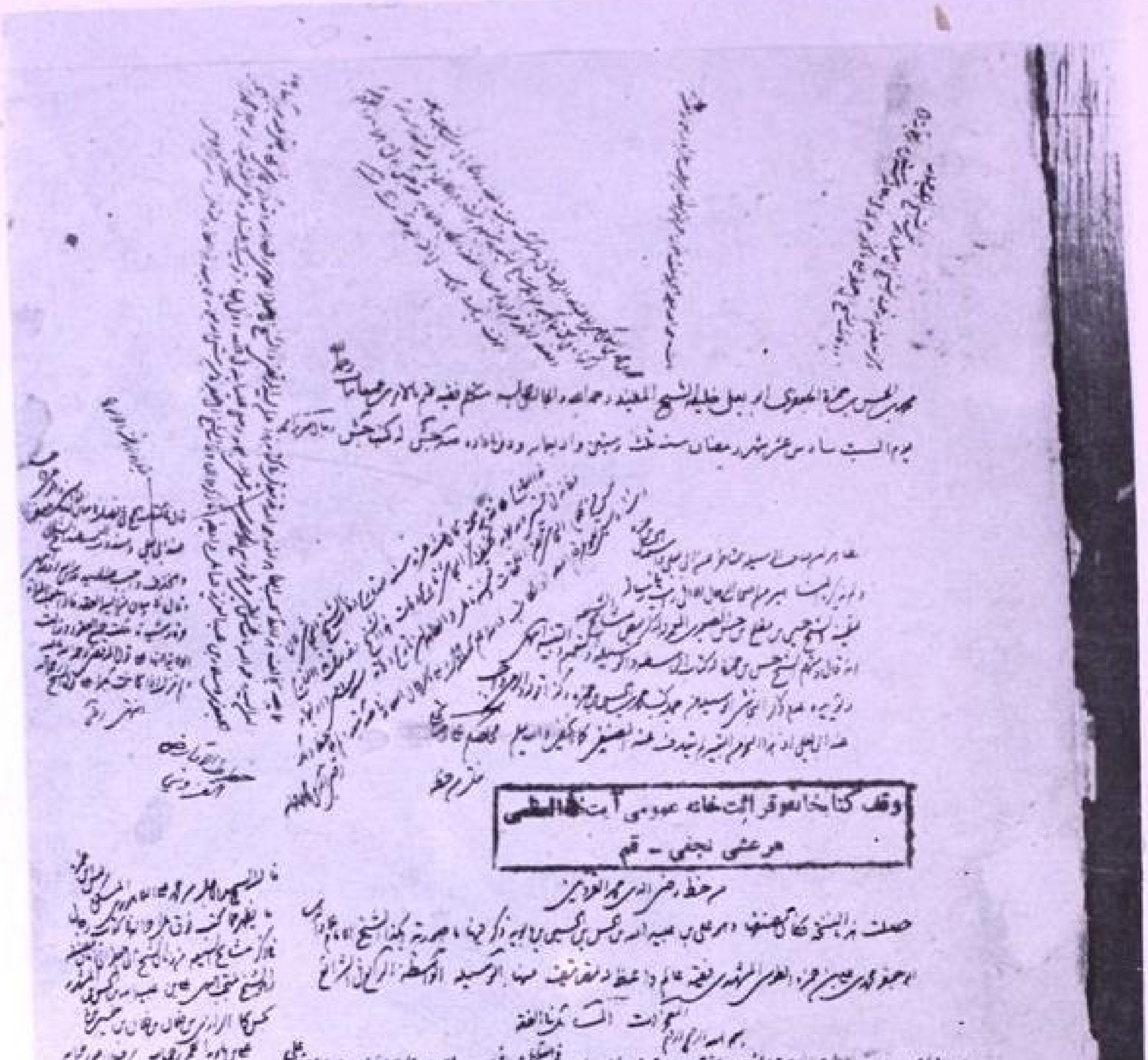
انجام نسخهٔ «معانی القرآن» (ش ۲۸۸)

بسم الله الرحمن الرحيم رب يسر ولا تعسر بالخير
اما بعد حمد الله الكريم لآلائه العظيم لنعمائه والصلوة على نبيه محمد خاتم الانبياء وسيد الاولياء
وعلى آله السادة الانقياء الائمة الهداة النجباء فاني اوصيك يا بني بتقوى الله والاعتصام
بحبله والتمسك بطاعته والتحرج عن معصيته والاخلاص في العمل بما يرضيه والتوفر
على التفكر فيما يزيد في معرفتك

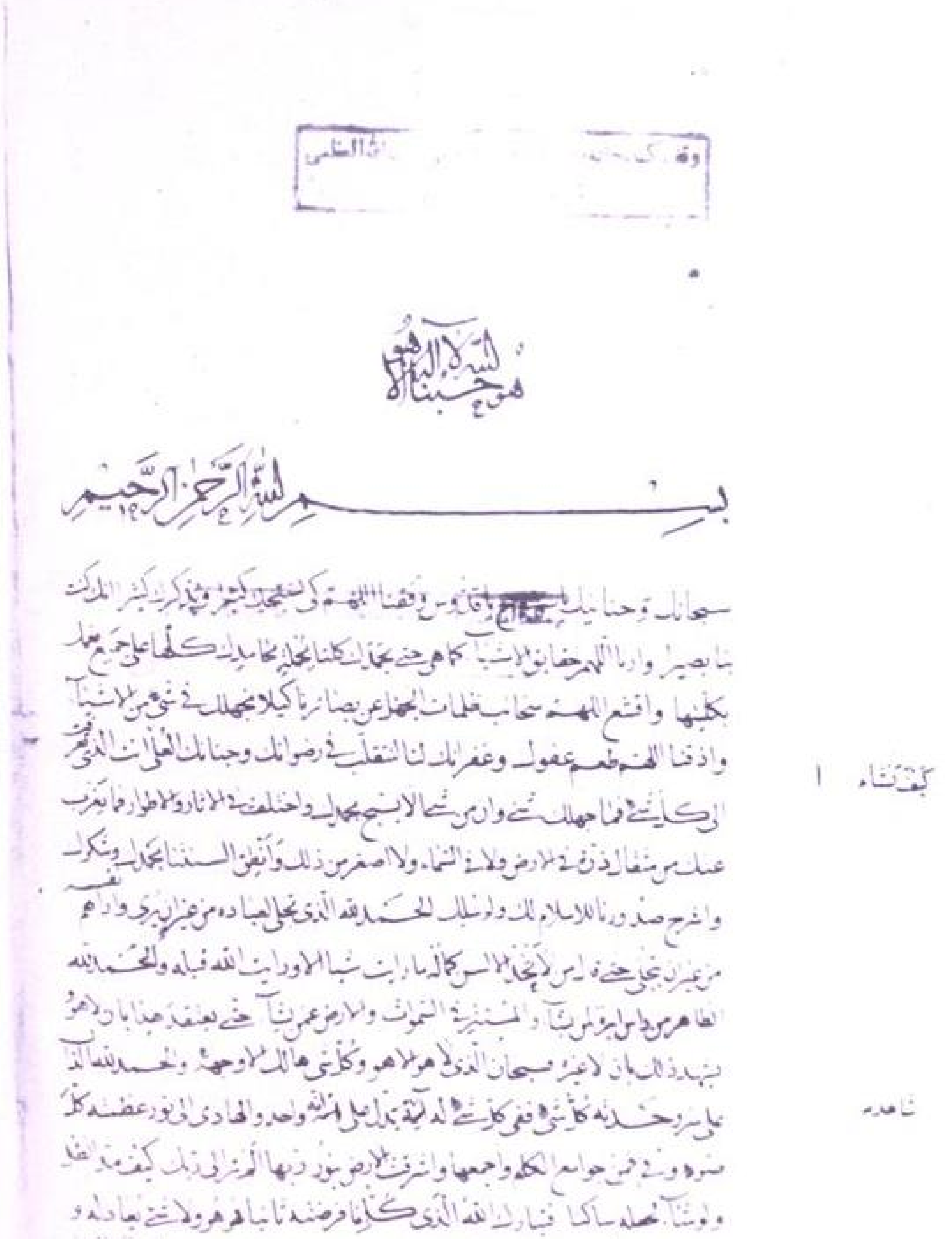
آغاز کتاب «الوسیلة» ابن حمزه (ش ۲۹۱)

كان ما خانه لمن له عليه دين وان لم يخلف شيئاً لا للدين ولا للكفن وتبرع احد بكفنه
ثم آخر ... وكان ما فضل للورثة دون الديان ... في الواسطة لم يحل البيع اما
باع ثمناً بثمن ويسمى صرفاً او عرضاً بعرض ويسمى مقايضة او عرضاً بثمن ويسمى بيعاً فان
كان المبيع موصوفاً في الذمة غير مؤجل يسمى بيع خيار الرؤية وان كان مؤجلاً يسمى سلفاً وسلماً
وان كان الثمن مؤجلاً يسمى نسيئة فان اخبر البائع برأس المال وطلب عليه ربحاً يسمى مرابحة
وان باع بخلاف ذلك يسمى مساومة وما يباع من غير كيل ووزن وذرع وعدد
ومساحة يسمى جزافاً وما يباع وما يمكن تسليمه وما لا يمكن تسليمه يسمى غرراً وفيه
ايضاً الصلح قطع الخصومة بين المتداعيين على مال ويصح ذلك ما لم يؤد الى تحليل
حرام او تحريم حلال وما يؤدي الى تحليل حرام مثل صلح يؤدي الى ...
هو ... وما شابه ذلك وما يؤدي الى تحريم حلال مثل من ادعى في جاريته
[illegible]

انجام کتاب «الوسیلة» ابن حمزه (ش ۲۹۱)

برگ الحاقی به «الوسیلة» بخط آقارضی قزوینی و میرزا عبدالله افندی (ش ۲۹۱)

هو حسبنا الله لا اله الا هو

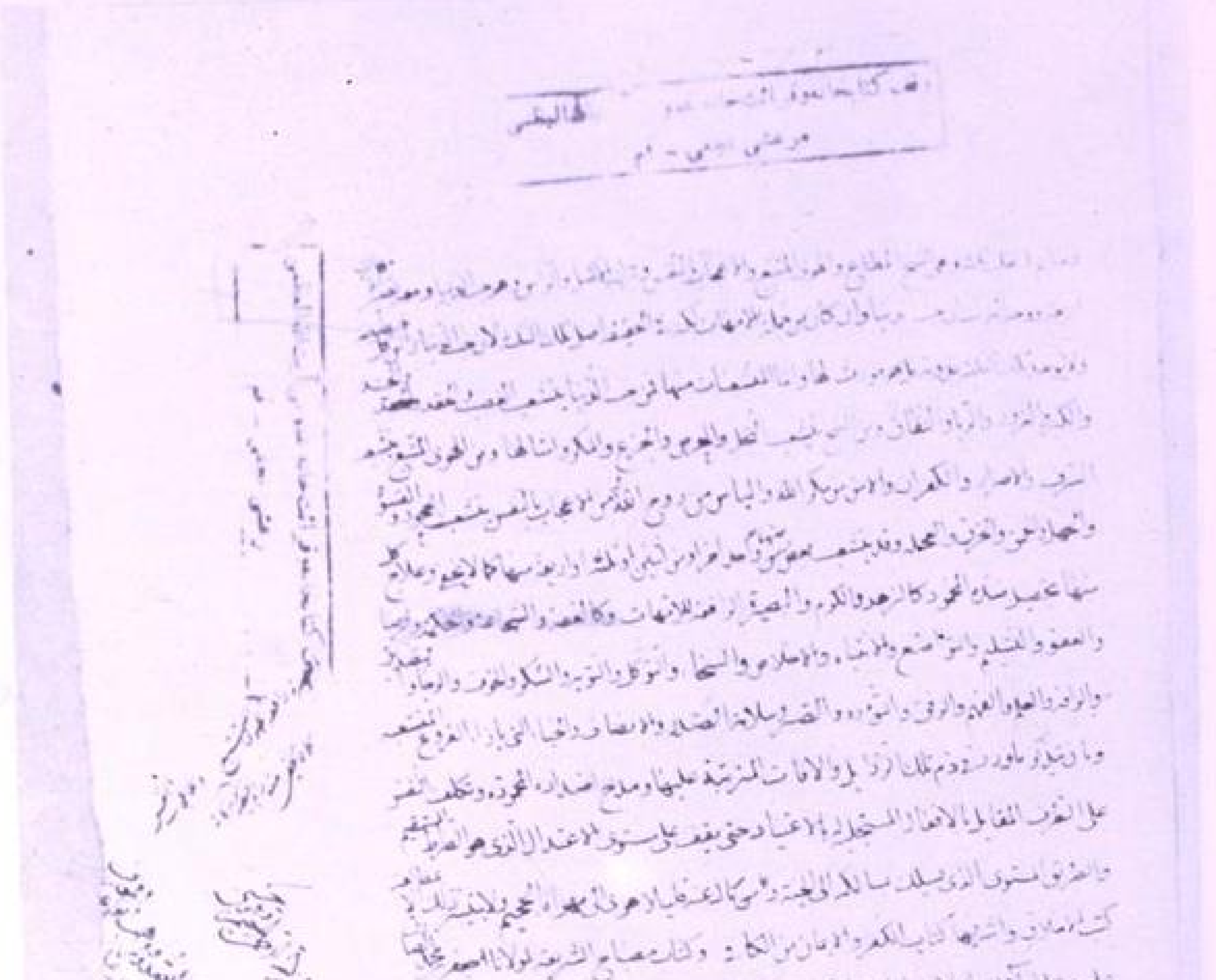
بسم الله الرحمن الرحيم

سبحانك وحنانيك [illegible] وفقنا اللهم لتسبيحك كثيرا ولذكرك كثيرا انك كنت
بنا بصيرا وارنا اللهم حقائق الاشياء كما هي حتى نجدك كلنا نحامدك كلها على جميع
بكليتها وافتح اللهم سحاب ظلمات الجهل عن بصائرنا كيلا نجهلك في شيء من الاشياء
واذقنا اللهم طعم عفوك ومغفرتك لنا لنتقلب في رضوانك وجنانك العاليات الذي فيه
اذ كان في ما جهلك شيء وان من شيء الا يسبح بحمدك واختلفت في الآثار والاطوار وما يعزب
عنك من مثقال ذرة في الارض ولا في السماء ولا اصغر من ذلك وانطق السنتنا بحمدك وشكرك
واشرح صدورنا للاسلام لك ولسبيلك الحمد لله الذي تجلى لعباده من غير ان يرى وارا هم
من غير ان يتجلى [illegible] الناس كانما رأيت شيئا الا ورأيت الله قبله والحمد لله
الظاهر [illegible] والمستتر في السموات والارض [illegible] حتى يعتقد [illegible] بان لا هو
[illegible] ذلك البيان لا غير سبحان الذي لا هو الا هو وكل شيء هالك الا وجهه والحمد لله الذي
[illegible] وحدانيته كل شيء ففي كل شيء له آية تدل على انه واحد والهادي الى نوره عظمته كل
[illegible] من جوامع الكلم واجمعها واشرقت الارض بنور ربها [illegible] كيف مد الظل
ولو شاء لجعله ساكنا فتبارك الله الذي [illegible]
[illegible] وصل اللهم على [illegible] وقائد الاخيار [illegible] المخلوق من نور [illegible]
[illegible] والكرسي [illegible] محمد المبعوث على الانس والجان [illegible]
في جميع الكتب [illegible] صاحب لواء الحمد والمقام المحمود [illegible]

كيف شاء ۱

شاهد

آغاز «شرح توحید» قاضی سعید قمی (ش ۲۹۳)

انجام «شرح توحید» با اجازهٔ قاضی سعید قمی (ش ۲۹۳)

... من الصانع حيث يقولون ان الاشياء على غير حقيقة لو خلقت بالاهمال من غير ان يكون لها صانع راعى الحكمة في خلقها

... عن عيسى عن جعفر بن محمد بن الشجاعي عن الحوذي رفعه الى ابي عبد الله عليه السلم سئل عن التناسخ قال فمن نسخ الاول

... على حدوث العالم ... على ... والحاصل ان قولهم بالتناسخ انما كان لعدم القول بالصانع فلاجرم سيلزمهم ازلية كل

من القول ... اول لبطلان التناسخ الافراد المترتبة فيلزم عدم القول بصانع للروح والبدن الاول فهذا الكلام لدفع ما هو مبنى قولهم

بالتناسخ حيث يزعمون انه يلزمهم والقول به لعدم القول بالصانع ... حدوثه عن محمد بن عيسى عن جعفر بن

عيسى عن علي بن يونس بن بهمن قال قلت للرضا جعلت فداك ان اصحابنا قد اختلفوا فقال في اي شيء اختلفوا فتداخلني من ذلك

شيء فلم يحضرني كلاما قلت جعلت فداك من ذلك ما اختلف فيه زرارة وهشام بن الحكم فقال زرارة النفي ليس بشيء وليس

بمخلوق وقال هشام ان النفي شيء مخلوق فقال لي قل في هذا بقول هشام ولا تقل بقول زرارة   قد تشرفت بتسويد

هذه النسخة الشريفة المنيفة من نسخة الاصل التي مر عليها المقام مرارا وهو استادنا الامام العالم

الفاضل الكامل البدل تحرير معارج المعقول ناهج مناهج المنقول حاوي الفروع والاصول علامة

العلماء قدوة طوائف الام مطلع كواكب الشرف والسعادة منبع كواكب الافادة والافاضة فارس

مضمار الانظار الدقيقة غايص بحار الافكار العميقة مفتاح ابواب النجاح مصباح محراب

الصلاح الفائق على المراتبة المتأخر السابق في حلبة الفضائل والفواضل فرسان

الاوائل والاواخر مولانا محمد باقر لا زال الحل جواهر افاداته جاليا لابصار البصيرة

من ظلمة الجهالة وجاليا لانوار الهداية والدلالة لا برحت مدار افلاك ...

العلى دائرة على الاستواء والتوالي وانا العبد المغترف من بحار انواره

علومه والمستفيض من عين حيوة آدابه ورسومه الراجع

عقبات الشبهات عن السبيل بطي مدارجه والمتباعد

التشكيكات عن الطريق بسلوك مناهجه عبد الرضا

وفقه الله لمراضيه وجعل مستقبل حاله خيرا من

ماضيه في شهر شوال من شهور سنة ١٠٧٧

سبع وسبعين والف الهجرية على الصادع

بها واله الف صلوة وتحية في

محروسة اصفهان صينت عن

الجور والطغيان حامدا

مصليا داعيا

مستغفرا

بسم الله الرحمن الرحيم

انهاه المولى الفاضل الصالح التقي الذكي مولانا عبد الرضا الكاشاني

وفقه الله تعالى للوصول الى اعلى درجات الكمال في العلم والعمل اما

وتدقيقا وتصحيحا في مجالس آخرها منتصف ايام شهر ربيع الاول

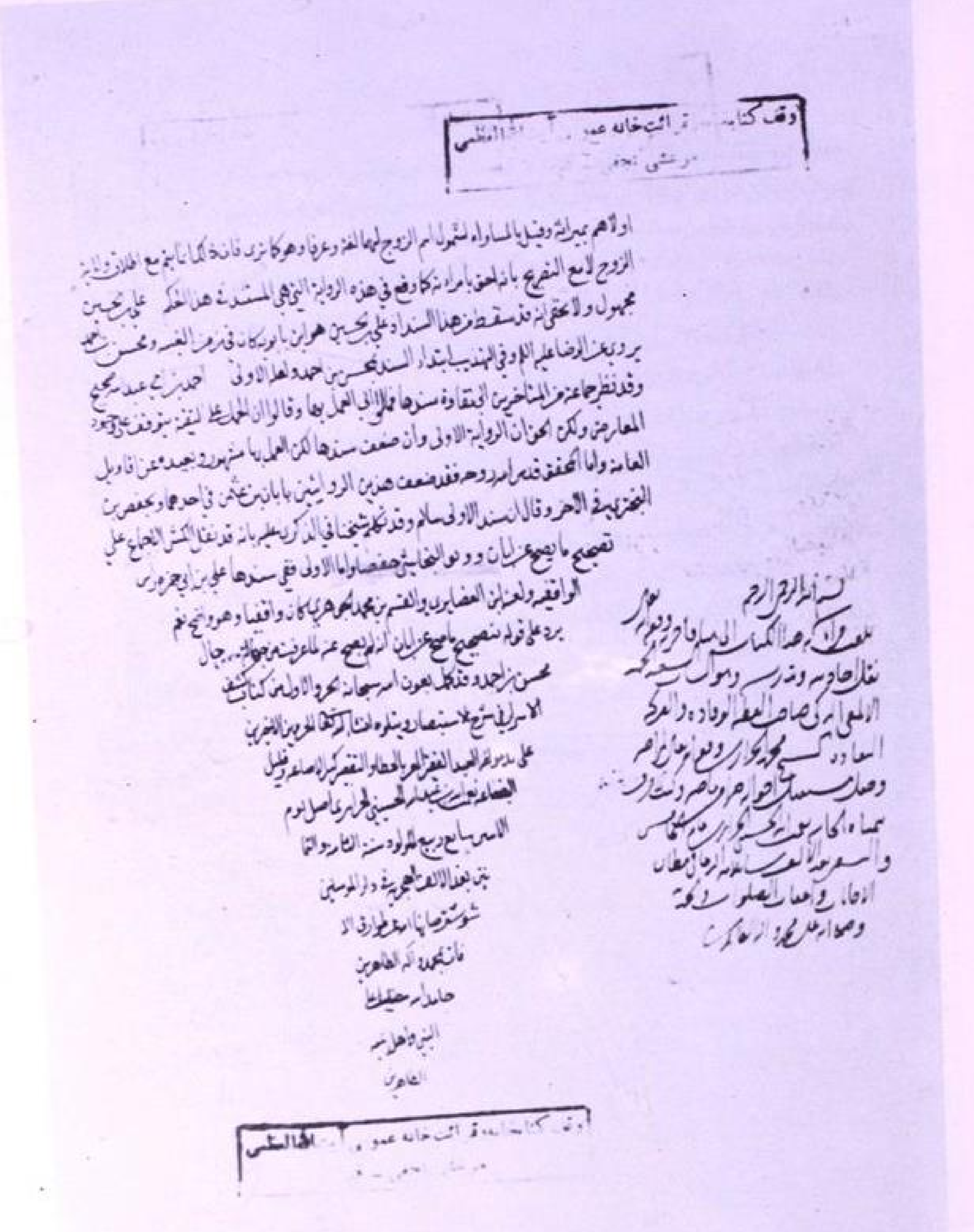
شهور سنة ثمان وسبعين بعد الالف من الهجرة واجزت

له دام تاييده ان يروي عني جميع مجلدات هذا الكتاب وساير

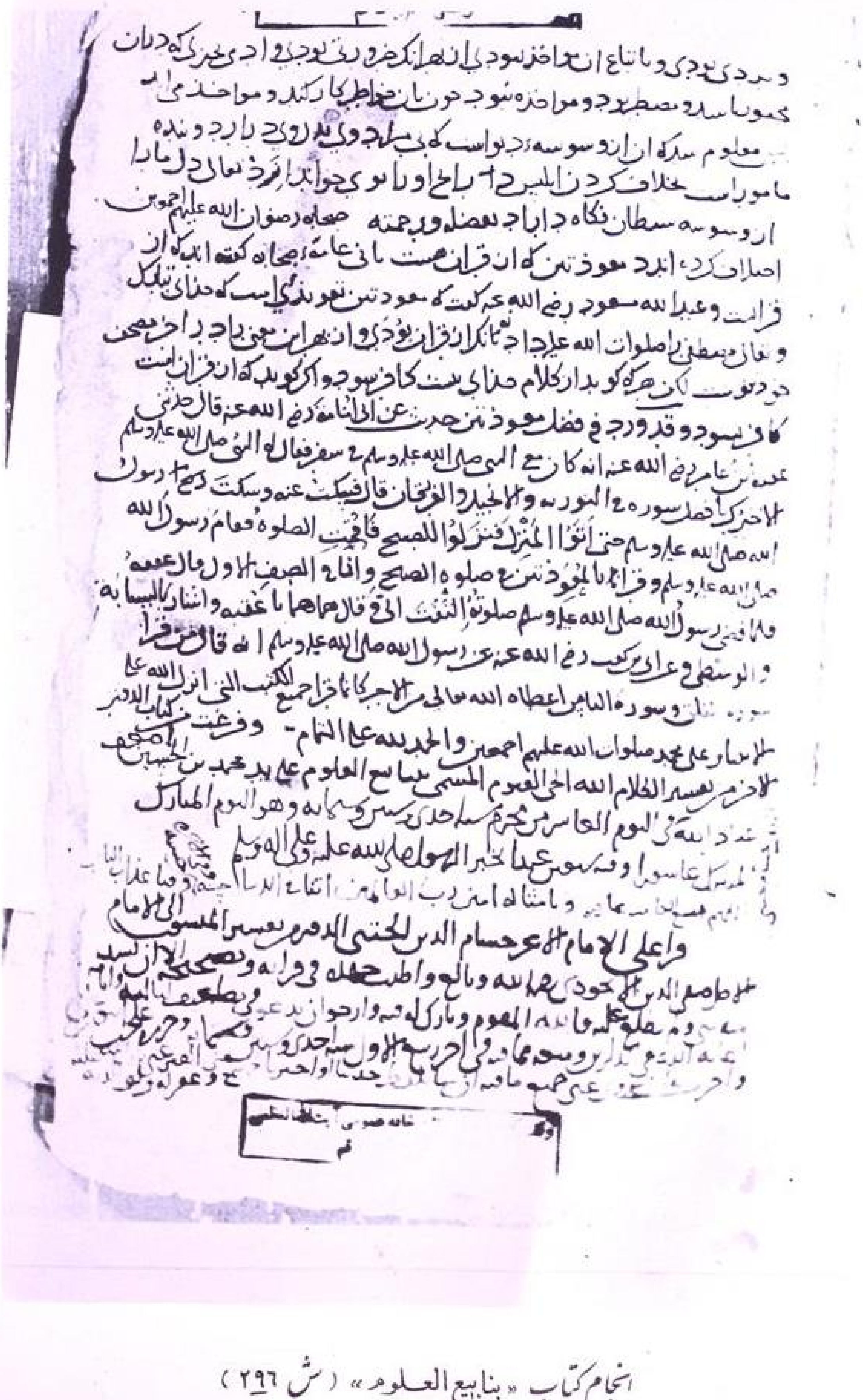
مؤلفاتي وكتب الخاطي الخاسر مؤلفه محمد باقر بن محمد تقي عفي عنهما

حامدا مصليا مسلما

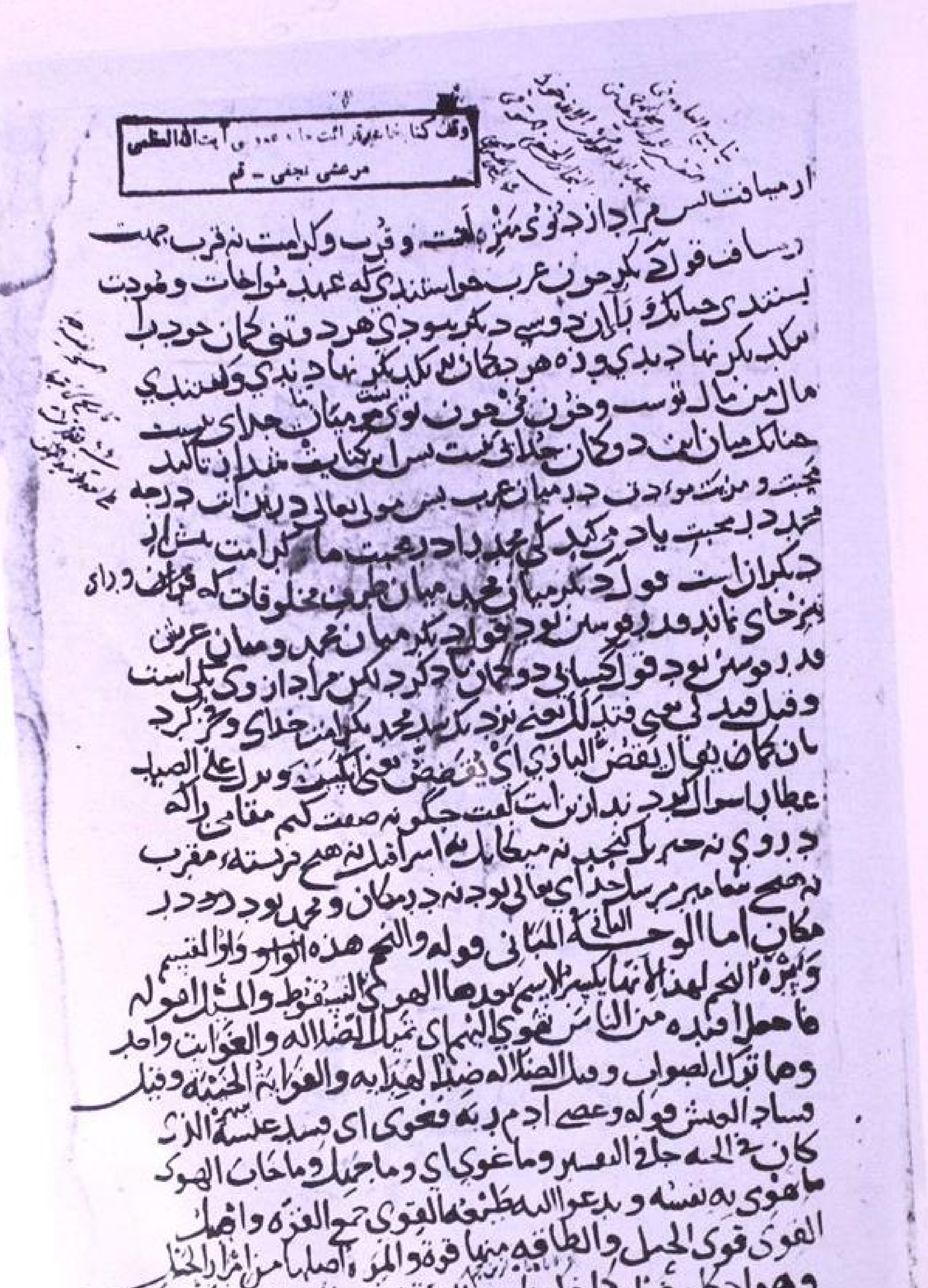
انجام کتاب «بحار الانوار» با انهاء علامهٔ مجلسی (ش ٢٩٥)

صفحه‌ای از «کشف الاسرار» با اجازه بخط سید نعمت الله جزائری (ش ۲۹۷)

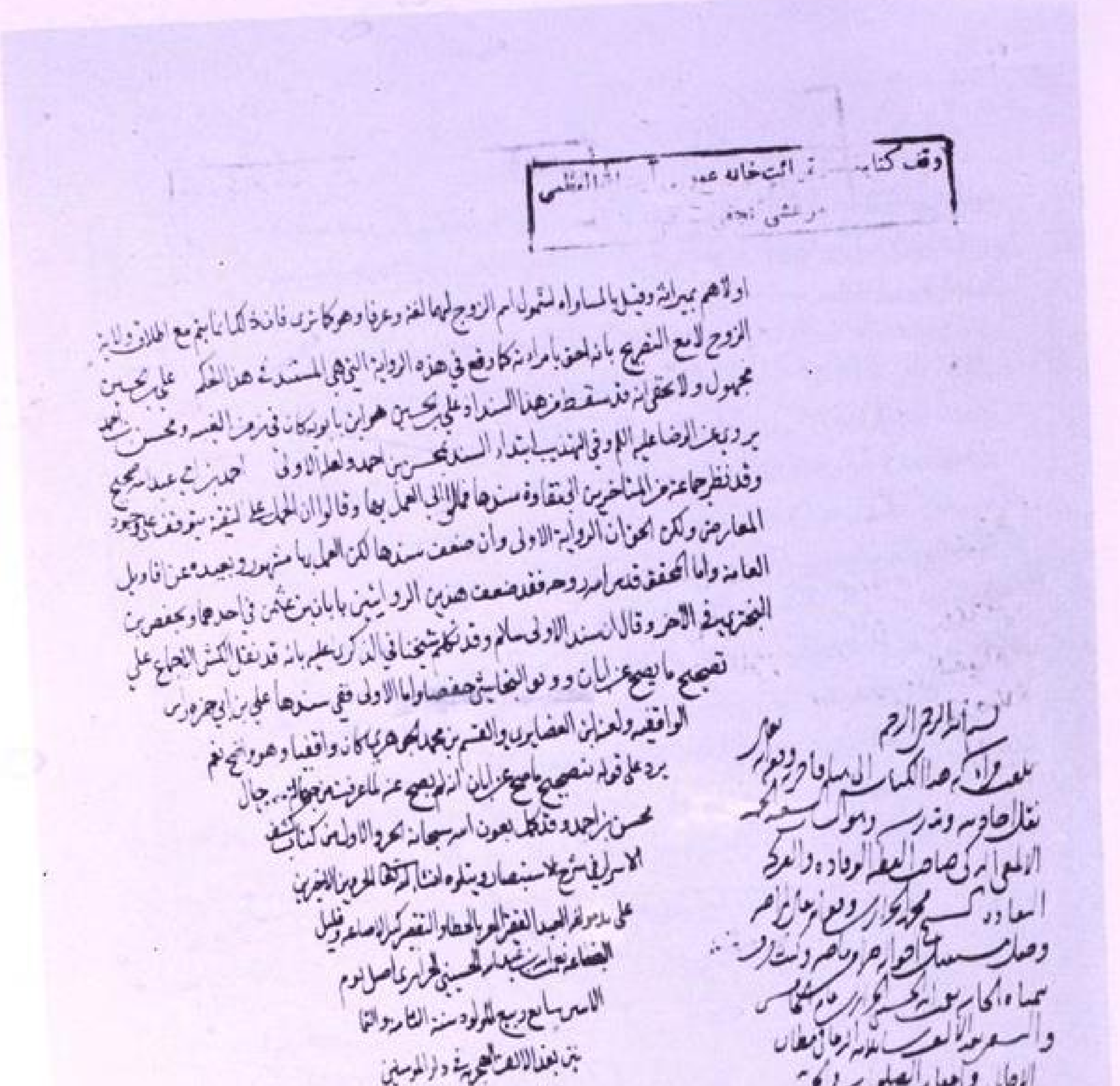

قرائت و عبدالله مسعود رضی الله عنه گفت که معوذتین تعویذی است که خدای تبارک
و تعالی مصطفی را صلوات الله علیه داد [illegible]
[illegible]
کان سود و قد ورد فی فضل معوذتین حدیث عن ابی امامة رضی الله عنه قال حدثنی
عقبة بن عامر رضی الله عنه انه کان مع النبی صلی الله علیه و سلم فی سفر فقال له النبی صلی الله علیه و سلم
الا اخبرک بافضل سورة فی التوریة والانجیل والزبور والفرقان قال فسکت عنه و سکت [illegible] رسول
الله صلی الله علیه و سلم حتی اتوا المنزل فنزلوا للصبح فاقیمت الصلوة فقام رسول الله
صلی الله علیه و سلم و قرأ بالمعوذتین فی صلوة الصبح [illegible]
[illegible]
والحمد لله علی التمام. و فرغت من کتابة [illegible]
تفسیر الکلام [illegible] المسمی ینابیع العلوم علی ید محمد بن الحسین
[illegible] فی الیوم العاشر من محرم [illegible] و هو الیوم المبارک
[illegible]

انجام کتاب «ینابیع العلوم» (ش ۲۹۶)

از میان [illegible]
مراد از دنو منزلت است و قرب و کرامت نه قرب جهت
و مسافت قوله [illegible] چون عرب خواستندی که عهد مواخات و مودت
ببستندی چنانکه [illegible] با یار خویش دیگر بودی هر دو تیر کمان خود را
یک با دیگر نهادندی بوده هر دو کمان یک با دیگر نهادندی و گفتندی
مالی من مالک [illegible] و خون [illegible] میان ما جدای نیست
چنانکه میان این دو کمان جدای نیست [illegible] کنایت شد از تاکید
محبت و [illegible] مودت [illegible] میان عرب [illegible] حق تعالی درین ایت درجه
محمد در محبت یاد [illegible] محمد [illegible] در محبت [illegible] کرامت مثل از
دیگران است قوله [illegible] میان محمد میان [illegible] مخلوقات که [illegible] و رای
[illegible] قوله [illegible] میان محمد و میان عرش
[illegible] دو کمان [illegible] مراد از [illegible] است
و قیل [illegible] محمد [illegible] خدای [illegible]
[illegible] الباذی ای [illegible] علی الصید
[illegible] ازین ایت [illegible] صفت کنم مقامی را که
در وی نه [illegible] نه میکائیل نه اسرافیل نه هیچ فرشته مقرب
نه هیچ پیغامبر مرسل خدای تعالی بود نه در مکان و محمد بود در
مکان اما الوجه الثانی المبانی قوله والنجم هذه الواو واو القسم
[illegible] النجم [illegible] الهوی السقوط والمنزل [illegible] قوله
ما ضل [illegible] من الناس [illegible] الضلاله والغوایه واحد
وهما ترک الصواب و قیل الضلاله ضد الهدایه والغوایه [illegible] وقیل
فساد العیش قوله و عصی ادم ربه فغوی ای فسد علیه الذی
کان فیه [illegible] وما غوی ای [illegible] الهوی
ما یهوی به نفسه و یدعو الیه طبعه القوی جمع القوه و اصل
القوی قوی الحبل والطاقه منها قوه والمره اصلها من امرار الحبل
وهو احکام فتله کما ذکرنا و ذلک یقتضی جمع القوه الی القوه

آغاز نسخهٔ «ینابیع العلوم» لؤلؤی (ش ۲۹۶)

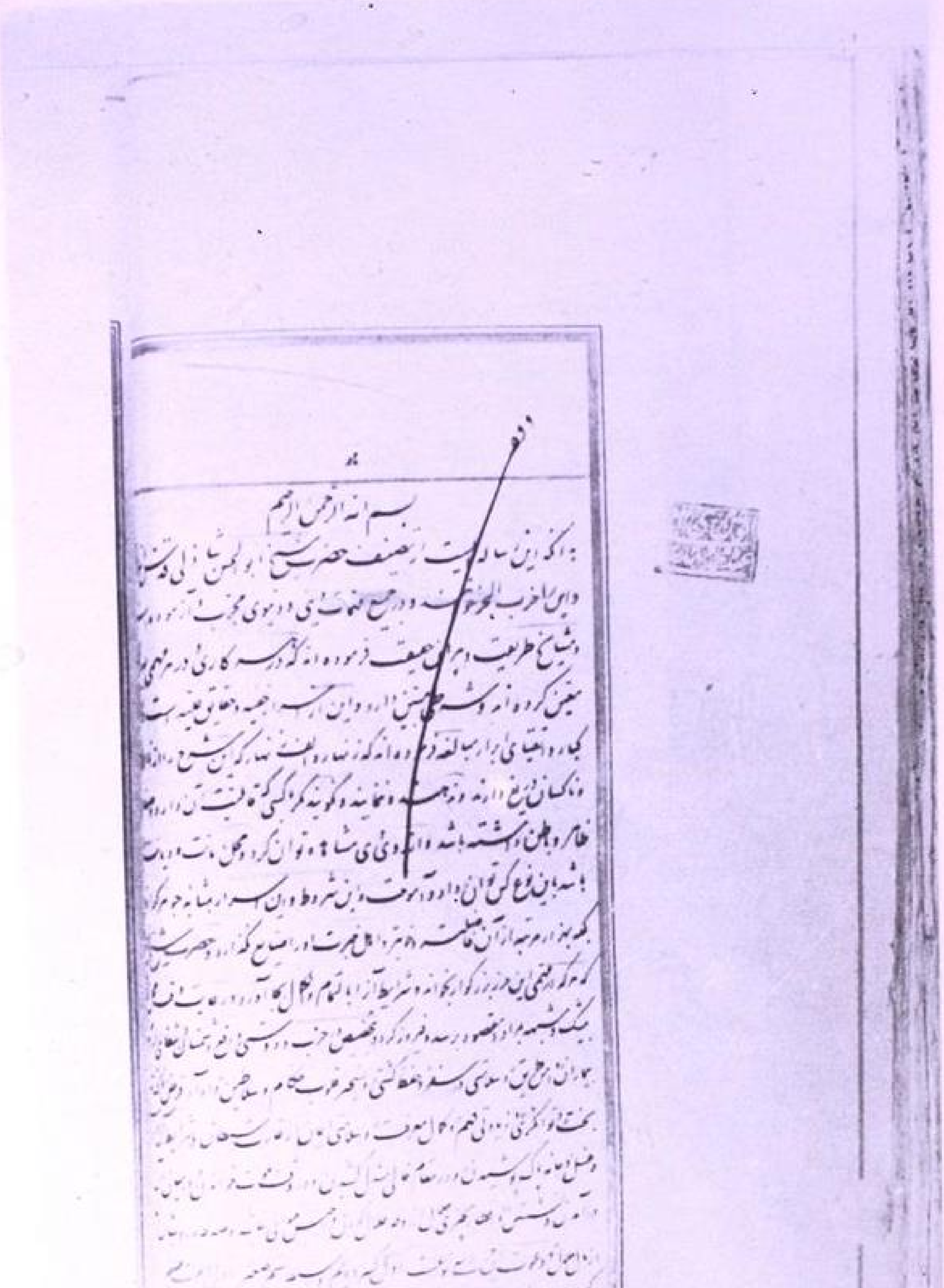

صفحه‌ای از «کشف الاسرار» با اجازه بخط سید نعمت الله جزائری (ش ۲۹۷)

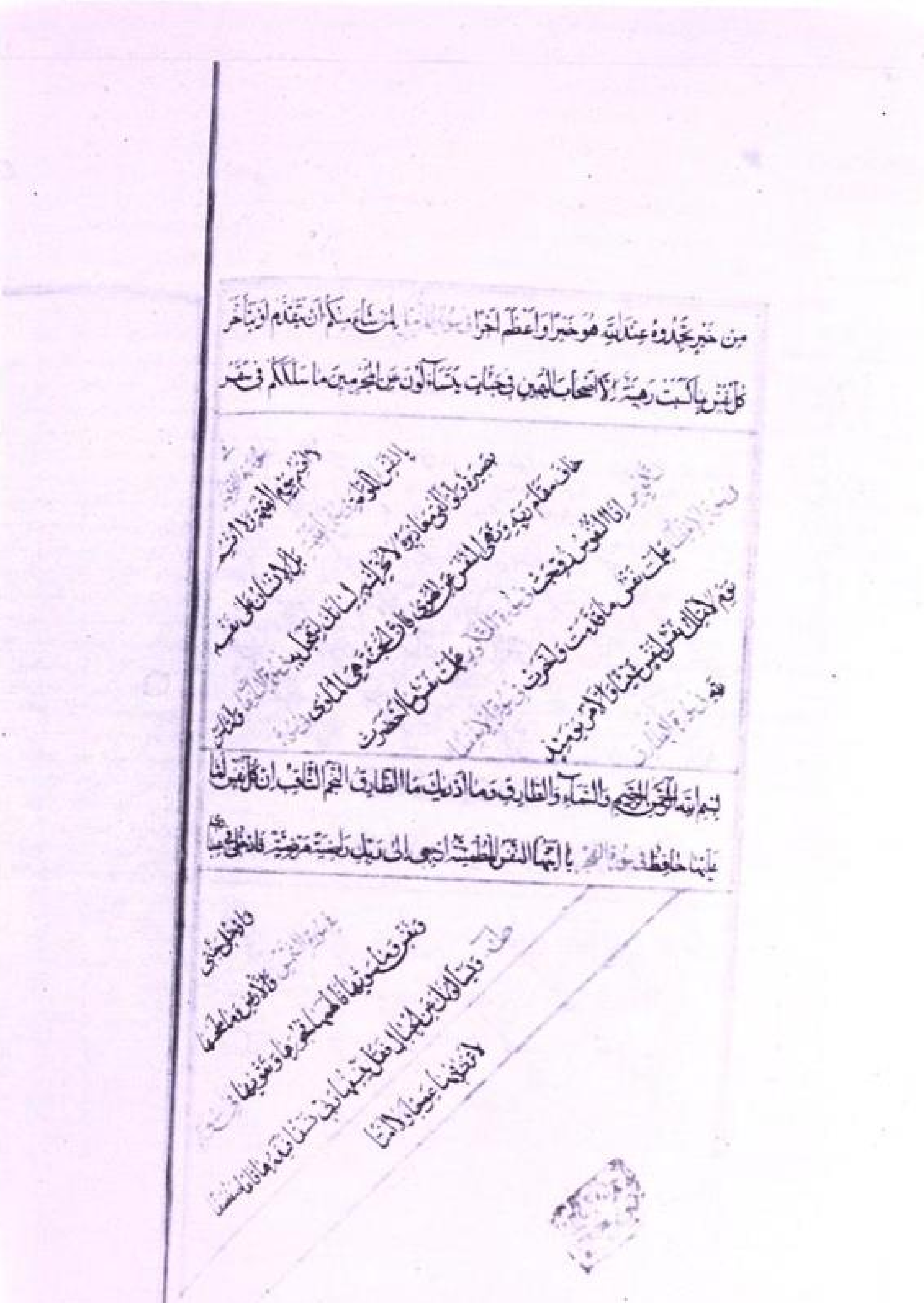
مزية اما مسجد الكوفة والحاير فالرواية المعتبرة الواردة في الاتمام فيهما انما وردت بلفظ حرم امير المؤمنين
وحرم الحسين عليهما السلام وفي هذا اللفظ اجمال لكن قال المحقق في المعتبر ينبغي تنزيل حرم امير المؤمنين
عليه السلام على مسجد الكوفة خاصة اخذا بالمتيقن ولم يتعرض لحرم الحسين عليه السلام وينبغي اختصاصه
بالحاير ايضا وقال ابن ادريس يستحب الاتمام في اربعة مواطن في السفر في نفس المسجد الحرام وفي نفس
مسجد المدينة ومسجد الكوفة والحاير وعمم الشيخ في كتابي الاخبار الحكم في البلدان الثلاثة والحاير
وحكى الشهيد عن المحقق انه حكم في كتاب له في السفر بالتخيير في البلدان الاربعة في الحاير المقدس
لورود الحديث بحرم الحسين وقدر بخمسة فراسخ وباربعة فراسخ وذكر ابن ادريس ان المراد بالحاير ما دار
سور المشهد والمسجد عليه لان الحاير في لسان العرب الموضع الذي يحار فيه الماء وذكر الشهيد
في ذكرى ان في هذا الموضع حار الماء لما امر المتوكل باطلاقه على قبر الحسين عليه السلام ليعفيه فكان
لا يبلغه انتهى والاخبار التي وردت مختلفة في تحديد حرم الحسين عليه السلام منزلة على مراتب الفضيلة
والافضلية محمد بن يعقوب ضعيف وكذا الثالث لكن قد تحقق ما في حال محمد بن سنان من الجهة
والختم اللهم بحق محمد وعلي وفاطمة والحسن والحسين والائمة عليهم السلام ان تعصمنا بخير وان
تنفع بهذا الكتاب كما نفعت باصله وقد تم هذا المجلد الثالث من كتاب كشف الاسرار في
شرح الاستبصار ... خامس عشر من ذي القعدة سنة الاربع والمائة بعد الالف
على يد العبد الفقير المعترف بالخطا والتقصير ابن عبد الرشيد محمد صالح الحسيني ...

بسم الله الرحمن الرحيم
[illegible]
الاولى [illegible]
والالف [illegible] هذه الكلمات
مولانا المحدث [illegible] نعمة الله الموسوي
الحسيني الجزائري [illegible]
[illegible]

انجام کتاب «کشف الاسرار» سید نعمت الله جزائری با نشانی تصحیح بخط مؤلف (ش ۲۹۸)

بسم الله الرحمن الرحیم

صفحه ای از کتاب دعا (ش ۳۰۰)

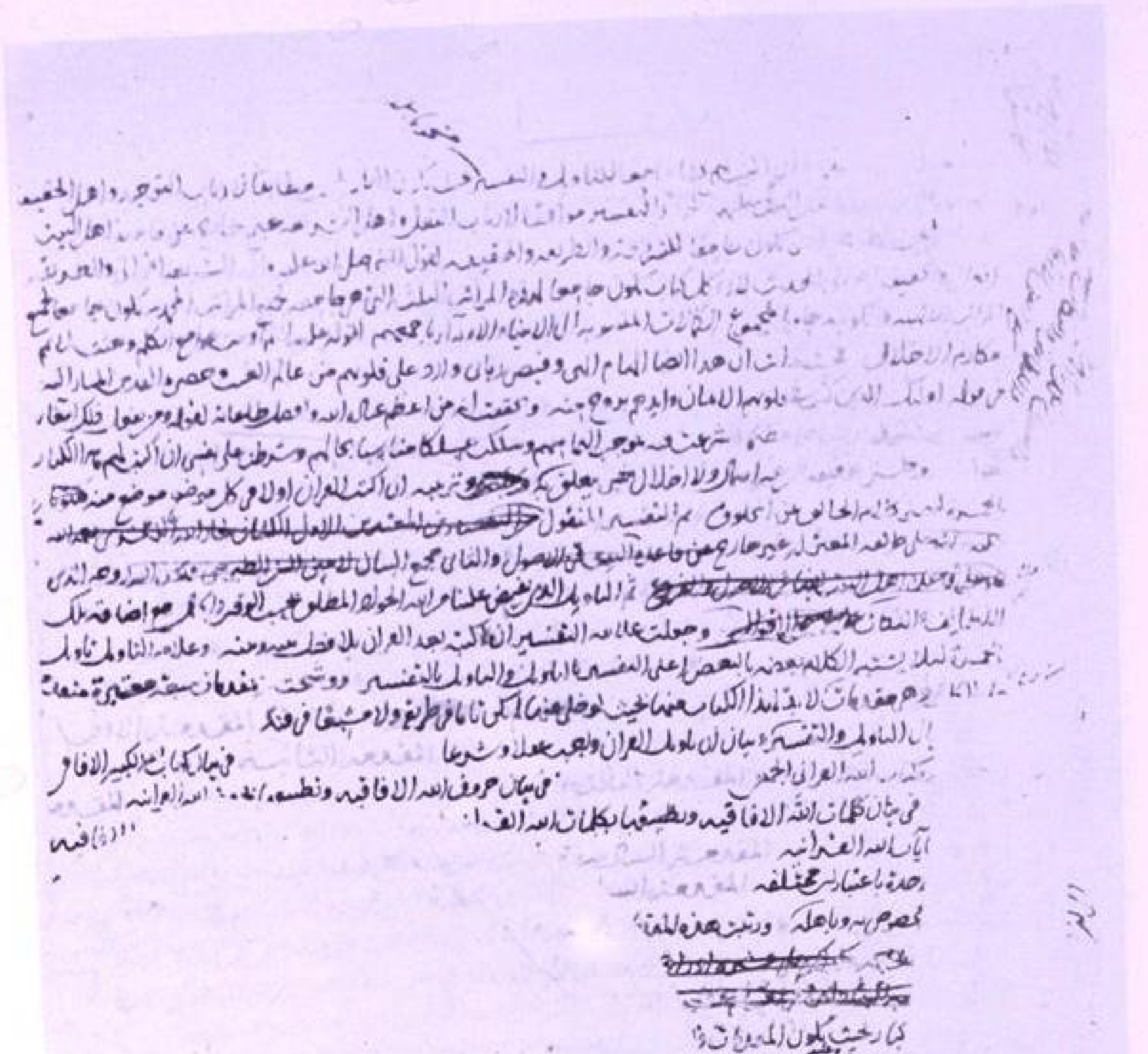
من خیر تجدوه عند الله هو خیرا و اعظم اجرا ... لمن شاء منکم ان یتقدم او یتأخر

کل نفس بما کسبت رهینة الا اصحاب الیمین فی جنات یتساءلون عن المجرمین ما سلککم فی سقر

بسم الله الرحمن الرحیم والسماء والطارق وما ادریک ما الطارق النجم الثاقب ان کل نفس لما

علیها حافظ ... یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربک راضیة مرضیة فادخلی فی عبادی

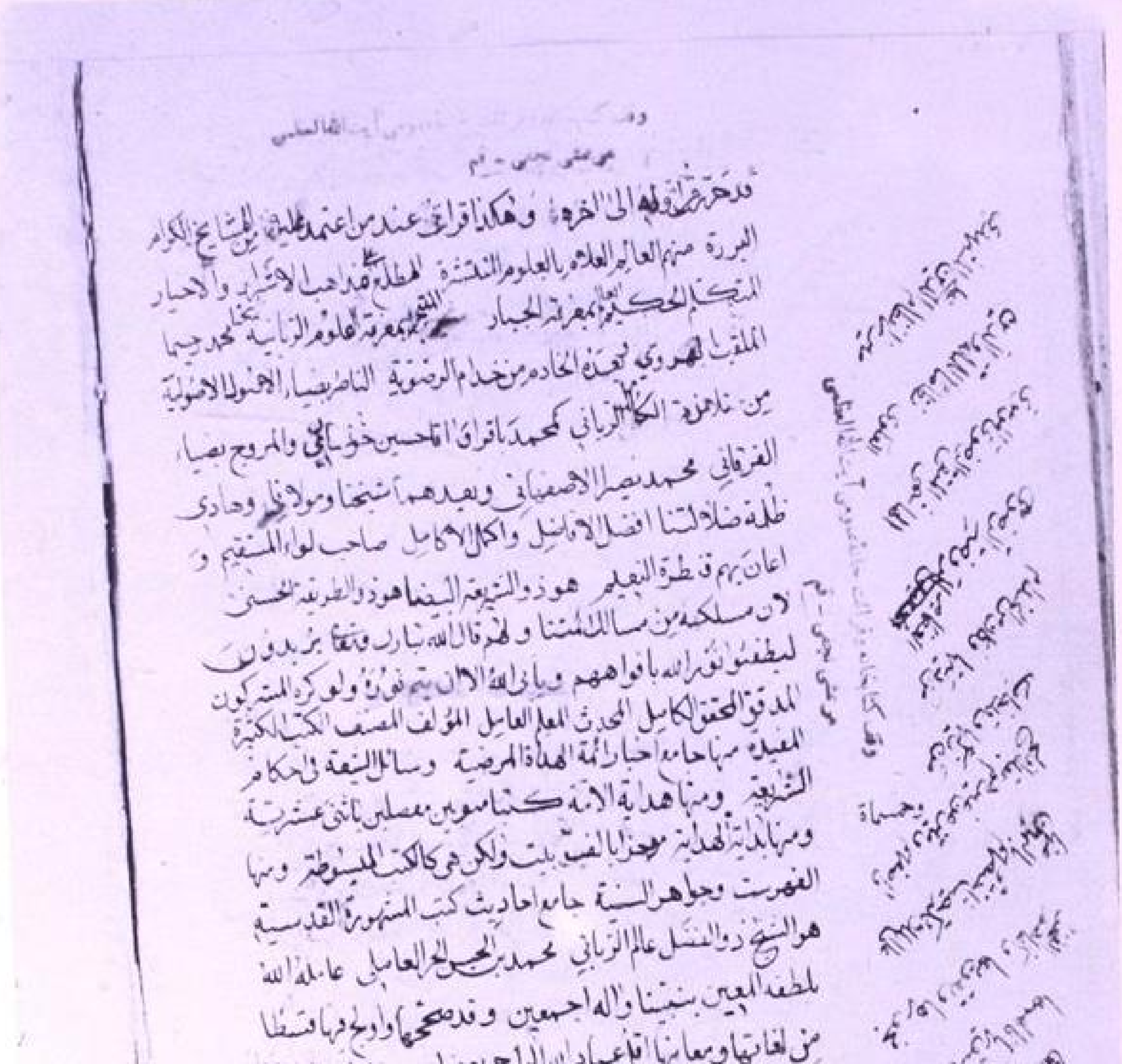
صفحه‌ای از جنگ (ش ۳۰۰)

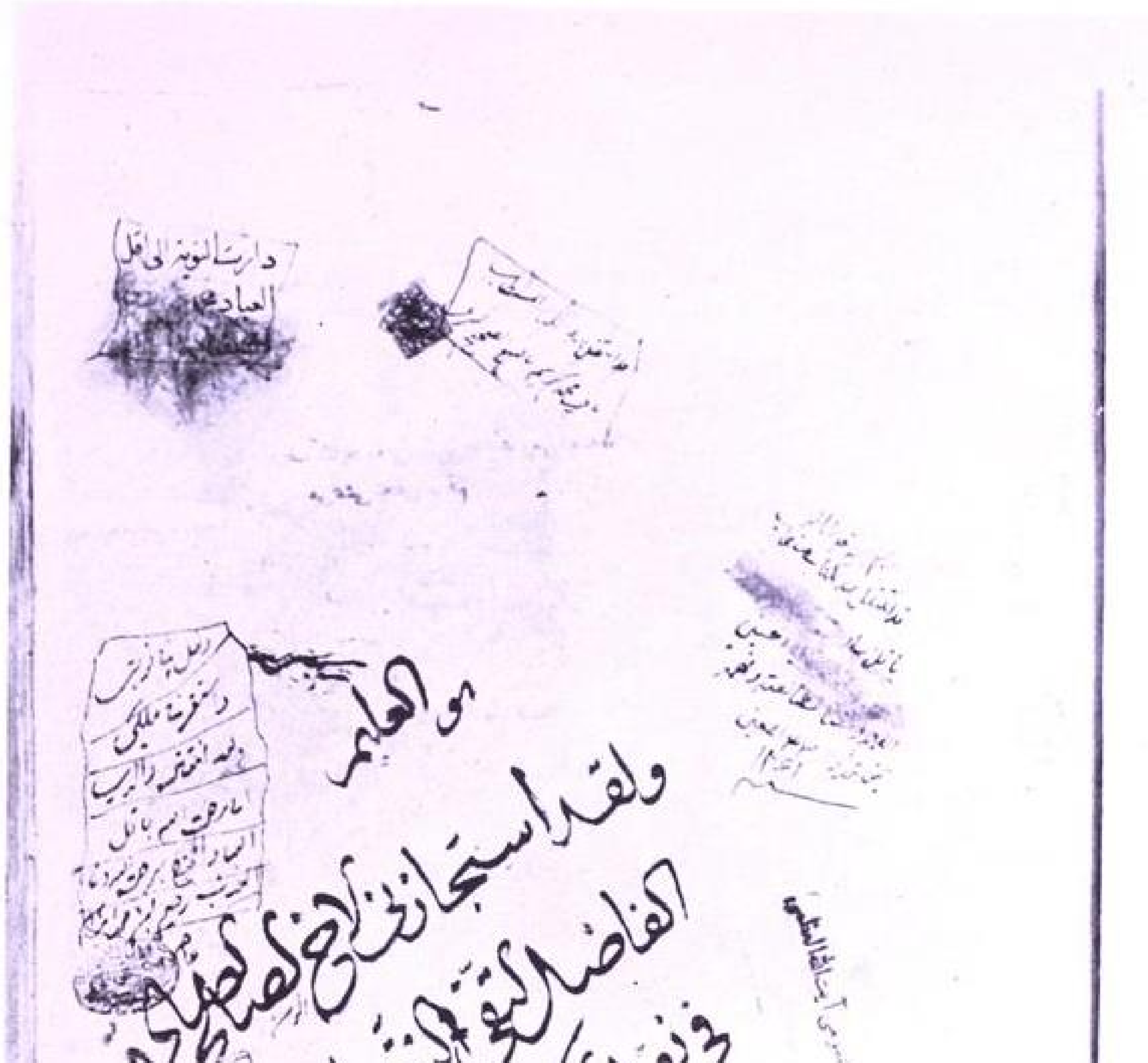
آغاز نسخهٔ «المحیط الأعظم» (ش ۳۰۱)

صفحه‌ای از کتاب «المحیط الأعظم» (ش ۳۰۱)

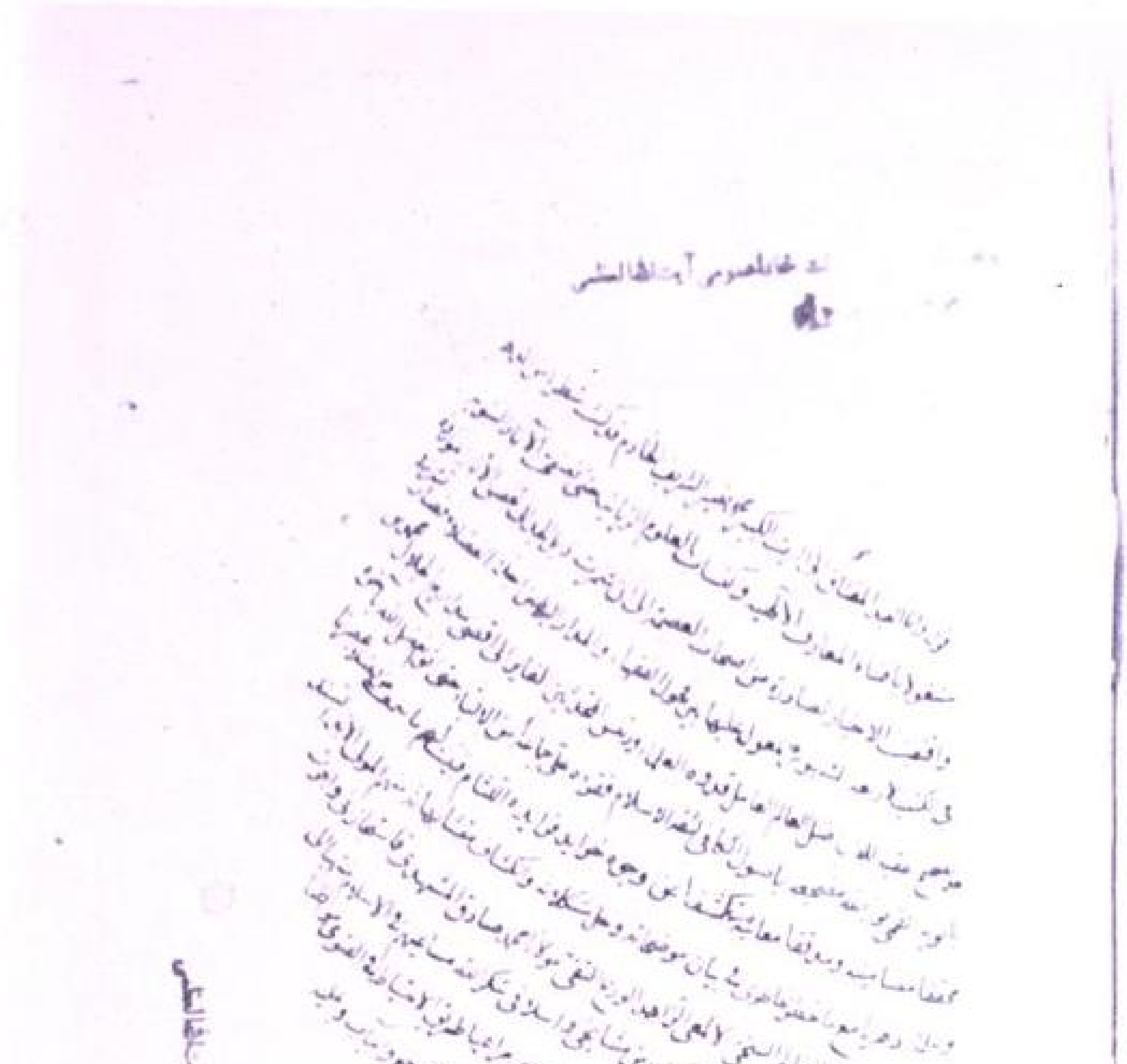

قد حرر قوله الى اخره وهكذا قرائتي عند من اعتمد عليه من المشايخ الكرام
البررة منهم العالم العلامة بالعلوم المتشتتة المطلع مذاهب الاشراف والاحبار
المتكلم الحكيم بمعرفة الجبار العليم بمعرفة العلوم الربانية محمد رحيما
الملقب المهدوي نعمة الخادم من خدام الرضوية الناظر بصيرا الاصول الاصولية
من تلامذة الكامل الرباني محمد باقر ابن الحسين خوانساري والمروج بضياء
الفرقاني محمد نصير الاصفهاني وبعدهما شيخنا ومولانا وهادي
طلبة ضلالتنا افضل الاماثل واكمل الاكامل صاحب لواء المستقيم و
اعان بهم قطرة التعليم هو ذو الشريعة البيضاء هو ذو الطريقة الحسنى
لان مسلكه من مسالك ائمتنا ولهم قال الله تبارك وتعالى يريدون
ليطفئوا نور الله بافواههم ويابى الله الا ان يتم نوره ولو كره المشركون
المدقق المحقق الكامل المحدث المعلم العامل المؤلف المصنف الكتب الكثيرة
المفيدة منها جامع اخبار ائمة الهداة المرضية وسائل الشيعة في احكام
الشريعة ومنها هداية الامة كتابا مبوبين مفصلين باثنى عشرية
ومنها بداية الهداية مع جزا بالفهرست ولكن هو كالكتب المبسوطة ومنها
الفهرست وجواهر السنية جامع احاديث كتب المشهورة القدسية
هو الشيخ ذو الفضل عالم الرباني محمد بن الحسن الحر العاملي عامله الله
بلطفه الجلي بنبينا واله اجمعين وقد صححها واوضح فيها قسطا
من لغاتها ومعانيها اقل عباد الله الراجي عفو الله وغفرانه ابن
التقوي ... حاج الحرمين الشريفين حاجي قربان علي الخراساني
المشهدي الملا امامي ابو الفاضل محمد صادق اللهم ارحمهما واياها
والمؤمنين والمؤمنات والمسلمين والمسلمات بمجيب الدعوات كما ربياني
صغيرا قد تم في الليل الثلاثا من شهر شعبان المعظم سنة اربع
وتسعين بعد الالف من الهجرة النبوية

صفحه‌ای پس از کتاب کافی (ش ۳۰۲)

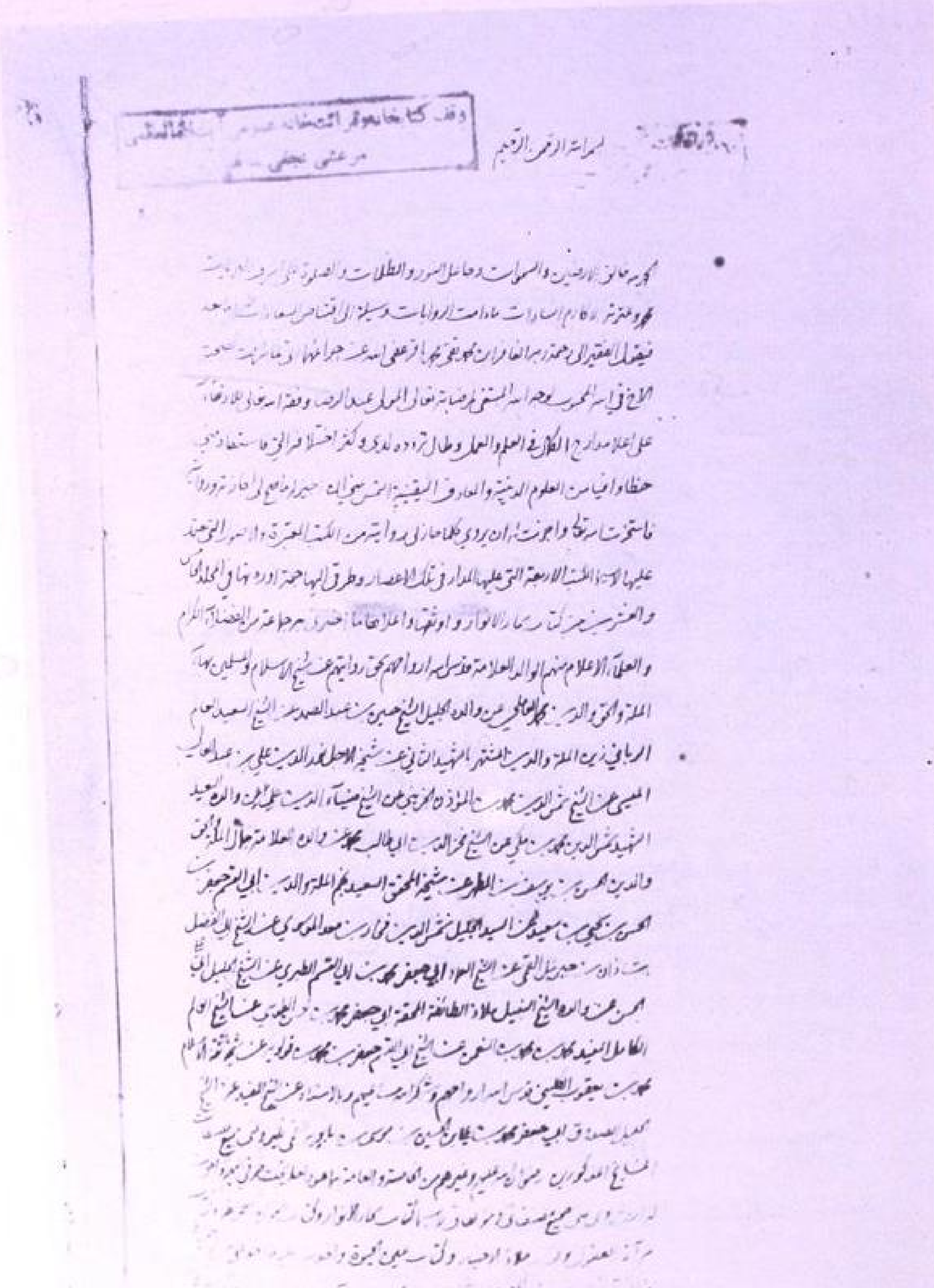

هو العليم
ولقد استجازني الاخ الصالح
الفاضل التقي النقي مولانا محمد صادق

اجازهٔ میرزا نظام الدین مشهدی روی برگ اول کافی (ش ۳۰۲)

صفحهٔ الحاقی به کتاب کافی (ش ۳۰۲)

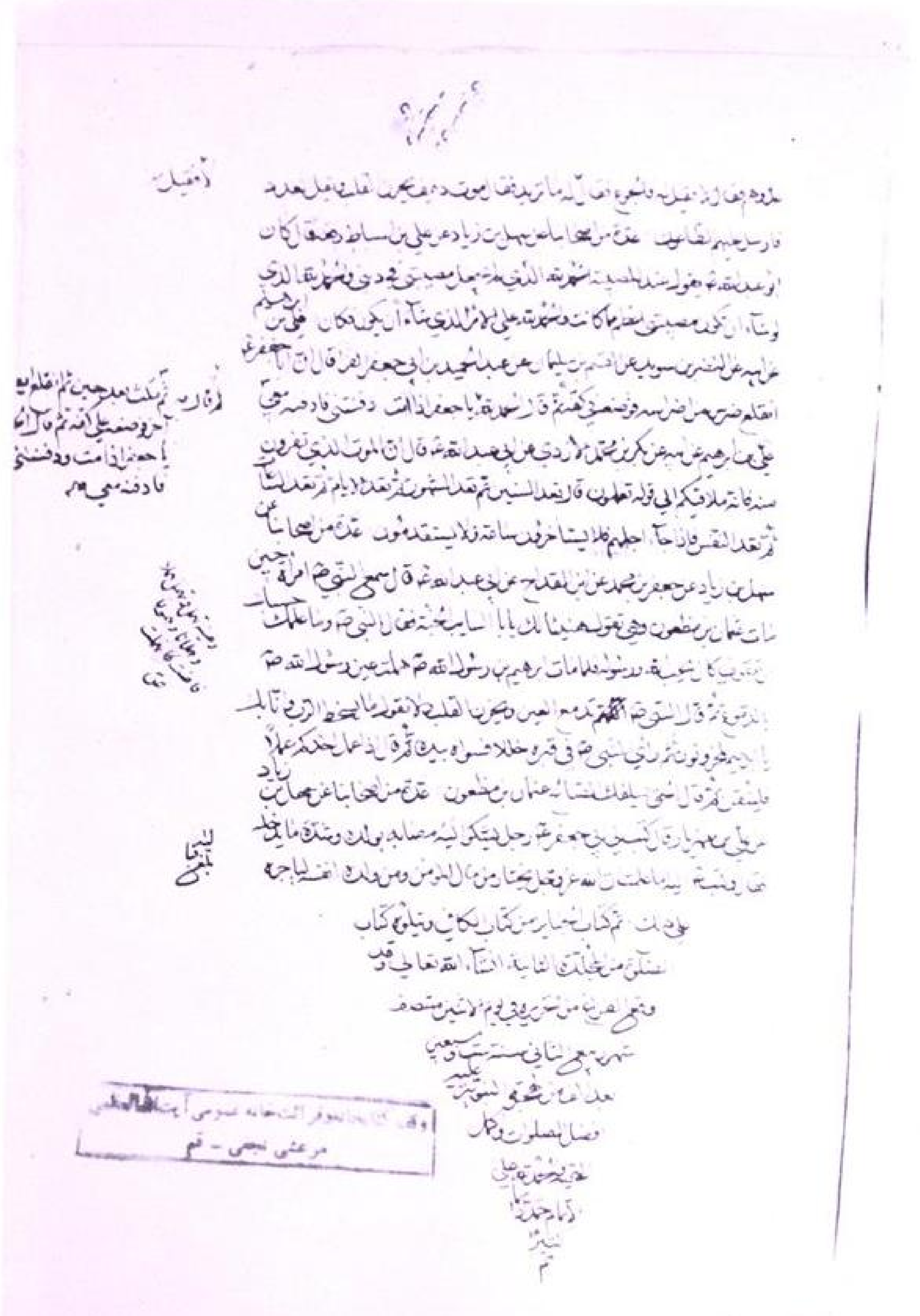
بسم الله الرحمن الرحيم

[illegible]

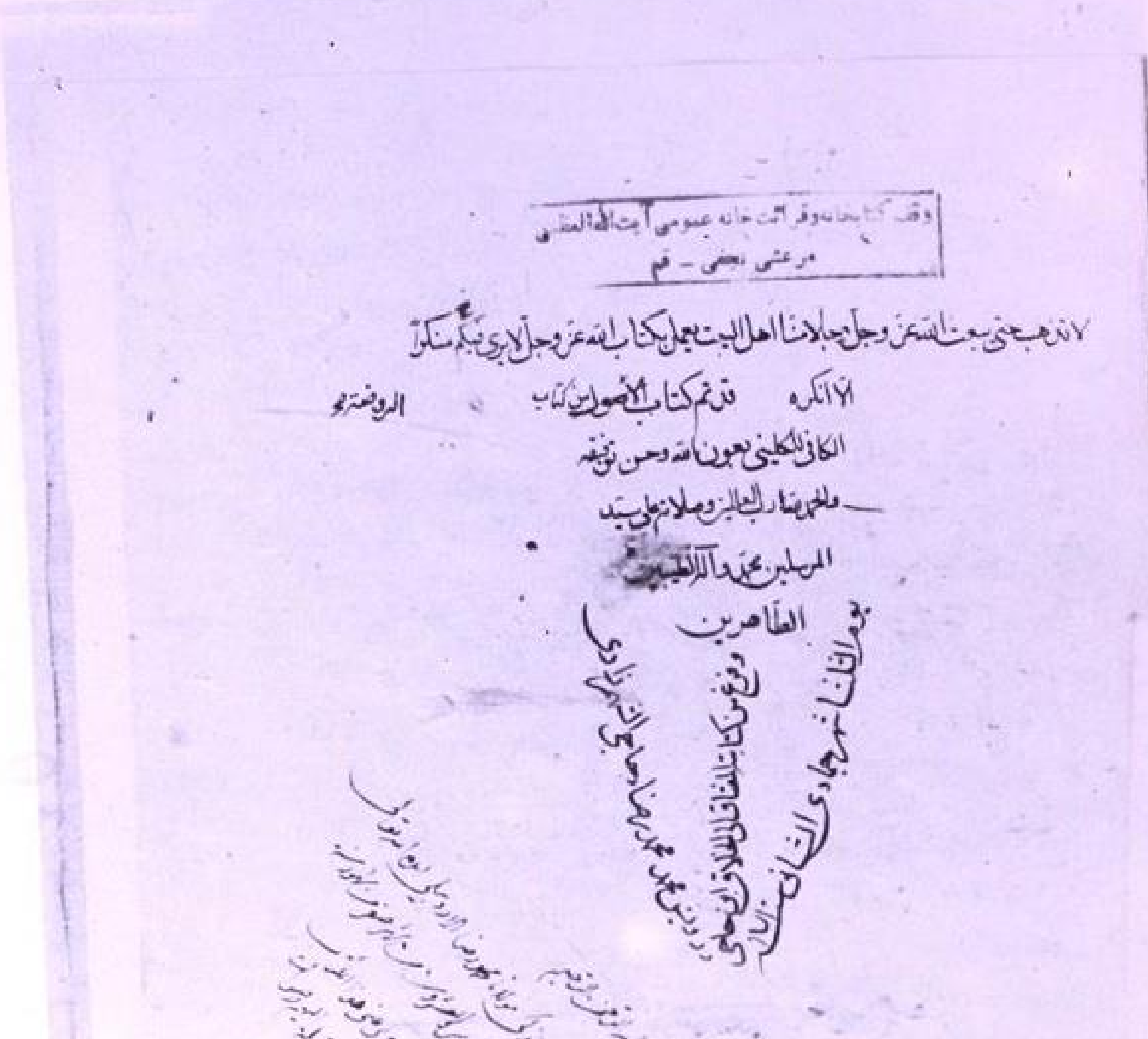
والعلماء الأعلام منهم الوالد العلامة قدس الله أرواحهم بحق روايتهم عن شيخ الإسلام والمسلمين بهاء
الملة والحق والدين محمد العاملي عن والده الجليل الشيخ حسين بن عبد الصمد عن الشيخ السعيد العالم
الرباني زين الملة والدين المشتهر بالشهيد الثاني عن شيخه الأجل نور الدين علي بن عبد العالي
الميسي عن الشيخ شمس الدين محمد بن المؤذن الجزيني عن الشيخ ضياء الدين علي بن والده السعيد
الشهيد شمس الدين محمد بن مكي عن الشيخ فخر الدين أبي طالب محمد عن والده العلامة جمال الملة
والدين الحسن بن يوسف بن المطهر عن شيخه المحقق السعيد نجم الملة والدين أبي القاسم جعفر
بن الحسن بن يحيى بن سعيد عن السيد الجليل شمس الدين فخار بن معد الموسوي عن الشيخ أبي الفضل
شاذان بن جبرئيل القمي عن الشيخ العماد أبي جعفر محمد بن أبي القاسم الطبري عن الشيخ الجليل أبي
علي الحسن عن والده الشيخ النبيل شيخ الطائفة المحقة أبي جعفر محمد [illegible]

[illegible]

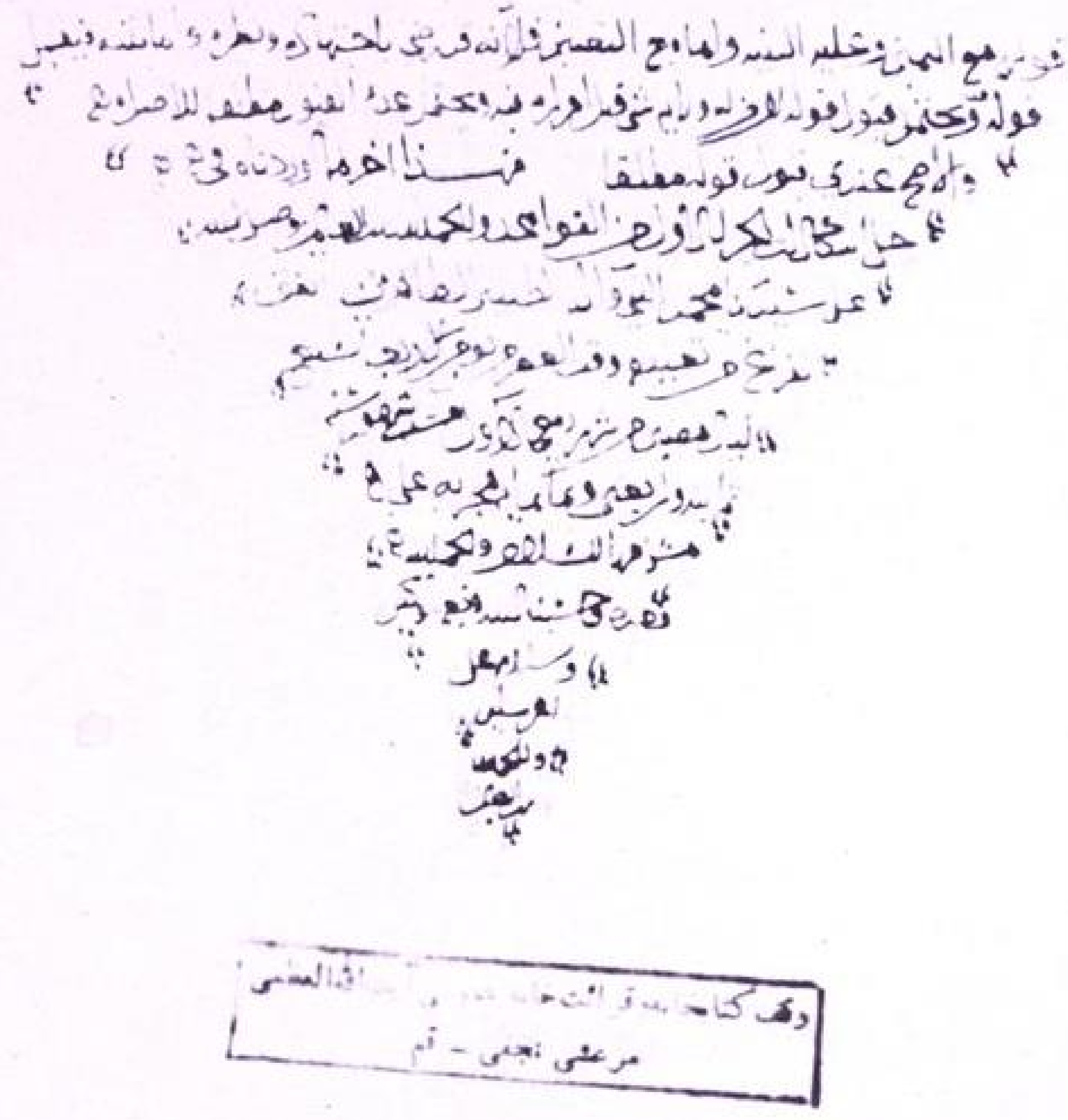
اجازهٔ علامهٔ مجلسی پس از کتاب العشره کافی (ش ۳۰۳)

انجام کتاب کافی با علامت بلاغ (ش ۳۰۳)

انجام کتاب کافی با انهاء علامهٔ مجلسی (ش ۳۰٤)

وقف کتابخانه [illegible] آیة الله العظمی
مرعشی نجفی – قم

انجام جزء اول «ایضاح الفوائد» (ش ۳۰۵)

بسم الله الرحمن الرحيم
رب يسر ولا تعسر

آغاز جزء دوم «ایضاح الفوائد» (ش ۳۰۵)

وقف کتابخانه و قرائت خانه عمومی آیت الله العظمی
مرعشی نجفی – قم

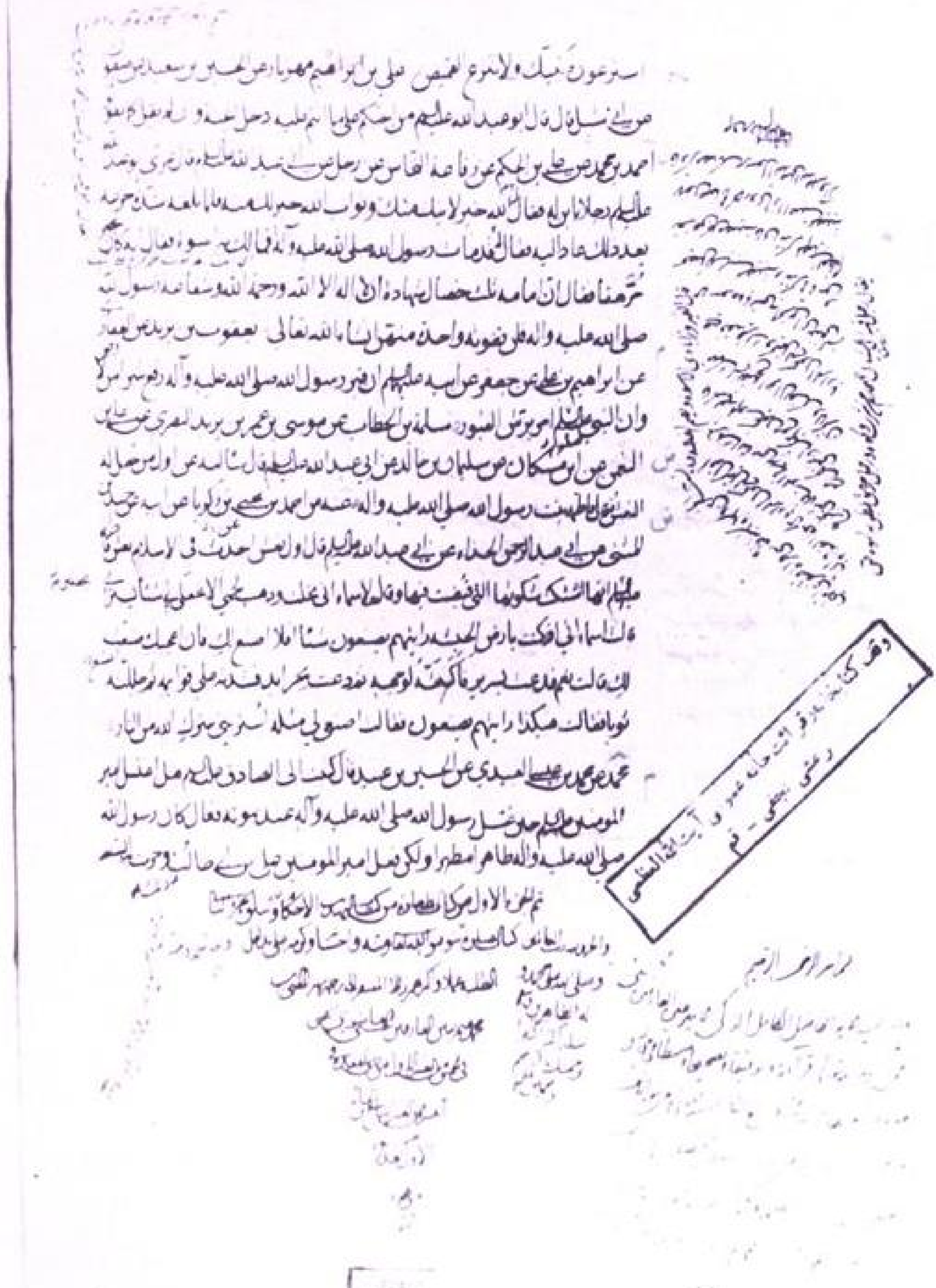
وابو العترة الطاهرة والائمة الهادية انا اخو رسول الله ص ووصيه ووليه ووزيره وصاحبه
وصفيه وحبيبه وخليله انا امير المؤمنين وقائد الغر المحجلين وسيد الوصيين حربي حرب الله
وسلمي سلم الله وطاعتي طاعة الله وولايتي ولاية الله وشيعتي اولياء الله وانصاري انصار الله
والله الذي خلقني ولم اك شيئا لقد علم المستحفظون من اصحاب محمد ص ان الناكثين والقاسطين
والمارقين ملعونون على لسان النبي الامي وقد خاب من افترى وقال امير المؤمنين ع قال
رسول الله ص اللهم ارحم خلفائي قيل يا رسول الله ص ومن خلفاؤك قال الذين يأتون من
بعدي يروون حديثي وسنتي وروى المعلى بن محمد البصري عن جعفر بن سلمة عن عبد الله بن
الحكم عن ابيه عن سعيد بن جبير عن ابن عباس قال قال النبي ص ان عليا وصيي وخليفتي وزوجته
فاطمة سيدة نساء العالمين ابنتي والحسن والحسين ع سيدا شباب اهل الجنة ولداي من والاهم
فقد والاني ومن عاداهم فقد عاداني ومن ناواهم فقد ناواني ومن جفاهم فقد جفاني ومن برهم
فقد برني وصل الله من وصلهم وقطع الله من قطعهم ونصر من اعانهم وخذل من خذلهم اللهم من كان
له من انبيائك ورسلك ثقل واهل بيت فعلي وفاطمة والحسن والحسين اهل بيتي وثقلي فاذهب
عنهم الرجس وطهرهم تطهيرا تم كتاب من لا يحضره الفقيه تاليف الشيخ الاجل الاعظم
ابو جعفر محمد بن علي بن الحسين بن موسى بن بابويه القمي
بعون الله منه قد وقع الفراغ من تسويد هذا الكتاب يوم الثلثاء
رابع عشر من شهر جمادي الثاني سنة ستين بعد
الالف كاتبه العبد الاقل ابن محمد ...
حاجي ميرزا علي مومن ابهري
عفي عنهما بالنبي والوصي

انجام کتاب «من لا یحضر» با انهاء علامه مجلسی (ش ۳۱۱)

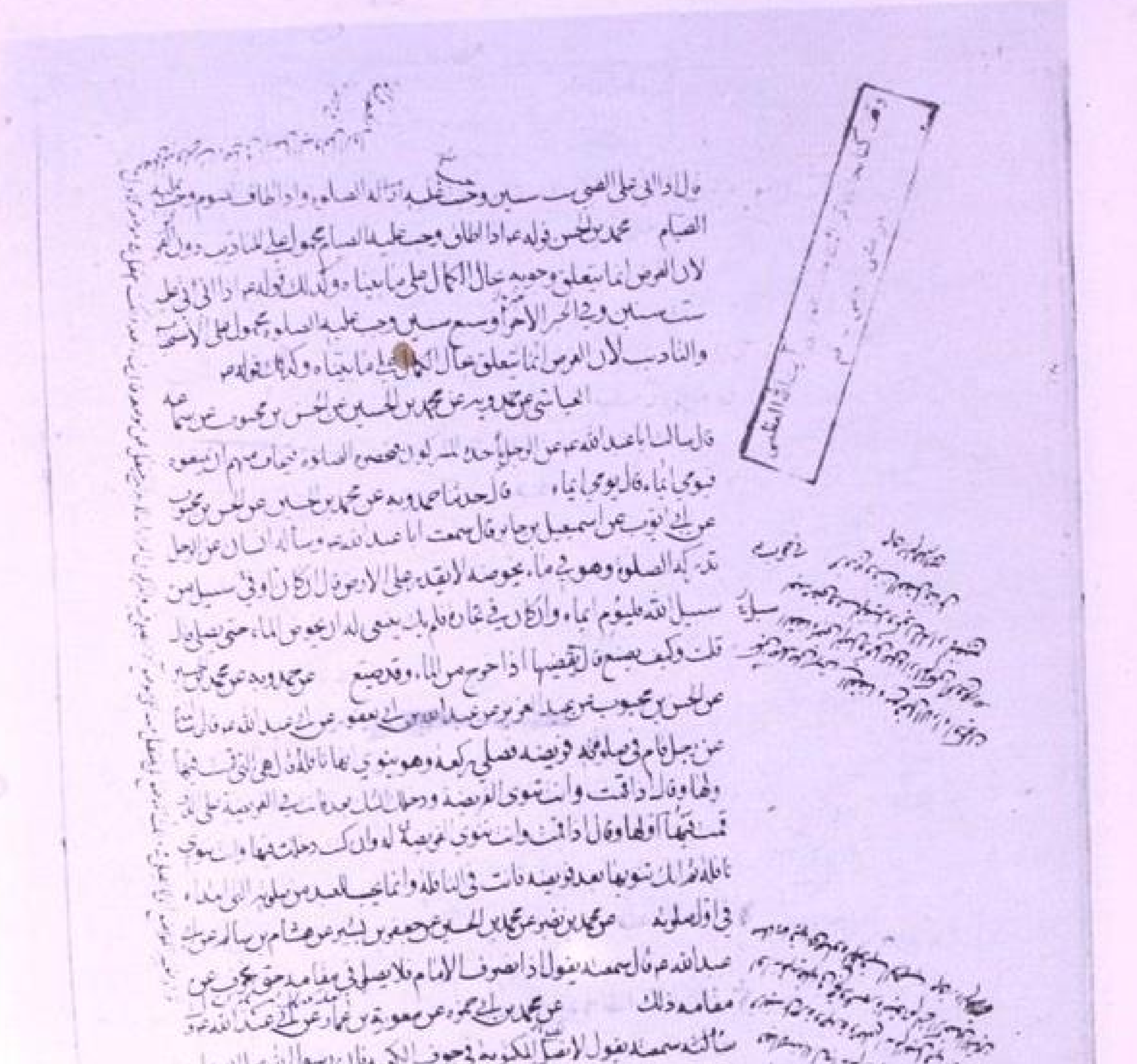
عبد الله عن سعد بن عبد الله عن احمد بن محمد بن عيسى واحمد بن ابي عبد الله البرقي جميعا عن العباس
بن معروف وما كان فيه عن معوية بن حكيم فقد رويته عن ابي ومحمد بن الحسن رض عنهما عن سعد بن
عبد الله عن معوية بن حكيم ورويته عن محمد بن الحسن رض عن محمد بن الحسن الصفار عن معوية
بن حكيم وما كان فيه عن ابي الجوزا فقد رويته عن ابي ومحمد بن الحسن رض عنهما عن سعد بن
عبد الله عن ابي الجوزا المنبه بن عبد الله ورويته عن محمد بن الحسن رض عن محمد بن الحسن الصفار عن
ابي الجوزا وما كان فيه عن حمدان بن الحسين فقد رويته عن علي بن حاتم اجازة قال اخبرنا القاسم
بن محمد قال حدثنا حمدان بن الحسين وما كان فيه عن حماد بن عمرو وانس بن محمد في وصية النبي صلعم
لامير المؤمنين عليه السلم فقد رويته عن محمد بن علي الشاه بمرو الروذ قال حدثنا ابو حامد
محمد بن احمد بن الحسين قال حدثنا ابو يزيد احمد بن خالد الخالدي قال حدثنا محمد بن احمد بن
صالح التميمي قال حدثنا ابو احمد بن صالح التميمي قال حدثنا محمد بن حاتم القطان عن حماد بن
عمرو عن جعفر بن محمد عن ابيه عن جده عن علي بن ابي طالب عم ورويته ايضا عن محمد بن علي بن
الشاه قال حدثنا ابو حامد قال حدثنا ابو يزيد قال حدثنا محمد بن صالح التميمي قال حدثنا
ابي قال حدثني انس بن محمد ابو مالك عن ابيه عن جعفر بن محمد عن ابيه عن جده عن علي بن
ابي طالب عليهم السلم عن النبي صلعم وآله انه قال يا علي اوصيك بوصية فاحفظها فلا تزال
بخير ما حفظت وصيتي وذكر الحديث بطوله وما كان فيه عن احمد بن محمد بن سعيد الهمداني
فقد رويته عن محمد بن ابرهيم بن اسحق الطالقاني رض عن احمد بن محمد بن سعيد الهمداني
الكوفي مولى بني هاشم وما كان فيه عن المعلى بن محمد البصري فقد رويته عن ابي ومحمد بن
الحسن وجعفر بن محمد بن مسرور رضي الله عنهم عن الحسين بن محمد بن عامر عن المعلى بن محمد البصري
وما كان فيه عن عبد الواحد بن محمد بن عبدوس النيسابوري فقد رويته عنه وما كان
فيه عن سعد بن طريف الخفاف فقد رويته عن ابي رض عن سعد بن عبد الله عن [illegible]
بن ابي مسروق النهدي عن الحسين بن علوان عن عمرو بن ثابت عن سعد بن طريف الخفاف
تمت اسانيد من لا يحضره الفقيه تصنيف الشيخ الجليل ابو جعفر محمد بن علي بن الحسين
بن موسى بن بابويه القمي الفقيه رضي الله عنه تحريرا في يوم الاحد من العشر [illegible]

جمادى الثاني سنة [illegible] على يد [illegible]
[illegible]

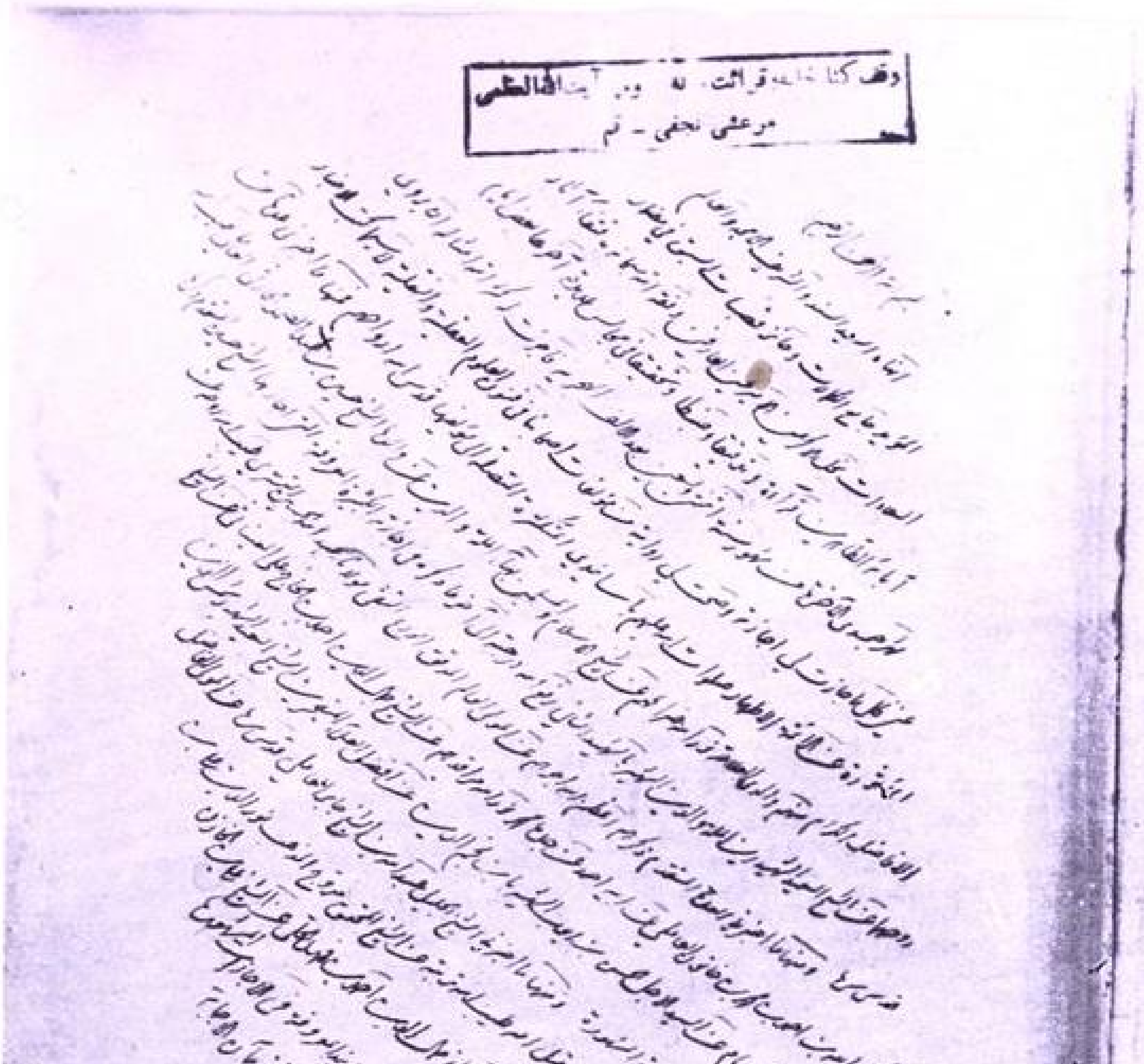
انجام «مشيخة من لا يحضر» با بلاغ واجازه (ش ٣١١)

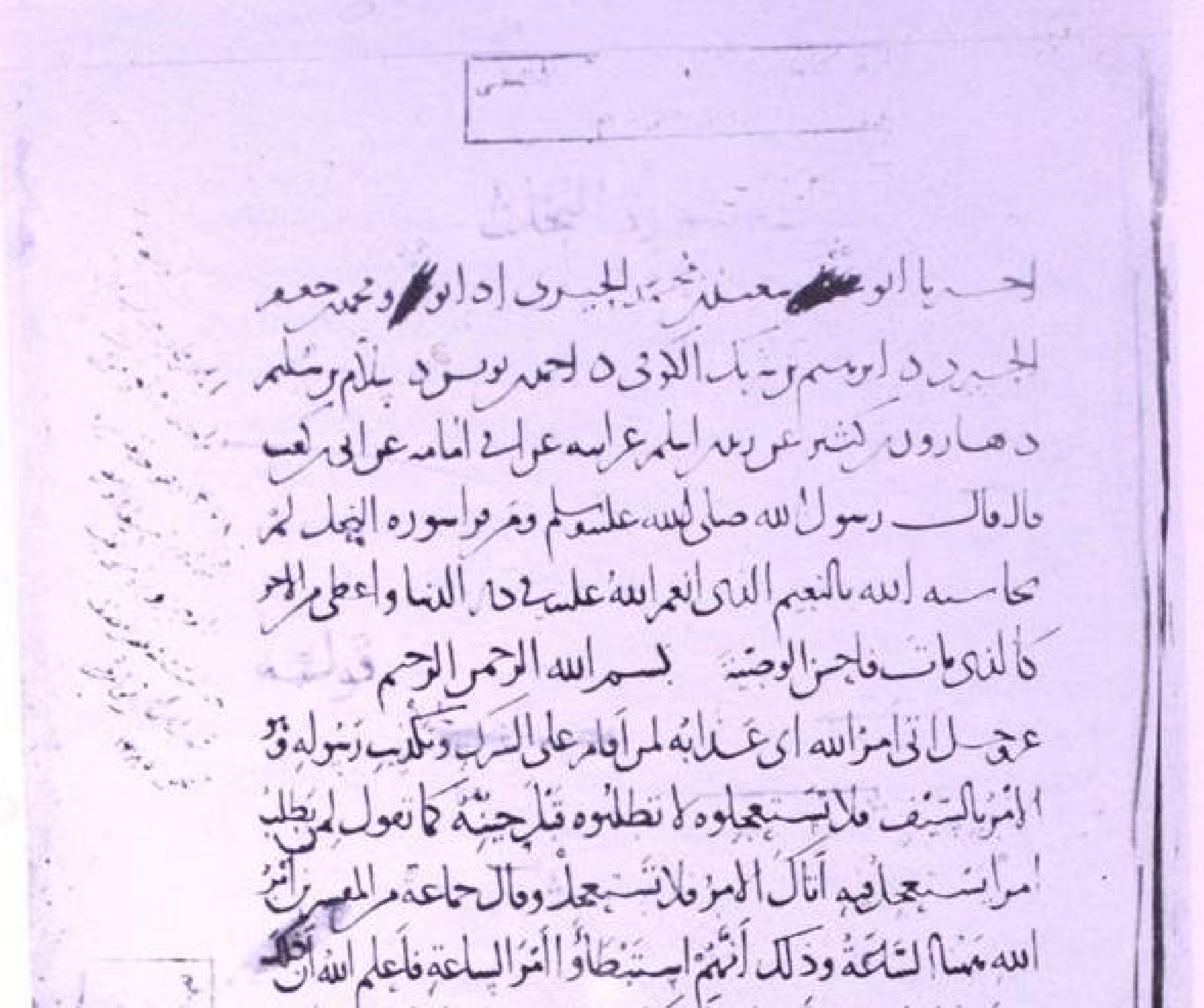
انجام کتاب طهارت از «تهذیب» با انهاء علامهٔ مجلسی (ش ۳۱۲)

انجام کتاب صلاة از «تهذیب» با انهاء علامه مجلسی (ش ۳۱۲)

اجازه علامه مجلسی پیوست کتاب «تهذیب» (ش ۳۱۲)

اخبرنا ابو [redacted] سعيد محمد بن ... الحيرى انا ابو [redacted] محمد بن جعفر
الحيرى انا ابو بسم بن بابك الكوفى نا احمد بن يوسف نا سلام بن سليم
نا هارون بن كثير عن زيد بن اسلم عن ابيه عن ابى امامه عن ابى بن كعب
قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قرا سوره النحل لم
يحاسبه الله بالنعيم الذى انعم الله عليه فى الدنيا واعطى من الاجر
كالذى مات فاحسن الوصية بسم الله الرحمن الرحيم
عز وجل اتى امر الله اى عذابه لمن اقام على الشرك وتكذيب رسوله و
الامر بالسيف فلا تستعجلوه لا تطلبوه قبل حينه كما تقول لمن يطلب
امرا يستعجل فيه اتاك الامر فلا تستعجل وقال جماعة من المفسرين امر
الله يعنى الساعة وذلك انهم استبطأوا امر الساعة فاعلم الله ان ذلك
عنده فى القرب بمنزلة ما قد اتى كما قال اقتربت الساعة سبحانه تنزيه
له وبراءة من السوء وتعالى ارتفع بصفات المدح عما يشركون به من الاصنام
اى انها ليست شركاء له لانهم لا يخلقون شيئا قوله ينزل الملائكة قال
ابن عباس يريد جبريل وحده بالروح من امره بالوحى وهو كلام الله
سمى روحا لانه حيوة من موت الكفر على من يشاء من عباده يريد النبيين
الذين يختارهم بالرسالة وقوله ان انذروا اى اعلموا اهل الكفر انه بانه لا اله
الا انا اى مروهم بتوحيدى واعلموهم ذلك مع تخويفهم قوله ثم
ذكر ما يدل على توحيده فقال خلق السموات والارض بالحق الآيه خلق

فاتقون

آغاز نسخهٔ تفسیر نیشابوری (ش ۳۱۳)

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين رب يسر

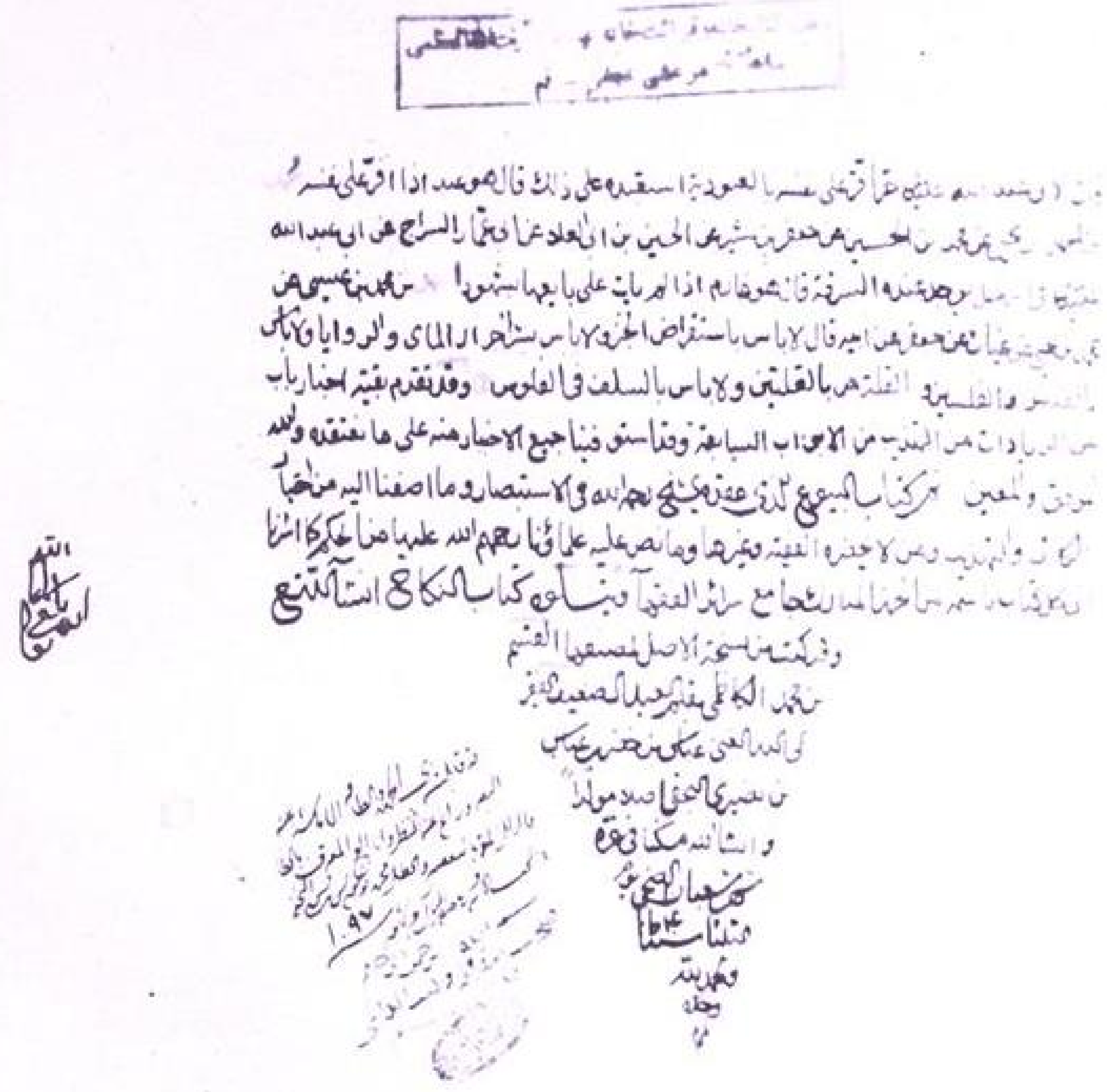
الحمد لله ولي الحمد ومستحقه وصلواته على خيرته من خلقه محمد وآله وسلم تسليما ذكرني بعض
الاصدقاء ايده الله بمن وجب حقه باحاديث اصحابنا ايدهم الله ورحم السلف منهم وما وقع فيها
من الاختلاف والتباين والمنافاة والتضاد حتى لا يكاد يتفق خبر الا وبازائه ما يضاده ولا
يسلم حديث الا وفي مقابلته ما ينافيه حتى جعل مخالفونا ذلك من اعظم الطعون على مذهبنا
وتطرقوا بذلك الى ابطال معتقدنا وذكروا انه لم يزل شيوخكم السلف والخلف يطعنون على
مخالفيهم بالاختلاف الذي يدينون الله تعالى به ويشنعون عليهم بافتراق كلمتهم في الفروع
ويذكرون ان هذا مما لا يجوز ان يتعبد به الحكيم ولا ان يبيح العمل به العليم وقد وجدناكم
اشد اختلافا من مخالفيكم واكثر تباينا من مباينيكم ووجود هذا الاختلاف منكم مع اعتقادكم
بطلان ذلك دليل على فساد الاصل حتى دخل على جماعة ممن ليس لهم قوة في العلم ولا بصيرة بوجوه
النظر ومعاني الالفاظ شبهة وكثير منهم رجع عن اعتقاد الحق لما اشتبه عليه الوجه في ذلك
وعجز عن حل الشبهة فيه سمعت شيخنا ابا عبد الله ايده الله يذكر ان ابا الحسين الهاروني العلوي
كان يعتقد الحق ويدين بالامامة فرجع عنها لما التبس عليه الامر في اختلاف الاحاديث وترك
المذهب ودان بغيره لما لم يتبين له وجوه المعاني فيها وهذا يدل على انه دخل فيه على غير بصيرة
واعتقد المذهب من جهة التقليد لان الاختلاف في الفروع لا يوجب ترك ما ثبت بالادلة
من الاصول وذكر انه اذا كان الامر على هذه الجملة فالاشتغال بشرح كتاب يحتوي على تاويل الاخبار
المختلفة والاحاديث المتنافية من اعظم المهمات في الدين ومن اقرب القربات الى الله تعالى
لما فيه من كثرة النفع للمبتدي والريض في العلم وسألني ان اقصد الى رسالة شيخنا ابي عبد الله ايده
الله الموسومة بالمقنعة لانها شافية في معناها كافية في اكثر ما يحتاج اليه من احكام الشريعة وانها
بعيدة من الحشو وان اقصد الى اول باب يتعلق بالطهارة واترك ما قدمه قبل ذلك مما
يتعلق بالتوحيد والعدل والنبوة والامامة لان شرح ذلك يطول وليس ايضا المقصد
بهذا الكتاب بيان ما يتعلق بالاصول وان اترجم كل باب على حسب ما ترجمه واذكر
مسألة مسألة فاستدل عليها اما من ظاهر القرآن او من صريحه او فحواه او دليله او معناه واما من السنة
المقطوع بها من الاخبار المتواترة او الاخبار التي تقترن اليها القرائن التي تدل على صحتها واما
من اجماع المسلمين ان كان فيها او اجماع الفرقة المحقة ثم اذكر بعد ذلك ما ورد من احاديث
اصحابنا المشهورة في ذلك وانظر فيما ورد بعد ذلك مما ينافيها ويضادها وابين الوجه في
ذلك اما بتاويل اجمع بينها وبينها او اذكر وجه الفساد فيها اما من ضعف اسنادها او عمل
العصابة بخلاف متضمنها واذا اتفق خبران على وجه لا ترجيح لاحدهما على الآخر بينت
ان العمل ...

آغاز «تهذیب الاحکام» شیخ طوسی (ش ۳۱۵)

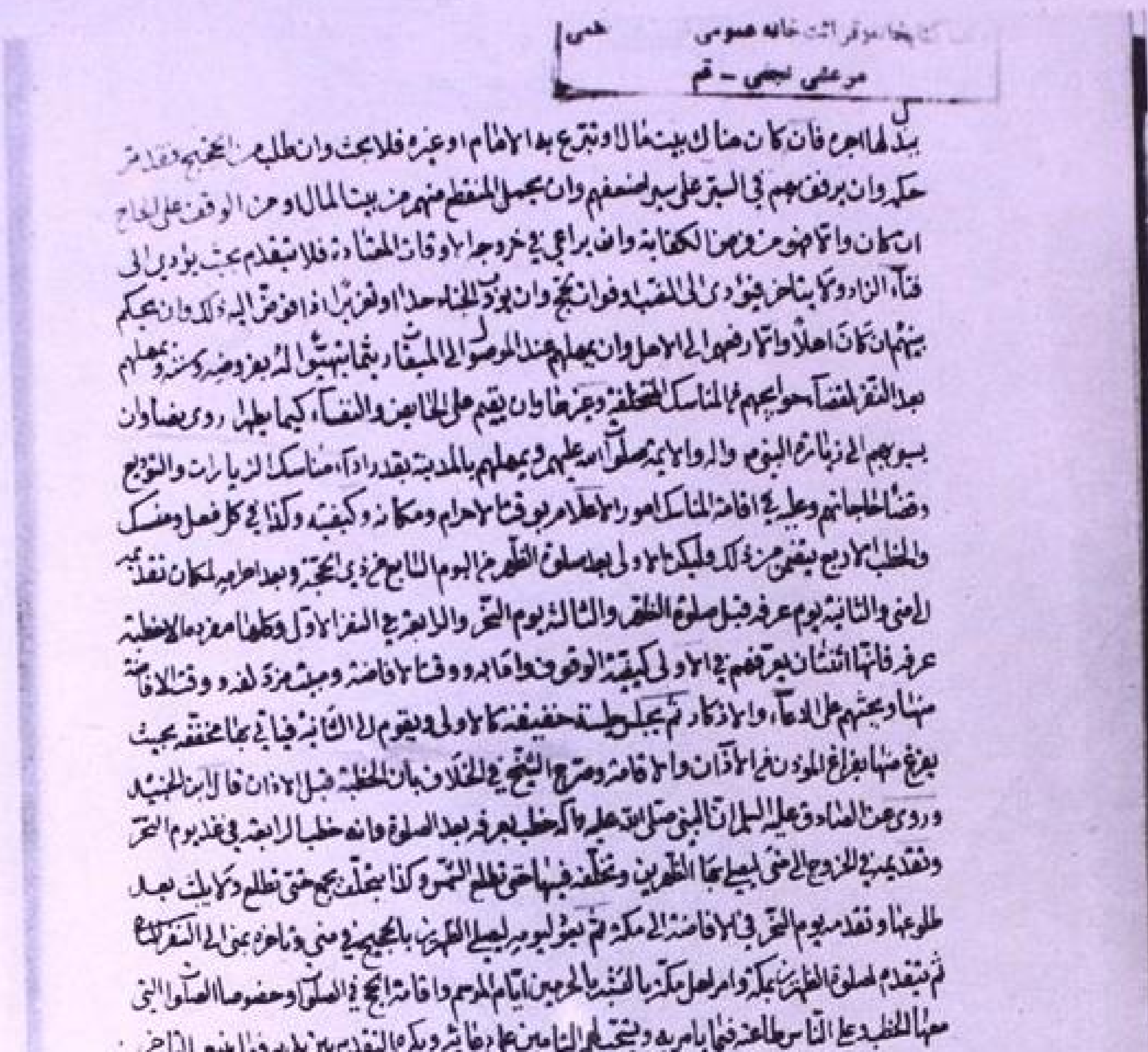
واذا قالوا هذا قيل لهم فلو ان قد تجيء الذي لم يصل فيزكى على اثنان هل كان يجب عليه الحد
فانهم سيقولون لا فيقال لهم صدقتم انما يجب ان يصلى على من وجبت عليه الصلاة والحد ولا
يصلى على من لم تجب عليه الصلاة ولا الحد. محمد بن احمد بن يحيى عن ابي جعفر عن ابيه عن وهب
عن جعفر عن ابيه ان رسول الله صلى الله عليه وآله صلى على جنازة فلما فرغ جاءه اناس فقالوا
يا رسول الله لم ندرك الصلاة عليها فقال لا يصلى على جنازة مرتين ولكن ادعوا لها
عنه عن هرون بن مسلم عن مسعدة بن صدقة عن جعفر عن ابيه ان عليا عليه السلام لم يغسل
عمار بن ياسر ولا هاشم بن عتبة وهو المرقال دفنهما في ثيابهما بدمائهما ولم يصل عليهما
قال محمد بن الحسن ما تضمن هذا الحديث من ان امير المؤمنين عليه السلام لم يصل عليهما وهم من
الراوي لانا قد بينا وجوب الصلاة على الشهداء ويجوز ان يكون الوجه فيه ان العامة يروون
عن امير المؤمنين عليه السلام ذلك فخرج هذا موافقا لهم. علي بن الحسن بن فضال عن محمد
بن علي عن محمد بن يحيى عن غياث بن ابرهيم عن ابي عبد الله عن ابيه عليه السلام قال لا صلاة
على جنازة معها امرأة. قال محمد بن الحسن الوجه في هذا الخبر انه لا صلاة فاضلة دون ان
يكون المعنى فيه لا صلاة مجزية لانا بينا جواز صلاة النساء على الجنائز ويزيد ذلك بيانا ما
رواه علي بن الحسن عن عبد الرحمن بن ابي نجران وسندي بن محمد ومحمد بن الوليد جميعا عن
عاصم بن حميد عن يزيد بن خليفة قال كنت عند ابي عبد الله عليه السلام فسأله رجل من
القميين فقال يا ابا عبد الله تصلي النساء على الجنائز قال فقال ابو عبد الله عليه السلام ان
رسول الله صلى الله عليه وآله كان يهدر دم المغيرة بن ابي العاص وحدث حديثا طويلا وان
زينب بنت النبي صلى الله عليه وآله توفيت وان فاطمة عليها السلام خرجت في نسائها فصلت على اختها
عنه عن العباس بن عامر عن ابي المغرا عن سماعة عن ابي بصير عن ابي عبد الله عليه السلام انه قال
ليس ينبغي للمرأة ان تخرج في الجنازة تصلي عليها الا ان تكون امرأة قد دخلت في السن
علي بن الحسن عن احمد بن الحسن عن عمرو بن سعيد عن مصدق بن صدقة عن عمار الساباطي عن ابي
عبد الله عليه السلام قال الميت يصلى عليه ما لم يوار بالتراب وان كان قد صلي عليه
عنه محمد بن الوليد عن يونس بن يعقوب عن ابي عبد الله عليه السلام قال سألته عن الجنازة لم ادركها
حتى بلغت القبر اصلي عليها قال ان ادركتها قبل ان تدفن فان شئت فصل عليها. تمت الزيادات
والحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد النبي وآله الطاهرين وسلم ويتلوه كتاب
الزكوة

واتفق الفراغ من تعليقه ظهر نهار الخميس الرابع
والعشرين من شهر شعبان سنة ثلثة و
ثمانين وتسعمائة بقلم العبد الفقير الى
مولاه الغني احمد بن علي بن حسن
بن محمد الساباطي عفا
الله عنهم جميعا
بمنه
وكرمه

انجام كتاب «تهذيب الاحكام» (ش ۳۱۵)

انجام «جامع اسرار العلماء» با خط مؤلف (ش ۳۱۹)

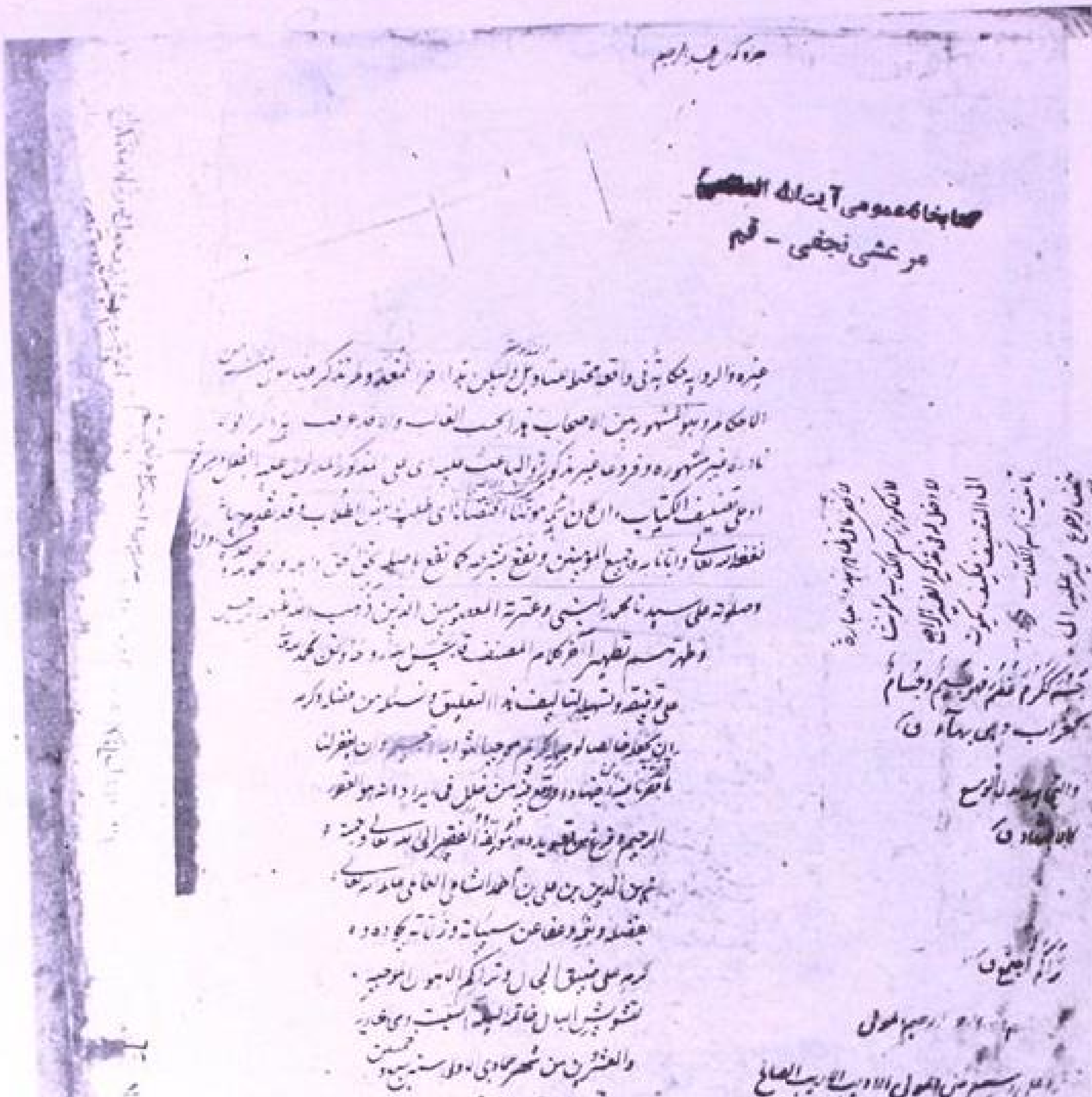

بذل لها اجرة فان كان هناك بيت مال او تبرع به الامام او غيره فلا يجب وان يطلب من يحفظهم ويقاوم حكم وان يرفق بهم في السير على سير اضعفهم وان يحمل المنقطع منهم من بيت المال او من الوقف على الحاج ان كان والا فهو من وجوه الكفاية وان يراعي في خروجها اوقات الصلاة فلا يتقدم عنه يؤدي الى فوات الزاد ولا يتأخر يؤدي الى الغضب وفوات الحج وان يؤدب الجناة حدا او تعزيرا اذا فوض اليه ذلك وان يحكم بينهم ان كان اهلا والا ترافعوا الى الاهل وان يعلمهم عند الوصول الى الميقات بما ينبغي لهم بعد وصيته وكيفيته ويعلمهم بعد النفر لقضاء حوائجهم من المناسك المختلفة وغيرها وان يقيم على الحائض والنفساء كيما يطهرا ويرى ايضا ان يسير بهم الى زيارة النبي والائمة صلوات الله عليهم ويعلمهم بالمدينة بقدر اداء مناسك الزيارات والتوديع وقضاء حاجاتهم وعليه في اقامة المناسك امور الاعلام بوقت الاحرام ومكانه وكيفيته وكذا في كل فعل ومنسك والخطب الاربع يتضمن من ذلك والخطبة الاولى بعد صلاة الظهر من اليوم السابع من ذي الحجة وبعد احرامه لمكان تقدمه الى منى والثانية يوم عرفة قبل صلاة الظهر والثالثة يوم النحر والرابعة في النفر الاول وكلها مفردة الا خطبة عرفة فانها اثنتان يعرفهم في الاولى كيفية الوقوف وما بعده ووقت الافاضة ومبيت مزدلفة والوقوف فيها ويحثهم على الدعاء والاذكار ثم يجلس جلسة خفيفة كالاولى ويقوم الى الثانية فيأتي بها مخففة بحيث يفرغ منها بفراغ المؤذن من الاذان والاقامة وصرح الشيخ في الخلاف بان الخطبة قبل الاذان قال ابن الجنيد وروي عن الصادق عليه السلام ان النبي صلى الله عليه واله خطب بعرفة بعد الصلاة وانه خطب الرابعة في غد يوم النحر ويقدم في الخروج الى منى ليصلي بها الظهرين ويتخلف فيها حتى تطلع الشمس وكذا يتخلف بجمع حتى تطلع وذلك بعد طلوعها ويقدم يوم النحر في الافاضة الى مكة ثم يعود ليومه ليصلي الظهرين بالجميع في منى ويتأخر بمنى الى النفر الثاني ثم يتقدم لصلاة الظهرين بمكة وامر اهل مكة بالتشبه بالحرمين ايام الموسم واقامة الحج في الصلاة وحضور الصلاة التي معها الخطبة على الناس طاعته فيما يأمر به ويتحتم التامين على غائبة ويكره التقدم بين يديه فيما ينبغي التأخر عنه وبالعكس ولو نهى حرم وعليه الامر بالمعروف والنهي عن المنكر وخصوصا فيما يتعلق بالمناسك والكفارات ولو كان الحكم مختلفا فيه بين علماء الشيعة فليس له ان يأمرهم باتباع مذهبه اذا لم يكن الامام الاعظم او من اخذ عنه الا ان يكون للخطأ ظاهرا فيه لشذوذ المخالف ... ويجوز ان يتولى الامام الواحد وظايف السفر وتأدية المناسك وان يفوضا الى امامين ولو كان امام البادية والتعليم جاهلا جاز والظاهر انه مكروه لما فيه من تغيير سنة السلف ولو امر الامام مناديا ان ينادي ايام منى كما امر رسول الله صلى الله عليه واله بديل بن ورقاء ... وشرب وبعال كان حسنا تم كتاب الحج وهو الجزء الثالث من كتاب الجامع ... من كتاب جامع اسرار العلماء ... ويتلوه كتاب ... التهذيب ... والفقه وغيرها ... وكرمه ... ان شاء الله عز وجل ... كتاب الجهاد ... سيدنا العالمين وصلى الله على محمد واله الطيبين الطاهرين وقد تم هذا الجزء المبارك في اليوم ... شهر ...

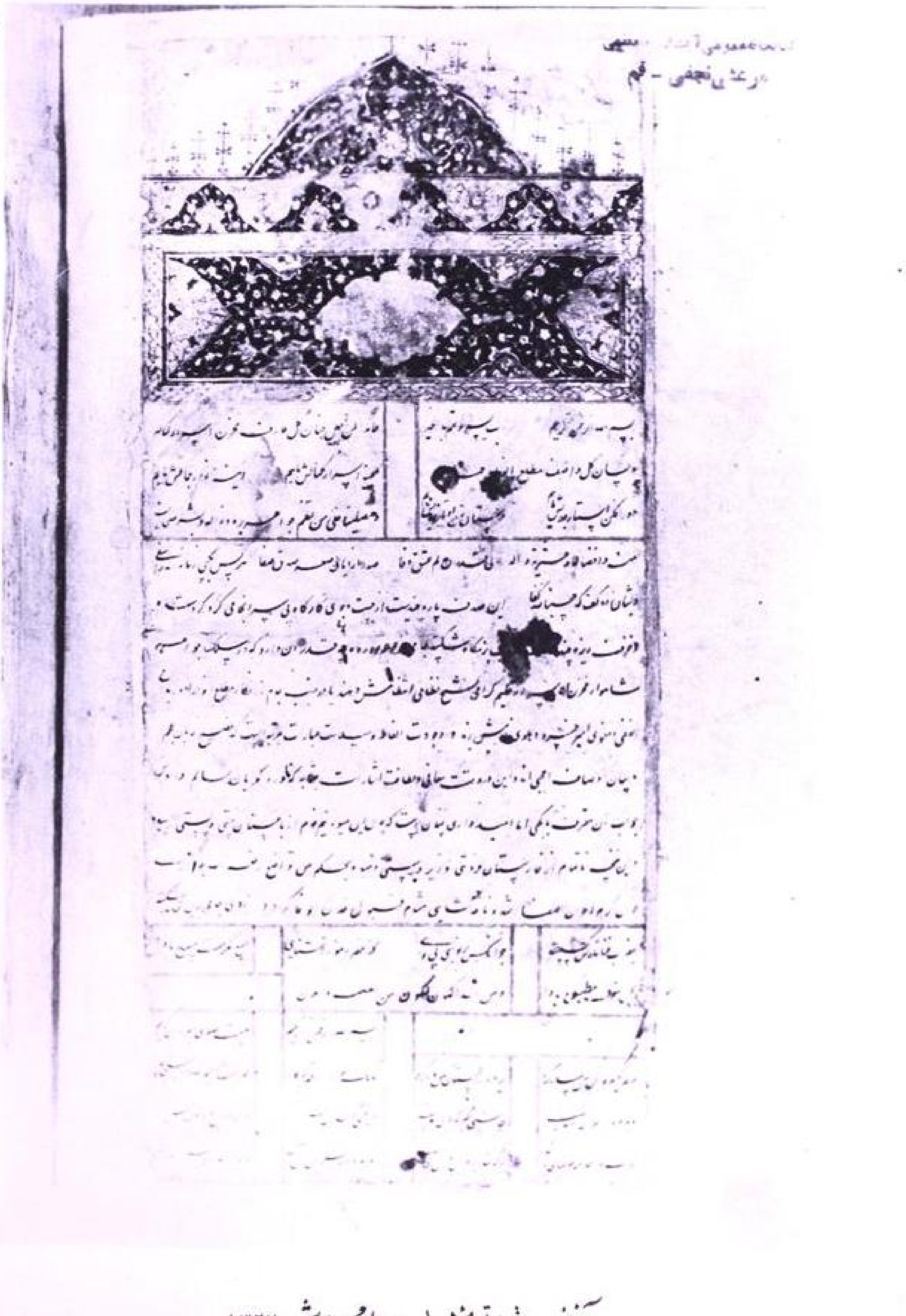
فاضل ... محمد ...

والعفو ...

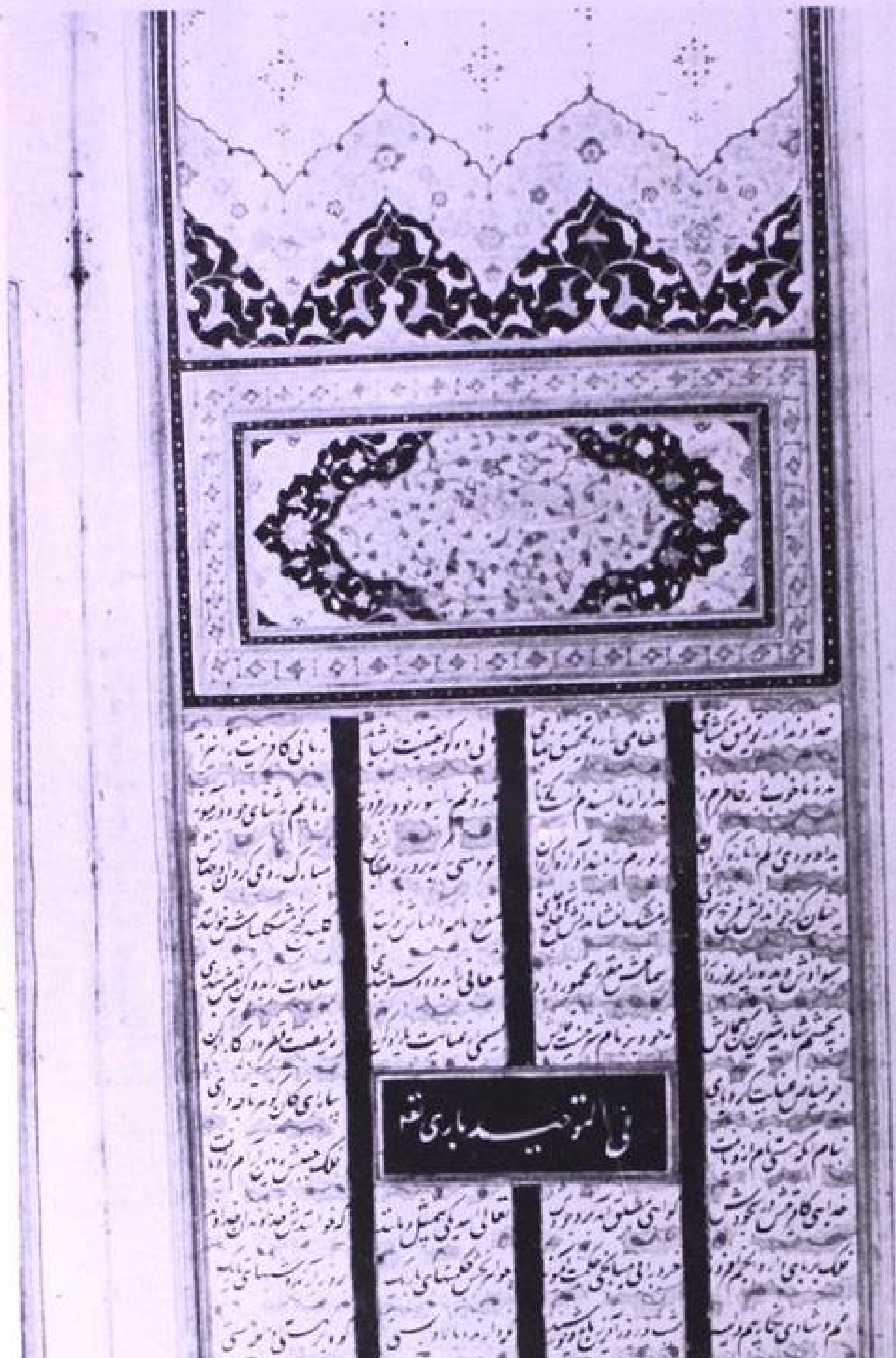
انجام کتاب «جامع اسرار العلماء» با نشانی مقابله بخط مؤلف (ش ۳۱۸)

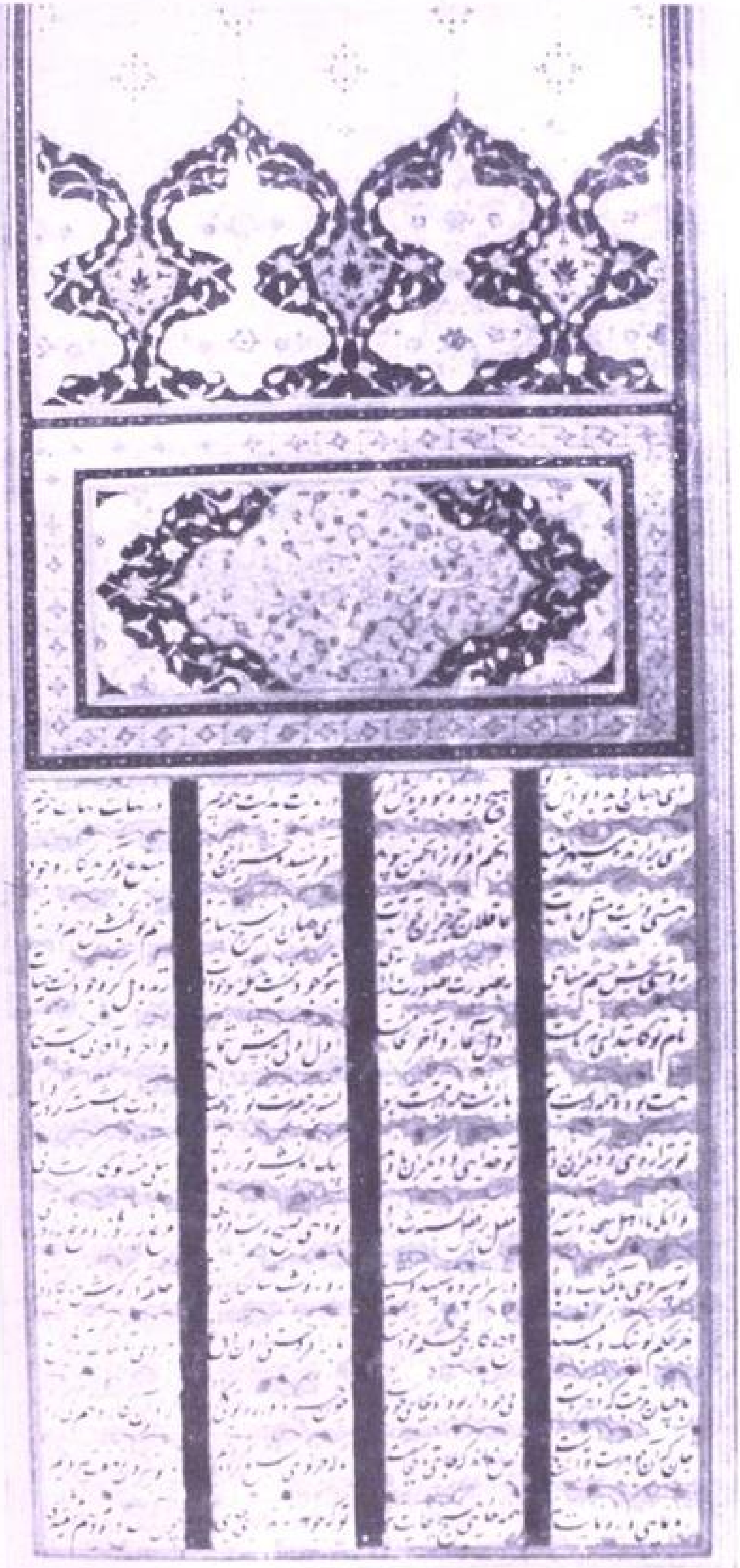
انجام کتاب «شرح لمعه» با اجازه سید محمد باقر (ش ۳۲۵)

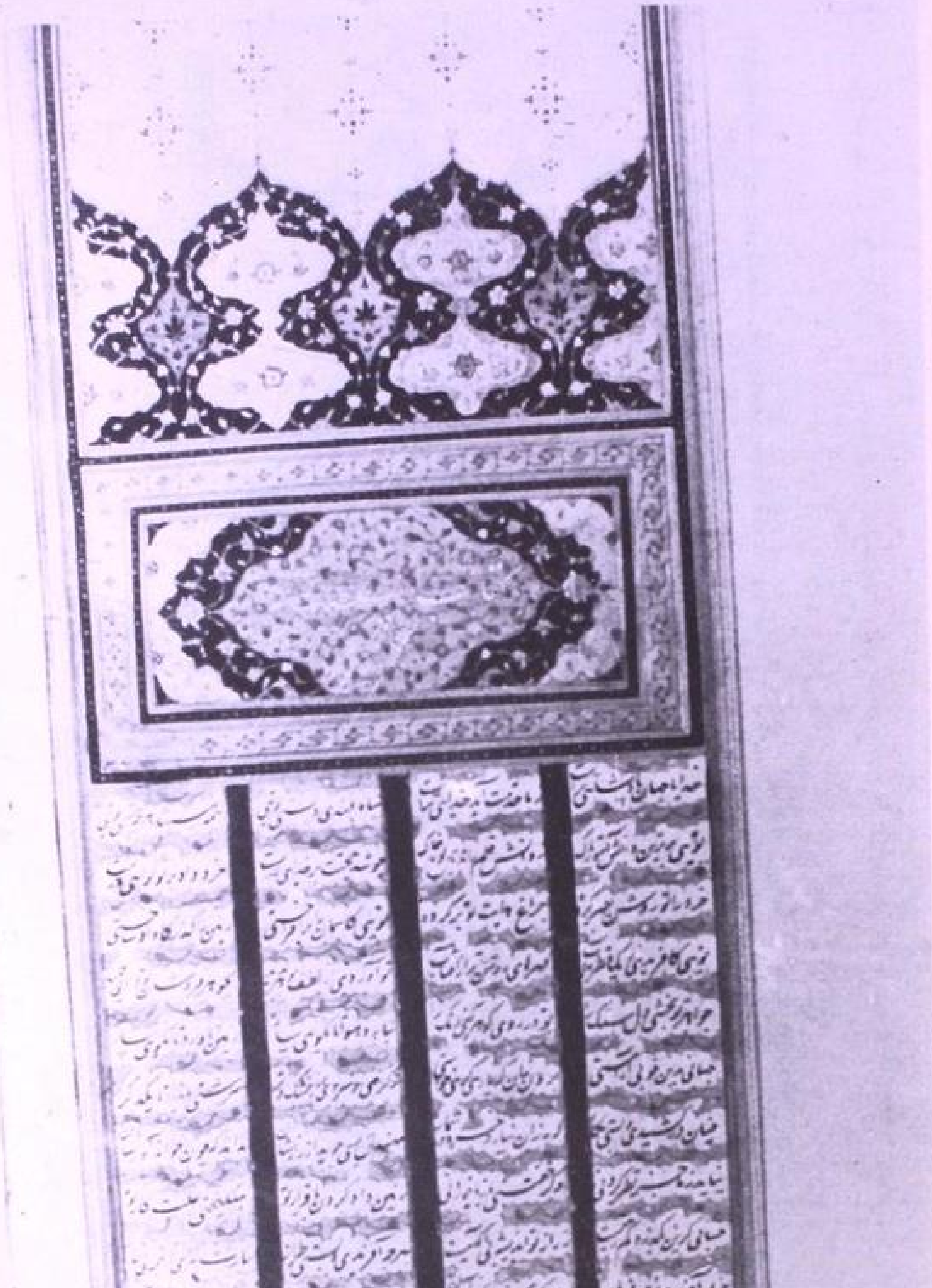
آغاز «تحفة الأحرار» جامی (ش ۳۲۷)

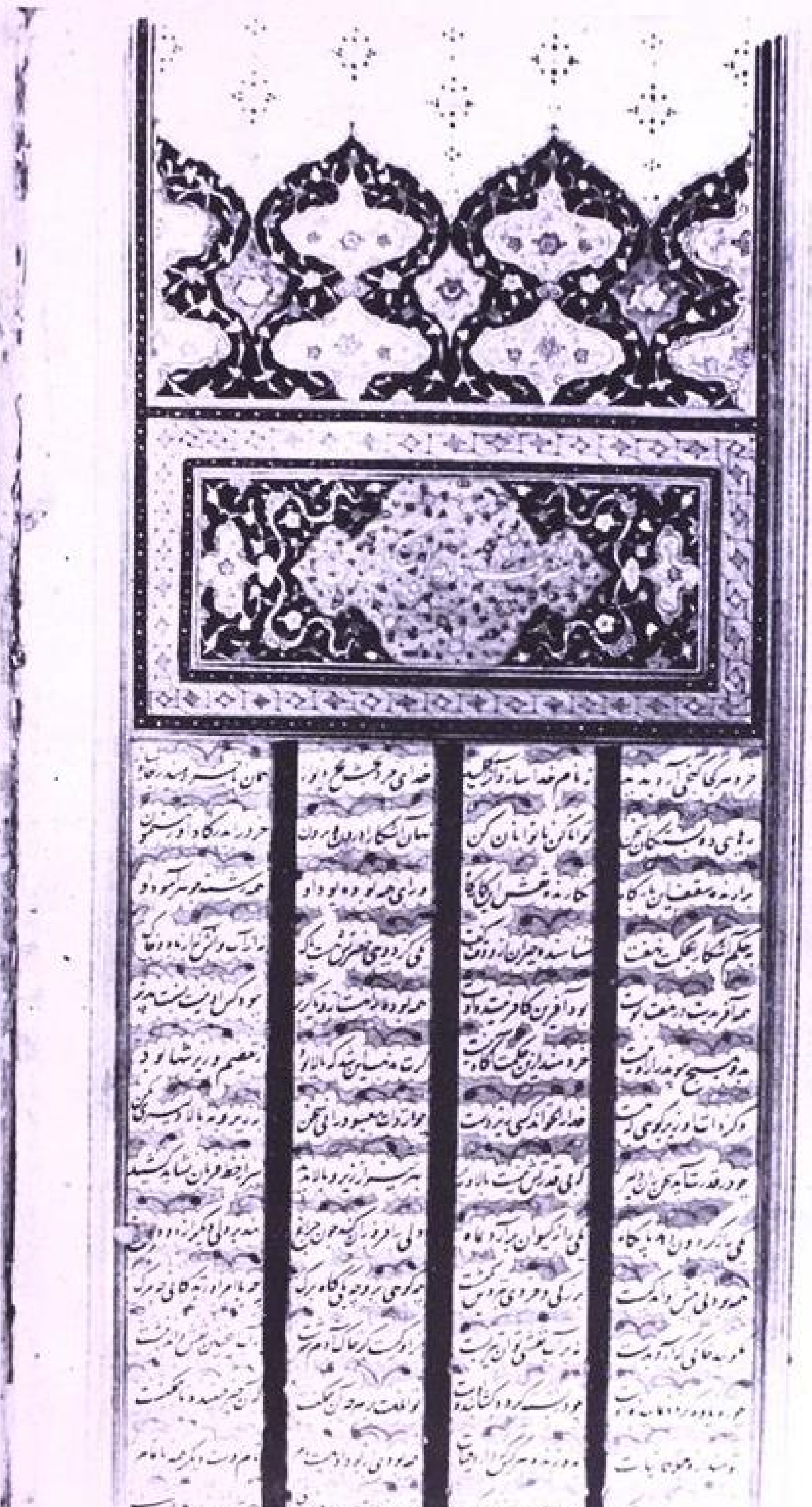
آغاز «خسرو شیرین» از خمسهٔ نظامی (ش ۳۲۸)

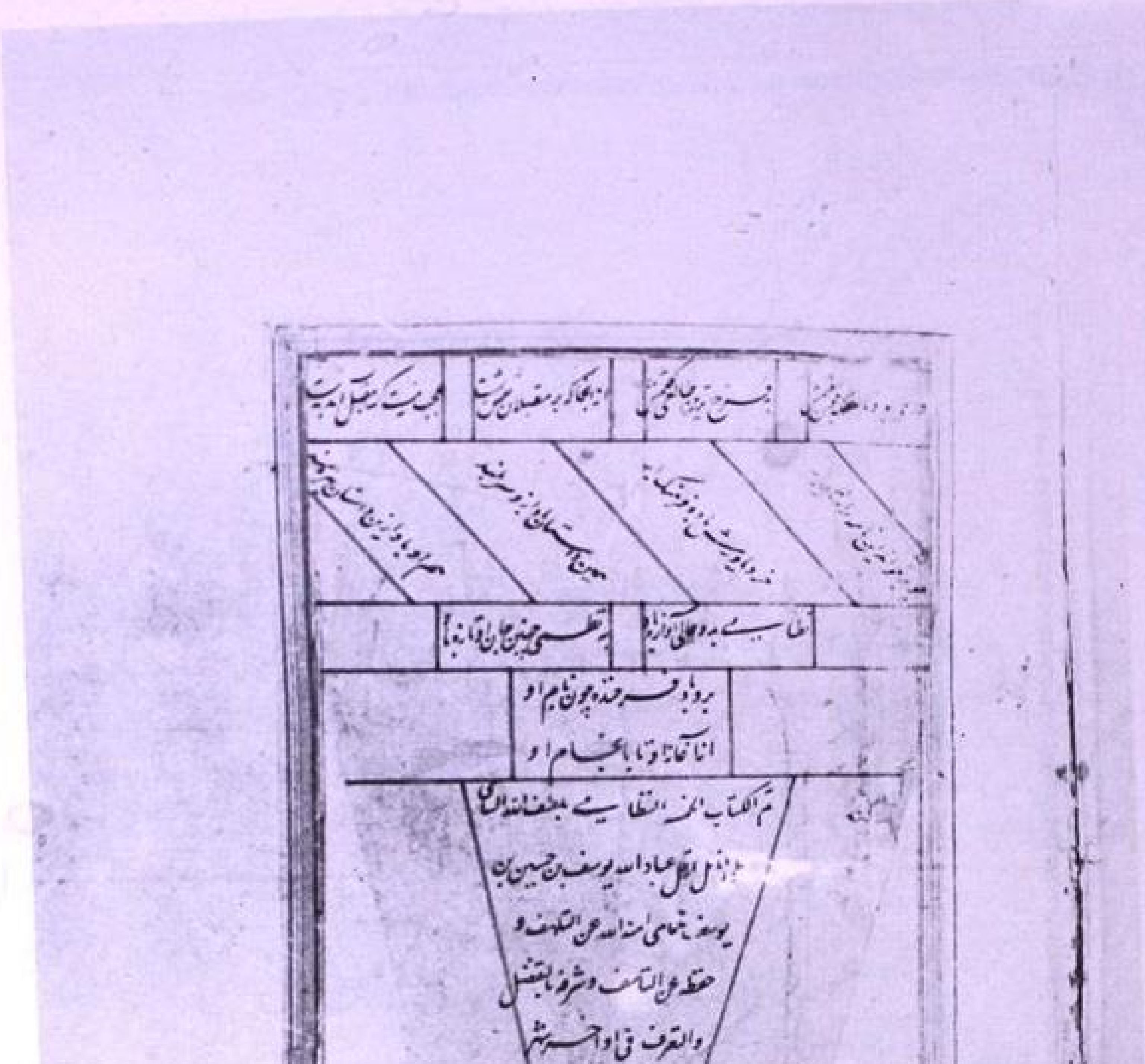
آغاز «هفت پیکر» از خمسهٔ نظامی (ش ۳۲۸)

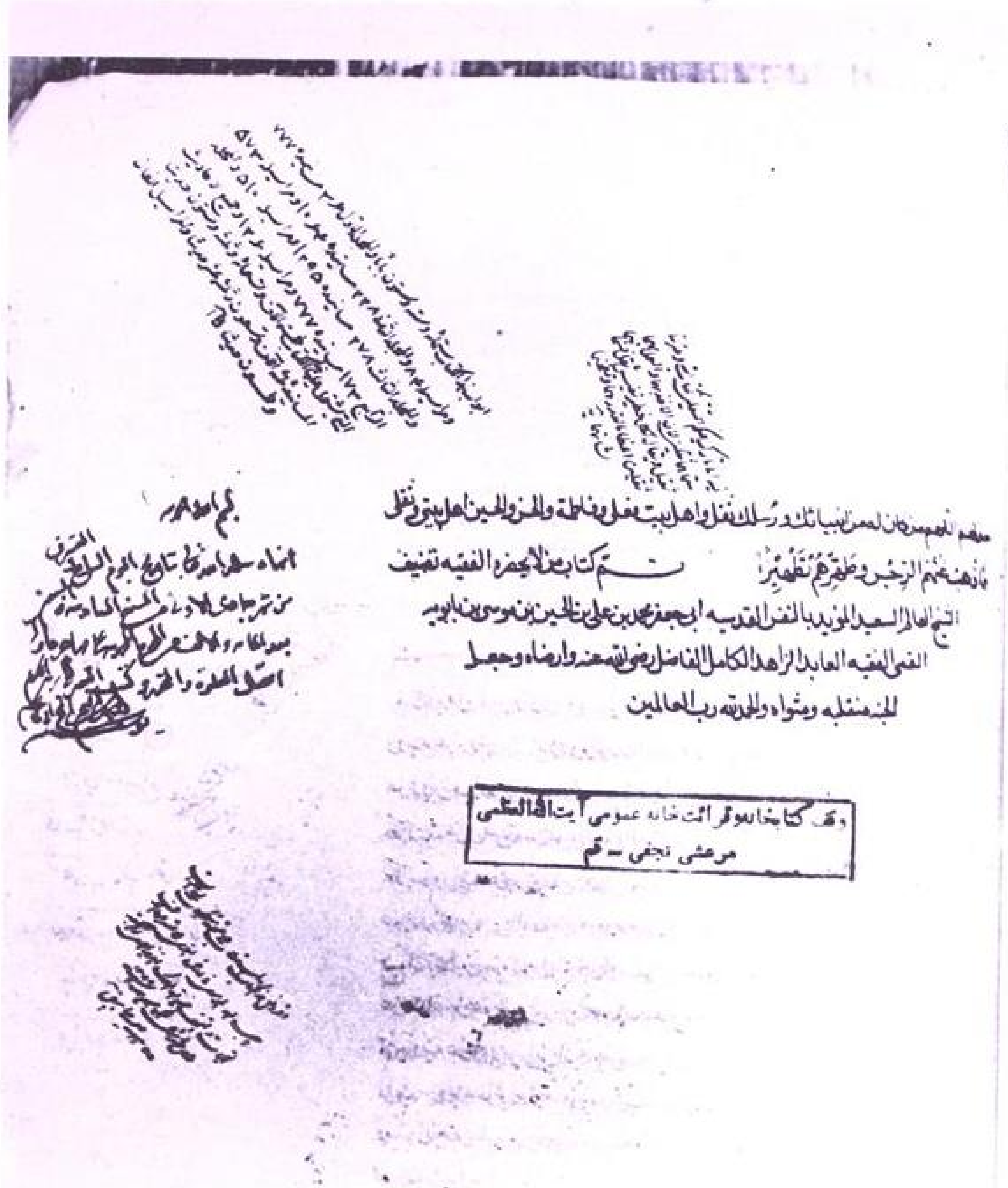
آغاز «اسکندرنامه» از خمسهٔ نظامی (ش ۳۲۸)

آغاز «شرف نامهٔ اسکندری» از خمسهٔ نظامی (ش ۳۲۸)

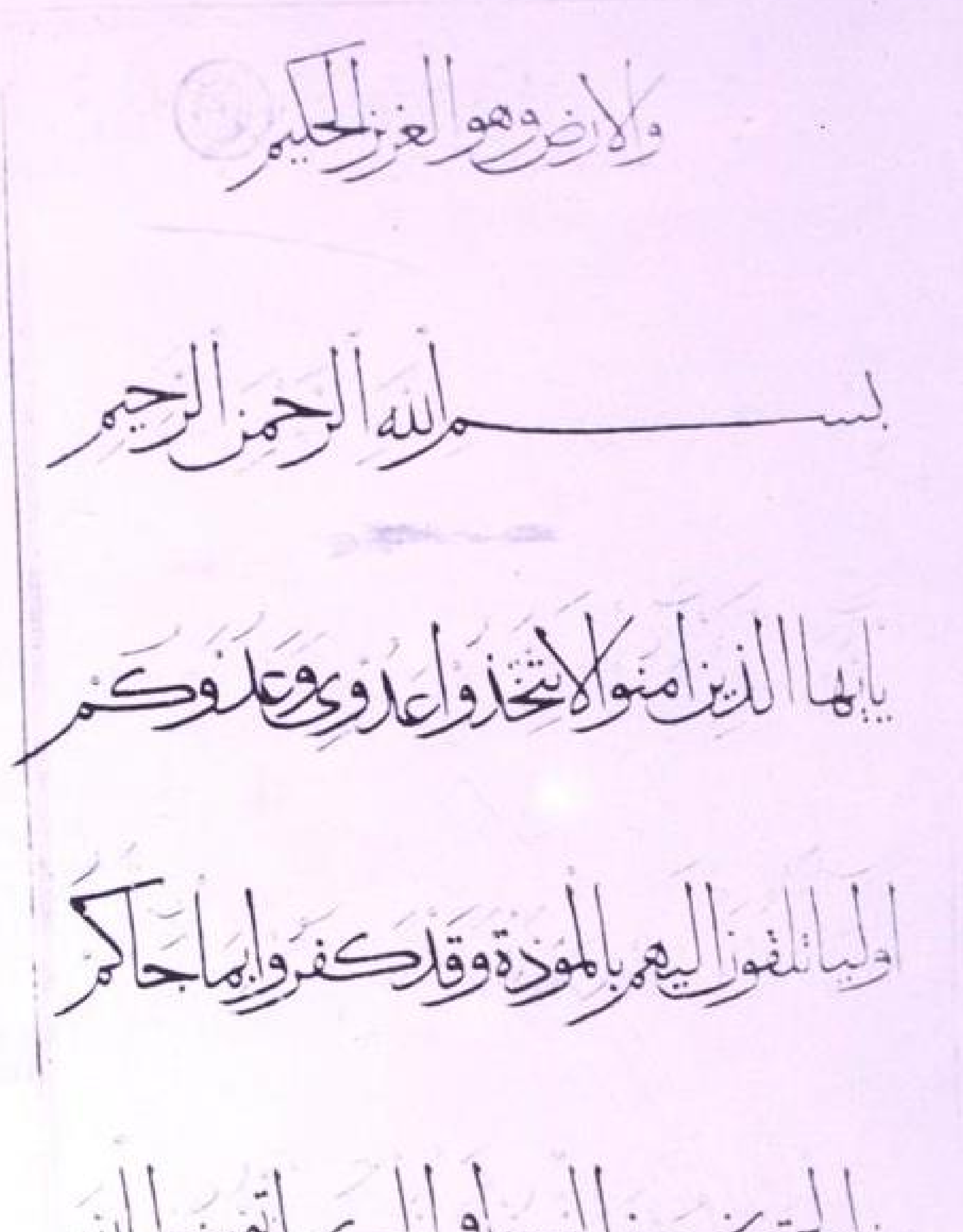
انجام کلیات «خمسهٔ نظامی» (ش ۳۲۸)

منهم اللهم صل على محمد نبيك ... رسلك ... واهل بيت محمد وفاطمة والحسن والحسين اهل بيته ... الذين اذهبت عنهم الرجس وطهرتهم تطهيرا

تم كتاب من لا يحضره الفقيه تصنيف الشيخ العالم السعيد المؤيد بالنفس القدسية ابي جعفر محمد بن علي بن الحسين بن موسى بن بابويه القمي الفقيه العابد الزاهد الكامل الفاضل رضي الله عنه وارضاه وجعل الجنة منقلبه ومثواه والحمد لله رب العالمين

وقف کتابخانه بزرگ آیت الله العظمی مرعشی نجفی ــ قم

انجام کتاب «من لا یحضر» با انهاء شیخ یوسف بحرانی (ش ۳۲۹)

والارض وهو العزيز الحكيم

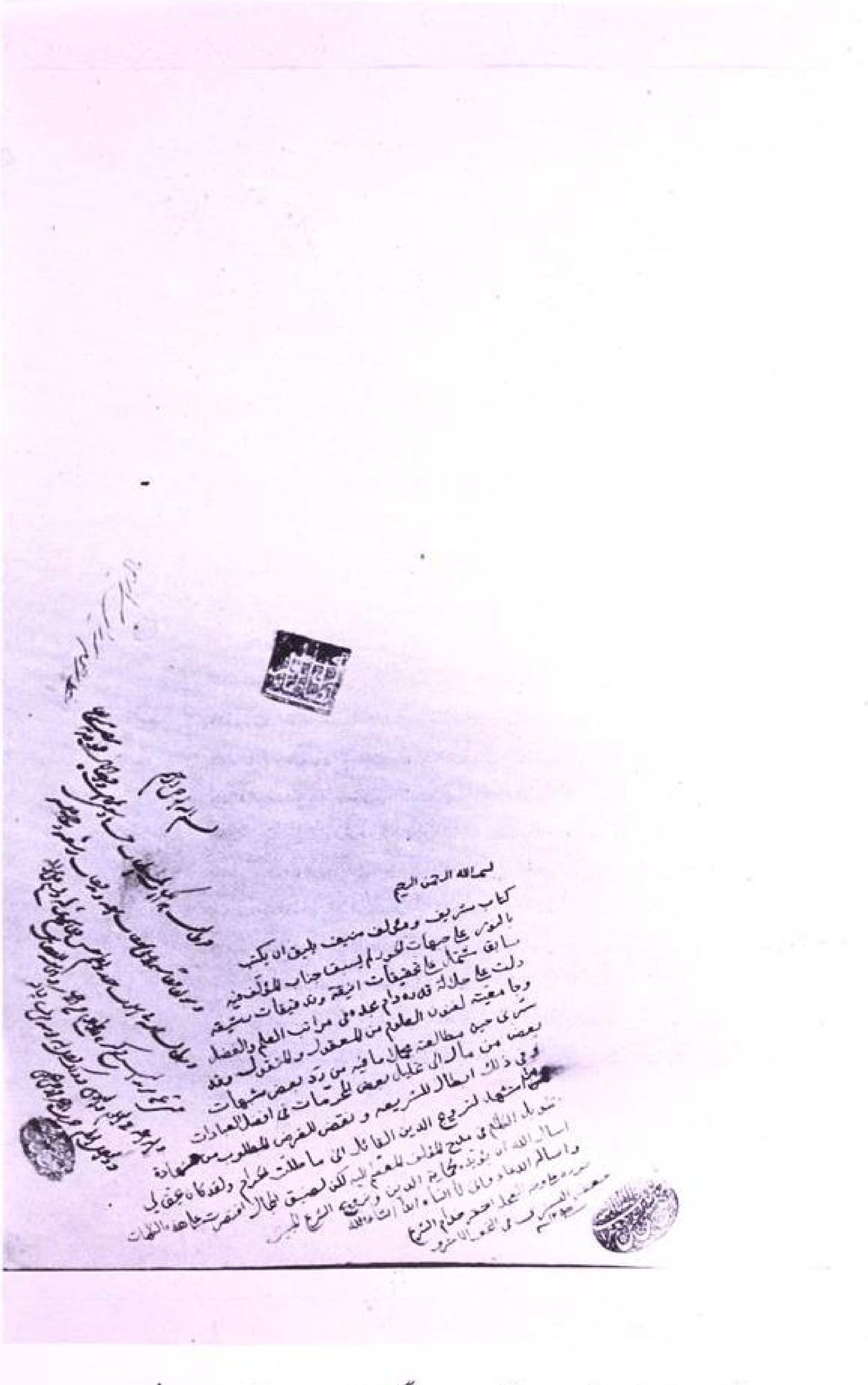
بسم الله الرحمن الرحيم

يا ايها الذين امنوا لا تتخذوا عدوي وعدوكم

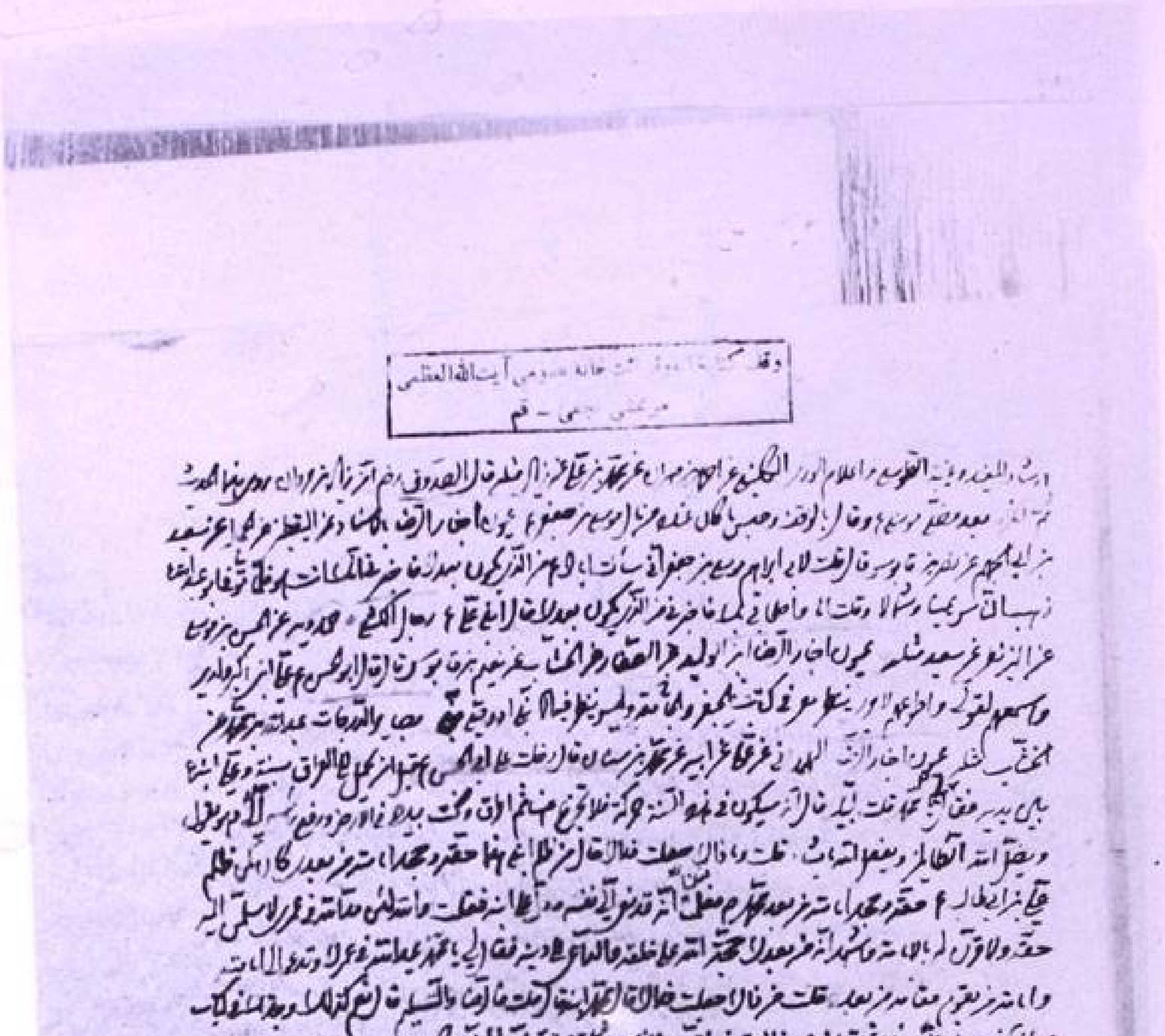
اولياء تلقون اليهم بالمودة وقد كفروا بما جاءكم

من الحق يخرجون الرسول واياكم ان تؤمنوا بالله

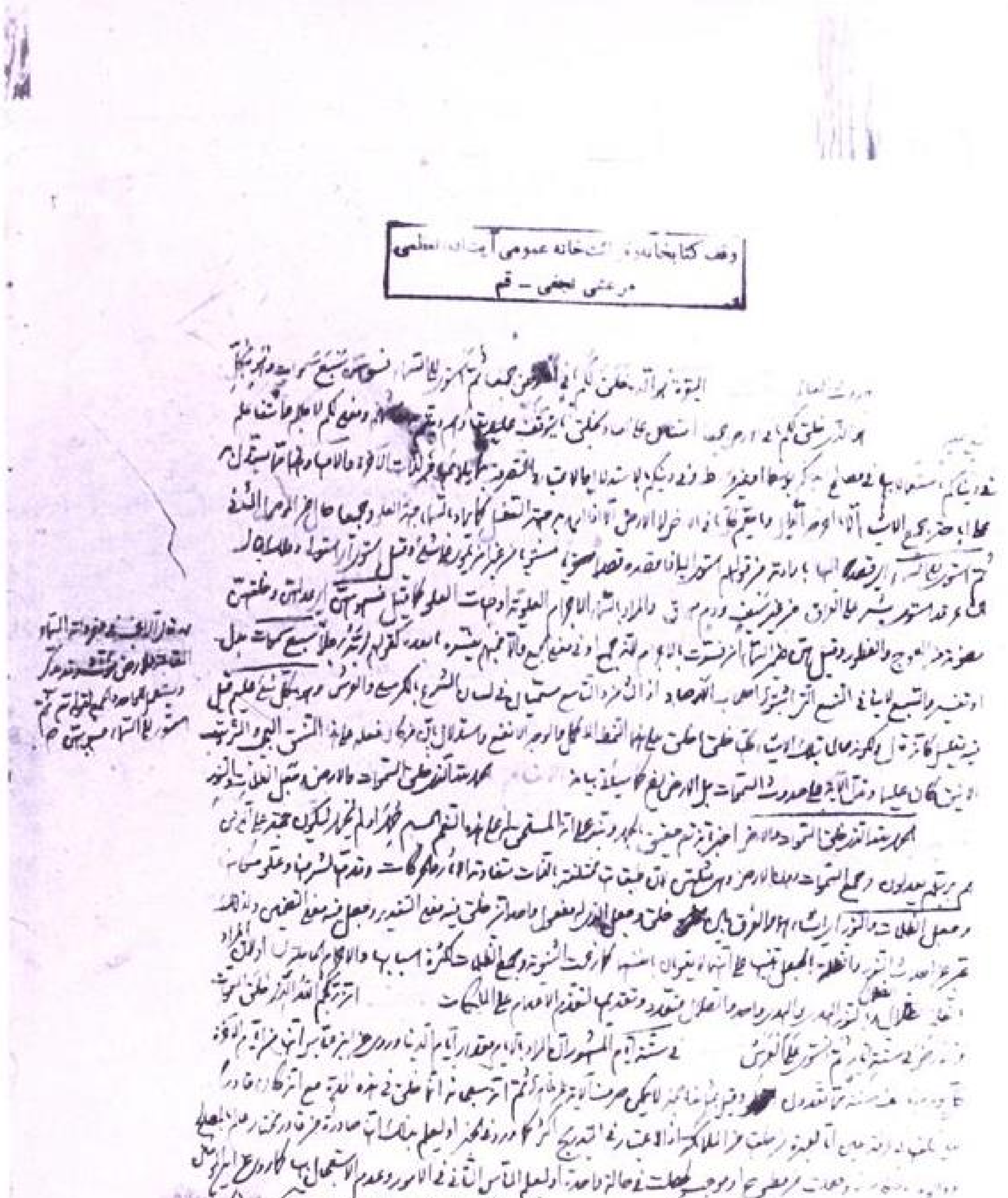
صفحه ای از قرآن کریم (ش ۳۳۰)

بسم الله الرحمن الرحيم
کتاب شریف ومؤلف منیف یلیق ان یکتب
بالنور علی صفحات الدهور

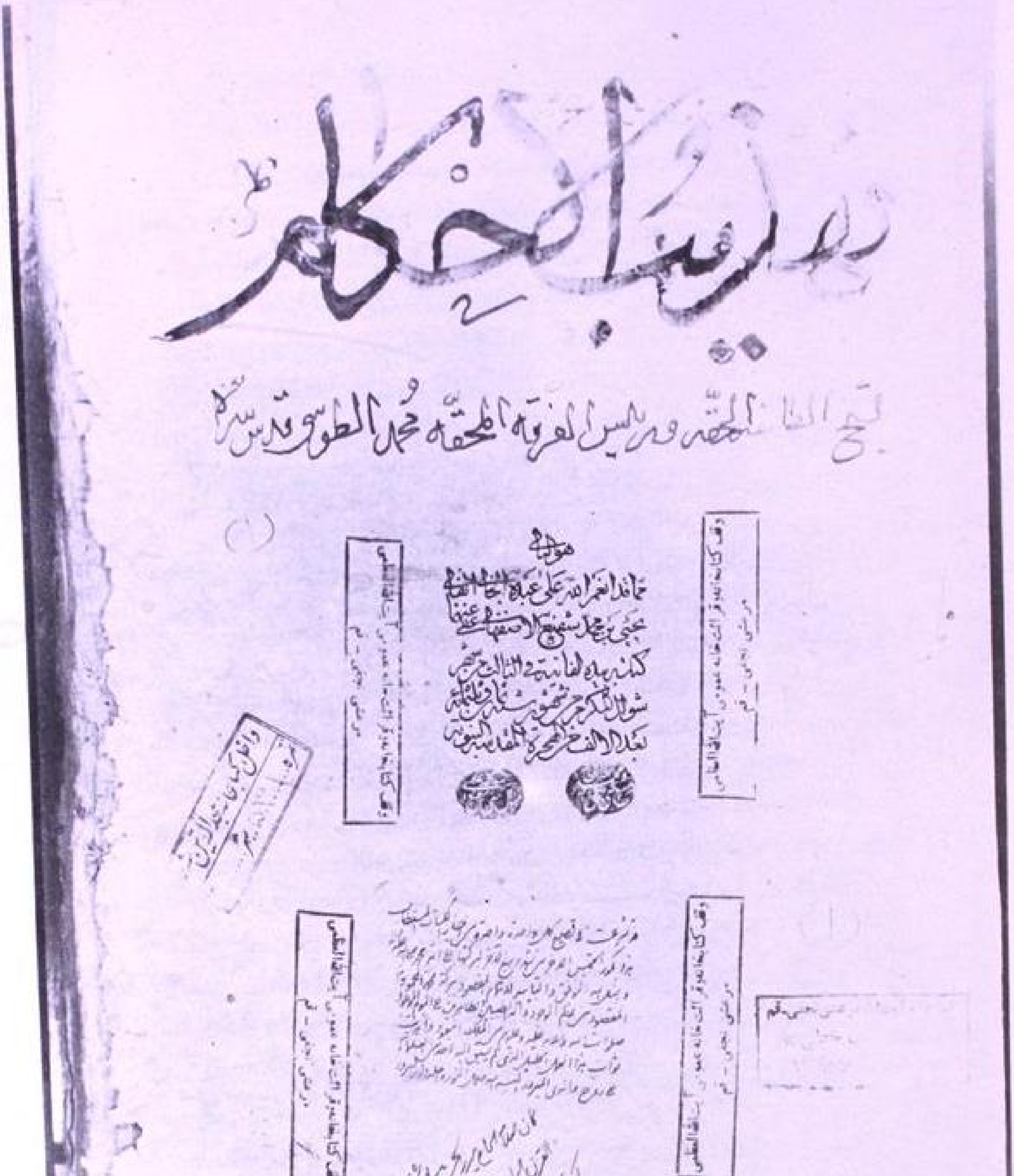
خط میرزای شیرازی و شیخ جعفر شوشتری روی برگ اول «لوایح اللوحین» (ش ۳۳۱)

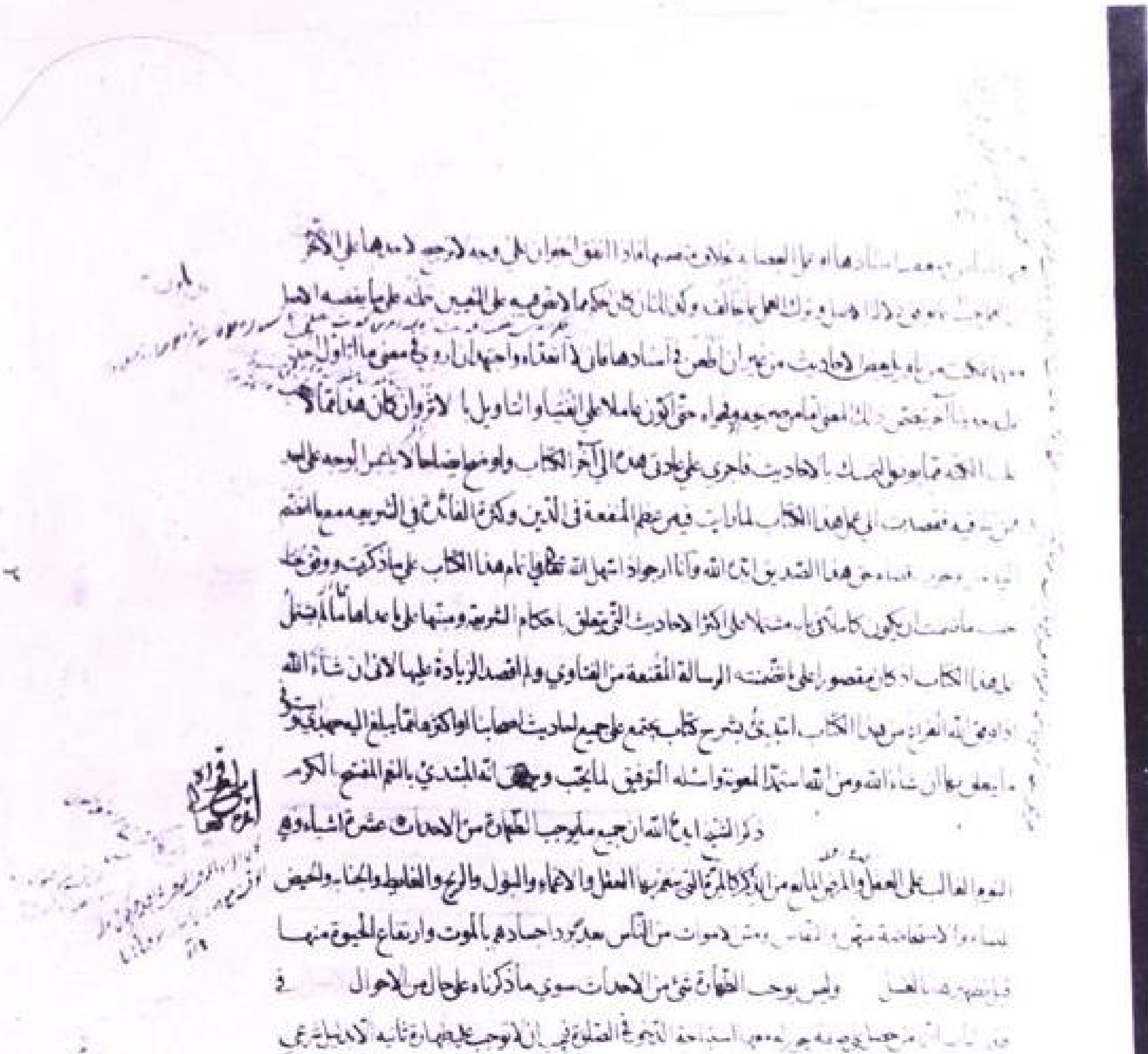
صفحه‌ای از کتاب «عوالم العلوم» بخط مؤلف (ش ۳۵۰)

آغاز کتاب «عوالم العلوم» بخط مؤلف (ش ۳۵۵)

روی برگ اوّل «تهذیب» شیخ طوسی (ش ٣٦٦)

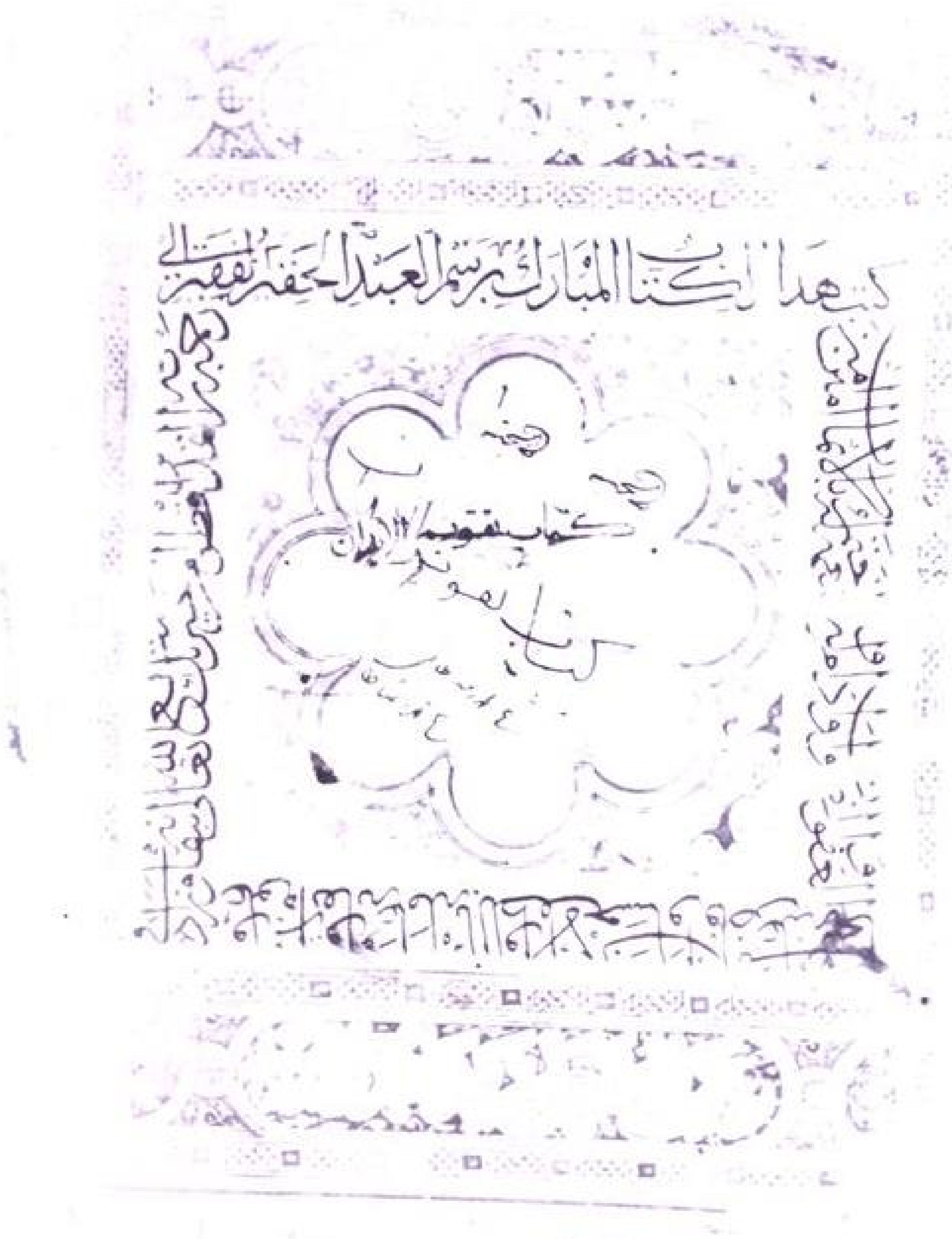
آغاز نسخهٔ «تهذیب» (ش ٣٦٦)

يونس بن عبد الرحمن . وما ذكرته في هذا الكتاب عن علي بن مهزيار فقد اخبرني به الشيخ ابو عبد الله عن محمد بن علي بن
ومحمد بن يحيى م — الحسين عن ابيه ومحمد بن الحسن عن سعد بن عبد الله والحميري واحمد بن ادريس كلهم عن احمد بن محمد عن العباس بن معروف
عن علي بن مهزيار . وما ذكرته عن احمد بن ابي عبد الله البرقي فقد اخبرني به الشيخ ابو عبد الله عن ابي الحسن احمد بن محمد بن
الحسن بن الوليد عن ابيه عن سعد بن عبد الله عنه . واخبرني ايضا الشيخ عن ابي جعفر محمد بن علي بن الحسين بن بابويه
عن ابيه ومحمد بن الحسن بن الوليد عن سعد بن عبد الله والحميري عن احمد بن ابي عبد الله . واخبرني به ايضا الحسين بن عبيد الله
عن احمد بن محمد الزراري عن علي بن الحسين السعدآبادي عن احمد بن ابي عبد الله . وما ذكرته عن علي بن جعفر فقد اخبرني
ابيه م — به الحسين بن عبيد الله عن احمد بن محمد بن يحيى عن محمد بن يحيى عن العمركي النيشابوري البوفكي عن علي بن جعفر . وما
ذكرته عن الفضل بن شاذان فقد اخبرني به الشيخ ابو عبد الله والحسين بن عبيد الله واحمد بن عبدون كلهم عن ابي
محمد الحسن بن حمزة العلوي الحسيني الطبري عن علي بن محمد بن قتيبة النيشابوري عن الفضل بن شاذان . وروى ابو محمد
الحسن بن حمزة عن علي بن ابرهيم عن ابيه عن الفضل بن شاذان . واخبرنا الشريف ابو محمد الحسن بن احمد بن القاسم العلوي
الصفواني م — المحمدي عن ابي عبد الله محمد بن احمد الصفواني عن علي بن ابرهيم عن ابيه عن الفضل بن شاذان . وما ذكرته عن ابي
عبد الله الحسين بن سفيان البزوفري فقد اخبرني به احمد بن عبدون والحسين بن عبيد الله عنه . وما ذكرته عن ابي طالب
الانباري فقد اخبرني به احمد بن عبدون عنه . فقد اوردت جملا من الطرق الى هذه
المصنفات والاصول ولتفصيل ذلك شرح يطول هو مذكور في الفهارست
المصنفة في هذا الباب للشيوخ رحمهم الله من اراده اخذه من
هناك ان شاء الله . وقد ذكرنا نحن مستوفى في كتاب
فهرست كتب الشيعة . والحمد لله وحده و
صلى الله على محمد وآله اجمعين
وسلم تسليما كثيرا
كثيرا

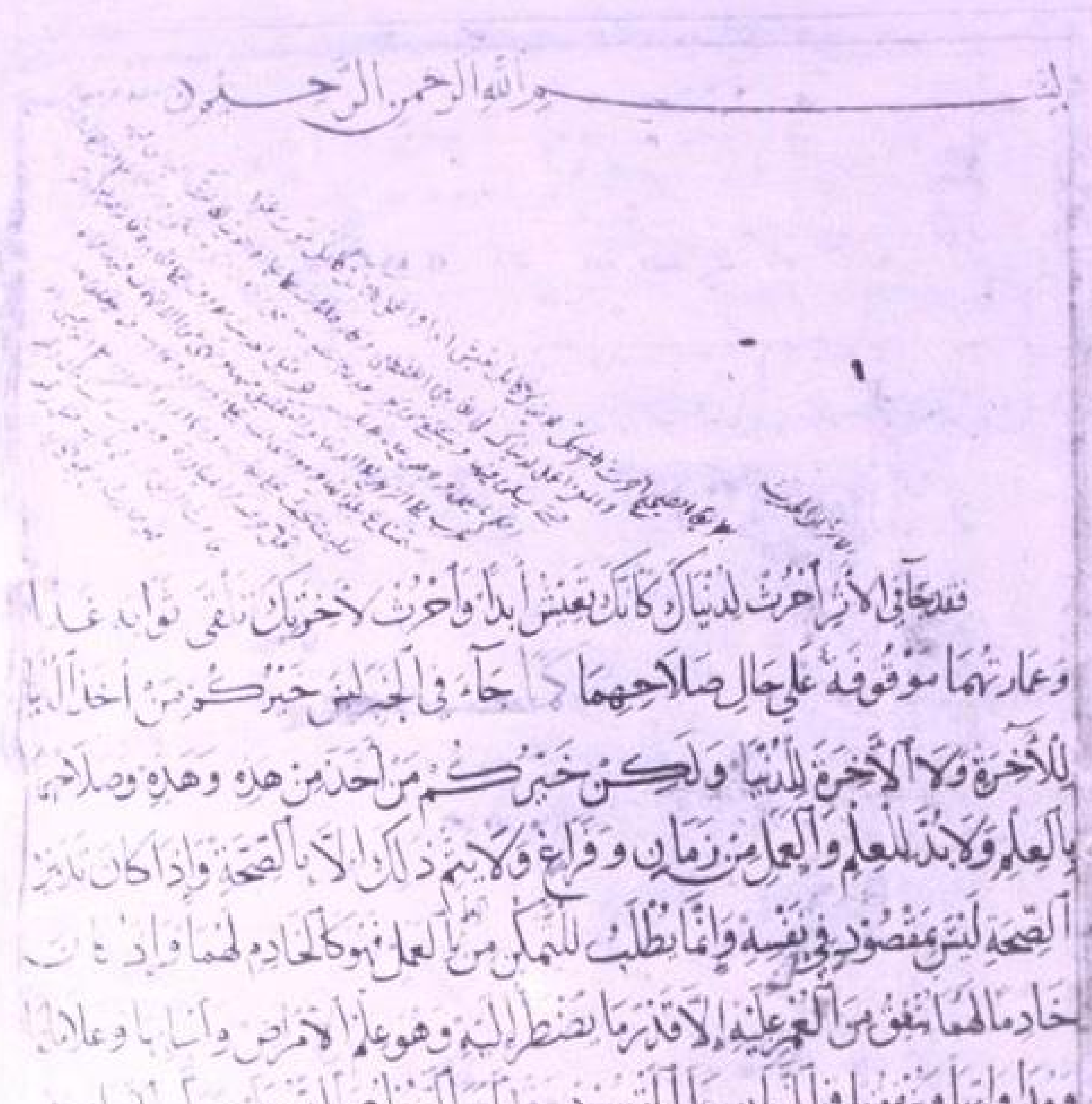
والحمد لله اولا وآخرا وباطنا وظاهرا على تسهيله وتيسيره اللهم لك الحمد على توفيقك وتأييدك وارشادك
وتسديدك حمدا استوجب به المزيد من نعمك واستحق به لطايف كرمك وتوسلي اليك بالائمة الاطهار الاخيار محمد و
عترته الامجاد بالقبول التام باذيال الجلال والاكرام حسبنا الله ونعم الوكيل نعم المولى ونعم النصير
وفرغ من كتابة هذا الكتاب الموسوم بتهذيب الاحكام
الشريعة المؤيد بتوفيق ربنا الفقير الحقير الى الله
العفو ابو مسلم محمد علي بن ابو الحسن الحرقاني
من شهور سنة ... بعد الف
من الهجرة النبوية

[illegible]

انجام کتاب «تهذیب» با علامت تصحیح (ش ٣٦٦)

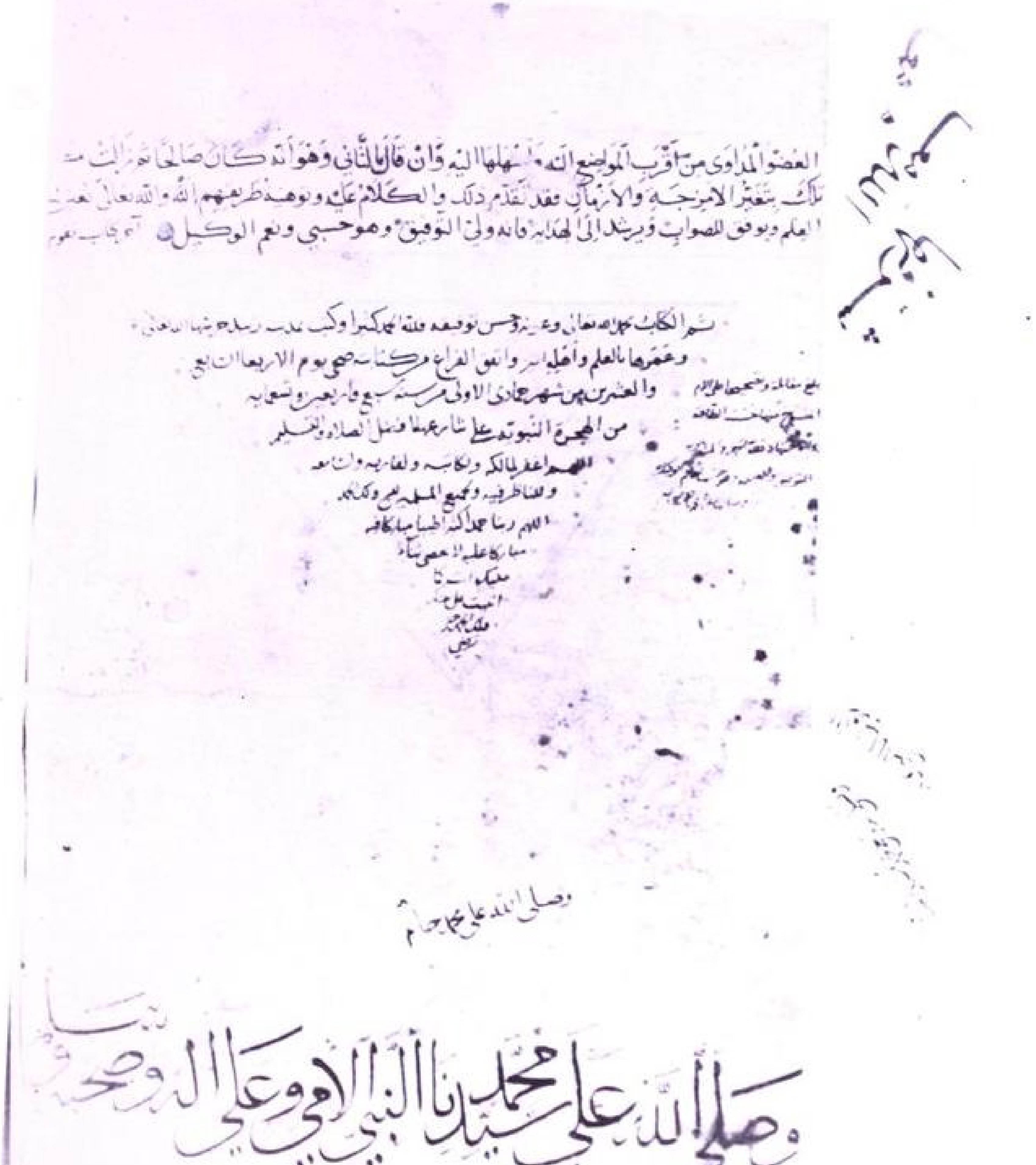
روی برگ اوّل « تقویم الأبدان » ابن جزله (ش ۳۶۷)

بسم الله الرحمن الرحيم

فقد جاء في الأثر احرث لدنياك كأنك تعيش أبدا واحرث لآخرتك كأنك تموت غدا
وعمارتهما موقوفة على حال صلاحهما ... جاء في الخبر ليس خيركم من اختار الدنيا
للآخرة ولا الآخرة للدنيا ولكن خيركم من أخذ من هذه وهذه وصلاحهما
بالعلم ولا بد للعلم والعمل من زمان وفراغ ولا يتم ذلك إلا بالصحة وإذا كان تدبير
الصحة ليس بمقصود في نفسه وإنما يطلب للتمكن من العلم والعمل فهو كالخادم لهما وإذا كان
خادما لهما فهو من الفرض عليه إلا قدر ما يضطر إليه وهو علم الأمراض وأسبابها وعلاماتها
ومداواتها ... في الزمان على المقصود ... أمر الرسول صلى الله عليه وسلم بالمداواة
تداووا فإن الله لم ينزل داء إلا أنزل له دواء ...
الإمام العادل القائم بأمر الله أمير المؤمنين القائم مقام رسول الله صلى الله عليه وسلم

آغاز کتاب «تقویم الابدان» (ش ۳۶۷)

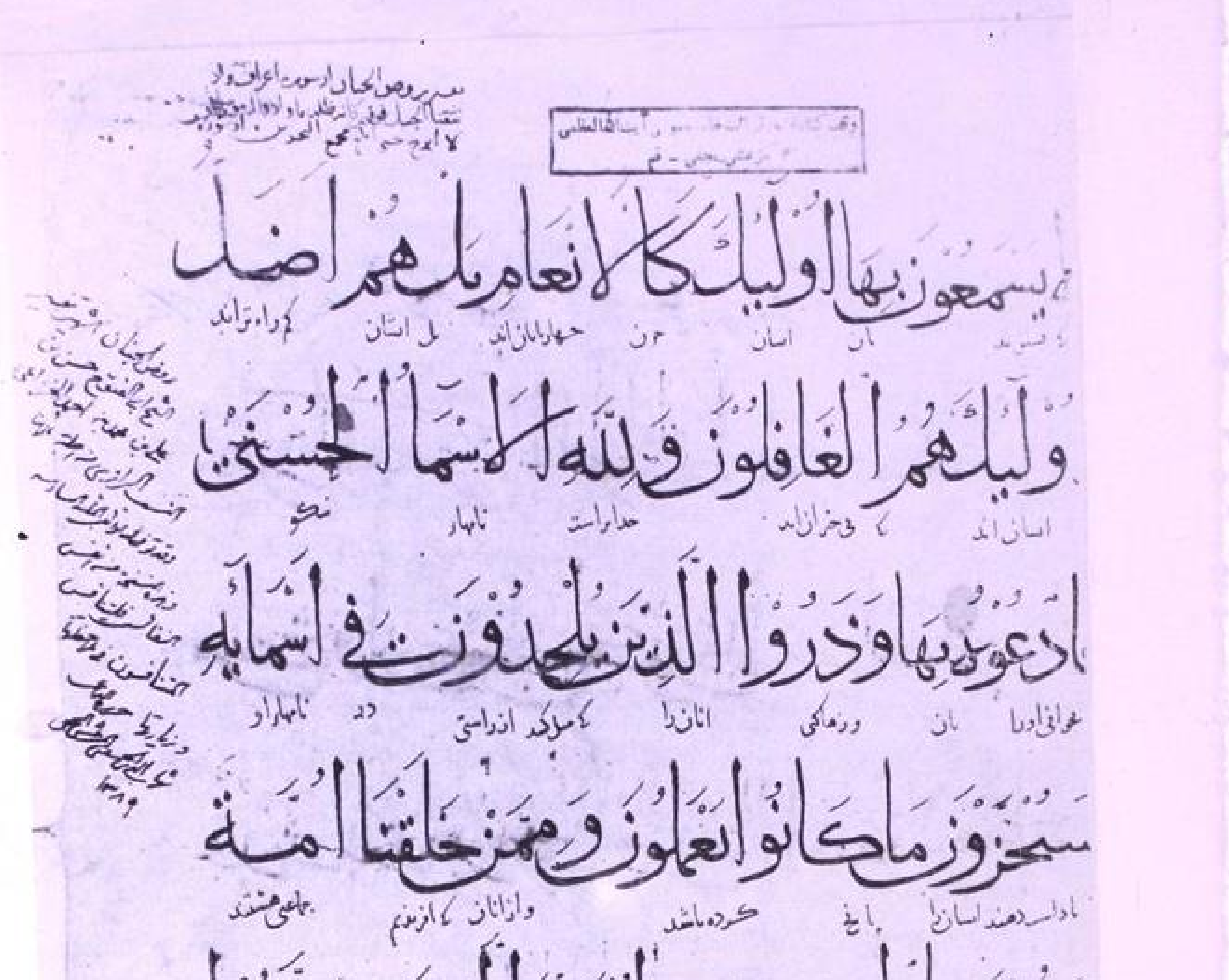

العضو المداوى من اقرب المواضع انه ... نهلها اليه وان قال الثانى وهو انه كان صالحا ... ملك بتغير الامزجة والازمان فقد تقدم ذلك والكلام عنه و ... والله تعالى ... العلم ويوفق للصواب ويرشد الى الهداية فانه ولى التوفيق وهو حسبى ونعم الوكيل

تم الكتاب بحمد الله تعالى و ... وكتب ...
وعمرها بالعلم واهله ... واتفق الفراغ من كتابته ... يوم الاربعاء ...
والعشرين من شهر جمادى الاولى من سنة سبع واربعين وثمانمائة
من الهجرة النبوية على شارعها افضل الصلاة والتسليم
اللهم اغفر لمالكه ولكاتبه ولقاريه ...
وللناظر فيه ولجميع المسلمين ...

وصلى الله على محمد وآله

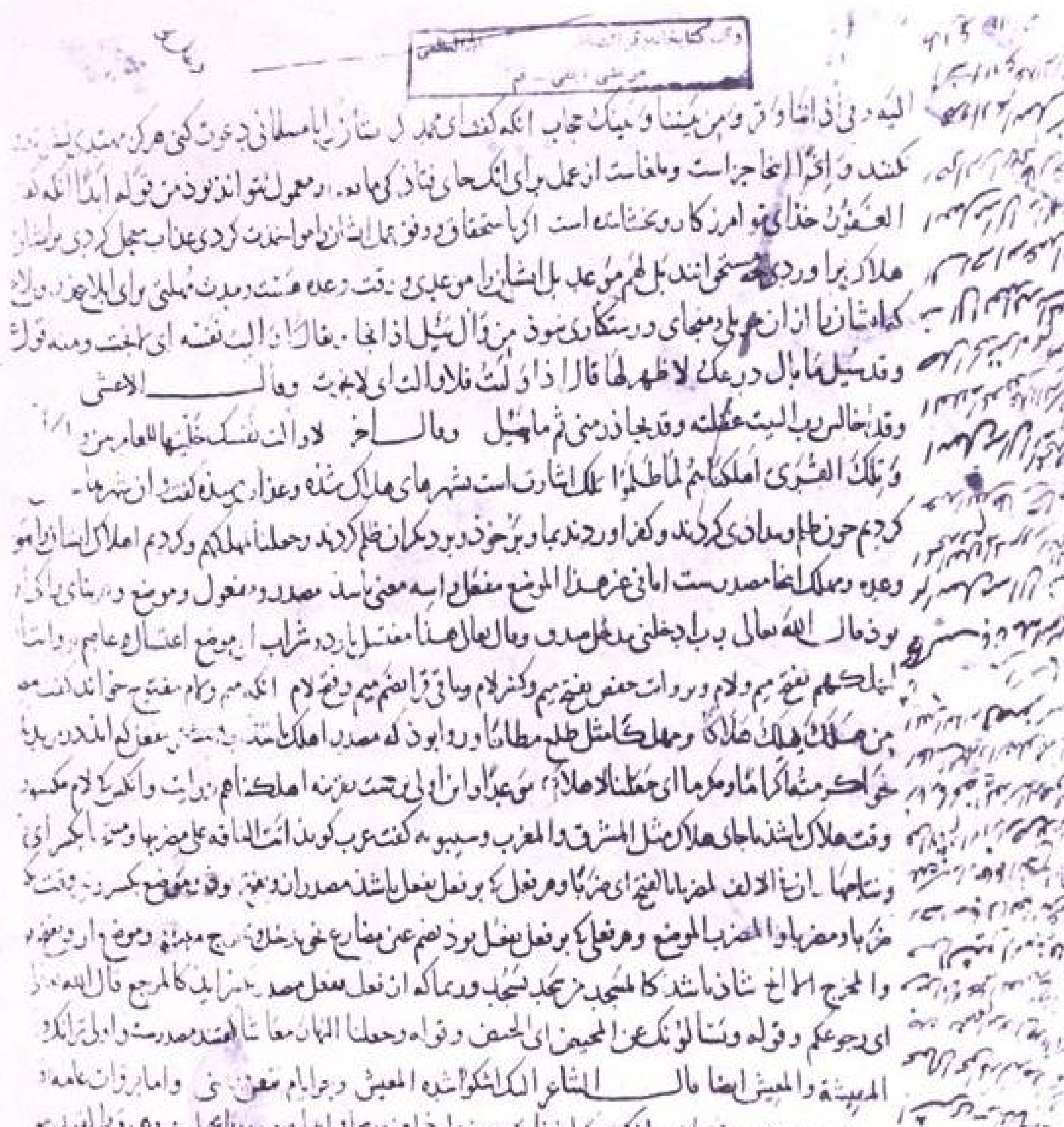
وصلى الله على سيدنا محمد النبي الامي وعلى آله وصحبه وسلم

انجام کتاب «تقویم الابدان» ابن جزله (ش ۳۶۷)

يسمعون بها اولئك كالانعام بل هم اضل
اولئك هم الغافلون ولله الاسما الحسنى
فادعوه بها وذروا الذين يلحدون في اسمائه
سيجزون ما كانوا يعملون وممن خلقنا امة
يهدون بالحق وبه يعدلون والذين كذبوا
باياتنا سنستدرجهم من حيث لا يعلمون
واملي لهم ان كيدي متين اولم يتفكروا

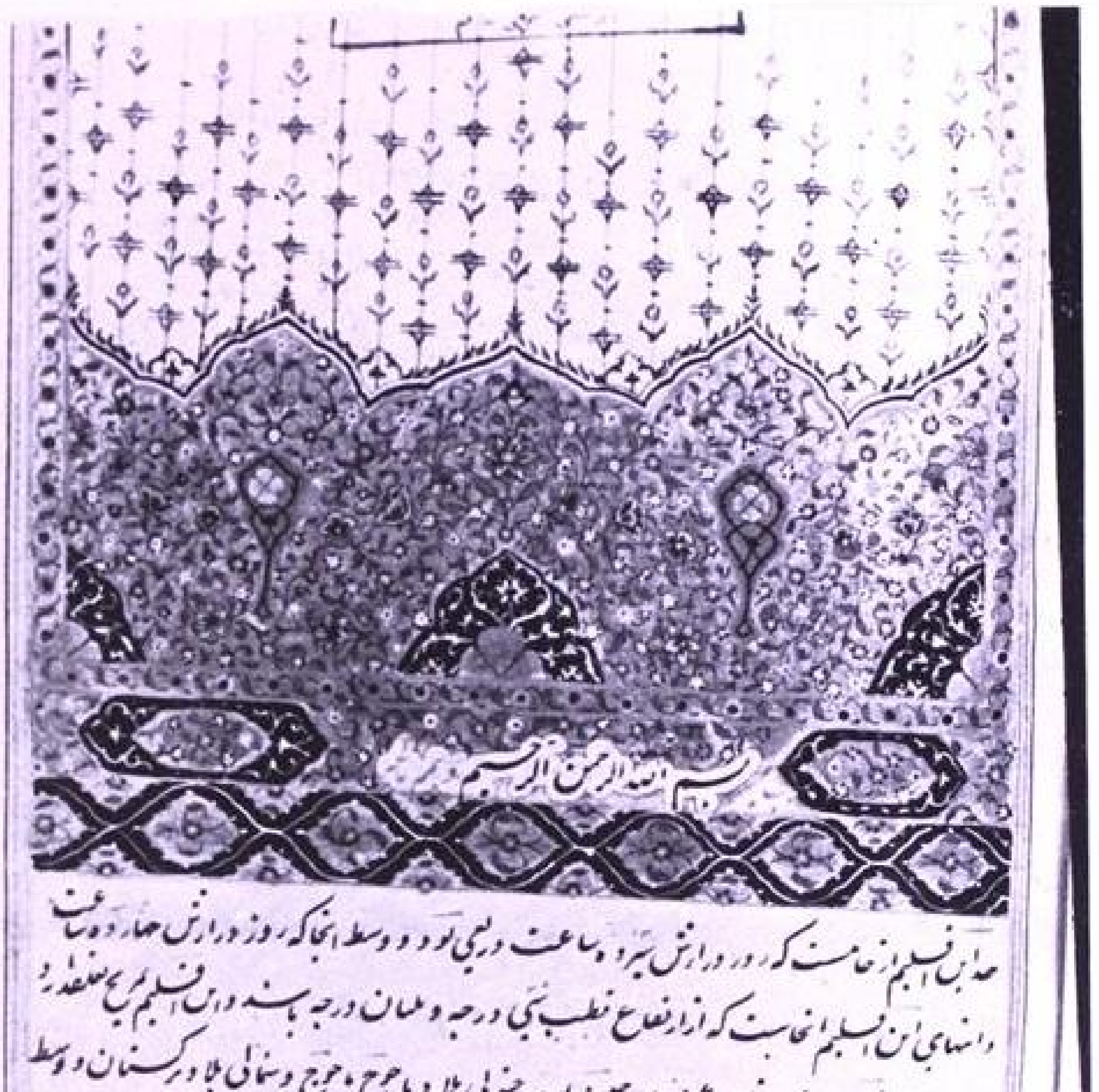
آغاز تفسیر ابوالفتوح (ش ۳۶۸)

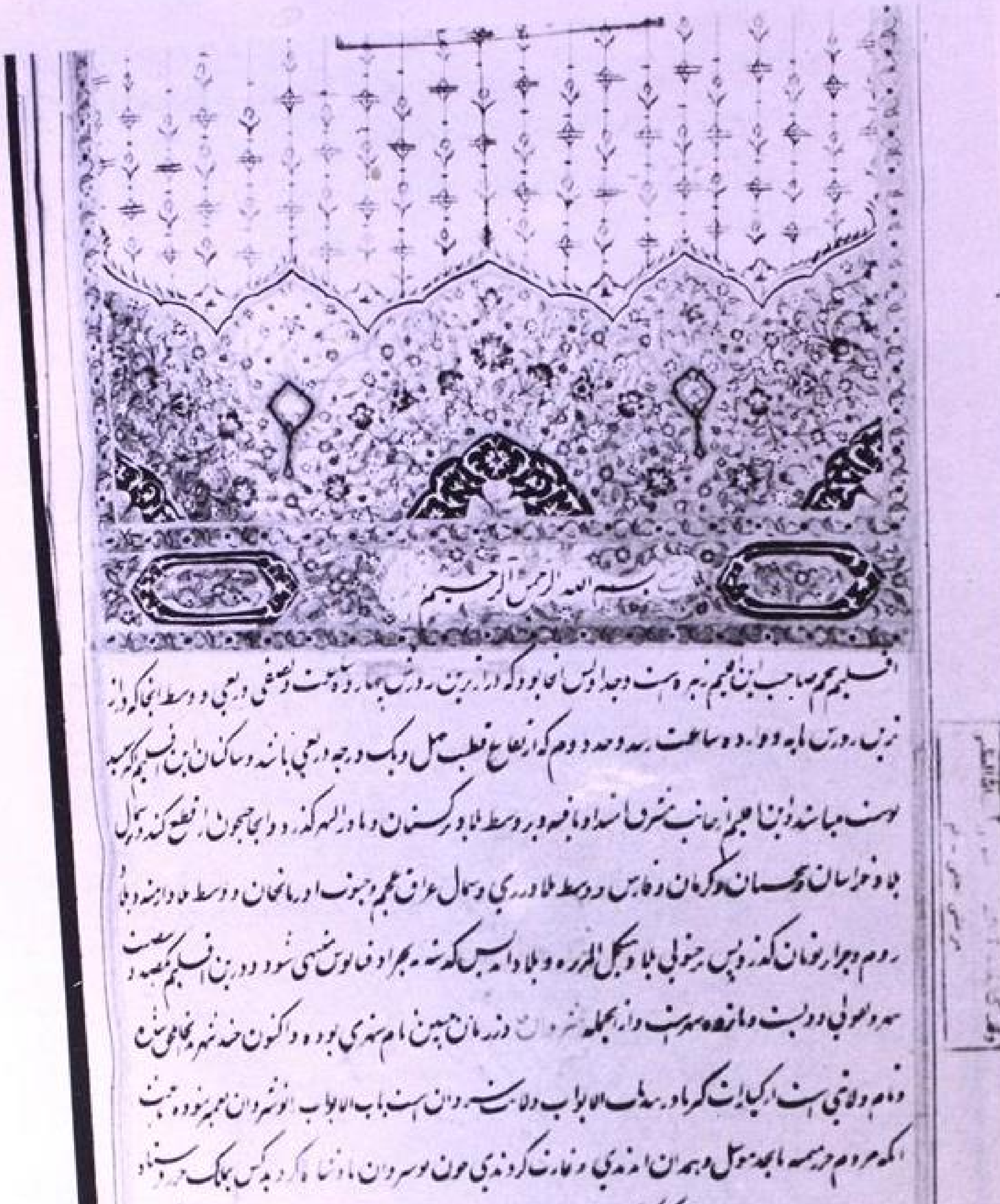
انجام نسخهٔ تفسیر ابوالفتوح (ش ۳۶۸)

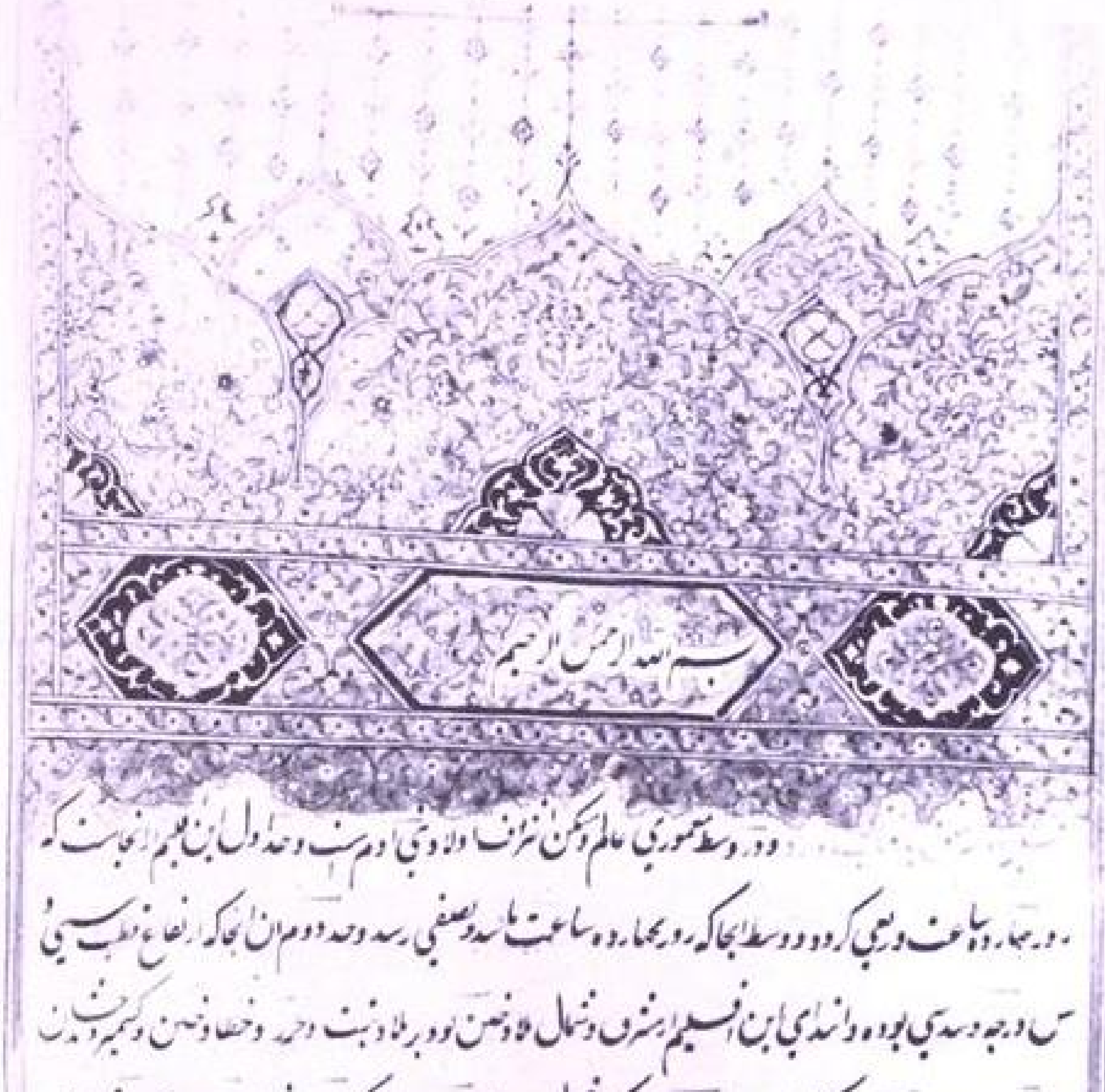
آغاز کتاب «حدیقة الاقالیم» بلگرامی (ش ۳۷۱)

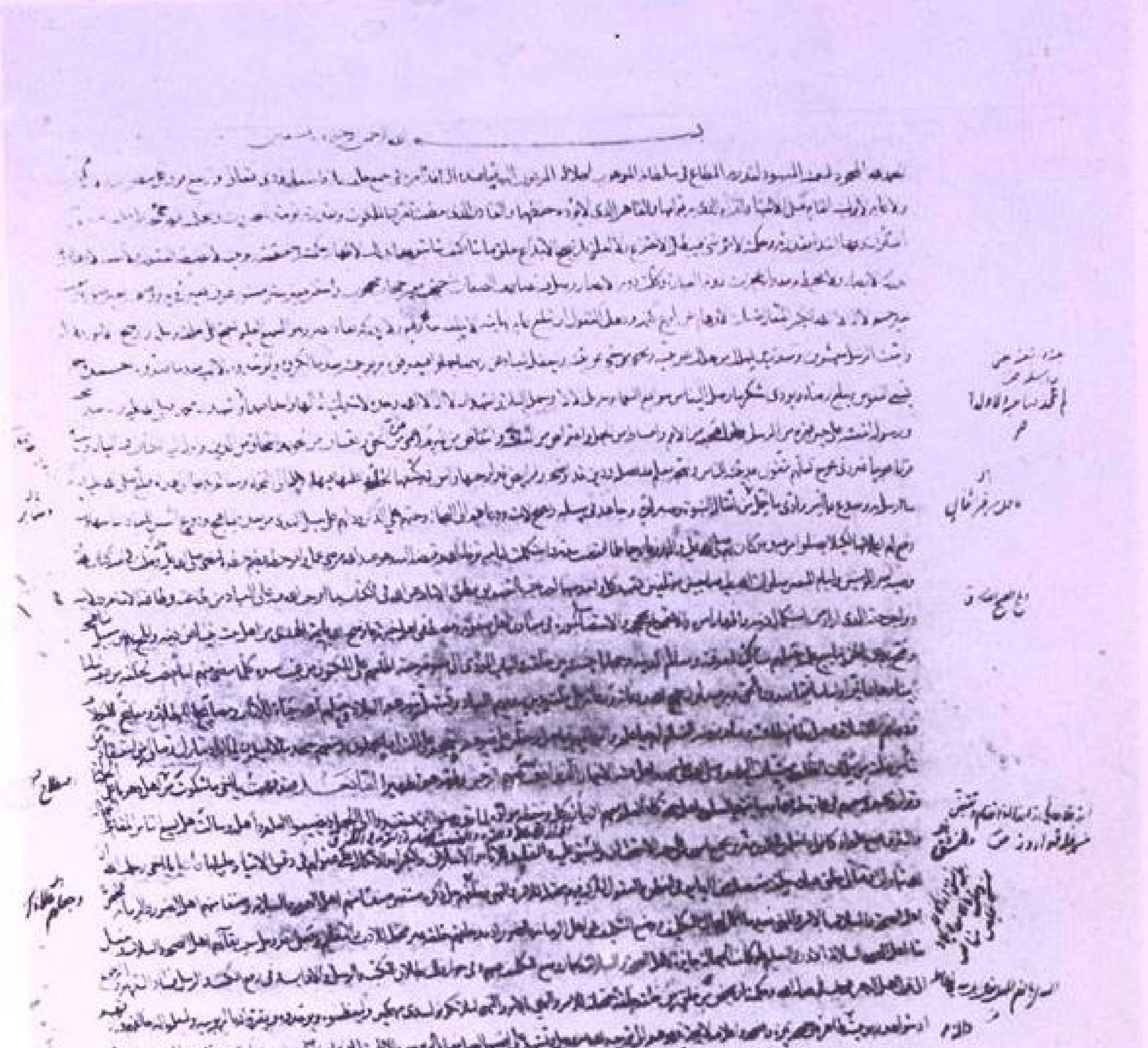
صفحه ای دیگر از «حدیقة الأقالیم» (ش ۳۷۱)

صفحه ای از «حدیقة الاقالیم» (ش ۳۷۱)

صفحه‌ای دیگر از «حدیقة الأقالیم» (ش ۳۷۱)

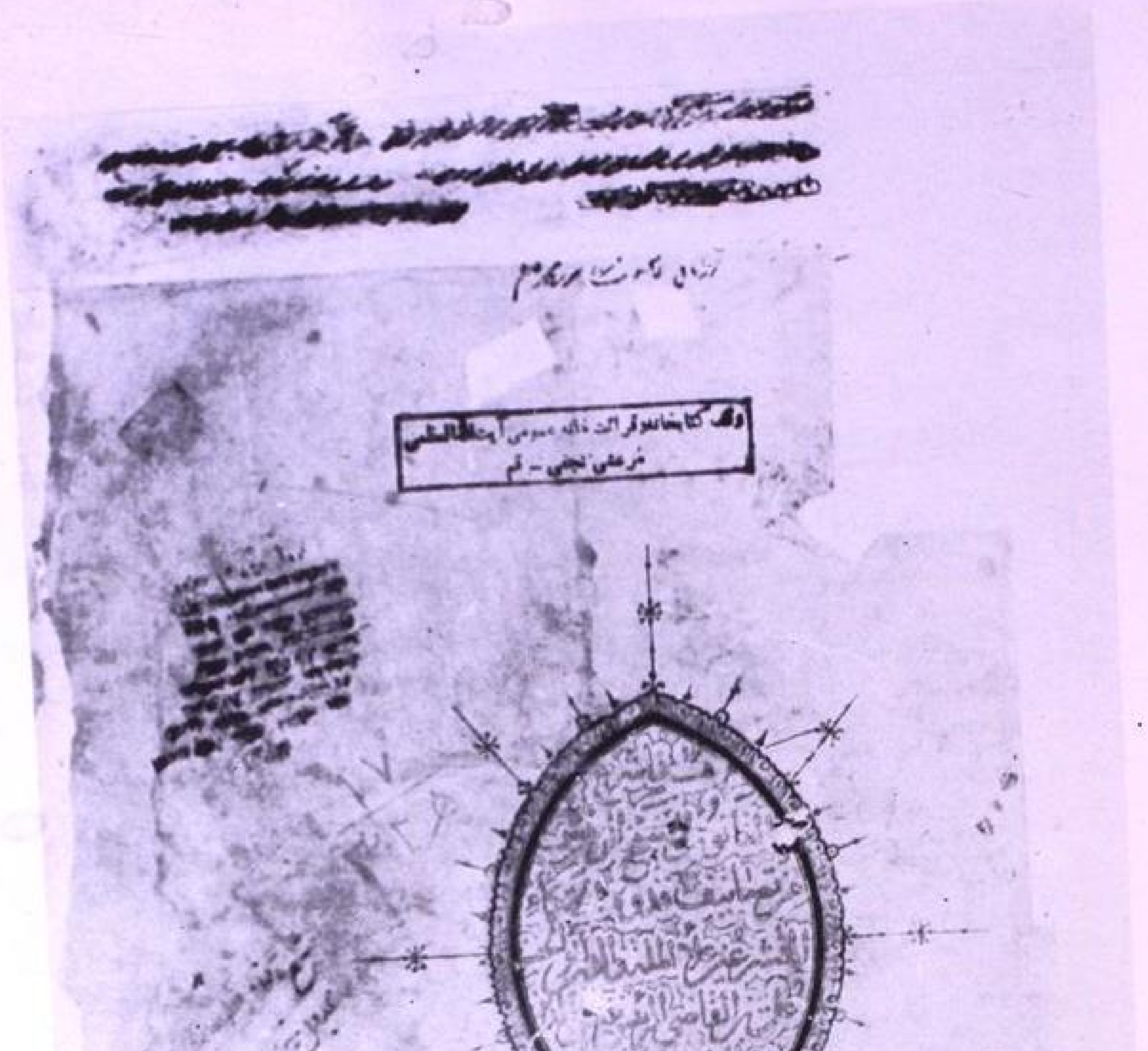

آغاز کتاب «الکافی» (ش ۳۷۲)

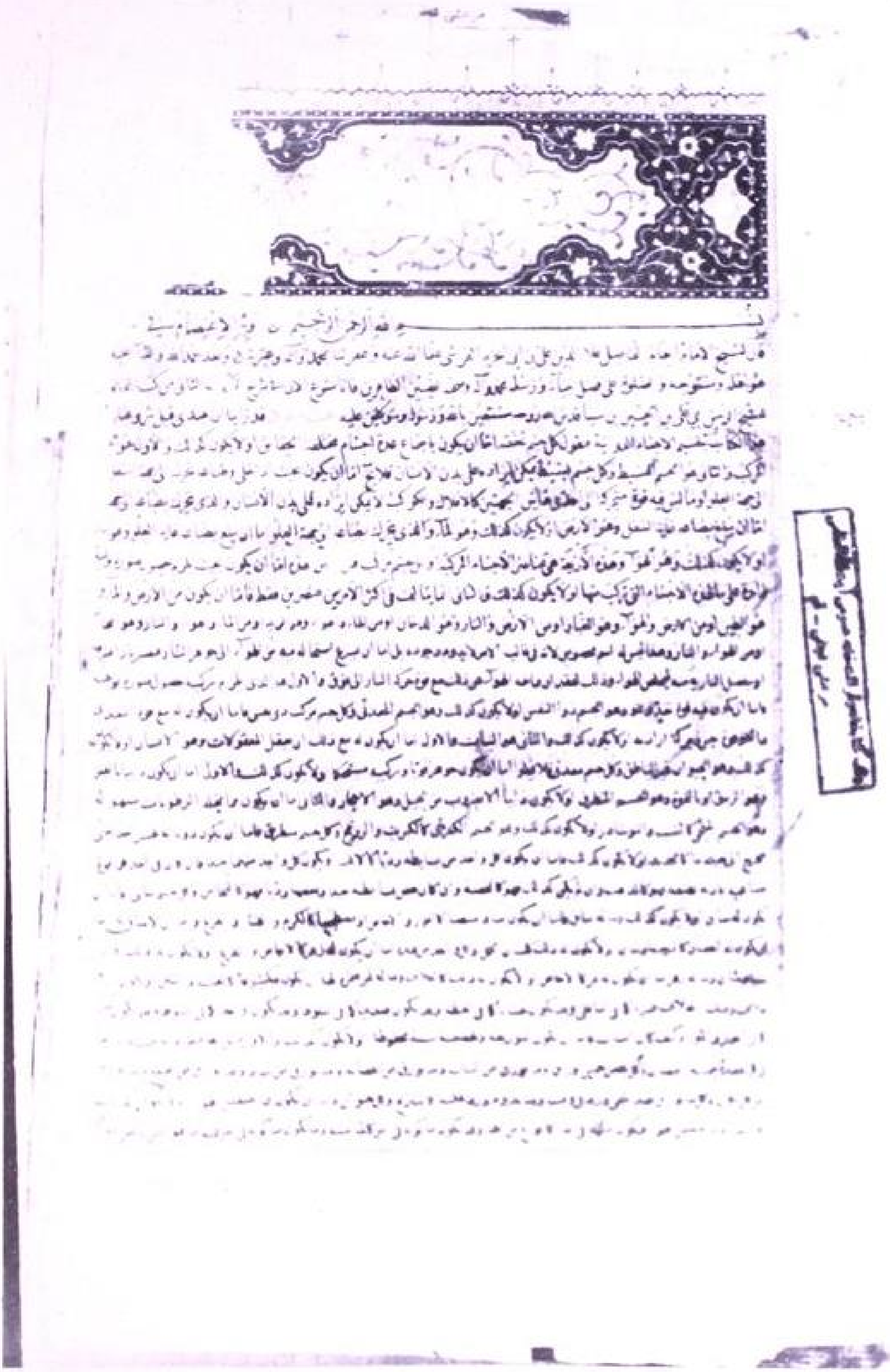
کتابخانه عمومی آیت الله العظمی مرعشی نجفی - قم

مرعشی نجفی - قم

انجام کتاب « الکافی » (ش ۳۷۲)

روی برگ اوّل شرح قانون ابن نفیس (ش ۳۷۳)

آغاز شرح قانون ابن نفیس (ش ۳۷۳)

روی برگ اول «الجمل الهادیة» (ش ۳۸۳)

بسم الله الرحمن الرحيم وبه أستعين

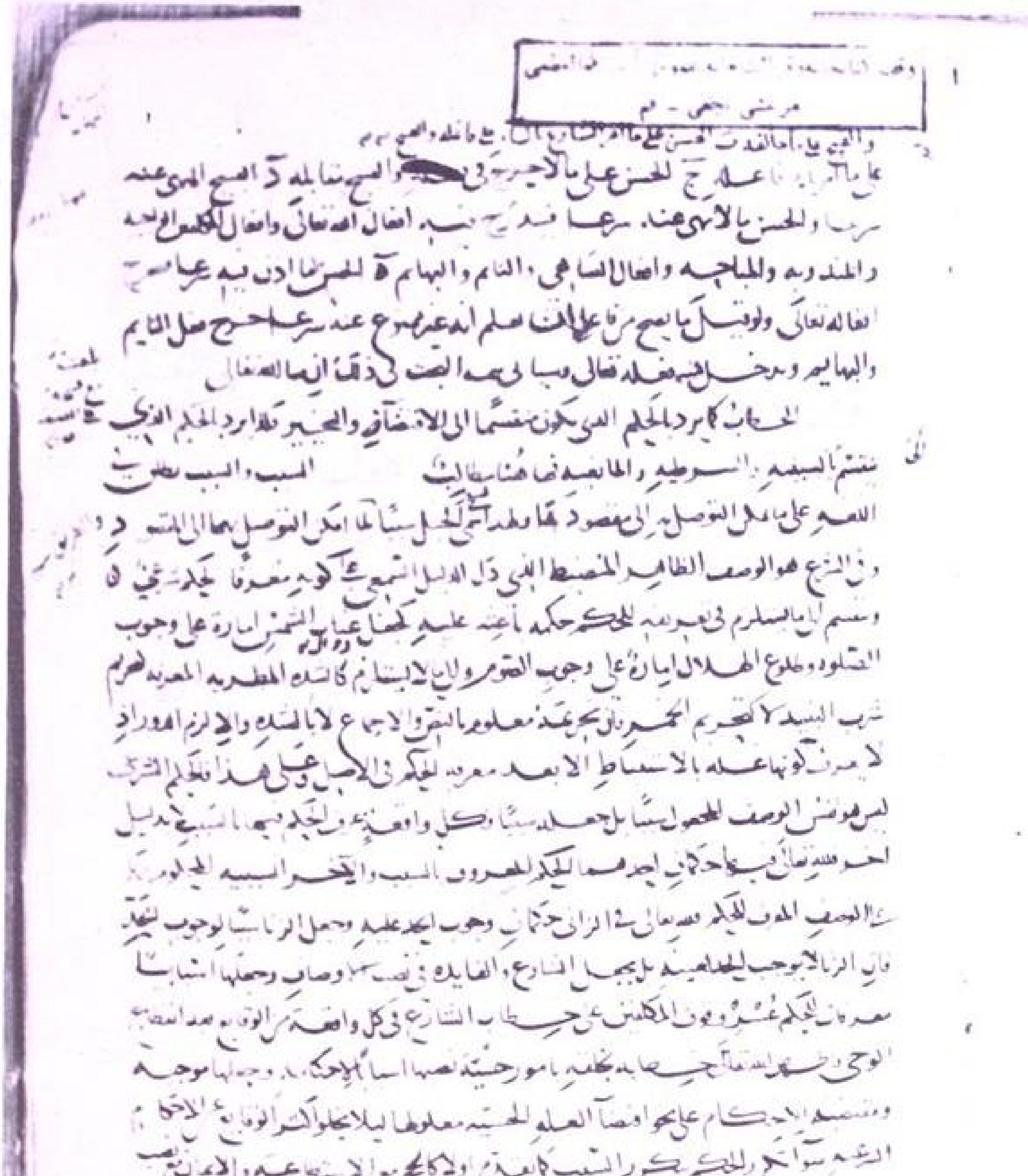
قال الشيخ الإمام أبو الحسن طاهر بن أحمد بن بابشاذ النحوي رحمه الله تعالى
حمدا لله حسب المحمود والرجل عليه في كل المصادر والموارد والصلاة على نبيه
محمد خاتم الأنبياء وعلى آله وأصحابه البررة المتقين والسلام عليهم أجمعين
[illegible] رحمة [illegible] وسنة مشكورة مبرورة ولما كنت أيها الأخ أبا [illegible]
[illegible] بن أبي بكر بن أبي سعيد أدام الله توفيقك وإسعادك وجعل من [illegible]
[illegible] والدنيا والعلم هداك وأمدادك وقد اطلعتني على حالك وذكرت أنك
[illegible] من الإسكندرية مع [illegible] توجه سفرك إلى مغرب [illegible] لتحصيل ما [illegible]
[illegible] ذلك في آخر المقدمة الموسومة بهذا الشأن وأسألك [illegible]
مختصر المسائل من ذلك لعلة الرحيل عود ذلك بمشيئة الله وعونه فشرع في التحرير
لهذا [illegible] بما يرد إليه [illegible] ذلك والله يعينك في ذلك وهو [illegible]
[illegible] في مقصدك وابتغاء مرضاة الله سبحانه ورحمته والله
الموفق للصواب ٥ قال الشيخ رحمه الله أما قولنا النحو علم مستنبط بالقياس
والاستقراء من كلام الله سبحانه والكلام الفصيح فإن الجملة تفسير [illegible]
[illegible] اللغوي أن تقول هو القصد من نحوت [illegible] قولهم نحوت كذا وكذا أي قصدته وهذا الاسم وإن
كان عاما في الأصل لا يدخل علم مقصود فهو مخصوص بالمترجم عن هذا العلم كاختصاص
علم الشريعة بالفقه وإن كان كل علم مفقوها وكاختصاص الكعبة بيت الله
[illegible] وإن كانت المساجد كلها بيوت الله سبحانه والنحو من المصادر التي
[illegible] وقع موقع الأسماء والمراد من النحو الشيء المنحو كالمراد من نسج اليمن أنه منسوج

آغاز کتاب « الجمل الهادیة » (ش ۳۸۳)

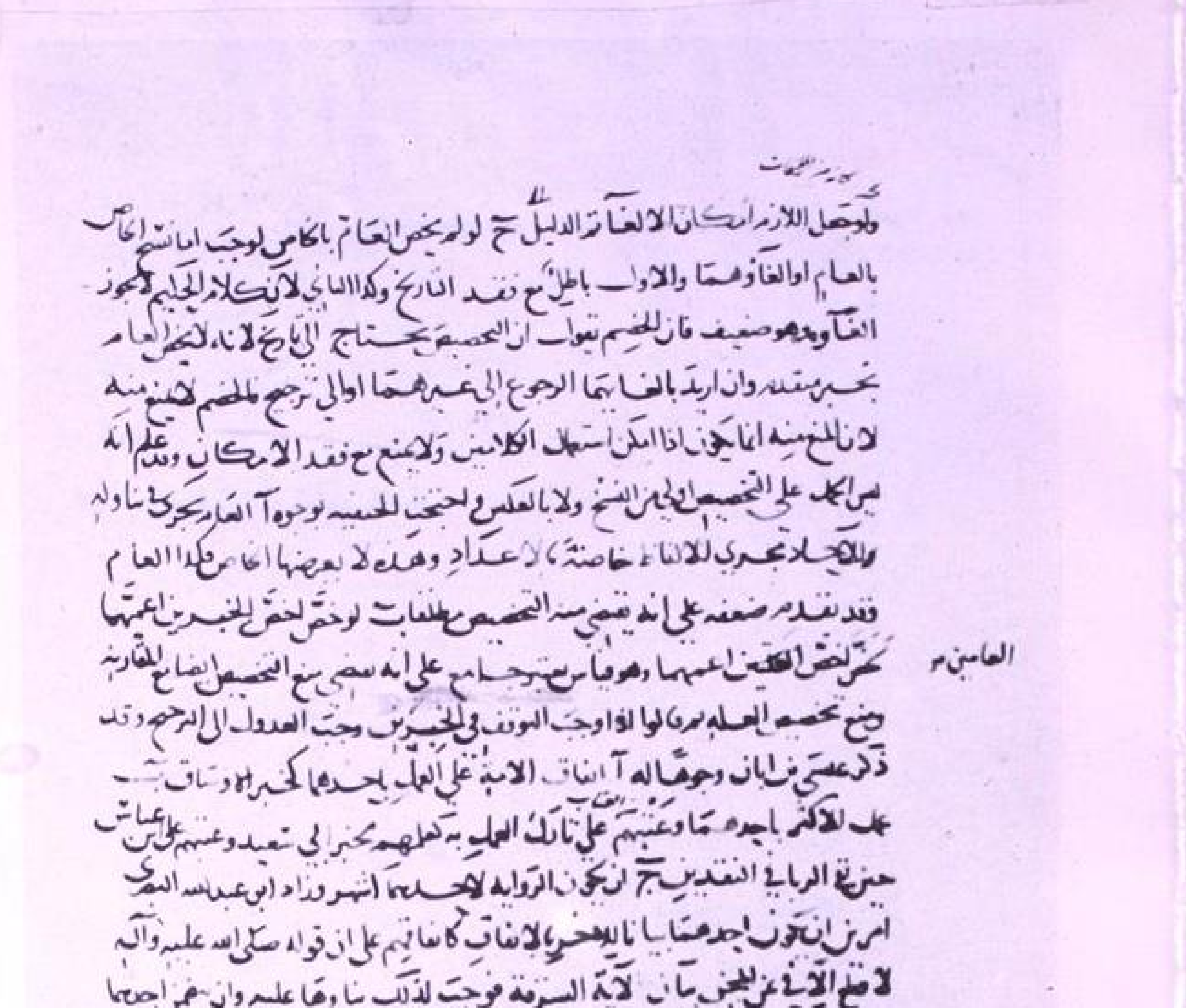
و[illegible] ورتّ وربّت لانّ هذه الحروف حقها ان تاتي لمعان في غيرها و[illegible]
[illegible] فشبهت بالافعال في ذلك وكتبت بالتاء وصلا ووقفا كالافعال المخالفة
للاسماء ومن البدل الشاذ كتبهم الصلاة والزكاة والحياة بالواو ما دام
منفرداً فاذا كان مضافا او مثنى كتب بالالف مثل هذه صلاتك وزكاتك وحياتك
وصلاتان وزكاتان وحياتان وانما خصوا ذلك بالواحد من قبل ان القصد به
الابانة عن تفخيم مستعمل في هذه الاسماء وعلى هذا جاء تفخيم الصلاة على غير قراءة
العراقيين فالهمزة الواو مؤذنة بالتفخيم ومن البدل قولهم يومئذ وحينئذ
الياء بدل من الهمزة لانه يوم ركب مع اذ تركيب الشيء الواحد فلست [illegible]
بما قلنا ودل على هذا مذهب من بنى لانها للمبنيين كالشيء الواحد فاما [illegible]
فانه يكتبها بهمزة منفصلة حملا على الاصل اذ لم يعرض ما يوجب [illegible]

تم شرح المقدمة في النحو لابي الحسن طاهر بن احمد بن بابشاذ [illegible]
ووافق الفراغ من نسخها خامس وعشرين شعبان سنة اربع [illegible]
كتبه [illegible] عبد الله بن علي بن القاسم [illegible]
والحمد لله على ما اولى من نعمه المتواترة ونسأله التوفيق [illegible]
والصلاة على محمد النبي وعترته واصحابه وازواجه [illegible]
وحسبنا الله ونعم الوكيل

انجام کتاب «الجمل الهادیة» (ش ۳۸۳)

صفحه‌ای از «نهایة الأصول» با علامت بلاغ (ش ۳۸٤)

ولو حصل اللازم امكان الالغاء تم الدليل حج لو لم يخص العام بالخاص لوجب اما نسخ الخاص
بالعام او الغاؤهما والاول باطل مع فقد التاريخ وكذا الثاني لان كلام الحكيم لا يجوز
الغاؤه وهو ضعيف فان للخصم ان يقول ان التخصيص يحتاج الى التاريخ لانه لا يخص العام
بخبر متقدم وان اريد بالغائهما الرجوع الى غيرهما او الى ترجيح فالحكم لا يمنع منه
لان المنع منه انما يكون اذا امكن استعمال الكلامين ولا يمنع مع فقد الامكان وقد علم انه
ليس الحمل على التخصيص اولى من النسخ ولا بالعكس لتحقق الحقيقة بوجوه آ العام يجري مناوله
والآحاد تجري للانا خاصة لا عداد وهذه لا يعرضها الخاص وكذا العام
فقد تقدم ضعفه على انه يقتضي منع التخصيص مطلقا اذ لو خص لخص الخبرين اعمهما
العامين مع بخص اخص الخبرين اعمهما وهو قياس في محل النزاع على انه يقتضي منع التخصيص لصالح المقارنة
ومنع تخصيص العلة به لو اوجب الوقف في الخبرين وجب العدول الى الترجيح وقد
ذكر عيسى بن ابان وجوها له آ اتفاق الامة على العمل باحدهما لخبر له وسابقه
عمل الاكثر باحدهما وعيبهم على تارك العمل به كعملهم بخبر ابي سعيد وعيبهم على ابن عباس
حين قال الربا في النقدين ج ان يكون الرواية لاحدهما اشهر وزاد ابو عبد الله البصري
امرين ان يكون احدهما بيانا للآخر بالاتفاق كاتفاقهم على ان قوله صلى الله عليه وآله
لا قطع الا في ربع دينار بيان لآية السرقة فوجب لذلك بناؤها عليه وان يعمل احدهما
حكما بهما وهذه الامور امارة للتاخير لاحد الخبرين فانه لو كان متقدما منسوخا
لما اتفقت الامة على استعماله ولما عابوا من ترك استعماله ولما كان نقله اشهر ولما اجمعوا
على انه بيان لما يحمله وكون الحكم غير شرعي يقتضي كون الخبر الذي تضمنه مصلحا للعقل
وان الخبر المتضمن للحكم الشرعي متاخر عنه وهذا الوجه ضعيف واما حكم العامين المتعارضين
والخاصين المتعارضين فياتي البحث فيه ان شاء الله تعالى في باب الترجيح وهذا آخر الجزء
الاول من تجزئة المصنف دام ظله ويتلوه في الثاني الفصل الرابع فيما ظن انه من
مخصصات العموم والحمد لله رب العالمين

صفحه‌ای از «نهایة الأصول» با علامت بلاغ (ش ۳۸۴)

النية شرط في الغسل ووقتها عند غسل اليدين ويتضيق عند غسل الرأس ويجب
استدامتها حكماً ويكفيه ان ينوي مع الوجوب او القربة رفع الحدث وان لم يذكر السبب
ويجب ايصال الماء الى كل البشرة باقل ما يسمى غسلاً ولو كان بعض اجزاء البدن يحتاج
الى التخليل وجب ولذا يجب نقض الضفائر ان لم يصل الماء الى اصولها الا به ويجب ايصال
الماء الى اصول الشعر ويستحب تخليل ما يصل اليه الماء والترتيب شرط فيه يبدأ بالرأس و
الرقبة ثم بالجانب الايمن ثم الايسر فيعيد ما يحصل معه الترتيب لو خالفه ويسقط عن المرتمس
في الماء دفعة وعن الواقف تحت المطر او الميزاب او المجرى ولو بقيت لمعة في جانب اجزأه
غسلها ان كانت في الايسر والا غسلها واعاد الايسر ولو وجد المرتمس اللمعة ففي اعادة
غسله نظر ولا فرق بين الرجل والمرأة في ذلك كله ولا يجب غسل المسترسل من الشعر و
اللحية بل البشرة المستورة بها سواء كان الشعر خفيفاً او كثيفاً ويجب غسل الحاجبين
والاهداب ليصل الماء الى ما تحتها ويستحب تخليل الاذنين مع الوصول ويجب معه
الموالاة غير واجبة هنا اجماعاً ويستحب الاستبراء للرجل الجنب عن الانزال بان
يمسح من المقعدة الى اصل القضيب ثم منه الى طرفه ثم ينتره ثلاثاً ثلاثاً وللشيخ قول
بالوجوب والمضمضة والاستنشاق ثلاثاً ثلاثاً وامرار اليد على الجسد وكذا في الوضوء
على اعضائه والغسل بصاع فما زاد والدعاء ويكفي غسل الجنابة عن الوضوء فان توضأ
معتقداً عدم الاجزاء كان مبدعاً ولا يستحب وان اعتقد الاجزاء فالاقرب عدم
النفاد عنه ولو اجتمعت اغسال واجبة كفى الواحد فان نوى رفع الحدث او
الجنابة اجزأ عن الوضوء وان نوى الحيض او غيره فالاقرب عدم الاجزاء اشكال في
رفع الحدث فان قلنا برفعه فلا وضوء والا وجب وهل يرتفع مع الوضوء فيه

آغاز نسخهٔ «تحریر الاحکام» علامه حلی (ش ۳۸۵)

[illegible]

على نفسه من الدنياء بالحق جاز مع الضرر ونحوه الافتاء بمذهب اهل الخلاف لهم او ان يكون
للضرورة مع التمكن لم يجز لفقيها اعمال الحق لن يحجوا بالثاني الصحاب كلها من الفرائض الحسن
والعيدين استحبابا موكدا مع عدم الخوف اما الجمعة فاختلف علماونا فاجازها بعضهم ومنع سلار
وابن ادريس من ذلك وهو اقوى ... لا يجوز لاحد ان يعرض نفسه للتولي من قبل الظالمين الا
ان يعلم انه لا يتعدى الواجب ولا يرتكب القبيح ويتمكن من وضع الاشياء مواضعها فان غلب على
ظنه خلاف ذلك لم يجز التعرض له فان اكره على الدخول جاز حينئذ فيجتهد على انفاذ الاحكام
بالحق . تمت

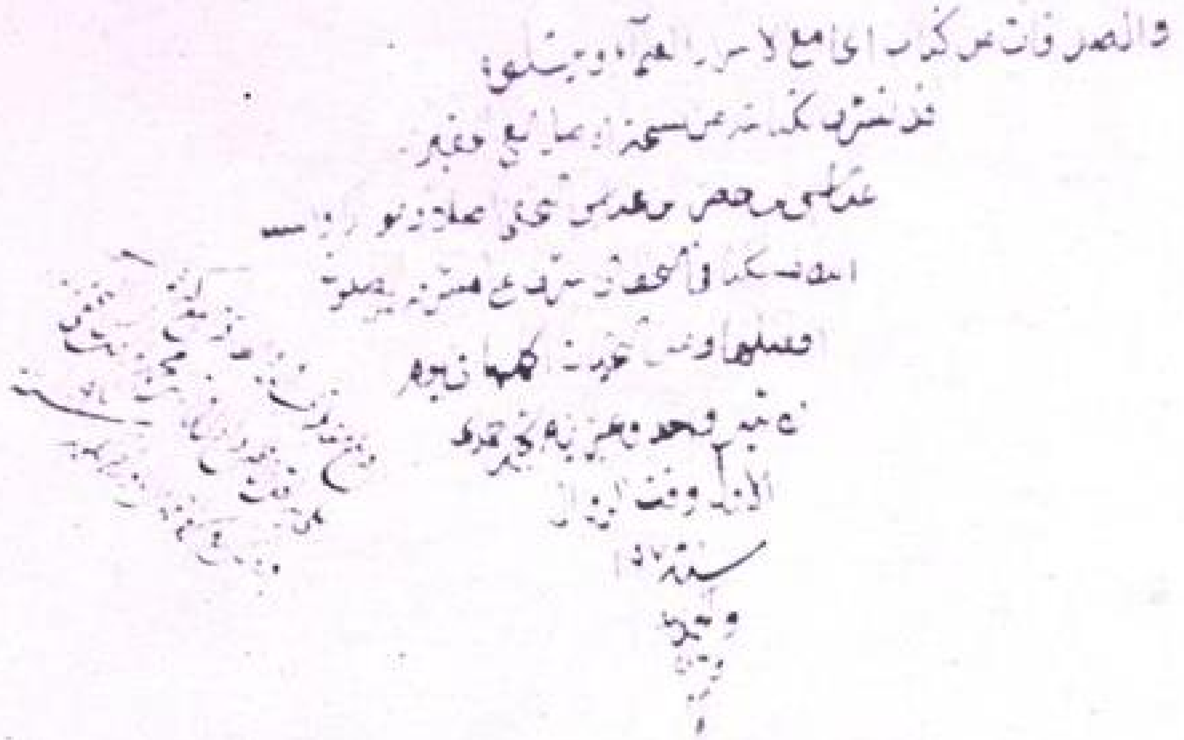
القاعدة الاولى وهو العبادات من كتاب التحرير وهو كتاب تمام
الجزء الاول منه ويتلوه في الثاني القاعدة الثانية في
المعاملات ووافق الفراغ يوم الثلثاء لثاني عشر من
صفر ختم الله بالخير والظفر لسنة سبع وثلثين وتسعمائة
على يد العبد الضعيف المحتاج الى رحمة ربه اللطيف
الفقير الى الله الغني محمد بن علي الطبسي
والحمد لله رب العالمين وصلى الله
على محمد النبي وآله
الطاهرين وسلم
تسليما كثيرا

من عوارى الزمان ...
... الى الله العبد
... الصمد
... الحوارى

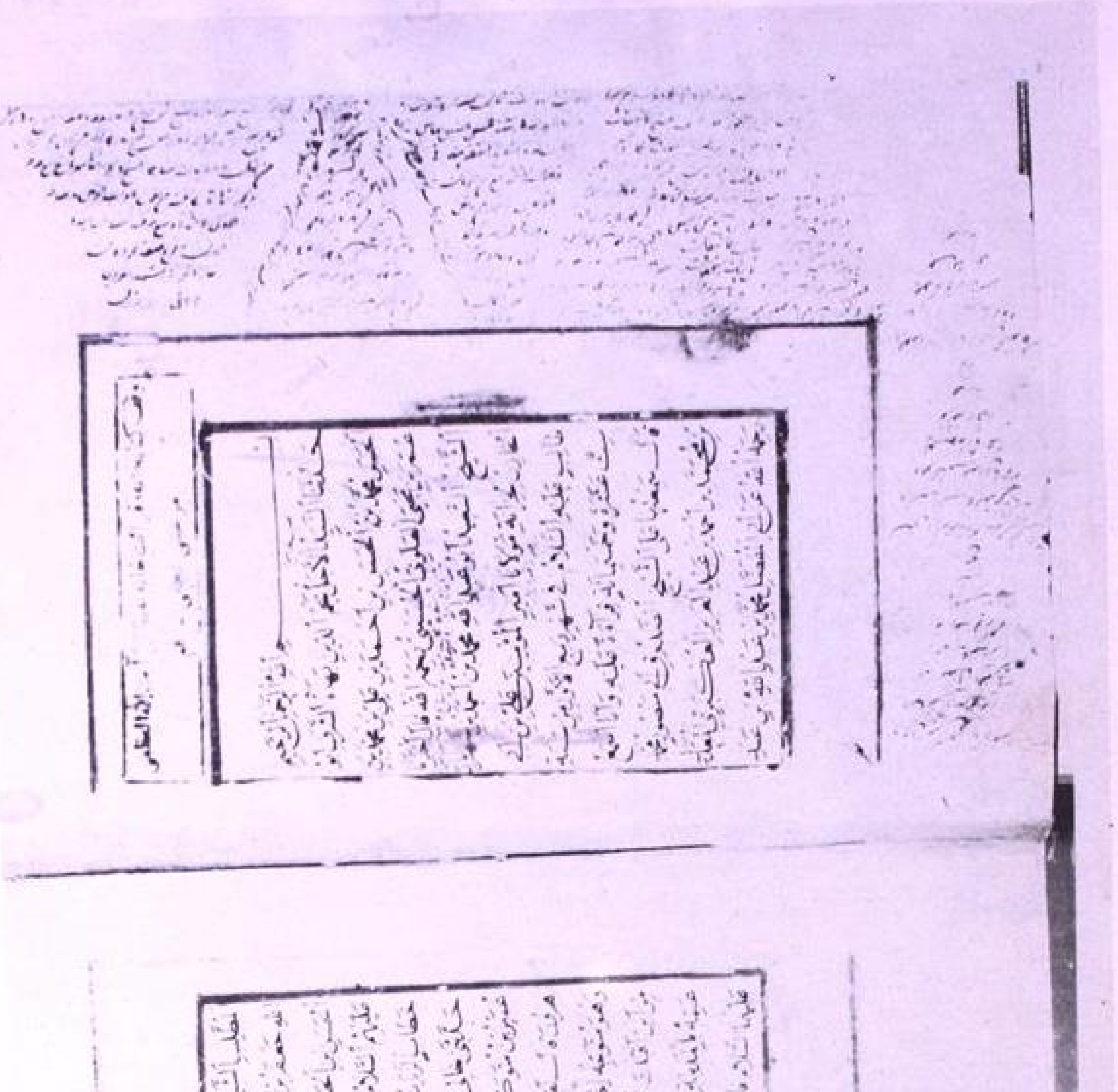
... وما لكه اسكنه
... اسعد ...
... الى ...
... ابقاه الله تعالى
... طاعته
... سنة ...

[illegible]

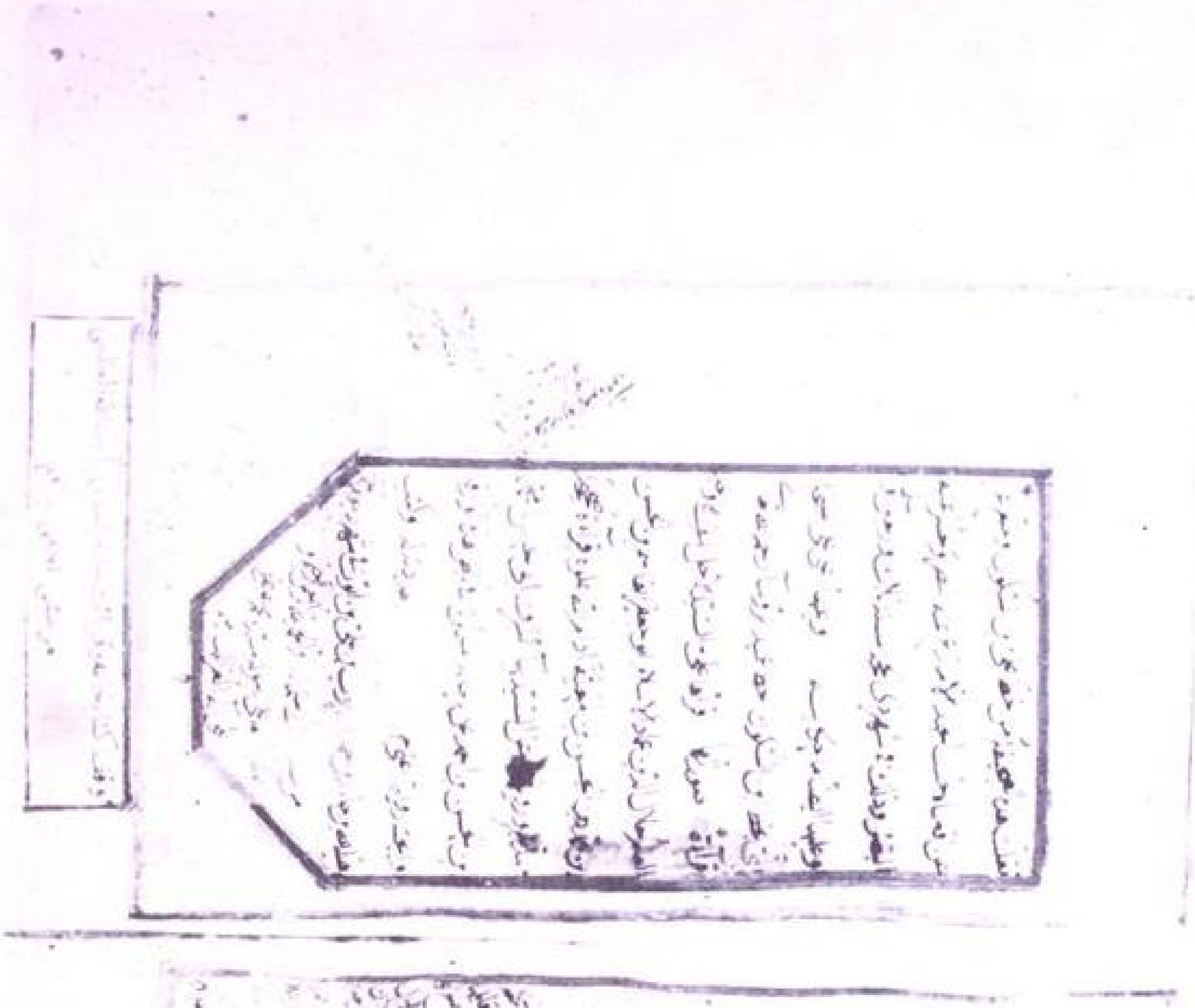
انجام نسخهٔ «تحریر الاحکام» (ش ۳۸۵)

انجام «جامع اسرار العلماء» با علامت بلاغ (ش ۳۹۲)

آغاز صحیفهٔ سجادیه (ش ۳۹۵)

انجام صحیفهٔ سجادیه (ش ۳۹۵)